EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1968 **No.** 6

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op woensdag 20 maart 1968 des ochtends om 9.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Booi, Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: V.Kock, D.C.Mathew, B.R.Werleman, D.Tromp, G.A.Oduber, L.A.I.Chance, H.R.Dennert, J.A.C.Alders, O.Croes, G.F.Croes C.E.Lacle, D.G.Croes, M.Croes, A.M.Arends, C.Yarzagaray, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, D.I.Leo, F.L.Maduro en A.Werleman en alsmede de Ged. T.Leest.

Afwezig is het lid: E.R.Finck, in verband met verblijf in het buitenland.

DE VOORZITTER: Ik verklaar hierbij de openbare vergadering van de Eilandsraad geopend. Ik heet U allen van harte welkom, ook de adviseurs van het Bestuurscollege en ga thans over tot de orde van de dag.

1. Brief van het Bestuurscollege dd. 1 februari 1968 betreffende het project "Uitbreiding 60 KV hoofdschakelstation en ombouw onderstation te Barcadera". (Ag.no. 1160; bijlage 1968 no. 10).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend zoals door het Bestuurscollege gevraagd.

2. Brief van het Bestuurscollege dd. 7 februari 1968 betreffende de uitgifte van grond in erfpacht aan de "Iglesia Evangelica Pentecostal". (Ag.no. 1811; bijlage 1968 no. 12).

Zijn er leden die het woord wensen te voeren over dit agendapunt?

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, den e carta dirigi na Eilandsraad ta poni, "zoals op bijgaande situatie tekening in rood is aangegeven.... Kisas ta mi so, pero mi no a haya un tekening. Lo mi aprecia si nos por a sabi precies na unda e sitio ey ta keda.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, inderdaad, abusievelijk zijn de situatie tekeningen die wel gemaakt zijn voor de Raad niet gedistribueerd bij de stukken. Dit zal alsnog even geschieden.

De vergadering wordt geschorst om de situatie tekening te bestuderen.

De vergadering wordt heropend.

DE VOORZITTER: Mag ik aannemen, dat de raadsleden de gelegenheid hebben gehad inmiddels om de situatie te bestuderen?
Mag ik dan ook aannemen, dat de Raad geen bezwaren heeft?

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend zoals door het Bestuurscollege gevraagd.

3. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van het Reglement van orde eilandsraad Aruba. (Ag.no. 1810; bijlage 1968 no. 13).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de ontwerp-eilandsverordening in zijn geheel goedgekeurd.

4. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1968 (Uitvoering Beheersverordening Dienst voor Openbare Werken). (Ag.no. 177; bijlage 1968 no. 1).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het besluit door de Raad goedgekeurd.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1968. (Ag.no. 178; bijlage 1968 no. 2).

De algemene beschouwingen worden geopend.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, esaki ta e promer biaha cu mi ta presencia como miembro di e Conseho aki un tratamento di presupuesto.
Na promer instancia, Señor Presidente, lo mi kier remarca cu tin cierto puntonan cu casi sigur lo mi por ta di acuerdo cu nan.
En bista di e politica nobo cu lo mester a worde hibá den e Conseho aki, en bista cu awe nos ta worde pidi pa vota pa un presupuesto y pa cierto postnan riba e presupuesto cual por cierto no ta na nos competencia ni pa subi nan ni pa baha nan ni pa cambia nan.
Un di nan ta e cuestion di placa cu lo mester worde vota pa buitenlands-verlof, algo cu e Conseho aki no por tuma un decision di bisa cu e no ta voté, algo cu pa e verlof reglement, cual ta un asunto di Land. Toch e Conseho aki ta worde pidi pa vota riba un cos cu nan no por cambia toch.

Segun mi esey ta ridiculo pa nos bay vota pa algo cu nos no por dicidi toch otro riba dje.
Tambe, Señor Presidente, nos ta bay vota pa placa pa kindertoelage tanto pa ambtenaar como pa trahador cu ta suma na un total di mas cu 1/2 miyon di henter e presupuesto aki a pesar di cu e belasting ta worde paga door di tur trahador, tanto esun cu ta traha na contratista tanto esun cu ta traha den otro empresa priva y ta solamente un grupo so ta goza di e kindertoelage aki, otro cos atrobe cu nos no tin ningun competencia di dicidi si nos por kite sí of no.
Segun mi esey ta ridiculo. Mi ta puntra mi mes si ta husto pa un trahador cu ta trahando fuera di Gobierno cu tambe tin yiu, cu nan yiu tambe lo no ta merece consideracion si tin ley pa e yiu di ambtenaarnan (tin di nan, ta haya te hasta f.1.200 pa nan yiunan pa aña).
Que hubo di e yiunan di otro trahadornan kendenan tambe ta paga belasting? Si tin ley, anto ley pa un ley pa tur. No solamente pa e ambtenaarnan pero pa tur. A pesar cu nos tin cu vota pa cosnan cu toch nos no por cambia.
Pero sí tin cosnan cu por cambia. Tin diferente puntonan den e presupuesto en especial awor cu ta toka Dienst Openbare Werken cu ta haci mi puntra mi mes di con ta posibel cu despues di e cambio ey realmente e begroting ta identico na esun di aña pasa?
Esey ta masha straño pa mi, Señor Presidente. Despues di tanto tempo, aunke e begroting ta poco laat mi no a mira ningun cambio remarcabel den e presupuesto aki.
Awe nos mester bay vota pa un presupuesto cu a worde traha di un otro begroting, cu poco mas adicion na dje, siguiendo e ley di Parkinson.
Señor Presidente, esey ta bay bira un poco dificil. Ademas, Señor Presidente, mi ta mira cu den e begroting di Dienst Openbare Werken tin asina un cantidad di "improductieve lonen".
Mi mester puntra mi mes pakiko nan ta "improductief"? Nan no por worde haci productief? No tin otro manera pa soluciona e problema aki?
Mi ta puntra mi mes, Señor Presidente, cuanto "improductieve bezoldigingen" tin na Dienst Openbare Werken, pasobra mi ta sigur cu tin un cantidad di hende ta dal den otro tanto local como e Holandesnan ta cana dal den otro sin trabao.
Señor Presidente, tambe mi ta casi sigur cu tin algun, tanto Holandes of local cu no tin ningun sorto di cualificacion, ningun sorto di papel. Tin di nan ta bisa cu nan papel a bay perdi den guerra y tur sorto di cos. Mi kier puntra si Bestuurscollege a haci un estudio tocante e cualificacionnan di e diferente hendenan cu ta traha na e departamento ey.
Tambe, Señor Presidente, segun mi tin entendi ningun hende no sabi kiko e voorraad ta den e magazijn. No tin un voorraad kaartsysteem den magazijn. Nan ta djies pone y saca. Ta con e controle ta worde hiba den e magazijn ey? Segun mi tin entendi tin masha hopi hortamento den e departamento ey. Señor Presidente, te hasta autonan ta worde afgekeurd y nan mester welder un parti di e motor pa nan bay cu e piesa of bay cu e motor. Di otro banda mi ta mira cu den e mesun begroting tin "improductieve bewakingskosten". Mi no por comprende esey.
Papiando di "improductieve lonen" ta straña mi masha hopi cu tin "improductieve lonen" na Dienst Openbare Werken, mientras tanto cu diferente edificio di Gobierno, entre otro watertoren na San Nicolas ta worde drecha pa un empresa priva. Mi no por comprende con por tin "improductieve lonen" y di otro banda empresa priva ta haci trabao pa Gobierno.
Señor Presidente, lo siguiente ta un herencia bieuw di esnan cu a precedi e Colegio aki. Mi a mira cu den e presupuesto nobo aki a bin mas trahador ainda. Tambe mi ta mira cu nan ta huur truck y machineria mientras tanto tin un cantidad di truck of basta truck pará na Dienst Openbare Werken, pará por nada y chauffeur por nada.
Mi no ta kere cu esey ta husto pa e pagador di belasting.

Tambe mi ta mira cu pa gasto di awa y di ijs tin f.42.000 pa aña.
Esaki no ta di awor, Señor Presidente, esaki ta di hopi tempo pasa.
Un calculacion simpel, Señor Presidente.
Den un aña cu 365 dia kitando diasabra y diadomingo cual ta 105 dia, kitando 11 dianan feriabel y kitando un otro 10 dianan di vakantie pa e trahadornan ta keda mas o menos 240 dia pa aña pa traha y pa awa cu ijs ta worde calcula f.42.000.
Esey ta un promedio pa dia di f.100,-- pa awa cu ijs. Si nos tume na e prijs detaya, ijs ta costa f.3,-- pa 50 liber.
Si nos cohe pa awa f.25,-- y pa ijs f.75,-- nos ta usa riba prijs detaya 1250 liber pa dia. Segun mi tin algun fout den e cos aki. Mi no ta kere cu e por ta asina halto, Señor Presidente, cu nan ta gasta 1250 liber di ijs of mas pa dia.
Señor Presidente, mi ta mira tambe por ehempel den e mesun presupuesto ey f.10.000 pa overtime pa e opzichternan cu tin cu supervise e trabao ora cu un cacho muri na caya y ora cu un di e hendenan di Reinigingsdienst mester bay buské.
Señor Presidente, f.10.000 pa overtime pa supervise e homber si e ta hiba e cacho bon of si e no ta hibé bon.
Esakinan ta gastonan cu mester worde reduci.
Mi ta mira f.5.000 riba e mesun presupuesto ey cu ta pa supervision pa ponemento di luz unda cu a worde aproba of unda cu tin cayanan cu mester worde drecha. Tambe mi ta mira cu Dienst Openbare Werken tin 5 hoofdtijdschrijvers, herencia bieuw, Señor Presidente.
Ni un cambio no a ser haci. Cinco time-keepers, mientras tanto cu un empresa grandi manera Lago tin solamente dos time-keepers.
Señor Presidente, mi tin sigur cu tin algun hende den dienst di Gobierno cu ta cobra auto-toelage pa trabaonan unda nan ta usa auto di dienst.
Con e control ey ta, ta masha "fishy" pa mi, ta masha straño pa mi.
Señor Presidente, mi ta mira den mesun presupuesto ey "steenslagbedrijf".
Segun mi tin entendi Gobierno Insular tin un contract cu un persona pa run e steenslagbedrijf aki.
Lo mi kier sabi kiko ta e contenido di e contract aki, pasobra segun mi tin entendi e steenslagbedrijf aki ta produci y toch tur e gastonan di maquineria y mantenecion ta pa eilandgebied.
E gastonan ta ser poni riba begroting. Pa ser mas exacto, na aña 1965 e produccion tabata f.177.805 y e gastonan tabata net igual, esta f.177.805.
Kier meen anto net e gastonan cu nan tabatin cu e bedrijf ey, esey a worde produci, mas nada. Unda e otro produccion a bay? Con e contract ta? Cuanto eilandgebied tin di gana si e bedrijf gana y cuanto e ta perde si e bedrijf perde?
Aña pasa, Señor Presidente, riba presupuesto tabatin un produccion calcula di f.100.000 y pa e gastonan di otro impuesto tabata para f.121.948.
Kier meen cu Gobierno mester a pone den e steenslagbedrijf ey f.21.948, aunke cu nos no a haya e rekening di 1966 ainda.
Pero esey ta mustra claramente cu tin algo ey bao, Señor Presidente, cu mi no ta gusta. Pasobra si e f.21.000 ey mester worde paga door di Gobierno pa gastonan lo mi ta puntra mi mes, por ta cu si e f.21.948 aki cu Gobierno mester paga pa e nadelig saldo lo no tin ningun relacion cu un hortamento cu tabatin den e mesun steenslagbedrijf ey un par di aña pasa, ora cu un hende a bay cu f.20.000 y awor nan kier verhaal e pa Gobierno? Tambe mi ta mira cu nan ta bay schaf aan diferente maquineria.
Mi no ta mucho na haltura riba e tereno technico aki y mi kier puntra Bestuurscollege si tin razonnan bastante pa e gastonan aki.
Tambe, Señor Presidente, un lichtdrukmachine a costa f.4.225 na aña 1958.
Awor nan a cumpra uno cu ta costa f.9.000. Ta straño cu e prijs por a subi tanto biaha mas halto den e temporada ey.
Tambe, Señor Presidente, segun mi tin entendi cu ya e autonan pa Veterinaire Dienst y pa Planologische Dienst a worde cumpra caba mientras tanto cu e begroting no a worde goedgekeurd.

Mi no sabi si tabatin un of otro areglo den esey.
Segun mi eseynan tambe ta contra e reglanan di contabilidad.
Señor Presidente, mi ta mira un D-wagen di f.17.000.
Señor Presidente, den e tempo aki cu nos economia ta den un situacion basta deplorabel no ta responsabel pa haci gastonan asina.
Mi ta kere cu nos tur lo tin cu bay baha e gastonan ey y mi ta puntra mi mes si en bes di cumpra un Cadillac si no ta mihor pa cumpra un Rambler pa Gezaghebber. Mi ta puntra mi mes tambe, cu si despues, si mester cambia e Ramblernan di e diputado, si no ta mas mihor si nos cumpra un auto chikito pa nan manera un Fiat of un Peugeot y no sigui e mesun tendencia cu tabatin pa hopi aña caba pa banda di e Gobierno bieuw.
Tambe, Señor Presidente, mi kier puntra si no ta contra reglanan di contabilidad cu cierto promicionnan y cierto benoemingnan ta worde haci mientras tanto cu no tin krediet riba begroting y cu nunca en lo pasado nan no a bin cu un wijziging. Nan ta djies nombra cierto personanan den rangnan cu no ta para riba e begroting.
Mi por menciona e tan conoci caso di un ex-diputado cu ta traha na Dienst Openbare Werken y cu dia promer di juni a worde promovi pa commies eerste klasse mientras tanto cu no tin placa riba e begroting pé, mientras tanto cu te awe ainda a pesar cu den rango di commies eerste klasse no tin placa pa e rango ey sino cu e arbeidscontractant aki a keda parece mescos riba e presupuesto aki, bijlage no. 1, bladzijde 1, Señor Presidente.
Mi kier puntra mi mes si tur esakinan no ta contra reglanan di contabilidad. Pakiko nos tin un presupuesto anto si Bestuurscollege (y aki mi ta papia di un continuidad, mi no ta papia di e Bestuurscollege actual of e Bestuurscollege pasá, pero mi ta papia di un continuidad di e Colegio di diputados) no mester tene su mes na e reglanan cu a worde stipula den e presupuesto.
Si nan mag dal bay bevorder y benoem sin mag eseynan ta contra e reglanan di contabilidad.
Señor Presidente, tambe mi ta mira unda cu e camindanan den districtonan ta den un situacion deplorabel y cada biaha cu awacero cay, Señor Presidente, nan ta bay cu un gang di hende y masha ineficientemente nan ta bay tapa buraco pa buraco mientras tanto cu por ta cu si nan a dal e cu afterfinisher cu nan ta huur cu tin ora ta para 3/4 dia por nada, Gobierno tin cu paga pé.
Segun mi ta mas eficiente si nan drecha tur e camindanan ey y no cada biaha cu awa yobe nan ta bay core den e vecindarionan.
Esey ta tuma hopi tempo valioso y placa valioso di e pagadornan di belasting.
Te aki anto, Señor Presidente, mi discurso den promer ronde tocante e begroting di Dienst Openbare Werken. Pueblo a vota pa un cambio y segun mi nos a haya un cambio tambe, un cambio di ideologia.
E cambio di programa, e cambio di ideanan segun mi a cambia masha poco. Mi no ta bisa cu no tin algun den e Colegio di diputado aki cu seguramente ta haciendo tur nan posibel pa mehora e situacion. Pero segun mi nos tin cu traha conhuntamente. Nos tur tin cu carga responsabilidad pa hiba nos pais den un progreso. Si cada un keda ranca na un banda nos pais no ta progresa. Manera mi a bisa biaha pasa, Señor Presidente, si den cada lachi cu mi habri mi haya un oportunista politico, nos lugar no por progresa. Te asina leuw, Señor Presidente.
Masha danki, Senor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, como cu awor nos ta tratando e begroting di Dienst Openbare Werken mi tambe lo kier a papia algo riba e camindanan. E camindanan cu ta worde drecha ta worde patcha un poco y asina ta peliger pa trafico.

Mirando e presupuesto di e aña aki mi tin di bisa cu nos ta weita con e situacion economico di Aruba ta. Pesey mi kier duna un palabra di pabien pa e trabao duro di Bestuurscollege pa cual awe nos tin un bista ariba e presupuesto.
Manera mi a bisa, Señor Presidente, riba asunto di e camindanan lo mi kier a bisa cu tin un gran necesidad pa e caminda cu ta sali for di Oranjestad cu ta bay over di Seroe Blanco pa Paradera. E caminda aki tin trafico cada rato riba djele y ta hopi druk. Y pa turista tambe e caminda aki ta worde usa hopi como cu e ta bay na e puntonan turistico di Aruba. Pesey ora cu e punto, capitulo 7 paragrafo 1 di e kapitaaldienst worde trata lo mi bin cu un mocion na Eilandsraad pa por pone un suma cu ta suficiente pa e caminda aki worde drecha y no worde patcha manera a socede den e ultimo añanan. Pesey ora di e tratamento di e kapitaaldienst lo mi bin cu mi mocion, Señor Presidente.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, en parti mi ta hopi di acuerdo cu e problemanan cu Señor Wijki Maduro a trece padilanti en cuanto Dienst Openbare Werken. Lo mi kier haci un pregunta in het algemeen na e diputado concerni con Bestuurscollege por splica e motibo pa cual e "improductieve lonen" pa e aña aki ta subi cu no menos di f.62.000.
Lo mi aprecia si mi por a haya un splicacion con esey ta posibel esta cu e "improductieve lonen" ta subi cu mas o menos 50% compara cu aña pasa. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, awe pa promer bes den hopi aña e fraccion aki di mi partida y un Gobierno nobo ta haya un oportunidad pa papia ariba e presupuesto di Dienst Openbare Werken.
Manera a ser constata caba door di mi colega Señor Maduro nos por a ripara cu den 6 luna mucho cambio no por a bin na vigor na Dienst Openbare Werken. Pero sí mi kier emfasa awe cu mi ta di hopi acuerdo cu locual Señor Maduro a bisa en cuanto e gastonan na Dienst Openbare Werken.
Mi por weita riba e presupuesto di Dienst Openbare Werken caminda nan tin un kapitaaldienst pa "voorraden". Pa 1967 nan tabatin f.420.000 y na 1968 e ta nihil. Mi kier haya sabi kiko ta e motibo cu e post aki ta nihil ariba 1968. Esaki segun mi ta comprende ta placanan cu ta worde poni pa cumpra piesanan, pa cumpra materialnan pa usonan di Dienst Openbare Werken.
Tambe mescos cu otro oradornan mi por a constata cu nos tin mas o menos un cuarto miyon na "improductieve lonen" y ta tristo pa mi por weita cu e mesun momento nos ta weita un f.28.000 na overtime.
Mi kier a haya sabi con e overtime aki, pa ki razon y pa kende, ta worde distribui y tambe si tin preferencia na Dienst Openbare Werken sí of no.
Aparentemente no ta solamente un cuarto miyon ta bay na leeglopers, pero mi ta kere cu tin mas leeglopers y tin mas hendenan den Dienst Openbare Werken cu ta cana por nada y gana un salario grandi.
Ariba esaki mi ta kere cu e diputado concerni lo por coopera cu nos pa haci un investigacion total di esakinan pa asina nos por economisa mas tanto posibel den Dienst Openbare Werken.
Ariba esaki mi ta pensa di un investigacion di un experto pa haci un analisacion ariba e trabaonan cu tin di cada individual y di cada ambtenaar di Dienst Openbare Werken pa asina nos por haya un taakomschrijving cu en berdad nan tin un dagtaak y cu en berdad nan ta merece e salario cu nan ta gana. Ta riparabel cu hopi di nan ta gana salarionan halto pero nan no ta produci nada.
En cuanto esaki tambe mi por a constata cu nan ta bay extende e Planologische Dienst cu air-condition y cu otro cosnan cual ta un gasto grandi weitando e situacion economico di nos isla.

Cu esaki mi ta haci un apelacion fuerte ariba e diputado concerni y na Bestuurscollege y tambe na e hefenan di Dienst Openbare Werken pa por produci cada luna na nos Raad aki cuanto placa nan por spaar den un administracion economico. Nos por garantisa, Señor Presidente, cu nos aki den como miembronan di Raad lo ta alerto pa e casonan aki.
E diputado concerni naturalmente lo haya e cooperacion di nos y di tur representante den e Conseho aki pa asina nos por hiba un Gobierno eficiente caminda nos por spaar basta placa en bes di scirbi un begroting manera por ehempel e begroting di Dienst Openbare Werken.
Ami a bay door di e begroting y mi a ripara cu tin blaachinan blanco bashi. Esaki ta un siñal cu no tin economisacion na Dienst Openbare Werken pasobra esaki ta gastando papel por nada. Y, Señor Presidente, tin hopi otro cos den Dienst Openbare Werken cu nos mester wak.
Tocante e D-wagennan lo mi kier comenta lo siguiente. Mi por a constata cu D-wagens casi sigur ta worde usá pa asuntonan priva.
Nos fraccion no ta permiti ningun empleado y ningun ambtenaar usa D-wagens sin cu ta pa asuntonan di Gobierno.
Tambe tin cierto ambtenaarnan y cierto otro personanan cu ta haya auto-toelage pero nan ta usa e autonan di dienst en bes di usa nan mes auto pa haci e trabaonan cu nan tin pa haci.
Mi ta kere cu mester tin un investigacion ariba e auto-toelage aki pa weita cu en berdad ta necesario pa asina trece e costonan abao.
Tambe riba e equiponan pisá di Dienst Openbare Werken nos por a ripara cu na garashi tin hopi equiponan pará y hopi tractornan ta warda piesa. Pero esaki ta trabao di maribomba.
Nos kier un administracion eficiente di esakinan y mi ta spera cu e diputado di Dienst Openbare Werken lo investiga esaki debidamente.
Si tin hende den Dienst Openbare Werken cu nan trabao no ta permiti nan gana e salario cu nan tin nos mester tuma medidanan pa trece e salarionan aki na e responsabilidadnan cu nan tin pa asina nan por bira productivo. No solamente e arbeidernan sino tambe e ambtenaarnan mester percura cu e arbeidernan aki ta productivo. Mi ta kere cu tin hopi trabao na Aruba y hopi cos mester worde haci pa nos por weita casi un cuarto miyon florin na "improductieve lonen" na overtime, na air-condition y na auto nobo. Mi por a constata cu tin caso f.228.000 pa compras di autonan nobo. Esaki no ta un administracion eficiente y pesey mi ta haci un fuerte apelacion ariba e diputado concerni pa haci un investigacion. Mi ta comprende cu e diputado ta hopi ocupa. Pero cu nos cooperacion y cooperacion di tur e hendenan cu ta traha den Dienst Openbare Werken nos lo por yega na fin di aña 1968 y bisa cu en berdad na aña 1968 nos a spaar e placa aki. Pasobra mientras tanto e placanan aki ta worde gasta e ambtenaarnan mester realisa cu e placanan aki ta placa di belasting di pueblo nan ta usa of haci mal uso di djé.
Un hende cu ta traha pa un empresa of pa Gobierno y no ta produci locual e ta cobra nos por yama esey robo di placa cu e no ta merece.
Pesey, Señor Presidente, mi ta haci un apelacion riba nos diputado y mi por garantisa e diputado cu nos lo duné tur e cooperacion pa nos por haya un Dienst Openbare Werken mas eficiente, cu mas progreso, pa mas produccion pa bienestar general di nos isla.
Cu esaki, Señor Presidente, mi ta spera cu e diputado di Dienst Openbare Werken lo weita nos punta di bista y nos por dune cooperacion total pa asina nos por haya un administracion eficiente na Dienst Openbare Werken. Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Señor Presidente, ami tambe kier a haci uso di e ocasion aki den e algemene beschouwingen di e begroting di Dienst Openbare Werken pa no solamente haci algun pregunta riba e presupuesto aki sino promer cu tur cos permiti mi duna mi complimentnan na Bestuurscollege y na e personanan cu a encarga nan mes cu e begroting di Dienst Openbare Werken pa un trabao bon haci.

Ora mi duna mi compliment mi ta sinti mi bon pasobra manera un di e oradornan promer cu mi a bisa e ta parti mayormente di un begroting di Bestuurscollege anterior.
Señor Presidente, nos ta weita den e begroting di Dienst Openbare Werken aki entre otro "magazijn-voorraden" cu aparentemente ta worde bendi eventualmente na destaho publico.
"Magazijn-voorradennan" cu ta worde pidi hopi biaha innecesariamente y cu un politica mas eficiente por worde recobra den gran parti.
E leeglopernan na Dienst Openbare Werken semper tabata un problema grandi pa e diputadonan concerni. Sinembargo mi ta puntra mi mes cu awendia no ta bira tempo pa e leeglopernan aki worde agrega na cierto gruponan di trahador - entre otro mi ta pensando na Werkverschaffing - cu e tempo cu nan ta andando como leeglopers si nan no por worde usá utilmente na algun departamento of diensten cu sí tin trabao temporalmente un poco extra di loke nan capacidad di personeel ta duna nan.
Tambe mi kier a puntra Señor Presidente, kiko e politica di Bestuurscollege ta en cuanto destaho publico pa trabao di Dienst Openbare Werken.
Masha berdad tabatin den e palabranan di nos colega Maduro caminda e watertoren na San Nicolas ta worde renobá y drechá door di un firma particular. Mi ta puntra mi mes si e leeglopernan aki y tur e volumen di trahadornan cu hoofdopzichters, tijdschrijvers, etc. no por a worde agrega pa e trabaonan ey y asina duna menos chens pa esnan cu ta trahando como leeglopers na Dienst Openbare Werken haya un impresion cu nan t'ey y ningun hende no por haci nada ni duna nan trabao. Esaki ta crea den un comunidad cu ta buscando adelanto pa su lugar un mentalidad dificil mañan pa contra-aresta.
Tambe mi kier a puntra cuanto, si en caso a worde paga, na overtime na un of otro empleado den e preparacion di e presupuesto aki.
Finalmente, Señor Presidente, mi tabata kier un declaracion mas detaya riba e pregunta di e auto di Gezaghebber cu ta trecí riba e begroting cu un total di f.17.000. Mi tin entendi cu un Cadillac por worde cumprá pa un prijs suficiente mas reduci cu nos por yega na un acuerdo pa cumpra un tal auto cash aunke mi tin di bisa cu e idea di Señor Maduro di locual en general nos por ta 90% di acuerdo cu su proposicionnan, si esaki por worde duna splicacion mas detayá pasobra e impresion cu nos tin no ta full e f.17.000 ta worde paga pa e auto aki.
En berdad, Señor Presidente, manera Señor Maduro a bisa, cambio a worde priminti y cambio a bin. Pero e cambionan te awor, desafortunadamente cu e presentacion di e begroting aki a limita nan mes hopi den e cambionan di cara solamente.
Sinembargo, promer nos bay mas den detaye cu e cuestion aki, mi kier a tende e contestanan di nos Bestuurscollege.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere sprekers in de eerste ronde?
Zo niet, dan zijn wij gekomen aan het slot van de algemene beschouwingen in de eerste ronde. Wij zijn een beetje overvallen door het feit, dat er bij de bedrijfsbegrotingen vragen worden gesteld.
Meestal was dat bij de hoofdbegroting, maar dat is geen bezwaar uiteraard.
Ik zal de vergadering voor 10 minuten schorsen om de betrokken gedeputeerde in de gelegenheid te stellen om al de vragen die gesteld zijn meteen te kunnen beantwoorden.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Het woord is thans aan de gedeputeerde van Openbare Werken de heer Dominico Guzman Croes, die thans van antwoord zal dienen in de eerste ronde.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, cu gran satisfaccion awe mainta y cu gran interes mi a scucha palabranan di e miembronan di Eilandsraad cu a dirigi palabra concerniendo e departamento di Obras Publicas.
Na e momento cu mi tabata scuchando e observacionnan di e diferente representantenan di pueblo di Aruba den e Conseho aki mi curazon a yena cu alegria di mira cu nos representantenan actual, especialmente di partidonan di Gobierno berdaderamente a haci un bon estudio di e begroting di Obras Publicas cu ta resorta bao di mi.
E observacionnan haci door di e diferente miembronan aki a duna Bestuurscollege hopi interes y hopi entusiasmo pa percura pa un mihor begroting pa 1969.
Señor Presidente, Señor Wijkie Maduro a haci diferente observacionnan cual bastante di nan mi ta di acuerdo cu nan; cu otronan tal bes nos no ta comparti e mes opinion. Sinembargo mi kier bisa Señor Wijki Maduro cu di su observacionnan tambe lo mi tuma masha bon nota y esey tambe ta duna mi mas energia pa prepara un mihor begroting den e siguiente añanan cu ta bin.
Señor Maduro a bisa cu ta ridiculo pa vota riba parti di e begroting y ariba placanan cu bo mester vota pe pasobra t'asina ta y bo mester vota pa nan. E a menciona cu e regla di vakantie y e ayudo pa muchanan ta cosnan cu bo mester vota pa nan. Mi por bisa Señor Maduro cu berdaderamente esey ta poni y cu Raad tin obligacion segun cooperacion den kader di e zelfbestuur pa vota pa cierto cosnan asina ey.
Probablemente den futuro si Aruba por haya mas autonomia - mi ta spera cu pronto lo nos por logra esey, pasobra esey ta deseo di henter e pueblo Arubano - e caso lo cambia di bista den futuro.
Señor Wijkie Maduro a bisa cu e begroting ta identico cu esun di aña pasa y cu Bestuurscollege a cambia solamente pa cara. Cu esaki mi no ta comparti e opinion cu Señor Maduro, pasobra berdaderamente tin cambionan. Si Señor Maduro por a nota bon e begroting di 1967 y esun di 1968 tin varios cambionan. Nos a haci hopi reduccion. Nos a sinta simannan largo ta haci reduccion pa mehora e gastonan mas tanto cu ta posibel, no den departamento di Dienst Openbare Werken solamente sino tambe den diferente departamentonan Bestuurscollege a haci hopi cambionan y a kita hopi gastonan cu segun opinion di Bestuurscollege tabata innecesario pa nan aparece riba begroting di 1968.
Señor Osbaldo Croes, Señor Oduber y Señor Yarzagaray y tambe Señor Wijkie Maduro a menciona awe mainta e situacion di "improductieve lonen" na e departamento di Obras Publicas.
Mi ta kere cu ta e unico departamento cu tin "improductieve lonen" menciona riba e begroting y cu tin hendenan den otro departamento cu no ta haci ocho ora di trabao cu no ta aparece riba begroting esey mi no sabi. Pero den mi departamento berdaderamente Bestuurscollege di Aruba a haya un herencia poco fatal en cuanto "improductieve lonen".
Cu esaki nos Bestuurscollege a haci tur esfuerso pa bin cu un cambio den e situacion desagradabel na Obras Publicas en cuanto e personanan cu ta worde pagá y cu no ta produci nada absoluto na e departamento aki.
Hasta Señor Maduro a bay mas leuw ainda. E a puntra kiko ta cu "improductieve bezoldigingen".
Aki mi ta comparti parcialmente e opinion di Señor Maduro pasobra segun mi opinion personal, den e departamento di Dienst Openbare Werken

tin ambtenaarnan cu no ta traha ocho ora pa dia y cu mester di pone mas esfuerso pa nan traha ocho ora pa dia.
Di esaki mi ta comenta generalmente riba djele cu Gobierno ta un diferente organisacion cu organisacion di companianan grandi.
Mi por constata cu berdaderamente e departamentonan di Gobierno en su totalidad y en particular e departamento di Obras Publicas no tin hefenan di trabao cu no ta carga e completa responsabilidad como hefe y cu nan capacidad di dirigi trabao y nan capacidad como hefe ta minimisa cu no tin entrenamento pa e sistema moderno di dirigi trabao.
Mi sabi cu e departamento di Dienst Openbare Werken y otro departamentonan falta di esaki y como cu esaki falta hopi ta resulta tambe cu produccion di trabao no ta adecuado y no ta satisfecho segun mi opinion.
Señor Oduber a puntra si nos no por usa e personanan aki pa trabaonan di Gobierno den otro departamento of cu nos no por cambia nan pa diferente lugarnan cu tin necesidad di trabao. Otro a puntra pakiko no ta cambia e hendenan aki cu ta den cierto seccion di departamento di Dienst Openbare Werken pa otro seccion den e mesun departamento. Ta poco dificil pa haci esaki.
Señor Yarzagaray y Señor Wijkie Maduro ta puntra con bin tin tanto placa riba begroting pa overtime siendo cu tin "improductieve lonen".
Esaki ta un punto poco dificil pero sinembargo mi ta trata na splica e miembronan cu a haci e observacion aki cu den cierto sectornan di Obras Publicas tin cierto hendenan cu nan capacidad ta limita.
Tin otro caminda cu berdaderamente tin biaha ta exigi pa traha overtime e hendenan nan capacidad ta mucho mas eleva y cu ta dificil pa cohe un peon, digamos y pone den un departamento caminda e ta produci menos y cu e no sabi de que se trata.
Pa laga nan haci otro trabao na otro departamento ta poco dificil pasobra hopi otro departamentonan ta yená tot en met y no tin mester di trahador. Pa traha trabao por ehempel trabaonan cu contratista ta haciendo pa edificionan di Gobierno cu nos por usa e personanan ey pa haci e trabao ey esey ta un cos cu nos por tuma den estudio, pero nos no por garantisa actualmente cu sí e lo worde haci.
Pero nos lo tume den estudio, pasobra e hendenan cu ta improductief na Obras Publicas, manera mi a caba di menciona, gran parti di nan ta hendenan peon. Den e departamento di e seccion di e heavy equipment, materialnan pisá eyden tambe naturalmente tin algun di e operadornan cu no ta produci 100%. Esey ta en bista cu nos no tin trabao 100% pa e heavy equipment ey.
E solucion final pa esaki ta si Raad kier dicidi di manda 70 - 80 obrero cas cual no ta e caso. Poco dia ey pa un error mi a manda tres cas y mi mester a trece nan bek atrobe promer cu mi a dicidi di manda nan cas.
Bestuurscollege lo ta di acuerdo pa haci un decision awe mainta of mañan of ki dia e reunion aki caba pa nos manda 60 hende, tata di familia, cas y asina e "improductieve lonennan" no t'ey mas. Ta masha facil.
Tambe Señor Maduro, cu razon, a menciona cu si nos, den e periodo cu nos ta goberna, por a investiga si e Holandesnan cu ta traha na Obras Publicas - mi ta supone cu e kier meen na tur e departamentonan di Gobierno - berdaderamente tin e papelnan cu nan ta pretende cu nan tin.
Mi por menciona cu Bestuurscollege no a yega asina leuw di a bay investiga profundamente e papelnan cu e hendenan ey tin, kendenan ta ocupa puestonan prominente den e departamento aki y cu berdaderamente nan tin e derecho di traha e trabao cu nan tin siendo cu nan no tin e papel.
Mi kier pidi Secretario pa tuma nota di esaki. Cu mucho gusto como diputado di Obras Publicas lo mi haci un investigacion riba esakinan y na su debido tempo lo mi laga Señor Maduro sabi e resultado di e investigacion en cuanto e papelnan cu e Holandesnan no tin na e departamento di Obras Publicas.

Señor Maduro a papia extensamente di e situacion di magazijn y cu no tin mucho control ariba e materialnan ey.
Segun su opinion e magazijn no ta worde controla asina bon.
Hasta Señor Maduro a menciona cu e autonan cu ta afgekeurt mester welder nan tapa pa nan no horta di e motor di e auto. Mi no ta mucho di acuerdo cu e parti cu Señor Maduro a menciona, pasobra den e magazijn mes no tin e sistema eficiente di control, pero tin e bonnetjesnan na unda un foreman ta trece un bon pa un representante y e ta saca material y entreguéle. Esey ta worde registra na oficina mayor. Na oficina mayor di oficina di Obras Publicas tin recordnan eficiente na unda Señor Maduro y lo demas miembronan di Eilandsraad interesado por haci un bishita ey y por mira e record con esaki ta worde controla.
Tambe mi kier participa na Señor Maduro cu Accountantsdienst ta haci su control di acuerdo cu reglanan y riba esey e Accountantsdienst ta somete un rapport di su control na e hefe.
Tambe Señor Maduro a menciona cu tin hopi placa ariba presupuesto di Obras Publicas - e a menciona un suma di f.42.000 - cu e departamento aki ta usa pa cumpra ijs.
Na e mesun tempo e a bisa cu tin masha truck para por nada siendo cu tin di huur truck di particular pa haci trabao na e departamento di Obras Publicas. Probablemente Señor Maduro a mira algun truck pará.
Señor Maduro mester comprende cu nos tin un garashi na Obras Publicas y e garashi ey continuamente tin diferente auto den dje. Nan ta laba e autonan di e diputadonan y diferente trucks y auto y pick-ups t'eynan. Hopi di nan ta bin pa service, hopi di nan ta falta piesa y hopi di nan ta bin pa reparacion. Probablemente ora bo tira un bista general den e garashi bo ta mira varios trucks y auto pará.
Y bo ta puntra bo mes pakiko huur truck pafor si tin truck pará eynan. Berdaderamente tin truck pará ey banda, pero e trucknan ey ta pa service of cualkier otro reparacion. Pero continuamente e trucknan ey ta den uso.
Tocante e ijs di f.42.000 cu Señor Maduro a menciona cu ta un suma bastante grandi hasta e a trece cifranan padilanti y na e momento cu e a trece e cifranan padilanti mi ta di acuerdo cu nan.
Probablemente Señor Maduro no tabata na haltura cu e f.42.000 aki nos ta usele pa ijs pa Werkverschaffing. Nos ta duna Werkverschaffing tambe ijs y e ultimo temponan aki tabatin bastante hende trahando na Werkverschaffing y mi ta supone cu ta promer biaha den historia cu e hendenan di Werkverschaffing tabata haya ijs pa nan por a bebe awa frieuw.
Mi ta supone cu nan tur a keda contento. Tambe nos ta manda ijs pa e departamento di Water-en Energiebedrijf y tambe pa Luchthaven.
Asina ta e f.42.000 cu ta menciona aki no ta solamente pa cumpra ijs pa e empleadonan di departamento di Obras Publicas sino tambe pa e instancianan cu mi a caba di menciona. Mi ta spera cu e contesta aki ta satisfactorio pa Señor Maduro.
Señor Maduro a papia tambe di f.10.000 ariba begroting pa opzichternan pa supervision.
E politica di e Gobierno actual ta cu nos ta trata na minimisa overtime mas tanto posibel no solamente den e departamento di Obras Publicas, pero tambe den otro departamentonan.
Bestuurscollege ta haya cu den pasado berdaderamente hopi overtime a worde pagá innecesariamente y probablemente e f.10.000 cu ta aparece riba e begroting pa aña 1968 tambe lo ta un suma poco halto.
Ta intencion di Bestuurscollege di trata na mengua overtime den casi tur departamento. Sinembargo tin cierto overtime cu ta casi imposibel pa bo mira di antemano. Laga nos tuma un ehempel.
E situacion na Pos Chikito na unda awa a yobe y hopi hende a perde hopi cos. E seccion di departamento di Obras Publicas a traha dia y anochi na Pos Chikito y na e brug di Pos Grandi. Eseynan naturalmente ta overtime cu nos no a mira padilanti y cu nos mester pone riba begroting por si acaso algo similar pasa.

Tambe e overtime aki ta worde usa por si acaso cierto cosnan pasa na aña 1968, cual mi no ta spera, e overtime aki ta worde cubri cu esey. Probablemente Señor Maduro lo kier a meen cu tin cierto supervisornan den departamento di Obras Publicas ta traha fuera di nan ora como foremannan di Reinigingsdienst.
Señor Presidente, nos mester comprende cu Aruba mester ta limpi continuamente y e bestianan cu muri durante weekend no por keda te dialuna, pasobra nan ta putri y nan ta duna holor desagradabel.
Y no ta intencion di Bestuurscollege di tin holor desagradabel den e pueblo di Aruba. Ta pa tal razon e opzichternan aki ta bay controla e trahadornan cu ta move e bestianan morto aki. Pero mi ta kere cu en lo futuro nos por haci un cambio. En bes di paga un homber cu ta gana basta placa caba pa bay controla esey nos por studia e posibilidad di manda gewoon e trahadornan en bes di manda e supervisornan tambe.
Tocante e 5 hoofdtijdschrijvers cu Señor Maduro a remarca awe mainta, segun su opinion dos mes por haci e trabao. Segun mi tambe dos por haci e trabao. Segun mi no tin mester di tijdschrijvers en absoluto.
Pero en bista cu nos supervisornan di departamento di Obras Publicas no tin e capacidad requiri pa un bon supervisor, pa un bon hefe di trabao, esey ta e motibo cu e hoofdtijdschrijvernan ta haci trabao cu supervisor mester haci.
Den Lago berdaderamente e area-supervisor ta controla e trahadornan y ta area-supervisor ta somete e rapport di cu e hendenan ta traha si of no. Pero aki nan ta e hoofdtijdschrijvernan ta pasa rond den henter e pueblo di Aruba pa controla si e trahadornan ta haci nan trabao si of no. Pero mi ta kere cu Señor Maduro tin razon cu cinco hoofdtijdschrijvers ta di mas y mi ta tuma esaki na hopi consideracion y mi ta kere cu nos lo bin cu cambio den futuro. Mi no sabi pa aña 1968 mas pero mi ta kere cu pa e begroting di aña 1969 nos lo bin cu un cambio pa mengua e cantidad of elimina esakinan den su totalidad y duna e trabao aki na e responsabilidad di e hefenan di trabao. Ya cu nan ta nombrá como hefe caba nan mester haci e trabao como hefe. Si nan no ta adecuado of si nan no tin e capacidad pa haci trabao como hefe anto mester duna nan otro clase di trabao segun nan capacidad.
Awe mainta a worde papia hopi di auto-toelage y tambe cu hopi auto di dienst ta worde usá pa servicio particular. Segun mi opinion personal - no opinion di Bestuurscollege - berdaderamente tin hopi auto di dienst ta worde usá pa servicio particular. Esey mester worde controla.
Bestuurscollege a manda carta na diferente departamentonan pidiendo nan cooperacion pa pidi nan chauffeurnan di no usa e autonan di dienst pa servicionan particular.
Señor Maduro tambe ta bisa cu tin hende ta haya auto-toelage pero nan no ta bay trabao cu nan auto y toch nan ta cobra esey. Mi no sabi nada di esey pero mi ta supone cu Señor Maduro tin algun caso di algun trahadornan di Gobierno cu ta haya auto-toelage y nan no ta haci uso di nan auto. Ora cu nan mester bay un caminda nan ta yama un bode y bisé pa hibele tal caminda y bin bek na nan trabao y asina cobra na fin di luna nan auto-toelage y haciendo uso di e auto di dienst.
Mi ta supone cu lo tin casonan asina, pasobra ultimamente mi a tende di cierto casonan asina y esaki Bestuurscollege lo tumé na fuerte consideracion.
Bestuurscollege lo bay haci un investigacion ariba esaki y hala atencion di tur e departamentonan aki cu auto di dienst mester worde usá pa servicio di Gobierno y no pa servicio particular.
Cu esaki mi ta duna Señor Maduro razon den e sentido aki.
Tocante e steenslagbedrijf na Canashito Señor Maduro a menciona e produccion di aña 1965 y gastonan di aña 1965 cu a sali pareuw.
Mi no por duna un contesta riba esaki awor aki, pasobra mi no tin e cifranan cu mi y mi no sabi e motibonan pakiko e a sali pareuw.

Pa mi ta straño cu e gastonan y e ganashi ta mes tanto. Pero mi por laga investiga esey y duna Señor Maduro su contesta por escrito.
Tambe Señor Maduro a papia di e contenido di e contract. Nos no tin e contenido di e contract aki nan, pero e ta ter inzage na departamento di Obras Publicas y si Señor Maduro ta interesa Señor Maduro por bay na departamento di Obras Publicas y tuma nota di e contract di e steenslagbedrijf na Canashito.
Tambe Señor Maduro por a menciona cu un cierto hortamento lo por a tuma lugar na aña 1966.
Esey lo ta poco duro pa e Bestuurscollege aki bay bek ariba esey y duna un contesta correcto ariba e incidente cu lo por a ocurri na aña 1966.
Señor Maduro a menciona cu hortamento a tuma lugar.
Probablemente hortamento por a tuma lugar na aña 1966 pero si Señor Maduro ta insisti un contesta riba esey nos por haci un investigacion y duna Señor Maduro su contesta por escrito.
Tambe Señor Maduro a menciona si ta necesario pa haci tanto gasto cumpra pantograafmachine y cierto otro aparatonan cu nos a pone riba begroting cu nos mester cumpra pa departamento di Dienst Openbare Werken.
A pesar cu esunnan cu ta riba begroting nos a corta hopi aparatonan mas cu e departamento a propone pa nos cumpra.
Eynan nos a kita gastonan di mas di 30- 40.000 florin cu no ta aparece ariba begroting. Pero sí nan a aparece riba wenselijkheidsbegroting di e departamento di Obras Publicas.
Mi kier participa na Señor Maduro cu e aparatonan aki en bista di e plannan cu tin pa e proyectonan di Holanda, pa e proyectonan di E.E.G., ta necesario pa e departamento di Obras Publicas ta den poder di aparatonan moderno y adecuado pa asina eficasmente nan por presenta nan dossier na Bestuurscollege. Asina ta cu yudansa di e departamentonan aki y cu esfuerso di e departamento di Obras Publicas nos lo haya e dossiernan mucho mas tempran y nos por presenta nan mucho mas liher na Gobierno Central y asina tambe Gobierno Central por pase na Gobierno Holandes y finalmente pa su instancia final.
Tambe Señor Maduro ta puntra si nos a haci gasto caba en cuanto cumpramento di auto promer cu e begroting worde aproba y si esey no ta contra reglanan di contabilidad.
Mi kier bisa Señor Maduro cu berdaderamente si Bestuurscollege a duna orden pa cumpra auto of cualkier material cu ta aparece riba begroting di 1968 y en particular riba begroting di Obras Publicas esey ta contra reglanan di contabilidad.
E Bestuurscollege aki hamas lo por duna orden pa haci compranan of gasto promer cu e begroting worde aproba. Nos no a duna orden pa cumpra ni bestel ningun clase di auto cu no ta aproba ainda.
Nos sí a cumpra auto den ultimo tempo ey, si mi no ta kiboka, aña pasa nos a haci cambio den cierto aparatonan cu nos mester a cumpra.
Nos a haci cambio. Eseynan sí a worde aproba y eseynan sí departamento di Obras Publicas a scirbi correspondencia riba nan caba pa autonan cu probablemente lo worde cumpra. Pero eseynan no ta auto cu ta aparece riba begroting di aña 1968 pero Eilandsraad caba a duna aprobacion riba esey.
En cuanto e Cadillac di Gezaghebber cual tanto Señor Oduber como Señor Maduro a menciona lo mi kier bisa lo siguiente.
Señor Maduro kier sabi si ta necesario pa cumpra un Cadillac pa nos Gezaghebber. E a puntra pakiko nos no ta cumpra un Rambler.
Señor Oduber a bisa pakiko cumpra un Cadillac di f.17.000? Pakiko tanto caro asina? Segun opinion.............

DE HEER G.A.ODUBER: Een punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, Ik heb niet gesteld dat het duur zou zijn. Ik heb niet gesteld waarom zo'n dure wagen gekocht wordt.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Despensa mi Señor Oduber. Señor Oduber a puntra si no por cumpra un auto mas barata.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Nog een punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Ik meen dat de heer Oduber gevraagd heeft om een uitleg van het verschil van f.5.000 tussen f.17.000 en f.12.000 ....

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, dat heeft de heer Oduber niet gesteld.
Segun mi opinion, en bista cu Aruba ta haya bishita di representantenan di diferente Gobiernonan y paisnan vecino y Gobiernonan di territorionan lehano y mi ta kere cu como nos mester presenta nos mes mas mihor, Bestuurscollege ta kere cu ta hustifica pa nos Gezaghebber tin un Cadillac. Tin paisnan menos fortuna na mundo y toch pa mantene prestigio den Gobierno ta haci cierto gastonan. Mi ta kere cu Gobierno di Aruba tambe mester mantene prestigio y pa tal razon Bestuurscollege a propone na Raad pa cumpra un Cadillac pa nos Gezaghebber.
Si nos trade-in e bieuw e lo sali f.17.000.
Si cumpra un auto gewoon nobo e ta sali f.12.000. Mi ta supone cu e punto aki a clarifica e preguntanan di Señor Oduber.
E motibo cu mi a contesta Señor Oduber na e momento aki ta cu Señor Maduro a menciona algo tocante Cadillac y na e mesun momento mi ta kere cu ta masha bon pa contesta Señor Oduber.
Señor Maduro a sigui puntra si e Ramblernan tambe di e diputadonan no por worde cambia pa un Fiat den futuro. Nos por considera esey.
Tambe Señor Maduro a menciona cu den pasado a worde haci benoemingnan sin tin krediet ariba begroting. Mi kier menciona na Señor Maduro cu sí tabatin benoemingnan den pasado sin cu tin krediet ariba begroting.
Tambe e a menciona di un ex-diputado cu ta worde treci riba begroting como arbeidscontractant. Esey ta berdad pero si nos habri nos begroting nos ta mira cu e uitgangspunt di e personeelsbezetting ta dia 15 di maart 1967. Probablemente e por a worde ingewerkt pero esey no ta un fout grandi pasobra toch lo tabatin placa ariba begroting sea pa arbeidscontractant of pa algo otro.
No ta intencion di Bestuurscollege pa benoem ni tampoco pa bevorder ningun clase di ambtenaar si no tin placa riba begroting a pesar cu esaki a worde haci den pasado. Pa conclui Señor Maduro a menciona algo tocante carreteranan aki na Aruba y cu hopi di nan tin buraco den nan y cu nos ta manda trahadornan pa solamente yena buraconan.
Berdaderamente esey ta e caso den hopi instancia cu nos ta manda trahador pa yena solamente e buraconan. Esey ta un drechamento temporario. Esaki tambe ta pa falta di placa. Si nos tin suficiente finansas naturalmente nos lo no lapi e camindanan asina aki. Ta intencion di Bestuurscollege di drecha tur e camindanan aki na un sistema adecuado na unda auto por core riba nan sin cu tin mester di cambia nan wielnan.
Pero pa motibo di finansas nos mester rema cu loke nos tin.
Esakinan ta tur e preguntanan di Señor Maduro, Señor Presidente.
Bestuurscollege lo aprecia masha tanto si Señor Maduro como miembro di Raad lo bin cu algun sugerencia pa mehoracion pa progreso di Aruba den futuro. Cu mucho gusto Bestuurscollege lo accepta cualkier sugerencia na bienestar general di Aruba.
Señor Daniel Leo a duna palabra di elogio pa e bon trabaonan cu Bestuurscollege a haci durante e corto periodo di gobernacion.
Palabra di gradecimento ta bay pa Señor Leo pa su palabranan di elogio na Bestuurscollege.
Tambe e a menciona cu e lo trece un mocion pa e caminda di Oranjestad pa Paradera cual segun su opinion ta den un situacion deplorabel.
Den mi opinion e mocion aki no mester worde treci na momento di tratamento di begroting di Dienst Openbare Werken sino na tratamento di e hoofdbegroting na Kapitaaldienst.

Señor Osbaldo Croes a puntra con Bestuurscollege por splica e subimento di percentahe di "improductieve lonen" den departamento di Obras Publicas. Esey ta un raming pa aña 1968. E no ta cifra final. E cifra final di aña 1966 mes no ta cla ainda, menos ainda e cifranan di 1967.
Pero segun informacionnan cu mi tin - no oficial - e cifranan di aña 1967 no ta mucho mas abao cu e resultado berdadero.
Tan pronto cu nos haya e raming final di 1967 nos lo mira cu e diferencia no ta asina tanto manera ta menciona pero lo ta menos.
Esey tambe ta e situacion cu nos a caba di splica cu tin situacion unda cu ta dificil pa haci cambio. Pero Bestuurscollege a tuma bon nota di e observacion di Señor Osbaldo Croes y lo demas representante den e Raad aki awe mainta cu nos mester haci algo cu e situacion di "improductieve lonen" aki mas pronto cu ta posibel.
Señor Casimiro Yarzagaray den su discurso awe mainta a menciona algo di post no. 7 ariba begroting di Dienst Openbare Werken. Mi no por a comprende completamente e pregunta di Señor Yarzagaray. Mi por menciona cu e voorradennan riba Kapitaaldienst ta nihil. Esey ta cuestion di stipulacion di begroting.

DE HEER C.YARZAGARAY: Mijnheer de Voorzitter, ik heb gevraagd over de voorraden. In 1967 hadden wij een totaal van f.420.000 en op de begroting van 1968 kunnen wij zien, dat er geen voorziening is voor deze voorraden.
Ik vraag mij af, wat er dan zal worden met de f.420.000 van 1967.
Het is bladzijde 9 van kapitaal-uitgaven.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Goed, Mijnheer Yarzagaray, dan zal ik dit nogmaals nagaan.
Tambe Señor Yarzagaray a papia di un cantidad di hende di "improductieve lonen". Mi ta kere cu mi a duna un contesta masha adecuado riba "improductieve lonen" y e contesta cu mi a duna na Señor Oduber tambe ta bay pa Señor Yarzagaray.
Señor Yarzagaray ta puntra si tin preferencia na dunamento di overtime na departamento di Obras Publicas.
Segun mi opinion personal no tin preferencia na e departamento ey.
Sinembargo e observacion di Señor Casimiro Yarzagaray a lanta e cacho for di soño. Cu mucho gusto lo mi bay haci un investigacion den futuro si preferencia ta worde duna na trahadornan den Obras Publicas.
Segun e informacion cu mi tin no tin preferencia en cuanto overtime den departamento di Obras Publicas.
Na cuminsamento berdaderamente tabatin cierto personanan so cu tabata haya e derecho di traha overtime riba weekends. Tan pronto cu nos a sinta mi a yama hefe di e departamento y un cambio a worde haci inmediatamente y e overtime a worde parti den gruponan di hende.
Por ehempel hendenan cu tabata transporta hende pa trabao tabatin un tempo cu solamente un grupo tabata haciële. Pero awor aki tur e chauffeurnan tin e mesun derecho.
Tambe Señor Yarzagaray a menciona algo di taak-omschrijving pa e ambtenaarnan den Obras Publicas. Esaki ta un pregunta cu mi ta hopi di acuerdo cune. Pero esaki tambe ta un trabao cu ta tuma hopi tempo cu un estudio profundo pa traha taak-omschrijving pa tur e ambtenaarnan den Gobierno. Pero sí lo ta bunita pa tur e ambtenaarnan den Gobierno tin un taak-omschrijving mescos cu tur e industrianan moderno.
Pero esaki Bestuurscollege lo tume na consideracion. Pero, mi ta ripiti, esaki ta un trabao hopi grandi y nos mester tin un experto riba tereno di job-analysis y esey ta tuma hopi tempo. Ta bunita pa tur ambtenaar den Gobierno tin un taak-omschrijving pa miembronan di Raad sabi kiko ta e responsabilidad y e trabao di cada ambtenaar.
Tambe Señor Yarzagaray a menciona pakiko tin tanto gasto den Planologische Dienst na Obras Publicas.

Planologische Dienst ta un seccion di e departamento di Obras Publicas cu ta haci trabao di gran importancia. Den mi opinion ta necesario pa e lugar aki ta air-conditioned. Ora un lugar ta air-conditioned especialmente pa hendenan cu ta haci trabao cu ta trabao di "cabes" ta necesario pa nan tin air-condition den e lugar ey.
E gastonan aki ta necesario pasobra cu un air-condition den e departamento di Planologische Dienst e departamento aki lo produci mas eficasmente y cu mas rapides.
Señor Yarzagaray a hisa e begroting den laira y e a mustra mi algun blaachi blanco. Mi ta supone cu berdaderamente den pura di begroting nan a hera un blaachi. Tur hende sabi cu e a cay un poco laat y riba esey mi ta kere cu Señor Caspar Lacle lo duna un splicacion. Pero lo mi pidi e departamento aki den futuro pa percura pa no tin blaachi blanco mas. Mi no sabi cuanto gasto esey lo ta sinembargo mi ta haci un observacion ariba dje.
Señor Yarzagaray a menciona cu su partido ta completamente contra cu empleadonan di Gobierno ta usa autonan di dienst pa asuntonan priva.
No ta Señor Yarzagaray su partida solamente. Bestuurscollege tambe ta parti e mesun opinion aki cu nos tambe no ta di acuerdo pa autonan di dienst worde usá pa servicio privá.
Bestuurscollege lo pone man na obra y lo percura pa e autonan di dienst no worde usa pa servicio particular.
Tambe e a menciona cu tin equiponan pisá den Dienst Openbare Werken cu no ta worde usá. Aki nan tambe e "improductieve lonen" ta bin na vigor.
Tin algun equiponan pisá cu no a worde usá mes den aña 1967.
Aña 1968 te ainda nan no a haci mucho. Pero cu speransa ora cu begroting worde accepta nos lo bay mira cu nos por bay traha un caminda na Aruba segun nos a propone na Raad. Y tan pronto cu nan worde aproba mi ta kere cu un gran parti di Aruba lo haya caminda nobo y mi ta spera cu e "improductieve lonen" lo caba y mi ta spera cu e heavy equipmentnan aki lo haci nan trabao manera mester worde haci.
Señor Oduber a duna un compliment na Bestuurscollege en coneccion aki cu e begroting aki. Mi ta gradici Señor Oduber pa su compliment.
E a menciona tambe cu parcialmente e begroting ta di Bestuurscollege anterior. Probablemente parcialmente e ta di Bestuurscollege anterior pero nos ta comprende cu Bestuurscollege actual tambe a produci un gran parti di e begroting. Sinembargo masha danki pa bo palabranan di elogio, Señor Oduber.
Tambe Señor Oduber a papia tocante e magazijn-voorraden. E a bisa cu nan ta worde bendi na aanbesteding. Esey ta berdad. Cierto partinan cu nos ta cumpra of cu henter e Gobierno ta cumpra, no pa Dienst Openbare Werken solamente, cierto parti di auto - laga nos menciona di auto - cu nos ta cumpra nos ta pone den stock y despues di poco tempo nos ta usa e partinan ey pero e auto a bira bieuw y nos ta keda mará cu e partinan ey.
Esey ta un ehempel chikito pero varios otro parti di equiponan nos ta cumpra den caso cu nan mester kibra of cu nos tin mester di partinan urgente. Pero na un dado momento e cosnan ey ta bira bieuw y mester bende nan y nos ta keda mará cu varios partinan cu nos no tin uso di nan.
Tin biaha tin partinan cu ta worde cumprá y no ta worde usá at all.
Un ehempel ta loke nos a haya dia cu nos a tuma over dia promer di juli.
Tin varios partinan ey den cu a worde cumpra solamente pa gasta placa.
Pesey nos mester keda cu nan pasobra nos no tin mester di nan. Y casi tur departamento ta haci mescos.
E cuenta di leeglopernan ya mi a papia hopi di dje. Mi ta kere cu e contesta cu mi a duna ta suficiente caba.
Señor Oduber a puntra kiko ta e politica di e actual Bestuurscollege en cuanto e aanbesteding pa edificio di Gobierno. E politica di e Bestuurscollege aki te ainda ta e mesun politica di e Bestuurscollege anterior - lastimamente, pero asina ta.

Sinembargo mi no sabi si ta contra comptabiliteits-voorschriften si nos por traha nan den eigen beheer. Probablemente por. Pero pa haci trabao den eigen beheer ta costa mucho mas placa. E ehempel di diputado Croes di e palo di bandera cu ta costa f.100,-- y si bo duna un contratista e ta trahé pa f.15,-- mi ta kere ta keda mescos por lo pronto, pasobra di otro banda e ta costa Gobierno mucho, mucho mas placa si nan haciële den eigen beheer. Contratista ta hacié mucho mas barata.
Y mi ta kere cu henter Raad ta di acuerdo cu mi y tambe Señor Oduber.
Señor Oduber a puntra si tabatin overtime pa preparacion di presupuesto. E pregunta aki ta masha raro y straño, pasobra den e ultimo 12 añanan semper tabatin overtime den trahamento di presupuesto. Aki nos no por desmenti esey pasobra ta berdad.
Tin overtime pa pasa nan na machine. Tin overtime pa compila informacion den e departamento aki.
Señor Oduber e aña aki tambe tin overtime pa preparacion di presupuesto. Nos por menciona na e miembronan di Raad Señores Wijkie Maduro, Osbaldo Croes y Yarzagaray tocante e "improductieve lonen", nos por referi nan na blaachi 73 di e algemene begroting na unda tin un splicacion extenso di "improductieve lonen".
Si e señoresnan por tira un bista riba e blaachi aki, mi ta kere nan por haya un bista mas amplio tocante nan mes pregunta. Cu esaki mi ta kere y mi ta spera cu mi a contesta tur e preguntanan haci awe mainta door di varios miembronan di Raad. E preguntanan a bin un tras di otro y no tabata e sistema den pasado di handle e begroting di Dienst Openbare Werken so y contesta di biaha.
Segun mi opinion mi a contesta e preguntanan basta bon.
Si no ta asina lo mi aprecia cualkier observacion den segundo ronde di e diferente miembronan di Raad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, na promer lugar mi kier bisa cu e diputado di Dienst Openbare Werken a haci su best pa contesta e preguntanan cu mi a haci en cuanto e presupuesto aki cual den mi opinion ta identico na esun di aña pasa. Tin algun di e contestanan cu posiblemente nos por bay di acuerdo cune y tin un cantidad cu no a satisface mi completamente. Ta straña mi cu fraktieleider di oposicion ta elogia masha hopi mes e begroting aki, pasobra e parti mas grandi ta un copia di esun di aña pasá cu nan Gobierno a traha. Juist esey mi kier a trece padilanti, den mi discurso awe mainta tocante e presupuesto aki, cu tin cierto cosnan cu nos mester vota pé a pesar di cu nos no ta di acuerdo. Ta duel mi di tende di otro banda cu nan ta masha masha di acuerdo cu e begroting aki.
Señor Presidente, e diputado di Obras Publicas a priminti di tuma bon nota di loke mi a bisa. Mi ta spera cu e no ta tuma bon nota solamente pero cu e cosnan aki por drecha.
Señor Presidente, mi ta bin bek riba un punto cu mi a lubida den mi promer ronde, unda cu nos tin cu bay vota pa bezoldigingen y salarionan. A pesar cu nos no por haci un cambio den nan (pasobra tin un Materieel Ambtenarenrecht) tin hopi hende incapacita ta ocupa puestonan halto y ta masha dificil pa haci algo pasobra nos tin cu vota pé toch.
Tambe segun mi tin entendi cu den mesun Dienst Openbare Werken actualmente nan ta buscando dos of tres S.P.D.'ers mas.
Anteriormente e trabao por a worde haci door di hendenan cu no tabatin S.P.D. (Staatspraktijkdiploma), pero awor diripiente tur mester tin diploma di S.P.D.
Segun mi esaki ta djies pa corta hala di nos yiunan di tera cu por cierto tin capacidad, por ta cu nan no tin diploma. Esey no ta socede solamente den departamento di Dienst Openbare Werken, sino tambe den hopi departamento di Gobierno e mes wega ta ser hunga. Y mi ta kere cu e tempo a yega pa stop e cos.

Mi ta mira den e begroting tambe cu tin diferente vacatura.
Mayoria di e vacaturanan no ta existi pasobra mi tin entendi cu esaki ta loke a worde presenta na principio di maart. Nos tur ta convenci di cu Gobierno ta overstaffed pa 30- of 40%.
Por ta pasobra nan no tin e hendenan cualifica den e puestonan y awor nan mester mas hende atrobe pa haci e trabao cu lo mester a worde haci.
Señor Presidente, den mi discurso di promer ronde mi ta kere cu un y tur a keda convenci cu asina nos no por continua.
Nos kier un cambio. Mi sabi cu no tur di nos kier un cambio manera Señor Oduber a bisa. En especial si Partida Revolucionario kier un cambio. Y mi por bisa cu e cambio no ta locual Partido Revolucionario a desea. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, diputado di Obras Publicas a contesta mi, pero den promer ronde mi a bisa caba cu ora e capitulo 7, paragraaf 1 di Kapitaaldienst bin mi ta bin cu mi mocion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, muy en especial e pregunta cu mi a haci na e diputado concerni en cuanto e halsamento di e suma poni pa "improductieve lonen".
Señor Guzman Croes a contesta mi cu esey ta un calculacion. Nos tur sabi cu esey ta un calculacion. Pero e ta bisa tambe cu kisas e calculacionnan di e añanan anterior lo resulta di tabata calcula mucho abao cu e sumanan total di e productieve lonen di e añanan anterior lo ta kisas mas halto. Señor Presidente, atrobe ta straña mi cu un departamento manera Dienst Openbare Werken cu un administracion (mi ta kere anto) up- to-date, no por té na e momento aki of té na fin di aña produci e gastonan cu en berdad a worde haci di aña 1966 cu ainda ta poni ariba e begroting aki, e begroting di aña 1966 en bes di e rekening di aña 1966. Mi ta puntra mi mes di con bin anto e administracion di Dienst Openbare Werken ta asina atrasa cu e no por a produci pa e begroting aki e cifranan correcto di e gastonan di aña 1966.
Sinembargo, Señor Presidente, compara cu e calculacionnan di e añanan anterior mi ta weita pues cu e "improductieve lonen" e cierto sumanan cu mester bin pa paga e empleadonan na Dienst Openbare Werken cu durante añanan lo no traha ningun trabao pero nan mester cobra nan cent, e ta worde hisa cu no menos pa alrededor di 50% compara cu aña pasa.
Diputado Guzman Croes ta bisa cu Bestuurscollege lo percura pa un mihor presupuesto na aña 1969. Mi ta duda cu esey lo ta posibel pasobra a worde bisá adelantá cu e presupuesto aki di 1968 en su totalidad ta esun di mas mihor cu a worde traha. Ta dificil pa nan traha un mihor riba esun mihor. Ta bay bira dificil pa bay baha loke nan a bisa caba, Señor Presidente.
Den su contesta e diputado ta bisa cu e ta laga pasa ariba gastonan di ijs cu ta calcula pa e begroting di Dienst Openbare Werken pa aña 1968 cu ta mas halto pasobra no ta ijs pa e empleadonan ey so sino e otro dienstnan tambe ta haya ijs di Dienst Openbare Werken, entre otro Werkverschaffing. E ta bisa tambe cu ta promer biaha den historia cu e trahadornan di Werkverschaffing lo ta haya ijs.
Señor Presidente, diputado Guzman Croes sabi mihor cu esey.
Esey no ta berdad. E trahadornan di Werkverschaffing tabata haya ijs semper. Pero e ta tuma e montante di hendenan cu tabatin na Werkverschaffing pa fin di aña 1967 bisando cu tin basta hende na Werkverschaffing y pesey e suma poni aki riba pa ijs pa aña 1968 mester ta mas halto. Esey no ta klop,pasobra na aña 1968 segun mi parecer lo tin menos hende na Werkverschaffing. Pues nan lo no tin mester di e mes hopi ijs anto. Señor Presidente, mi no a comprende e contesta mucho bon en cuanto e auto di Gezaghebber.

Kisas Señor Oduber lo bin riba esey, pero di mi banda mi mester bisa cu mi ta di acuerdo cu diputado Guzman Croes cu e Gezaghebber, e Hoogste Burger, e persona mas importante di e isla aki, en berdad merece di tin un vehiculo asina - un di e mihornan cu por tin - pa representacion di e isla. Mi no ta kere cu un Gezaghebber lo mester bin cu un Volkswagen of un Fiat. Esey no ta corresponde cu e prestigio di e isla. Y no ta promer biaha cu e Gezaghebber di Aruba ta haya un auto di e marca Cadillac. E tabatin caba y un Cadillac of un Chrysler of un Rolls-Royce - podiser Rolls-Royce ta mucho halto - pero en todo caso un auto cu ta corresponde cu e prestigio di e isla aki.
Señor Presidente, en cuanto e argumentonan di nos colega, Maduro, mi sabi cu e a contradeci su mes en cuanto su argumento di e ambtenaarnan y e trahadornan di Dienst Openbare Werken y nan capacidad sí of no.
Na cierto momento e ta bisa e tin calcula cu tin mester entre otro tres S.P.D.'ers mas pa Dienst Openbare Werken y e ta bisa cu esey lo kibra paso di e dos otro ambtenaarnan local pa nan no haya un chens pa progresa.
Di otro banda e ta critica cu lo tin hende incapacita pa cierto trabaonan na Dienst Openbare Werken y e trabao ta keda tras.
E ta contradeci su mes ora e ta bisa cu poniendo S.P.D.'ersnan of cualkier otro empleadonan cu cualkier otro estudio ta stroba paso di esnan cu t'ey y na otro momento e ta bira bisa cu lo tin hende ey poni cu no tin capacidad pa produci.
Tin un contradiccion ey cual mi no ta kere tabata e bedoeling di Señor Maduro, pero toch mi kier a hala su atencion cu e a contradeci su mes en cuanto e argumento cu e a trece padilanti ey.
Diputado Dominico Croes ta contesta cu e politica di destaho publico pa trabaonan di Gobierno cu ta worde duna na contratistanan cu e politica ey e Bestuurscollege aki ta sigui e mes politica, hasta e ta bisa "desgraciadamente e ta sigui e mesun politica".
Pero e mesun ora e diputado concerni ta sigui bisa si Dienst Openbare Werken mes haciële e ta bay costa masha hopi placa, pasobra e kier tuma comparacion di e palo di bandera cu nan mester a pone un cabuya nobo pé poco dia pasa na un school cu a costa alrededor di f.100,--.
E ta bisa cu si un contratista haciële e ta costa f.25,-- of f.20,--.
Señor Presidente, no sigui un cos "desgraciadamente" sabiendo cu tin un manera mas mihor. Asina leuw anto, Señor Presidente, en cuanto e segundo ronde di e presupuesto aki.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER C.YARZAGARAY</u>: Señor Presidente, na promer lugar mi kier gradici diputado Guzman Croes pa su explicacion y su contestanan cu nos a haya en cuanto e departamento di Dienst Openbare Werken.
Den e comentarionan cu e diputado concerni a haci tocante e "improductieve lonen" ora e a bisa cu nan no por manda ningun hende cas, mi mester bisa cu esey no ta nos intencion pa manda ningun hende cas.
Pero si tin motibo disciplinario nos ta kere cu un hende cu no ta cumpli cu su debernan mester por worde manda cas.
Locual mi a tende di overtime mi kier bisa lo siguiente.
Ami ta na haltura cu tin overtime ta worde haci den administratie di Dienst Openbare Werken y den Dienst Openbare Werken mes, caminda por pone ambtenaarnan cu menos salario haci e trabao treciendo asina e costo abao. Mi no ta weita ningun trabao tanto specifica den e administracion di Dienst Openbare Werken cu un mucha cu a caba mulo of un zesde klas no por haci den un administracion cu por a bin overtime.
Cu esaki nos ta haci un apelacion fuerte na e diputado concerni y na e hendenan di Dienst Openbare Werken cu ora tin overtime pa nan wak cual ta e ambtenaarnan cu por gana e overtime aki na un costo mas barata en bes di pone ambtenaarnan halto cu salarionan grandi traha overtime.

Nos no ta di acuerdo cu esey pa e pasonan aki tuma lugar den ningun departamento di Gobierno ni tampoco den Dienst Openbare Werken.
Tocante mandamento di hende cas nos no ta bay manda ningun hende cas cu improductief pero sí nos por bisa cu si nos por spaar riba equiponan, manera por ehempel nos por constata den e begroting aki un lichtdrukmachine di f.10.000 ta worde aangeschaft den e begroting aki.
Mi kier haya un splicacion pakiko e lichtdrukmachine ta worde aangeschaft y tambe un soldeerapparaat di f.5.000.
No ta pasobra belasting a worde hisa door di Land cu nos tin poco mas placa nos mester bay haci nos mes un poco luhoso y cu nos mester gasta mas placa cu nos tin. E idea ta pa nos haci un administracion mas economico.
No ta pasobra poco mas placa a drenta den e begroting aki nos tin cu bay gasta placa pa loco. Nos por a weita un cambio cu a worde haci den e asfaltmachine caminda cu e placa aki a worde usa pa diferente otro cos den e 8 luna cu nos a tuma e Gobierno over. Mi ta spera cu e hendenan cu ta responsabel den Dienst Openbare Werken lo wak e necesidad profundo y studia si ta necesario pa haci e gastonan aki riba kapitaaldienst siendo cu e placanan aki por a worde usa na un manera mas mihor.
Considerando nos desempleo y considerando nos situacion economico mi ta haci un apelacion fuerte y lo mi aplaudi cualkier hoofd van dienst cu por trece e spaarmento economico pa nos isla y asina trece padilanti un rapport di cuanto nan por spaar den cumpramento di materialnan innecesario, den usamento di corriente, den usamento di awa y den usamento di auto. Esakinan ta caminda cu nos por spaar y asina wanta un begroting mas mihor. Esaki ta pa bienestar di Aruba.
Señor Presidente, segun mi Señor Guzman Croes no a comprende mi pregunta riba e voorradennan cu tabatin na 1967, un total di f.420.000 y awor aki no tin ningun provision pé.
Mas o menos f.400.000 a worde usa pa cumpra parti y e cosnan ey.
Tambe en cuanto cumpramento di parti of cumpramento di material na Dienst Openbare Werken ora cu tin equiponan cu mester partinan laga nos haci un aplicacion mas eficiente pa order tur cos pa un tractor of un auto y no pa order pida pida cual ta un trabao di maribomba manera mi a bisa den promer instante.
Señor Presidente, no ta mi costumber di comenta riba e begroting aki sino ariba e hoofdbegroting pero awe nos kier mustra detayadamente riba cada dienst con nos ideanan ta en cuanto specificacionnan di gastonan cu tin y entradanan cu tin.
Cu esaki mi kier haci un apelacion riba nos diputado y mi ta kere cu e lo haci su best pa trece un administracion mas eficiente y nos lo duné tur nos cooperacion como representantenan cu kier hiba nan tarea cu responsabilidad y honor.

<u>DE HEER G.A.ODUBER</u>: Señor Presidente, ami tambe ta agradecido na diputado Guzman Croes cu a haci su best pa contesta e preguntanan aki.
Sinembargo tin varios facet den e preguntanan y contestanan aki cu lo mi a desea algun clarificacion mas detaya ariba nan.
Pa cuminsa cu loke diputado concerni a bisa na ultimo pa keda den bon entendimento riba overtime cu a worde pagá pa e begroting.
E contesta di diputado Guzman Croes tabata cu anteriormente tambe a worde paga overtime pa begroting.
Si, Señor Presidente, mi ta di acuerdo cu anteriormente tambe a worde paga overtime, pero por lo menos Raad aki tabatin e honor y satisfaccion di a haya un begroting entrega na tempo. E biaha aki nos a haya un bebegroting entrega 5 - 6 luna laat. Pero no solamente esey pero a worde paga un cantidad, mi no a haya cifranan detaya como contesta, den overtime cu na mi parecer por a worde evadi cu tur e tempo cu tabatin pa prepara e begroting.

Señor Presidente, mas leuw, Señor Guzman Croes, mi ta aprecia su standpunt di elimina e parti di leeglopers den e begroting.
Pero mi ta puntra mi mes pakiko si e vacaturanan cu a habri den ultimo 6 - 7 of 8 lunanan den diferente departamentonan, manera nos tabatin e placer di tende for di boca di diputado Betico Croes den ultimo reunion di Raad, pakiko e leeglopernan aki no a worde pasa den e diferente vacaturanan cu a surgi?
Tambe Señor Croes ta bisa den un contesta na mi colega Wijkie Maduro cu lo e averigua ki papelnan ambtenaarnan tin den un posicion un poco mas halto. Ta straña mi en berdad, Señor Presidente, di tende esey for di boca di e diputado di Obras Publicas. Parse cu e no sabi kende ta trahando den su departamento.
Pa bin bek un rato riba e heavy equipment cu tin partinan grandi den voorraad den magazijn mi kier a puntra pakiko, si en bista cu ta bay pone tanto caminda na Aruba - cual ta requiri un suma basta halto pé - diputado di Obras Publicas lo ta dispuesto pa splica si no ta necesario pa busca of cumpra un asfalt-finisher.
Mi tin entendi cu e asfalt-finisher ta worde usá di un firma particular. Mi kier a sabi kiko ta e montante total di loke a worde paga na e firma aki di aña pasa pa uso di asfalt-finisher.
Di otro banda mi ta tende cu e magazijn-voorraad mester t'ey, pasobra pa e equiponan aki tin biaha mester partinan urgente.
Pero un rato promer cu esey diputado di Openbare Werken ta bisa cu e equipo aki, e heavy equipment, a worde poni un banda hopi tempo largo aña pasa y awor ta worde usa ainda masha poco. Ta na unda e urgencia di drecha nan a sali pa por tin e partinan aki den magazijn?
Fuera di esey, Señor Presidente, mi kier a aclarea e punto di bista cu en berdad mi a elogia e Bestuurscollege aki cu e begroting cu ta refleha, den palabra di mi colega Señor Wijkie Maduro den tweede ronde, 100% e begroting di Dienst Openbare Werken di 1967.
Pesey mi ta kere cu concluyendo cu Señor Maduro ta di opinion cu e begroting aki ta asina similar na esun di 1967, mi ta contento cu nan por sigui e paso y beleid di e College anterior na un manera satisfactorio.
Señor Yarzagaray den su palabranan di uso di placa di pueblo a referi na belasting, cual a worde hisa door di Land.
Señor Presidente, "to set the record straight", manera nan ta bisa mi kier añadi cu si Land no a revisa e belasting aki awe nos lo no tin un begroting di f.700.000, pero di f.700.000 mas un 2.8 miyon tekort.
Y laga nos no lubida cu e belastingstelsel cu a worde revisa a afecta belastingnan di hendenan cu tin mas entrada. Pero e 10% di opcenten cu e partidonan di Gobierno a accepta recientemente den Raad aki ta cay riba e homber mas chikito.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen. De gedeputeerde van Openbare Werken zal thans van antwoord dienen.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den e segundo ronde aki no a bin mucho preguntanan nobo.
Casi tur tabata ripiticion di e preguntanan anterior y algun comentarionan tocante e contestanan cu mi a duna na e miembronan di Raad.
Señor Maduro ta parcialmente di acuerdo y parcialmente no di acuerdo cu mi contestanan. Pero e no a bay detaya riba e contestanan.
Solamente e a menciona cu ami a menciona cu mi ta tuma bon nota di tur su sugerencianan y e ta bisa cu tumamento di nota no ta suficiente, pero mester haci mas di esey tambe.

Mi ta di acuerdo cu tumamento di nota no ta suficiente ni pa Señor Maduro ni pa mi, pero mester bin cu accion. E intencion ta tambe pa bin cu accion, Señor Presidente.
Tambe e a menciona cu mester vota pa salarionan halto y cu nos ta mará cu Materieel Ambtenarenrecht. Esey mi ta duné full razon.
Ami tambe ta parti e opinion cu nos ta mará na Materieel Ambtenarenrecht. Nos ta mará cu cierto ambtenaarnan di Gobierno cu tin sueldonan halto y no ta capacita pa haci nan mes trabao y segun Materieel Ambtenarenrecht ta dificil pa haci cambio den nan.
Tambe e a menciona cu Bestuurscollege lo tin intencion pa busca S.P.D.'ers y buscando S.P.D.'ers of hendenan mas halto cualifica cu eseynan lo perhudica e yiunan di tera. Esey mi ta dune razon si nos tin yiunan di tera cu ta bon cualifica. Si nos tin yiunan di tera cu por haci trabaonan necesario y cu por haci trabaonan cu mester worde haci di acuerdo cu e posicion anto e ora ey nos ta duna e yiunan di tera tur preferencia. Pasobra ta intencion di Gobierno aki cu yiu di tera mester bin na promer lugar. Pero mi por participa si, cu berdaderamente ainda nos tin mester di techniconan, ainda nos tin mester di hendenan cu educacion avansa pa yuda nos den nos problemanan di trabao.
Na departamento di Obras Publicas, en bista di e proyectonan cu lo bin, plannan grandi cu mester worde traha, ta necesario pa nos tin personanan adecuado cu bon preparacion pa yuda Bestuurscollege cumpli cu su tarea dificil.
Den hopi departamento, berdaderamente, tin hopi necesidad di hendenan di bon cualificacion pa por sigui e Gobierno aki.
Razonnan pakiko e begroting ta laat ta un di e factornan cu nos tabata falta personanan bon cualifica pa compila un begroting. Razonnan pakiko e eindrekening di aña 1961 y e begrotingswijziging di aña 1961 pariba di e departamento di D.O.W. no a ser presenta ta pasobra cu di e tempo ey y te ainda nos no tin personanan bon prepara pa haci e trabao. Personanan, tin hopi pero si nan por haci e trabao ta un otro pregunta.
E motibo tambe pakiko e eindrekening pa aña 1961 pa 1966 y 1967 no ta cla ta pa falta di personanan bon cualifica pa completa trabao di Gobierno.
Señor Daniel Leo a bisa cu e lo bin cu su mocion na tratamento di Kapitaaldienst di e hoofdbegroting.
Señor Osbaldo Croes a bisa algo di "improductieve lonen" y cu ta strañe masha tanto cu e rekening no a yega ainda. Mi a splica caba cu ta pa falta di hende capacita.
Mi sabi cu den departamento di Señor Osbaldo Croes tambe falta hende cualifica pa completa trabaonan dificil di Gobierno. Pasobra tin cierto departamentonan di Gobierno cu bo por dirigi nan cu personanan menos cualifica. Pero cierto departamentonan ta exigi personanan hopi bon cualifica pa completa trabaonan bon pa Gobierno.
Esaki ta un di e motibonan pakiko esey no a worde traha.
Tambe Señor Osbaldo Croes a menciona politicamente, cu e begroting di aña 1968 a worde menciona di ta esun di mihor. Si e a worde menciona esey ta cu tur razon. Si e ta esun di mihor tambe ta cu tur razon pasobra ainda nos no a yega 1969 pa nos bisa kiko esey lo ta.
Señor Yarzagaray na conclusion di su segundo ronde a haci e observacion cu Gobierno di Aruba mester tuma pasonan pa economisacion.
Ta intencion di Gobierno di Aruba - ya caba nos a tuma pasonan necesario pa economisacion - pa continua den e direccion cu Señor Yarzagaray a menciona. Pasobra cu economisacion bo por spaar placa y manera mi a caba di bisa tur departamentonan di Gobierno a worde informa cu lo ta bon pa nan tur trata na economisa mas tanto posibel durante aña 1968 y ora cu e rekening di aña 1968 bin nos lo mira diferencia den esey.
Tambe Señor Yarzagaray a menciona pakiko laga ambtenaarnan cu ta gana salario grandi traha overtime den kantoor di Dienst Openbare Werken cu tin hende cu mulo cu ta gana menos y pakiko esunnan cu ta gana menos no ta haya e oportunidad pa traha overtime.

Si e muchanan di mulo cu ta gana menos salario den departamento di Dienst Openbare Werken por haci e trabao di esunnan cu ta gana mas placa cu mucho gusto nan lo worde considera. Pero tin biaha bo ta haya un hende cu ta traha na magazijn, digamos e ta gana poco y e ta mulo.
Bo no por pone na Planologische Dienst, pasobra e no por haci nada.
Esey ta peor atrobe. Sinembargo e observacion ta worde considera.
Si ta posibel pa pone e hendenan cu ta gana menos placa traha e trabao di overtime di e hendenan cu ta gana mas placa nos ta hacié.
Pero si no ta posibel bo no por cohe un hende den un seccion pone den otro seccion solamente pa e gana overtime. Ta poco dificil pero nos por haci un estudio di dje.
Tocante e puntonan chikito di cumpramento di soldeerapparaat y weegbrug mi mester bisa cu naturalmente den nos situacion moderno nos ta sigui progresa y nos mester di equiponan y di materialnan moderno pa nos por completa nos tarea. No solamente departamento di Obras Publicas tin mester di equiponan y aparatonan moderno pa traha mas eficasmente pa completa e trabaonan mas facil.Otro departamentonan di Gobierno tambe tin necesidad di haci compras di aparatonan moderno asina cu nan departamentonan tambe por core eficasmente y asina trabaonan worde completa cu mas rapides.
Segun mundo ta bay cambio y novacion di mundo ta bin y mester di cambionan den aparatonan tambe pa progreso di un pais y pa progreso di diferente departamentonan di un pais.
Tambe Señor Yarzagaray a menciona algo tocante asfalt-finisher.
Señor Oduber tambe a menciona algo ariba esey. Nan kier a sabi cuanto a worde paga na un firma particular na aña 1967 pa fia asfalt-finisher.
E contesta ariba e pregunta di Señor Oduber, cuanto Gobierno di Aruba a paga na un firma particular pa uso di un asfalt-finisher, lastimamente nos no tin e administracion completo di departamento di Dienst Openbare Werken hunto cu nos aki. Nos no tabata sabi tampoco cu e pregunta aki lo a bin. Sinembargo nos tin e informacion aki na departamento di Dienst Openbare Werken y nos lo contesta Señor Oduber por escrito si Señor Oduber no tin nada contra.
Señor Yarzagaray ta puntra pakiko no a cumpra e asfalt-finisher cu lo mester a worde cumpra. Den un reunion di Eilandsraad di e periodo aki Señor Yarzagaray mes a duna su aprobacion.....

DE VOORZITTER: Señor Oduber a puntra pakiko no a cumpra e asfalt-finisher.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Yarzagaray a menciona pakiko no a cumprele.

DE HEER C.YARZAGARAY: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Mi a haci un observacion ariba e asfalt-finisher caminda cu e post di dje a worde hala un banda pa nos por a haci otro uso di djele.
Asina ta mi por a referi compara cu otro gastonan tambe den futuro si e situacion yega cu nos por haci e mesun cambionan tambe cu ta na beneficio di Dienst Openbare Werken.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Cu otras palabras mi ta comprende for di Señor Yarzagaray cu Señor Yarzagaray ta pensa cu lo ta bon pa futuro pa nos cumpra un asfalt-finisher.
Esey mi por comprende pasobra esaki berdaderamente tabata añas ariba begroting pero despues nos a haci un herbestemming.
Tabatin f.50.000 disponibel riba begroting pa cumpra un asfalt-finisher. Pero como mantenecion di un asfalt-finisher, pa emplea un operador y un asistent y mi no sabi kiko mas e gastonan lo tabata asina tanto mas halto cu huur un asfalt-finisher for di un firma particular.

Esey ta e motibonan pakiko nos a haci un cambio. En bes di cumpra e asfalt-finisher nos a cumpra auto y e demas cosnan cu a worde menciona den e carta anterior.
A pesar di tur esey un asfalt-finisher - si Gobierno cumprele - ta sali mucho mas caro pa mantene un asfalt-finisher cu pa cumpra uno.
Si bo bay huur uno e ta sali bo mucho mas barata. Sinembargo Señor Oduber lo haya su contesta por escrito ora nos haya e cifra correcto for di oficina. Nos no tin nan aki cu nos.
Señor Oduber a bolbe menciona tocante overtime cu worde haci y sinembargo e begroting no a bin cla na tempo.
E motibo cu e begroting no a caba na tempo ta basa riba diferente factornan. Mi a menciona uno. Como cu e lo worde haci awor aki mi ta contesta pero mi ta kere cu mi colega aki lo ta den un posicion mas adecuado pa duna e motibonan pakiko e begroting no a worde entrega manera ta stipula. E ta basa riba diferente factornan. E motibo di eleccion probablemente a hunga un rol grandi en cuanto e tratamento di begroting. Probablemente promer cu eleccion e hefenan di e departamentonan tabata sabi cu lo bin un cambio di Gobierno y esey probablemente ta un di e motibonan cu nan a wanta ariba dje. Nan a mira cu cambio lo a bin y e Gobierno nobo lo no ta di acuerdo cu loke nan a worde bisá.
Tambe Señor Oduber a bolbe menciona tocante leeglopernan cu tin den departamento di Dienst Openbare Werken y e a puntra cu pakiko nos no ta cambia nan pa otro departamentonan ora vacatura presenta. Esey lo ta algo di consideracion, si tin vacatura den otro departamentonan y si e personanan aki por cualifica pa ocupa e vacaturanan den otro departamentonan. Mi no sabi si nan lo bay cambia un aperador na Water & Energie Bedrijf na unda nan ta exigi un persona cu mas cualificacion.
Sinembargo esey no ta malo pa considera. A base di esey probablemente nos por mengua nos leeglopernan pero nos ta spera di menguéle a base di trabaonan cu nos lo bay haci na aña 1968.
Nos ta spera esey. Nos no por bisa awor aki cu e leeglopernan lo caba completamente pasobra esaki ta un herencia di añanan pasa y ta duro pa cambia esaki den 7 of 8 luna. Sinembargo nos ta trahando duro riba djéle y mi ta spera, cu poder di Dios, cu nos lo bin drecha e situacion aki.
Tocante Holandesnan cu ta trahando den departamento di Obras Publicas Señor Oduber ta strañé masha tanto cu ami como diputado di Dienst Openbare Werken no sabi ta kende ta e hendenan cu ta traha cu mi.
Naturalmente ta dificil pasobra den e departamento aki tin casi 500 hende y ta dificil pa mi yega como diputado, coba den nan dossier y check kende tin 6 aña di school of 7 aña di school.
Como diputado, mi ta kere, Señor Oduber nunca a coba den e dossiernan di e empleadonan antes pasobra e sabi masha bon cu diputadonan ta hopi ocupa y nan ta traha - a lo menos e diputadonan actual - mucho mas di 10 ora pa dia. Asina ta nos no tin tempo pa coba den dossier di e Holandesnan.
Sinembargo como e pregunta a worde lansá pa Señor Maduro cu mucho gusto e departamento concerni, cu ta Personeelszaken, lo bay coba den e dossiernan pa mira ki educacion e Holandesnan cu ta traha den mi departamento tin.

DE HEER F.L.MADURO: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Lo mi no desea solamente di e Holandesnan sino tambe di algun localnan cu aparentemente no tin ningun sorto di educacion pero toch ta cubriendo puestonan masha halto.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Den mi departamento so of en general?

DE HEER F.L.MADURO: En general.

DE HEER D.G.CROES,GEDEPUTEERDE: Esey ta un pregunta poco dificil pa mi pasobra ta kende ta determina ta kende ta esun cu no ta suficiente capacita pa traha tal trabao. Sinembargo nos ta trata tur nos posibel pa resolve e problema aki.
Biniendo bek riba e situacion di heavy equipment, Señor Presidente, den mi departamento y tocante kiko ta e urgencia pa reparacion di e heavy equipmentnan aki - esaki tabata remarca di Señor Oduber.
Segun mi opinion un departamento cu mester run eficasmente mester por tin na un dado momento un spare-part pa reemplasa un parti cu a kibra. Naturalmente den nos departamento nos tin varios heavy equipment. Pesey bo mester tin cierto partinan cu, segun e techniconan ariba e tereno ey, lo gasta durante cierto tempo. Bo mester tin e spare-partsnan den stock ora cu e aparato aki bira negativo.
E partsnan aki, especialmente di e heavy equipmentnan aki ora bo ta order nan tin personanan ariba e tereno aki cu ta masha technico y cu sabi mas o menos cu cierto parti di un crane, por ehempel, durante tanto aña di uso e ta caba automaticamente. A base di esey nan ta haci nan pronosticacion ariba e partinan aki y a base di esey nan ta haci e bestelling. Naturalmente tin biaha ta ocurri caso cu un of otro parti ta worde kibra y cu na e momento ey bo no tin parti pa e equipment ey y ta pesey nos ta order nan for di Estados Unidos of otro caminda.
Pa tal razon tin ora e equipment ey ta keda daña sin ta worde repará
Cu esakinan, Señor Presidente, mi ta kere cu mi a yega na fin di e segundo ronde. Atrobe mi ta kere cu mi a contesta tur e preguntanan adecuadamente. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: De gedeputeerde heeft een van mijn vragen niet beantwoord. Ik had het over de voorraden.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Voorraden na aña 1966 a drenta f.340.000 y a sali f.340.000. E saldo ta zero.
Na aña 1967 a drenta f.320.000 y a sali f.320.000. E saldo ta nihil y na aña 1968 ta mescos. Esey ta di acuerdo cu e beheersverordening.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.
Artikel 1: Baten en Lasten, Afdeling 1: Bladzijde 3, 4, 5 en 6.
Afdeling II: Kapitaalsontvangsten en uitgaven, bladzijde 8 en 9.
Artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen: Artikel 1: Baten en Lasten, Afdeling 1: Bladzijde 3, 4, 5 en 6. Afdeling II: Kapitaalsontvangsten en uitgaven, bladzij 8 en 9. Artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

DE HEER F.L.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag dat U aantekent dat ik tegen ben.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik dacht dat U ook kapitaals-ontvangsten en uitgaven zou doornemen.

DE VOORZITTER: Ja, dat hebben wij ook gedaan.

DE HEER L A.I CHANCE: Dat was wel een vreemde procedure, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: U bent misschien in de war met de Memorie van Toelichting. Ik heb de Kapitaaldienst behandeld, bladzijde 8 en 9.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mag ik dan vragen waarover wij gaan stemmen, Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: Het is al goedgekeurd, Mijnheer Chance, maar U mag een vraag stellen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik zou dan aantekeningen willen hebben dat ik tegen ben.

DE VOORZITTER: Het ontwerp is dan goedgekeurd met aantekening dat de heren F.L.Maduro en L.A.I.Chance tegen zijn.

Hiermede zijn wij gekomen aan het einde van agendapunt 5.
Ik schors de vergadering thans ten einde U in de gelegenheid te stellen de lunch te genieten.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering om 14.00 uur.

DE VOORZITTER: Ik verklaar hiermede de geschorste vergadering te zijn heropend. Aan de orde is thans agendapunt 6.

6. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1968 (Uitvoering Beheersverordening Water- en Energiebedrijf). (Ag.no. 458; bijlage 1968 no. 3).

DE VOORZITTER: Alvorens verder te gaan wil ik nog even met een punt van orde komen.
Alleen voor de goede gang van zaken, wil ik verzoeken, dat, wanneer iemand aantekening wil dat hij tegen een ontwerp is, hij hier niet mee komt nadat het ontwerp reeds is aangenomen.
Ik zou dus willen verzoeken om wanneer iemand een dergelijke aantekening wenst om dit dan naar voren te brengen op het moment dat ik vraag of er hoofdelijke stemming wordt verlangd. Wordt er geen hoofdelijke stemming verlangd, dan kan iemand altijd zeggen dat hij wel aantekening verlangt, dat hij tegen is. Anders krijgt men een moeilijke zaak, omdat het ontwerp is aangenomen en alsnog wensen mensen aantekening, dat zij tegen zijn waarbij het ontwerp bij wijze van spreken alsnog verworpen zou kunnen worden. Dit is alleen maar een punt van orde en ik verzoek U dus te willen mee werken in deze zin.
Wij gaan thans over tot de algemene beschouwingen van agendapunt 6.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, Ik wil U gaarne verzoeken om bij de behandeling van deze begroting een beetje langzamer te gaan daar wij soms deze stukken bij elkaar moeten zoeken.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp goedgekeurd.

7. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1968. (Ag.no. 459; bijlage 1968 no. 4).

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ta parse cu awe ningun hende kier papia. Aparentemente tur lo ta di acuerdo cu tur cos cu ta pasa aki den.

Mi por comprende cu e fraktieleider di oposicion lo ta di acuerdo cu tur e cosnan aki pasobra e ta un continuacion di loke nan tabatin.
Señor Presidente, papiando ariba e presupuesto di e bedrijf aki, Water- en Energiebedrijf, e mes consideracionnan ta valido, cu mi a duna tocante buitenlandsverlof cual ta algo cu semper nos tabata contra y cu ta algo colonial.
Nos ta sigui mantene e mesun sistema. Ningun hende tin basta corage pa bin adilanti y bisa cu nos ta contra e cos aki y cu a bira tempo pa caba cune. Tur ta sigui e mesun procedura colonial un sistema cu anteriormente cu tabatin placa nos por a permiti nos e luho di e gastonan ey. Pero awe cu nos economia ta den un situacion poco deplorabel mi no ta kere cu ta hustifica en bista di hisamento di belasting pa e gastonan ey keda riba e begroting.
Manera mi a bisa nos no por haci nada pasobra ta Land ta dicidi den esaki. Pero di otro banda tin diferente miembro aki nan cu ta sostene Gobierno Central cu sí por trecé padilanti.
Desgraciadamente ami no por sino lo mi a haci esey masha dia caba.
Mi ta sigur cu si henter Antillas Holandes pone schouder hunto pa caba cu e asunto aki anto e ora ey e placa cu sali for di e economisacion por worde usa pa diferente otro industrianan y crea empleo permanente y no sigui e "political featherbedding" manera a worde sigui pa tanto aña.
Señor Presidente, tambe riba e economisacion di e personeel mi ta mira un personeelsuitbreiding atrobe y siguiendo aki ley di Parkinson f.75.000 mester worde nota mas di loke e tabata aña pasa pa mas personeelsuitbreiding.
Señor Presidente, mi ta casi sigur cu di acuerdo cu rapport White, aunke sea cu e Eilandgebied ta paga f.25.000 pa rapport White, nunca Gobierno, nunca Bestuurscollege, mi no ta papia di esaki mi ta papia di un continuidad di basta tempo caba - no a tuma na consideracion rapport White unda ta bisá cu Water- en Energiebedrijf ta top heavy y cu diferente reorganisacionnan mester tuma lugar.
Señor Presidente, Señor Oduber tabata diputado di Water- en Energiebedrijf y segun mi nunca e a haci esfuerzo tampoco pa e cambia e sistema ey. Na un empresa manera Lago tin un power plant bastante grandi tambe, nan no mester di 3 of 4 ingenieur pa run un planta.
Mi ta kere anto cu nos mester bay den un reducimento di gasto.
Den esey hopi cos por worde haci cu buena voluntad. Pero si no tin buena voluntad di ningun banda anto mi ta puntra mi mes pakiko ami ta aki den.
Señor Presidente, mi ta sigui ariba e pago pa trabao nocturno cu ta worde paga na cierto personanan Holandes cu ta monta na f.90,-- pa luna y nan ta traha solamente un shift nocturno pa cubri esey pa nan haya e f.90,--. Lo mi kier puntra e diputado ey si ta berdad.
E localnan cu ta traha e trabao nocturno no ta haya e pago ey.
Tin cierto discriminacion entre Holandes y local. Si ta asina anto lo mi kier pone un fin na dje awe.
Señor Presidente, den un departamento asina grandi, asina importante manera Water- en Energiebedrijf mi a tende cu nan ta horta den dia cla y anochi scur. Henter e bedrijf ta asina costoso y no tin un watchman pa wak kiko ta sali y kiko ta drenta.
Despues cu nan a perde un impeller mi a tende cu nan a saca tur e autonan di e trahadornan local pafor di e waya pero e trahadornan no-local si por a drenta paden pasobra nan no ta para nan auto hunto cu e localnan. Otro mal discriminacion. E cos aki mester caba awe, Señor Presidente.
Señor Presidente, mas leuw mi ta mira den e mesun begroting ey tanto rango di ingeniero.
Señor Presidente, ingeniero ta un titulo y no un rango.

Segun mi un H.T.S.'er cu hopi aña di experencia por subi mas pero nan ta worde teni abao y mi no ta kere cu esey ta husto.
Señor Presidente, den e reunion pasa mi a puntra tocante un ingeniero cu a worde tuma ultimamente den e departamento ey. Mi kier sabi cuanto experencia e tin den "zout-projekt" cu lo e mester bay traha riba dje cu segun mi e ta "van de baan" caba.
Biaha pasa mi no a haya contesta. Mi kier puntra alsnog si en berdad e ta bay traha riba e "zout-projekt".
Tambe lo mi kier a sabi kiko ta su dagtaak. Por ta lo ta mihor pa nos usé na school unda nos tin mester di un quimico den onderwijs.
Por ta esey lo ta un bon idea.
Tambe den e personeelsbeleid, Señor Presidente, tin cierto hoofdtechnische abtenaren cu no tin ningun sorto di cualificacion.
Por ta nan ta machinist y no H.T.S.'ers. E H.T.S.'ers di nos ta un rango mas abao y segun mi nan tin cualificacion pa move dilanti.
Tin di nan cu tin 8 aña di experencia.
Tambe, Señor Presidente, chef van de wacht y assistent chef van de wacht, tur ta Holandes. Na Lago te hasta process-foremannan ta localnan cu no tin mas di 6 of 7 klas y nan a haya tiki training den Lago.
Awe nan ta process-foreman responsabel pa plantanan grandi.
Señor Presidente, tambe lo mi kier a sabi si tin actual un organisatieschema den Water- en Energiebedrijf.
No ta posibel pa combina cierto departamentonan interno den Water- en Energiebedrijf, por ehempel, produktie y distributie bao di un afdeling of un afdelingschef.
Stoom-produktie a worde uitgebreid cu un ambtenaar mas y elektriciteitsproduktie tambe cu un ambtenaar mas y ketelhuis cu 4 ambtenaar mas.
Mi ta lesa den e aanbiedingsbrief di e begroting aki cu e stookolie ta costa f.150.000 mas mientras tanto cu e prijs a subi door di e linea nobo cu nan a pone. Segun mi esey ta pa reduci gasto di e stookolie.
Tambe mi kier puntra pakiko e afrekening di 1966 no ta cla ainda.
Tambe en cuanto di e achterstallige waterrekeningen, cuanto e ta monta, pakiko y cu si e ta worde cobra. Mi kier sabi si e wega politico ta sigui mescos cu anterior of si no tabata un cambio nos a desea.
Señor Presidente, segun mi tin entendi Elmar ta haya corriente na ongeveer 2.4 cent per kilowatt-uur y nos tin cu paga 22.2 cent per kilowattuur. Mi kier sabi si e gastonan di Elmar ta asina halto cu e ta casi 5 biaha e gastonan di produccion di un kilowattuur.
Tambe, Señor Presidente, Lago ta haya e corriente aki na un minimo di mas o menos 2.2 cent per kilowattuur mientras cu pueblo tin cu paga un suma bastante grandi.
A.C.I. ta peor ainda, Señor Presidente, A.C.I. ta hayé na mas o menos 1.9.
Tambe den e mes begroting aki, Señor Presidente, ainda ta parece cu A.C.I. ta hayé na 1.8 y A.C.C. na 1.6 of 1.3.
Señor Presidente, mi tin entendi cu A.C.I. y A.C.C. a bira uno.
Esso Standard Oil a cumpra A.C.C. Awor mi kier sabi cual rate A.C.I. ta paga. E ta paga esun di A.C.C. of esun di A.C.I.?
Señor Presidente, si e distributiekosten di e kabel nobo por worde traha di Balashi pabao ken ta carga e gastonan y tambe e pijpleiding pa Lago? Gobierno ta cargué, si of nó?
Tambe lo mi kier a sabi kiko ta e productiekosten di un kilowattuur y kiko ta e distributiekosten den cent?
Tambe mi ta mira den e begroting aki e eigenverbruik di electriciteit na Water- en Energiebedrijf ta mas halto cu e prijs cu nos ta cobra Lago y Elmar. Con esey por ta posibel mientras tanto cu no tin distributiekosten.
Señor Presidente, segun mi e dienstwoningnan na Balashi ta haya corriente na 2.3 cent per kilowattuur en comparacion cu 22 1/2 pa e pueblo.

Esakinan anto ta algun di e preguntanan cu lo mi tabatin, enfasando cu nos mester economisa riba tur gastonan di Gobierno. Manera mi a bisa caba, si nos representantenan no ta uni tanto aki como den Gobierno Central pa bringa pa minimisa gastonan cu tin, y e placanan por worde gasta mas eficientemente, si nos no ta dispuesto pa haci e sacrificionan ey, anto nunca nos lugar lo por progresa. Mi ta spera cu mi por haya un contesta debido di e diputado concerni y un biaha mas mi kier enfasa cu mester baha gasto y no sigui e ley di Parkinson a pesar cu e begroting aki ta un copie di e begroting anteriornan cual seguramente lo worde elogia atrobe door di Señor Oduber.'
Tambe mi ta mira aki f. 245.000 a bin acerca door di e cambionan cu tabatin den e contract sin cu eilandgebied ta worde consulta.
Ta pueblo ta paga pa tur esakinan, Señor Presidente.
Laga nos ta un tiki realista y considera tur e puntonan aki promer cu bay haci gastonan innecesario aunke den pasado tur e cosnan aki a pasa. Pero mi ta kere cu un era nobo a yega y un politica sano, un politica progresiva y un politica, manera nan ta bisa soberheidspolitiek, mester worde hiba. Nos no por permiti nos e luho di sigui gasta, gasta y fia placa for di Holanda. Nos mester corda cu ora nos fia nos mester paga bek.
Tur esey ta bin cay riba pueblo kendenan mester paga belasting.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Maduro heeft gezegd dat wij niet met gezichtspunten over de verschillende bedrijfsbegrotingen willen komen.
Mijnheer de Voorzitter, gezien het feit, dat de heer Maduro zelf vandaag zo zakelijk naar voren is gekomen met de verschillende gezichtspunten, die hij op het oog heeft, vragen wij ons eigenlijk af of het noodzakelijk is om nog dieper in te gaan in deze gezichtspunten.
Mijnheer de Voorzitter, onze hele fraktie schaart zich zeker voor 90% achter de woorden van de heer Maduro.
Wij zijn het mee eens met hem. Mijnheer de Voorzitter, wij achten het niet noodzakelijk om weer in herhaling te treden over dezelfde punten. Wij zijn het mee eens met hem. Daarom is het niet noodzakelijk om weer dezelfde gezichtspunten naar voren te brengen. Ik kan de heer Maduro wel verzekeren, Mijnheer de Voorzitter, dat wij het eens met hem zijn wanneer hij zegt, dat er werkelijk geen "cambio" is gekomen, slechts nieuwe gezichten. Volgens onze zienswijze zijn deze verschillende begrotingen niets anders dan stukken die overgeschreven zijn van het vorig jaar.
Mijnheer de Voorzitter, als wij met deze gezichtspunten naar voren zullen komen zou men zeker zeggen dat de Partido Patriotico Arubanopolitiek wil spelen en omdat wij niet aan de bestuurstafel zitten, komen wij met kritiek. Het is veel beter, Mijnheer de Voorzitter, wanneer iemand uit eigen boezem van de Regeringspartijen de tekortkomingen naar voren kan brengen. Ik heb dit vaak in het verleden gedaan voor mijn eigen Bestuurscollege toen wij aan het bewind waren. En het is nu goed dat iemand anders ook dezelfde gang van zaken volgt zodat men zeker kan weten, dat het niet om politiek gaat, maar dat het serieus aangepakt moet worden, vooral wanneer deze opbouwende kritiek uit eigen boezem komt.

Mijnheer de Voorzitter, sprekende over "cambio" (verandering) moet ik zeggen, dat één van de grootste veranderingen die ik en mijn fraktie bij de behandeling van deze begroting van Water- en Energiebedrijf hadden verwacht, was een "cambio" in de watertarieven.
Mijnheer de Voorzitter, bij de laatste verkiezingscampagne hebben de partijen, die nu aan het bewind zijn overal op Aruba campagnes gevoerd waarin bepaalde beloften werden gedaan, onder anderen, dat de Partido Patriotico Arubano een slechte partij was, omdat zij watertarieven niet wilde verlagen.

Misschien omdat zij deze beloften hebben gedaan tijdens de campagnes, hadden wij, toen wij deze begroting in onze handen kregen, verwacht een watertariefverlaging te zien. Helaas, Mijnheer de Voorzitter, dit hebben wij niet kunnen opmerken. Ik weet niet of het in de bedoeling van het Bestuurscollege ligt om alsnog vandaag met een amendement van de begroting te komen. Als dit de gang van zaken is, zullen wij dit ten zeerste toejuichen en zeker aanvaarden. Zo niet, Mijnheer de Voorzitter, dan wil onze fraktie aan het Bestuurscollege en aan de bestuurspartijen voorstellen om de tarieven van het water zodanig te veranderen, dat personen of gezinshoofden kosteloos water verstrekt wordt tot een maximum bedrag van f.5,-- per maand zodat een van deze "cambios", één van deze veranderingen die aan het volk beloofd werd tot uiting kan komen. Ik hoop, dat het Bestuurscollege en de anderen dit voorstel kunnen aanvaarden. Wanneer wij zeggen om kosteloos water te geven tot een bedrag van f.5,-- dan bedoelen wij uiteraard niet, Jan en allemaal. Wij willen zakelijk blijven en natuurlijk moeten er bepaalde remmen hierop worden gezet. Wij willen als rem gebruiken dat men bijvoorbeeld neemt personen die een onbelastbaar inkomen hebben.
Wanneer iemand geen belasting betaalt dan kan hij onder dit tarief vallen waarbij hij tot f.5,-- kosteloos water per maand gebruikt.
Mijnheer de Voorzitter, zoals U gemerkt hebt hebben wij in de huishoudelijke vergadering naar voren gebracht dat het onze zienswijze was dat de overeenkomsten met de Aruba Chemical Industry en de Lago voor het leveren van elektriciteit veranderd dienen te worden.
Men kan met de bewering komen en zeggen dat het oude Bestuurscollege het zo heeft gemaakt en dat het zo moet blijven.
Dit is een foutieve redenering wanneer men dit gebruikt.
Mijnheer de Voorzitter, toen deze tarieven vastgesteld werden en toen deze overeenkomsten getekend werden, werden deze gesloten onder de toenmalige omstandigheden. De omstandigheden zijn veranderd.
De Aruba Chemical Industry is een winstgevend bedrijf, de Lago nog groter. Wanneer wij merken, dat deze tarieven, tegenover de tarieven die aan het volk gevraagd worden meer in het voordeel van deze grote maatschappijen liggen dan vragen wij het Bestuurscollege of zij niet van mening is dat deze overeenkomsten voor de levering van water en elektriciteit aan deze bedrijven niet veranderd dienen te worden.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de tarieven voor elektriciteitsconsumptie voor de bewoners van het eiland vragen wij ons af of de tijd niet aangebroken is, dat het Bestuurscollege in contact treedt met de Gouverneur om na te gaan of er niet een nieuwe verlaagde tarief voor elektriciteitsconsumptie voor het volk teweeg moet worden gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, zoals ik naar voren heb gebracht is de grootste "cambio" die wij verwacht hebben de watertariefverlaging.
Gaarne zouden wij de zienswijze van het Bestuurscollege in deze willen vernemen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER D.C.MATHEW:</u> Mijnheer de Voorzitter, wat de heer Chance zo even naar voren gebracht heeft, zou ik willen onderstrepen.
Wij hebben in het verleden al die verhalen gehoord. Ik heb hier bij mij de notulen van de vergadering van 1-7-1966 en als wij deze notulen bekijken, dan zien wij dat onze geachte vriend en collega en gedeputeerde, de heer D.G.Croes hier in die vergadering met een heel luide stem heeft aangekondigd - ik zal even citeren wat hij toen gezegd heeft - "Mijnheer de Voorzitter, het volk kijkt reikhalzend uit naar de dag waarop het Bestuurscollege met de waterprijsverlaging komt. Daarom zijn wij als vertegenwoordigers van het volk van Aruba vanavond hierin gekomen en hebben wij deze argumenten naar voren gebracht om te trachten de leden van de Regeringsfraktie te overtuigen, dat dit een zeer noodzakelijke en dringende zaak is.

Er zijn natuurlijk meer dringende dingen die verwezenlijkt moeten worden, maar men moet met één beginnen, Mijnheer de Voorzitter, om met de rest te kunnen doorgaan. Daarom blijf ik bij mijn standpunt en ik steun het voorstel van de oppositie".
Dit zijn de woorden van de geachte heer Croes toentertijd hier als raadslid. En nu toen wij die vraag gesteld hebben in de huishoudelijke vergadering hadden wij zeker verwacht, dat de heer Croes, nu hij achter de bestuurstafel zit met een voorstel zou komen om datgene, dat hij toentertijd voorgesteld had te verwezenlijken.
Maar wat zegt de heer Croes nu in zijn memorie van antwoord?
Ja, de argumenten van toen gelden nog. Het bevreemdt mij dat de heer Croes die die avond onder geen enkele voorwaarden te overtuigen was, dat hij plotseling de mening van de heer Oduber is toegedaan.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, despues di a tende varios orador promer cu mi delibera riba e presupuesto aki di Water- en Energiebedrijf mi a tende un sonido contento di satisfaccion di otro banda di mesa, pero a la bes un duele cu tempo cu nos tabata den Gobierno nos no tabata tin un representante di pueblo asina destina pa den un forma concreto mehora loke Bestuurscollege ta propone. Mi ta bisa den forma concreto pasobra en berdad e ta lantando nos un poco for di soño door di bisa cu no tin accion riba loke ta tumando lugar, e voorstel di begroting di Water- en Energiebedrijf, entre otro.
Promer nos bay mas den detaye riba accionnan cu ta worde tuma, mi kier a dirigi algun palabra na e distinguido colega diputado di Water- en Energiebedrijf pa puntrele con ta pará cu e contracto di electricidad cu Gobierno Insular tin cu Lago. E besprekingnan a cuminsa caba?
Tambe mi kier puntra, manera mi colega Chance a menciona caba, si en berdad e biaha aki nan lo bay aumenta entrada riba e post di verkoop-elektriciteit pa asina nos por yega na un tarifa mas mihor y un tarifa cu a la bes por worde tuma na cuenta mañan den contract cu e distribuidor di elektricidad riba nos isla.
Tambe mi kier a puntra pakiko e aflossingnan riba kapitaallening cu ta worde kita for di e begroting di Water- en Energiebedrijf y ta worde deponi riba e hoofdbegroting "reserve dienst", pakiko e placa aki no ta worde inverti na un manera cu e lo bira productivo?
Mi tin entendi cu e aflossing aki no ta necesario pa e tuma lugar té un periodo di 5 of 10 aña despues cu e placa aki a worde fia for di Holanda. Tambe mi kier haci un pregunta enfático na Bestuurscollege of mihor dicho, na diputado di Water- en Energiebedrijf, en cuanto e instalacion reciente di muebles na Water- en Energiebedrijf cu a worde teni na un destaho publico, kiko tabata e resultado di tur esnan cu a entrega prijs? Kende a worde duná e destaho aki y si e destaho aki a worde duna na e persona cu a entrega e prijs mas barata?
Tambe, Señor Presidente, tin candidatos pa e puestonan vacante den e opleiding di Water- en Energiebedrijf?
Kiko ta opinion di Bestuurscollege en cuanto rapport White?
Con leuw e a worde hiba y pakiko te ainda e pasonan recomendá no a worde ehecuta? Señor Presidente, en berdad e rapport White aki, aunke di cierto skina por worde critica y tá worde critica, e tempo ey placa a worde votá unanimamente pa haci un investigacion detayá riba eficiencia di e bedrijf aki. Nos a haya un rapport cu ta recomenda varios pasonan concreto cu por worde tuma pa mehoransa, no solo di e productividad y eficiencia di e departamento, pero a la bes y mas importante na mi opinion, tabatin cierto recomendacion aden caminda un "on the job-training" pa nos hobennan local por worde realisa. Aki mi ta - no 90 pero 100% di acuerdo cu mi colega Maduro cu aki nan e atencion mester worde poni mas y mas pa nos no tin gastonan halto di laga busca

techniconan di otro lugar siendo cu door di praktijk y door di experencia aki mes, riba un bon training programa, nos por trece e capacidad di e hobennan aki na un nivel cu nan por tuma trabaonan di mas responsabilidad.
Mi ta spera cu ya Bestuurscollege a tuma pasonan concreto pa trece e "on the job-training" aki na vigor. Si esaki no ta e caso mi kier sabi tambe categoricamente, pakiko.
Señor Presidente, te akinan mi kier a limita mi den promer ronde.
Masha danki.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, tocante e begroting di Water- en Energiebedrijf mi tin algun sugerencia en bista cu e contractnan cu e companianan, especialmente Lago, ta yega na nan fin e aña aki.
Segun nos por constata den e begroting aki nos ta usa mas o menos un total di f.2.420.000 pa aña na azeta.
Esaki ta placa cu ta worde pagá na Lago pa uso di azeta. En cambio, segun informacionnan, Lago ta cumpra for di Water- en Energiebedrijf un total di mas o menos 2½ miyon florin na awa y corriente pa aña.
Kier meen cu e transaccion entre Lago y Gobierno ta balansa entre e azeta, corriente y awa.
E sugerencia cu mi tin pa e departamento di Water- en Energiebedrijf ta lo siguiente. Ora cu e negociacion nobo bin pa nan tuma na consideracion e posibilidadnan pa usa gas tambe cu nos tin na abundancia na Lago.
Lago tin gas na abundancia pasobra ya Aruba Chemical Industry ta usando gas caba. Mi ta kere si nan cambia e burnernan pa gas-fire boiler nos por reduci e costonan di azeta aki.
Tambe pa nos bay haci un contract, no manera e ta, pero un contract basa riba e B.T.U. pa liber, e caliente di azeta pa nos por haya mas energia y pa nos por gasta menos na azeta na Water- en Energiebedrijf.
Esaki, considerando e situacion cu nos ta aden actualmente, ta un gasto basta grandi pa e Territorio Insular di Aruba pa paga un total di f.2.420.000 na azeta.
Mi ta bay mas leuw ainda pa haci un apelacion fuerte riba esunnan cu ta responsabel pa trece contractnan aki na vigor, di negosha cu Lago.
Y mi ta casi sigur cu Lago na su banda lo duna e cooperacion necesario pa weita cu nos por baha e costo aki di azeta y si ta posibel usa gas tambe en bes di azeta so.
Mas leuw ainda mi ta bay. Nos por considera e compras di azeta cu nos tin for di Lago pa haci un excepcion den e belasting riba azeta cu Lago ta paga pa bende e azeta aki sin belasting na e Territorio Insular di Aruba. Esaki mi ta kere ta un tarea di Gobierno Central pa haci un excepcion ariba e belasting aki di azeta cu ta worde incorpora den e prijs cu ta worde bendi na Water- en Energiebedrijf.
Ariba tur esakinan tin posibilidadnan cu nos por spaar y trece e costo aki, locual nos ta weita den begroting bao gebruiksstookolie, na un suma bastante abao. Mi ta depende completamente riba cooperacion di tur esnan cu ta responsabel pa Water- en Energiebedrijf pa haci un estudio profundo riba esaki riba e posibilidadnan aki pa nos por haya un contract cu Lago pa azeta y gas na un prijs mas barata y posibel sin belasting riba dje cu Lago mester paga.
Cu esakinan, Señor Presidente, mi ta yega na fin di mi sugerencianan y ideanan nobo pa spaar e placanan aki. Cu spaarmento di placa den e contractnan aki mi ta casi sigur cu nos por realisa locual diputado Guzman Croes a yega di bisa, "Nos por considera e bahamento di awa pa e pueblo Arubano".
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, aunke sea no como miembro di Raad den e ultimo añanan, sino como politico den camindanan cu mi tabata por, mi tabata y mi ta ainda, un di e personanan cu semper a discuti cu e coleganan e asunto di personeel di Water- en Energiebedrijf, especialmente den rango di ingenieronan asina.
Segun mi e personeel tabata y ta ainda masha top heavy.
Esey semper tabata e argumento di Water- en Energiebedrijf, e planta cu a costa sesenta y pico miyon florin, mester hendenan, manera nos a papia awe mainta di Dienst Openbare Werken, capacitá y diploma. Pero, Señor Presidente, mi no por a worde convenci di esey y awe mi ta encerra mi mes cu e presentacion di e asunto aki door di Señor Maduro en cuanto e personeel. Pasobra mi ta convenci cu mescos cu Lago y Aruba Chemical Industry tambe por a demostra y por train muchanan di aki mes, kendenan durante añanan a haya praktijk di e trabaonan aki cu ta ocupa puestonan bastante halto den e refinerianan ey,na Water- en Energiebedrijf, cual ta menos compara cu un compania di petroleo of un compania chemico, toch na Lago y Aruba Chemical Industry tin e posibilidad ey pa hendenan local por train y haya chens di progresa den e trabao, hasta bira operatornan.
Pesey anto nos lo scucha aki rato e contesta di e diputado concerni en cuanto e asunto aki. E ta di suma importancia, Señor Presidente y un dia mester tuma e asunto aki duro y trecele na e caminda cu e mester ta. Berdaderamente e bedrijf aki ta produci e producto cu mas necesidad pa nos pueblo - esta awa y hunto cu esey electricidad.
Pesey anto nos mester haci posibel pa yega na reduci e costo di e operacion di e bedrijf aki y si nos no haci un esfuerso nunca nos lo yega na djele.
Señor Presidente, ultimamente a worde traha dos magazijn ey y asina henter e edificio bieuw a keda bashi. Pero un parti di dje ta benta abao y otro parti no. Señor Presidente, mi kier a puntra e destino di e edificio bieuw ey. Bestuurscollege ta bay huur e y pa cuanto y bao di ki condicionnan?
Señor Presidente, ultimamente a worde prohibi pa e autonan di e trahadornan ey staciona den e bedrijf mes mientras cu un parti di nan mag drenta paden. Mi ta puntra pakiko no bin cu e sistema di un "watchman" na e bedrijf aki.
Señor Presidente, mi ta spera cu Raad por haya contestanan debido riba e preguntanan aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, na promer lugar mi kier remarca cu e termino di Water- en Energiebedrijf ta poco mas cu aña pasa.
E aña aki e ta f.721.355,-- mas compara cu cinco ciento y pico mil florin aña pasa. Esaki ta debi principalmente,segun mi, pa motibo di aumento di salario di personal. Y tambe f.250.000 mas di interes cu mester paga riba e fiansanan cu a worde haci pa e planta aki.
Aki nos ta mira anto cu dia nos a tuma over sigur nos a kere cu e gastonan lo a baha, pero alcontrario tabatin algo cu nos a haya - esta un herencia. Y e herencia ey tabata desfavorabel y nos nunca a pensa di a haye.
Awe mi ta contento cu varios di e miembronan tanto di aki banda como di oposicion a menciona cu ta birando tempo pa nos entrena e yiunan di tera pa ocupa puestonan halto. Esaki no ta algo straño pa mi.
Mi a mencioné varios biaha caba y mi ta kere cu Señor Oduber kende tabata diputado por recorda esaki mashá bon.
Na Lago y Aruba Chemical Industry hopi di e personal local ta ocupa puestonan masha responsabel pa plantanan cu ta costa miyones di dollars. Asina ta mi ta kere cu ta tempo berdaderamente pa nos hobennan local aki tambe tuma over e operacion di e planta aki. Nan ta bisa cu un otro hende ta bin cu un diploma di otro parti y nan mester haya e trabao ey.

Señor Presidente, si bo bin cu e diploma den bo man y bo dal e machine cuné e no ta traha. Bo mester tin experencia. Bo mester sabi con pa traha y si bo no tin experencia tanto bal.
Esunnan cu ta trahando eynan actualmente tin hopi experencia y ta birando tempo pa duna nan un tiki theorie si tin mester y nan por opera e plantanan ey tambe igualmente cu cualkier otro. Manera mi a bisa caba den pasado mi a trece esaki padilanti caba y mi ta spera cu e Bestuurscollege aki lo sigui riba e paso aki. Esaki ta trece cuné tambe no solamente eficiencia sino tambe reduccion di gastonan y tambe di personal.
Señor Presidente, den e coneccion aki lo mi ta spera cu manera mi a weita den e begroting aki tin algun vacatura pa personal halto y technico cu e dienst aki lo purba unda cu ta posibel pa combina forsa di e otro techniconan pa nan por coopera sin mas personeel technico mas halto. Si na empresanan particular nan por haci esey mi no ta weita pakiko Gobierno lo no por logra esey. Unda tin un "goodwill" esey por worde logra.
Señor Presidente, e asunto di e trahadornan cu ta gana pa ora y esnan cu ta gana pa luna y ta haya nan shift-premium - esey Señor Wijkie Maduro a trece padilanti - ta algo tambe cu mi tabatin den mi agenda. Mi ta kere cu si berdaderamente esnan cu ta gana pa luna ta haya pago cu shift-diferential pa henter luna,igualmente esnan cu ta pa ora tin deber di haye tambe ora nan ta malo y ora nan ta cu vakantie.
Esey ta e reglamento cu ta aplica na Lago y tur otro parti, segun mi.
Y tambe pa mayor proteccion di nos planta - un planta cu ta costa miyones - mester di un watchman na Water- en Energiebedrijf.
E lugar ta habri y ken cu kier por drenta. Nan por bin haci sabotage si nan kier pasobra no tin ningun hende ta tene warda ey. Esaki ta necesario. Na vliegveld y na Dienst Openbare Werken tin warda y ta birando tempo pa e empresa grandi aki tin hende pa protege debidamente sikiera anochi. Den dia tin bastante otro personal pa cana rond y tira un bista. Pero en todo caso anochi mester tin hende pa tuma cargo debidamente di e proteccion y seguridad di e planta.
Señor Presidente, mi ta comprende cu hopi critica a worde lansa tocante e begroting aki cu e ta indentico cu e otro y tin hopi di e contractnan cu ta existi, pero e Bestuurscollege aki no tabatin parti den djé.
Nos a hayele y nos mester a tumé over. E no tabata un cos cu bo por cambia di un dia pa otro. Un di nan ta bin pa worde revisa e aña aki y mi ta kere cu Bestuurscollege ta haci su best pa haya un mihor contract posibel segun e circumstancianan di e costonan cu a cambia actualmente.
Señor Presidente, mi a tende un proposicion, claramente un proposicion politica di Señor Chance, cu kier propone pa personanan cu no ta paga belasting - mi no sabi cuanto nan ta ni tampoco mi sabi e consecuencia di e proposicion aki - ta haya e promer f.5,-- di awa por nada.
Indudablemente esaki ta un proposicion masha simpatico pero manera mi a bisa caba nos ta worde confronta cu un gasto basta grandi cual ta stroba nos di haci esey. Ademas mi ta calcula cu nos no sabi cuanto e costo di esey lo ta.
E promer cos cu nos mester haci ta weita pa nos drecha e empresa aki - esta hacié opera mas eficientemente locual den pasado e Bestuurscollege di Señor Chance tampoco no a logra.
Mi ta calcula cu den futuro ora cu plantanan mas moderno bin cu ta opera mas eficientemente esey lo ta posibel.
Asina cu esey ta posibel nos Bestuurscollege tambe lo bin cu proposicion den e asunto ey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, mas o menos 2 aña pasa un departamento - esta Keuring en Technische Dienst - di Openbare Werken a worde kita y a worde pasa na Water- en Energiebedrijf. E motibo nunca a bin completamente padilanti y mi a investiga e caso aki y mi a bin na e conclusion cu e personanan aki no ta pertenece completamente na e departamento di W.E.B.

Mi kier pone enfasis riba e punto cu e personanan aki tin mas balor awor na Dienst Openbare Werken unda den e tempo aki tur e projectonan ta worde traha unda tin masha necesidad di e personanan aki.
Pasobra awor ta bay worde dicidi pa tur e parti den e besteknan cu ta bay over di elektricidad lo worde duna na un firma particular loke ta resulta cu esaki promer, e costonan lo subi pasobra nan lo pidi e total honorarium y esun di mas halto. Di dos, e firma lo purba di pone su mes productonan den e besteknan y ningun hende lo bay controla esaki.
Y esaki lo bay trece hopi caso straño. Pesey mi ta puntra e diputado concerni si ta posibel pa e afdeling, Keuring en Technische Dienst por bay bek Dienst Openbare Werken. Si e contesta ta sí, mi kier propone pa e haci e paso aki. E temponan a cambia, e condicionnan a cambia y awor Dienst Openbare Werken mester di e hendenan aki hopi mes.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen in de eerste ronde. De vergadering wordt voor 10 minuten geschorst om de betrokken gedeputeerde in de gelegenheid te stellen de antwoorden op te stellen.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Masha danki, Señor Presidente.
Na unda cu ta necesario lo mi trata na duna contestacion na e diferente miembronan di Raad cu a haci preguntanan en cuanto e departamento di Water- en Energiebedrijf. A veces ora mi contesta uno lo mi contesta e otro tambe comokiera cu tabatin varios ripiticion den e preguntanan.
Lo mi kier a cuminsa pa contesta Señor Maduro kende a remarca cu segun é tabatin un personeelsuitbreiding di f.75.000 riba e presupuesto di Water- en Energiebedrijf. Mi tin cu bisa cu en berdad e cifra di .. f.75.000 ta aparece y ta inclui uitbreiding di un hende mas, bevorderingen, periodieken, kindertoelagen y sociale lasten. Tur aña un ambtenaar of un arbeider ta bin na remarca pa un promocion of un periodiek of bin un yiu mas acerca etc. etc.
Señor Maduro a sigui y e ta puntra si ta berdad cu un pago di f.90,-- ta worde duna pa trabaonan nocturno pa un shift so. Tambe e a puntra si tin discriminacion entre empleadonan di afor y empleadonan local.
Señor Presidente, aki ta trata di un continu-toelage pa loke nos ta considera ongeregelde dienst - esta tres shifts y no uno.
Esaki ta aplica tanto pa esnan di afor como esnan local. Asina ta e ta aplica pa tur ambtenaar cu ta core e shiftnan ey.
Señor Maduro a trece padilanti hortamento di un impeller y cu no tin watchman aya na Balashi. En berdad, Señor Presidente, un impeller a disparse cual ta bao investigacion policial y nos ta spera for di polis un of otro rapport en cuanto e impeller aki.
En coneccion cu esey nos Bestuurscollege a dicidi di no laga autonan drenta paden mas y como consecuencia nos por constata cu awor autonan particular no ta bin riba e tereno ey mas.
Mi ta contento cu e sugerencia pa trece watchman na Balashi a worde treci padilanti. Di un banda mi ta aplaudi cu e sugerencia a worde haci pa nos por pone un watchman cuida asina e inversion mas costoso di pueblo Arubano. Sinembargo te awor aki gastonan cu tabatin como resultado di robo of deslocalisacion di materialnan ta hopi abao compara cu e gastonan cu nos lo tin ora bay dicidi di tuma un cantidad di hende pa haci warda. Sinembargo mi ta laga esaki completamente den man di e miembronan di e Conseho aki.

Cu tin varios ingenieronan ariba begroting y cu tin varios vacaturanan tambe riba begroting en parte ta berdad. Mi tin cu bisa cu riba e presupuesto ta aparece dos vacatura pa esey.
En cuanto e zoutprojekt cual segun Señor Maduro ta van de baan, mi ta bisa cu esey no ta asina. E no ta van de baan. Muy recien a worde nombra un ingeniero cu a studia especialmente riba e tereno ey. Si den curso di e tempo e ingeniero aki por worde usa na school tambe - parcialmente na school y parcialmente na Balashi - esey nos lo wak y si ta necesario nos lo hacié. En todo caso nos lo tuma esey den estudio.
En cuanto e sistema di chef van de wacht mi tin cu remarca cu nos no por compara completamente e sistema cu nos tin - chef van de wacht cu un process foreman na Lago. Chef van de wacht, manera nos conoce den e empresa di Balashi mester ta un homber cu por tuma decisionnan na momentonan independiente. Un process foreman na Lago tin ariba djé un otro homber cu e por cay ariba un dado momento pa asistencia. Na Balashi e chef van de wacht mester ta un homber cu por tuma decisionnan independiente na momentonan critica. Cu esaki ni un nomento mi no kier elimina e posibilidad di cu nos mes muchanan na un dado momento por worde getrained pa asumi tambe e responsabilidad den e posicionnan clave na Water- en Energiebedrijf. E Gobierno actual ta trata tur manera na hinca unda cu esey ta posibel yiunan di tera.
En cuanto e sugerencia di Señor Maduro pa trece mas di un departamento hunto asina cu nan por cay bao di un persona y economisa den e sentido ey mi mester bisa cu nos tin é den estudio. Nos ta trahando awor aki ariba un caso asina. Mi ta spera cu dentro di poco nos por bin cu esey tambe.
En cuanto e proposicion di azeta, stookolie, f.150.000 mas, Señor Maduro ta puntra e motibo di e subimento. E contestacion ta masha facil Señor Presidente. Nos ta produci mas hopi, tanto electricidad como awa.
En cuanto e pregunta di e achterstallige waterrekeningnan mi a bin prepara pa esey, Señor Presidente, y mi tin cu bisa cu hasta dia 13 di maart nos a ricibi un total ariba e achterstallige waterrekeningnan di f.617.000. Ora nos kita esey for di e f.935.000 cu tabata outstanding nos ta haya como resultado pa cu dia 14 di maart anto tin un atraso ainda di f.318.425,01. Si tin algun miembro di Raad cu kier wak e cifranan exacto mi ta combida nan pa acerca mi despues di e reunion.
Tambe mi mester bisa cu ariba cifra cu a keda atras nos ta mandando awor aki cartanan afor sugeriendo e consumidornan cu tin un atraso ainda pa bin paga esey.
En cuanto e observacion di na ki prijs Elmar ta haya corriente, Lago y e otro consumidornan compara cu e prijs cu pueblo ta hayele mi tin cu contesta, Señor Presidente, cu e tarifa ta worde aproba pa Gouverneur. A bin un cambio na aña 1965 den e tarifa y esaki ta aplicabel te cu aña 1970. In the meantime nos no por haci ningun cambio. Nos tin cu warda te hasta cu e contract aki caba. Despues di esey nos por negocia cu e companianan en cuanto un otro contract. Señor Presidente, nos no por compara e prijs cu Lago, Aruba Chemical Industry y A.C.C. ta haya corriente cu esun cu pueblo ta hayé. Nos tin cu tuma den consideracion cu Lago, Aruba Chemical Industry y A.C.C. ta haya e corriente aki directo mientras cu pueblo ta hayé via e compania distribuidor Elmar.
Señor Maduro a haci e pregunta si nos por bisele e produktiekosten di un kilowattuur. Esaki, Señor Presidente, ta masha variabel mes y dificil pa ser culcula exactamente.
En cuanto e pregunta e casnan di Balashi mi por contesta cu nan ta haya corriente na un prijs directo for di Water- en Energiebedrijf y no pa medio di Elmar. Pesey mes nan ta hayele mas barata.

Señor Leo Chance a haci algun pregunta. Kisas ora mi contesta Señores Werleman y Maduro ariba e mesun preguntanan haci mi ta contesta e miembro Chance tambe.
A ser sugeri pa varios miembro pa baha e watertarief cu f.5,-- pa un cierto categoria di hende cu no tin un belastbaar inkomen.
Señor Presidente, cu mucho gusto lo mi kier a contesta e pregunta aki comokiera cu e ta un cos cu tur aña ta bin padilanti na tratamento di begroting
Nos no mester perde for di bista, Señor Presidente, cu e empresa di Water- en Energiebedrijf ta keda un empresa y no algo manera ta worde sugeri aki nan como onderstand. Mi por bisa cu ya tin varios aña caba, Señor Presidente, cu den e sala aki ta worde proponi bahamento di prijs di awa pa cierto categorianan y tur biaha pa motibonan di explotacion di e mesun empresa ta worde papia over di dje y hopi cos ta worde treci padilanti di e situacion financiera y tur biaha e ta worde tuma den estudio. Te cu awor aki no a bin cambio na fabor di e situacion financiera di nos presupuesto cu ta hustifica cu awor si nos por yega na duna un rebaho den e asunto aki.
Señor Chance a haci e pregunta y ta remarca a la bes cu energia ta worde duna na un cierto prijs na e companianan Aruba Chemical Industry, A.C.C., Lago, cu ta empresanan winstgevend, mientras cu pueblo ta worde duna na un otro prijs. Y Señor Chance ta puntra si nos no por trece cambio den esey.
Señor Presidente, e mesun contesta cu mi a duna awor ey ta aplica pa Señor Chance tambe. Nos no por haci ningun cambio te ora cu e contractnan caba. Pero mi por sigura Señor Chance cu den curso di e combersacionnan cu ta bay tin nos lo purba, naturalmente na trece cambionan favorabel.
Señor Oduber ta haci un pregunta den e mes tendencia aki y mi por sigui bisa anto cu un carta a bay pa Lago y nos a habri combersacionnan caba cu Lago. Nos ta intercambiando opinionnan cu Lago.
Tocante e aflossingskapitaallening, mi kier sugeri cu nos ta bin bek ariba esaki na tratamento di e hoofdbegroting na unda tur e beleggingnan etc. di e placanan ta worde mustra mas cla.
Tocante pregunta di Señor Oduber en cuanto e destaho cu tabatin pa e meubelnan na Water- en Energiebedrijf y kiko tabata e resultado y cu si e a worde duna na esun cu e prijs mas abao mi por contesta, Señor Presidente, cu di e cuaternan cu a inscribi tres no a cumpli cu e stipulacionnan den e bestek, pa cual motibo nan a cay afor y e levering a worde duna na esun mas abao.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb gevraagd hoeveel personen ingeschreven hebben, wat de resultaten zijn en of de gunning aan de laagste inschrijver is toegekend.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Tabatin cuater, Señor Presidente, y tres no a cumpli. Pero si Señor Oduber ta desea ainda mi por mandé e cifranan por escrito.
E a puntra si tin candidatonan pa e puestonan vacante y si tin un job-training. Ariba esey Señor Oduber tabata kier un contesta categoricamente. E theoria ta worde duna na school. Na Balashi nan ta haya praktijk. Tin un "on the job-training" igual cu e landmachinistnan cu awor aki a pasa na schaal pa central machinist.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Señor Presidente, mi a papia over di "on the job-training" na Balashi.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Yarzagaray a puntra, comokiera, cu nos por cumpra azeta for di Lago y nos ta entrega na Lago corriente y awa, cu e kier sabi si nos por cumpra gas tambe di Lago.

Lago mes ta usa su gas y e no tin suficiente pa bende tambe cu derden.
Di dos nos lo mester bay pone un segundo tuberia, especialmente pa conduci e gas locual lo ta parcialmente no den servicio parti di aña.
Tambe nos lo mester bay cambia e boilernan cu lo no resulta economicamente.
Señor Osbaldo Croes a puntra ki destinacion nos tin pa e edificio bieuw di Balashi. Mi por contesta Señor Croes cu nos ta den conbersacion cu Aruba Metal pa huur nan e lugar.
Mi por contesta Señor A.Werleman cu entrenamento di yiunan di tera pa puestonan mas responsabel na Water- en Energiebedrijf ta tumando lugar.
Tocante e sugerencia,y aki mi ta contesta Señor Oduber tambe, ya tin varios aña caba cu fuera di un machinist cu ta cu studie-opdracht na Holanda pa machinist cu diploma B, un grupo di adjunct-machinist ta tumando un opleiding a logra tal diploma y ta bin na remarca pa un promocion.
Indudablemente esaki ta un curso cu tanto e persona concerni como Water- en Energiebedrijf ta haya nan ventaha. Ademas ta nos intencion pa reemplasa e personanan cu a bin di afor y cu ta traha a base di un contract, pa yiunan di tera na fin di e contract pues, na su debido tempo.
Tocante e trahadornan di warda cu no ta haya shift-differential, mi mester contesta cu ta berdad.
Manera ta conoci anteriormente shift-workernan di Water- en Energiebedrijf tabata den loonregeling bieuw, tres loongroepen.
Den e loongroepnan aki tabata calcula e premio pa shift.
Cu e loonregeling nobo shift-workers na Balashi a worde hinca den otro gruponan existente na Gobierno. E consecuencia ta cu e grupo aki no ta haya e premio di 30 cent manera e otronan ta hayele.
Tocante e shift-differential aki, manera a worde bisa aki den, mi tin cu bisa cu ta asina cu nan ta hayé solamente ora nan traha y no ora nan ta malo of cu vakantie. Podiser Raad por dicidi na duna e hendenan tambe esey.
E sugerencia pa pone watchman na Balashi mi ta aplaudi. Tambe lo mester ser bisa cu cuanto hende nos ta bay warda e inversion costoso pa e pueblo Arubano.
En cuanto e sugerencia di Señor Kock pa pasa Keuring en Technische Dienst bek pa Dienst Openbare Werken mi tin cu bisa cu e tempo cu e dienst aki a bay Balashi e tabata consisti di tres arbeider y tres ambtenaar.
E a worde reduci awor pa un arbeider y dos ambtenaar, segun e necesidad di trabao.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, kan de gedeputeerde dat nog een keer herhalen?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Gustosamente, Señor Presidente.
Tempo cu e dienst aki a bay Balashi e tabata consisti di tres arbeider y tres ambtenaar. E a worde reduci pa dos arbeider y un ambtenaar.
Economicamente no ta consehabel anto pa trece mas hende ey comokiera cu nos por haya e mesun situacion manera a worde gesteld awe mainta door di mi colega Croes. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de beantwoording in de eerste ronde. Wij gaan thans over tot de tweede ronde.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi kier agradeci e diputado pa su contestanan.
Señor Presidente, den promer ronde nos por a tende for di e miembronan di oposicion e grito pa baha prijs di awa. Señor Presidente, a bira wega. Ora cu e balansa pisa pa aki banda eseynan ta grita y ora cu e balansa pisa aya banda esakinan ta grita.

Pero nan no a bin cu ningun proposicion pa con nos por baha e gastonan. Bo no por baha e prijs di awa sin baha e gastonan. Ta net e punto ey mi a enfasa riba djé den promer ronde. Si nos baha e prijs di awa e gastonan ta bay subi mas pa e Gobierno Insular y nos lo tin mas exploitatieverlies. Por ta cu e banda di pariba no por comprende mucho bon of por ta cu politica nan kier hunga.
Señor Presidente, nos por a tende for di e ex-diputado di Water- en Energiebedrijf cu a la fin tin un hende cu a lanta for di soño.
Pa tanto aña mi no tabata sabi cu ta drumi nan tabata drumi na mando.
Pero toch e ta contento cu e persona a lanta for di soño despues di tanto aña. Pesey nos lugar no por progresa, Señor Presidente, si nan ta sinta drumi. Ta esey ta e idea cu nan a worde poni eynan.
Tocante observacionnan di nos ex-diputado en cuanto rapport White si e no a worde administra ta demostra claramente di hipocrecia ya cu e tempo cu e tabata eynan e no a haci nada. Y esey no ta un argumento pa e Bestuurscollege aki pasobra nan a faya pa tuma responsabilidad cu nan deber esakinan tambe mester continua e mes paso cu esayanan tabata encamina.
Señor Presidente, mi a lubida di papia tambe di e standaardisering di e salario di empleadonan. Tin algun trahador haciendo e mesun trabao ta worde paga diferente. Sigur mester bin un loonregeling nobo unda cu cada functie ta worde paga igual, a pesar mi ta reconoce cu senioridad tambe - esta cu bo mester conta algo extra pa tanto aña di servicio. Pero mester tin un standaard di kiko ta paga e diferente trabao cu ta clasifica den e mesun nivel.
Señor Presidente, awor ey mi a lubida pero por ta cu ainda e diputado concerni por haci un observacion. Lo mi kier sabi na cuanto e hotelnan grandi ta haya awa - Caribbean Hotel y Sheraton.
Tambe na cuanto e hospital ta haya e awa. Mi tin entendi cu e hospital cu ta un sociale instelling ta haya awa na fl.1,40 y hotelnan ta haya awa mas barata. E hospital no ta winstgevend y ta bira tempo pa haci algo den e asunto aki.
Señor Presidente, Señor Osbaldo Croes diripiente ta full di acuerdo cu mester baha gasto tanto di personal como otro gastonan di e empresa.
No mas cu un par di dia pasa e tabata grita aki den, sapatea, pasobra nan a reduci e seis hendenan. Ki ironía, Señor Presidente.
Tambe den Water- en Energiebedrijf tin algun empleado di afor cu ta ambtenaar. Lo mi kier pa e diputado check si nan tin e papelnan adecuado.
Tocante e observacion di e diputado en coneccion cu uitbreiding cu ta un hende so tabatin mas en comparacion cu e begroting pasá, mi mester bisa cu si mi no ta kiboka e total di ambtenaarnan cu tin riba e begroting aki ta mas cu 1 mas di loke e tabata aña pasa.
Mi no ta di acuerdo cu ta un hende so a worde tuma.
Señor Presidente, tambe lo mi kier sabi si esun hende cu tabatin como uitbreiding, awe nos tin cu vota pé y e a worde tuma caba. Segun mi tin entendi e uitbreiding na Dienst Openbare Werken di dies y pico hende a worde aangenomen met algemene stemmen y mi compañero Chance a menciona cu e ta contra. Pero e hendenan tabata ey caba promer cu begroting a worde aproba. Si esey ta asina anto lo mi kier a sabi si esey no ta contra e normanan di comptabilidad. Esaki ta un makakeria cu nos ta bin aproba awor pasobra e t'ey caba.
Señor Presidente, tambe tocante di e continu-toelage a ser bisa cu tanto ambtenaar como arbeidernan cu ta traha continu ta haya e mesun f.90,-- pa luna. Segun mi tin entendi e diputado no ta correcto. Por ta cu ami ta mal informa.
Tambe e diputado concerni ta bisa cu no ta berdad cu tin algun Holandes, ambtenaarnan, cu ta traha solamente un shift nocturno pa nan haya f.90,--.
Mi tin entendi cu ta asina pero mi por check mas leuw.

Señor Presidente, tocante e gastonan cu lo worde involvi si trece un watchman pa traha anochi mi ta casi sigur cu den e trahadornan ey mes lo mester por tin algun cu no ta haci 8 ora di trabao.
Si por haci poco eficiencia den e bedrijf mes por bin dos of tres arbeiders of werkkrachten vrij pa usa nan como watchman, a lo menos pa tira un bista riba e trahadornan pa nan no bay cu material di e empresa.
Mas leuw diputado Leest ta compara un process-foreman cu un chef van de wacht. Pa su informacion un process-foreman tin mucho mas responsabilidad cu un chef van de wacht y un process-foreman no tin un hende e ora ey pe yamé.
E mes ta haci su decision. Un shift-supervisor of un shift-foreman sí ta check cu e process-foreman.
Pero mi no ta kere cu nos yiunan di tera tin asina poco capacidad di yega na un chef van de wacht. Esey ta un insulto pa mi, Señor Presidente.
Diesdos aña largo nan no por a siña.
Mi no ta papia di un Bestuurscollege di nuebe luna. Mi ta papia di un continuidad di Bestuurscolleges.
Señor Presidente, tocante e contesta di e diputado cu nan no por calcula cuanto e produktiekosten ta di un kilowattuur mi mester bisa cu ta straño Señor Presidente, pa mi como un leek cu un bedrijf no por calcula produktiekosten di un kilowattuur. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik kan niet zeggen, dat ik tevreden ben met de antwoorden van de gedeputeerde op de verschillende punten naar voren gebracht door de leden van deze Raad.
Desalniettemin moeten wij deze antwoorden aanvaarden. De gedeputeerde kan ons alleen antwoorden op de vragen, die wij naar voren hebben gebracht naar aanleiding van de gegevens die hij in handen heeft, of die hij in handen krijgt. Dus, Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen de gedeputeerde niet kwalijk nemen wanneer wij niet eens zijn met de zienswijze van het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, mijn geachte collega, de heer Maduro, zei, dat voordat hij een voorstel kan aanvaarden om waterprijs te verlagen wij eerst moeten overgaan tot het verlagen van kosten. Nos mester baha gastonan promer. Mijnheer de Voorzitter, juist in deze richting wilden wij gaan, toen wij vanmorgen naar voren brachten, dat wij op de kortst mogelijke termijn, na de ervaring die is opgedaan met de verschillende overeenkomsten met de Aruba Chemical Industry, de Lago en vooral de Elmar, denken wij, wij zijn er zelfs van overtuigd, dat de kosten verlaagd kunnen worden. Vooral de Elmar, Mijnheer de Voorzitter. .
Ieder jaar deelt de Elmar met miljoenen haar dividenden uit.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij bij deze contracten een grondig herziening stellen, dan kunnen wij makkelijk overgaan tot het verlagen van de waterprijs. Wij hebben niet gevraagd voor een algehele verlaging, Mijnheer de Voorzitter. Wij zijn het niet eens dat degene, die wel kunnen betalen een verlaging moeten krijgen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, voor iemand die bijvoorbeeld onderstand krijgt of die een of ander uitkering krijgt, is het moeilijk weer zijn waterrekening en elektriciteitsrekening en al deze andere rekeningen te betalen. Het is een goede sociaal beleid, dat elk Bestuurscollege moet nastreven om de minvermogenden onder het volk te helpen. Dus, Mijnheer de Voorzitter, daarom ons voorstel om het water te verlagen voor degenen, die een onbelastbaar inkomen hebben.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben ervan overtuigd toen de heer A.Werleman verleden jaar met zijn voorstel kwam in deze Raad om de waterprijs te verlagen, dat hij dit niet gedaan had, zoals hij dit vandaag uitdrukt, "
"pasobra partida di oposicion a bin cune pa hunga politica".
Ik ben ervan overtuigd, dat hij geen politiek hiermee wilde spelen.
Vandaag zijn wij ook niet van plan om politiek te spelen.

Anders zouden wij zeggen algehele verlaging. Wij hebben een serieus voorstel naar voren gebracht, en wij zijn ervan overtuigd, dat wanneer ons voorstel ter herziening van de verschillende overeenkomsten met de grote maatschappijen grondig onder handen wordt genomen, dat deze verlaging voor de minvermogenden verwezenlijkt kan worden.
Dus, Mijnheer de Voorzitter, wij zijn er nog steeds van overtuigd, dat dit nog mogelijk is en daarom wil ik U verzoeken, alhoewel blijkt, dat er veel haast is bij de behandeling van deze begrotingen om ons alsnog in de gelegenheid te stellen om eventjes deze zaak aan de Raad voor te stellen, dan kan de Raad een beslissing nemen over ons voorstel voordat U overgaat tot het afhandelen van deze stukken.
Dus wij menen ook wanneer de geachte gedeputeerde als raadslid pleitte voor een verlaging van water dat hij ook niet politiek wilde spelen, maar dat hij bedoelde wat hij destijds naar voren gebracht had.
Als ik mij niet vergis, Mijnheer de Voorzitter, stond dit op het programma van zijn partij.
Gezien het feit, dat wij allemaal door de een of andere manier op de een of andere moment voorstander zijn geweest van deze verlaging, acht ik het geen betere moment dan vandaag om dit te verwezenlijken.
Mijnheer de Voorzitter, er werd gesproken over de mogelijkheid om enkele wachters aan te stellen bij Water- en Energiebedrijf. Wij zijn volkomen hiermee eens. Wanneer de mogelijkheid bestaat dat mensen zo maar dingen die aan de Overheid behoren mogen wegnemen zonder dat er iemand bij staat voor controle, dan zijn wij ook van mening dat wachters aangesteld moeten worden door de een of andere manier om dit te voorkomen.
Ik denk terug aan een paar dagen geleden, toen wij in deze Raad spraken over ontslag van 6 werknemers bij Water- en Energiebedrijf.
Is het nu niet het moment om althans niet alle zes, maar een paar van deze mensen die ontslagen zijn, in dienst te houden om als wachter aangesteld te worden bij Water- en Energiebedrijf? Gaarne geef ik het Bestuurscollege dit standpunt in overweging om dit alsnog te doen.
Mijnheer de Voorzitter, toen de geachte gedeputeerde mij antwoordde over hetgeen naar voren gebracht werd bij de mogelijke herziening van de overeenkomsten met de Elmar, Lago en Aruba Chemical Industry, heeft hij gezegd, als ik mij niet vergis, "no por haci cambio di contractnan cu Lago pero lo por negocia y trata di haci e negociacionnan aki mas favorabel posibel".
Mijnheer de Voorzitter, helaas heeft hij niet gezegd, "mas favorabel pa ken. Mi ta spera anto cu e kier meen mas favorabel pa Eilandgebied Aruba".
Mijnheer de Voorzitter, onze fraktie handhaaft haar voorstel voor verlaging van de waterprijs. Ook hoop ik, dat de andere leden van deze Raad het eens met ons zullen zijn. Wanneer wij dit punt hebben afgehandeld dan denken wij niet dat er veel tijd zal overblijven om de hele zaak af te stemmen.
Mijnheer de Voorzitter, ik denk niet, dat het een slecht idee kan zijn wanneer de mogelijkheid geschapen kan worden om het hoofd en de administrateur van Water- en Energiebedrijf een applicatie-cursus te laten volgen. Dit zal zeker bijdragen tot een vlotte behandeling van deze begroting. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik zal bijzonder kort zijn. Ik wil alleen maar stellen dat het volk nog steeds reikhalzend uitkijkt naar die algemene verlaging. Derhalve kan ik mij verder aansluiten bij de woorden van de heer Chance.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, cu atencion mi a purba di sigui e contestanan di diputado Leest riba e preguntanan cu a worde dirigi na su persona den promer ronde.

Desafortunadamente mi no por a capta tur cos di su betoog y na un dado momento mi a pidi si e por a papia un poco mas duro, pasobra aki nan pa un of otro motibo e biento ta carga bay pabao.
Sinembargo mi no a nota den su contestanan mi pregunta den eerste ronde en cuanto ideanan di Bestuurscollege pa ehecucion di rapport White.
Señor Presidente, si mi memoria no ta fayando e rapport White aki a worde presenta na Raad algun tempo pasa y den e mes periodo door di e anterior Bestuurscollege un sistema di reorganisacion a worde prepara pa ehecuta algun aspecto importante di e rapport aki.
Entre otro e rapport aki ta papia di e shift-differentialnan stipula normalmente door di un decision di Bestuurscollege.
Mi no a comprende parti di e contesta caminda e ta laga pa Raad propone algo den e direccion aki.
Atrobe si mi no ta kiboka e loonregeling ta worde stipula door di un decision di College y ansiosamente nos lo warda di nan un proposicion caminda e shift-differential aki ta worde regla na e manera cu varios di e oradornan a pidi den eerste ronde.
Un otro aspecto cu probablemente e apreciable diputado Leest no a comprende bon ta cu "on the job-training"; na mi concepto y segun e concepto di e rapport White esaki no kier meen un theoretische opleiding na school di un of otro curso di machinist, scheepvaart of loke sea, sino un training caminda e hendenan cu ta trahando na Balashi ta worde prepara tanto den practica como den theoria na trabao pa nan por tuma en lo futuro mas responsabilidad.
Na mi opinion esaki ta e punto cardinal caminda nos mester busca oportunidad pa e hobennan aki bay mas dilanti y cuminsa tuma e responsabilidadnan cu awendia, segun palabra di nos diputado, nan no ta capacita pa haci te awor.
Sinembargo tampoco mi a keda contento di e contesta riba e destaho publico pa e meubelnan na kantoor di Water- en Energiebedrijf.
Mi a tende cu tres di e cuater interesadonan no a cumpli cu stipulacion.
Pero, Señor Presidente, stipulacion di kiko? Stipulacion of opinion di un of otro cu ta concerni den e asunto aki? Mi a pensa cu pa tene un destaho publico mester traha loke nan ta yama un bestek. Y si ta cu e tresnan aki no a cumpli cu e stipulacionnan den e bestek anto mi por a accepta e contesta aki conformemente.
Señor Presidente, mi no a pensa di papia ariba e proposicion di mi colega Chance pa extende sin costo alguno awa na esnan cu tin un entrada bao di loke nan ta yama belastbare inkomen.
En berdad diputado Leest ta contesta cu esaki ta un aspecto social cu por bin a cargo di Sociale Zaken of Maatschappelijke Zorg en Arbeidszaken.
Sinembargo, Señor Presidente, awa, especialmente pa hendenan aki ta un parti basico pa no solamente pa facilidadnan familiar of den cas sino tambe un necesidad social mester worde mira como si fuera un di e aspectonan cu mester contribui pa alivia e pena di e personanan aki.
Señor Presidente, despues cu den promer ronde nos a haya tende for di diputado Leest cu e "on the job-training" aki na Balashi no ta tuma lugar ainda, mi kier a pidié fuertemente pa considera e "on the job-training" aki e parti mas importante di ehecucion di e rapport White.
Gustosamente lo mi kier a tende ainda opinion di Bestuurscollege y e puntonan sobresaliente di e rapport aki y ki e College, den voz di diputado Leest, ta pensa di haci den e asunto aki.

<u>DE HEER C.YARZAGARAY:</u> Señor Presidente, riba mi sugerencianan y ideanan cu mi a trece dilanti, e contestanan cu a bin di parti di e diputado, mi no por bisa cu nan ta completamente satisfactorio.
Mi a sugeri ariba varios sistemanan di e contract. Mi ta comprende completamente e posicion di diputado Leest pasobra e tin cu tuma e ideanan di su advisornan. Pero mi por bisa lo siguiente.

E aña aki e contract di Lago cu Gobierno ta yega na su fin y lo mi pone mi disponibel pa ta alerta pa wak ki clase di negociacion e hendenan envolvi aki lo haci na ventaha na e Territorio Insular di Aruba.
Negociacion kier meen negocia ariba un base igual cu cualkier empresa. Nos ta un Gobierno Insular y nos tin e derecho sagrado di trece nos puntonan padilanti pa haya e mihor beneficio pa nos isla.
Si e hendenan cu ta envolvi den e caso aki no ta capas pa expresa e puntonan di bista aki, anto nos no por yega ningun momento na un spaarmento riba e stookolie aki. Mi ta comprende cu Señor Leest mester tuma e consehonan di su adviseurnan, pero mi ta kere cu e adviseurnan di Señor Leest ta na haltura di locual mi ta papia aki den Raad y aparentemente nan a pasa e rond mas o menos na un geheimzinnige wijze pa tapa algun cos pa nos no sabi aki den kiko ta pasando.
Esaki ta tristo, como cu den un sistema gubernamental capacidad ta worde basá ariba hefenan di cierto departamento. Sinembargo nan ta poni ey manera nan cu nan ta dicidi y cu nan ta e vorstennan di Gobierno. Esaki no ta e caso den un sistema democratico di un Gobierno.
E hefenan di e departamentonan mester presta. Y den cualkier empresa publico of particular, un homber pa e bira hefe di un departamento mester presta cu capacidad y hechos y esaki ta un chens pa cada uno bin demostra cu en berdad nan ta capas di presta economicamente na e isla di Aruba aki cu e capacidadnan cu nan tin.
Tocante e gas cu mi a sugeri, mi por bisa cu actualmente Aruba Chemical Industry ta kimando gas y tin un pipa di gas ta core for di Lago te na Aruba Chemical Industry y ta pasa dilanti porta di Water- en Energiebedrijf. Si esaki ta posibel na Aruba Chemical Industry, anto mi por bisa cu ta posibel na Water- en Energiebedrijf.
Locual mi ta papia mi sabi di que se trata y mi por trece nan cu hechos. Un boiler no mester worde cambiá. Ta e burnernan mester worde cambia pa e situacion di gas, pitch of fuel, kiko bo kier usa na e planta ey. E no tin nada di haci cu boiler. Ta e burnernan mester worde cambia. Esaki mi sabi de que se trata. Si e posibilidadnan aki mester worde studia pa economisa pa nos eilandgebied pa asina contribui mas placa pa e presupuesto aki, lo mi aplaudi cualkier hefe cu lo por trece e sugerencia aki of cualkier persona responsabel pa demostra nan capacidad pa asina nos por yega na un acuerdo cu esunnan particular cu ta bentahoso pa nos Gobierno Insular.
Nos no ta kere cu nos tin poco office-boy ta bay negocia y tuma loke nan ta duna nan. Mi ta kere aki cu nos ta para riba base igual pa negocia cu un compania sea Lago of cual cu ta. Nos ta autoridad y mi ta kere cu esey ta e forsa di un Gobierno di worde respalda economicamente door di cualkier empresa y no pa ser explota door di empresanan particular. Un Gobierno no por permiti ningun empresa particular explotè of haci negoshi, pasobra mi no ta kere cu ningun representante aki den conhuntamente a permiti esaki.
Cu esaki, Señor Presidente, lo mi termina y lo mi wak den futuro kiko e acontisimentonan ta tocante e negociacionnan cu lo tuma lugar.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER O.CROES</u>: Señor Presidente, den e contestanan di e diputado concerni, manera e otro oradornan promer cu mi a remarca, ta falta algun contesta fiho aki aya. Por ehempel mi a puntra di e edificio bieuw di Water- en Energiebedrijf. E diputado a contesta mi cu Gobierno lo bay huur e cu Aruba Metal. Pero mi a puntra tambe bao di ki condicionnan. Riba esey mi no a haya contesta.
Señor Presidente, mi ta kere cu mi a comprende for di e diputado en cuanto e prijs di corriente cu ta worde bendi cu Lago y Aruba Chemical compara cu esun cu ta worde bendi cu pueblo cu eseynan ta worde aproba door di Gouverneur. Mi no ta kere cu ta asina.

Segun mi sabi ta e prijs cu Elmar tin cu bende cu pueblo ta algo cu ta poni den contract y cu mester worde delibera riba djéle pa cambia prijs. E prijs di corriente cu ta worde bendi directamente cu Lago of cu Aruba Chemical Industry ta algo cu ta un contract sera entre Territorio Insular cu e compania particular directamente.
Lo mi aprecia si mi por haya un aclaracion riba esey mas aworo.
Señor Presidente, nos a tende tambe cu cierto empleadonan di Water- en Energiebedrijf cu ta biba den e casnan na Balashi ta haya corriente mas barata, pasobra cu nan ta haya corriente directo y no via Elmar.
Pues e ambtenaarnan ey ta haya e corriente mas barata cu resto di pueblo Mi ta sinti un inhusticia ey. Mi no ta weita e motibo pasobra nan ta biba cerca nan mester haya e corriente ni awa mas barata cu nos tur.
Mi ta kere cu e inhusticia ey mester worde drecha. Y manera Señor Maduro a bisa mas tempran, awor mes pasobra esey ta un caso discriminatorio contra e resto di pueblo.E hendenan ey no mester tin un privilegio asina ey contra e resto di e pueblo.
Señor Presidente, en cuanto e posibilidad di un rebaho di prijs di awa o sea un cierto cantidad duná gratis na esnan cu no ta den e posicion di paga mi ta spera cu mas aworo nos por bay mas den detayes di esey.
Un solo remarca chikito promer cu mi termina, Señor Presidente, en cuanto e remarca di nos colega Señor Maduro cu mi ta diripiente di acuerdo cu bahamento di prijs di awa awe y poco dia pasa mi tabata grita y sapatea aki den pa tene seis hende na trabao na Water- en Energiebedrijf. Señor Presidente, e dos puntonan ey no tin coneccion. Nan no tin nada di ver cu otro, pasobra mi colega Chance a mustra awor ey con ta posibel pa yega na bahamento di gastonan di Water- en Energiebedrijf y asina por yega na bahamento di prijs tambe. E grito di poco dia ey en cuanto e seis obreronan, mi mester bisa cu e hendenan ey tabata traha y nan a worde kita for di trabao. Esey ta completamente distinto for di e punto aki. Manera nos a tende awor ey e posibilidad di pone watchman cuida e empresa ey kisas ainda nan por haya un chens pa keda na trabao si bay over na establece un watch-sistema pa cuida e empresa ey.
Mi no ta di acuerdo ora e diputado bisa cu e balor di locualnan cu lo por a worde perdí of robá of cu a disparse na material for di Water- en Energiebedrijf lo no ta asina hopi cu pone e watchmannan ey.
Mi no ta di acuerdo cu esey. Mañan nan por bay cu mitar di e planta.
Esey no ta argumento. Nos mester preveni.
Nos no mester huzgéle for di e balor cu a worde perdi te awor.
Nos mester bay over na e punto di bista cu ey tin un empresa, un di esnan di mas grandi di Aruba, cu tin un balor bastante grandi.
Pa e motibo ey nos mester pone watchman. Den futuro nan por bay cu mas cos y esey mester worde evita.
Pesey, Señor Presidente, cu atencion nos lo scucha e contestanan di e diputado den segundo ronde en cuanto e puntonan aki.
Señor Presidente, masha danki.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, di un banda mi ta contento cu varios di e contestanan di e diputado.
Tocante e asunto di watchman pa Water- en Energiebedrijf, mi no ta kere cu esaki ta bay exigi asina hopi placa. Dos of tres hende lo ta bastante segun mi, pasobra pa e shiftnan di anochi so ta mas necesario pa tin e personanan aki. Mi kier sugeri pa economisa. Tin dos vacatura den puestonan halto. Purba economisa den esakinan, haya bastante placa disponibel.
E otro posibilidad ta si nos pone mihor eficiencia den e empresa mes.
Si nos economisa asina nos por haya mas placa disponibel pesey.
Mi ta contento di tende cu e personal local cu ta trahando na Water- en Energiebedrijf tin interes pa progresa y mi a tende cu cuatro a train pa machinist y tres a slaag. Mi ta kere cu nos mester duna nan pabien pa nan perseveransa den e estudio aki.

Mi ta spera cu e tempo cu nan a usa lo worde compensa despues door cu nan por haya promocion of pa nan haya chens pa puestonan mas halto pa cual nan ta cualifica.
Señor Presidente, tocante e shift-differential mi ta kere cu ta henter e Raad lo ta di acuerdo pa e asunto aki worde regla mas pronto cu ta posibel. Pasobra cu esunnan cu ta gana placa pa luna por haya automaticamente den tur caso - sea malesa of vakantie - mi ta kere cu pa tur, esnan cu ta gana pa ora tambe, e cos aki mester worde regla mescos cu na Lago. Pasobra esaki ta parti di bo salario. Mi no ta comprende cu na Lago tin un cierto criterio y na Water- en Energiebedrijf un otro.
Tur dos mester ta basa riba mescos. Esaki ta un empresa privá cu seguramente tin su motibonan pakiko nan ta considera shift-differential como parti di bo salario of sueldo.
Señor Presidente, Bestuurscollege mes por dicidi riba e asunto aki y nan no tin mester di aprobacion di Raad aunke mi ta kere cu henter e Raad lo ta di acuerdo pa duna aprobacion si ta necesario.
Tocante e prijs di awa cu mi colega Chance ta propone pa personanan cu no ta paga belasting haya e promer cinco florin gratis mi ta calcula cu esaki ta un aspecto social. Den pasado caba Bestuurscollege a yega di duna consideracion den esaki den forma di un onderstand special, kwijtschelding, pero no ta e dienst di Water- en Energiebedrijf mes ta pagéle pero e departamento di Sociale Zaken ta paga esey via onderstand.
Asina segun mi nan a regla varios asunto den pasado.
E empresa mes no por haciële. E asunto aki mester worde trata riba e aspecto social.
Señor Chance ta bisa cu den pasado mi tambe a haci proposicion pa baha prijs di awa y cu e tempo ey sigur mi no a hunga politica.
Berdaderamente, Señor Presidente. Mi no a hunga politica pasobra e tempo ey mi a bin cu varios argumento y varios posibilidadnan con pa baha gasto y traha mas eficientemente cu por logra tambe baha gasto promer anto despues baha e prijs di awa.
Señor Chance ta sugeri solamente aki pa cambia e contractnan.
Señor Presidente, algun di e contractnan ta core te aña 1970, en todo caso esun di Elmar ta bay té e aña ey y mi ta duda cu nos por haci algo en cuanto di djé.
Mi no sabi ki tempo esun di Aruba Chemical Industry ta termina. Esun di Lago ta termina e aña aki y manera mi a bisa caba den promer ronde, mi ta spera cu Bestuurscollege por percura pa haya un bon prijs segun e circumstancianan a cambia. Nivelnan di prijs a cambia y awor nos por haya un mihor prijs pa nos awa y nos corriente.
Señor Presidente, mi ta comprende Señor Chance su preocupacion.
Nan ta actua como personanan social pa yuda hopi di e hendenan door di paga e rekening chikito di awa pa nan. Pero mi kier bisa, laga nan sigui tene poco pasenshi. Asina cu nos haya un planta mas eficiente y asina cu nos por revisa e contractnan aki tur e gastonan adicional cu nan tin como politico y un tempo como diputado ta worde elimina.
Pa awor aki mi no ta kere cu ta hustifica pa nos duna e persona aki solamente sin motibo bastante. Señor Presidente, masha danki.

DE HEER V.KOCK: Señor Presidente, mi ta disapunta riba e contesta cu diputado Leest a duna mi.
Mi a puntra si ta posibel pa Dienst Openbare Werken por haya e departamento di Keuring en Technische Dienst.
Mi a spera si e contesta tabata no ta pasobra Water- en Energiebedrijf mester di e departamento aki. Diripiente mi a ripara cu e departamento aki a worde reduci na Water- en Energiebedrijf. Asina ta mi investigacion ta klop. Pesey mi ta kere cu lo no ta asina malo pa manda, maske ta un paar di e personanan aki bek na Dienst Openbare Werken pasobra na Dienst Openbare Werken nan ta na nan lugar.

Mi a conclui door di e contesta di e diputado cu na Water- en Energiebedrijf nan no tin trabao. Asina ta mi ta puntra categoricamente si e departamento aki por bay bek Dienst Openbare Werken pa salba e situacion aya. Esaki no ta costa Gobierno ni un cent mas.
Señor Maduro a remarca cu promer bo baha prijs di awa bo mester baha prijs di e gastonan. Mi ta di acuerdo cu esey. Den huishoudelijke vergadering mi a propone pa studia e posibilidad di lo siguiente.
Na e ciudad Haifa na Israel nan a haya un sistema nobo - esta drechamento di e sistema actual - cu no ta trece mucho gasto pa e bedrijf aki y door di esaki pa baha e prijs di awa na Israel. E sistema manera mi a comprende ta pa pone un capa rond di e tanki di awa cu awa frieuw y asina progresa e sacamento di salo mas liher y cu menos perdida di awa. Den e Memorie van Antwoord nan a contesta cu e sistema aki economicamente no ta bon pa Aruba. Mi kier puntra pakiko e sistema aki no ta bon pa Aruba. E gastonan ta abao, Señor Presidente, y e ta progresa e procedure. Pakiko na Israel, un tera cu hopi progreso e sistema aki ta posibel y no na Aruba? Mi kier haya contesta ariba esaki.
E gastonan pa traha e sistema aki no ta caro. Asina ta mi no ta accepta un contesta den e direccion aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den segundo ronde varios di e miembronan a bin bek riba nan preguntanan mas extenso y otronan a haci ripiticion di nan preguntanan den eerste ronde.
Señor Wijkie Maduro ta puntra na cuanto e hotelnan ta haya awa y na cuanto hospital ta hayé. E hospital ta hayé na f.1,40 y e hotelnan na f.1,-- pa ton.
En cuanto Señor Maduro su pregunta tocante di e uitbreiding di un hende na Water- en Energiebedrijf cual segun su aparecer mester ta mas, mi por contesta Señor Maduro na e siguiente manera.
A socede cu den curso di tempo cuater arbeider a worde promoví y hací ambtenaar y na maart aña pasa un hende a worde tuma den dienst.
En cuanto pregunta di Señor Oduber tocante ehecucion di rapport White, mi kier sabi cu na promer instancia mi a contestele. Pero ta duel mi cu e no a tende. Sinembargo lo mi kier bisa, ripitiendo e contesta di promer ronde, tan pronto cu e top worde reforsa cu e puestonan vacante actual nos lo bay over na gradualmente stap over pa e rapport White y su sugerencianan.
En cuanto e sugerencia di "on the job-training" di e hendenan cu ta traha na Water- en Energiebedrijf pa haya ocasion di sigui theoria y practica a la bes mi por contesta lo siguiente. Pa falta di e vacaturanan den e top e ingeniero lo mester guia e "job-training",y e no tin basta tempo pa ocupa su mes cu esaki. Nos no kier warda te ora cu e vacaturanan aki worde yena. Pesey nos a parti e trabao aki cu A.T.S. parcialmente.
Asina e parti theoretica ta worde hací na A.T.S.
En cuanto e pregunta categorica cu Señor Oduber a haci di e stipulacion di kende di e cuaternan cu a inscribi pa e meubilair na Water- en Energiebedrijf, mi tin cu bisa cu tres di nan, cu mi a menciona den promer ronde, no a cumpli cu e stipulacionnan segun e bestek.
Señor Yarzagaray a bin bek ariba e tuberia cu ta pasa dilanti di Wateren Energiebedrijf, y ta duel mi cu na promer instancia mi a keda sin contesta y pesey mi excusas, Señor Yarzagaray.
En berdad e ta contene waterstofgas segun mi a worde duna di comprende pa e technico, locual mi tin cu accepta y presenta na e miembronan di Raad pasobra cu mi mes no ta un technico ni un ingeniero.
Segun mi haya e informacion mi ta informa Raad y mi no ta kere cu esey mester ta e motibo pa worde cualifica di incapacidad, manera e a worde poni asina sarcastica...........

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, een punt van orde.
Mi no a bisa ningun momento algo di incapacidad.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi no a menciona nomber.
Mi tabata pa bisa cu Señor Chance a haci un remarca sarcastica.......

DE HEER L.A.I.CHANCE: Een punt van orde. Ik kan dit niet begrijpen.
Ik heb niets sarcastisch gezegd.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: En todo caso, Señor Presidente, mi tin cu bisa cu economicamente no ta posibel comokiera cu e waterstofgas aki, segun mi a worde duna di comprende ta un cos masha caro.
Si nos bay aplike na Balashi lo e resulta masha masha caro.
Señor Croes a bin bek riba e asunto di prijs na Lago y A.C.I. y mi tin cu bolbe ripiti cu nos ta entercambiando ideanan cu Lago por ehempel y nos ta spera di por saca bentahanan bentahoso pa isla di Aruba, mi ta ripiti, pa isla di Aruba.
En cuanto empleadonan di Balashi cu cas di Gobierno y cu nan ta previligia o no ariba lo demas mi tin cu bisa cu esey ta un herencia cu nos a bin haya. Sinembargo nos lo tene cuenta cu e sintimento profundo cu bo tin.
Señor Werleman mi kier duna e siguransa cu nos lo tuma na consideracion di e shift-differential y pronto lo e tende e resultado.
Señor Kock a bin bek, pasobra e no a keda satisfecho cu e contestanan cu mi a duna den promer ronde tocante transferencia di e departamento di Keuring di Dienst Openbare Werken pa Water- en Energiebedrijf.
E cantidad a reduci den cantidad di hende. Si nos mande bek abao e mester worde encarga cu mas hende atrobe.
Señor Presidente, podiser ta bon si mi bisa cerca tocante e pregunta di Señor Maduro tocante awa na hotel y awa na hospital, cu e cantidad enorme cu ta worde usá pa e hotelnan ta un motibo pa cual nos por permiti duna e hotelnan na e rate di f.1,--
E prijs di mas abao ta basá riba consideracionnan economico y no social.
En cuanto e sugerencia di Señor Maduro pa standardize e salarionan di e personanan di funcionnan igual, mi kier a bisa lo siguiente.
Esaki nos tin cu wak e den su totalidad. Nos tin cu wak e functiewaardering di e salariering den su totalidad.
En cuanto e pregunta di Señor Oduber tocante e reglamento di shift-differential a keda igualmente contesta ora cu mi a contesta Señor Werleman cu gustosamente nos lo wak den e asunto aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen op mijn tweede vraag betreffende het systeem van Haifa, Israel.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, dispensa mi cu mi a lubida di contesta e pregunta ey. Segun mi ta comprende e sistema cu nan ta usa awor aki na Israel ta un sistema cu ta worde purba ainda y ta den estado di esperimentacion. E no ta riba mercado pa worde bendi.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen en gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance heeft zoëven bij de algemene beschouwingen gesproken over een amendement.
Geeft U er de voorkeur aan, dat hij er nu mee ter tafel komt?

DE VOORZITTER: Gaat het om het voorstel om de tarieven te wijzigen? Dat kan hij dan beter nu doen, want het is niet zo zeer een amendement op de begrotingspost hoewel als gevolg van deze motie, indien hij aangenomen wordt, de betreffende begrotingspost zal moeten worden verlaagd en de begrotingstekort zal moeten worden verhoogd. Maar het is beter dat U met het voorstel komt, voordat wij de artikelsgewijze behandeling beginnen. Dus als de heer Chance het voorstel wil doen, dan kan hij dit nu doen. Ik wil er wel even op wijzen, dat het dus geen amendement is, dus het moet wel schriftelijk gebeuren.
Als U wil, kan ik de vergadering even schorsen, zodat U het schriftelijk op kan stellen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, het betreft hier een voorstel. Zoals ik gevraagd had tijdens de algemene beschouwingen, wilt U ons de gelegenheid geven om dit naar voren te brengen?
Ik kan het taktiek volgen, Mijnheer de Voorzitter, desalniettemin wil ik toch vragen, Mijnheer de Voorzitter, om de vergadering te schorsen en ons in de gelegenheid te stellen om nu met dit voorstel te komen.

DE VOORZITTER: Ik geloof dat U spoken ziet, Mijnheer Chance. Het is helemaal niet mijn bedoeling om het weg te schuilen.
Het is aan U om met een voorstel te komen en het is niet mijn taak om U er aan te helpen herinneren. Dus als U met dit voorstel wil komen, dan zal ik de vergadering schorsen en dan kunt U het voorstel schriftelijk indienen, mits ondersteund.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Aan de orde is thans het voorstel van de heer Chance dat wordt ondersteund door de raadsleden Oduber en Dennert en dat luidt als volgt.
"Voorgesteld wordt om de waterprijs in dier voege te wijzigen, dat aan elk gezinshoofd of persoon aangeslotene, die niet belastingplichtig is wegens inkomstenbelasting, water kosteloos wordt verstrekt tot een maximaal bedrag van f.5,-- per maand".
Ik neem aan, dat er geen behoefte aan is om dit voorstel nader toe te lichten. De heer Chance heeft dat al uitvoerig in de algemene beschouwingen gedaan.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, daar wij dit uitvoerig hebben besproken in de algemene beschouwingen, is het eigenlijk niet nodig om dieper op deze materie in te gaan.
Toch wil ik naar voren brengen, dat wij dit voorstel nu aan de orde stellen, want wij menen dat, voordat dit voorstel aangenomen wordt door de Raad, de tarieven of de bedragen, die genoemd worden in deze begroting, als inkomen veranderd moeten worden. Om dit dan teweeg te brengen moet men weten wat het voorgestelde inkomen zal zijn.
Wanneer men spreekt over sociaal beleid van het Bestuurscollege, dan zijn wij het volkomen eens, dat de socializering van dit geval door de dienst Sociale Zaken tezijnertijd natuurlijk op haar begroting gebracht moet worden.
Desalniettemin moet de dienst weten wat het jaarlijkse inkomen en de uitgaven zullen zijn; hiermede dus ons voorstel.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ta masha straño atrobe cu e fraccion di Partido Patriotico Arubano, cual su fraktieleider un par di ora pasa mi a lanté for di soño, rapidamente a cuminsa bin cu voorstellen pa baha prijs di awa sin cu nan a mira e consecuencianan financiera. Awor cu nan a lanta for di soño nan a mira spoken, manera Señor Presidente a bisa awor ey, y awor nan ta bin cu un voorstel pa hunga politiek masha barata, Señor Presidente.
Mi a spera un politica mas eleva di e miembronan di e Conseho aki y no un politica tan barata. Un rato promer na tratamento di e presupuesto di Dienst Openbare Werken, unda cu tin asina gastonan innecesario ta worde haci, ey nan ta bay voor pa e worde goedgekeurd cu algemene stemmen cu excepcion di e revolucionario Chance. Awor nan kier bin hunga politiek cu bahamento di prijs di awa.
Señor Presidente, no cu mi ta contra pa e prijs di awa worde baha of pa cierto hende hayé na un prijs mas razonabel, pero ami ta wak é bedrijfseconomisch.
Awor aki nos tin un deficit di f.700.000 riba e dienst ey.
Begroting tin un tekort di f.100.000. Nan a grita masha hopi cu e begroting tin un tekort y esaki y esaya y awor nan kier haci e tekort un tiki mas grandi. Mi no ta comprende nan pensamento mucho bon.
Ta awor nan ta lanta for di soño, manera nan fraktieleider a caba di bisa.
Señor Presidente, manera mi a bisa caba, promer cu bo pensa di baha gasto di awa pa cierto hendenan lo bo mester check promer con pa baha e gastonan di e empresa. E ora ey bedrijfseconomisch lo ta verantwoord pa bo baha e prijs di awa, Señor Presidente. Pero nan no a toca e punto ey den ningun sentido. Nan no ta pensa riba e consecuencianan di esey. Ta net esey ta loke henter mainta mi a splica. Nos mester economisa y nos mester produci mas. Awor nan ta bin cu un cos net contrario atrobe. Unda e logica ta keda, Señor Presidente?
Mi ta comprende cu nan kier hunga un tiki politiek. Pero ya, hungé na un nivel mas halto unda cu bo por saca beneficio for di dje y no e cos baratanan aki, Señor Presidente. Esakinan ta perdemento di tempo. Nan no ta responsabel den nan accionnan. Parse cu tin muchachada aki den. Nan a haya 12 aña di tempo pa baha gasto, pa produci mas, pa haci mas pa nan pais. Pero, manera nan fraktieleider a caba di bisa, nan a sinta drumi 12 aña largo, anto awe nan a lanta for di soño y nan ta weita spoken y bin cu un proposicion ridiculo.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, ami tambe tabata masha contento ora mi a tende e proposicion cu a bin di nos coleganan di banda pariba. Pero den e proposicion aki mi no a tende e fecha cu nan kier pa esaki bin den werking. Di dos, e argumentonan ta pa esunnan cu no tin un belastbaar inkomen. Ta straña mi cu nan por bin cu un politica asina barata, pasobra cu pa 12 aña largo tambe tabatin hopi hende sin belastbare inkomen y nunca nan no a pensa pa yuda nan cu un poco awa.
Pesey mi no ta kere cu mi fraccion lo por bay di acuerdo cu e mocion aki. Pero promer cu esey lo mi kier tende opinion di e diputado concerni. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, e proposicion aki di nos fraccion ta un proposicion sano y sincero aunke sea cu di otro banda nan kier purba bisa cu nos ta bin cu politica barata.
Señor Presidente, ora cu Raad accepta e proposicion aki pa e hendenan cu no tin entrada at all te cu bao di esunnan belastbaar, esey no ta wega y no ta algo barata pasobra e hendenan aki lo worde yuda sigur. E critica di 12 aña largo ora cu Partido Patriotico Arubano tabata na poder mi mester bisa cu e pueblo di Aruba a haya aansluiting pa awa, henter e isla, cual no tabatin antes.

Ta e partida aki a percura pesey. Durante e gobernacion ey e mesun partida di P.P.A. a percura un biaha caba pa baha prijs di awa aki na Aruba. Asina ta cu e critica di Señor Maduro no ta fit.
Partido Patriotico Arubano a percura pa henter Aruba haya awa locual nan no tabatin promer y di dos, Partido Patriotico Arubano a percura un biaha caba pa baha prijs di awa. Si nos tabata di bin cu politica barata nos lo a bin cu un proposicion pa baha prijs di awa en general. Esey na e momento aki no ta posibel. Pesey anto nos no ta bin cu wega, Señor Presidente, pero cu un proposicion sano cu ta bisa pa duna e promer f.5,-- di gasto di awa sin cobransa na esnan cu tin un meter di awa na cas y cu ta bao di e suma di e pagadornan di belasting.
Señor Presidente, tambe nos proposicion no ta basa cu ta Water- en Energiebedrijf mester carga e gasto ey. E gasto ey por worde carga na e departamento di Maatschappelijke Zorg. Nos ta spera cu ainda e miembronan por reconsidera e proposicion aki locual sigur lo worde accepta door di Raad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi ta sigur cu un clarificacion adicional riba e amendement aki ta necesario, pasobra e critica cu ta worde lansá door di nos coleganan Maduro y Arends ta criticanan cu no tin base.
Señor Maduro ta papia riba un politica barata. Señor Maduro ta bisa cu esakinan ta weganan di mucha chikito.
Señor Presidente, mi no sabi si é den su consenshi, manera é ta papia tanto di djé, ta considera dunamento di awa na pober como un politica barata.
Señor Presidente, Señor Arends a menciona cu e amendement aki no tin fecha riba djé. Pa su informacion, Señor Presidente, esaki ta un amendement caminda nos ta pidi Bestuurscollege pa bin cu watertarieven na un proposicion adecuado na Raad cu ta incorpora nos voorstel y ta Raad ta dicidi con e watertarieven ta worde stipula. Pesey e no tin fecha, Señor Presidente. Mi ta spera cu mañan mes Bestuurscollege por bin cu un proposicion segun e amendement aki cu mi ta sigur cu por worde accepta.
Señor Presidente, nos amigo Wijkie Maduro, pa di dos biaha caba a referi en cuanto e lantamento for di soño.
Señor Presidente, si e ta kere cu nos ta drumi e bolbe pensa un biaha mas. Tin biaha, como partida di oposicion, bo tin di laga mustra cu bo ta di acuerdo cu e partinan constructivo di un Bestuurscollege, pero no ta tur biaha bo tin di critiké malamente.
Sinembargo, Señor Presidente, awor aki nos ta tende di nos colega Maduro cu e no por vota pa e amendement aki. Mi ta puntra mi mes pakiko, Señor Presidente. Por ta cu pasobra e ta considera cu door di situacion financiero no tin necesidad di e ayudo aki y e ta realisa cu votando contra un amendement asina aki e ta kita hopi di esnan cu mester haya un necesidad basico di awa na nan cas for di e facilidad aki cu nos ta propone. Señor Presidente, ami tambe kier warda e contesta y enterpretacion di diputado Leest promer cu mi sigui den tweede ronde.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta completamente di acuerdo cu mi colega y fraktieleider di un di e partidanan di Gobierno cu si ta politica o no ta politica e partida di oposicion kier hunga, en todo caso e medida aki ta un medida social. Riba e punto di bista pa e empresa aki nos no por permiti hunga cu e rendabilidad di un empresa cu a costa nos miyones y miyones.
Ya caba pa e min-vermogenden nos tin un departamento pa ayudo social. E personanan cu no por paga awa ta bin na remarca pa onderstand.
Pesey nos no por permiti pa crea y haci tur nos empresanan, locual mester keda rendabel, social.

Pesey mi ta di acuerdo cu nos fraktieleider y ami tambe lo vota contra e mocion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, locual den nos opinion e señornan di otro banda ta en contra di dje ta, con lo cubri e gastonan cu lo resulta. Pa cubri e gastonan ey tin 3 manera, Señor Presidente.
Hisa entrada y baha gasto of duna e empresa e placa ey en forma di un subsidie. Hisa entrada y baha gasto na e momento aki, manera diputado Leest a bisa den e behandeling, ta masha dificil. Pero sí ta posibel pa e gastonan aki ser cobra via dienst Maatschappelijke Zorg.
Pesey lo mester hisa e credito pa e dienst ey y nos lo ta dispuesto pa vota e creditonan ey y si hende ta kere cu door di esey e tekort riba e gewone dienst lo bira mas grandi, nos lo bin cu proposicion sano pa mustra cu esey no ta berdad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, e proposicion di mi colega Chance ta masha simpatico. Pero nan no ta bisa nos pa cuminsa, cuanto e asunto aki lo bay costa nos y di unda e placa lo bin.
Señor Presidente, Señor Dennert ta bisa cu e lo bin for di e gewone dienst, pues e hoofdbegroting riba e departamento di Asuntos Social.
Esey ta masha bunita bisa, Señor Presidente, pero nos tur sabi cu nos tin un tekort grandi y mi no ta kere cu Señor Dennert lo ta di acuerdo pa hisa mas belasting pa cubri e asunto aki tampoco.
Segun mi na aña 1965 tabatin un bahamento chikito di e prijs di awa na f.1,40 pa ton. Pero segun mi tin algun familia ta hayé na f.1,32 pa ton.
Ademas, Señor Presidente, e casonan mas urgente den pasado tabata worde yuda door di e departamento di Asuntos Social y lo mi kier pa e diputado concerni tambe confirma esey. Den cada caso individual den pasado nan a yuda nan riba e base social. Ta tristo cu e proposicion aki ta bin net den e tempo aki cu e dienst aki ta sufri mas perdida - siete cien y pico mil florin compara cu aña pasa cu f.500.000. Pues f.200.000 mas e ta costa nos e aña aki. Pa motibo cu, manera mi a bisa caba, mas interes nos mester paga cual nunca nos a spera di pagéle.
Mi ta kere cu ta mas huicioso pa nos warda ora cu ta posibel pa trece e socializacion aki di e prijs di awa pa un cierto grupo.
Nos mester warda te ora cu nos por baha e gastonan di e empresa.
Ora cu nos por haya un prijs mihor pa nos electricidad y nos awa, nos por haci algo. Esey ta ora cu e contractnan por worde renoba, un di nan ta worde renoba e aña aki. Mi ta kere cu ta poco prematura pa awor aki caba nos cuminsa baha prijs di awa wardando pa e contractnan worde revisa favorablemente. Señor Presidente, mihor nos warda te ora cu nos haya plantanan mas eficiente cu por baha e costo di operacion di e planta di awa. E ora ey nos por ta den un situacion mas favorabel pa haci esaki.
Pero bao di e circumstancianan actual mi ta kere cu ta imposibel pa nos accepta e mocion aki. E casonan mas urgente ya ta worde yuda caba.
Asina ta parcialmente mi ta calcula cu parti di e proposicion aki ta tumá na cuenta caba riba base social. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, ta un sorpresa pa mi cu desde awe mainta nos ta aki den discutiendo hunto cu e partidanan di oposicion constructivamente ariba e presupuesto di Dienst Openbare Werken y awor esun di Water- en Energiebedrijf, cu diripiente nos ta worde confronta cu un waterval. E pipa di awa a rementa y ata voorstel ta bin padilanti.
Loke mi kier bisa ta esaki. Como representante conciente, ora un voorstel worde hací, mi kier e siguiente informacionnan.
Cuanto hende y cuanto cas tin na Aruba cu no tin belastbare inkomen?
Si nos haya e contesta riba esey nos por haya un idea cuanto e cos ta bay costa nos cu nos presupuesto. Mi ta kere cu nos aki den conhuntamente tin un responsabilidad pa ta guardiante di e begroting pa no tin ningun irregularidad of cosnan cu por trece consecuencianan grave cuné.

Mi ta kere cu voorstelnan mester worde studia constructivamente.
Den esaki mi kier bisa lo siguiente. No tin fecha riba e voorstel ni ki dia. Mi ta conciente di e responsabilidad di nos como representante. Mi ta conciente di e problemanan social cu tin. Mi ta conciente cu tin hopi desempleo pero nos ta den un periodo manera nos a hayéle y den henter Antillas e ta un periodo duro actualmente pa nos bula aki den y haci voorstelnan cu no ta na interes di Aruba en general.
Nos aki den y partidanan di oposicion cu, por lo menos ocho luna pasa a sinta den oposicion mester ta al corriente di nos situacion financiero y nos situacion economico. E voorstel aki ta masha bunita pero e ta causa hopi trabao tambe pa haci un investigacion di cuanto hende, cuanto cas y ken mester haya awa na f.5,--. Tur esakinan ta gasto, no solamente pa Water- Energiebedrijf, pero pa diferente otro departamentonan e ta "chain-reaction" ariba henter e presupuesto aki.
Mi ta kere cu ora mi tende tur e informacionnan aki e ora ey mi por ta convenci cu e voorstelnan aki por worde considera tezijnertijd pa nos wak kiko por worde haci cu esaki.
Esaki no ta kita cu nos ta conciente di e problemanan social cu tin na Aruba y mi ta kere cu Maatschappelijke Zorg ta haciendo un trabao segun su esfuerso pa combati esakinan. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans zal de gedeputeerde van Water- en Energiebedrijf zijn mening geven over het voorstel.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e tarea a worde haci hopi facil door di e intercambio di palabra di diferente miembronan di e Conseho aki awe merdia en cuanto e proposicion di e señornan di banda pariba. (Partido Patriotico Arubano).
E ta algo masha bunita y algo humano, por cierto, ora nos kier yuda aki, aya, esnan menos afortuna, den algo pa haci nan bida mas agradabel. Señor Presidente, mi mester aplaudi cu den nos comunidad tin hendenan por cierto esnan cu ta representa e pueblo aki, cu ta haci sugerencianan den e direccion aki. Ta duele sí cu bo no por wak un hende su curazon pa bo sa si e ta meen é of ta politiek e kier bin hunga aki den. Diesdos aña largo sintá den e tribuna ey como politico observador mi a tende aki den varios sugerencianan den e mesun direccion aki.
Mi tin cu ripiti, Señor Presidente, loke mi a bisa na tratamento di nos presupuesto di Water- en Energiebedrijf cu no a bin ningun cambio drastica den e explotacion di nos empresa na su fabor cu nos por permiti nos, mi no sa cuanto placa pasobra nos no tin cifra cu nos pa mustra cuanto e proposicion aki, si e worde accepta, lo a costa nos y na unda esey lo mester worde cargá. Pasobra den e miembronan mes no tin un siguransa cual empresa of cual diensten kier carga e suma adicional aki, sabiendo cu nos tin un exploitatie-verlies di f.721.000.
Manera a worde treci padilanti ya caba na Water- en Energiebedrijf cierto categorianan ta worde considera y ta haya awa gratuitamente. Tambe, Señor Presidente, mi mester trece padilanti aki den cu mi ta spera cu ningun hende no bay bisa mañan cu mi tabata contra di ningun proposicion. Por cierto, Señor Presidente, si Aruba por a carga e gastonan adicional pa duna tur hende tur loke nan tabata kier, lo mi no tabatin nada contra. Pero comokiera cu ya caba nos situacion financiera ta asina precaria cu nos mes no sabi con nos ta bay tapa e tekort ainda mi ta haya cu nos mester ta hopi prudente na accede un of otro cos. Ya caba nos tin onderstand, nos tin vrije geneeskundige behandeling, vrije busvervoer, vrije onderwijs, vrije onderdak, vrije overtocht y awor nan ta bin cu awa liber, mañan electricidad liber y otro mañan gas y kerosene y podiser te hasta bitter.
Señor Presidente, mi ta kere cu nos mester keda consecuente. Tan pronto cu e empresa Balashi ta carga loke ta worde proponi aki nan lo mi por accepté.

Sinembargo esey no ta e caso na e momento aki. Por lo pronto mi no ta accepta, den nomber di Bestuurscollege, loke ta worde proponi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi no por scapa e impresion cu e proposicion cu ta worde trata awor ta, manera nan ta bisa den termino popular, e "ril di momento".
Deduciendo for di e palabranan di Señor Leo Chance, ora e tabata papia tocante e presupuesto di Water- en Energiebedrijf e no tabata sabi den ki direccion e kier a bay. Promer e a papia di un reduccion di watertarieven. Su Colega Mathew ta val e bij y a referi na standpunt aparentemente di un diputado y desde e tabata miembro di Raad e tabata na fabor pa baha watertarieven y diripiente nan a bin cu un monstruo di proposicion cu segun mi no tin ningun clase di preparacion y cu ta demostra un politica completamente irresponsabel.
Cu e proposicion falta un fecha, esey ainda mi por despensa. Pero cu e proposicion no ta worde hustifica di ningun forma y no ta worde argumenta na un manera acceptabel ni tampoco cu e sugeridornan tin un minimo comprendimento di kiko e consecuencianan ta, esey sí mi mester haya un poco ridiculo.
Señor Presidente, na promer lugar oposicion ta sugeri pa un reduccion di tarifa di awa di f.5,-- pa esnan cu no tin un belastbaar inkomen.
Kende esakinan ta, cuanto nan ta y ki consecuencia financiero e tin, nos no sabi. Asina ta, ta dificil pa un Gobierno responsabel accepta un proposicion unda e ta bay enfrenta e consecuencianan sin por na e momento aki evalua con leuw nan ta bay. Ademas ta bin acerca e hecho cu e belastbaar inkomen no ta worde determina door di nos. Esey ta worde determina door di un otro Overheid.
Esey ta stipula e limite di ken ta paga belasting. Kier meen, nos no tin den nos man ta kennan nos ta bay duna awa liber.
Señor Presidente, ademas e proposicion aki ta practicamente onuitvoerbaar, pasobra aki ta worde proponi un provision social ariba begroting di un bedrijf. Afortunadamente algun di e oradornan di otro banda a sinti e camisa di once bara cu nan ta den y a core propone liheramente cu awor aki e consecuencianan financiero por bin a consecuencia di e presupuesto di Maatschappelijke Zorg. Podiser esaki ta respiracion di fortuna cu a drenta nan mente, pero no cu nan a razona ni considera e consecuencianan di esaki. Promer cu nos por accepta un cargo mas ariba presupuesto di 3.4 miyon di Maatschappelijke Zorg nos mester sabi cuanto e ta y con e aumento lo ta den e cursonan di añanan cu ta bin.
Nos tin actualmente riba e concept di e begroting aki un suma di f.300.000 pa geldelijke ondersteuning aan behoeftigen y na e momento aki nos tin 654 hende ta trek onderstand. E hendenan cu lo bin na consideracion pa awa liber ta e mes 654 aki of ta menos y e cantidad mester worde aumenta te 654 of obligatoriamente nos ta haya nos den necesidad di aumenta e cantidad di onderstand-trekkers aki como resultado di e proposicion.
Señor Presidente, segun punto di bista di e Colegio aki e reduccion di tarifa di awa mester ta posibel unicamente basa riba resultadonan di explotacion di e empresa. Manera Señor Werleman a splica muy correctamente na e momento cu e beneficionan di un empresa ta di tal forma cu nan ta permiti pasa e beneficio di un prijs mas abao tanto di awa como corriente na e consumidornan, e ora ey e ta responsabel pa esey.
Tocante e aspectonan social ya e empresa ta tene eseynan na consideracion caba den e structura di su tarifanan.
Por ehempel un familia cu cinco of seis yiu ta haya un m^3 di awa liber tur luna, un familia cu siete of ocho ta haya dos y un cu nuebe of mas ta haya tres. Señor Presidente, e colmo di e ironia ta ora Señor Osbaldo Croes ta lanta y ta declara cu e proposicion aki ta sano y sincero y no ta wega y no ta algo barata.

Mas o menos na fin di aña 1966 e miembronan di Raad, Werleman, F.Figaroa y mi persona a pidi un reunion di Eilandsraad pa papia tocante reduccion di tarifa di awa. Mi no ta kere cu Señor Mathew tabata completo ora e a lesa e notulen. Si e a lesa e notulen cu mas atencion lo e a mira cu ami tambe tabata un voorstander y ainda mi ta un voorstander pa baha e prijs di awa. Na 1966 nos a haci un proposicion a tal efecto. Bestuurscollege su contesta na nos e tempo ey no tabata satisfactorio. Nos no por a accepta e argumentonan cu nan a trece padilanti y na un dado momento Bestuurscollege a propone Raad pa duna mas leuw un splicacion por escrito di e desaroyo di e facetnan cu ta hunga un rol den calculacion di e kostprijs di awa. Nos a accepta como hende razonabel e proposicion aki di Bestuurscollege y nos na debida tempo, ora e rapport aki a bin, por a convence nos mes te na un cierto haltura cu tabatin un cierto berdad den e standpunt di Bestuurscollege cu reduccion di awa ariba base di principionan di maneho di un empresa ainda no tabata posibel pa sigui mas leuw cu socializacion di e prijs di awa. Señor Presidente,e tempo e caso ey a worde trata masha huisiosamente y desde cu mi a bin den Bestuurscollege mi a referi varios biaha na e escrito hopi documenta aki. "As a matter of fact" pa casualidad mi no tiné hunto cu mi pero ayera mi tabatin é den mi man.
Como punto di e programa di accion di e partida cual mi ta representa, ta referi na debida tempo reduccion di awa, lo mi sigui e caso aki cu masha tanto atencion.
Pero, Señor Presidente, ta straña mi sí cu entre entregadornan di e proposicion aki, awe tin Señor Chance, kende ta completamente na haltura di e standpunt di Bestuurscollege e tempo ey y kende, segun e notanan di reunionnan di Eilandsraad no tabatin contrariedad den e standpunt aki, a haci e standpunt di Bestuurscollege como si fuera tabata di su mes. Ademas, Señor Presidente, pa colmo di sorpresa e tempo cu e anterior diputado di Water- en Energiebedrijf kende grandemente tabata responsabel pa formula e standpunt di Bestuurscollege awe ta bin cu un proposicion cu ta completamente impugna di loke e a stel e tempo ey na nomber di Gobierno, y un proposicion cu e sabi ariba base di argumentonan cu e a presenta e tempo cu ta onuitvoerbaar y inacceptabel pa cualkier Gobierno. Naturalmente, Señor Presidente, cu Señor Dennert ta cay den un trampa asina aki, esey mi por comprende como politico nobo. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen van de eerste ronde. Wenst iemand nog het woord in de tweede ronde?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik had niet verwacht dat dit kleine voorstel zoveel mensen wakker zou schudden.
Zoals de heer Frans Lodewijk Maduro naar voren heeft gebracht, "parse cu hopi hende a lanta for di soño door di e voorstel aki.
No solamente nan a lanta for di soño pero tin di nan cu door di nan nerviosidad a haya poco brillo.
Si nada mas bon sali for di e oposicion aki, esaki si ta un cos bon cu a sali for di djé".
Señor Presidente, mi no a menciona un fecha den e proposicion aki pasobra ora un voorstel asina ta worde haci e mester bay na Bestuurscollege pa consideracion pa e cambia e tarief.
Ora Bestuurscollege cambia e tarief e ta mandé pa Eilandsraad bao kende e autoridad ta cay pa aproba tal tarifanan ora nan mester worde cambiá.
Pesey nos no a pone un fecha den e proposicion aki pasobra nos tin plena confiansa cu si acaso e voorstel aki worde accepta door di Bestuurscollege na debido tempo nos lo bin na Eilandsraad, anto pidi pa aprobacion riba e tarifa cu mester worde cambia segun e deseo di Raad.

Esey ta pa informacion di Señor Albertico Arends. Mi ta comprende cu e ta bisa esey como un nobato den Eilandsraad. E no sabi con e gang van zaken tabata.
Señor Presidente, mi kier cita algun palabra di algun di e miembronan cu awe ta asina fuerte contra e proposicion aki.
"Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats een woord van dank, omdat U deze vergadering zo spoedig bijeen hebt geroepen.
Verder wilde ik naar voren brengen, dat het algemeen bekend is, dat goed en goedkoop water een van de eerste vereisten is voor de volksgezondheid. Hier moeten wij stellen dat wij er zeker van zijn, en iedereen is ervan overtuigd, dat wij goed water hebben als wij dit vergelijken met Curacao maar goedkoop is het nog niet, althans niet voor de bevolking. Daarentegen hebben de grote maatschappijen die financieel sterker zijn reeds zeven vette jaren gehad omdat zij zeven jaren lang van goedkoop water hebben geprofiteerd. Dit wil zeggen, tegen f.1,-- per m3.
De bevolking daarentegen heeft zeven magere jaren gehad, zeven jaren waarin de bevolking ongeveer f.1,40 per m3 moet betalen, terwijl er velen zijn die dit niet langer kunnen vanwege de werkloosheid op ons eiland. Dit is U zeker wel bekend. Het is meer dan tijd dat de bevolking eens moet gaan genieten van een meer gesocializeerde waterprijs wat ook de volksgezondheid en de volkshygiëne zeker ten goede zal komen.
Het ligt niet aan ons dat er nog steeds geen goedkopere tarief tot stand is gekomen voor de bevolking.
Mijnheer de Voorzitter, wij wensen nogmaals naar voren te brengen bij deze gelegenheid dat er meerdere verzoeken zijn geweest van deze zijde om verlaging van het watertarief. Er zijn eendere stemmen hiervoor nodig in deze Raad. Misschien zult U zeggen, dat er al een verlaging geweest is, ongeveer zeven jaar terug, juni 1959.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, als wij even vergelijken en memoreren dat er intussen ettelijke miljoenen, geen 10 miljoen, geen 20 miljoen, maar 70 miljoen geinvesteerd is in de waterfabriek gekoppeld met stroomopwekking, dan was het zeker verantwoord, dat er door het Bestuurscollege in het verleden in het vooruitzicht werd gesteld, dat er een verlaging zou komen voor de bevolking". Dit waren de woorden van de heer A.Werleman op vrijdag 1 juli 1966 des avonds om 8 uur. Vandaag horen wij, dat hij tegen het voorstel is.
Ik kan ook verder gaan, Mijnheer de Voorzitter. Ik wil even de woorden van een ander lid citeren, Mijnheer de Voorzitter, als U heel eventjes geduld met mij kan hebben.
"Mijnheer de Voorzitter, ik kan het voorstel van de heer Werleman, dat ik reeds schriftelijk heb ondersteund, mijn volste medewerking geven. Op het ogenblik is er een groeiende werkloosheid op Aruba, moeilijke tijden liggen in het verschiet, voornamelijk voor de Arubaanse gezinnen. Vele mensen hebben in de afgelopen jaren wegens afvloeiing bij de grote maatschappijen hun betrekking verloren. Nu leven deze mensen op een bedéling, ik zou niet zeggen een schrale, maar zeker onvoldoende, vanwege de maatschappij. Op het ogenblik laat de moeilijkheid zich nog niet in alle scherpte voelen, omdat vele mensen hier een matig kapitaal hebben gespaard in de loop der jaren. Maar zij teren op het ogenblik erop en binnen afzienbare tijd zal er moeilijke tijden aanbreken voor menige huisgezinnen hier op Aruba. Een van de manieren waarop wij hierin hulp kunnen bieden is door verlaging van de waterprijs, water, dat één van de eerste levensbehoefte is van de beschaafde mens.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege zou natuurlijk willen vragen hoe wij dan de derving van inkomen zullen opvangen. Wij hebben verschillende overwegingen aan het Bestuurscollege gegeven in deze richting. De huidige water-installatie, Mijnheer de Voorzitter, is ook meteen een elektriciteitsinstallatie. Vroeger was het zo, dat het hoofdprodukt van de plant te Balashi, water was.

Op het ogenblik is het hoofdprodukt elektriciteit.
De elektriciteit brengt 4 maal zoveel inkomen in voor het eilandgebied als het water. Een goed vooruitziende gouvernementsbeleid zou van deze omstandigheid gebruik hebben gemaakt om meteen de waterprijs te drukken en de produktie van elektriciteit de derving hiervan te laten opvangen. Dit is niet gebeurd maar het kan alsnog gebeuren". Dit waren de woorden van de heer Max Croes, tegenwoordig gedeputeerde. Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft indertijd gezegd dat hij het Bestuurscollege de richting wilde geven waar deze waterverlaging tot stand kon worden gebracht. Ik vraag mij af, nu dat hij in het zadel zit, kan hij die zelfde richtingen niet volgen om deze waterprijs teweeg te brengen? Als de heer Max Croes, toen hij in de oppositie was en toen het mogelijk was te verlagen, zo goed op de hoogte was, dan vraag ik mij af, weet hij nu niet beter, nu dat hij gedeputeerde is, om alsnog te verlagen?
Mijnheer de Voorzitter, ik heb eerder naar voren gebracht, tijdens de laatste verkiezingscampagne hebben de verschillende partijen die toen in de oppositie waren overal gepreekt voor een waterprijsverlaging. Zij hebben dit aan het volk beloofd.
Velen hebben op deze belofte gestemd, Mijnheer de Voorzitter, met de verwachting dat tezijnertijd een waterverlaging zou komen.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit lijkt vandaag allemaal vage schreeuwen in de wilde weg te zijn geweest. Nu dat zij de gelegenheid krijgen om hun woorden in werkelijkheid uitdrukking te geven, laat men nog steeds op die beloften wachten.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer ons voorstel niet aanvaard wordt, dan zijn wij ook tevreden dat het niet aanvaard wordt.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, het volk zal bewust worden van het feit dat zij met losse nietsinhoudende beloften tijdens de laatste campagne aan een lijntje gehouden werden en dat de beloften die hen werden gedaan helemaal niet tot uitdrukking zullen komen. Dus, Mijnheer de Voorzitter, "for the record" het is goed dat vandaag degenen die destijds vóór waren nu tegen zijn. Het is ook goed dat vandaag degenen, die vóór en tegen zijn er nota van nemen dat zij in tegenstrijd zijn met de woorden, die zij destijds zo prachtig naar voren brachten dat zij zoveel voor het volk wilden doen dat deze allemaal politieke stunts waren geweest alleen maar om de mensen te bedriegen.
Dus, Mijnheer de Voorzitter, wanneer een persoon als de heer Maduro zegt, dat hij niet voor zo'n voorstel is, dan kan ik dit begrijpen. Hij was toentertijd niet aanwezig in deze Raad. Hij was toentertijd niet één van degenen, die hiervoor gevochten had. Maar degenen die wel deze beloften hebben gedaan, die moeten nu beseffen dat het hun plicht is om iets te doen in deze richting, zij het niet vandaag danwel één van deze dagen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, atrobe nos a desvia di nos punto a pesar cu nan ta bisa cu nan no ta hunga politiek y cu nan proposicion ta sano. E politiek beraad ey mi por hungé mas mihor pasobra ami tambe por bin cu un proposicion cu ta bisa ban kita prijs di awa pa tur hende y mi ta casi sigur cu e ora ey nan ta bay contra. Cu nan sistema di pensa politicamente nan no a madurá ainda.
Nan ta pensa cu si un hende ta gana f.1.999,-- e tin mester di awa liber pasobra su inkomen no ta belastbaar y esun cu ta gana f.2.001,-- sí mester paga. E mentalidad di nan ta masha chikito. Mi a spera cu representantenan di pueblo lo a bin cu algo mas constructivo especial un dokter y un H.T.S.'er y dos, tres meneer di school, Señor Presidente, awe nan ta laga mi na caya. Mi tabata spera cu cualkier dia nos tur como representante di pueblo por a pone schouder hunto pa pone un Gobierno, maske pa un periodo pa traha solamente pa interes di e lugar

y lubida riba interes politicanan y interes personalnan y riba interes partidarionan pa nos traha pa nos lugar manera cu e hudiwnan ta haci na Israel. Eynan nan ta uni y ta traha y nan lugar ta progresa. Awe for di hendenan cu caliber nos ta tende e sorto di cosnan asina.
Ta duel mi, Señor Presidente, pero e nivel politica di e Raad aki ta hopi abao. Mi ta spera cu cualkier dia nan lo laga e muchachada aki para y wak pa bin cu proposicion pa bringa pa mehora e situacion di e lugar aki. Nan ta papia den mi direccion keriendo cu, por ta, nan por usa mi como instrumento politico pero nan no tin e capacidad pa haci esey.
Ami si por usa nan como instrumento politico, Señor Presidente.
Manera cu mi ta haya nan nivel politico mi ta kere cu mi por usa nan cualkier dia como instrumentonan politico.
Señor Presidente, Señor Chance a bisa cu e a bin cu e voorstel pa lanta hendenan for di soño.
Aki nan nos no ta na soño, Señor Presidente. Nan fraktieleider a gradici mi cu mi a lanté for di soño. Pero ya, nan ta mira spoken atrobe.
Dokter Dennert ta bisa cu por saca gasto for di gewone dienst. E no ta bisa for di unda y manera Señor Werleman a bisé, casi sigur e lo no bay di acuerdo pa hisa belasting pa por cubri e gastonan aki.
Nos ta corda ainda e payasadanan politica cu e partida aki a haci dia cu nos mester a hisa opcenten mientras tanto cu nan sabi e situacion financiero y economico di Aruba ta rekeri esey. Ta tristo, Señor Presidente.
Awe, 1968 nos ta continua den un politica di dok-politiek.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, despues cu mi a caba di tende mi compañero Wijkie Maduro mi no ta kere cu tin mucho mas di agrega.
Un cos so mi kier a bisa Señor Chance.
Mi a weita varios voorstel bay pa Raad y tur tabatin un fecha riba nan.
E biaha aki mi ta comprende den boso ansha bruhá boso a lubida of por ta den boso soño boso a lubida e fecha.
Señor Presidente, mi mester bolbe ripiti cu e proposicion cu a bin di nos amigonan di otro banda no ta un proposicion serio, ni tampoco basa riba sentimento pa esnan di poco entrada.
Señor Presidente, nos tur por corda, mescos cu por ta awe, e razia cu tabatin promer cu e ultimo eleccion ora cu miles di meter di awa a worde kita for di cas di e hendenan pober lagando criaturanan inocente sin por a tuma un poco lechi pasobra no tabatin e likido, cu ta awa, necesario pa esaki worde prepara.
Pesey, Señor Presidente, ta straña mi masha cu diripiente nan ta stima e hendenan asina tanto. Boso no por a weita esey e dia cu boso a comete e crimen contra e hendenan aki.
Pesey, Señor Presidente, mi mester bolbe bisa cu nos tur di e fraccion aki y esnan cu ta hunto cu e Bestuurscollege aki tambe lo kier yuda tur hende cu nos por pero esaki por worde haci unicamente ora e proposicionnan ta proposicionnan sano y cu base.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, ta duel nos di tende door di e miembronan di e banda ey cu nan no ta pensa na accepta e proposicion cu nos fraccion a haci en cuanto dunamento di e promer f.5,-- di gasto di awa liber na e personanan den un cierto categoria. Pa argumentá y defende nan punta di bista di ta contra nan a purba di trece diferente sorto di argumento y tambe trata di a ridiculisa e proposicion aki di nos fraccion cu masha hopi buya y palabra. Esun cu a trata di ridiculisa e proposicion aki di mas hopi ta Señor Tommy Leest, cu awe nos ta bin cu e proposicion di awa, mañan cu esun di corriente y otro biaha e ta bin pa kerosene y asina ey. Señor Presidente, pa un diputado e ta na un nivel mas abao cu tera y suela pa e bin trata di ridiculisa un proposicion sano.

Ora diputado Max Croes ta bin trata di defende nan punto di bista aki en cuanto e proposicion bisando cu na aña 1966 3 di nan e tempo ey cu a pidi un reunion special pa trata e posibilidad di baha e tarifa di awa e tempo ey nan a bin cu e proposicion pa un bahamento general di e tarifa di awa. Pero esaki no ta e caso. Nos a bisa un biaha aki den awe tardi cu juist pasobra nos sabi y nos no ta bin cu un politica barata, nos sabi cu esey no ta posibel pesey nos no a hacié.
Nos a bin cu e proposicion aki pa un cierto categoria di hende manera nos a splica caba. Tambe nan kier bin bisa cu e proposicion cu nos a bin cuné no tin fecha. Sí tin un datum riba dje. Locual no a worde poni ta ki dia, si e proposicion worde accepta, e mester drenta na vigor. Asina cu Raad acceptele Bestuurscollege ta pone su datum pa e por bin na vigor. Pero e proposicion mes tin un fecha.
Señor Presidente, diputado Betico Croes no a scucha kisas ora mi a papia promer cunéle cu e a bolbe bin bisa cu uit een bedrijfseconomisch oogpunt di Water- en Energiebedrijf no ta posibel. Nos proposicion no ta, si acaso e worde accepta, pa e bedrijf di W.E.B. carga e gastonan ey. Naturalmente esaki lo bira un gasto social. Pesey anto mi opinion ta cu e gasto ey por worde carga na Maatschappelijke Zorg. Nan ta bisa na otro banda e departamento cu ta bisa kende ta cay bao di e belastbaar inkomen ta keda na un departamento cu no ta di eiland.
Señor Presidente,no ta para na mi pa bisa awe tardi ta cuanto e gasto lo ta si e proposicion aki worde accepta. Bestuurscollege mester investiga esey mas leuw. Sinembargo, ami pa mi mes ta bisa cu e no por yega f.50.000 den un aña. Mi a basa esey riba gegevennan cu ami tin pero mi no ta bisa cu ta 100%.
Señor Presidente, si bo cohe cu tin alrededor di 650 onderstandtrekkers nos lo no por papia di 650 aangeslotennan cu ta bay bao di e proposicion aki. Si den un cas di on- of minvermogenden, si tin 3 of 4 hende grandi eyden cu nan tur 4 no ta yega na e belastbare inkomen esey no ta nifica cu nan tur cuater lo haya f.5,-- di awa por nada pa luna, sino e perceel cu nan ta biba den cu tin un meter. Dus no pa e cantidad di hende cu ta bao di e categoria ey.
Señor Presidente, nos colega Wijkie Maduro kier ridiculisa e asunto aki tambe cu tur sorto di palabranan awor ey.
Un biaha mas mi kier bisa cu maske cu cuanto argumento e kier bin en contra esaki e hecho ta, pa tur esnan cu ta pensa correcto y realisticamente, cu nos proposicion ta un proposicion sano.
Si e mayoria di e Raad kier bay contra di esaki ta nan responsabilidad pero marcá ta keda cu nan ta contra un proposicion sano na beneficio di un categoria di hende na Aruba cu en berdad merece esey.
Señor Presidente, naturalmente bo tin un cierto categoria di hende di familia na Aruba cu ta haya un onderstand for di Gobierno - esta un yudansa financiero cada siman of cada dos siman.
E hendenan aki mes ta un gran parti di e grupo cu lo por bin na remarca pa e yudansa aki segun nos conclusion.
E yudansa cu nan ta haya ey naturalmente ta un minimal debi na posicion financiera di e isla cu no por duna mucho mas. Pero ta dificil pa exigi for di e hendenan aki pa paga e awa cu nan ta gasta pa luna for di e placa aki. Pesey anto un yudansa den e forma ey lo yuda basta hopi hende riba Aruba si e worde accepta.
Mas aleuw, Señor Presidente, mi ta sigur cu tin un gran cantidad di hendenan cu, si acaso e proposicion worde accepta y nan worde yuda, na e momento aki nan ta worde cobrá pa e awa cu nan gasta, toch nan no ta den posicion pa paga e awa ey. E debe ta keda na Ontvangerskantoor ey pa añanan largo y a lo largo lo mester worde afgeschreven y lo mester worde poni como oninbare geld.
Señor Presidente, te asina leuw. Masha danki.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi kier limita mi den e segundo ronde aki pa enfaticamente declara cu mi ta steun den su totalidad e argumentonan di e indiener di e amendement aki, mi colega Señor Leo Chance. Pero a la bes mi kier trece algun punto adilanti cu mi colega Maduro a menciona. E ta yama e politica aki un politica barata.
E ta bisa acerca cu e por hunga politica barata mucho mas mihor cu nos tur. Mi ta di acuerdo cuné pasobra e politica barata cu e ta hunga ta su manera di hunga politiek aki den.
Mas leuw e ta menciona cu nan a laga mi na caya. Ey tambe, Señor Presidente, Señor Maduro mester ta costumbra caba di keda na caya y di keda isolá su so cu su proposicionnan.
No ta nada nobo, e ta steun Gobierno, nos ta den oposicion, cu nos ta lagé na caya, ta algo muy logico. Pero cu su mes hendenan a lagé na caya dos biaha, esey sí mi ta haya tristo, Señor Presidente.
E ta papia tambe cu e no ta comprende e mentalidad den cual nos a propone e amendement aki. E amendement aki ta proponi den e aspecto exclusivamente social di esnan cu no ta worde considera di por paga e awa aki.
Pa chikito cu e ta, pa Señor Maduro su informacion, tin hende cu ta hayé masha dificil pa paga montante chikito pa awa.
Sinembargo, Señor Presidente, aunke nos ta sinta na lugarnan opuesto podiser te awor no a yega na un entendimento pa cu su consenshi pero mi ta sigur cu pronto e lo por laga su consenshi dirigié den su decisionnan den e Raad aki como representante independiente di pueblo.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den tur paisnan promer cos cu un Gobierno mester haci ta percura pa e necesidadnan vital primaria di un pueblo.
Eseynan ta e habitacion, bestido, alimento y educacion. Den e alimento aki nos por inclui anto, Señor Presidente, locual e proposicion di e partido di oposicion cu ta contene awe tardi pa yuda te na un suma di f.5,-- e personanan cu no tin belastbare inkomen pa duna nan awa gratis.
Pero, Señor Presidente, ya caba, manera mi a bisa den promer ronde, nos ta yudando e personanan aki como cu nos Gobierno cu principionan democratico cristian ta percura caba pa e pueblo chikito, partidanan cu a bin na Gobierno door di apoyo di e pueblo chikito.
Como Gobierno responsabel, nos no por accepta e proposicion of e mocion aki, Señor Presidente, pasobra si acaso cu nan kier a bin cu un ayudo social adicional pa e personanan aki y pa e pueblo chikito, nan mester a razona e consecuencianan financiera y tambe mustra unda ta saca e placa ey of ki proposicionnan nan por haci pa haci e empresa mas rendabel. Despues di tempo, Señor Presidente, si acaso cu e resultadonan di e explotacion di e empresa aki ta mustra favorabel gustosamente nos lo bay di acuerdo pasobra ta door di confiansa di e personanan ey e partidanan aki a bin na Gobierno y nos lo sigui traha den futuro pa e grupo socialmente menos alivia pa nan por haya mas caliber den futuro.
Cu esaki mi por bisa anto cu mi ta spera cu e pueblo lo comprende pa nos por sigui haya nan apoyo den e añanan venidero.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, mi ta kere cu di nos banda a ser poni enfasis basta caba. Tin un diferencia entre e proposicion cu e señornan kier a haci na aña 1966 - esta baha tarifa di awa y es cu nos ta haci awor, pasobra loke nos ta haci awor no ta nada otro cu propone un medida social y manera mi a bisa caba e placa pa e medida social aki lo mester bin di e dienst Maatschappelijke Zorg y nos ta warda riba e proposicionnan di Bestuurscollege tocante di esey.
Mi ta sigur cu si Señor Wijkie Maduro usa, manera mi fraktieleider a bisa caba, su consenshi, anto e hunto cu nos lo ta di acuerdo cu riba e begroting cu nos lo trata aworo tin hopi manera pa pone e placa aki sin haci e tekort cu tin riba dje mas grandi.

Mi lo spera y mi lo warda e momento ey yega.
Mi ta masha contento tambe, Señor Presidente, cu Señor Maduro a cualifica nos como kader (manera e a bisa "kadder") di nos partida.
Ta duel mi si cu e ta haya e nivel di nos kader poco abao y ta duel mi ora un hende di caliber tan halto manera Señor Wijkie Maduro bisa esey.
Sinembargo, Señor Presidente, si nos ta forma kader, nos ta forma un kader uni, y fuerte y nos no ta spera di siña nada for di Señor Wijkie Maduro, pasobra esnan cu e a kere cu lo ta su kader awe, a bay lagé manera nada, manera tur hende ta bay lagé.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta spera cu lo Bo no tuma loke Señor Oduber a bisa na malo, pasobra mi ta kere cu lo e a calcula cu ta for di fiesta na cas e a lanta y awor e a realisa cu ta den Raad e ta. Pero pa bin bek riba e asunto awor mi a tende for di un di e miembronan di aya banda cu e costo lo ta mas o menos f.50.000.
Mi ta calcula cu esey ta un cifra den aire.
Tambe un di e miembronan a cita parti di e notulen di e reunion di aña 1966. E parti cu ta combinié, claro, e a cita. Ainda mi ta di acuerdo cu loke e a bisa pero e mester a cita tambe e motibonan y e argumentonan cu nos a trece padilanti y e sugerencianan cu nos a duna Bestuurscollege e tempo ey. Tambe lo tabata bon si e por a cita e contesta cu e ex-diputado a duna e tempo ey.
Den promer ronde caba mi a splica claramento pakiko nos no por accepta nan proposicion actualmente. Mi a bisa caba cu riba base social ya e casonan mas urgente ta worde yudá.
Señor Osbaldo Croes a bisa cu a lo largo e sumanan cu no por worde paga lo por worde declara oninbaar. Nos sí ta contra cu di antemano bo ta duna sin bay considera ken por y ken no por paga. Esey no ta bon.
Señor Presidente, mi ta spera cu Señor Chance lo sigui cu su trabao di costumber di yuda su hendenan cu ta bin cerca dje door di paga e cobransanan di awa. Pero e por warda un poco mas.
Señor Presidente, berdaderamente Dokter Dennert a nota un diferencia entre e proposicion cu nos a haci na aña 1966 cu e proposicion di nan actualmente. Di nos tabata poco mas general. Pero e ta lubida di bisa cu tin diferencia tambe entre e proposicion di nan awor aki cu nan no a argumenté. E ta riba base social y nan no a trece ningun otro sugerencia con pa haya placa pa cubri tur e gastonan aki.
E tempo ey nos a trece hopi sugerencia na Bestuurscollege, pero Bestuurscollege no a accepta nan. Esey ta e diferencia cu tabatin.
Cu esaki ta un asunto social, manera mi a bisa caba riba base social e casonan mas urgente ta worde considera caba.
Asina ta mi ta kere cu esey ta bastante. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e miembronan cu a haci uso di palabra den e di dos ronde mi por bay di acuerdo cu loke a worde treci padilanti pa algun di nan en cuanto e argumentonan cu a worde ripiti mas cu un bes aki den, pakiko na e momento aki nos no ta den posicion di accepta e proposicion manera e a worde treci padilanti.
No a bin ningun otro argumento pa cambia e manera di pensa di Bestuurscollege di no por accepta e proposicion.
Solamente di Señor Osbaldo Croes mi mester a tende cu ta ami ta e persona cu a ridiculisa mas cu tur.
Señor Presidente, mi tin cu remarcá aki cu nunca den mi bida mi a yega di ridiculisa ningun proposicion.
Semper mi a scucha cu atencion y si tabatin algo di seriedad y necesidad y un manera pa hustifica esaki den nos presupuesto actual lo mi tabata sigur un di e promernan pa aboga hunto cu Señor Croes pa yega na un solucion favorabel.

Sinembargo, Señor Presidente, contrario di loke ya a worde papia aki den caba y loke nan a ripiti mas cu un biaha, nan no a bin cu ningun cambio favorabel pa e presupuesto di Aruba por carga mas gasto sin hisa di otro banda un of otro forma di entrada.
Tur loke mi a haci ta trece padilanti e diferente ayudonan social cu ya caba ta worde provee na esnan den berdadera necesidad.
E manera di pensa financieramente di Señor Osbaldo Croes ta masha peligroso si algun dia e mester worde encarga cu administracion di placa di nos comunidad.
Señor Presidente, si tabatin posibilidad, aunke con lehano di accepta e proposicion manera e a worde treci padilanti, ami lo tabata un di e promernan cu lo a vota pé. Pero mi a menciona un rato pasa hopi ayudonan social cu ta worde provee ya caba.
Señor Presidente, mi ta kere cu den tur esfuersonan cu Gobierno ta haci e mester keda prudente, e no mester bay fuera di e grensnan te cu yega un momento cu e ta haci e mesun pueblo un pueblo limosnero.
Te asina leuw, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, mét belangstelling heb ik geluisterd naar de woorden van de heer Chance, sprekende in het Nederlands over de verschillende standpunten en verzoeken met betrekking tot de vergadering van juli 1966 waarin verlaging van de watertarieven ter sprake werd gebracht. Vooral het gedeelte waar hij mij citeerde heb ik heel belangwekkend gevonden. Die woorden zijn nog steeds als uit mijn hart gegrepen. Zelf als lid van het Bestuurscollege heb ik dit standpunt niet verlaten en dat heeft de heer Chance ook kunnen horen toen ik in de eerste ronde zei, dat ik tot gisteren nog de toelichting van het Bestuurscollege voor mij had en voor mij zelf probeerde uit te maken of er veranderingen waren gekomen in de factoren die de kostprijs van het water bepalen en of dit thans mogelijk zou zijn.
Zoals ik heb toegegeven, Mijnheer de Voorzitter, heb ik mij indertijd laten overtuigen door de toelichting van het Bestuurscollege.
Ik ben consequent gebleven, Mijnheer de Voorzitter.
De heer Chance die de toelichting van het Bestuurscollege indertijd ook tot het zijne maakte, is vandaag afgeweken van zijn standpunt met een ongeredeneerd voorstel, waarmee hij nu voor de dag komt.
Een ander punt, waarop de heer Chance de nadruk legde toen hij mij citeerde, is het feit, dat ik onder de aandacht van het Bestuurscollege bracht, dat het Water- en Energiebedrijf in de loop der jaren is uitgegroeid tot voornamelijk een energiebedrijf en dat de opbrengst van de elektriciteitsverkoop vier maal zoveel oplevert als dat van het water en dat indien bij de onderhandelingen met de grote afnemers dit punt in het oog werd gehouden, wij niet met de toestand moesten zitten dat de tarieven voor water zo hoog moesten zijn. Dus mijn standpunt was tot overeenstemming komen met de grote afnemers over hogere tarieven voor elektriciteit. Dit zou de waterprijs voor de bevolking gunstig kunnen beinvloeden.
Mijnheer de Voorzitter, ook van dit standpunt ben ik niet afgeweken.
Ik heb nog steeds dezelfde mening.
Maar als tegenwoordig lid van het Bestuurscollege zijn wij gebonden aan afspraken die het vorige Bestuurscollege heeft gemaakt. Er zijn nu eenmaal contracten die niet eenzijdig kunnen worden gewijzigd of worden opgezegd. Sommige van deze contracten lopen nog enkele jaren.
Gedurende de behandeling van Water- en Energiebedrijf hedenmiddag heb ik van verschillende zijden de wensen gehoord dat wanneer tezijnertijd deze tarieven weer onder de loep genomen moeten worden dat men dan moet trachten om deze tarieven opwaarts aan te passen.
Met deze zienswijze van de Raad kan ik mij ook verenigen en ik ben zeer blij dat de Raad deze zienswijze deelt.

Als ik in de toekomst nog deel kan uitmaken van het Bestuurscollege of van de Raad dan zal ik zeker mijn medewerking in deze richting verlenen. Mijnheer de Voorzitter, wederom wil ik, in antwoord op de opmerkingen van de heer Chance, naar voren brengen dat in tegenstelling tot de behandeling van de verlaging van de watertarieven in 1966 toen een voorstel was ingediend voor algehele verlaging, nu eigenlijk een voorstel is, een ongeredeneerd voorstel eigenlijk tot uitbreiding van onderstand. Mijnheer de Voorzitter, dit voorstel is op het ogenblik zo uit haar plaats dat als ik niet behept was met de gedachten, dat iedereen de vrijheid moet hebben om zich uit te drukken dan had ik U al lang voorgesteld dit voorstel te verwijzen naar de behandeling van de algemene begroting. Nu is er geen sprake meer van behandeling van een voorstel dat iets te maken heeft met een bedrijf. Nu zitten wij te praten over uitbreiding van onderstand en sociale voorzieningen hetgeen helemaal niet op zijn plaats is.
Mijnheer de Voorzitter, in de eerste ronde heb ik oòk het sociale aspect genoemd van de watertarieven, zoals die op het ogenblik staan in de watertarieven-verordening. Hierop is men niet verder ingegaan. Maar om mijn antwoord aan de heer Chance af te sluiten, wil ik hierop wijzen, dat vermoedelijk de sociale aspecten die nu reeds in de tarieven van Water- en Energiebedrijf zijn ingebouwd misschien verderstrekkender zijn dan het voorstel dat thans door de heer Chance en twee van zijn partijgenoten is ingediend. Zij kennen de reikwijdte van hun voorstel niet, Mijnheer de Voorzitter, want zij hebben het niet bestudeerd. Maar wij hebben wel de tariefverordening en wij kunnen hierop met trots wijzen.
Señor Presidente, Señor Osbaldo Croes atrobe ta accentua e hecho cu e proposicion ta sano.
Si e proposicion ta sano laga Señor Osbaldo Croes sigui conseho di e raadslid Señor Betico Croes y indica unda e fondonan pa financia e voorstel aki ta. Nos tin un tekort riba begroting di f.711.000.
Tabata e obheto di Bestuurscollege pa entrega na Raad un begroting cu ta sluitend. Nos no por a cumpli cu e obhetivo aki en bista di varios circumstancia pero pesey tampoco cualkier proposicion pa aumenta gasto na e momento aki si e no worde bon argumenta y bon hustifica ta inacceptabel pa nos. Laga e standpunt ey worde clarifica y e ta aplica pa cualkier otro proposicion cu por bin despues y cu ta contempla aumento di gastonan.
Durante preparacion di e ontwerp-begroting, specialmente e capitulo di Maatschappelijke Zorg y Arbeidszaken a worde bon scrutina y e suma cu ta aparece ey riba actualmente ta un minimo cu cual nos por traha e aña aki. Asina ta e verschuiving di kredieten ey no ta posibel.
Señor Osbaldo Croes a calcula pa su mes cu e consecuencia financiera di e proposicion lo ta mas o menos f.50.000.
Como cu e no a indica con e a yega na e suma aki mi ta considere un suma henteramente arbitrario. Sí mi por bisa Señor Croes cu tene na consideracion cu e presupuesto total di Maatschappelijke Zorg ta 3.4 miyon. Ora cu mi a referi na onderstandtrekkers esey ta un categoria cu ta costa solamente 1/10 parti di e presupuesto aki. Tin mas o menos f.300.000 pa nan. Mi no a referi na e otro categorianan cu tambe aparentemente tin un belastbaar inkomen.
Señor Presidente, ademas Señor Croes ta bisa cu awor ta keda na Bestuurscollege pa haci e proposicionnan di e belastbare inkomen.
Pa bolbe riba e asunto di belastbaar inkomen mi a bisa caba cu ta un facto cu nos no tin den man. Nos no por controla. Mi a tende varios biaha di fuentenan basta oficial worde menciona cu na mitar di e aña aki nos por spera un socialisering unda lo ta intencion pa aumenta e limite atrobe for di f.2.500,-- pa f.3.000,--. Con esaki lo afecta e proposicion cu nos ta tratando awor aki, Señor Presidente, ta keda un vraagteken masha grandi pa nos.

Señor Presidente, Señor Oduber liheramente a toca e aspectonan social di e proposicion cual mi no por reconoce. Pasobra cu ya caba e necesidadnan social ta worde cumpli caba door di e departamento di Maatschappelijke Zorg segun e draagkracht di e pueblo aki na e momento actual.
Señor Dennert atrobe a pone enfasis ariba e hecho cu ta Maatschappelijke Zorg mester wanta e gastonan y cu ta keda na Bestuurscollege pa presenta un verdere uitwerking di e proposicion aki.
Señor Presidente, esaki no tin ningun sorto di verdere uitwerking mas.
Ta straño cu Señor Chance ta sigui pretende di un tariefverlaging mientras cu su otro compañeronan ta papia di un sociale voorziening.
Si Raad dicidi di accepta e proposicion aki esaki ta encera cu tur hende mester aplica na Maatschappelijke Zorg pa f.5,--.
Na debido tempo mi ta spera cu nos lo por trata e asunto aki den un esfera di mas seriedad cu nos por yega na un conclusion satisfactorio den esaki. Pa awor aki e no ta posibel debi na e manera sin responsabilidad cu e a worde presenta.

DE VOORZITTER: Wenst die indiener van het voorstel nog het woord?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik had gehoopt, dat het Bestuurscollege dit voorstel zou overnemen en tezijnertijd uitwerken. Gezien het feit dat het Bestuurscollege gereageerd heeft tegen het aanvaarden van dit voorstel wil ik het nu aan de Raad overlaten om een beslissing in deze te nemen. Mijn voorstel is dat dit voorstel wanneer het door de Raad aanvaard wordt dat het uitvoerbaar wordt per 1 mei 1968.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming over dit voorstel?

De heer F.L.Maduro wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: In stemming is thans het voorstel van de heer Chance zoals ondersteund door de heren Oduber en Dennert.

Het voorstel van de heer Chance wordt verworpen met 9 stemmen vóór en 11 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden; G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Tegen stemden de leden: G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman en E.M. de Kort.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling.
Artikel 1. Afdeling I: Baten en Lasten van de gewone dienst.
Bladzijde 4.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, riba e post 820.10 mi ta weita e suma di f.491.400. Ora mi controla e sumanan di elektriciteitsverbruik mi ta haya un diferencia di f.21.000. Lo mi kier a haya un splicacion den esaki. Esta e acumulacion di tur e elektriciteitsverbruik ta mustra un diferencia di f.21.000 den toelichting. Lo mi aprecia un splicacion den esey, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, is het niet gebruikelijk dat een lid van de Raad het woord staande moet voeren?

DE VOORZITTER: U hebt gelijk, Mijnheer Chance.

DE VOORZITTER: Het woord is thans aan de gedeputeerde van het Water- en Energiebedrijf.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad tin un verschil y esey ta debi cu e f.45.000 ta di e fabriek so, mientras cu na e post tin poni f.66.000.
Esey ta encera e verkoping, segun mi ta comprende, di e fabriek pa cu....

DE VOORZITTER: Misschien kan ik het even toelichten.
Het bedrag is f.45.000. Waar U naar verwijst is het eigen gebruik van de fabriek op Balashi. Het bedrag van f.66.000 onder post 460.34 is het totale eigen gebruik van het bedrijf, dus van de dienst, dus het kan ook eigen gebruik zijn aan de haven, bij Barcadera en andere plaatsen, pompstations, over het eiland verspreid, die ook elektriciteit gebruiken. Dus die f.45.000 is alleen eigen gebruik op Balashi.
Het verschil tussen f.66.000 en f.45.000 is het gebruik van elektriciteit van de dienst buiten Balashi, dus pompstations, via de Elmar.

DE VOORZITTER: Is het thans duidelijk, mijne heren? Dus ik mag aannemen, dat wij door kunnen gaan.

Bladzijde 4, 5

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, ariba pagina 5, post 400.38 tin un suma di f.5.510,--.
Ariba e Toelichtingnan ta duná un splicacion cu e ta 1.3/4% di f.305.050 ora convirtié sinembargo e ta yega na un suma di f.5.328.
Aki tin un diferencia. Mi kier sabi si ta rond e af of cu e hoofdbedrag di f.305.050 ta varia.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Ta costumber cu den begroting e cifranan ta worde afgerond naar boven.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Pero un suma di f.5.338 nos ta rond e af f.5.510?
Señor Presidente, ya cu nos ta riba e topico lo mi kier a puntra e diputado e sistema cu nan ta usa pa rond af cijfers den e begroting aki pasobra cierto cifranan ta worde afgerond naar boven y cierto cifranan no ta worde afgerond at all y cierto cifranan ta worde afgerond te na 10. Asina ta lo mi kier sabi ki sistema nan ta usa.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier aclarea e pregunta di Señor Boekhoudt cu den cierto casonan e ta worde afgerond den tientallen y den honderdtallen. Den un begroting esey no ta haci mucho efecto.

Bladzijde 5, 6, 7

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, aki mi ta mira na stoomproduktie, post 410.00 cu e suma a bay di f.195.000 te f.242.000.
Ta straño pasobra awor ey mi a tende cu un hende so a worde tuma den dienst y awor nos ta mira cu e bezoldiging aki a subi asina hopi.
Lo mi kier a sabi di con e a subi asina hopi. Por ta cu ta un fout.
Pakiko no por wante té na f.195.000.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e pregunta di Señor Maduro ta bon. En berdad ta asina cu bezoldigingen a subi pa via cu eydennan a worde calcula e salariering di e tres arbeiders cu a bira ambtenaarnan. Si, Señor Maduro ripara e post di lonen a baha.
E post di lonen ta corresponde cu post 410.10.

DE HEER F.L.MADURO: Eynan e a baha f.10.000. Pero aki na onkosten e a subi cu f.47.000. Bo ta scapa cu f.10.000 akinan y perde cu f.47.000 ayanan. E diferencia ta mucho grandi y tambe e a worde haci sin wijziging den begroting y sin nada. Esey no ta contra e comptabiliteitsvoorschriften, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos tin cu constata cu esey ta un proceso normal.
Bevordering a subi anto e bezoldiging krediet y kindertoelage tur ta masha halto. Entonces e post ta worde carga hopi halto.

DE HEER F.L.MADURO: Kier meen anto, Señor Presidente, cu ta normal. E tin cu bay eynan y nos tin cu vota pé. Wel ami tin un voorstel pa wanté na f.195.000.

DE VOORZITTER: Wordt het voorstel ondersteund?

De heren Oduber, Chance en Alders ondersteunen het voorstel.

DE VOORZITTER: Heeft de betrokken gedeputeerde commentaar op het voorstel?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, esey ta nifica cu nos tin cu baha sueldo di e hendenan ey. Segun mi e tabata un proceso normal di un bevordering di tres arbeiders pa tres ambtenaarnan den e funcionnan ey cu a trece como consecuencia cu e salariering mester a worde begroot na e bedrag cu ta worde menciona ey. Si nos accepta bo proposicion pa bahé bek na f.195.000 ta nifica anto cu nos tin cu baha salario di e personanan ey locual mi no por tuma over.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi kier a mustra cu nan ta haci cosnan promer cu Raad worde pidi. Esey tabata e wega semper cu eseynan tabata haci. Pero mi kier mustra cu e sorto di cosnan ey ta contra e comptabiliteitsvoorschriften, Señor Presidente.
Fuera di esey f.47.000 dividi door di tres ta duna un f.12.000 aumento pa e tres personanan ey. Mi no ta kere cu e contesta di e diputado ta correcto. Segun mi e adviseurnan ta fout. Si djies e tres hendenan worde bevorderd pa ambtenaar y periodieknan y otro cos ta normal y esey ta bay f.47.000 dividi pa tres cual ta f.12.000 esey no ta klop segun reglanan di comptabilidad.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tin cu bisa cu ta keda na Bestuurscollege pa bevorder un of otro persona. E placa ta worde begroot berdad pa Raad pero bevordering di ambtenaar ta keda na competencia di Bestuurscollege. Den e caso aki mi tin cu trece padilanti cu si e proposicion pa baha e post na f.195.000 worde accepta esey lo tin como consecuencia cu nos tin cu baha salario di e personanan en cuestion tambe locual lo trece cunele sigur cu e hendenan lo acudi na Ambtenarenrechter y nan lo gana e caso.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans is aan de orde het amendement van de heer Maduro zoals ondersteund om de begrotingspost 410.00 te verlagen van f.242.000 tot f.195.000.

De heer F.L.Maduro wenst hoofdelijke stemming.

Het amendement van de heer Maduro wordt verworpen met 7 stemmen vóór en 13 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden: B.R.Werleman, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, F.L. Maduro, G.A.Oduber, J.A.C.Alders en O.Croes.

Tegen stemden de leden: D.C.Mathew, D.Tromp, V.Kock, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo en A.M.Arends.

Bladzijde 7, 9, 11, 13, 15, 17

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, na post 460.38 tin e suma di f.19.800. Den e Toelichting nos ta mira un optelfout. Kisas e diputado di Finansas ta bisa cu esaki tambe ta algo normal. Pero sikiera nos por a conté correcto y pone e suma cu nan a rond af na djéle.
E total mester ta f.19.720.

DE VOORZITTER: Hier is inderdaad sprake van een vergissing die dus in de specificatie zit van de Toelichting. Het totale bedrag wordt gehandhaafd op de begroting.

Bladzijde 17, 19, 21 en 23.
Kapitaaldienst, ontvangsten en uitgaven. Afdeling II.
Bladzijde 26, 27, 28, 29, 30 en 31.
Artikel 2.

Op de vraag van de Voorzitter of men hoofdelijke stemming verlangt, geeft de heer Maduro te kennen, dat hij hoofdelijke stemming wenst op het ontwerp in zijn geheel.

DE VOORZITTER: Thans wordt in stemming gebracht het ontwerp-eilandsverordening in zijn geheel.

De stemmen staken met 10 stemmen vóór en 10 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden: D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo en A.M.Arends.

Tegen stemden de leden: D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, F.L.Maduro, G.A.Oduber, J.A.C.Alders en B.R.Werleman.

DE VOORZITTER: De uitslag van de stemmen is 10 stemmen vóór en 10 stemmen tegen. Ingevolge artikel 40 van de Eilanden Regeling Nederlandse Antillen lid 2, betekent dit dat het ontwerp niet is aangenomen en dat herstemming zal plaats vinden bij een volgende vergadering.

DE HEER F.L.MADURO: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Ik stel voor nu het al zo laat is en men een beetje in de war begint te worden aan de overkant, want men stemt hun identieke begroting.......

DE VOORZITTER: Mijnheer Maduro, wilt U zakelijk blijven? Het is een punt van orde.

DE HEER F.L.MADURO: Ja, zeker, Mijnheer de Voorzitter.
Aan de overkant heeft men tegen gestemd alhoewel zij helemaal geen voorstellen hebben aan gevoerd voor verandering, ik zie de logica daar niet van in. Ik geloof dat zij een beetje rust nodig hebben.
Dus ik wil voorstellen om deze vergadering morgen voort te zeggen en vandaag te schorsen, zodat zij genoeg rust kunnen hebben.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Mijnheer Maduro, U hebt mij de kans ontnomen. Het was mijn bedoeling dit agendapunt af te werken en omdat ik de indruk heb dat het voor iedereen een lange dag is geweest, wilde ik voorstellen om de vergadering te schorsen tot morgenochtend.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, een punt van orde. Voordat U deze vergadering schorst wil ik voor de record zeggen dat wij helemaal niet in de war zijn geraakt.

DE VOORZITTER: Dat is helemaal geen punt van orde, Mijnheer Chance. Ik krijg hoe langer hoe meer de indruk dat dit een zeer lange en zware dag is geweest. In plaats van vanavond door te gaan wordt de vergadering geschorst tot morgenochtend negen uur.

De Voorzitter schorst de vergadering tot de volgende ochtend om 9 uur.

- - - -

De openbare vergadering van 20 maart 1968 wordt voortgezet op donderdag 21 maart 1968, om 9 uur v.m.

De Voorzitter heropent de vergadering.

8. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Telefoondienst voor het dienstjaar 1968. (Uitvoering Beheers-verordening Telefoondienst). (Ag.no. 460; bijlage 1968 no. 5).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit raadsbesluit aangenomen.

9. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Telefoondienst voor het dienstjaar 1968. (Ag.no. 461; bijlage 1968 no. 6).

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, e presupuesto di e departamento di telefoon riba su mes ta un presupuesto cu ta sera y ta paga su mes.
Sinembargo nos mester bisa cu den e presupuesto aki tambe tampoco nos no a weita nada nobo. Pero promer cu bay mas aleuw den esey mi tabata kier haci un par di preguntas en relacion cu lo siguiente.
Ultimamente cuater telefoon publico den diferente districto a worde kitá for di nan lugar sin cu nan tabata dañá. Mi ta comprende cu tin biaha telefoon publico ta worde kibrá y nan ta worde kitá, drechá y poni bek.
Pero den e caso aki mi a worde informa cu cuater telefoon publico cu no tabata dañá a worde kitá for di nan lugar. Mi no sabi si nan a worde poni bek den e ultimo dianan aki pero toch mi kier a puntra pakiko nan a worde kitá for di e lugarnan ey.
Señor Presidente, nos ta nota den e presupuesto aki cu e gastonan tin e tendencia di subi atrobe, a pesar cu e tin un resultado favorabel den su totalidad. Mi ta nota cu bezoldigingen ta subi pa e algemene leiding e administratie, cu f.5.700.
E bezoldigingnan atrobe di onderhoud en exploitatie a subi cu f.8.580.--.
E transportacion a subi cu no menos cu f.7.240.
Señor Presidente, lo mi aprecia masha si mi por a haya un explicacion correcto riba e asunto aki promer cu nos bay mas leuw den e detayenan di e presupuesto.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik had ook enkele vragen betreffende de Telefoondienst.
Volgens de wet zijn er bepaalde diploma's vereist om de functie van administrateur van de Telefoondienst te bekleden.
Nu vraag ik mij af of het Bestuurscollege de nodige stappen heeft genomen om te garanderen dat deze functie in handen komt van een landskind door bijvoorbeeld een geschikte en verantwoordelijke persoon reeds nu te laten opleiden en dan bijvoorbeeld als assistent van de huidige administrateur te benoemen, zodat wij straks niet krijgen, dat wij plotseling weer een nieuwe en dure kracht moeten aantrekken.
Op de tweede plaats, Mijnheer de Voorzitter, wil ik het volgende zeggen.
Verschillende keren als het regent, komt het voor dat veel lijnen verward raken of helemaal niet werken. Ik wil graag weten waar dit aan ligt en of er maatregelen of voorzieningen zijn getroffen dat zulks in de toekomst niet meer voorkomt. Ik heb er persoonlijk veel last van gehad ook in mijn werk en het is heel vervelend als deze dingen steeds terug moeten komen.
Ook wil ik graag weten hoeveel aanvragen voor telefoonaansluitingen open staan in de distrikten - dus hoeveel namen op de diverse wachtlijsten voorkomen en ik wil dan ook een categorisch antwoord hebben, Mijnheer de Voorzitter, of men zich strikt aan de volgorde van deze wachtlijst houd of hiermee de hand gelicht wordt.

Mijnheer de Voorzitter, niet zo lang geleden werd door de Raad goedgekeurd om het lijnennet uit te breiden en over te gaan tot automatisering van het inter-eilandelijke telefoon verkeer. Het lijkt mij, dat dit misschien een uitbreiding van de technische staf ten gevolge zal hebben. Indien dit inderdaad zo is, heeft het Bestuurscollege reeds de nodige voorzieningen getroffen dat landskinderen met de nodige spoed opgeleid worden om in de eventuele uitbreiding van de technische staf te voorzien?
Enige jaren geleden heeft het vorige Bestuurscollege enige landskinderen in het buitenland laten opleiden in de speciaal voor deze dienst geldende techniek, hetgeen, voorzover ik geinformeerd ben, goede vruchten heeft afgeworpen. Hoeveel landskinderen zijn er thans in opleiding hetzij hier of in het buitenland?
Verder, Mijnheer de Voorzitter, is het de gewoonte, indien ik goed ingelicht ben, dat elk jaar de arbeiders of een bepaalde groep van arbeiders aan het begin van het jaar een verhoging van 1 of meer centen per uur krijgen. Tot voor kort hadden de betrokken arbeiders deze verhoging niet ontvangen hetgeen dus in strijd is met de gewoonte.
Ligt het in de bedoeling van het Bestuurscollege deze normale verhoging dit jaar of het volgend jaar niet meer uit te keren of heeft de Telefoondienst wel degelijk een desbetreffend voorstel naar het Bestuursgestuurd en kon ook de zaak niet in behandeling genomen worden, omdat het stuk ergens in een la weggemoffeld is? Is, indien het zo is, deze verhoging vercalculeerd in de post "lonen" van de ontwerp-begroting Telefoondienst van dit jaar? Tot zover, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, tempo cu e partidanan cu ta sostene Gobierno tabata den oposicion semper nos por a tende, ami en todo caso tempo cu mi tabata sinta den tribune aki, cu nan tabata haci remarcanan tocante e beleid cu e Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano a hiba a cabo y semper nan tabatin algo di remarca, aunke cu nan tabata sabi cu e beleid aki por tabata hustifica.
Señor Presidente, awe cu nos ta den oposicion nos no ta hiba e mentalidad barata ey sino sí nos ta remarca cu durante campaña ora cu Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/Partido Revolutionario di Obrero/Partido Independiente Arubano tabata luchando pa haya Gobierno den nan man nan a bisa cu dia promer di juli cambio lo a bin.
Pueblo di Aruba a spera cambio den otro forma cu e a worde treci adilanti durante 8 - 9 luna. Cambio den e sentido cu nan por a ripara e diferencia entre e politica di e miembronan anterior a hiba cu e Bestuurscollege aki. Cambio, naturalmente den e diferencia ey no solamente pasobra cu Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano a haci tal nos ta haci tal. No, Señor Presidente, cambio den e sentido positivo, positivo na unda nos por mira e situacion financiero di nos Territorio Insular por a bay padilanti. Awe nos ta tratando presupuesto pa 1968 na unda nos mester por mira cu aki den en realidad e cambio financiero positivo a worde treci. Loke nos ta mira ta nada mas cu tur locual na aña 1967 tabata nos suma, awor ta mesun suma pero cu un tiki mas ariba.
Esaki ta e cambio, Señor Presidente. Unda cu nan tabata bisa cu Gobierno di Partido Patriotico Arubano tabata malgasta placa y tira placa afor den tur sentido, Señor Presidente.
Pero awe nos tin cu bisa atrobe con nan por haci e cos aki verantwoordelijk pa nos unda cu nan ta bin cu un begroting cu seguramente ta mas halto cu locual nos a bin cuné.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, lo mi keda zakelijk y no tira un "politieke betoog" manera mi colega a caba di haci cu ni pia ni cabes y cu no ta toka e asunto aki at all.

Mi kier a puntra na promer lugar cu e uitbreiding cu lo tuma lugar na kabel di Oranjestad pa L.G.Smith Boulevard pa Malmok cu 300 liña mas. lo ta conocta na e telefoon exchange di Playa mes.
Cu esaki mi ta kere cu Bestuurscollege no ta di acuerdo anto pa haya cu ta mas economico pa no traha un telefoon centrale na Noord pero pa usa e methode aki di pone 300 liña di biaha pa Malmok cu segun mi unda cu e hotelnan primeramente lo por haya telefoon.
Pero mi pregunta ta, Señor Presidente, cu e pueblo di Noord tambe lo bay haya chens di haya mas liña cu por ser conecta na e liñanan.
Di un banda nos ta elimina e trahamento di e edificio pa e telefoon exchange y tur otro aparato, pero di otro banda mi kier puntra si lo por tin bastante liña ta keda over pa e pueblo di Noord tambe haya coneccion na e telefoon.
Señor Presidente, mi a nota tambe cu mi a haya tende cu e arbeidernan berdaderamente no a haya ningun aumento. Alcontrario, esnan cu ta gana mas hopi na Telefoondienst sí a haya aumento. Mi no sabi kiko e politica di e dienst aki ta ni di Bestuurscollege, pero mi ta calcula cu esnan di menos entrada seguramente lo merece of lo tin mester di yudansa mas liher. Podiser e ta hustifica pero toch lo nos kier haya un splicacion di Bestuurscollege den esaki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, awe cu nos ta tratando e presupuesto di Telefoondienst na promer instancia lo mi kier felicita Bestuurscollege cu al fin nos a yega cu un dienst cu ta paga pa su mes. E ta rendabel y e exploitatie-saldo ta f.177.000. E ta mas halto cu aña pasa.
Nos ta bayendo den un bon direccion cu e dienst aki. Ojala cu tur e otro dienstnan por tabata mescos cu esaki cu un batig saldo.
Señor Presidente, manera Señor Werleman a caba di menciona e trahadornan chikito den e dienst aki, cu ta paga pa su mes, nan salario ta poco modera, poco abao. Tin cu ta gana mas cu otro haciendo e mesun trabao.
Lo mi kier a duna un sugerencia na Bestuurscollege pa mira den asunto aki; por ta cu nan ta studiando e asunto aki caba, pa wak si por bin un standaardloon pa e trahadornan ey.
Tambe, Señor Presidente, mi kier sugeri cu den futuro den un dienst cu ta produci si e trahadornan por haya un aumento chikito a pesar cu por ta falta di e obreronan mes pasobra nan no ta organisa. Nan no tin union. Ambtenarenbond no ta e palanca. Esey ta pa e ambtenaarnan so.
E chikitonan semper a keda na misericordia di e grandinan. Pero ta nan mes falta pasobra tin un union pafor cu por a representanan y pa e banda ey mi mester bisa cu ta nan mes falta cu nan salario ta poco abao.
Mi ta casi sigur si nan tabata organisa den un union progresivo seguramente nan posicion lo a worde mehorá.
Señor Presidente, lo mi kier haci un pregunta chikito en coneccion cu e tres leerlingnan cu a bin di opleiding. Señor Presidente, e tres leerlingnan aki en berdad ta di U.T.S.? Pasobra bo no por pone leerlingnan cu no tin technische opleiding of un basis riba cual nan por sigui un bon opleiding eynan.
Señor Presidente, straño si mi ta haya cu Señor Osbaldo Croes ta masha preocupa cu f5.000 riba bezoldiging di algemene leiding.
Señor Presidente, ta masha ironico cu awor e ta masha preocupa riba f.5.000 aki nan y ayera unda cu den e bezoldigingnan di Dienst Openbare Werken tabata f.37.000 mas riba presupuesto compara cu aña pasa y eynan e no a bisa totalmente nada, e a worde accepta cu algemene stemmen, anto aki riba f.5.000 e kier haci un politiek. Mi no ta mira e logica, Señor Presidente.
Na Water- Energiebedrijf bezoldigingen a subi cu f.62.500 pero mi no a tende su stem ora mi a bin cu proposicion pa baha gasto di bezoldigingen pa mantene locual tabatin riba presupuesto aña pasa.

Su mes partida no ta bin cu ningun sorto di proposicion pa baha gastonan y al fin y al cabo toch nan ta vota contra e begroting di Water- en Energiebedrijf. Por ta nan ta hunga un politica asina halto cu mi no por comprende pero mi no ta mira e logica di stem e af si nan no ta contra pa baha gasto. E ta un misterio pa mi, Señor Presidente.
Señor Dennert ta masha preocupa cu landskinderen no tin e posibilidad pa bin den consideracion pa administrateur. Tur e tempo den 12 aña masha poco landskinderen a haya chens pa bira administrador y poco por a bira hoofd van dienst. Si for di e tempo ya, 12 aña pasa, nan a cuminsa prepara caba esey lo no a toka Bestuurscollege aki pero e lo tabata un continuidad. Pero ya, awe mester hunga poco politica tambe. Mi ta comprende. Señor Presidente, tocante e telefoon publico cu a worde papia di dje awor ey door di Señor Osbaldo Croes mi a haci un sugerencia caba pakiko no por bin munt-telefonen. Segun mi esey lo tabata algo mucho mas mihor y por ta nan por a poné di tal manera cu nan no por ranké y kibré manera cu ta pasando actualmente. Nan ta kibra tur e telefoonnan. Mi ta kere cu nos tin un Voorlichtingsdienst y e dienst ey den pasado semper a worde usa pa fines politica y por ta cu actualmente e tambe ta kedando den e mesun direccion. Pero esakinan ta cosnan cu bo tin cu usa e Voorlichting ey pa splica e pueblo cu e telefoonnan ey no mester kibrá y cu nan ta pa casonan di urgencia pa ora hende ta malo. Si bo kibré of si bo yiu kibré, awe nochi of marduga cu bo tin un dolor y bo mester yama un dokter bo no por. Esey e Voorlichtingsdienst mester splica e hendenan via television y radio. Eseynan ta cosnan cu pueblo mester sabi. Mi ta tratando di hiba un politica mas constructivo, mas eleva y mas progresivo. Pero mi ta gritando den un desierto. Ningun hende of masha poco hende aki den kier admiti cu ta asina e mester ta.
Otronan nan curazon ta admiti, pero ya, pasobra nan lider politico ta bisa nan cu nos no por bay di acuerdo cu Wijkie pasobra Wijkie ta papia pa su mes garganta politicamente. Nan por bisa cu mi tin razon y cu nan ta di acuerdo 100% cu Wijkie pero esey no ta e asunto. Parse cu mayoria di nan, especialmente di banda pariba (P.P.A.), ta pensa otro pasobra nan lider politica, nan "boss" ta bisa nan tal y tal.
Eseynan ta cosnan cu ta perhudica progreso di isla, di e isla aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ami tambe lo kier papia algo tocante Telefoondienst. Awor cu ta biniendo extension di telefoon lo mi kier pa Bestuurscollege tuma na consideracion e pueblo di Paradera unda cu tin hopi partinan cu ta keda leuw for di e centro cu no tin telefoon y hopi bes nos ta haya cu hende cu mester di un dokter laat anochi no por hayele pa falta di un telefoon y nan no tin transportacion.
Esaki ta duro, Señor Presidente. Poco dia pasa mes a pasa un caso cu un hende tabatin mester di un dokter na un parti basta ariba, banda di Marawiel, y e hendenan aki a cana por lo menos dos ora promer cu nan por a contact un dokter pa via cu no tabatin telefoon.
Pesey mi ta pidi Bestuurscollege tumé na consideracion pa asina partinan cu ta keda pafor di e centro di Paradera por haya un telefoon publico pa asina pueblo por haci uso di djéle.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, primeramente un palabra di elogio na e departamento di Telefoon cu nos ta weita e aña cu ta bin atrobe ta bay tin ganashi.
Bolbiendo bek riba loke nos colega Señor Osbaldo Croes a trece padilanti ta straña mi berdad ora un hende manera Señor Osbaldo Croes cu tanto aña di experencia den e wega aki por haci un remarca ariba un aumento den salario di f.5.000 den e departamento aki mientras cu e mes sabi cu pronto nan lo cuminsa cu trabaonan di uitbreiding cual lo tin un gran bentaha pa nos isla y cual lo costa aproximadamente f.600.000.

Señor Osbaldo Croes mester comprende cu ora tin un uitbreiding asina grandi mester tin hende pa duna e servicio necesario tambe ora e uitbreiding aki bin.
Tocante e trahadornan na Telefoondienst cu no a haya aumento mi ta comprende cu esaki ta un poco pa motibo cu e sumanan mester a worde incorpora den e begroting nobo, pero mi ta sigur cu lo no tin cambio den e sistema bieuw di duna e hendenan aki na principio di aña nan aumento mercí. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, niet te lang geleden is er een nieuwe telefoon-centrale gebouwd in San Nicolas en ik herinner mij nog, dat er indertijd een hele wachtlijst was van aanvragen voor aansluiting. Gaarne wil ik van het Bestuurscollege vernemen of de mensen, die op de wachtlijst waren allemaal een telefoon hebben gekregen.
Zo niet dan wil ik weten of het Bestuurscollege ons kan mededelen hoe ver men thans is met het afwerken van deze wachtlijst. Hoeveel aanvragen zijn nog niet voltooid?
Mijnheer de Voorzitter, ik wil gaarne vernemen van het Bestuurscollege hoe het staat met de tarieven voor de grote hotels.
Betalen deze hotels dezelfde tarieven als gewone aangeslotenen of betalen de hotels andere tarieven?
Ook wil ik vragen hoe het staat met de arbeiders of ambtenaren die nachtdienst doen, dus zij, die buiten de normale werkuren werken.
Krijgen zij shift-differential voor deze nachtdienst?
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, en berdad e begroting aki di Telefoondienst ta mustra un saldo favorabel e biaha aki atrobe manera den ultimo añanan e a mustra caba.
Colmo lo tabata si e Bestuurscollege actual lo a presenta un begroting cu no tin een voordelig saldo. Esmas, Señor Presidente, mi ta convenci cu si e promesa y palabranan di e partidarionan di e Gobierno actual lo a worde realisa den e begroting aki, e lo a mustra un voordelig saldo mucho mas grandi. E begroting di Telefoondienst no ta refleha ningun eficiencia adicional, e no ta refleha ningun cambio prometi na e votadornan di pueblo.
Señor Presidente, loke Señor Maduro a referi né awor ey cu e no ta comprende e politica di oposicion, ta masha facil pa declara pasobra Señor Maduro no sa hunga politica di oposicion.
Señor Maduro ta bin cu politica cu werkelijk e ta kere nos no por comprende. Pero cu un splicacion cortico na Señor Maduro mi kier bisé exactamente cu e politiek aki, manera nan ta bisa na Holandes, "gaat de heer Maduro zijn pet te boven".
Señor Presidente, a worde referi na Voorlichtingsdienst caminda en berdad e Servicio Informativo di Gobierno aki por duna informacionnan importante pa pueblo. Sinembargo, Señor Presidente, e mesun orador cu a remarca riba esaki ta esun cu ta sostene Gobierno, pa un Voorlichtingsdienst cu ta depende te na ultimo suspiro e wanbeleid di e College aki.
Señor Presidente, con leuw e coneccion automatico di telefoon cu isla di Corsow ta y ki dia nan ta spera cu e lo por worde realisa?
Tambe mi kier sabi, Señor Presidente, si e trahadornan of ambtenaar of arbeiders cu ta den servicio di Telefoondienst ta goza di un shift-differential manera e trahadornan di Water- en Energiebedrijf. Té aki pa promer ronde.

DE HEER E.M.DE KORT: Señor Presidente, ningun momento tabata mi intencion di bin riba e begroting di Telefoondienst pero mi ta mira cu Señor Oduber ta obliga mi di hacié.

Na promer lugar, Señor Presidente, mi no ta comprende pakiko nan ta asina preocupa cu nos campaña politica en cuanto Telefoondienst cu loke nos a priminti pueblo.
Loke nos a priminti na pueblo lo nos percura pa nos hacié, Señor Presidente. Pero nan mester percura pa loke nán a priminti nan.
En cuanto Voorlichtingsdienst, Señor Presidente, mi ta kere cu ta mihor mi lagé pa ora nos bin riba e hoofdbegroting. Pero pa pone e asunto straight mi kier bisa Señor Oduber cu awor aki e por ta mescos cu den pasado cu un excepcion, e no ta un "red-light-area" mas.
Señor Oduber sabi kiko mi kier meen tambe.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag verduidelijking willen hebben van die uitlating.

DE VOORZITTER: Mijnheer de Kort, wil U nader toelichten wat U bedoelt?

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, lo mi haci esey den algemene beschouwingen di hoofdbegroting.

DE VOORZITTER: Mijnheer de Kort, bent U bereid nu toelichting te geven?

DE HEER E.M.DE KORT: No, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn thans gekomen aan het einde van de eerste ronde voor wat betreft de algemene beschouwingen.
De vergadering wordt geschorst voor 10 minuten om de betrokken gedeputeerde in de gelegenheid te stellen zijn antwoorden voor te bereiden.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Het woord is thans aan de gedeputeerde Casper Lacle.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ami tambe como diputado di Telefoondienst naturalmente ta contento cu e Servicio di Telefoon ta un empresa cu ta laga ganashi. Cu e lo laga mas ganashi e aña aki ta comprensibel pasobra e servicio telefonico ta birando algo cu mas y mas ciudadano tin den cas of den negoshi.
Logicamente e mester produci mas durante e aña aki.
Algun miembro a remarca cu no tin cambio den e begroting di telefoon. Sí tin cambio. Algun hende mas a worde tuma. Esey ya ta un cambio, cambio den e sentido cu e tarifa di telefoon lo a worde baha pa 1968. Esey nan no a mira. Muy probablemente, mi por participa na Raad for di awor, cu na aña 1969 nos ta contemplando pa aumenta e tarifa di telefoon.
Señor Presidente, si un dado momento cualkier miembro aki den kier haci respondi pafor di e edificio aki e por usa telefoon.
Si e telefoon no tabata t'ey lo e mester a manda un bode for di aki pa bay den auto of bicicleta, of riba cabay of burico locual lo tabata un perdida di tempo y hopi inversion y esey lo a costa hopi placa.
E telefoon ta duna bo e servicio ey. E telefoon ta un luho den un sentido pero ta un necesidad absoluto manera awa, pan pa un ser humano of un cas. Pero telefoon den hopi sentido ta un luho.
Pesey mi kier bisa cu muy probablemente nos ta contemplando e posibilidad pa aña 1969 pa revisa tarifa di telefoon.

Señor Osbaldo Croes a papia di cuater telefoon publico cu a worde kitá y e kier sabi pakiko nan a worde kitá. Lo mi kier bisa Señor Osbaldo Croes cu di e cuater telefoonnan ey uno a worde kita na de Bruine-Wijk na Savaneta riba peticion di un persona cu tabata keha masha hopi cu basta desorden ta pasa rond di e telefoon ey, hendenan tabata bin eynan y papia palabranan insolente. E persona aki a usa como argumento pa kita e telefoon publico for di eynan. Tambe e a bisa cu practicamente tur hende cu ta biba na Bruine-Wijk tin un telefoon. Pues e no ta mira e necesidad pa un telefoon publico na Bruine-Wijk ora cu tur familia eynan tin un telefoon. Si cualkier momento e peticion bin aden atrobe pa pone e telefoon bek na Bruine-Wijk, cu gusto nos lo bolbe pone.
Tocante e tres otro telefoonnan publico cu a worde kita mas o menos un 6 luna pasa mi mester bisa cu eseynan a worde kita pa motibo cu nan tabata totalmente destrui.
Nan no a worde poni bek como cu durante tur e tempo ey no a bin keho di personanan cu nan ta desea pa e telefoonnan worde poni atrobe.
Ma na e momento cu peticionnan bin aden pa bolbe pone nan gustosamente e telefoonnan ey lo worde poni.
Señor Osbaldo Croes a papia tambe di gastonan cu a subi den Telefoondienst. Ta logico cu e gastonan a subi den e sueldonan pasobra cuater arbeiders a worde promove pa ambtenaar y a bin acerca tres leerlingen nobo - pa informacion di Señor Wijkie Maduro nan ta L.T.S.'ers - y tambe un peon. Eseynan a causa e aumento aki.
Dokter Dennert a papia si e posicion di administrateur na Telefoondienst ta rekeri cierto diplomanan. Mi kier laga Señor Dennert sabi cu sí e ta rekeri cierto diploma.
E persona cu actualmente ta administrador di Telefoondienst nos ta hayéle cualificá pa e trabao ey.
Tambe Señor Dennert tabata kier sabi cu yiunan di tera ta worde teni na bista pa ocupa e puesto ey. Mi mester laga Señor Dennert sabi cu na e momento cu e actual administrador di Telefoondienst bay cu pensioen naturalmente nos lo pone un hende cualifica y bon prepara den su lugar. Pasobra Telefoondienst ta creciendo y e ta birando un empresa mas grandi. Asina ta despues cu e persona ey bay nos lo pone un otro persona - mi no ta bisa mihor prepara cu esun cu t'ey awor aki, pero en todo caso bon prepara pa ocupa e puesto di administrador di Telefoondienst.
Tambe Señor Dennert kier sabi pakiko e liñanan di telefoon ta bruha den otro. Ta duel mi cu esey a pasa cu e persona di Dokter Dennert pero esey no ta un cos cu ta pasa cu frecuencia. E sa pasa ora cu awa fuerte cay pero segun e persona concerni di Telefoondienst e no ta afecta un gran parti di e pueblo.
Dokter Dennert kier sabi cuanto peticionnan tin pa e diferente districtonan. Pa Oranjestad tin for di januari di e aña aki 508, San Nicolas 164, Savaneta 153 y Santa Cruz 82.
Mi por bisa Señor Werleman cu Noord ta inclui den e peticionnan di Oranjestad. Ta un total di 907 peticion. Na aña 1967 tabatin 927 peticion y durante e curso di tempo 702 telefoon a worde instalá.
Tambe Señor Dennert tabata kier sabi si ta worde ateni na e wachtlijst. Mi kier a participa Señor Dennert cu nos ta tene nos strictamente na esey. Naturalmente lo tin excepcion cu e negoshi chikito.
Tambe bo por haya cu un cierto seccion di Oranjestad ta haya promer cu un otro seccion pero esey ta depende na e coneccion.
Pero si no tin dificultad pa coneccion den e diferente buurtnan anto esun promer ta haya promer.
Tambe Señor Dennert a puntra si nos tin landskinderen den opleiding. Actualmente tin dos den opleiding na Holanda.
Tambe mi kier participa e personanan cu a haci pregunta tocante opleiding cu continuamente tin empleado bao training na Telefoondienst.

E pregunta cu a worde haci door di diferente miembro tambe si ta berdad cu e arbeidernan na Telefoondienst e aña aki no a haya e aumento di costumber y kiko ta e politica di Bestuurscollege actual tocante esey, tambe Señor Dennert a remarca si por a pasa algo tocante esey, mi kier a contesta lo siguiente. Tabatin un mal interpretacion entre e Hefe di Personeelszaken como cu ta costumber pa e persona haya e aumento ora cu e cumpli un aña pero na Telefoondienst ta per 1 januari nan ta hayéle. Esey a causa cu tabatin perdida di tempo. Pero mi por participa tur e personanan cu a remarca esaki cu tur arbeidernan cu a merece e aumento aki tur a hayéle caba. Y esey ta inbegrepen den'e begroting cu nos ta discutiendo awor aki.
Señor Apolonio Werleman a puntra tocante e kabel di Oranjestad pa Malmok y si esey lo sirbi pa coneccionnan pa Noord tambe. Mi kier a participa Señor Werleman cu e densidad di e poblacion di Noord na e momento aki no ta rekeri pa un telefoon-centrale worde poni na Noord. Tur e telefoonnan di Noord cu ta pendiente pa worde instala lo hayéle for di e kabel cu ta sali for di e telefoon-centrale via e boulevard pa Malmok. Asina cu esey ta cla e ora ey tur e liñanan cu ta bay di e kabel ey pa hotelnan lo bin liber y e ora ey Noord por conta cu pa nan tambe lo tin telefoon, hunto cu Tanki Flip y Tanki Leendert, Bubali y weg naar Noord. Tur eseynan lo haya telefoon na e momento cu e kabel ey bin cla.
Señor Wijkie Maduro tambe ta masha contento cu Telefoondienst tin un batig saldo. Mi kier gradici Señor Maduro pa e remarcanan cu e a haci tocante e dienst ey.
Señor Maduro tambe kier a sabi si e posibilidad no ta existi pa cambia e telefoon publiconan pa munt-telefoon.
Señor Maduro, na e Meter cu ultimamente a worde habri na ciudad di Rotterdam tabatin 20 di e muntaparaten ey y den dos dia 18 a worde kibrá. Asina ta mi no sabi si nos lo por usa esey como theoria pa no pone nan na Aruba. Pero en todo caso nos lo tuma esey na consideracion pa wak kiko nos por haci den esey.
Y si Voorlichtingsdienst por duna e pueblo di comprende e necesidad di un telefoon publico, lo mi kier bisa cu ta pueblo mes mester realisa cu un telefoon publico ta worde pone eynan pa servicio di e comunidad ey. Esey ta nan responsabilidad.
Señor Daniel Leo a puntra pa e posibilidad di un telefoon publico na Paradera. Cincuenta di e peticionnan pendiente pa Paradera lo bin cla den mas o menos tres luna di tempo.
Señor Chance kier sabi algo di e lista di telefoon na San Nicolas.
Na aña 1967 tabatin 318 y awor tin 164 peticion y 264 telefoon a worde instala in the meantime.
Tambe tur e peticionnan pendiente pa San Nicolas lo worde regla y e hendenan lo haya nan telefoon na debido tempo.
Señor Chance a puntra si e hotelnan ta paga un tarifa special.
No, Señor Presidente, hotel ta paga mesun tarifa cu cualkier otro persona. Tocante shift-differential na Telefoondienst mi mester bisa cu e shift-differential ta f.12,-- pa siman y e ta sali na f.0,30 pa ora.
Señor Oduber a puntra con ta para cu e coneccion inter-insular di Aruba y Corsow. Ta spera cu Aruba lo ta cla fin di e aña aki. E ora ey ta depende ki ora Corsow y Landsradiodienst lo ta cla.
Té aki, Señor Presidente, mi ta kere cu mi a contesta e preguntanan den e promer ronde.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, diputado Lacle a duna Raad contestanan ariba e diferente preguntanan y nos a tende cu pa aña 1969 e tarifa lo worde hisá.
Mi no ta kere cu diputado Lacle a comprende mi pregunta completamente den promer ronde ora mi a puntra pakiko e cuater telefoon publico a worde kita sin cu nan no tabata kibrá of dañá.
E diputado a duna un bon splicacion en cuanto esun di Bruine-Wijk, pero e telefoon publico di Boton y Papilon ultimamente no tabata kibrá pero toch nan a worde kitá for di eynan.
Señor Lacle a contesta cu pa e coneccion cu telefoonnan na Noord lo haya coneccion via e kabel cu lo worde poní via boulevard bay té banda di Malmok y despues bay mas den pueblo di Noord. Ami no ta technico y pesey mi kier a puntra si e kabel lo no bira mucho zwak.
E comparacion cu na Rotterdam a worde poni 20 telefoon publico y den dos dia 18 a worde kibra mi mester bisa cu Holanda ta yen di nozems.
Nos no tin nozems aki na Aruba di e estado ey.
Pero en todo caso e telefoon publico ta un necesidad, sigur sigur.
Ta berdad sí cu hopi biaha e hendenan di e pueblo mes ta kibréle pero atrobe mi ta imagina mi cu ta falta di comprendamento.
Por ehempel nos sabi di e caso cu dos homber di un vecindario tabata bringa. Un ruman di un di nan a core bay na telefoon pa yama polis y e otro ta core bin tuma e telefoon y kibré pa nan no yama polis.
E sorto di cosnan ey ta socede y e telefoon ta bay perdi. Pero nos tin cu tene cuenta cu esey y nos mester sigui percura pa e pueblo cu no por tin un telefoon den nan cas.
Señor Presidente, e personanan cu a worde tuma na Telefoondienst, nan a a worde poni na trabao promer cu nos a vota pa e placa riba e presupuesto aki?. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Señor Presidente, mi kier gradici e diputado di Telefoondienst pa e contestanan cu e a duna mi riba mi preguntanan.
E a pone mi na paz den cierto cos cu mi tabata duda.
Sinembargo mi kier a haci algun remarca. Mi ta kere cu tin un mal comprendemento entre é cu mi pasobra mi no a bisa ningun momento cu e administrateur di Telefoondienst cu t'ey awor aki no ta cualifica.
Alcontrario, Señor Presidente, e administrateur di Telefoondienst cu t'ey awor aki a ser nombra pa nos mes Gobierno y e ta tur cualifica.
Numa mi kier a meen pa tene den pensamento pa ora e administrador aki bay cu pensioen lo tin otro yiu di tera na lugar di esey.
Riba e keho cu tin bruhamento di liña ora awa ta yobe mi a comprende loke diputado Lacle a bisa. Sinembargo mi ta puntra mi mes si no ta posibel pa usa otro material pa cosnan asina no pasa. Tampoco mi ta kere cu ta masha poco hende tin keho di e cos aki. Ta hopi hende. Mi a referi na mi mes como cu den mi trabao mi tin necesidad di telefoon pero mi ta kere cu tin mas hende tambe ta keha di e cos aki.
Riba mi otro preguntanan mi a haya bon contesta. Solamente riba e aumento di e salarionan pa e arbeidernan, no. Mi ta comprende cu por tabatin mal comprendimento of podiser pasobra e begroting ta laat cos a bay di e moda aki pero mi por ta herá.
Señor Presidente, Señor Maduro a bisa cu mi ta preocupa mi pa yiu di tera. Si tin yiu di tera cu ta adecuado pa posicion anto té mester tin e chens promer. No mester ta di importancia di cual partida bo ta of religion of kiko sea. Mi ta kere cu un yiu di tera cu sabi su trabao adecuadamente y ta capacita, semper mester bin na remarca na promer lugar. Aunke cu Señor Maduro no a bisa esey specialmente pa mi persona, cu tanto aña cu mi partida a manda, cu ningun hende a ser nombra den posicionnan halto, mi kier refresca su memoria, si e no sabi pa haya sabi anto, cu tempo di gobernacion di Partido Patriotico Arubano y té awor cu Partido Patriotico Arubano ta den Gobierno Central hopi yiu di tera a ser nombrá den posicionnan cu hopi responsabilidad.

Mi kier menciona poco nomber, Señor Presidente, pa nan sabi.
Tin Señor Kuiperi cu ta hoofd Toeristenbureau, Señor Niki Figaroa, hoofd Archief y Registratuur & Expeditie, Señor Frans Figaroa ta hypotheek bewaarder, Señor Felipe Tromp, Adjunct Inspecteur van Onderwijs, Señor Servage, hoofd Dienst Economische Ontwikkeling, Señor C.Wever, administrateur di Telefoondienst, Señor A.Muyale, hoofd Onderwijszaken, Señor Jossy Tromp, actualmente Minister di Finansas, hoofd Eilandsfinanciën, Señor Rojer, hoofd Eilandsontvanger, Señor Pereira, administrateur Water- en Energiebedrijf, Señor Neppie Henriquez, hoofd Sociale en Economische Zaken, Señor Mario Croeze, hoofd Bouw en Woning Toezicht Dienst Openbare Werken, Señor Marco Henriquez, hoofd Reinigingsdienst, Señor Koolman, hoofd Landsfinancien, recientemente Señor Bob Arends, waarnemend hoofd Postkantoor Aruba y tambe Señor Thomas Leest, sinta eynan cu a worde belast como administrateur di Gezondheidsdienst kende tabatin un trabao responsabel y mi mester bisa cu e a haci e trabao ey excelentemente. E nombernan ey ta pa informacion di Señor Maduro.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Senor Presidente, Senor Maduro a trece padilanti cu den nos fraccion na un momento dado algun ta vota cu Bestuurscollege, otro ta vota contra Bestuurscollege y despues tur ta vota contra Bestuurscollege. Señor Presidente, mi kier laga Señor Maduro sabi cu mescos cu cada bes e ta referi na su consenshi segun cual e ta vota, nos tambe ta referi na nos consenshi segun cual nos tambe ta vota.
Señor Efraim de Kort a tira na nos cara ta di con nos ta preocupa cu promesanan di campaña di su partido.
Señor Presidente, nos no ta asina preocupa cu promesanan di su partido, ta pueblo Aruba ta preocupa.
Señor Presidente, diputado di Telefoondienst a menciona awor ey cu asina e kabel cu lo bay via boulevard na Malmok bin cla e ora ey e vecindario ey lo haya e coneccion necesario. Mi kier puntra e diputado cuanto tempo mas lo dura promer cu Malmok y Noord ser conecta na e kabel ey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta contento cu e contestanan di diputado Lacle y mi ta spera cu berdaderamente pueblo di Noord tambe lo haya su chens awor ta bin mas liña di telefoon (300) pa Malmok.
Un pregunta so mi tin. E 300 liñanan aki lo ta bastante pa futuro?
Cu futuro mi kier meen aki 10 - 15 - 20 aña, ora nos tin mas hotel, ora tin mas sitio residencial na Malmok y ora cu tin mas cas na Noord.
Awor nos ta haci un inversion grandi pa pone un liña y nos por pone un liña cu tin bastante capacidad di liña pa basta aña.
Lo mi kier sabi si a tene cuenta cu esey.
Señor Presidente, mi kier a pidi e diputado pa studia e posibilidad pa pone un telefoon publico entre Picaron y San Fuego. En cuanto e lugar mi ta lagé na e dienst pa nan dicidi unda ta mihor. Eynan ta un di e lugarnan hopi leuw cu no tin telefoon compara cu Boton y Angochi.
Eseynan ta tres lugar central cu tin ariba aya y e seccion mas ariba no tin cumunicacion di telefoon. Lo mi kier recomenda esaki na Bestuurscollege. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Senor Presidente, lo mi kier gradici diputado Lacle pa su contestanan zakelijk cu e a duna. Mi ta basta satisfecho cu mayoria di e contestanan.
Tocante loke a ser menciona di e telefoonnan na Rotterdam, manera Señor Osbaldo Croes a bisa, cu no pasobra esey a worde haci na Holanda door di e nozems, ta mescos lo worde haci aki. Por ta por pone un di e telefoonnan ey cualkier parti desnoods, cu un plaachi riba dje cu esaki ta pa servicio y pa nan cuidé pasobra di pueblo e ta. Por ta cu esey ta yuda.

Pero un prueba ta na su lugar pasobra e ora ey nos ta haya sabi si pueblo no ta cuida e cosnan cu ta worde poni pa nan facilidad y por ta cu e diputado di Voorlichtingsdienst por papia y splica na e hendenan na television e dia cu e telefoon lo worde aangesloten y bisa nan pakiko nan a pone e telefoon ey y cu pueblo mester cuida e facilidadnan cu Gobierno ta pone pa nan. Ta bon pa nos educa nos pueblo.
Esey ta un parti di nos responsabilidad.
Señor Presidente, tocante remarcanan di e diferente miembronan di oposicion mi kier bisa lo siguiente. Señor Oduber a bisa cu nan politica ta mas halto di loke ami por comprende. Mi ta spera cu awe lo mi no mester lanté for di soño manera ayera cu e mes a admiti.......

DE VOORZITTER: Señor Maduro, e disco di soño nos a gasté hopi ayera mi kier a pidi si nos por a lagé para pa awe.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, por ta cu nan ta poco desorganisa ya cu nan fraktieleider Señor Finck no t'ey.
Por ta cu esey ta un di e motibonan pakiko nan ta poco desorganisa.
Tocante di e telefoon na Papilon cu a desaparece mi no sabi. Por ta Gobierno a kité of podiser otro hende a bay cuné. Por ta cu Gobierno a kité pa un precaucion. Por ta cu ta mihor cu nan a kité berdad sino nos ta perde saco cu cangrew.
Señor Presidente, Señor Dennert a remarca cu su Gobierno den tur e añanan a pone tanto hende di akinan na puestonan halto. En berdad diferente a worde nombra pa posicionnan responsabel locual mi ta elogia, aunke mi ta kere cu tin mas posibilidad. Pero laga nos no bay den e asunto detaya.
Pero ora cu e ta papia di su Gobierno di e tempo aya mi kier refresca su memoria cu no ta su Gobierno pero Gobierno di Partido Patriotico Arubano. Ultimamente e a bira Partido Patriotico Arubano.
E tempo aya e tabata Arubaanse Volks Partij. Asina ta no bin papia cuenta di "nos Gobierno". Papia di nán Gobierno.
Señor Alders tambe ta bisa cu nan ta vota di acuerdo cu nan consenshi.
Consenshi ta un palabra masha grandi, Señor Presidente, depende ki criterio bo ta usa ora bo usa e palabra "consenshi". Pero su palabranan toch ta contrario di loke Dokter Dennert a bisa ayera cu nan ta forma un blok. Awe nos ta tende otro, cu cada un ta vota apart.
Tin poco contrariedad. Mi ta kere cu nan lider di fraccion no ta aki.
Lugar di ta aki pa defende e interes di e puebló, kende a vota pa nan awe e ta cu vakantie. Asina nan ta defende e interes di e pueblo.
Nan ta keiro mientras tanto cu nos ta aki nan. Aki nan mester defende y no riba podium. Masha danki, Senor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, mi kier gradici diputado Lacle. Pero mi kier bisa cu ta telefoon publico mi kier meen pafor di e centro di Paradera. Esey mi kier meen.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik ben werkelijk dankbaar voor de positieve antwoorden van de gedeputeerde op mijn vragen.
Dit getuigt van een gedeputeerde die zijn materie beheerst en die niet bang is om vragen te krijgen over het beleid van zijn dienst.
Ik ben zeer dankbaar, dat wij deze positieve antwoorden van de betrokken gedeputeerde hebben gekregen. Ik kan zelfs zover gaan om te zeggen, dat wij spreken over "The right man in the wrong party".
Mijnheer de Voorzitter, het is wel te betreuren dat wij het gehele beleid van het Bestuurscollege niet kunnen aanvaarden zoals wij deze antwoorden van gedeputeerde Laclé hebben gekregen. Het spijt mij, dat deze man deel uitmaakt van een Bestuurscollege, dat verantwoordelijk moet dragen voor wat er in deze begroting aan de Raad voorgesteld wordt.

Mijnheer de Voorzitter, het verheugt mij te horen dat de mensen bij de Telefoondienst ook een shift-differential krijgen voor de uren die zij in de nachtdienst werken.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, verheugt het mij te vernemen dat de hotels dezelfde tarieven betalen en dat er zoveel aansluitingen zijn teweeggebracht gedurende de laatste jaar. Ik hoop dat de 164 aanvragen op San Nicolas gauw afgewerkt zullen worden.
Señor Presidente, mi no por laga atras di reacciona riba algun cosnan cu a worde treci dilanti awe door di algun miembro di Raad.
Na promer lugar Señor Arends, fraktieleider di Arubaanse Volks Partij a bisa cu parse nos colega Señor Croes no ta comprende e wega cu ta worde hunga den Eilandsraad.
Señor Presidente, no ta wega nos ta hunga. Si tabata wega ami lo tabata un cu no lo a bin aki pa perde mi tempo hungando wega. Nos a bin aki seriamente pa traha un begroting pa weita si nos por duna nos aprobacion na e beleid di un Bestuurscollege.
Loke ami ta considera wega, aunke ta un wega poco peligroso, ta ora boso bay bula waya di corriente durante reunion publico. Esey ta wega. Pero no loke nos ta haci aki den.
Señor Presidente, Señor Maduro a bisa tambe cu nos ta poco desorganisa. No, Señor Presidente, nos no ta desorganisa. Nos ta masha bon organisa. Cada miembro di nos partido aki den Raad of den Staten, of unda cu e ta, semper tabatin y tin ainda su mes derecho. Door di e democratisch beleid nos ta duna cada miembro su libertad di vota segun e ta haya bon. Nos no ta mara ningun miembro pa vota pa cierto cos. No, Señor Presidente. Esaki ta democracía y cada un tin e derecho pa dicidi pa su mes.
Y Señor Maduro por weita cu nos no ta asina desorganisa manera e ta pensa pasobra prueba di nos organisacion tabata ayera nochi ora nos a vota hunto cu Señor Maduro riba begroting di Water- en Energiebedrijf.
Señor Presidente, tambe a worde bisa cu na Holanda por ta cu e telefoonnan a worde destrui door di nozems.
Señor Presidente, nos no por accepta e argumento ey. Nos tur ta comprende cu na Holanda tin hopi nozems y nan ta destrui cosnan di Gobierno.
Aki na Aruba ta un nozem so nos tin, anto nos ta sigur cu aunke e nozem ey ta kraak beleid di su Bestuurscollege, aunke e ta vota contra nan de vez en cuando, e no ta asina barbaro di bay kibra tur e telefoonnan cu Bestuurscollege lo pone. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, na promer lugar mi kier gradici Señor diputado Lacle pa su contestanan bon formula cu e a haya bon di duna den promer ronde.
Señor Presidente, pa mi bin bek un rato riba e remarcanan di e oradornan promer cu mi den tweede ronde.
Mi kier a puntra si den e referencia cu a worde haci di un orador di aya banda riba e telefoon na Papilon, por ta cu e miedo di horta e telefoon aki ta basa riba e vecindario banda di pariba caminda e telefoon ta?
Ademas, Señor Presidente, awor atrobe a worde constata door di e miembronan di otro banda cu e lucha Arubiano cu tanto ta worde sclama den pueblo ta un cos fictisio. Awor, Señor Presidente, pa motibo di circumstancianan cu e fraktieleider di nos fraccion mester a bay cu vakantie, awor cu tin un Arubiano cu ta reemplasćle, promer cu ta haya critico ta e Arubiano pasobra e tin e posicion awe. Unda e lucha Arubiano ta kedando, Señor Presidente?
Aki no ta trata di un afkeuring di un begroting cu no ta technicamente bon. Pero consecuente na e afkeuring di e begroting di Water- en Energiebedrijf ayera nochi, cual ta refleha no solamente riba e diputado pero riba e Bestuurscollege completo.

Na e punto di agenda aki atrobe nos ta basicamente y di principio como miembronan di oposicion contra acceptacion di e begroting pa demostra y comproba e politica malo cu a worde hiba té awor desde promer di juli 1967. Podiser otro hende lo ta haya e begroting aki suficientemente bon pero nos no, Señor Presidente.

DE HEER E.M. DE KORT: Señor Presidente, tabata mi intencion den promer ronde pa haci algun pregunta, pero mi amigonan di oposicion a exita mi un poco, pero lo mi kier a haci nan awor aki.
En cuanto e comentario cu varios di nan a haci di e storing di telefoon.
Mi a ripara cu no ta solamente e storing ta existi sino malfuncion den e coneccion mes, specialmente districto di Savaneta - San Nicolas.
Ora bo ta yama na Playa hopi biaha bo no ta haya coneccion.
Bo ta yama e number 5 of 6 biaha y e no ta ring.
En cuanto esaki lo mi kier a sabi ta kiko ta e motibo y kiko ta e intencion di Bestuurscollege den esaki pa resolve e problema.
En cuanto comentario di Señor Cobie Alders cu pueblo Arubano ta preocupa pa nos beleid mi no ta kere ningun momento cu pueblo ta preocupa.
Mi ta kere si cu pueblo ta preocupa si nos bira un colonia di Corsow.
Tambe pueblo ta preocupa si stranhero ta bay manda riba Aruba atrobe.
Si ami lo tabata sinta como un diputado lo mi a expresa mi opinion personal y lo mi a referié na nan difunto lider aki den Eilandsraad ora cu e a bisa, "loke oposicion tin di bisa, dat lap ik aan mijn laars".
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Het woord is aan de gedeputeerde van Telefoondienst, de heer Lacle.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Osbaldo Croes a bolbe papia riba e telefoonnan publico na Boton y na Papilon.
E hecho cu nan a worde kita mi no tabata sabi esey.
Esunnan na Boton y Papilon a worde kibra 6 biaha den 4 siman.
Probablemente tabatin un mal comprension en cuanto e contesta cu mi a duna tocante e kabel na Malmok. E kabel ey ta pa hotel y vecindario di Malmok. E telefoonnan di Noord ta bin riba e kabel cu ta bay di Playa pa Noord. Ora cu e telefoonnan di Malmok ta cla e ora ey e kabel di Noord lo ta liber pa e poblacion di Noord worde conecta.
E tres L.T.S.'ernan, cu Señor Osbaldo Croes a puntra, a worde tuma promer cu begroting.
Señor Dennert a puntra si tabata posibel pa usa mihor material pa evita e storingnan. Tin un metodo nobo awor aki cu ta dunando masha bon resultado y esey a causa cu e storingnan aki a worde minimisa.
Señor Alders tabata kier sabi ki tempo e kabel di Malmok ta bin cla.
Esey lo ta cla fin di aña.
Señor Werleman a puntra pa un telefoon publico na San Fuego. Esey lo worde studia y si e necesidad ta rekeri esey anto lo e worde instala eynan.
Den planmento di Telefoondienst, Señor Werleman, semper ta hiba cuenta cu un posibel centrale pa Noord y pa Palmbeach.
Señor Maduro a bolbe bin bek riba e munt-telefoonnan publico y e a puntra pa instala un di nan como "test-case". Nos lo tuma esey den estudio, Señor Maduro. Aki na Aruba tambe tin nozems segun mi a tende aunke podiser nan ta poco diferente for di esunnan di Rotterdam. E yamadanan telefonico di e telefoonnan publico por lo general ta worde causa door di e personanan cu ta yama nan galiñanan na telefoon.
Segun checeo cu ta worde haci de vez en cuando a peticion di recherche ta resulta cu mayoria di insultanan cu ta tuma lugar vía telefoon ta bin di e telefoonnan publico.
Señor Leo su peticion pa un telefoon publico na Paradera tambe lo worde studia.

E storing cu Señor de Kort a menciona a worde causa door di e liñanan entre Savaneta y San Nicolas. Pero esey a worde coregi y ora e uitbreiding di Savaneta ta cla nos ta spera cu tur e cosnan aki por worde mehora.
Y asina, Señor Presidente, mi ta kere cu e contestanan aki tabata tur den segundo ronde. Masha danki.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen.
Thans gaan wij over tot de artikelsgewijze behandeling.
Artikel 1. Afdeling I: Baten en Lasten.
Bladzijde 2.

DE HEER V.KOCK: Ik zou graag van de betrokken gedeputeerde vernemen waarom de telefoongidsen meestal zo laat aan de mensen worden verstrekt.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Nan lo sali probablemente na juni. Aña pasa nan a sali mas o menos na mei - diferencia di un luna.

DE HEER V.KOCK: Waarom kan dat niet begin van het jaar?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Varios aña caba e ta sali mas o menos mei-mei di aña. Pero nos lo por trata na weita con nos ta hacié pa e sali na cuminsamento di aña.

Bladzijde 3.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, na post 502.02. Daar staat in de Memorie van Toelichting - het is maar een kleinigheid - iets over een pentograf voor de tekenkamer. Volgens mij moet dat pantograaf zijn, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Masha danki, Señor Kock.

Bladzijde 5.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, bij post 510.00 staat: "de teruggekeerde ambtenaar uit Nederland na voltooiing van zijn opleiding". Wat voor opleiding heeft hij gehad, Mijnheer de Voorzitter?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Hij heeft bedrijfsopleiding gehad bij de P.T.T.

Bladzijde 7, Kapitaaldienst. Afdeling II: Kapitaalsontvangsten en uitgaven.
Bladzijde 10, 11, 12 en 13.
Artikel 2.

De Partido Patriotico Arubano-fraktie wenst hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel.

De ontwerp-begroting van de Telefoondienst wordt in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen vóór en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends en D.G.Croes.

Tegen stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

10. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojecten voor het dienstjaar 1968. (Ag.no. 462; bijlage 1968 no. 7).

Zonder beraadslaging gaat men over tot artikelsgewijze behandeling.

Artikel 1. Afdeling I: Baten en Lasten, Gewone Dienst.
Bladzijde 2 en 3.
Kapitaaldienst. Afdeling II: Kapitaalsontvangsten en uitgaven.

DE VOORZITTER: Deze twee bladzijden hebben geen nummers, dus laten wij dan zeggen, linker bladzijde en rechter bladzijde.
Linker bladzijde voor de ontvangsten.
Rechter bladzijde voor de uitgaven.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, na post 6.15 e f.200.000 pa e industrie-terreinen na Barcadera, segun mi a lesa den e Memorie van Toelichting, e placa a worde aproba caba na Holanda.
Ki tempo nan ta spera pa cumpra e casnan for di e hendenan cu ta biba den e vecindario ey? Pasobra ta un fierno pa e hendenan ey biba den.
Ora cu biento bira bo ta haya hopi amonia y cosnan asina. Ta posibel pa Bestuurscollege haci un poco mas rapides pa e caso aki por worde soluciona y e hendenan por haya un otro cas pa biba aden y no continua den e situacion asina desagradabel?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad e credito aki a worde aproba door di Holanda y awor ta depende di nos cu con rapides nos werk uit e plannan mas leuw.
Mi tin bon speransa cu nos lo por logra esaki pa mas o menos fin di aña. Masha danki, Señor Presidente.

Artikel 2.

De Partido Patriotico Arubano-fraktie wenst hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel.

Het ontwerp wordt in zijn geheel aangenomen met 11 stemmen vóór en 9 stemmen tegen.

Vóór stemden de leden: C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort en G.F.Croes.

Tegen stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

11. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van afschrijvingspercentages (Uitvoering Eilandsverordening reserves en fondsen 1959, Ab. 1959 no 18). (Ag.no. 463; bijlage: 1968 no. 8).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het raadsbesluit aangenomen.

- - -

12. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting voor het dienstjaar 1968. (Ag.no. 464; bijlage 1968 no. 9).

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, awor nos a yega na un punto masha importante mes cual ta e begroting gewone dienst di aña 1968.
Na promer instancia lo mi kier a referi na aanbiedingsbrief den cual a ser duná di conoce cu e nihiliteitspositie di e begroting na fin di aña ta dos bes tres miyon.
Lo mi kier a referi tambe na e dificit cu tabatin ya caba aña pasá di un miyon a pesar cu lo e mester ta mas di un miyon pasobra cu Gobierno e tempo ey no a percura pa rente, interest y aflossingnan worde calcula den begroting y awe Territorio di Aruba ta hayé den dificultad.
Begrotingstechnisch tabatin solamente un miyon pero en realidad e tabata mucho mas. Esey ta nada mas cu un politica di avestruz cu e miembronan di banda pariba a hiba e tempo ey. Hopi di e pueblo no ta comprende e politica di avestruz aki.
Señor Presidente, ta straño pa mi con representantenan di pueblo den Raad ta bin desaproba cierto begrotingnan sin cu nan a papia tocante di djé den e algemene beschouwing. Nan no a bin cu ningun proposicion pa cambia e begroting. Por ta cu nan ta mucho floho pa lanta papia y critica cierto puntonan manera awor ey cu Telefoondienst y esun di Ontwikkelingsprojekten........

DE VOORZITTER: Señor Maduro, mi kier a propone pa laga e begrotingnan cu a worde trata caba y dicidi caba tras di lomba. Asina mes e cos aki ta bay dura hopi. Pesey mi kier pidi bo cooperacion pa nos trata solamente e hoofdbegroting cu ta nos dilanti.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi no a haci esey si mi no tabata kere cu tabata necesario.
Segun mi, como miembro di e Conseho aki, escohi door di pueblo y no nombra door di colornan, mi tin e plena libertad di trece padilanti mi opinion manera cu ami ta haya ta bon. Si mi ta haya cu ta necesario pa referi na cosnan anterior den e discurso lo mi hacié aunke e no ta mucho agradabel. Segun mi ta derecho democratico di un parlamentario pa haci referencia na cierto cosnan.
Anto mi ta papia di e gewone dienst aki, Señor Presidente, cu casi sigur atrobe sin cu nan bin cu ningun proposicion pa cambio nan ta sinta y vota contra sin ningun argumento.
Esey no ta trabao di un parlamentario segun mi concepto di kiko un parlamentario mester ta. Pero tin diferente concepto di kiko mester ta e trabao di un parlamentario.
Señor Presidente, tin hopi cos den e begroting aki cu ta identico cu esun di aña pasa. Mi a papia hopi biaha riba esaki. Té hasta mi a tende cu tin un cierto administrateur den un cierto dienst cu a sinta cu un bloknoot, traha overtime y copia post pa post y despues un di e trahadornan a bisé cu nos tin un stencil bieuw warda y djies e numeronan mester worde kita y pone otro numero. Mi no sabi si esey ta berdad, pero mi mester bisa cu ta hopi identico. Manera mi a bisa caba nos ta siguiendo e ley di Parkinson. Atrobe nos ta mira cu nos ta bay den mesun direccion. Contrario di e sonidonan cu nos a tende di e banda ey, manera nan ta bisa na Ingles, "one-track minded" aki banda bo ta tende otro sonidonan. Manera mi a bisa caba no ta solamente falta di e 8 - 9 luna di e Bestuurscollege aki pero ta un continuidad di un sistema cu a worde hiba pa hopi aña y ta dificil pa trecé den e pasonan correcto.
Begroting ta algo cu Gobierno mester atené na djé y si acaso ta necesario pa haci mas gasto, anto bin na Raad pa pidi aprobacion pa haci mas gasto. Pero no continua mal pasonan di e mesun gobernantenan cu awe ta sinta na otro banda, door di djies asumi cu representantenan di nan Gobierno,

lo defende nan ora cu nan no ta cumpli cu e reglanan di contabilidad.
Señor Presidente, mi no kier menciona atrobe di e buitenlandsverlof, pasobra e Materieel Ambtenarenrecht ta duna cierto privilegionan cu bo no por haci hopi cos. Diferente otro leynan pa cual nos tin cu bay vota - aunke cu nos vota contra - toch pa ley nan ta hayé.
Mi a papia ariba esaki extensamente caba, Señor Presidente.
Mi no kier bolbe cay den ripiticion.
Ainda mi ta convenci cu nos mester baha gasto di e presupuesto.
A pesar cu e otro banda ta convenci sin ningun motibo solamente tratando di haya un sorto di instrumento politico pa nan bin atrobe y continua den e mesun politica. Manera mi a bisa caba, ami nunca tabata, mi no ta y nunca lo mi ta un instrumento politico.
Señor Presidente, si nos mester baha gasto anto nos mester baha gasto di un y di tur. No solamente di e chikitonan, Señor Presidente.
Si mester economisa nos tur mester wanta e consecuencianan y e peso.
Lo mi a desea, manera mi a bisa ayera, pa nos por a forma un Gobierno unda cu tur partido ta carga e peso y responsabilidad y lubida un poco riba interes di partido y interes personal y politico. Lo mi a desea pa nos traha maske ta 4 of 8 aña realmente na interes, bienestar y progreso di e Territorio Insular di Aruba. Pero segun mi opinion, masha poco hende tin interes pa nos coopera y traha hunto pa nos pais por progresa.
Esey ta duel mi, Señor Presidente. Si nos tur coopera nos pais lo progresa. Sin union nos pais no ta progresa cu e paso cu lo e por progresa.
Si no tin union nos ta bay progresa masha poco poco mescos cu den e añanan pasa, si acaso nos por papia di progreso.
Señor Presidente, si nos kier reduci gasto, si nos no kier sigui hisa belasting, sigui pone peso riba pueblo, especialmente e homber chikito, anto por ta cu nos por kita presentiegeld den su totalidad, Señor Presidente. Ami ta considera esey como un pago pa mi trabao, Señor Presidente. Mi trabao, segun mi, bal un tiki mas cu e pago ey.
Ami ta aki den pa defende e interes di e pueblo y no pa e pago ey.
Si nos mester worde paga pa mantene un Gobierno mi ta kere cu e pago ey ta masha minimal. Segun mi nos tin cu cuminsa cu nos mes y reduci cierto gastonan innecesario. Nos tin cu duna un bon ehempel pa e pueblo mira cu realmente nos ta dispuesto pa haci sacrificio. Por ta cu ta duro pasobra kisas hopi a budget nan gasto riba esaki y nan ta sperando riba djé. Mi sabi sigur cu e lo bay duel hopi si nan perde e tiki placa aki. Mi sabi sigur, Señor Presidente.
Hopi di nan a bin aki den pá e presentiegeld. Ta duel mi atrobe si e interes personal ta hopi na pecho.
Señor Presidente, tocante e ponemento di hende na trabao sin credito.
Señor Presidente, mi kier refresca memoria di un y tur aki den dia cu mi a bin cu un mocion pa caba cu e asunto aki. Mi a bin cuné mustrando tur e inhusticianan cu a worde cometi den e ultimo 17 añanan.
Pero, Señor Presidente, ningun hende no tabata kier respalda e mocion aki pasobra cu nan no por admiti e berdad cu ta ser papia aki den door di Partido Revolucionario di Obrero.
Señor Presidente, mi kier papia di mal uso di autonan di Gobierno cu tanto biaha nos tur a critica.
Segun mi nos ta siguiendo e mesun pasonan. Mi ta sigui papia como un "roepende in de woestijn", manera nan ta bisa na Holandes.
Señor Presidente, mi ta sigui papia tocante ambtenaarnan y diferente otro hende den servicio di Gobierno cu ta keda cas y yama bisa cu nan ta malo aunke no ta asina. Por ta cu nan a core un paranda of nan tin hopi cos di haci. E cosnan asina ta costa Gobierno hopi placa.
Pasobra e trabao ey ta keda atrasa y otro hende tin cu trahé, podiser cu overtime. Ami ta kere cu ora un hende ta malo ta dokter mester duna autorisacion pa e bay cas. E cosnan aki ta inhusto. Podiser nan no ta malo y toch nan ta cobra e placa.

E cosnan aki ta baha e productividad di Gobierno mas abao. Esaki a ser tolera pa e Gobierno anterior y nos ta bay den mesun direccion.
Nos tambe ta toleré. Segun mi mester bin un cambio den e cosnan aki, Señor Presidente.
Mi ta sigui riba e automatische periodieke verhogingen. Aunke cu un homber no a haci su best automaticamente, despues di dos aña si e no haci nada malo, hopi malo mes, é ta haya su periodieke verhoging.
Segun mi nos mester usa un sistema manera e Americanonan di "merit increase". Si bo produci mas cu normal of mas cu e promedio, lo bo worde considera pa ùn promocion y no a base politica, pero a base di bo prestacionnan.
Señor Presidente, ta bien conoci cu Gobierno ta overstaffed. Mi ta comprende cu un Gobierno no por core manera un empresa priva cu e mesun eficiencia. Pero seguramente no tin duda alguna den mi mente cu hopi cos por worde drecha den e eficiencia di e aparato gubernamental di e Territorio Insular di Aruba. Seguramente nos por produci mas, pero manera mi a bisa caba si nos no ta uni nos ta keda mes leuw.
Señor Presidente, tocante e kaarchinan di dokter mi a tende cu nan ta haciendo un her-controle. Pero tin hopi hende cu no tabatin mester a haya kaarchi di dokter, hendenan cu tabatin suficiente manera pa paga gastonan di dokter. Den pasado hopi cosnan asina a worde haci, pero nos no por continua cu e tendencia ey. Tin hende cu mi conoce personalmente, Señor Presidente, den e cuestion di casnan di Gobierno - volkswoningen - mi tin entendi cu tin hende cu bon salario na Lago of na Gobierno ta biba den e casnan ey. Mi tin entendi cu hasta un shift-foreman cu ta gana mil y pico florin ta biba den e casnan ey pa hopi aña caba.
Señor Presidente, e cosnan aki ta a-social. Nan ta contra mi pensamento di con esaki mester worde administra.
Señor Presidente, mi ta sigui papiando tocante e hendenan cu debe belasting, especialmente e grandinan. Tin hopi di e grandinan, por ta pa razonnan politico di ambos banda, ta atrasa cu nan belasting.
Nan no ta paga. Gobierno ta cobra nan 3% mientras tanto cu Gobierno mester fía placa na banco na 7- of 8%.
Señor Presidente, e ta un scheve verhouding. Tin cu tin pa paga pero nan ta negocia ganando eynan 5% directamente cu e pagador di belasting mester bolbe cubri.
Señor Presidente, manera mi a bisa anteriormente den un reunion un par di luna pasa, e achterstand a subi for di cuater cien y pico florin na aña 1951 te awor pa un miyon y pico. Mi no ta corda pero lo mi kier a haya e cifra for di e diputado concerni cuanto e achterstand ta awor aki y cuanto e tabata na aña 1951.
Esaki ta indica e politica cu a worde hiba cu e partidarionan cu ta biba den e casnan aki no tabata cumpli cu nan debernan.
Señor Presidente, permiti mi di ripiti, pero den gewone dienst aki tin hopi hende incapacita ta traha pesey, por ta cu hopi cosnan no por bin cla na tempo. Tin otronan cu ta capacita pero nan no ta worde usá na departamento unda nan por ta necesario.
Tambe mi kier bisa cu tin hopi atraso den Financiën pero di otro banda mi ta mira un hende ta worde benoemd na Financiën y e ta traha na un N.V. Aruven. Segun mi Aruven N.V. mester ta asina cu e mes ta emplea su hendenan y paga nan. Pesey e ta un N.V., aunke cu Gobierno tin mayoria di e aandeelnan. Pero si ta pa un trahador di Gobierno worde paga door di gewone dienst pa traha cu N.V. anto hacié un departamento mes di Gobierno y no un N.V. Mi no ta di acuerdo cu cosnan asina, Señor Presidente.
Tocante taakomschrijving y functie-waardering lo mi a spera cu lo bin un reorganisacion den esaki. Por ta cu expertonan por bin haci un estudio. Mi sabi cu e expertonan aki lo tin un trabao masha grandi mes. Nan lo contra cu asina hopi inhusticia, asina hopi abuso, asina hopi interes partidario.

Señor Presidente, mi kier papia di Werkverschaffing cual e tempo ey difunto Juancho Irausquin tabatin bon intencion cuné pero e tabata, e ta y mi ta spera cu e lo no keda un instrumento politico.
Si tabata pa yuda esnan cu realmente ta den necesidad anto ta keda na Gobierno Central, si acaso nan ta asina hopi social manera cu nan ta pretende di ta, pa bin cu, manera cu nan tin na Holanda, un werkeloosheid uitkering. Socialmente lo e ta deseable. Pero, Señor Presidente, no ta loke ta socialmente deseable lo mester bin. Promer cu esey lo mester bin loke ta economicamente posibel y necesario. Si bo economia no ta sano, Señor Presidente, bo no por bin cu leynan social.
Manera mi amigo revolucionario di otro banda sa bisa, nos mester "take the bull by the horns". Nos mester cuminsa sana e situacion economico, no solamente di Aruba pero tambe di henter Antillas Holandes.
E ora ey nos por trece cierto cambionan social si economicamente e ta posibel. Door cu Holanda tin un economia sano y door cu nan a haci hopi sacrificio economicamente nan por a bin cu cierto leynan social eynan. Te awe nos ta haya e ayudo aunke nos tin cu paga pé.
Tin cu nos ta haya por nada, otro nos tin cu paga bek. Pero esey ta door cu na Holanda nan ta spaar. Pueblo ta spaar y Gobierno ta spaar.
Despues di e guerra tabatin un booming industry aki na Aruba, si na e tempo aya nos representantenan te na 1958 a percura pa drecha e situacion, pa spaar, pa inverti y cree empleo, anto awe nos lo no ta cu e problemanan aki. Ora mi ta papia di creamento di empleo, manera mi a bisa caba den e Conseho aki, si tur e placa cu nos a gasta cu Werkverschaffing, si nos a fía tur e placa ey pa traha mas hotel of mas otro industria awe nos lo tabatin 350 pa 400 cu trabao permanente. Pero si nos sigui cu e "political featherbedding" aki nos no ta yega ningun parti, Señor Presidente.
En cuanto Hydroponics "a big white elephant" mi kier bisa lo siguiente.
Por ta cu e tempo ey nan tabatin bon intencion. Mi no ta duda di e sinceridad y intencion di difunto Juancho Irausquin ora cu e a bin cuné.
Por ta cu e a worde mal informa pasobra segun e rapport a worde bisa cu e cultura ey lo produci 4 of 5 biaha mas cu cultura normal.
E rapport a bisa tambe cu esey tabata un ilusion y cu no ta corresponde cu e berdad. Tur aña ta worde vota tanto placa pa e Hydroponics cual no ta produci nada. Tin hopi hende ta haya cos por nada ayanan, tomati por nada y berdura por nada. E cosnan aki no por sigui asina, Señor Presidente. Pa añanan caba e a worde haci pero nos no por continua den e sistema aki.
Na aña 1965 nan tabatin un winst. Nunca e lugar aki por produci. Nos ta sigui tira placa afor, Señor Presidente, placa di e pagadornan di belasting. Por ta cu mi sugerencia ta poco straño y por ta hasta chistoso. Pero ta mihor si nos cohe e Hydroponics aki y draag e over na monumentenzorg.
Señor Presidente, en cuanto e situacion laboral aki na Aruba mi kier bisa lo siguiente. Poco dia pasa un cantidad di obrero estranhero a bin traha aki pa poco tempo teniendo e prijs di e trahador abao.
Mi no kier bay den detayes ya cu mi a papia hopi riba esaki, Señor Presidente, pero mi no a haya respaldo di ningun banda.
Pero mi ta sigui papia y mi ta menciona cu Gobierno ta laga estranhero drenta aki na Aruba pa traha trabao di welder, metsla, carpinté etc, pa hopi tempo caba. Tin un cantidad di carpinté y metsla estranhero aki na Aruba, mientras tanto cu nan ta bisa cu e otronan no ta cualifica.
Mi sabi cu nan ta pasa esunnan di afor un test pa cualificacion pero lo mi kier a compara e asunto aki cu un dentista di Colombia cu tin 6 aña aki ta practica y pasobra cu su prijs ta mas abao e tin cu bay pasa un test pa chek si e por haci e trabao aki, ya cu e ta hacié pa 6 aña caba. Aparentemente e dentista aki no por pasa su test aunke e a gradua na Universidad di Colombia.

Pero ya, Universidad di Antillas ta mas halto cu esun di Colombia y e no por pasa e test di e Universidad di Antillas y probablemente e lo tin cu bay. Nos ta bin bek den e circulo cerrado eynan. Esaki tabata na beneficio di e pueblo pasobra e prijs tabata mas abao, pero toch e mester bay afor, Señor Presidente. Mi ta protesta severamente, Señor Presidente.
Señor Presidente, mi ta continua papiando tocante e cuido medico y mi ta bay haci poco pregunta, por ta nan lo ta poco penoso of poco duro y lo lanta hopi stof y lo pone e lugar aki tembla tiki, Señor Presidente.
Señor Presidente, den e 4 districtonan Gobierno tin su dokter e tin su Botica. Gobierno ta pone su medicinanan eynan y e dokternan tambe tin nan praktijk particular. Mi tin entendi cu nan ta usa parti di e medicinanan pa e casonan particular y segun mi tin entendi e idea lo mester ta pa nan poné bek, vul aan atrobe, loke nan a usa particularmente, cu nan a cobra pé. Segun mi esey no ta worde haci den ultimo añanan y no tin ningun sorto di control riba dje, Señor Presidente. Lo mi kier sabi di e diputado ta con esey ta bay. E medicinanan aki ta worde teruggestort, Señor Presidente?
Tambe na e voorlopige P.P.K.-patiëntnan cu tambe ta haya medicina for di e boticanan aki cu despues, por ta Gobierno ta bisa cu nan tin cu paga e cosnan bek y nan ta paga Gobierno mientras tanto cu Gobierno ta paga e dokter y por ta e dokter lo mester vul e aan atrobe.
Segun mi tin entendi cu tin algun caso cu nan ta vul e aan cu monsters. Lo mi kier a sabi ki control tin riba esey pasobra tin hopi placa involvi. Segun mi aki tambe tin un circulo cerrado y mi ta sigui riba e asunto aki. Tambe mi a tende cu actualmente ora cu no ta specialista manda bo na hospital bo mes dokter mes no por trata bo eyden.
Solamente un specialista por trata bo eyden. Otro circulo cerrado.
Lo mi kier sabi si ta berdad. Tambe lo mi kier sabi ki paso Gobierno ta pensa di tuma pa kibra e circulo cerrado aki si acaso e ta existi.
Señor Presidente, tambe mi kier puntra si ta berdad cu e dokternan particular no por cumpra cerca agencia pero nan ta worde obliga di cumpra na botica, unda cu e prijs ta mas halto, naturalmente pasobra tin cierto hendenan cu tin interes aden. Mientras tanto cu e dokternan di Gobierno cu tin nan botica nan sí por cumpra cerca agencia. Mi tin entendi cu esaki tin un Landsbesluit riba djé di Gobierno Central.
Lo mi kier puntra si esey ta berdad, Señor Presidente.
Esaki seguramente lo trece hopi confusion pero mi ta sinti mi moralmente obliga di trece esaki padilanti y lo mi kier un contesta detaya y satisfactorio den e caso aki. Pasobra segun mi Gobierno tin hopi placa ta bay perdi den esaki sin cu worde controla.
Señor Presidente, nan ta trata di herbebos Aruba, gastando hopi placa.
Señor Presidente, te hasta kwihi na mondi ta muri y mi no ta mira e necesidad awor aki pa bay herbebos. Segun mi esey ta un otro parti di Werkverschaffing. Esey ta un departamento apart mescos cu esun di Veeteelt-Landbouw. Un gran parti di djé ta Werkverschaffing. Henter Gobierno, Señor Presidente, cu excepcion di un grupo chikito ta un Werkverschaffing grandi. Tin algun hende ta traha duro y tin un otro cantidad cu e unico trabao cu nan ta bay haci ta cobra na fin di luna, Señor Presidente.
Señor Presidente, tin hende incapacita cu ta na trabao mientras tanto cu Gobierno ta gasta placa pa manda e muchanan afor pa studia y ora nan bin no tin trabao pa nan. Mi ta menciona e caso di un keurmeester cu actualmente ta na Aruba. E a bay cu beurs di Gobierno y awor cu e a bin bek no tin trabao pé. Pero tin trabao pa otro sí pa hopi tempo caba pa puesto politico. Mi ta sigur, Señor Presidente, cu pa mi tambe lo tin un trabao bon paga si mi kier haci cierto movecionnan.
Pero unda nos ta bay, Señor Presidente. Seguramente nos ta hiba nos pais den perdicion.

Señor Presidente, mi ta mira riba e presupuesto cu a worde pidi atrobe f.7.600 mientras tanto cu tin un contract cu Olde Molen. E lugar no ta produci nada, solamente perde nan ta perde.
Si nan ta perde asina hopi y si nan no por paga ni e gastonan cu Gobierno tin cu e edificio anto lubida riba tur e perdidanan cu nos a hiba caba. Ta tempo pa e hendenan di otro banda admiti cu nan a faya y pa nos tur hunto yuda nos pais bay dilanti.
Señor Presidente, mi kier papia tocante e discriminacion cu tin den e schoolnan catolico y e schoolnan publico. Por ta mañan nan ta yama mi comunista of ateista, pero mi ta kere cu e sistema di educacion mester ta un sistema. Pero no cu un catolico, of un di Gobierno of un di metodista, un di adventista of un di Jackson Church y e cosnan asina. Segun mi e mester ta centralisa den un sistema di educacion. Pero casi sigur mañan nan ta yama mi comunista of ateista pero mi lomba ta basta hancho, Señor Presidente, y mi ta wanta tur eseynan.
Pero e inhusticia cu mi kier menciona aki den ta cu pa drechamento di e gastonan cu tin cu e klasnan nos ta ripara cu openbare school ta haya mas o menos f.800,-- y e school particular ta haya solamente f.400.
Mi atencion a worde hala riba esey door di schoolnan particular.
Tambe na Corsow Reformista Antillano a trecé den discusion.
Por ta cu e ongelijkheid aki por worde kita den futuro. Mi no ta kere cu esey a ser haci intencionalmente pero manera mi a bisa e paso a sigui mescos.
Señor Presidente, un biaha mas mi kier haci un apelacion riba un y tur pa nos tur hunto contribui pa un Aruba mihor pasobra ta esey ta loke nos tur ta lucha pé. Mi ta spera cu cualkier dia esnan di buena voluntad lo sigui mi pasonan pa nos lucha pa un bida mihor y pa un Aruba mihor. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst tot twee uur ten einde de leden de gelegenheid te geven de lunch te genieten.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, por fin e miembronan di Eilandsraad por a ricibi e begroting aki despues di un tardansa basta grandi. Si despues di e tardansa aki nos por a kere cu Bestuurscollege a presenta algo nobo, algo fantastico na Eilandsraad anto e ora sí nos a keda kiboka ora nos a weita e begroting. Nos por weita bon cla cu e begroting no ta nada otro cu un engaño y hungamento cu cifras. Nos por weita claramente for di e begroting aki ki capacidad e Bestuurscollege aki tin y nan ta pretende nan mes cu nan sabi con ta traha.
Loke ta cualifica pa futuro esey nan ta laga para un banda pa dedica nan tempo pa kita por ehempel, schoonmaaksternan na school y empleadonan na Dienst Openbare Werken, kita obreronan na Water- en Energiebedrijf y hasta ambtenaarnan nan ta kita.
Señor Presidente, esey ta loke nan ta yama traha y cualifica pa futuro.
Ora nan faya den kitamento di ambtenaar y nan bay dilanti Huez y cu nan perde caso na ultimo momento ey e ora ey nan ta baha nan rabia riba poco trahadornan na Water- en Energiebedrijf y asina kita seis tata di familia for di trabao. E ora ey nan ta baha nan rabia kitando pan for di varios criatura inocente con tal cu nan por complace cu algun amigo politico. Pero mihor tabata, si Bestuurscollege a dedica tur su tempo y energia pa traha na bienestar y progreso di e isla aki y trata mas tanto posibel di economisa den e gastonan di e begroting regular di Aruba.

Lo mi ta masha cortico. Mi kier solamente haci tres pregunta den e ronde aki y nan ta lo siguiente.
Hopi hende na Aruba ainda ta sufri pa motibo cu nan no tin elektricidad.
Mi kier a puntra Bestuurscollege categoricamente con ta pará cu elektrificacion di districtonan pafor di Playa.
Tambe lo mi kier a puntra Bestuurscollege kiko nan ta pensa di haci pa pone mas luz na caya, principalmente den districtonan pasobra anochi tin un scuridad inmenso den districtonan. Por ultimo lo mi kier a puntra Bestuurscollege kiko a para di e plannan pa e sportcentrum na Santa Cruz y con leuw e plannan ey ta. Señor Presidente, masha danki.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, composicion di un presupuesto nos por yama e stempel riba e beleid, e politica cu un Bestuurscollege por hiba al cabo. Mas ainda, Señor Presidente, un presupuesto ta haya enfasis ora cu den e aanbiedingsbrief ta ser menciona cu e presupuesto ta trahá segun "realiteit"; es decir, basá riba realidad.
Señor Presidente, corda un presupuesto cu no ta basá riba realidad anto mi no ta kere cu hamas Señor Presidente lo por a yama un reunion asina pa tratamento di un presupuesto. Cualkier obheto cu tin aspectonan mentiroso lo no por ser tratá corda acceptá. Pero una vez cu e miembronan di Raad por a haya lesa den e presupuesto aki, si ta trahá: "bovenal afgestemd op de realiteit", segun e aanbiédingsbrief, anto ta deber y derecho no solamente di e miembronan di oposicion pa averigua cu ta asina, sino tambe ta un derecho y deber sagrado di tur e miembronan di Raad y tambe di henter nos pueblo Arubano.
Mas ainda, Señor Presidente, nos ta concentra riba esaki, una vez cu pueblo Arubano por a constata cu e politica cu e Bestuurscollege aki a hiba no tabata segun realidad. Y esaki no ta un secreto pa ningun hende, Señor Presidente, menos pa esnan cu tabata victima di e beleid cu e Bestuurscollege aki a hiba al cabo. Victimanan manera Señores Albus y Kemp, Señor Presidente, kendenan a ser kita for di Dienst Openbare Werken na un manera cu ningun hende di nos pueblo por comproba, menos un Huez. Pesey awe nan ta na trabao atrobe pasobra husticia a vence. Husticia a vence tambe ora cu Bestuurscollege a dicidi di manda Señor Flemming na cas mientras cu no tabatin ningun motibo basico.
Sí tabatin motibonan, Señor Presidente, pero motibonan basá solamente riba odio y rencor personal en cuanto e persona. Ta ariba esaki solamente Bestuurscollege a concentra su mes mientras cu tin tanto asuntonan di gran importancia pa nos pueblo? Mi no kier meen asunto di kitamento di schoonmaaksternan di diferente schoolnan. Mi kier meen e asunto importante di e ley nobo di enseñansa.
Mi kier remarca solamente cu te ainda Raad no a ser informa tocante consecuencianan tanto financiera, social y educativo cu nos isla por encontra ora cu e ley aki bin na vigor.
Mi ta remarca esaki, Señor Presidente, pasobra riba presupuesto no tin nada menciona una vez cu ya caba segun rumores di fuentenan di prensa na september 1968 nos lo haya nos enfrenta cu e leynan aki.
Señor Presidente, mi kier a puntra Bestuurscollege si acaso Bestuurscollege no ta dispuesto pa duna su advies en cuanto e ley nobo aki di Mammoeth, manera nos ta yamé.
Señor Betico Croes mester sabi esey como cu e mes ta un hefe di school y diputado di Enseñansa. Ora cu e sistema di enseñansa ser comparti den e cuatro capitulonan, esta kleuter onderwijs, basis onderwijs, voortgezet onderwijs y wetenschappelijk onderwijs. E ora ey nos por mira anto, Señor Presidente, cu principalmente e voortgezet onderwijs aki lo haya un cambio pero un cambio formal cu seguramente tin consecuencianan financiero pa nos isla. Señor Presidente, no solamente financiero pero lo mi kier a bay mas leuw di esey, Señor Presidente, ora cu nos ta mira kiko ta e consecuencia si e Mammoeth-wet aki bin na vigor pa esnan cu awe ta den posicion di e diploma di 1920 diploma 77a y 77b.

Manera nos tur sabi cu diploma 41a y b un persona cu ta den posicion di esey por duna les ora cu e Mammoeth-wet bin na vigor, ora cu M.A.V.O. ser introduci aki na Aruba y na Antillas en general.
Kiko ta para di esnan cu no ta den e posicion ey y cu a studia den e tempo mas moderno y kendenan ta den posicion di e diploma 71a y 71b.
Señor Presidente, si e ley mester worde treci na september 1968 Señor Betico Croes, si acaso e no ta para na un mulo mañan e no por bay mulo bek unda awe e ta non-actief. Den e ley nobo aki ta stipula cu solamente un persona cu ta den posicion di oude-hoofdakte por duna les na un M.A.V.O.-school.
Señor Presidente, esakinan ta cosnan di gran interes pa nos pasobra ora cu nos ta trata di mira padilanti y ora cu nos ta papia di mira padilanti locual nan ta yama goberna, anto nos tin cu mira padilanti pa e futuro di Aruba - esta e hubentud escolar cu tin awendia.
Señor Presidente, mi no ta bay mas leuw den e caso aki. Solamente mi kier bisa cu mi sabi cu mas aworo miembronan cu ta sostene Gobierno, lo bisa cu esaki ta algo di Gobierno Central.
Señor Presidente, por ta cu Gobierno Central sabi cu e richtlijnnan ta worde duná door di Bestuurscollege. Pero nos no mester bisa, laga Gobierno Central haci loke e kier. No ta asina ta e tendencia aki den Raad principalmente pa esnan cu ta sostene Gobierno cu nan lucha Arubiano. Señor Presidente, aki nos tin cu trata di lucha Arubiano. Akinan mester bin na vigor kiko ta lucha Arubiano - esta enseñansa di nos hubentud escolar.
Señor Presidente, na e momento aki tin diferente conversacionnan cu cabesantenan di school. Mi ta papia solamente di voortgezet onderwijs - esta e M.A.V.O. y H.A.V.O. pasobra ta eyden e punto culminante lo ta ora cu e Mammoeth- wet aki ser accepta. Manera mi a bisa segun fuentenan di prensa dia 5 di september probablemente, e ley aki lo bin na vigor. Kiko ta e standpunt di Bestuurscollege en cuanto esaki?
Ta masha importante pa nos pasobra cu e conversacionnan cu tin na e momento aki cu Inspector di Enseñansa no mester keda solamente na conversacionnan. Mi ta kere cu nos, representante di pueblo mester ta na haltura di kiko e conversacionnan aki a trece padilanti y kiko ta e punto di bista di Bestuurscollege.
Señor Presidente, e beleid di Bestuurscollege segun a ser bisá hopi biaha aki den ta un politica di mira padilanti y un politica basá riba realidad, pasobra mi a bisa cu un begroting ta stempel di e politica di un Bestuurscollege. Pero, Señor Presidente, mi tin cu contra-aresta esaki pasobra si esey ta asina anto awe hopi promesanan, cu a ser haci den e lucha y campaña cu nan a hiba, lo mester a keda cumpli.
Ainda mi ta tende for di boca di diputado Betico Croes ora den campaña e ta critica miembronan di Partido Patriotico Arubano den Bestuurscollege cu nan ta laga e muchanan di school bebe awa cayente, cual segun Señor Betico Croes ta algo inhusto, mientras cu e diputadonan ta bebe awa of juice frieuw. Ata Señor Betico Croes awe ta miembro di Bestuurscollege, mas ainda, diputado di Enseñansa.
Nos tur por corda cu e problema di waterkoelers tabata un atraccion asina grandi den campaña, principalmente tatanan di yiu cu ta traha na school. Mi sabi cu den e contesta cu a ser duna ora cu esaki a worde puntra den huishoudelijke vergadering nan a bisa cu no tin placa.
Realidad tabata, Señor Presidente, si acaso e argumento aki mester a worde trecí den campaña anto e ora ey mi ta kere cu e resultado di voto lo tabata completamente otro. Pero na Holandes tin un proverbio cu ta bisa, "wij zijn blij gemaakt met een dooie mus".
Señor Presidente, e beleid di Bestuurscollege no tin base realistico en cuanto e tratamento di medico escolar, schoolarts.
Laga nos no gaña otro, Señor Presidente.

Tempo cu Partido Patriotico Arubano tabata forma Bestuurscollege e schoolnan di Aruba tabata por a haya bishitanan regularmente di un of otro medico di school.
Segun opinion di diferente cabesantenan di school aki na Aruba tabata poco. Nan mester tabata mas frecuente, pero una vez cu tabatin solamente un schoolarts Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano a dicidi di nombra un otro. Lastimamente Partido Patriotico Arubano no a cohe mayoria absoluto y awe nos por mira cu mas cu 17.000 mucha ta sin medico escolar. Pakiko? Pa motibo cu un di nan a kita a base di asuntonan familiar y e otro a ser kitá di mala fé, Señor Presidente, pasobra intencionalmente e Bestuurscollege aki, sin ningun clase di escrupulo a trata di hunga cu salud di nos hubentud.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Kan de heer Alders bewijzen dat wij dat gedaan hebben?

DE VOORZITTER: U kunt daarop reageren in de eerste ronde. Dit is geen punt van orde.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Awe ariba e presupuesto tin un post na hoofdstuk X, paragraaf 9, post 2.10.16.0.04 na unda nos por mira f.3.000 cu nos tin cu saca atrobe pa atrae un medico for di exterior siendo cu no tabatin mester, no tabatin necesidad di esaki mientras cu Bestuurscollege tabata den posicion di un schoolarts caba. Asina ta goberna y mira padilanti?
Papiando di mira padilanti kisas den un caso Bestuurscollege a mira padilanti - esta pone riba presupuesto un suma di f.600,-- di kindertoelage pa e hefe di Voorlichtingsdienst. Atrobe nos por constata cu e presupuesto aki no ta basá riba realidad. Pakiko? E persona concerni, asina leuw cu mi sabi, no a sera enlace matrimonial ainda té pa hasta e tin derecho riba kindertoelage. Realidad tabata, Senor Presidente, si awe e promesanan di Arubaanse Volks Partij en cuanto e Werkverschaffing a ser cumpli.
Tocante Werkverschaffing, Señor Presidente, mi kier a bisa lo siguiente. Lastimamente den huishoudelijke vergadering nos a lubida un par di pregunta masha importante pa haya un bista completo riba situacion di Werkverschaffing. Lo mi aprecia si ainda Raad por worde informa durante e reunion aki cuanto e pago total na trucknan, pick-up y otro vehiculonan pa dia 31 di december 1967 a suma, parti entre vehiculonan di Dienst Openbare Werken y esnan particular.
Pa yuda den caso di necesidad, Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano na februari 1960 a cuminsa cu Werkverschaffing. Durante e añanan cu a sigui masha hopi politiconan a critica nos pa tur sorto di cos pa causa di Werkverschaffing. E a haya nomber Compañía di Nayo y tambe awa di bida, pero sin duda alguno e a yuda hopi den oranan di necesidad. Tambe basta trabao util a worde haci door di Werkverschaffing cu vale la pena menciona.
Tumando over na juli, aña pasa, e Bestuurscollege aki a haci hopi malo cu Werkverschaffing cu awe despues di 8 luna di tempo casi no tin Werkverschaffing mas. No cu Bestuurscollege a stop Werkverschaffing y pasa e trahadornan na Dienst Openbare Werken.
Esey tabata engaño den e campaña electoral.
Laga mi lesa un carta dirigi na trahadornan di Werkverschaffing door di e difunto lider di Arubaanse Volks Partij na mei 1967.
"Apreciable trahador di Werkverschaffing,
Pa medio di e carta aki mi ta desea di extende un cordial saludo na bo y na bo apreciable familia. Cu duele den mi curazon mi mester dirigi mi na bo como trahador na Werkverschaffing.

Cuanto lo mi a desea di a dirigi mi na bo como obrero di Dienst Openbare Werken cu tin e privilegionan stipula den nos leynan di obrero. Pero manera boso sabi ta e Gobierno di Partido Patriotico Arubano a introduci e departamento di Werkverschaffing cu e consecuencia fatal cu prijsnan di obrero ta baha ariba Aruba y Petrona kende ta doño di un firma di construccion por a enriquese su mes abusando di e situacion aki. Manera bo por a tende na nos reunionnan ta un punto riba mi iniciativa di e programa di Arubaanse Volks Partij pa nos elimina Werkverschaffing y pasa tur e trahadornan di Werkverschaffing pa Dienst Openbare Werken. Ta nos intencion pa laga Openbare Werken mes haci tur e trabaonan de la manera cu tur hende di Werkverschaffing y hopi otro lo por traha na Dienst Openbare Werken riba un base fiho y cu un sueldo cu nos lo revisa di acuerdo cu costo halto di bida. Un otro bon noticia cu mi ta desea di participa bo ta cu despues di a studia boso posicion na Werkverschaffing a resulta cu di acuerdo cu nos ley tur trahador di Werkverschaffing tin derecho riba 12 dia di vacacion den forma di placa. Ya mi a traha un reclamo cu a worde firma pa hopi di boso pa por pleita e caso aki dilanti di instancia concerni. Tambe mi a haci pregunta caba na e Minister tocante pago di vacacion cu boso tin derecho ariba.
Mi ta sperando su contesta pa mi sigui e asunto mas leuw. Pero ta di comprende cu ora Arubaanse Volks Partij gana e eleccion aki ta nos Gobierno mes ta tuma e decision ariba e asunto aki di acuerdo cu ley"

Te asina leuw un parti di e carta dirigi na trahadornan di Werkverschaffing. E carta aki ta firma pa e difunto lider di Arubaanse Volks Partij, Cornelis Albert Eman. Kiko e Bestuurscollege a haci? Nan a yena Werkverschaffing te na 846 hende na december aña pasa plus 85 trucks, pick-ups y otro vehiculonan. Tin masha hopi foreman cu sueldo di f.3,50 pa ora. Tur hende cu a haya un job na Werkverschaffing tabata den e necesidad di mester worde yudá segun cual Werkverschaffing su doel ta? Alcontrario hopi di nan a worde complace solamente pasobra nan ta apoyadornan di partido. Den cinco luna a gasta f.45.000 na graniet. Trucknan tabata core rond y puntra hende si nan tabata desea graniet na cas. Tin caminda nan a basha graniet sin peticion ora cu no tabatin hende na cas. A worde gasta na material den cinco luna di tempo f.20,-- cerca particular. Cahanan ta yen di herment y toch ta sigui cumpra mas. Masha hopi cos a worde cumpra y té awe no a usa nan. Den un grupo, por ehempel di 10 trahador bo ta haya nan cu 14, 15 té hasta 16 chapi. Den caha na Seri Noka tabatin mas o menos 20 pik y toch nan ta cumpra mas pik pa grupo di Macuarima. Esakinan ta e casonan cual por ilustra e casonan aki. Tin cantidad di hende cu tabatin nan trabao fiho y nan a kita djies pa traha na Werkverschaffing. Mi tin prueba di esakinan, Señor Presidente, y si e mester bay asina leuw lo mi trece padilanti. Pakiko? Pasobra nan a worde priminti mihor sueldo na Werkverschaffing. Tin hende cu a core cumpra dumptruck pa traha na Werkverschaffing. Otro a corta dak di nan truck pa carga rama na Werkverschaffing. Awor, ata practicamente tur di nan na cas. Tin di nan cu debe riba nan auto y awor nan ta sin trabao. Tin trahador cu a keda simannan completo sin traha y toch cobra nan sueldo na Werkverschaffing completo.
Señor Presidente, awor aki por lo menos te dialuna ultimo tin hende ta traha anochi na Chicago Bridge y den dia na Werkverschaffing.
Nos no tin nada contra ningun persona cu haci esey, pero no na Werkverschaffing pasobra Werkverschaffing t'ey pa yuda esnan cu no tin ningun otro sorto di trabao.
Ariba pregunta cu si tin caso cu Werkverschaffing a traha riba terenonan priva Bestuurscollege ta suma sportterreinen, schoolterreinen, sociale instellingen etc. Esey ta pone nos hari. Nos kier meen por ehempel traha den cura di un diputado, tene matanan na orden y muhá tur mainta, plama graniet den cura di cas di tata di un diputado.

Eseynan nos kier a meen cu trabao den of ariba tereno particular. Y tur hende aki ariba Aruba sabi cu esey a worde haci door di Werkverschaffing. Na kantoor Bestuurscollege a bay over na emplea 13 mucha muher na Werkverschaffing y pone mayoria traha trabao di Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg locual ambtenaar mester traha.
Esey anto ta un manera di exploita trahador. E defensor di obrero ta na haltura di esey sigur. Hopi malo a worde trata cu Werkverschaffing, té cu awor practicamente no tin nada mas di djé cu a resta. Pa evita mal comprendemento mi kier haci enfasis riba e hecho cu nos no ta critica ningun di e hende cu a haya trabao aunke sea asina cortico na Werkverschaffing ni tampoco criticanan pa sueldo di bentaha cu nan a haya na Werkverschaffing. Nos ta critica Bestuurscollege cu a permiti y a yuda destrui cu Werkverschaffing, cu placa di pueblo di tal manera.
Awor nan mester kita tur e hendenan for di trabao atrobe. Nan ta purba gaña pueblo bisando e hendenan cu Bestuurscollege di Arubaanse Volks Partij y combinacion no por yuda pasobra ta Gobierno Central, Jossy Tromp cu Osbaldo Croes no kier firma pa duna placa pa paga ñan.
Señor Presidente, ultimamente un fiansa, si mi no ta kiboka, di dos miyon a worde haci na Gobierno di Territorio Insular di Aruba pa Gobierno Central.
Señor Presidente, pueblo no por worde gaña mas, mucho menos mientras cu Partido Patriotico Arubano t'ey pa bisa nan berdad.
Señor Presidente, e situacion di Werkverschaffing ta asina deplorabel cu nos ta sigui papia mas di djé ora cu nos ta haya e oportunidad den tweede ronde. Durante tratamento di articulonan nos lo bolbe papia di djé.
Otro irrealidad den e presupuesto aki ta lo siguiente, Señor Presidente. Mas aworo cu nos yega na artikelsgewijze behandeling unda cu nos ta mira hoofdstuk 9 paragraaf 3, post 2.09.03.0.51. Eynan tin notá, dienstaansluiting afdelingschef administratie. Nos kier a mira esaki cambiá na dienstaansluiting administratie. Naturalmente ta worde puntra pakiko. Wel pa motibo cu e afdelingschef no tin telefoon na su lessenaar y pasobra cu e no tin esey, nos no mester menciona esey den presupuesto. Fuera di esey, ariba e mesun post, Señor Presidente, mi tin lo siguiente. Huisaansluiting di telefoon afdelingschef f.10,-- per maand.
Esey ta nifica anto cu e persona concerniente ey ta haya f.120,-- pa aña. Señor Presidente, esey no ta berdad. E persona ey no ta haya telefoontoelage.
Mi ta propone anto pa schrap e suma di f.120,-- pa aña for di e presupuesto haciendo esaki anto un gasto menos.
Señor Presidente, asina mi por bay mas leuw. Eseynan ta sumanan chikito cu no ta "afgestemd op de realiteit" manera e aanbiedingsbrief ta bisa. Pero, Señor Presidente, den corriente di e reunion aki nos lo tende mucho mas di realidades poni den presupuesto y esey lo ta gracias na e estudio cu a ser haci pa nos fraccion di Partido Patriotico Arubano pa mustra Bestuurscollege y e partidonan cu ta sostene e Gobierno cu nos t'ey pa mustra bosò e berdad. Señor Presidente, té asina leuw den promer ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, despues di a tende varios orador den e sala aki awe expresando nan opinionnan tocante e presupuesto aki ta un costumber, segun mi ta comprende di cada aña, e pikman ta los y nan ta cuminsa bati hopi.
Un biaha e ta constructivo y un biaha e ta negativo.
Na promer lugar mi kier extende un palabra di felicitacion na nos diputadonan, especialmente esun di Finansas, kendenan awe por a duna un presupuesto firme cu e situacion real y e debenan cu nos tin pa paga den futuro. Esaki ta un informacion valido pa nos populacion Arubano sabi su situacion economico y financiero pa asina e ta conciente di su responsabilidadnan den e comunidad.

Esaki ta gracias na e begroting aki caminda nos por a weita cuanto placa a worde fiá y kiko a worde hací cunele y cuanto nos debe ta ainda. En bista di e criticanan cu ta bin di nos oposicion nos por bisa cu esey ta logico y cu esey ta algo facil. Nan ta bisa, "any fool can criticize". Pero pa haci algo constructivo ta tuma un homber di caliber, un homber cu sabi kiko e mester haci pa asina e ta contribui constructivamente den cualkier asunto cu e ta hayéle aden.
Tocante e politica di Aruba, especialmente di mi fraccion, mi mester bisa cu Arubaanse Volks Partij ta e partida di mas bieuw den Antillas y mas bieuw di Aruba. Y for di e partida aki Partido Patriotico Arubano a nace. Asina ta Arubaanse Volks Partij a contribui tambe na Partido Patriotico Arubano pasobra si no tabatin Arubaanse Volks Partij, Partido Patriotico Arubano nunca lo tabata na bida awe pa grita asina duro pariba ey. Asina laga nos considera nos partida como e base, como e fundeshi di evolucion politica di Aruba. Laga nos considera nos partida como e partida cu a contribui mas den Antillas na evolucion politica, e evolucion contra-colonialismo, cu a kibra e cadena y a lucha pa autonomia, pa trece un statuut y un constitucion y cu a trece diferente evolucionnan y cambio awe, cu ta duna bosonan tur aki den e derecho sagrado di para critica y papia loke boso ta haya ta bon.
Ta duel mi mucho cu nos partida te awe no a bay bancarota y nos no a worde hala dilanti Huez pa worde declara failliet. Nos ta un partida firme. Un partida manera Arubaanse Volks Partij nunca a worde hala dilanti corte pa worde declara failliet. Mi ta papiando politicamente y ta deber di nos partida di respalda nos politica. Si no tin obligacionnan politica bo no por forma un Gobierno. Esey ta un sistema democratico den tur pais, e evolucion politica di e pais cu ta forma e grupo.
Y for di e grupo ey nan ta eligi e representantenan pa representa nan gubernamentalmente. Pero den Antillas, desgraciadamente, trabaonan cu mester worde haci constructivamente tin mas politica cu tin asuntonan cu mester worde haci pa pueblo. Esaki nos por a constata den 12 aña di gobernacion di Partido Patriotico Arubano caminda nos por weita awe, despues di 8 luna nos por realisa kiko a pasa den 12 aña y kiko Aruba economicamente ta enfrenta cuné. Nos por referi na varios rapportnan, diferente rapportnan cu a trece padilanti nos situacion economico y financiero. Rapportnan cu ta compila pa hendenan experto y awe den e Raad aki nos a tende comentario politica di Werkverschaffing.
Si nos emplea hende na Werkverschaffing nan ta kiek, si nos kita, nan ta kiek. Asina ta, nos no sabi mas o menos kiko e politica aki ta hunga den e bienestar di Aruba.
Tocante nos partida y tocante cambio cu a bin, nos por bisa cu no solamente na Aruba nos ta mayoria pero na Corsow tambe den Gobierno Central e mesun fraccion aki ta representa 5 miembro di Staten y e fraccion di otro banda ta worde representa door di tres. Kier meen cu e isla di Aruba politicamente ta fuerte den su politica y tin e pueblo como su mayoria total tras di djé.
En cuanto e evolucion politica, despues di un cambio colonial, nos a bin na un sistema autonomo cual ta un contribucion grandi di nos partida. Y awe nos ta weita cu Gobierno Central tambe tin cierto decir den nos isla. Aruba hunto cu diferente isla ta forma Antillas y conhuntamente nos ta forma un plasa di lasos fictivos. E sistema cu nos ta haya, ta cu Isla Ariba, Bonaire, Corsow, cada uno ta forma Antillas Holandes.
Y nos ta weita cuanto placa tin riba e begroting y cuanto nos a haya pa Aruba. Nos por bisa cu nos a contribui na Antillas.
Awe como miembronan di Conseho Insular di Aruba nos tin e derecho pa dicidi riba nos mes presupuesto. Mi a tende hopi partijpolitiek ta haci un diferencia. Nos ta un partida y nos tin disciplina den nos partida y no manera tabatin antes caminda cu tabatin oportunista ta core laga nos pa haya puesto cerca Partido Patriotico Arubano.

Eseynan ta politicanan destructivo. Un homber parlamentariamente no ta priminti un hende bay over pa un posicion politica. Esaki mester worde haci na un base di cada partida cu su pueblo a vota péle y respeta otro ora cu e negocia na un manera democratico caminda oportunismo politico mester worde elimina. Esaki ta hunga un rol grandi den Antillas. Desgraciadamente esaki no ta contribui na progreso di nos Antillas ni Aruba ni di ningun parti di mundo.
Tocante e lucha Arubano esey ta algo cu no tin mucho di papia riba djele pasobra nos a demostré. Ata nos Bestuurscollege aki, ata nos sinta aki, ata nos ta traha y busca modo di promove Aruba. Esey ta lucha di Arubaanse Volks Partij, e lucha Arubano, e lucha pa promove Aruba den su totalidad, sin discriminacion cu e derecho sagrado pa cada yiu di tera manda den su mes cas. Difunto Juancho Irausquin, hefe di e partida aki a bisa no solamente aki den pero den Staten pa nos ta baas den nos mes cas. Asina ta den cambionan di ideologia politica mi no ta weita e diferencia den e partida politica den Antillas. Nos tin un cambio diferente for di diferente partida pasobra nos kier aplica un sistema di social democratico cristian caminda tur hende tin e derecho di gana un pida pan y biba feliz. Esey ta nos doctrina politica. No ta tur cos cu ta theoreticamente posibel por ta practicamente tambe realisable.
Nos posicion den Antillas ta un cos masha importante pa nos por papia riba djéle y awe mi kier pa tur e representantenan aki den sin distincion di partida, consideréle.
Actualmente Aruba no tin locual e tabatin den pasado. Nos no tin e forsa di bisa cu nos tin e igualdad den Antillas. Na Corsow e politica a cambia y nos a haya na Corsow un formamento mayoria di Curazoleñonan door di tres overlopers cu ta representa 427 voto. Ey nan a cuminsa pa trece pa nos un cambio den Eilandenregeling, un cambio cu nos no por accepta asina. Pesey mi kier duna un palabra di felicitacion na grupo di Partido Patriotico Arubano cu tambe a vota pa nombra hendenan den un comision pa studia autonomia. Den e punta di bista ey mi ta kere cu e P.P.A.-nan ta sincero si nan kier meen kiko nan a haci.
Tocante nos statuut politica na Antillas ta worde bisá den Staten - nos tin varios miembro di Staten aki den - cu ainda nos ta aparece fuera di Antillas fuera di Aruba como neo-colonial. Nos no a haya un respuesta bon den esaki for di Gobierno Central pero mi ta contento cu poco luna pasá despues di e tratamento di presupuesto di Gobierno Central un declaracion a worde haci na Gobierno door di e Premier di Nederlandse Antillan, Dr. Jonckheer, caminda e mester a bay bira gevolmachtigde Minister pa bay busca modo di trece un status mas zelfstandig pa Antillas - esta pa kita e vlek di idea colonial for di riba nos. Kier meen anto den e Staten y Raadszaal nos no ta accepta pero den prensa sí nos ta duna comentario. Esaki ta un cuestion di evolucion politica pa un lugar cu no ta economicamente fuerte. No por papia completamente di independencia politica. Economicamente nos no ta fuerte den Antillas y esaki ta un cos cu ta tuma tempo. Arubaanse Volks Partij su programa ta di un partida cu den 8 luna cu nos a haya e Gobierno nos no por realisa un programa total. Den 8 luna di tempo nos no por trece e cambionan cu mester a worde haci, manera e fraccion di pariba ta corda nos.
E sorto di cosnan aki ta tuma tempo. Den 12 aña di gobernacion di Partido Patriotico Arubano tampoco nan a realisa esakinan.
Casi nada nan a realisa. Na aña 1961 nos a tende hopi propaganda politica. Nan a cuminsa cu Werkverschaffing temporalmente. Nan a priminti na aña 1961, tempo di gobernacion di Partido Patriotico Arubano, cu pa un poco tempo, ora e proyectonan yega, Werkverschaffing lo worde elimina. Nos tambe a hiba nos politica y awor cu nos ta conciente cu nos tin informacionnan mas concreto di nos situacion economica, nos tambe ta considera diferente aspecto di nos theoria politico.
Propaganda politica ta worde haci den diferente forma.

Durante e regimen di Partido Patriotico Aruba nos por a weita cu hopi tempo a worde gasta na inauguracion, a worde fiesta cu champaña y cerbes. Planta di cement y hydroponics cu ta un gasto grandi riba nos lomba. Theoreticamente cualkier di esunnan por a pensa e tempo ey cu e tabata realisable pero practicamente e no a worde realisa.
Tambe nos por a haya propaganda di azeta. Mi kier puntra Bestuurscollege kiko a para y kiko Bestuurscollege ta haci pa nos haya sabi si tin azeta na Aruba sí of no. Mi sabi cu e tankinan di Lago tin hopi azeta.
Pero mi kier sabi si tin azeta rond di e continentale vlak di Aruba. Esaki no a worde revela pa pueblo sabi kiko ta e resultadonan.
Tocante nos posicion economico nos por papia di desempleo. Nos ta contento tambe cu otro banda ta realisa cu tin sufrimento y hamber y miseria aki na Aruba. Nos por weita nos begroting con grandi e ta y cuanto placa tin na sociale lastennan y e pueblo no por mantene su mes cu e min-vermogen cu tin. Esaki ta cosnan cu nos ta confronta cu né den e periodo aki. Nos ta den un tempo cu ta dificil pa goberna solamente riba politica, un tempo cu ta dificil cu caminda cu tur representante cu ta bay representa e pueblo mester ta conciente di e posicion economico di nos isla. Pesey nos Bestuurscollege ta haya su mes confronta cu hopi problema, hopi peticion y hopi cosnan cu probablemente ta imposibel y hopi cu ta posibel. Esaki ta un tarea grandi cu tin riba Bestuurscollege. Cada cos cu worde realisa door di e Bestuurscollege aki no ta worde realisa pa un partida pero e ta worde realisa pa un pueblo general y e ta worde realisa pa e beneficio general di e pueblo.
Mi ta contento di por a constata locual tabata un di e theorianan y programanan di aña 1954 pa turismo. Turismo ta un cos for di tempo di Gobierno di Arubaanse Volks Partij - bo por lesa e notulen - varios biaha na 1952 y 1953 discusionnan a bay aki den pa aumenta turismo. Pero manera nos sabi den e 12 aña di Partido Patriotico Arubano su gobernacion un hotel so a bin - esta Aruba Caribbean Hotel.
E cosnan aki no ta bay rapido. E cosnan aki ta tuma tempo y responsabilidad. No solamente turismo pero tambe ariba e base economico pa ensancha nos base economico di Aruba. Nos mester trece mas industria aki na Aruba pa combati desempleo. Nos ta contento y nos ta agradecido cu e yudansa di E.E.G. y e yudansa di Holanda cu awe nos por toch mantene nos cabes riba awa. Pero ta straña mi awe di weita cu hopi di nos politiconan a tuma e "bokkenpruik" y nan ta bula den laira. Cada un di nos ta egoista probablemente y nan kier demostra na pueblo cu nan por grita mas duro of ataka mas duro pa nan haya voto. Pero cu esey bo no ta gana nada economico pa e pais. Loke bo tin di haci ta trece voorstelnan constructivo dilanti pa desaroya e lugar.
En cuanto esaki mi ta kere cu mi a duna un resumen completo ariba e politica cu nos ta aden. Nos sistema aki den Antillas ta un poco precario. E sistema ta un poco dudoso pasobra e pueblo Arubano ta conciente di nos sistema politica. Nos ta pertenece na un otro color politica den henter Antillas y ta pesey nos no ta haya e cooperacion cu nos mester haya. Nos no ta pertenece na e mesun grupo cu tin den Antillas cu ta goberna. Pero esey ta un derecho democratico di e otro paisnan y e otro islanan di eligi nan representantenan na nan lugar.
Awe ta un bon dia pa nos sinta analisa y realisa nos posicion den Antillas pasobra politicamente nos ta sinti un contra otro, cual ta mas duro cu otro, cual ta mas grandi y cual ta mas fuerte. Nos por bisa cu nos ta sinti nos fuerte politicamente y nos ta respeta tur otro partida cu tin votadornan den nan cu tambe ta fuerte pará.
Esey nos no ta kita for di ningun partida y nos no kier pa ningun partida ridiculisa nos posicion politica pasobra nos en berdad tin mayoria no solamente na Aruba sino na Corsow tambe. Pesey mi kier pa tur representante pa henter Antillas ta conciente di esey. Esey ta un scheve situatie pa un evolucion politica den Antillas.

Mi ta spera pa esunan cu ta responsabel, esunnan cu mester dicidi ora cu e momento yega, wak ki rumbo Aruba ta tuma den su politica y kiko e por trece cunéle y kiko ta e bentahanan cu e por haya. Esey ta pa interes di Aruba, esey ta traha positivo.
En cuanto nos begroting nos a tende hopi caba den pasado di djé y mi no kier bay den detayes. Tin un begroting cu ainda nos tin cu considera y esey ta e begroting di Water- en Energiebedrijf.
Nos tin cu wak esey un biaha mas pa weita con nos ta bay regla esaki. Esaki ta un responsabilidad grandi di e cuerponan representante cu tin e derecho pa vota pa un presupuesto. No kere ningun momento cu nos ta preocupa con e cos aki ta bay pasobra nos, como partida di Arubaanse Volks Partij y e partidanan di combinacion, por depende ariba total cooperacion constructivo pasobra nos ta forma hunto un mayoria. Esey ta un libertad cu nos tin.
En cuanto e otro begrotingnan mi por haci un apelacion manera mi a haci den pasado caba, ariba tur e hoofden van dienst y ariba tur e empleadonan cu ta traha den Gobierno pa busca modo di economisa y spaar mas tanto cu ta posibel pa nos por yega cu un sluitende begroting otro aña, pa nos por yega na cubri e deficit y cu nos por sigui den aña 1969 cu un begroting mucho mas mihor y cu un economia mucho mas stabil, mucho mas ensancha den turismo y pa mas hende haya trabao.
Esey ta e optimismo di e partida aki y mi ta kere di e miembronan di Partido Patriotico Arubano tambe y tambe di henter Aruba, pa Aruba ta den un posicion mas mihor. Esey no ta depende riba Arubaanse Volks Partij so ni tampoco riba Gobierno so. Esey ta depende riba henter e cuerpo aki pa weita kiko nos por haci pa Aruba.
En cuanto esakinan, Señor Presidente, mi kier haci algun comentario.
Den e proximo begroting cu lo bay tin lo mi desea di weita e camindanan worde drecha den barionan y districtonan. Tambe lo mi kier a weita un school na Ayo si ta posibel pasobra Ayo ta un lugar casi bandona. Ayo ta un lugar cu tin hendenan constructivo ta biba ey, hendenan financieramente fuerte y Ayo ta un lugar leuw. Mi ta kere cu esaki por worde considera.
Tambe si Gobierno por stimula actividadnan anochi den nos centronan social pa asina coopera pa trece nos bida social ariba un nivel mas halto.
Tocante educacion lo mi kier a puntra e diputado concerni un pregunta. Manera nos por a constata den e corantnan, Amigoe di Aruba, gelijktrekking di openbare y bijzonder onderwijs. Mi kier puntra e diputado con e situacion aki ta na Aruba. Mi tin entendi cu e vergoeding cu e R.K. schoolnan ta haya no ta suficiente mientras cu e schoolnan di Gobierno ta worde administra door di departamentonan di Gobierno.
Den e begroting nos por mira cu schoolnan di Gobierno ta haya un suma di mas o menos f.857,-- pa cada lokal pa aña.
Mi kier sabi cuanto e schoolnan particular ta haya. Esaki ta un pregunta masha chikito pa e diputado di Enseñansa
Tambe mi kier a tende e prospectonan di enseñansa, kiko nos ta haciendo den e ramo di enseñansa, locual ta un fundeshi pa un pais bay padilanti. Tin hopi cos cu nos por papia riba djé pero mi ta kere den mi discurso aki mi a encerra e politica di nos partida y e posicion di nos den Antillas en cuanto e otro politiconan. Mi kier enfasa esaki un biaha mas. Nos lo para firme y duna tur medewerking. Y nos kier esaki di tur banda tambe. Tabata tristo awe mainta - mi kier sabi cu ta promer biaha den historia di begroting - pa nos ta weita mannan ta lanta y nan kier hoofdelijke stemming riba un begroting pa vota contra djé.
Un begroting caminda nan mes a bisa cu ta identico y cu e a worde overgeschreven for di esun di nan. Ta irresponsabel cu nos por a constata tambe den e begroting aki cu e reservenan di aña 1966 no a worde poni riba e begroting y no a worde hiba na cuenta.

Esaki ta irresponsabel ora di traha un begroting. Dia promer di juli nos a topa un begroting cu tabatin un miyon y algo florin di deficit sin conta e debenan cu mester a worde realisa y paga.
Riba esaki mi ta kere cu nos diputado kende a contribui tremendamente na e begroting aki den su estado financiero lo tin detayes pa enfasa e situacion economico y financiero di nos isla y duna un biaha mas enfasis riba e responsabilidad cu nos tin aki den y e placanan cu nos a haya di fiansa di Holanda cu mester worde paga no solamente na Holanda sino tambe na diferente instancianan. Laga nos laga e politica di podium para leuw aya pa Wara Wara, pa nan grita cuanto nan kier pasobra aya banda e politica ta haci hopi lawaai. Pero aki den nos ta representa un Gobierno y nos ta representantenan di pueblo.
Laga nos demostra awe cu nos por traha constructivamente pa nos por pasa e begroting aki y despues nos ta wak politicamente con cos ta bay pasobra nos ta duro pará. Nos no tin miedo. Señor Presidente, cu esaki mi ta kere cu mi a encerra un discurso no politica.
Mi kier haci un peticion na e Raad aki, Señor Presidente.
Laga nos tene e nivel di e Raad aki halto. Laga nos mustra cu Aruba por regla su asuntonan sin trece e nivel di representacion abao.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ook ik ben bijzonder verheugd, dat wij vandaag eindelijk de begroting voor het jaar 1968 kunnen behandelen. Er zijn reeds vele woorden gevallen over het hoe en het waarom dat deze begroting zo laat ingediend is. Het blijft echter een feit, dat het voor het eerst in de geschiedenis van het autonome eilandgebied Aruba is, dat een begroting niet op tijd is ingediend en naar ik meen, dat een begroting niet behandeld is vóór het begin van het jaar waarop de begroting betrekking heeft. En dit is dan ook, Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij om te zeggen, tevens het eerste bewijs van het falen van het Bestuurscollege in zijn huidige samenstelling. En dit komt omdat dit Bestuurscollege van de dag af, dat het zitting nam, zich niet tot taak gesteld heeft om de grote problemen waarvoor Aruba zich gesteld ziet op te lossen, maar hun eerste en enige aandacht werd gericht op het feit hóe wraak te nemen op diegenen, die 12 jaar lang aan het bestuur van dit eilandgebied zijn geweest, en die zoveel voor Aruba gedaan hebben. Men heeft zich alleen maar beijverd om allerlei echte of vermeende fouten door de Partido Patriotico begaan, aan de kaak te stellen en toen men snel inzag, dat dit niet zo maar zou gaan daar er niet zoveel eer aan te behalen was, is men overgegaan op een persoonlijk gerichte politiek, een politiek dus gericht op personen, die behoren tot de tegenpartij. En dit heeft niet alleen veel verdriet en kommer in vele gezinnen gebracht, maar heeft ook van meet af aan een smet geworpen op het prestige van dit Bestuurscollege.
En dit alles, Mijnheer de Voorzitter, werd niet alleen gedaan om persoonlijke wraakgevoelens te bevredigen, maar ook om hun eigen falen van 12 jaar als oppositie, hetgeen eigenlijk geen oppositie te noemen was, en vooral ook om hun gebrek aan bestuurscapaciteiten, een gebrek dat ineens voor henzelf zo schril aan het licht kwam, te bedekken.
Want het is erg gemakkelijk om in een verkiezingscampagne het volk van alles te beloven, maar wanneer men de verantwoordelijkheid krijgt te dragen, dan verandert plotseling alles, te meer wanneer men beloftes heeft gedaan, die geen mens ooit kan inlossen. En het zijn deze loze kreten, deze onverantwoorde beloftes, die het huidige Bestuurscollege aan het bewind hebben gebracht, zij het met een zo klein mogelijke meerderheid. En nu men ziet, dat het gehele zogenaamde programma, waarop de verkiezingscampagne van hem gevoerd is, niet uitvoerbaar is, nu gaat men over tot een beleid dat uitsluitend gericht is op wraakname tegen personen, die vaak tot de zwaksten van onze gemeenschap behoren en die

vaak met het hele politieke gebeuren niets te maken hebben. En door dit beleid hoopt men de ogen van het volk af te wenden van de noden en moeilijkheden waarin het zich bevindt.
Maar het volk is niet dom en zal dit alles op zijn juiste waarde weten te schatten. Om maar één voorbeeld te noemen: Aan iedereen, en vooral aan de goede partijgangers, is beloofd dat men per 1 juli 1967 werk zou krijgen. Toen het huidige Bestuurscollege per 1 juli 1967 het bewind overnam werd aan een ieder verteld dat de Partido Patriotico Arubano geen geld in de eilandskas had gelaten, zodat men geen werk kon geven. Men moest wachten tot de nieuwe begroting. Maar een nieuwe begroting kwam er niet en men moest maar steeds wachten, wachten en wachten, men wacht tot vandaag. Zuivere demagogie.
Indien de nieuwe begroting zoveel verlichting zou brengen, waarom is men er niet eerder mee gekomen? Vanwege het eigen onvermogen, Mijnheer de Voorzitter. Maar om dit onvermogen weer te bedekken, om het oog van het volk af te wenden, werd iets nieuws bedacht, namelijk meer autonomie voor Aruba. Nu ligt de autonomie van Aruba ons allen zeer na aan het hart en ik ben de heer Yarzagaray dan ook zeer dankbaar dat hij de oprechtheid van de Partido Patriotico Arubano in deze heeft onderkend.
De ons voorgegane generatie heeft zeer hard voor gevochten voor deze autonomie en wij hebben groot respect voor de mannen, die in de vuurlinie gestaan hebben om dit te bereiken. Wij moeten echter niet uit het oog verliezen dat de Nederlandse Antillen één land vormen, en hieraan moet niet getornd worden. Ik heb dit in een vorige vergadering reeds eerder betoogd en ik blijf bij die mening, hoewel ik weet dat er onder de leden van deze Eilandsraad mensen zijn, die hier anders over denken en het aldus ook hebben gezegd. Wij moeten echter de autonomie van Aruba nooit gebruiken als blikvanger of als bliksemafleider.
En dat is volgens mij wat hier gebeurd is. Want na een goed begin, waarin de Eilandsraad eenstemmig overging tot het in leven roepen van een commissie ter bestudering van de mogelijkheid om meer autonomie voor het eiland Aruba te verkrijgen, kregen wij weer de demagogische kant van de zaak te zien, want er werden vergadering na vergadering van de Eilandsraad bijeen geroepen om allerlei zaken omtrent de autonomie van Aruba, die er helemaal niet toe deden, die helemaal niet belangrijk waren, te behandelen. Onze partij kon aan deze zaken niet meedoen en wij begrepen eigenlijk niet goed waarom men dit eigenlijk zo aanpakte totdat de aap uit de mouw kwam. De met zoveel vertrouwen en goede verwachtingen ingestelde commissie functioneerde slecht of functioneerde helemaal niet, zo zelfs, dat een der leden n.b. de ondervoorzitter, iemand die een actief lid is van een der partijen, die het huidige Bestuurscollege steunen, zijn ontslag moest indienen, daar hij zich niet belachelijk wilde laten maken. Daarom dus al die andere vergaderingen, Mijnheer de Voorzitter, namelijk om de aandacht af te wenden van het slechte functioneren van de oorspronkelijke commissie.
Het is triest om te constateren,maar het schijnt, dat alles waar de regerende partijen hun handen aan zetten, althans in eerste instantie, gedoemd is om te mislukken.
Van gebrek aan originaliteit kan ik dit Bestuurscollege echter niet betichten, hoewel die originaliteit een negatieve is, want voor het eerst hebben wij kunnen horen, dat er mensen in dienst genomen zijn, die gewoon werk verrichten en die een gunstgave ontvangen.
Men kon namelijk niet te lang wachten om aan de partijbonzen werk te geven en toen is men op deze gedachte gekomen. Maar ik geloof, dat dit een schromelijk misbruik maken is van deze post op de begroting en wij zullen bij de artikelsgewijze behandeling dan ook met de nodige voorstellen hierover komen. Ik zou echter reeds nu van het Bestuurscollege willen vernemen tot wel bedrag deze post op de begroting van 1967 is belast en voor hoeveel, ten laste van deze post, tot heden in het jaar 1968 is uitgegeven.

Zowel op de begroting van 1967 als op die van 1968 is een bedrag van f.10.000 per jaar uitgetrokken voor deze post.
Ook zou ik gaarne willen vernemen hoeveel personen een gunstgave ontvangen en wat de werkzaamheden zijn die zij ervoor verrichten.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, om terug te komen op de kern van mijn betoog: dit Bestuurscollege heeft tot vandaag een beleid gevoerd van wraaknemen op personen en niet die aandacht besteed aan de moeilijkheden en problemen waarvoor Aruba zich geplaatst ziet.
Dit moet radicaal veranderen als men het werkelijk goed meent met Aruba, want de financieel-economische toestand van ons eiland is van dien aard dat steeds met de grootste aandacht en voortvarendheid gewerkt moet worden en deze aandacht mag geen enkel ogenblik afgeleid worden door dingen, die anderen slechts verdriet en kommer kunnen veroorzaken en die van geen enkel belang zijn voor de goede gang van zaken.
Daarom wil ik het Bestuurscollege op het hart drukken, om, indien het dan nog in de huidige samenstelling aan het bewind is, voor het jaar 1969 de begroting op tijd in te dienen.
Dat zal vertrouwen geven, niet alleen aan de eigen bevolking, maar ook aan diegenen, die hier investeringen willen doen. En dan een begroting in te dienen, waarin zal blijken van een visie voor de toekomst, waarin zal blijken van het nemen van initiatief. Want dit is een van de dingen die in ernstige mate ontbreekt in de begroting, die vandaag ter behandeling voor ons ligt. In het algemeen verslag is reeds opgemerkt dat deze begroting weinig nieuws bevat omtrent de plannen van het Bestuurscollege voor het begrotingsjaar 1968.
Het Bestuurscollege zegt hierover in de Memorie van Antwoord onder andere dat de projekten uit het Meerjarenplan, tweede fase, nog in het voorbereidingsstadium verkeerden bij het indienen van deze begroting.
Voorts: "Het spreekt vanzelf dat een en ander een gedeeltelijke herhaling van de opsomming van de U reeds bekende projekten inhoudt".
Mijnheer de Voorzitter, dit antwoord is zeer onbevredigend en het getuigt weer van het niet genoeg aandacht besteden aan de dingen, die deze aandacht nodig hebben. Ik vraag mij af, waarom namelijk moesten de projekten van de tweede fase bij de aanbieding van deze begroting, zes maanden nadat dit Bestuurscollege zitting had genomen, nog in een voorbereidingsstadium verkeren?
Wat is er dan gebeurd in die zes maanden? Waarom is er niet gewerkt aan de uitwerking van deze projekten, zodat althans enkele van hen afgerond en ter definitieve goedkeuring ingediend hadden kunnen worden?
Deze projekten zijn van het allergrootste belang voor Aruba en tot vandaag is er niets aan gebeurd. Intussen gaat het op Curacao zo, dat daar de projekten voor de tweede fase met grote voortvarendheid worden uitgewerkt en definitief ter goedkeuring worden aangeboden en daar tegenwoordig elk projekt apart wordt goedgekeurd lopen wij het gevaar dat wij een heel eind achter raken en het kan zelfs zo ver komen dat wij als het ware "de hond in de pot" zullen vinden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier een ernstige waarschuwing laten horen. Ik wil het Bestuurscollege aanmanen tot zo groot mogelijke spoed met deze projekten, want het belang van onze gemeenschap van Aruba, is ermee gebaat. Overigens is het zo, dat ook andere dan de reeds bekende projekten aangeboden kunnen worden, maar tot nu toe hebben wij hier niets van gehoord. Weer geen initiatief. Ik wil deze waarschuwing nu laten horen, Mijnheer de Voorzitter, want straks zullen wij weer te horen moeten krijgen, dat de Landsregering Aruba tegenwerkt, een van de bekende demagogische motieven van dit Bestuurscollege.
Maar als Aruba, dus in dit geval het huidige Bestuurscollege niets doet, dan valt er ook niets tegen te werken. Overigens is dit motief, namelijk de zogenaamde tegenwerking van de Landsregering al een afgezaagde plaat geworden, een gezegde zonder grond.

Tot vandaag kan het Bestuurscollege geen enkel redelijk bewijs aanvoeren van tegenwerking door de Landsregering. Integendeel de Landsregering heeft telkens, wanneer een beroep op haar gedaan werd, zonder één ogenblik te aarzelen, geholpen. Maar telkens weer moeten wij over de televisie en de radio horen hoe de Landsregering Aruba tegenwerkt.
Met deze argumenten en loze kreten komen wij er niet. Wij moeten hard werken, denken aan de toekomst en wij moeten ons niet werpen op kleine onbenulligheden en zeker niet al onze aandacht schenken aan wie en hoe wij iemand kunnen dwarszitten. Hadden wij kunnen vernemen dat er enige projekten van de tweede fase afgerond waren, dan zouden wij "halleluja" roepen. Nu moeten wij slechts horen over het ontslag van werksters, schoonmaaksters, mensen bij de Werkverschaffing en zelfs ambtenaren.
Al deze dingen wijzen slechts op een gebrek aan bestuurscapaciteiten en tasten, zoals ik het reeds gezegd heb, het prestige van het Bestuurscollege, het prestige van Aruba, Mijnheer de Voorzitter, ernstig aan.
Bij de behandeling van de verhoging van de opcenten op de inkomstenbelasting heb ik het Bestuurscollege verweten van wanbestuur. Daar was men zeer boos over. Nu echter is er in een vonnis van de onafhankelijke rechter ditzelfde Bestuurscollege hetzelfde verweten.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil citeren uit dat vonnis.
le overweging:
Ontslag in het wilde weg, zelfs met voormeld oorbaar doel, levert willekeur op. Willekeur, Mijnheer de Voorzitter.
In een andere overweging, Mijnheer de Voorzitter, de slotoverweging:
Uit het vorenstaande vloeit voort dat het litigieuse ontslag van klager in strijd is met het toepasselijk algemeen verbindende voorschrift dat de handelingen van de Overheid moeten stroken met de beginselen van behoorlijk bestuur en geen willekeur mogen opleveren.
Met andere woorden, de handelingen van de Overheid in deze zaak stroken niét met de beginselen van behoorlijk bestuur.
Dit was dus wanbestuur.
Het is een schande, Mijnheer de Voorzitter, dat zoiets had moeten gebeuren, want het was totaal niet nodig. Had het Bestuurscollege zich geworpen op de afronding van de Meerjarenplanprojekten, sociale voorzieningen en wetgeving, scholing en omscholing van ons arbeiderspotentieel, dan was al deze kritiek niet nodig geweest.
Slaan wij nu een blik op de economische situatie van Aruba, Mijnheer de Voorzitter, dan zijn er positieve en negatieve kanten.
Hebben wij aan de ene kant een grote opleving op het gebied van het toerisme, hetgeen direkt en indirekt werk geeft aan velen, aan de andere kant hebben wij nog steeds te kampen met een groot werkeloosheidsprobleem. De toename van het toerisme naar ons eiland is een verheugend verschijnsel en wij plukken er nu reeds de vruchten van. Want zoals ik reeds gezegd heb dit geeft aan velen zowel direkt als indirekt werk.
Het laatste voortvloeisel hiervan kunnen wij tegenwoordig dagelijks zien aan de vele V-wagens, dus verhuur-wagens, die over ons eiland rijden en welks verhuur en onderhoud aan velen werk geeft.
De opening van het Sheraton Hotel, dat tussen twee haakjes een projekt is van de Partido Patriotico Arubano en slechts geopend werd onder het huidige Bestuurscollege, heeft verlichting gebracht in het tekort aan hotelkamers op Aruba en de bouw en ingebruikneming van het Holiday Inn Hotel zal dit tekort nog meer verlichten.
Wij moeten echter onversaagd doorgaan met het aantrekken van nieuwe hotels, want zoals U weet is de accomodatie van de toerist een van de peilers van het toerisme. Ook een andere peiler moet niet verwaarloosd worden namelijk de recreatie. Dat laat nogal wat te wensen over op Aruba. De toerist die hier naar toe komt kan genieten van ons mooie strand en kan tochten maken over ons eiland, maar de recreatie, vooral in de avonduren en ik bedoel hier niets dubbelzinnigs mee, Mijnheer de Voorzitter, laat nogal wat te wensen over.

En daar, waar er recreatie kan zijn, wordt dit in een bepaalde richting gedreven, namelijk in de richting van de speelzaal, het casino.
Deze klacht heb ik persoonlijk van enige toeristen vernomen.
De luchtkoeling wordt zo snel mogelijk afgezet en zelfs een televisietoestel, dat men opgesteld had, werd weggenomen om maar zoveel mogelijk mensen in het casino te krijgen. Misschien dat het Bestuurscollege enig initiatief hierin kan nemen. Maar ook op ander gebied van recreatie zou het Bestuurscollege een stoot in de goede richting kunnen geven, hoewel dit misschien meer in handen van particulieren ligt. Nu ik het heb over het toerisme wilde ik dan ook aan het Bestuurscollege vragen hoe het staat met het zogenaamde toeristisch projekt dat op Savaneta geëntameerd werd en wat dit projekt of werk eigenlijk inhoudt.
Ook wilde ik vragen, wat eigenlijk de visie en het beleid van het Bestuurscollege is inzake de Nassaustraat. Er is ontzettend veel gedebatteerd en gesproken tegen het einde van het vorig jaar en op het ogenblik is het zo, wat ik zeer toejuich, dat er een parkeerverbod is gekomen in de Nassaustraat. Het is steeds zo, dat men aan de linkerkant kan doorrijden en aan de rechterkant even kan stoppen om iemand uit te laten of op te halen, maar het gebeurt nog heel vaak, dat men gewoon aan de linkerkant stopt om de mensen in te laten en uit te laten, en ik zou verzoeken of de Politie hierop bijzondere aandacht wilde schenken.
Wij moeten echter ons niet slechts blindstaren op het toerisme en daarbij de industrialisatie vergeten.Hoewel de industrialisatie door geografische factoren misschien wat moeilijk gaat, moeten wij er toch steeds weer de aandacht aan besteden. En daarbij moet men zeer omzichtig te werk gaan en zeker het volk geen droombeelden voorhouden. Een mededeling dat een gedeputeerde vier dagen naar het buitenland is geweest en met vier projekten in handen teruggekomen is, iets wat hier in de Eilandsraad beweerd is moet dan ook als uit den boze en als loze propaganda beschouwd worden. In elk geval hebben wij nog geen van die zogenaamde projekten gezien en wij hebben er ook niets meer van gehoord. Hopelijk kan het Bestuurscollege bij de beantwoording nog het een en ander over vertellen.
De andere kant van de medaille is de nog steeds heersende en naar ik meen toenemende werkeloosheid. De bevolking heeft grote verwachtingen gehad van dit Bestuurscollege om tot een oplossing van dit euvel te komen, ik heb het al gezegd, Mijnheer de Voorzitter, iedereen zou werk krijgen maar tot vandaag is er helaas nog niets van gekomen. Dat kan ook niet, dat weet ik wel, maar noch in de begroting en noch in de aanpak van de Meerjarenplanprojekten kan ik ook maar enige indicatie zien dat het dit Bestuurscollege ernst is iets hieraan te doen. Het enige waarmee op grove wijze gemanipuleerd is, dat is de Werkverschaffing.
Maar hoewel anderen van onze fraktie daar dieper op zijn ingegaan, wil ik toch naar voren brengen, dat dit manipuleren met deze afdeling ernstige gevolgen heeft, want de Werkverschaffing heeft ten doel als overbrugging de werkelozen te helpen. Het kan en mag nooit zo zijn, dat iemand een baan verlaat om bij de Werkverschaffing te gaan werken en ook niet dat iemand een baan weigert om bij de Werkverschaffing te blijven werken. En dat zijn dingen die gebeuren, Mijnheer de Voorzitter, en dit is fnuikend voor de arbeiders zelf. Een woord van ernstige kritiek is ook hier op zijn plaats. De geëigende weg om tot een oplossing van het werkelozenvraagstuk te komen is de verdere ontwikkeling van onze economie, waarbij de hulp van Nederland en de E.E.G. een grote rol speelt en daarbij heeft de Overheid ook een opvoedende taak ten opzichte van de arbeidersbevolking, waarbij de omscholing en herscholing van belang is, waardoor een aanpassing van de bevolking te verkrijgen is, aan de nieuwe omstandigheden. En daarbij speelt de Werkverschaffing ook een rol, echter niet door manipulaties met lonen etc., maar zuiver en alleen als instrument voor overbrugging, zodat altijd de stimulans blijft bestaan om een ander werk te zoeken.

Elke sociale maatregel, Mijnheer de Voorzitter, ook de Werkverschaffing, heeft zijn voor- en nadelen, waarbij de voordelen verre opwegen tegen de nadelen. En de nadelen zijn dan ook meestal terug te voeren tot de zwakken die van deze maatregelen genieten en ik bedoel hiermee de zwakken van mentaliteit en de zwakken van geest. In de geneeskunde kent men zelfs het syndroom, dat de rente-neurose genoemd wordt. Dat wil zeggen, dat als bijvoorbeeld iemand een rente krijgt uitbetaald wegens tijdelijke en gedeeltelijke invaliditeit, dat hij nooit meer aan het werk te krijgen is, daar het krijgen van deze rente hem zo goed bevalt dat hij letterlijk altijd invalide blijft, hoewel hij dat in werkelijkheid niet meer is. En dit ziet men dan gebeuren meestal bij de zwakken van geest en deze hele rente-neurose is dan ook een ziekte en niet bepaald een onwil. Want hoewel deze rente nooit hetzelfde is als het loon dat zo iemand normaal had kunnen verdienen, toch blijft hij er aan vasthouden. Dit is een ziekelijk verschijnsel. Maar als het zo is, dat de rente die hij krijgt, meer is dan het loon, dat hij zou kunnen verdienen, dan is er geen sprake meer van ziekte, maar dan is er sprake van wijsheid of slimmigheid. En dat is dus wat ik bedoel met het gevaar dat dreigt bij de Werkverschaffing. Door de hoge lonen te betalen en door te veel bijverdiensten te geven door het huren van auto's en trucks, bereikt men precies het tegengestelde van wat bereikt moet worden, dan schiet men het doel van de Werkverschaffing voorbij en met creëert zelfs een gevaar voor het bereiken van een gezonde economie. Ik wil het Bestuurscollege dan ook ernstig op het hart drukken hieraan goede aandacht te besteden.
Als onderdeel van de verdere ontwikkeling van onze economie, heb ik ook genoemd de ontwikkelingshulp, die wij ontvangen. Ik heb daar al het een en ander over gezegd, Mijnheer de Voorzitter, maar ik wil nogmaals de nadruk leggen op het feit dat met de grootste spoed en voortvarendheid gewerkt moet worden aan de afronding en uitwerking van de ontwikkelingsprojekten. Dat de kosten van levensonderhoud hoog zijn is ons bekend en ze vertonen nog steeds een stijgende tendens. In verband hiermee wilde ik het Bestuurscollege vragen of het overweegt aan de ambtenaren een verhoging van de duurtetoeslag toe te kennen. Ook wilde ik vragen, en dat hebben ook meerdere mensen hier reeds gevraagd, of het Bestuurscollege overweegt om te komen tot een taakbeschrijving en functiewaardering voor de ambtenaren. Bij het Land zal dit spoedig plaats vinden en ik geloof, dat het van groot belang is, dat dit ook voor Aruba zal gebeuren. Verder, Mijnheer de Voorzitter, wilde ik vragen in verband met de hoge kosten van levensonderhoud of het niet de aanbeveling verdient, om vee uit meer in de buurt liggende landen in te voeren, zodat de vervoerkosten minder zullen zijn en de prijs van het vlees daardoor zal kunnen dalen. Op het ogenblik wordt slechts vee uit Santo Domingo ingevoerd. Het verdient zeker aanbeveling dat ook vee uit bijvoorbeeld Colombia wordt ingevoerd.
Ik wil ook aanhalen, Mijnheer de Voorzitter, dat de nutriculture farm, de Hydroponics, mij zeer zwaar op de maag ligt en ik zal daarom bij de artikelsgewijze behandeling daarop terugkomen. Tot slot, Mijnheer de Voorzitter, nog enkele opmerkingen. Deze begroting, zoals die vóór ons ligt, en die volgens het Bestuurscollege, anderen hebben het ook gezegd, een beeld geeft van de realiteit, een beeld geeft van de ware toestand van het Eilandgebied Aruba, zit vol fouten, Mijnheer de Voorzitter. Ik kan zelfs van blunders spreken. En wat het ergste is, deze begroting geeft in het geheel geen beeld van de realiteit, deze begroting is een grote farce. Ik zal daar echter nu niet op ingaan. Ik heb mij slechts willen houden aan enkele algemene opmerkingen. Overigens zal ik bij de artikelsgewijze behandeling nog op enkele punten terugkomen. Wel wil ik iets zeggen over de liquiditeitsprognose zoals het staat in de aanbiedingsbrief. Ik geloof dat het Bestuurscollege deze wil gebruiken om op bedekte wijze het vorige Bestuurscollege verwijten te maken. Maar juist het tegendeel wordt bereikt. De liquiditeitsprognose is wel aardig maar heus geen uitvinding van dit Bestuurscollege. Het is mij namelijk bekend dat ook vorige Colleges, zij het dan voor intern gebruik en zonder veel ophef naar vuiten, periodiek dergelijke liquiditeitsprognoses lieten opstellen.

Bovendien heeft een overzicht van de liquiditeitspositie niets uit te staan met het begrotingsbeleid van het Bestuurscollege.
Ergo, deze liquiditeitsprognose kan de enorme blunders die er in de begroting voorkomen niet goed-praten. Of er is hier sprake van een afleidingsmanoeuvre óf het Bestuurscollege wil deze liquiditeits-prognose gebruiken om zijn eigen onkunde te bedekken.
Overigens blijkt een ding zeer duidelijk uit deze prognose voor 10 jaar namelijk dat het vorige Bestuurscollege wel degelijk een gezond financieel beleid heeft gevoerd ten aanzien van de financiering van de welvaartsprojekten, immers deze prognose toont aan dat de tekorten gedurende de aanloop-periode worden goed gemaakt door de overschotten, die gekweekt worden wanneer de rendabele projekten hun vruchten gaan afwerpen. Dit is een normale gang van zaken. De wijze van financiering van deze projekten, zoals door Nederland goedgekeurd, is dan ook bewust op dit beleid gebaseerd. Wel een bewijs dus, dat hier sprake is geweest van een gezond financieel beleid van het vorige Bestuurscollege, gebaseerd op een visie, gericht op planning in de toekomst.
Dit is wat wij long-term-planning, dus planning op lange termijn noemen. Slechts mensen die niet verder kunnen of willen kijken dan hun neus lang is, kunnen dit niet begrijpen.
Verder nog een laatste wens. Als nieuwe raadslid, en daardoor dus niet in het bezit zijnde van oude raadsstukken en daardoor ook onwetend zijnde betreffende oude eilandsverordeningen etc., heb ik mij meerdere malen begeven naar het kantoor van de Eilandssekretaris.
Daar ben ik altijd met de grootste voorkomendheid ontvangen en men is mij in alles wat ik vroeg zeer behulpzaam geweest. De localiteiten echter waarin de secretarie zetelt vind ik echter zeer inadequaat.
Er zou bijvoorbeeld een kamer moeten zijn waar een raadslid op zijn gemak kan zitten en oude notulen of andere raadsstukken kan bestuderen.
Ik zou het Bestuurscollege dan ook dringend willen verzoeken om hierin verbetering te brengen. Dit tot het gemak van het personeel aldaar en ook tot het gemak van de Eilandsraadsleden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wilde nog een opmerking maken en dat, in verband met hetgeen de heer Maduro aan het begin van zijn algemene beschouwingen gezegd heeft. De heer Maduro heeft namelijk gezegd dat wij bepaalde begrotingen afstemmen, zonder argumentatie en zonder dat wij er enige veranderingen in willen brengen, die van principiële aard zijn. Het afstemmen van ons, Mijnheer de Voorzitter, van deze begrotingen, dat heeft de vice fraktie-leider zeer duidelijk toegelicht en ik wil daar niet op ingaan.
Echter wil ik de heer Maduro wel zeggen, dat waar hij ons van verwarring, van onprincipiële houdingen beschuldigt, dat juist bij hem het geval is, want, Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Maduro beweert, dat het in strijd is met de comptabiliteitsvoorschriften, dat iemand benoemd wordt en betaald wordt, voordat de Eilandsraad de gelden hiervoor heeft goedgekeurd, daar heeft hij zeer sterk de nadruk op gelegd, dat was namelijk voor hem een principiële zaak.
Vandaag heeft de gedeputeerde Casper Lacle, eerlijk en oprecht toegegeven, dat zij mensen hebben aangenomen bij de Telefoondienst, voordat daar gelden voor gevoteerd waren. En vandaag verlaat de heer Maduro deze principiële houding van hem en stemt vóór de begroting van de Telefoondienst. Dát is verwardheid, dat is onprincipieelheid, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, cu masha interes y cu hopi atencion mi a sinta scucha ayera y awe e diferente discusionnan di cada banda y francamente bisá - esaki ta mi opinion personal - mi ta haya cu té awor aki e nivel di e reunion aki ta basta halto comprará cu e diferente reunionnan cu nos tabatin ultimo tempo na unda hopi a worde papiá pero masha poco a worde bisá.
Di mi banda, Señor Presidente, lo mi trata di ser corto y manera ta mi costumber, mas zakelijk cu ta posibel.
Manera ta conoci, Señor Presidente, e Bestuurscollege den su constelacion anterior a dedica hopi atencion na, entre otro, agricultura, ganaderia y pisqueria.
E ultimo dos añanan a aparece riba nos presupuesto cada biaha un suma basta grandi destina pa traha mas damnan y mas tanki riba Aruba pa asina nos conserva mas tanto cu ta posibel e awa cu ta cay. Pesey mes, Señor Presidente, dos aña pasa, gracias na e cooperacion di Gobierno Central nos a haya aki na Aruba un comision di Naciones Unidas cu tabata consisti di expertonan di e companía mitar Holandes, mitar Frances.
Si mi no ta kiboka e companía aki ta yama "Grondmaatschappij Sodrian".
E expertonan a bin Aruba pa haci un estudio profundo pa mira ki posibilidadnan nos tin aki na Aruba riba tereno di agricultura.
Poco tempo pasá, Señor Presidente, nos tabatin e honor di a haya di e hefe di Servicio Veterinario aki na Aruba un carta den cual tabatin un lista asina largo di cuanto cabrito, cuanto carne etc., nos tin aki riba Aruba. Esey ta masha bunita, Señor Presidente. Pero loke mi ta interesa mas pé ta, con ta cu e rapport di e expertonan di "Grondmaatschappij Sogrea", cu a bin Aruba y cu a haci un estudio profundo di nos agricultura. Den e carta nos a worde priminti cu mas o menos na september 1967 nos, miembronan di Raad, lo a ricibi e rapport ey pa nos tambe haci un estudio di djé pa nos bin papia riba djé aki den Raad.
Locual mi kier haya sabi di Bestuurscollege tambe, Señor Presidente, ta durante aña 1967 cuanto dam y cuanto tanki a worde trahá aki riba Aruba? Cuanto riba domeingronden, cuanto di nan riba tereno di huur y cuanto riba tereno propiedad?
Señor Presidente, nos tur sabi cu hopi empleado di Lago cu ta baha cu lay-off ta bin afor y un gran parti di nan ta cuminsa dedica nan tempo atrobe na trabao di cunucu. Pero mayoria di nan, lastimamente, ainda ta usa e sistema antigua di haci nan trabao di cunucu.
Pesey, un biaha mas, mi ta interesa di haya tende ki tempo nos ta haya e rapport fór di e expertonan pa mi sabi kiko nan ta bisa di e sistema cu nos tin actual na Aruba y ki sistema nan ta conseha nos pa hiba en lo futuro.
Tocante pisqueria, Señor Presidente, Bestuurscollege anterior aunke no tabatin placa riba presupuesto toch nos a bin aki den Raad cu un proposicion pa nos pidi Raad aproba un suma pa nos por traha pa nos piscadornan, 46 rancho for di e waaf na Taratata té na Malmok.
Actualmente ainda nan ta trahando riba nan pero loke nos a palabra e tempo ta cu asina un rancho ta cla e bieuw lo worde kibra cu yudansa di Werkverschaffing y si ta posibel nos ta yuda e piscadornan tambe pa hiba nan material etc., cas pa nan, y esey tambe cu yudansa di Werkverschaffing. Locual mi ta mira actualmente, Señor Presidente, ta cu tin algun di e ranchonan cu ta construi caba pero e bieuwnan t'ey ainda.
Mi kier pidi Bestuurscollege en coneccion cu esaki, principalmente nos diputado di landbouw, visserij y veeteelt ora e ta core den su auto air-conditioned riba boulevard, pa e para maske ta un rato y papia cu nos piscadornan pa tira un bista si e ranchonan aki ta worde bon usá.
Mi kier meen si nan ta worde usá pa e doel pa cual nan a worde trahá.
Segun mi a worde informa, tin diferente di e ranchonan aki ta worde usa pa haci pick-nick, locual no tabata e doel pa kiko nan a worde traha, Señor Presidente.

Ta posibel, Señor Presidente, cu nos por a bin cu un pier, un waaf chikito pa e piscadornan, principalmente pa noord di P.O.V.A. unda nos tin hopi piscadornan. Tempo mi tabata den Bestuurscollege diferente biaha mi a lansa e proposicion aki, pero nos no a yega asina leuw.
Dos aña pasa tempo cu nos tabatin expertonan di pisqueria tabatin palabra cu na principio di e aña aki, 1968, nos lo trata pa manda un ambtenaar di Veterinaire Dienst bay Trinidad pa bay haci un estudio di algun luna tocante pisqueria. Con ta para cu e studie-opdracht di e ambtenaar concerni?
Un otro pregunta pa nos Bestuurscollege ta, Señor Presidente, con ta pará cu e proyecto cu nos a cuminsa cuné dos aña pasá - esta e proeflandbouwstation na Santa Rosa? Ki dia ta cuminsa cuné? Pasobra ora mi pasa ey banda mi ta mira masha poco movecion aunke for di dos aña pasá nos tin placa den e presupuesto.
Tocante enseñansa, Señor Presidente, mainta mi a sinta scucha cu hopi interes e discurso di mi colega, Señor Frans Lodewijk Maduro, y e a menciona un rato loke ta yama un discriminacion cu ta existi entre openbaar y bijzonder onderwijs en coneccion cu e cantidad di placa, cu e suma, cu cada un di nan ta haya pa aña per lokaal.
Señor Presidente, si mi no a sinta den Bestuurscollege, awe ami tambe por a bin cu un lista grandi di diferente discriminacionnan cu tabata existi den circulo di enseñansa.
Señor Presidente, mi ta corda cu nos tabatin, por ehempel, e discriminacion cu tabata existi entre e maestronan cu a obtene nan diploma di hoofdakte aki na Antillas y esunnan cu a obtene nan hoofdakte na Holanda. Esunnan cu a obtene e diploma na Holanda, aunke cu nan tin e mesun cantidad di aña ta traha, nan tabata gana mas cu esunnan cu a obtene nan diploma di hoofdakte aki na Antillas.
Señor Presidente, tempo cu mi tabata forma parti di Bestuurscollege mi a trecé diferente biaha y mi a tende mescos cu mi ta tende actualmente for di diferente miembro di Bestuurscollege cu no tin placa pesey.
Pero gracias na perseverancia di e Bestuurscollege anterior, gracias na e dinamismo di e Bestuurscollege den su constelacion anterior nos a bin den Eilandsraad cu un proposicion concreto, nos a bin cu cifras y awendia nos por bisa cu e discriminacion ey no ta existi mas aunke e ta costa nos Territorio Insular di Aruba un suma extra di mas o menos f.104.000,--
Señor Presidente, tambe pa hopi aña nos tabatin e discriminacion cu tabata existi den e ex-vierde rangers, hendenan cu pa hopi aña largo, hendenan cu hopi experencia, hendenan cu durante guerra, tempo cu tabata dificil pa nos por a haya maestronan for di Holanda, a dedica tur nan tempo y tur nan energia na e hubentud di Aruba.
Tabatin un discriminacion den nan salario. Nan tabata haya un salario masha abao. Pasobra ora un bin for di Holanda cu su diploma fresco fresco, sin experencia, e tabata gana mas cu doubel tin biaha di loke e personanan aki tabata gana. Pero gracias na e dinamismo di e Bestuurscollege anterior e discriminacion aki tambe a somenta.
Señor Presidente, e maestronan casa kendenan na fin di luna, a pesar di nan hopi trabao, tabata haya mas o menos mitar di nan salario.
Pero, Señor Presidente, aunke nos no tabatin placa den nos presupuesto nos a acerca Eilandsraad y nos a haya aprobacion di Eilandsraad pa nos por a haya eliminacion di e reduccion riba duurtetoeslag. Dus opheffing di e korting op de duurtetoeslag. Awe cu orgullo nos ta bisa cu e discriminacion aki tambe a disparse.
Tambe, Señor Presidente, tabatin un discriminacion den salario di e maestronan cu ta duna les na school di B.L.O. Awe, gracias na e dinamismo di Bestuurscollege anterior nos a haya un revision di e salario di e maestronan di B.L.O. y nos por bisa cu e discriminacion ey tambe a ser elimina.

Lastimamente, Señor Presidente, na fin di juni 1967 a yega tempo cu Bestuurscollege mester a baha. Pasobra si e a sinta maske un dos of tres luna mas e discriminacion cu mi colega Maduro a menciona esey tambe kisas, aunke no tin placa riba e begroting, nos por a logra kité for di caminda. Pesey ta straña mi cu e Bestuurscollege aki cu tin casi nuebe luna caba na poder té ainda no ta mustra e mesun dinamismo ey.
Mi ta haya falta di energia, principalmente den e persona di e diputado di Enseñansa. Mi ta corda cu nos a cuminsa traha riba un revision completo di salario di maestronan di school. Nos a cuminsa traha riba rapportnan cu pa añanan largo tabata bentá un banda. Nos a saké - esta e rapport van As - pero tempo no a permiti pa nos por a termina cuné. Pesey mi kier puntra Bestuurscollege con ta pará cu e rapport van As y si ainda ta haciendo estudio di djé y ki tempo nos por spera bon resultado.
Poco tempo pasa mi tabatin e honor di haya asina un paki di papelnan y comunicado di nos Servicio Informativo di Gobierno.
Den nan tabatin dos of tres pakinan tocante loke nos ta yama e Mammoethwet. Eyden ta poni cu nos diputado di Enseñansa tabatin conbersacion cu Inspector di Enseñansa y cu nan a papia oranan largo riba djé y ora e ley aki bin na vigor lo e tin consecuencianan financiera grandi pa Aruba. Awor mi kier puntra nos Bestuurscollege con ta pará cuné, con leuw nos ta cu tratamento di e ley aki y cuanto lo ta mas o menos e suma, e consecuencia financiero cu e ley aki lo trece cuné pa nos Territorio Insular di Aruba?
Tocante e scholenbouwprojekt, e proyecto di 7 school nobo, cu nos ta haya aki na Aruba y extension di 5 schoolnan, total 12 school.
Mi kier puntra con ta pará cu e personeelsbezetting pa september di e aña aki? Nos tin bastante maestronan pa ocupa tur e schoolnan aki?
Si no ta asina, con leuw Bestuurscollege ta cu negociacionnan pa haya mas maestronan aki na Aruba pa ocupa tur e schoolnan? Principalmente mi ta pensa riba e dos schoolnan technico y riba e school di eenvoudig technische school cu ta bin na Tarabana, riba e dos B.L.O.-schoolnan, esun di Piedra Plat y esun di Cura Cabay y tambe e huishoudscholen di Gobierno. Con ta pará cu nan, Señor Presidente, pasobra segun mi tin entendi e huishoudschoolnan di Gobierno lo worde gerun door di e soeurnan di San Nicolas. Mi kier sabi si esey ta berdad y si no ta asina ki plan tin pa ocupa tur e schoolnan? Y asina mi por sigui cu un lista largo cu cosnan grandi y chikito. Tempo cu mi tabata den Bestuurscollege mi a tende cu no tin placa pa nan. Pero cu cooperacion y dinamismo toch nos a logra hopi. Podiser Señor Presidente ta corda cla ainda cu na Savaneta nan tabata bisa cu e muchanan tabata tur geprop den e clasnan cu 50 of 60 mucha mescos cu sardin den blikie y cu nan mester di mas lokal.
Señor Presidente, mi a haci un bishita na e school ey, nos a traté den Bestuurscollege y no a dura mucho, aunke no tabatin placa riba presupuesto, nos a bin den Eilandsraad, nos a haya e placa y awe Savaneta tin dos school mas. Y no esey so, Señor Presidente. E school tin cura di waya bunita rond di djé. Esaki a costa eilandgebied mas o menos 18- of 19 mil florin.
Tambe na Santa Cruz nan tabata grita pa mas school y no tabatin placa riba e begroting pero awe Santa Cruz tin dos lokal mas acerca.
Y mi sabi awor aki, Señor Presidente, cu na Antonius College soeurnan ta grita pa mas lokal pero mi no ta mira e dinamismo y e energia di Bestuurscollege, aunke no tin placa pé, pa realisa e lokalnan aki.
Señor Presidente, mi por sigui cu un lista largo pero promer cu mi sigui cu e lista lo mi kier tende contesta riba e diferente preguntanan cu mi a haci na Bestuurscollege té awor aki y lo mi bin bek den segundo ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, in tegenstelling met de vorige sprekers geloof ik toch wel dat ik wat kort kan zijn, omdat verschillende van deze sprekers mij als het ware het gras voor de voeten hebben weggemaaid.
Mijnheer de Voorzitter, het grootste evenement dat zich telkenjare in de Eilandsraad voordoet is wel de openbare behandeling van de begroting. Ik zeg het grootste, omdat daarbij de leden van de Eilandsraad de gelegenheid krijgen om hun naar buiten uittredende controlerende taak ten aanzien van het Bestuurscollege uit te oefenen.
Bij deze vergaderingen, Mijnheer de Voorzitter, hoort men de meest bloemrijke beschouwingen met verschillende schakeringen en hiermede veronderstellen alle leden zich naar hun opvatting het algemene belang te behartigen. Het beleid van het Bestuurscollege wordt dan getoetst aan de wijze waarop dit in de afgelopen regeringsperiode is gevoerd, doch tevens ook aan datgene wat het Bestuurscollege aan plannen heeft voorbereid en in het komende jaar hoopt te realizeren.
Mijnheer de Voorzitter, het zou niet van realiteitszin getuigen, indien wij niet de zaak van alle kanten bekijken. Vandaag zullen wij derhalve naast het beoordelen van de begroting zelf, ons de vraag moeten stellen of het door het Bestuurscollege gevoerde beleid onze goedkeuring kan wegdragen.
Het feit, dat onze fraktie gedurende de laatste paar maanden zoveel vergaderingen bijeen heeft moeten roepen, is een overtuigend bewijs, dat er bij het huidige Bestuurscollege iets loos is.
En dan niet enkel en alleen om het feit dat mijn fraktie thans tot de oppositie behoort, doch een opjectieve beoordeling - hetzij door de oppositie hetzij door de regerende partijen - kan tot geen andere conclusie leiden.
Velen hebben zich de mening toegedaan dat veranderingen altijd, of automatisch, verbeteringen inhouden. Dat dat niet waar is hebben verschillende mensen aan den levende lijve moeten ondervinden. Dit kan ook gezegd worden ten aanzien van het huidige Bestuurscollege dat geen enkele verbetering heeft gebracht.
Verleden jaar werd overal het liedje "cambio" gezongen.
Verschillende mensen die zo overtuigd waren dat er een "cambio" moest komen zijn juist de mensen die vandaag het hardst huilen.
De aan het bewind zijnde partijen hebben de kiezers veel beloofd, zowel individueel als collectief en men heeft hier op Aruba veel waarde hieraan gehecht.
Ik kan wel over de Werkverschaffing spreken, maar dat zal ik niet doen, want verschillende sprekers hebben dit uitvoerig gedaan. Ik zou ook kunnen spreken over de belofte, die gedaan is, dat al de mensen die zoveel belasting hebben moeten betalen op hun lay-off gelden dat zij die terug zouden krijgen, als deze heren aan het bewind zouden komen.
Zo zou ik heel lang kunnen doorgaan, Mijnheer de Voorzitter, maar ik wil U helemaal niet vermoeien met al deze verhalen.
Een ding is achteraf duidelijk gebleken, namelijk, dat al deze beloften niets anders dan holle politieke frasen waren.
Mijnheer de Voorzitter, de verbreding van de economische basis van Aruba is geen hedendaags probleem.
Ik kan mij dan ook ontslagen achten van de plicht om aan te tonen waarin de noodzakelijkheid bestaat om maatregelen te treffen ter verbreding van de economische basis omdat, ik geloof wel, dat alle raadsleden voldoende op de hoogte zijn. Men is reeds diverse wegen ingeslagen ten einde dit doel te verwezenlijken, namelijk in de eerste plaats door het bouwen van hotels aan te moedigen waardoor de buitenlandse gasten ons de nodige deviezen zullen bezorgen. Hoewel al deze maatregelen min of meer met succes zijn bekroond of zich hoopvol laten aanzien, Mijnheer de Voorzitter, is toch de verkregen verbreding op geen stukken na voldoende.

Maar de Raad had de stille hoop gekoesterd, dat dit nieuwe Bestuurscollege, gezien haar vele en mooie beloften, nog veel meer zou doen om deze basis te verbreden en de welvaart van Aruba te bevorderen, of tenminste dat zij de weg, die het voormalige Bestuurscollege voor hen gebaand heeft, zou bewandelen. Maar wat zien wij nu, Mijnheer de Voorzitter? De heren achter de bestuurstafel, die enkele maanden geleden tijdens de verkiezingen zoveel plannen hadden, zijn niet in staat gebleken om zelfs het nietigste van deze plannen te verwezenlijken.
Zij zijn zelfs niet in staat gebleken om de plannen die voor hun gemaakt zijn door het voormalige Bestuurscollege uit te voeren.
Iedereen op Aruba had gehoopt, dat wij hier te doen hadden met een voortvarend beleid, een beleid waarin creactiviteit tot ontplooiing zou komen. Helaas, Mijnheer de Voorzitter.
Wij hebben dit nergens kunnen constateren. Zoals een oude vrouw vanmorgen nog tegen mij zei, "het teken is al aan de wand verschenen", hun lot is beslist.
Mijnheer de Voorzitter, tijdens de huishoudelijke vergadering heb ik de vraag gesteld of het Bestuurscollege enig idee heeft hoe het thans met de lay-off politiek van de Lago staat, althans of het waar is dat na voltooiing van de werkzaamheden die door McKee en Chicago Bridge thans worden verricht, de lago voornemens is om tot een drastische inkrimping over te gaan, waardoor het aantal werknemers tot minder dan 600 zal worden teruggebracht. Ik vind het heel erg jammer, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege in haar Memorie van Antwoord met geen woord hierover gerept heeft. Ik wil helemaal niet beweren, dat dit moedwillig gedaan is. Dit durf ik echt niet te beweren. Wel vind ik het heel vreemd, Mijnheer de Voorzitter. Hoe het ook zij, Mijnheer de Voorzitter, ik vind, dat de Raad het recht heeft om een antwoord hierop te krijgen.
Ik kan mij maar moeilijk indenken, dat het Bestuurscollege willens en wetens blind blijft staren op de noden en gevaren der toekomst.
Ik hoop, dat deze maar geruchten zijn. Niettemin wenst de Raad over deze aangelegenheid omstandig te worden ingelicht.
Mijnheer de Voorzitter, de laatste dagen horen wij op Aruba veel over de Mammoeth-wet spreken. Ook in Nederland houdt de Mammoeth-wet het Onderwijs bezig. Wij juichen iedere vernieuwing toe. Ons onderwijs dient inderdaad aangepast te worden aan onze tijd. Op dit gebied zijn wij iets achter geraakt. Een van de redenen hiervoor - 30 stellen mensen die het kunnen weten - is, dat wij het Nederlandse systeem klakkeloos hebben overgenomen. Nu vraag ik mij af, Mijnheer de Voorzitter, of dit weer gaat gebeuren met de Mammoeth-wet óf dat de Mammoeth-wet direkt aangepast wordt op onze leerlingen. Ik heb vernomen, dat in Nederland een leeftijdsgrens bestaat voor de toelating voor M.A.V.O. en H.A.V.O., voortgezet wetenschappelijkheid, dus de brugklassen, namelijk 13 jaar. Ik zou graag willen weten van het Bestuurscollege of het waar is en zo ja, of wij ook deze leeftijdsgrens gaan houden.
Zoals wij allemaal weten ligt de gemiddelde leeftijd van de klassen op de Antillen hoger dan in Nederland. Dit komt door hogere percentages zittenblijvers op de Antillen. Een Antilliaans kind moet hetzelfde programma afwerken als het Nederlandse kind. Bovendien komt er nog bij dat onze kinderen moeilijkheden hebben met de taal.
Veel kunnen wij op het ogenblik niet doen, Mijnheer de Voorzitter, maar men dient er wel degelijk rekening mee te houden. Ook zijn er dan maatschappelijke factoren die hierbij een rol spelen.
Wij hebben onze fouten ingezien en dus is men druk bezig lager onderwijs aan te passen. Wij hopen vooral hierdoor het aantal zittenblijvers tot redelijke proporties terug te brengen.
Verder zou ik graag willen weten, Mijnheer de Voorzitter, hoe het thans staat met de huishoudscholen en de lagere technische scholen, want ik geloof, dat wij hier de brugklassen missen.

Verder had ik nog enkele opmerkingen, Mijnheer de Voorzitter.
Ten aanzien van het beurzen-beleid zou ik het volgende willen zeggen. Bij het verlenen van de beurzen, Mijnheer de Voorzitter, mag geen politiek gespeeld worden. De capaciteiten van de leerlingen en de resultaten van de psychotechnische test moeten de enige criteria zijn voor de toekenning van een beurs. Verleden jaar meen ik, als ik mij niet vergis, is men hiervan afgeweken.
Verder zou ik willen vragen hoe het staat met de herscholing van de Werkverschaffing en of degenen die intussen geslaagd zijn ergens geplaatst zijn geworden en zo ja, waar?
Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar werd een commissie in het leven geroepen om de economische ontplooiing van San Nicolas te bestuderen. Ik meen dat deze commissie rapport uitgebracht heeft en ik zou dan graag willen weten, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege kans heeft gezien om de adviezen door de commissie uitgebracht, uit te voeren.
Mijnheer de Voorzitter, vanmorgen hebben wij over de Telefoondienst gesproken, maar ik zou nu bij de hoofdbegroting willen vragen of de mogelijkheid bestaat om 3 of 4 publieke telefoons in de Village te plaatsen.
Verder, Mijnheer de Voorzitter,..........

DE VOORZITTER: Het spijt mij, Mijnheer Mathew, dat kan niet op de hoofdbegroting. Dat had U bij de bedrijfsbegroting van de Telefoondienst moeten doen.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, al die voorgaande jaren hebben wij al die wensen naar voren gebracht bij de behandeling van de hoofdbegroting.

DE VOORZITTER: U kunt het doen. Ik zeg alleen maar dat het geen zin heeft, want bij de hoofdbegroting kan men de bedrijfsbegroting niet wijzigen.

DE HEER D.C.MATHEW: Dan zou ik het als volgt willen stellen, dat er in ieder geval rekening hiermee wordt gehouden.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb enkele andere punten, onder andere, over de wegen, maar ik weet dat U zeker zal zeggen, dat ik dit bij Dienst Openbare Werken had moeten doen.

DE VOORZITTER: De wegen staan wel op de hoofdbegroting, Mijnheer Mathew.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Bestuurscollege gaarne willen verzoeken om de mogelijkheid te bestuderen om de weg langs het kapel daar in de buurt van Rooi Hundo, als het enigszins kan, te asfalteren. Verder zal ik in de tweede ronde terugkomen, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, tratamento di presupuesto ta e ocasion cu representantenan di pueblo por trece padilanti tur locual ta worde considera necesario y tambe haci preguntanan na Bestuurscollege tocante tur locual no ta cualifica debidamente. Un resumen politica tocante nos isla ta ademas un deber ya cu un prespuesto ta e refleccion di e politica ariba cual Bestuurscollege ta pensa di guía nos isla durante e proximo aña. Pesey anto, Señor Presidente, mi kier pidi Bo pa carga pasenshi cu e Raad durante e reunion aki pasobra hopi lo worde papia y esey ta exigi hopi pasenshi, principalmente pa banda di e presidente di Raad. Pero promer cu mi bay directamente riba e presupuesto mes mi lo aprecia di bay ariba un topico cual ta lo siguiente.

Pa cuminsa cu mi discurso, mi kier cita un columnista famoso - esta Bernard Levin di Inglatera kende, en cuanto e guerra actual na Vietnam a bisa ultimamente cu e tin miedo cu si Merca bandona Vietnam awor por resulta un guerra nuclear entre e forsanan cu actualmente ta encerra den un hoeki chikito di mundo.
Señor Presidente, e homber aki, den su evaluacion di un guerra, ta yama Vietnam, Zuid y Noord hunto, un hoeki chikito di mundo. Pa un comparacion mi a pensa di cita e homber aki pa nos aki na Aruba por realisa bon cu nos isla, Aruba, ta algo mas chikito ainda den bista mundial.
Ora nos ta lucha cu berdadero sinceridad pa mehoransa economico, social y educativo di Aruba, nos mester tene na cuenta un realidad y siña conoce nos puesto dilanti e forum mundial, cual puesto den e cuadro di Antillas, hunto cu Suriname y Holanda formando e Reino Holandes nos ta ocupa té atras aya riba e forum mundial. Gracias, sinembargo na e hecho cu nos Reino ta goza semper di un bon Gobierno, un Gobierno stabil y tambe un pueblo serio, nos por worde scucha via la Haya, papiando den e trend di henter mundo. Nos isla, mescos, cu tur pueblo noble lo a desea masha di por worde tendi via Oranjestad, Aruba.
Pero nos mester admiti e hecho cu nos, Aruba, ta mas chikito ainda cu Vietnam. Na otro banda ta un gozo pa nos por declara cu aki nos ta goza di un bida mucho mas trankil cu na hopi otro rincon di mundo. Aki nos tin un plus-punt, Señor Presidente, un bentaha cu no mester worde perdi, cu no mester worde bentá afor pa ningun capricho bobo, egoismo ni tampoco chauvinismo o discriminacion alguno. Nos dignidad como un pueblo soberano, un pueblo autonomo no mester worde perdi di bista tampoco, naturalmente pasobra despues di tres siglo como Colonia Holandes nos a bira autonomo na fin di 1954 despues di hopi lucha, gracias a Dios, no un lucha sangriente. Nos a logra nos autonomia a base di e actual Statuut.
Nos statuut, di Antillas, por worde yama un unicum den mundo. Pero e ta basá riba e realidad y posibilidad dentro di nos alcance y e relacion di nos como Antillas hunto cu Suriname y Holanda formando asina e Reino Holandes, estilo nobo. Si nos ripara esfuersonan mundial pa uni nacionnan grandi, un cu otro, anto nos lo ta orgulloso di ta socio di e Reino aki. Pero tambe si nos ripara e lugarnan caminda continuamente tin guerra y matamento di hende, desorden y lantamento cu pueblo, anto mas ainda nos por ta orgulloso di ta socio di e Reino aki.
Señor Presidente, segun mi opinion personal, ni Antillas ni tampoco Aruba só lo por logra un mihor posicion politica di locual nos tin awor. Comprende mi bon. Mi no ta bisa cu nos no por logra un otro posicion politica, mi ta bisa cu mi no ta kere cu nos por logra un mihór posicion politica. Y pa keda den cuadro di e discurso di mi colega Yarzagaray, en berdad ta exigi e cooperacion di hombernan y di representantenan cu ta pensa sano y cu ta pensa mas aya di un politica partidario y cu ta pensa pa e interes general di e pais y den nos caso e isla caminda nos ta biba. Pero, Señor Presidente, pa bay un tiki riba e discurso di Señor Yarzagaray mi mester bisa cu caridad ta cuminsa na cas.
Laga nos weita e boluntad pasobra no por cuminsa sinta sin wak bon promer y sin pone bo mes na haltura di con e situacion ta.
Ora nos concentra aki na Aruba ariba e ultimo acontecimentonan politica local, nos ta puntra nos mes, con por tin hende cu mester sabi mihor, ta purba na inculca odio den mente di un pueblo sano manera esun di Aruba. Y door di instigacion, engaño y usando un frase cu a bira un farse pa nos comunidad e politiconan cu actualmente tin riendo di Gobierno Insular di Aruba den man, a logra forma un Colegio ehecutivo dia promer di juli 1967 cu ta goza di un apoyo di un mayoria minimo combina entre cuatro grupo politico. E grupo aki ta representa cuatro partido - esta Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/ Partido Independiente Arubano/Partido Revolucionario di Obrero. E pueblo á worde y tá worde instiga ainda un contra otro.

E pueblo a worde engañá cu promesanan cu awor no por worde cumpli.
Y e frase di lucha Arubano a bira un farse caba pa tur hende y tur hende ya a comprende e engaño riba cual e politiconan aki a core nan campaña electoral ultimamente. Awor nan ta trata di tapa nan fracaso politico causá pa nan mes engaño. Nan ta purba algo nobo den pueblo - esta mas autonomia. Esey ta masha bunita. Di nan banda mi kier sabi kiko e grito ey ta contene, kiko nan kier alcansa? Ora e mes grupo politico aki ta produci un "sticker" inscribi, "Aruba ta exigi mas autonomia", nan ta cuminsa di admiti cu Aruba tín autonomia caba.
Ora nan ta purba bende e "sticker" ey pa un florin pa uno, forzosamente e pregunta ta bin: na beneficio di cual caha e ganancia di cada "sticker" ta bay? Si e hendenan aki ta berdaderamente sincero en cuanto mas autonomia pa nos isla, anto no mester fingi cu ningun franjes pa tapa bista di pueblo. Y, Señor Presidente, pueblo no a cumpra "sticker".
Sólamente algun fanatico politicamente ciego y tambe algun otro, djies pa complace, a cumpra "sticker". Tin di nan cu a cumpra y ya a kité despues di a realisa e engaño. Pasobra locual a worde haci te awor aki ta pa trata na desvia atencion di pueblo for di e engaño di e farse di lucha Arubano cu un "sticker". Pesey fraccion di Partido Patriotico Arubano den e reunion di Raad dia 20 di november 1967 a bisa enfaticamente cu nan lo ta participa den e comision di mas autonomia bao di e condicion cu lo worde traha cu seriedad y cu hombernan cu sabi kiko ta nan tarea. Partido Patriotico Arubano ta e partida cu en berdad a sabi di lucha pa autonomia di nos isla y di Antillas pero sin haci ningun sorto di fanfaria na pueblo. Nos nunca a bende ningun separacion pa Aruba manera Arubaanse Volks Partij a haci na aña 1949 cu Nacional na Corsow pa un puesto di minister cu a dura 6 siman so.
Despues di e engaño e tempo ey tambe door di Arubaanse Volks Partij, cu a grita separacion pa 12'or anochi na aña 1948 y a bende barata na aña 1949, nos partido a nace.
Arubaanse Volks Partij a produci Partido Patriotico Arubano of Partido Patriotico Arubano a nace for di Arubaanse Volks Partij, con cu Señor Yarzagaray kier pone, e hecho ta, cu e hendenan cu berdaderamente tabatin interes di Aruba na pecho, a weita cu Arubaanse Volks Partij a bay contra interes di pueblo door di su actuacionnan e tempo ey, necesariamente Partido Patriotico Arubano a worde lanta, Partido Patriotico Arubano a nace pa salba e situacion di Aruba. Esey ta hecho cu e existencia di Partido Patriotico Arubano como partido a worde demostra for di aña 1949 cu e a lanta hasta awor y lo sigui pasobra haci of sin haci, Partido Patriotico Arubano tá e partido cu ta sigui lucha pa interes general di e pueblo aki.
Nos partido a nace y a lucha pa tur locual, economicamente, educativamente papia, nos tin awe ariba Aruba, pafor di Lago. Anto awor nan kier bin investiga e posibilidad di mas autonomia?
Nos no ta purba tapa ningun fracaso politica cu pegamento di un "sticker" den bista di pueblo, keriendo cu asina e fracasonan lo no worde weita, y cobra un florin tambe pa e chansa ey.
Señor Presidente, pa cuminsa, den e reunion di 20 di november 1967 nos fraccion a bay cu e creencia cu lo a worde forma un comision di Raad pa studia e asunto di mas autonomia.
Despues a resulta cu mester pone dos miembro cu no ta miembro di Raad. E resultado ta awor cu nos no tin un comision di Raad. E comision ta pafor di Raad. Nos ta comprende cu mester a pone Señor Frans Figaroa pa combinacion como cu no por a yega na un acuerdo di otro manera.
A dicidi di nombra Señor J.S.Eman pa asina purba tene nan contento toch despues di a laga nan totalmente un banda. Despues di algun reunion Señor Figaroa a dicidi di tuma su retiro bisando cu ta pa motibo organisatorio. Cu esey Señor Figaroa a colga e paña sushi di e comision pafor pa tur hende weita.

Por worde trata pa tapa e fracaso di e comision te awor? Esey lo no worde lográ pasobra tur hende cu tin dos dede di frente ta comprende mes ora cu no tin nada té ainda den e comision aki.
Tin un solucion. E comision mester traha y mas liher, mucho mihor.
Si e no por traha anto laga Raad sabi pa por nombra un otro comision cu sí por traha.
Señor Presidente, por lo pronto nos lo spera kiko lo socede en cuanto e comision ey y na su debido tempo nos lo bolbe atrobe riba djéle.
Señor Presidente, laga nos yega awor na e begroting mes cu nos ta tratando awe, - esta e hoofdbegroting.
Aparte di mantene e departamentonan den funcion y trata na continua cu e tarea diario y normal, Bestuurscollege no a presenta un presupuesto cu algo nobo, cu algo sobresaliente manera cu a worde priminti.
Señor Presidente, Bo ta corda e plan cu a haya e nomber "hole bo diez" cu nos oponentenan politica a chercha antes, awor nan ta pronk cu e plannan ey. Nan ta pronk cu e plumanan di Partido Patriotico Arubano.
Te ainda no a bin otro cos. Nan ta bin critica Partido Patriotico Arubano cu den 12 aña nan a bin cu un hotel y mitar.
Señor Presidente, e pueblo sabi cu no ta asina. Pueblo sabi mihor.
Mi kier duna nan un conseho di amigo pa no sigui cu e coy loco ey pasobra cu pueblo no ta kere e mentiranan ey mas. Pueblo sabi masha bon cu ora un representante di Bestuurscollege ta bisa cu e ta contento cu den cuater luna di tempo Bestuurscollege actual a bin cla cu mas y poco tempo despues den e Raad aki e mes diputado ta admiti cu no ta asina facil pa bin cu un proyecto asina grandi y cu ta tuma hopi tempo, pueblo sabi cu ta mentira e cosnan ey ta. Pueblo no ta kere nan mas y nos t'ey pa bisa pueblo tambe ora cu e mentiranan bin dilanti, cu nan tá mentira.
Señor Presidente, desde dia promer di juli 1967 té awor aki no a worde haci nada en cuanto e preparacionnan mas leuw di e proyectonan di segundo fase di e Plan di mas aña. Nos Raad no a tende ni a weita nada mas di e trabaonan cu mester sigui. Té ainda nos no a weita nada di esaki.
Pero riba esey nos lider di fraccion lo bay mas den detaye.
Señor Presidente, den un otro reunion mi mes a menciona cu Bestuurscollege a bin cu un proyecto y esey tabata e hisamento di belasting cu 10 opcenten. En cuanto e asunto aki nos lider di fraccion tambe lo bay den detayes di esaki. Pero parti di e 10 opcenten menciona Bestuurscollege a contesta riba e preguntanan di Raad haci den e reunion di comision di e presupuesto cu en cuanto e posibilidad pa haya mas entrada pa e isla, ta existi en berdad tur e posibilidad cu den curso di e aña aki e necesidad por presenta pa hisa e tarifanan existente di retribucion y otro derechonan legal. Ademas Bestuurscollege a haya necesario en bista di e situacion financiero pa introduci retribucion y otro sortonan di cobransa nobo. E posibilidad aki ta worde studiá actualmente y asina cu e bin cla e leynan aki lo worde entrega na Raad pa Raad duna su decision, naturalmente.
Esey anto ta contesta di Bestuurscollege tocante cu si ta bin mas belasting e aña aki sí of no. Pues Bestuurscollege di Aruba ta bisa pueblo den su contesta cu pronto, e aña aki ainda, lo por bin mas hisamento di belasting, aunke sea indirecto. Pues nos por spera anto un segundo proyecto di Bestuurscollege - esta mas hisamente di belasting.
Señor Presidente, como excusa pa entregamento laat di e presupuesto aki na Raad Bestuurscollege a bisa hopi biaha cu ta debi cu esaki lo ta algo di lo mihor cu hamas a worde presenta na Raad.
E lo tabata un presupuesto sumamente bon prepara. Ami a comprende esey.
Pero ta duel mi cu mi mester bisa cu nunca antes Raad a haya un presupuesto cu asina hopi fout y mal prepara manera esun aki.
Ya den reunion di comision nos a mustra un par di fout como un proef chikito. Durante e reunion aki nos lo mustra varios mas.

Señor Presidente, cu e Bestuurscollege actual no a bin cu ningun plan of proyecto nobo ta sigur sigur debi, entre otro, na e hecho cu nan lo a ocupa nan mes cu asuntonan cu un bon Bestuurscollege no mester maha su cabes cuné. For di principio Bestuurscollege a cuminsa pega barco, anto barco grandi, en cuanto asuntonan di su personeel.
Manera a ser priminti den campaña electoral kisas y forsá door di algun fanatico Bestuurscollege a bay over na kita e pober trahadornan for di trabao sin ningun motibo alguno fuera di color politica. Promer nan a cuminsa cu e pober schoonmaaksters di e diferente schoolnan y kantoornan di Gobierno. Mama di un di nan cu a worde kita a puntra e diputado concerni pakiko su yiu a worde kita for di trabao, diputado a contesta, " o boso a goza 12 aña largo awor ta beurt di Arubaanse Volks Partij".
Esta un bunita principio di un bon diputado. Kiko e pober persona aki por a goza den e sentido di goza, di un partido di Gobierno 12 aña largo. Ora un schoonmaakster na Openbare Leeszaal na San Nicolas ta reclama su retiro for di trabao e ta haya pa contesta, "o señora, mi no tabata sabi cu tabata abo. Ta e nomber no ta zona Arubiano. Pero no preocupa bo, nos ta fix e asunto mes ora pa bo". Cu otro palabra, e diputado a kita e persona ey pa via di su nomber cu no ta zona Arubiano. Pero e tá un Arubiano. Pero nan a dicidi di tene e señora ey na trabao despues cu mi a laga sabi cu lo mi a pidi un reunion di Eilandsraad si acaso e señora ey bay cas como cu esey tabata un di e inhusticianan di tamayo mayor. Anto Bestuurscollege a bisa cu e a kita schoonmaaksternan pa pone otro cu mas necesidad.
Señor Presidente, mi ta invita Bo pa haci un check-up den e asunto aki. Lo Bo keda babuka di weita na cua banda tin mas necesidad, esunnan cu a bay cas of esunnan cu a bin nobo.
Den e trend aki Bestuurscollege ta purba despues di kita tres ambtenaar sin ningun falta di nan banda.
Bestuurscollege ta perde e tres casonan aki dilanti Huez. Den e promer instancia e abogado Arubano den servicio di Gobierno a representa Bestuurscollege dilanti di Huez y a perde e caso. Partijraad di Bestuurscollege a forsa Bestuurscollege pa stop e abogado aki di representa Bestuurscollege dilanti Huez atrobe. Den e di dos caso un abogado particular no-Arubano - pa nos keda den e pensamento di Bestuurscollege - a defende Bestuurscollege. E tambe a perde su caso y mas bergonzoso ainda. Bestuurscollege a dicidi pa laga su mes abogado representé dilanti Huez en lo futuro.
Señor Presidente, tur esaki ta falta di un mal gobernacion. Ultimo tabata e tres pober obreronan na Dienst Openbare Werken tocante kendenan nos a tene un reunion special. E diputado concerni a hayé obliga di tuma nan bek na trabao.
Señor Presidente, kiko anto e diputado concerni y e otro miembronan di Raad cu ta apoya Bestuurscollege kier bisa pa nan defensa? Cu Partido Patriotico Arubano tambe a yega di kita hende for di trabao malamente. Nan a menciona cifranan manera 50 hende conhuntó y 300 hende den 12 aña. Primeramente e cifranan aki ta ridiculo. Nan mester pensa bon con pa formula un mentira promer cu nan lancé. Di dos ainda nan mester presenta maske ta un caso concreto caminda un empleado lo a worde kita en lo pasado pa motibonan politico. Di tres, nan partida semper tabata worde representa aki den Raad y anto nan lo a faya por completo mescos cu nan ta fayando actualmente den Gobierno.
Laga nos menciona un par mas di e casonan, Señor Presidente. Un pober trahador di Werkverschaffing a worde kita for di trabao y ora e ta papia cu e diputado en cuanto e yiunan chikito cu e tin ainda cu ta bay school, e diputado ta contestéle cu e ta Partido Patriotico Arubano y ademas e a tende cu e ta zundra e diputadonan den cantinanan na Santa Cruz y pesey e no por haya trabao mas na Werkverschaffing.

Un empleado cu 18 aña di servicio na Haven en Loodsdienst ta worde yama urgentemente door di su diputado pa e worde bisa cu e diputado a tendé cu e ta zundré y papia malo di djé na trabao.
Señor Presidente, e diputado aki no por a bisa e empleado ey kende a bisé. Pues diputadonan ta perde tempo valioso di nan trabao pa busca drechi di redashi cu ta worde plama riba caya. Imagina bo si bo mester perde bo trabao asina. E diputadonan ta bay tras di cu nan a tende cu tal y tal a zundra nan riba caya. Y si cada bes cu nan tende algo nan mester yama e persona ey nan no ta traha nunca. E sorto di cosnan ey ta stroba nos.
Studiantenan cu ta bolbe di Holanda diplomá ta acerca Bestuurscollege pa trabao y ta worde nenga siendo cu tin vacatura, entre otro na Veterinaire Dienst y Maatschappelijke Zorg. Un hoben Arubano ta worde bisa cu e lo haya un pasashi pa bay Holanda pa sigui studia eynan.
Despues di un par di dia, sin ningun motibo nan ta bisé cu e no ta haya e pasashi mas. Un hoben Arubano cu mulo-diploma y na november di aña pasa e lo a cumpli un aña na trabao como ambtenaar op proef.
E a haya su retiro for di trabao sin ningun motibo sino solamente pa smaak di e diputado of diputadonan of partijraad di Bestuurscollege.
Na Voorlichtingsdienst dos presunto cartanan ta worde perdi door di e hefe y e dos empleadonan mas chikito eyden ta worde sospecha y acusa di lo a cohe e cartanan aki. E diputadonan ta core bin Voorlichtingsdienst, e dos empleadonan ta worde rista y nan ta yama rechercheur pa nan.
Nan ta worde manda cas pa un dia bao amenasa di retiro. Kiko a para di e cartanan? Nan a worde haya despues y a keda keto?
Of e cartanan ey nunca tabata existi? Esakinan ta algun di e tantisimo casonan penoso cu Bestuurscollege a, y te ainda ta, tene su mes ocupa cu nan. Tin mas si bo kier mas, pero nos ta stop aki tocante e triste episodio aki.
Señor Presidente, primeramente mi kier participa Bo cu despues di discusionnan general nos lo bin ariba algun postnan tambe. Pues mi kier pidi Bo tene cuenta cu esey.
Riba un pregunta den Raad di comision Bestuurscollege a contesta cu e hoofdcommies na Hulpbestuurskantoor na San Nicolas lo ta haciendo trabao di algemene dienst awor. Bestuurscollege sabi masha bon cu Raad no ta kere esey. Tur hende di Raad sabi masha bon cu no ta asina. Por ehempel unda e persona ey ta awor? Den ki condicion e ta e ultimo 8 - 9 dianan aki?.
Tocante e ambtenaarnan di Bestuurskantoor, Bestuurscollege tin 7 mas cu aña pasa. Bestuurscollege por bisa cu si e tresnan cu actualmente ta traha pa un gunstgave tambe ta calcula den e 7-nan ey?
Señor Presidente, mescos cu tur otro afdelingnan of diensten, Personeelszaken tabatin semper como cabesante di e afdeling ey un afdelingshoofd B. Awor, pa aña 1968 Bestuurscollege ta presenta un presupuesto na nos cu ta mustra Personeelszaken sin un hoofd y e rango di mas halto di ambtenaarnan eyden lo ta di commies eerste klasse. Pero den corant local ultimamente nos por a lesa cu a worde nombra un hefe nobo di Personeelszaken. Señor Presidente, lo ta cu e ta traha tambe parti voluntario pa e diferencia entre commies eerste klasse cu e puesto di cabesante di e departamento den e rango di afdelingshoofd B? No, Señor Presidente, Bestuurscollege mester presenta algo mihor. Bestuurscollege ta purba tuma Raad haci mucha chikito door di presenta un presupuesto tur mal traha. Mi ta haya e impresion cu tin algun caminda nan ta hacié pa expres.
Señor Presidente, dia 16 di februari di e aña aki en coneccion cu noticiero No. 29 di Voorlichtingsdienst ami, den mi calidad como miembro di Eilandsraad, a haci Bestuurscollege cinco pregunta.
Té awe mi no tabatin e honor di ricibi un contesta di Bestuurscollege.

Aunke ningun caminda ta stipula un tempo fiho dentro di cual Bestuurscollege mester contesta preguntanan di miembronan di Raad, toch mi ta haya cu ta contra decencia parlamentario ora Bestuurscollege tuma asina tanto tempo pa contesta. No por tin den e caso aki ningun excusa pasobra no tin ningun asunto pa check promer cu contesta.
Bestuurscollege ta tumando tempo pa asina e asunto perde su actualidad? Kisas Raad por a tende di Bestuurscollege su contesta riba dicho preguntanan ainda durante e reunion aki?
Ariba pagina 10a di e Memorie van Toelichting nos por weita un lista di e casnan di Gobierno Insular cualnan ta na huur y e calculacion cuanto huur por worde verwacht di nan durante aña.
Mi kier a haci algun pregunta na Bestuurscollege en cuanto e casnan aki. Ki tempo Bestuurscollege ta pensa cu e casnan di Sabana Berde mester worde evacua y kita for di ey pa motibo di e terminal nobo di Vliegveld? Fuera di e casnan di dokternan di districtonan. Bestuurscollege tin motibo pa sigui mantene e otro casnan di bibansa como propiedad di Gobierno? Bestuurscollege no ta kere cu lo ta bon pa bende e casnan ey?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Bo por a pidi Señor Croes pa bay mas poco poco, pasobra mi no tin secretaresse aki.

DE HEER O.CROES: Si e situacion financiero di e presupuesto aki lo tabata un poco mihor nos lo a sugeri un secretaresse pa Señor Leest. Pero nos situacion no ta permiti esey.
Señor Presidente, e pregunta haci den reunion di comision tocante uso di instrumentnan door di e dokternan, specialista di garganta, oculista y practero a worde comprendi robes. E pregunta ta lo siguiente.
E dokternan aki, e oogarts y e gynaecoloog, ta usa nan mes instrumentnan particular pa atende e patiëntnan di Gobierno?
E pregunta den e reunion di comision tabata asina. Awor mi no kier warda te ora nos haya contesta riba esey pasobra cu mi ta kere cu mi sabi e contesta cual ta sí. Nan ta usé pasobra tin post cu ta duna nan un vergoeding. Mi no kier bay mas leuw. Pues si ta asina y nan ta haya un vergoeding pesey na razon di f.900, f.600, y f.300 pa aña pakiko anto e arts aki mester haya ainda ariba esey un huur-toelage pa yudéle pa paga su huur di su kliniek particular? Y pakiko den Kapitaaldienst tin un post di f.160,-- pa cumpra un lessenaar nobo pa e dokter aki? Den e caso aki, Señor Presidente, no ta bay pa e placa pero pa e principio di e asunto. Mi no kier pa ningun hende comprende mi robes.
Mi no tin nada contra ningun persona ni ningun dokter. E persona aki ta haya placa for di Gobierno pasobra e ta usa su lugar y su instrumentnan. E ta haya ainda un cierto suma pa yudé paga huur pa su kliniek y ainda riba esey Gobierno ta cumpra un lessenaar pé, pakiko?
Señor Presidente, ariba Aruba nos tin varios sorto di plaga pero un di nan cu mester bringa pa elimina sigur, ta e sangura.
Segun mi mester por ta posibel pa caba cu sangura si haci un bon trabao di exterminacion di e plaga aki. Especialmente den e salíñanan y mangelnan di laman for di Savaneta pa Pos Chikito y tambe den vecindario di Barcadera, Cas di Paloma, etc., e plaga aki ta causa hende hopi molester. Bestuurscollege ta pensa cu Gobierno por haci un bon trabao "once and for all" pa caba cu e plaga aki?
En cuanto e electrificacion di districtonan lo mi kier bisa lo siguiente. Na december 1960 Bestuurscollege a firma un contract cu Elmar pa electrificacion di tur districtonan di Aruba cu excepcion di algun seccion chikito cual pa motibonan technico nan no por a haya coneccion y te ainda nan no por haya e trabao ey y e contract cu a worde forma na aña 1960 a caba. Pero Bestuurscollege a garantisa Elmar e tempo ey un waarborgsom pa un cierto cantidad di aña Bestuurscollege por a informa Raad con leuw nos ta awor cu e asunto aki como cu ariba presupuesto pa aña 1968 ainda ta aparece un suma di f.14.000.

Señor Presidente, berdaderamente e presupuesto aki a laga hopi di desea como un presupuesto. Pero durante tratamento di e articulonan o kisas den tweede ronde nos lo bin bek unda cu ta necesario pa nos por mustra kiko nos kier meen. Por lo pronto, masha danki pa e pasenshi, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben gisteren en vandaag hier in deze Raad verschillende begrotingen onder de loep genomen en wij zijn daarmee nog steeds bezig.
Mijnheer de Voorzitter, bij het optreden van elk nieuw bewind, elk nieuwe regering, elk nieuw Bestuurscollege, verwacht men dat de nieuwe regering met een regeringsprogramma naar voren komt en aan de parlementaire instantie of Raad of wat dan ook, voorlegt om het beleid goed te keuren. Natuurlijk zal men zeggen, dat een Bestuurscollege een continuiteit is en daarom hoeft men niet met een nieuwe programma te komen. Mijnheer de Voorzitter, dit is toevallig een reden, die men kan gebruiken omdat het een woord is dat de Rechter, op grond van hun eigen foutieve handeling hen in de schoenen heeft geschoven.
Wij zijn nog steeds van mening, dat een nieuw Bestuurscollege althans met kleine wijzigingen, met nieuwe gezichtspunten en nieuwe plannen naar voren komt. Helaas, Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij deze begroting doornemen, dan zien wij, dat er helemaal geen nieuwe gezichtspunten zijn. Er zijn geen nieuwe projekten aan de Raad voorgelegd. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, moet ik dan aan dit Bestuurscollege vragen, hebt U uiteindelijk het programma van de Partido Patriotico Arubano aanvaard en Uw eigen programma ter zijde gelegd?
Wanneer ik deze begroting bekijk, Mijnheer de Voorzitter, dan zie ik eigenlijk dat alle oude plannen, die het vorige Bestuurscollege aan de Raad had voorgelegd, herhaald worden. Wanneer wij dit zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dan vraagt men zich af of zijn werkelijk de plannen zijn, die door ons Bestuurscollege opgemaakt zijn! en waarom wij dan tegen stemmen, wanneer zij aan de Raad worden voorgelegd. Dat is heel eenvoudig, Mijnheer de Voorzitter, Wij doen dat, omdat wij geen vertrouwen hebben dat het huidige Bestuurscollege onze plannen tot uitvoering kan brengen. Daarom zijn wij helemaal niet tevreden over de aanbiedingsbrief voor wat betreft de ontwikkelingsplannen van dit Bestuurscollege.
Als wij bijvoorbeeld nemen, Mijnheer de Voorzitter, toen de huidige leden van het Bestuurscollege in de oppositie waren en toen het Bestuurscollege van de Partido Patriotico Arubano met hun plannen kwamen voor het bouwen van een hotel, toen had men gezegd, dat dit alleen maar "een witte olifant" was en wanneer zij aan het bewind zouden komen zij het met een bulldozer in de zee zouden schuiven.
Mijnheer de Voorzitter, ik wacht nog steeds op deze bulldozer, want die is nog niet gekomen. Maar iedere week kan men een of andere gedeputeerde of een of andere "paladin" van de gedeputeerde over de televisie zien in de wekelijkse programma van de Voorlichtingsdienst, die de projekten van de Partido Patriotico Arubano aan het volk voorstelt, terwijl men probeert te pronken dat deze projekten van het huidige Bestuurscollege zijn. Niet alleen de witte olifant is daar verrezen, Mijnheer de Voorzitter, maar er is ook een blauwe olifant gekomen en later zal nog een andere olifant komen. Ik weet nog niet welke kleur die zal krijgen. Maar in ieder geval zal deze bulldozer veel werk krijgen wanneer het huidige Bestuurscollege hem aan het werk stelt. Misschien als de plannen van de geachte gedeputeerde Croes verwezenlijkt worden, dan zullen nog meer bulldozers moeten komen, Mijnheer de Voorzitter. Dat is dus de ironie, Mijnheer de Voorzitter, van degenen die vroeger in de oppositie waren. Dus wanneer zij aan het bewind kwamen hadden zij de plannen, die door het Bestuurscollege destijds opgesteld werden moeten overnemen en uitvoeren.

Maar helaas, zoals ik eerder gezegd heb, wij hebben geen vertrouwen, dat dit Bestuurscollege het kan doen.
Als voorbeeld, Mijnheer de Voorzitter, moet ik aan het Bestuurscollege vragen of er besprekingen zijn gevoerd met de Landsregering over het tot stand komen van de plannen die hier voor ons staan. Hoe staat het met de uitgewerkte projektenplannen? Zijn deze door de Landsregering aanvaard? Zijn zij aan de Nederlandse Regering voorgedragen of zal men wachten totdat de hele pot leeg is om dan te schreeuwen: "Gobierno Central no a yuda nos".
Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik dan tot deze gedachte kom dan moet ik denken aan de woorden van mijn geachte collega toen hij vanmorgen zei, dat wij de "bull by the horns" moeten pakken.
Als wij de gang van zaken van het Bestuurscollege volgen en wanneer men niet vlot genoeg deze projekten aan de Landsregering voorlegt dan zal men "the bull by the tail" hebben.
Dan zal het te laat zijn, Mijnheer de Voorzitter, voor ons hier op Aruba om te gaan schreeuwen dat het te wijten is aan de handelingen van de Landsregering, dat wij onze plannen niet tot stand konden brengen.
Dus van deze plaats, Mijnheer de Voorzitter, alhoewel ik geen vertrouwen heb in het uitvoeren van deze plannen door het huidige Bestuurscollege, wil ik toch op dit Bestuurscollege een beroep doen uit liefde voor hun eigen eiland om - in plaats van kleine zaken, zoals mensen uit de dienst te ontslaan, kleinigheden naar voren te brengen of zich bezig te houden met allerlei onbenullige bezigheden - na te gaan of het niet mogelijk is om deze plannen tot uitvoering te brengen, tot heil van het Eilandgebied Aruba. Als men wacht dan wordt het te laat, Mijnheer de Voorzitter, en in plaats van iets te krijgen voor ons eiland om onze economische toestand te helpen, zullen wij met nog grotere problemen komen te zitten later, wanneer er thans niets in deze richting is gedaan.
In deze geest wil ik vragen of het Bestuurscollege niet van plan is om zo gauw mogelijk de plannen voor volkshuisvesting te verwezenlijken.
Een paar dagen geleden heb ik in de Amigoe di Aruba gelezen dat Curacao weer met een ander plan is begonnen wat betreft volkswoningbouw, niettegenstaande het feit, dat zij reeds een paar jaar geleden een ander groot projekt volbracht hebben. Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat dit een van de grote noodzaken is van onze tijd.
Er zijn vele andere projekten die verwezenlijkt kunnen worden maar die de nodige "push" moeten hebben om door gedrukt te worden. Weer doe ik een beroep op het Bestuurscollege om de kleinigheden aan de kant te schuiven en om de grote projekten aan te pakken.
Mijnheer de Voorzitter, in haar Memorie van Antwoord zegt het Bestuurscollege, dat men nog steeds bezig is met het bestuderen van de mogelijkheid van een salarisherziening voor de ambtenaren. Dit is weer zo'n herhaling van antwoorden van het Bestuurscollege van vroeger.
Mijnheer de Voorzitter, ik was toentertijd niet eens met zo'n antwoord en tot mijn spijt kan ik ook nú niet eens zijn met het antwoord van het huidige Bestuurscollege. Het volk heeft nu eenmaal voor een "cambio" gestemd. Dus dit moet ook één van de "cambios" worden.
Men moet met andere gezichtspunten naar voren komen en positieve antwoorden geven, wanneer men over een goede vergadering wil spreken.
Ik doe weer een beroep op het Bestuurscollege om in plaats van te wachten op deskundigen uit Nederland, die misschien nooit zullen komen of te wachten op rapporten van deskundigen die misschien nooit geschreven zullen worden om hun hoofden weer bij elkaar te steken en na te gaan of het niet mogelijk is, althans voor de ambtenaren in lagere rangen om hun op de één of andere wijze een bezoldigingsverhoging te geven.
Natuurlijk zijn er vele redenen. Ik hoef vandaag de notulen niet te lezen om redenen te herhalen dat door mijn geachte collega's in het verleden naar voren zijn gebracht.

Gezien het feit dat dezelfde personen het Bestuurscollege nog steunen mag ik aannemen, dat zij nog steeds van dezelfde mening zijn, dat hier werkelijk iets aan gedaan moet worden.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het benoemen van personen zonder de benodigde kredieten aan deze Raad te vragen, wil ik het Bestuurscollege vragen of zij niet van mening is, dat zij de Raad als de hoogste volksvertegenwoordiging van Aruba moet respecteren. Bent U niet van mening dat wanneer het de autoriteit van de Raad is om kredieten te voteren om het mogelijk te maken voor het Bestuurscollege om personen in één of andere dienst te benoemen dat het Bestuurscollege dit in acht moet nemen en de Raad moet benaderen voor goedkeuring van de kredieten daar het nodig is voor de één of andere benoeming?
Men hoeft niet bang te zijn dat dit afgestemd zal worden omdat het hier gaat om de benoeming van enkele partijgenoten. Wanneer zoiets afgestemd wordt dan betekent dat, dat de Raad niet eens is met het beleid van de benoeming. Maar dan bent U als Bestuurscollege ook gedekt tegenover de partijgenoten en U kunt gerust zeggen, dat de Raad het niet heeft goedgekeurd en dat men daarom niets anders kan doen. Maar niet in dienst nemen en dan bij wijze van gunstgave betalen. Ik ben nog steeds van mening, dat deze wijze van betaling - dus bij wijze van gunstgave - niet de goede gang van zaken is. U mag met mij van mening verschillen dat dit wel mag, maar ik ben nog steeds van mening dat dit niet de goede gang van zaken is. Het is een foutieve manier van handelen.
Mijnheer de Voorzitter, ik had het zojuist over het bouwen van meer volkswoningen en natuurlijk wil ik van deze plaats een beroep op het Bestuurscollege doen, dat wanneer het zo ver mag komen dat er nieuwe volkswoningen gebouwd worden dat deze dan ter beschikking van het volk in huurkoop worden verstrekt zodat de mensen die daarin wonen op basis van huurkoop tezijnertijd eigenaar van het huis worden.
Mijnheer de Voorzitter, is het Bestuurscollege niet van mening dat de verkoopsprijs van de huidige volkswoningen verlaagd dient te worden zodat de bewoners die daar zo veel jaren in deze woningen hebben gewoond een betere verkoopsprijs kunnen krijgen en zodoende eigenaar van deze huizen kunnen worden? Ik wil niet horen dat mijn Bestuurscollege deze prijzen heeft vastgesteld. Dat Bestuurscollege heeft die prijzen toen vastgesteld op advies van haar diensthoofden. Misschien kunt U zeggen, dat het Bestuurscollege haar eigen beslissing had moeten nemen. Ik ben ook van mening dat dit had moeten geschieden. Daarom vraag ik U weer om deze materie onder de loep te nemen en na te gaan of het niet mogelijk is om tot een betere verkoopsprijs te komen meer in het voordeel van de bewoners van deze volkswoningen. Ik ben er van overtuigd dat hierdoor men uiteindelijk een grote zorg op de begroting zal sparen, namelijk het onderhouden van deze woningen van tijd tot tijd, want ieder jaar moeten grote sommen hiervoor gevoteerd worden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege vragen hoe het staat met het terug vorderen van de geïnde huurgelden van de volkswoningen. Is dit nu opgelost? Wat heeft het politie-onderzoek in deze laten blijken? Was het nodig om door de politie een onderzoek te laten instellen? Zo niet, dan wil ik vragen of deze gelden terug zijn bij de Ontvanger van het Eilandgebied Aruba. Graag zal ik van het Bestuurscollege willen vernemen hoe het staat met deze reeds geïnde huurgelden.
Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord van de algemene begroting zegt het Bestuurscollege dat zij weer van mening is, zoals het vorige Bestuurscollege, dat het niet mogelijk is vrije busvervoer voor schoolkinderen te geven en dat het niet mogelijk is om waterkoelers aan te schaffen voor de scholen. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, wanneer iemand als Eilandsraadslid indertijd met deze voorstellen in deze Raad komt, is het dan niet zijn plicht wanneer hij verheven wordt tot gedeputeerde, om deze gezichtspunten weer in het

Bestuurscollege naar voren te brengen en zijn medeleden te overtuigen dat deze beloften tot uitvoering moeten worden gebracht? Zou het niet beter zijn geweest, als er zelfs maar gedeeltelijk hieraan gewerkt werd, in plaats van dit helemaal uit de begroting weg te laten en zich gerust te stellen met een overgeschreven antwoord uit een vroegere tijd?
Ik had ook gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege niet van mening was, dat er een kleine pier gebouwd moest worden voor de vissers op Savaneta. Ik denk nog steeds dat dit een noodzaak is voor deze mensen en ik hoop dat het Bestuurscollege spoedig één en ander hieraan kan doen. Misschien kan men dit koppelen aan het toeristisch centrum dat men daar heeft.
Ook wil ik het Bestuurscollege vragen of zij niet de mogelijkheid kan bekijken om ook zo'n piertje te bouwen voor de vissers bij het Rodgers-beach ten westen van de Esso Club. Weer kan ik geen genoegen nemen met het antwoord dat het Lago-terrein is. Er moeten onderhandelingen gevoerd worden en de mogelijkheid moet bekeken worden of zoiets niet mogelijk is. Als het mogelijk is, dan verzoek ik het Bestuurscollege om het een en andere te doen, zodat dit gebouwd kan worden.
Mijnheer de Voorzitter, ik zou ook graag willen vernemen hoe het staat met de onderhandelingen ten aanzien van de terreinen voor het doortrekken van de Lago-weg naar de Pastoor Hendrikstraat. Ik zie hier in de begroting dat er hierover met geen woord is gerept. Kan het Bestuurscollege ons mededelen of zij van plan is van dit plan af te zien of dat zij van mening is dat dit nog doorgevoerd zal worden?
Ook wil ik de attentie van het Bestuurscollege vestigen op de slechte toestand van de wegen, namelijk, de weg naar Fontein, Weg Rooi Hundo. Zou de Otaheitistraat - vanwege de grote drukte van de scholen in de omgeving - doorgetrokken kunnen worden?
Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen geen genoegen nemen met het antwoord dat er een commissie is benoemd om de mogelijkheid te bestuderen voor meer verlichting voor San Nicolas en omgeving. Van commissies kan men weinig verwachten. Van het Bestuurscollege dat verantwoordelijkheid draagt verwacht ik wel beslissingen en daden. Daarom vraag ik nu of het niet mogelijk is om spoedig een beslissing in deze te nemen, zodat de verlichting in deze omgeving verbeterd wordt.
Over de nutriculture farm, Mijnheer de Voorzitter, zie ik dat er weer een verhoging van f.30.000 tot f.60.000 op de begroting is gebracht. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, wat de mening van dit Bestuurscollege is. Ik kan mij nog herinneren verleden jaar toen ik over deze materie sprak dat de hele Eilandsraad, bijna, het met mij eens was dat hier een beslissing moet worden genomen en dat deze Hydroponics óf gehuurd óf verkocht moest worden óf gratis aan iemand gegeven, om deze jaarlijks terugkerende last van de begroting weg te krijgen.
Ik ben er nog steeds van overtuigd, dat de Hydroponics wel een zaak kan worden waarvan succes verwacht kan worden.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, er zijn weinige plaatsen ter wereld waar een zaak zoals deze, dat door de Overheid gerund wordt, winstgevend is. De mensen, die hierin werken hebben er geen interesse voor.
Zij zijn alleen maar geinteresseerd om hun salaris te ontvangen aan het einde van de maand en verder de boel maar ter zijde te laten.
Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat het veel beter kan gaan, wanneer dit een privé onderneming wordt, wanneer een particulier dit overneemt en de zaak op gang probeert te krijgen.
Daarom wil ik het Bestuurscollege verzoeken om de f.60.000 op de begroting te veranderen, dus geen geld meer ter beschikking van deze farm te stellen en de hele zaak dan op één of andere wijze van de hand te doen.

Verschillende malen is hier naar voren gekomen, dat de geneesmiddelen, die op het eiland worden verkocht tegen te hoge prijzen hetgeen grotere winsten met zich meebrengen voor de mensen die deze geneesmiddelen verkopen en niet ten bate van het volk komt. Integendeel. Dit is één van de grootste lasten, die op het ogenblik op ons volk drukt, namelijk de hoge prijzen die men voor geneesmiddelen moet betalen.
Natuurlijk begrijp ik dat prijs-controle moeilijk is. Prijscontrole is ook geen zaak van ons hier in de Eilandsraad of van ons Bestuurscollege. Desalniettemin moet ik aan het Bestuurscollege vragen of het niet mogelijk is om een verkoopcentrale van de Overheid te vestigen, zodat men geneesmiddelen kan kopen van de Gezondheidsdienst tegen kostprijs om zodoende deze prijzen te drukken. Mijnheer de Voorzitter, het is een schande wat arme mensen soms moeten betalen om één of ander geneesmiddel te krijgen in de lokale "boticas". Dus ik hoop, dat het Bestuurscollege hiervoor een oplossing kan vinden.
Mijnheer de Voorzitter, kan het Bestuurscollege de Gezondheidsdienst een studie laten maken van de mogelijkheid voor het invoeren van slachtvee uit Colombia. Ik meen dat wij hierdoor gemakkelijker vee kunnen krijgen op het eiland en ook goedkoper. Zoals ik laatst gelezen heb bestaat het probleem dat men daar vroeger had met mond- en klauwzeer er niet meer en dat dit slachtvee overal vervoerd wordt, bijvoorbeeld Europa en tot nu toe heb ik niet gehoord dat er epidemieën hierdoor is ontstaan.
Dus ik zou graag willen weten of de Gezondheidsdienst een studie hiervan kan maken om de mogelijkheid te scheppen om dit vee in te voeren.
Kan het Bestuurscollege ons mededelen wanneer er een nieuwe administrateur zal worden benoemd bij de Gezondheidsdienst? Het is mijn mening, dat een hoofd van dienst die belast is met zoveel andere zaken en met de leiding van een departement, moeilijk de administratie van een departement op zich kan nemen. Ik meen, dat op het ogenblik dit het geval is bij deze dienst. Natuurlijk kan het Bestuurscollege zeggen, dat het niet waar is, maar ik denk dat een benoeming van een administrateur daar zeker op haar plaats is.
Mijnheer de Voorzitter, bij de plannen voor het bouwen van een nieuw hospitaal ben ik verheugd te vernemen van het Bestuurscollege dat men deze plannen kleiner gaat maken zoals ik altijd hiervoor heb gepleit. Maar ik kan helemaal geen genoegen nemen met de zienswijze van het Bestuurscollege dat dit ziekenhuis zo ver van het centrum van het eiland gebouwd moet worden. Ik kan alleen de hoop weer uitspreken, dat wanneer dit bij de andere instantie komt dat men dan deze ligging zal afkeuren en dat men weer aan het Bestuurscollege voorlegt dat het meer in het centrum van het eiland gebouwd moet worden. Ik heb altijd voorgesteld Pos Chikito.
Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag aan de geachte gedeputeerde van Onderwijs vragen of hij ons een exposé kan geven over zijn voorgestelde Mammoeth-wet. Ik meen, dat dit veel inhoudt.
Misschien zal het in de toekomst ten goede komen van de kinderen. Maar hoe staat het met de kosten van het tot stand brengen van deze wet? Wanneer zij in het leven wordt geroepen kunnen wij dan deze kosten dragen? Wat denkt het Bestuurscollege met deze kosten, die er zeker bij zullen komen, te doen? Ik had gehoord, dat tijdens een bespreking met de Minister-President een tijd geleden, de geachte gedeputeerde voorgesteld had om Onderwijs weer aan het Land over te dragen.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil van deze plaats zeggen, dat ik hier tegen ben. Onderwijs staat nu eenmaal in handen van het eilandgebied en ik wil geen moment iemand laten tornen aan de autonomie van ons eiland. Dus ik wil alleen maar vragen of hij bereid is een exposé te geven van wat dit allemaal inhoudt en wat de kosten zullen zijn.

Mijnheer de Voorzitter, de Werkverschaffing bestaat niet meer voor het doel waarvoor zij in het leven was geroepen.
De Werkverschaffing werd in het leven geroepen om mensen die zonder werk waren of mensen die moeilijk werk konden vinden aan een baan te helpen om hen te helpen hun familie te onderhouden, totdat zij een betere betrekking elders konden krijgen. Maar de Werkverschaffing bestaat niet meer voor dat doel.
Het is een politiek plan geworden. Mensen die niet eens zoveel liefde voor hun eiland hebben om een gedeelte van hun "lay-off money" af te staan voor het betalen van belasting. Wanneer zij deze grote "lumpsum" krijgen, dan lopen zij gauw weg om deze belastingen niet te hoeven betalen. Maar zodra zij terugkomen worden zij meteen met een grote salaris - f.3,50 per uur en f.1,50 per uur voor hun auto en wie weet welke gunstgave zij er nog bij krijgen - in dienst bij de Werkverschaffing genomen. Er zijn mensen die goede betrekkingen bij de Lago hebben gehad en deze betrekkingen op hebben gezegd om bij de Werkverschaffing te gaan werken. Er zijn mensen die bij Aruba Chemical Industry werk hadden die hun werk verlaten hebben om bij de Werkverschaffing te gaan werken.
De geachte gedeputeerde Max Croes heeft ons hier verteld dat 160 personen niet verschenen zijn bij de Chicago Bridge om te werken, omdat zij liever bij de Werkverschaffing wilden werken.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer zoiets gebeurt dan beantwoordt de Werkverschaffing niet aan het doel waarvoor zij werd ingesteld.
Mijnheer de Voorzitter, de meeste van de mensen die werkelijk bij de Werkverschaffing moesten werken zijn om politieke redenen of om één of andere reden ontslagen.
Ik vraag mij nu af, Mijnheer de Voorzitter, gezien het feit dat de Werkverschaffing niet meer aan haar doel voldoet, waarom moeten wij het nog steeds aanhouden door weer een miljoen gulden op de begroting te voteren alleen maar om politieke vriendjes in dik betaalde baantjes te houden?
Mijnheer de Voorzitter, ik vraag mij af, waarom heeft het Bestuurscollege de werkzaamheden van de Werkverschaffing op San Nicolas gestopt? Is het omdat iedereen daar naar huis gestuurd werd? Of misschien is dit een straf voor de bewoners van dit gedeelte van het eiland?
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege heeft in haar Memorie van Antwoord gezegd, dat de redenen waarom zij de Werkverschaffing privé terreinen heeft laten schoonmaken was omdat er een rattenplaag bestond. Gisteren heeft een van de gedeputeerden ons verteld dat er een particuliere firma is die ook belast is met het uitroeien van ratten.
Waarom laat het Bestuurscollege dan deze particuliere firma dit werk niet verrichten?
Ik vraag mij ook af of het werkelijk een rattenplaag is waarom het Bestuurscollege de Werkverschaffing privé terreinen laat schoonmaken.
Is het een rattenplaag of is het een partijgenotenplaag?
Er zijn bepaalde mensen, die denken dat, omdat zij op de één of andere partij hebben gestemd die partij daarom hun terrein schoon moet maken en schoon houden. Dit is een foutieve gang van zaken, Mijnheer de Voorzitter, en ik kan het Bestuurscollege alleen maar vragen om deze koers te wijzigen.
Mijnheer de Voorzitter, bij de post 2.09.05.1.60 staat 'n bedrag van f33.000 voor benodigdheden, waaronder staat: ijs, water en dergelijke.
Bij de behandeling van Dienst Openbare Werken gisteren heeft één van de geachte gedeputeerde verklaard dat water door Dienst Openbare Werken wordt verstrekt. Daarom stond een post van veertig duizend zoiets, op die begroting. Waarom moeten twee posten op twee verschillende begrotingen voor hetzelfde doel opgebracht worden? Kan het Bestuurscollege ons hiervoor een uitleg geven?

Mijnheer de Voorzitter, U hebt mij gisteren afgehamerd maar ik hoop, dat ik nu de gelegenheid mag gebruiken om te vragen hoe het staat met het verschil van f.5.000 voor de aanschaf van een wagen voor de Gezaghebber. U moet mij goed begrijpen, Mijnheer de Voorzitter.
Wij zijn niet tegen het kopen van een goede representatieve auto voor onze Gezaghebber. Integendeel. Wij steunen zo'n voorstel.
Want, Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik hoor van andere mensen hoe Zijne Excellentie Minister Pengel in Suriname rondrijdt in zijn auto met televisie en bar en dergelijke, dan vraag ik mij af, waarom kan onze Gezaghebber iets dergelijks niet hebben.
Wij zijn ook Koninkrijksgenoten en wij moeten niet onderdoen voor anderen. Want zoals de Surinaamse Premier zijn hoge gasten moet ontvangen, zo moeten wij ook onze hoge gasten ontvangen. En de eerste persoon die die gasten moet ontvangen is de Gezaghebber.
Wij - de Partido Patriotico Arubano - zien dit als een grote erkentelijkheid wanneer het huidige Bestuurscollege een goede representatieve auto wil kopen voor de Gezaghebber. Als partij zien wij dit als een erkentelijkheid, als landgenoot zie ik dit als een eer.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, desalniettemin wil ik het Bestuurscollege vragen of zij ons een uitleg kan geven over het verschil van deze f.5.000. Het Bestuurscollege heeft gezegd, dat wanneer zij een auto kopen per contant deze f.12.000 kost. Wanneer wij de oude auto inruilen en een nieuwe kopen dan kost het f.17.000.Is het dan niet beter om een nieuwe auto contant te kopen voor f.12.000 en die oude dan te verkopen in plaats van in te ruilen? Het is voordeliger om het contant te kopen. Misschien kan het Bestuurscollege ons één en ander hier over uitleggen.
Mijnheer de Voorzitter, het vorige Bestuurscollege heeft een voorstel aan deze Raad gedaan om een schaftlokaal te bouwen op het haventerrein voor de havenarbeiders. Dit voorstel werd unaniem aangenomen.
Tot heden is er niets gebeurd. Waarom kan het Bestuurscollege niet de Dienst Openbare Werken opdracht geven dit te doen? Dit is noodzakelijk, Mijnheer de Voorzitter. U moet zien hoe deze mensen hun maaltijden moeten gebruiken overal op de kade.
Ik vind dat dit hard nodig is. Ik wil mij niet gerust stellen met te horen dat het oude Bestuurscollege het niet heeft uitgevoerd.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben nu een cambio en één van de grootste cambios moet zijn onmiddellijk uit te voeren wat de Raad heeft goedgekeurd.
Ik ben blij, om te zien dat uiteindelijk een bedrag op de begroting is opgebracht voor het aanleggen van een goede weg naar het Havenkantoor. Ik heb verschillende jaren dit punt naar voren gebracht en altijd hiervoor gepleit. Het is een schande, Mijnheer de Voorzitter, wanneer hoge gasten, eigenaren van grote scheepslijnen een tocht door de haven willen maken om onze faciliteiten te bekijken, dat men bang is om deze heren via het Havenkantoor een rondrit van de haven te laten maken, omdat men de hoge gasten niet over die weg wil laten rijden. Zoals iemand gezegd heeft, "wij moeten die mensen niet door de achterdeur laten, maar door de voordeur". Maar is het Havenkantoor niet de voordeur voor alle faciliteiten die onze haven biedt?
Wanneer het zover gaat dat wij ons schamen en dat wij deze heren niet over deze weg willen brengen, dan is het nodig dat niet alleen gelden worden opgebracht op de begroting, maar dat het Bestuurscollege zo gauw mogelijk Dienst Openbare Werken opdracht geeft om dit voorstel tot uitwerking te brengen, Mijnheer de Voorzitter.
Dienst Openbare Werken kan niet zeggen dat wij plannen moeten maken. Ik heb ze honderd keer daar gezien. Zij hebben van voren en van achteren en overal gemeten. Dus het is geen kwestie dat zij plannen moeten maken. Of die plannen moeten nu al klaar zijn óf zij hebben de gelden van het volk zonder meer opgemaakt en niets met de belastinggelden gedaan, want ik heb ze zien meten en er moet iets van terecht gekomen zijn.

Mijnheer de Voorzitter, wat betreft mijn opmerking in de huishoudelijke vergadering van een 40-urige werkweek voor de stuurman-motoristen van de loodsboten wil ik zeggen, dat ik er nog steeds van overtuigd ben dat wat er daar voor een 40-urige werkweek voorgedragen wordt, geen 40-urige werkweek is. Om een goede 40-urige werkweek te hebben, moet men de stuurman-motorist laten werken als bij Water- en Energiebedrijf.
Als ik mij niet vergis dan werken zij daar vier dagen en daarna hebben zij 56 uren vrij. Ik heb eerder hier voorgesteld aan deze Raad en aan het Bestuurscollege om dit systeem te gebruiken. Dit is het juiste systeem, Mijnheer de Voorzitter, en niet een systeem wanneer iemand twee dagen werkt en om vier uur naar huis gaat en om 12 uur terug komt. Dit is geen systeem van de 40-urige werkweek.
Mijnheer de Voorzitter, er bestaat een probleem, waarbij deze mensen en als ik mij niet vergis ook bij andere diensten, een zogenaamde shift-differential krijgen van f.0,30 per uur.
Mijnheer de Voorzitter, het idee van een shift-differential is om iemand te betalen voor ongeregelde dienst of omdat men nachtdienst moet doen.
Mijnheer de Voorzitter, bij de Lago, die één van de eerste is, die met zo'n systeem is begonnen, is het zó, dat wanneer men met vakantie of ziekteverlof gaat, dat die shift-differential niet van hem wordt ontnomen. Daarom wil ik aan het Bestuurscollege voorstellen om wanneer deze mensen met ziekteverlof of verlof of om andere redenen niet aan het werk kunnen verschijnen, dat zij de shift-differential blijven krijgen.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben helemaal niet tevreden met het antwoord van het Bestuurscollege, dat het stand-by geld weggenomen werd van een matroos, omdat hij ambtenaar is geworden en dat dit onderzocht zal worden. Er is niets te onderzoeken, Mijnheer de Voorzitter.
Deze man was gewoon arbeider en hij is ambtenaar geworden. Maar als ambtenaar doet hij zijn werk. Hij moet acht uur per dag werken en niet twee uur zoals het Bestuurscollege zegt. Wanneer het Bestuurscollege zegt dat iemand twee uur werkt dan is het Bestuurscollege niet op de hoogte van de gang van zaken. Mijnheer de Voorzitter, wanneer een matroos na zijn 8-urige werkdag dienst doet, of hij nu ambtenaar is of arbeider en wanneer van hem wordt verwacht dat hij beschikbaar moet blijven voor de dienst, dan moet hij een of andere extra toelage krijgen.
De ambtenaren die bij Water- en Energiebedrijf werken en die een continuiteitstoelage krijgen, krijgen die toelage vanwege ongeregelde dienst. Deze matrozen vallen onder dezelfde omstandigheden, omdat zij beschikbaar moeten blijven. Daarom vraag ik het Bestuurscollege om deze man zijn stand-by geld terug te geven daar hij dit heeft verdiend en hij zijn tijd hiervoor beschikbaar heeft gesteld.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb een interessante passage gelezen in de Memorie van Antwoord. Het Bestuurscollege stelt dat sommige van deze mensen een toelage krijgen voor ongeregelde dienst terwijl anderen dit niet krijgen. Vindt U het billijk, Mijnheer de Voorzitter, dat bij mensen die onder dezelfde omstandigheden werken er zo'n ongunstige omstandigheid bestaat waar de ene groep wél een toelage mag krijgen en de andere groep niet? Hetzelfde gebeurt met feestdagen.
Er zijn bepaalde groepen die op feestdagen werken en daarvoor zogenaamde snipperdagen krijgen. Maar de andere groep krijgt dat niet.
Mijnheer de Voorzitter, waarom gebeurt dit? Wat is het Bestuurscollege van plan hierin te doen?
In de Memorie van Antwoord schrijft het Bestuurscollege dat bepaalde mensen effectief twee a vijf uur per dag werken. Wat bedoelt het Bestuurscollege met effectief werk? Wanneer iemand bezig is met een bepaald werk, is dat effectief? Wanneer hij administratief werk verricht, is dat niet effectief? Wanneer hij toezicht houdt, is dat niet effectief? Wanneer hij onderhoudswerk verricht, is dat niet effectief?

Wanneer hij bepaalde funkties uitvoert in opdracht van zijn oversten, bijvoorbeeld boten gaan zoeken of het rondleiden van gasten die de faciliteiten van de haven willen zien, is dat niet effectief werk? Of wil het Bestuurscollege alleen maar een beetje politiek spelen met zo'n antwoord?.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben van mening dat het huidige contract dat het eilandgebied met de Lago heeft voor het gebruik van de sleepboten van het eilandgebied, niet goed is. Wanneer het kan geschieden dat de Lago een boot huurt en dat gedurende de uren dat de Lago deze boot huurt deze maatschappij werk voor het eilandgebied verricht, dan kan het geschieden, dat door het feit, dat de Lago werkzaamheden heeft verricht voor het eilandgebied, een bedrag dat de Lago aan het eilandgebied moet betalen, niet hoeft te worden betaald. Integendeel, Mijnheer de Voorzitter. Het eilandgebied krijgt een rekening. De Lago gebruikt de boot, de Lago doet wat zij wil met die boot en dan stuurt de Lago een rekening voor werkzaamheden verricht tijdens het verhuur aan hen. Dit is een contract die alleen goed voor de prullemand is. Daarom moet dit worden herzien zodat het eilandgebied niet de dupe hiervan wordt.
Ik wil ook niet horen, dat het oude Bestuurscollege dit zo heeft gedaan. Het oude Bestuurscollege heeft dit indertijd teweeggebracht door de omstandigheden. Maar wanneer de ervaring ons heeft geleerd, dat dit contract niet goed is, dan moeten wij de Lago zeggen, dat het niet deugt. Wij moeten dit veranderen. Wij hoeven niet bang te zijn dat, wanneer wij zeggen dat het veranderd moeten worden de Lago met flauwe kul zal komen door te zeggen, dat het eilandgebied de sleepboot van de Lago niet zal krijgen wanneer er een toeristen schip hier is.
Mijnheer de Voorzitter, Lago is moreel verplicht om, wanneer het nodig is, hier werkzaamheden te verrichten en ten gunste van het eilandgebied medewerking te verlenen ter bevordering van het toerisme van dit eiland. Al de problemen, die wij nu hebben vanwege de werkeloosheid en al hetgeen er nu gedaan moet worden voor het bevorderen van het toerisme is gedeeltelijk te wijten aan het slechte beleid, dat door de Lago is gevoerd door de mensen naar huis te sturen zonder het Bestuurscollege op de hoogte te brengen van hun voornemens. De Lago is moreel verplicht om mee te werken.
Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord wordt verwezen naar het geval van 18 - 1 - 1968. Ik wil alleen maar een kleine verbetering aanbrengen voor het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter.
Er is niets bijzonders op 18 januari gebeurd maar wel iets heel bijzonders op 8 januari, zo bijzonder zelfs, dat de scheepvaartsinspectie al de nodige stappen heeft genomen tot correctie. En ik ben blij zelf van het Bestuurscollege te vernemen, dat ook zij stappen hebben genomen om zulke slechte gevallen te voorkomen in de toekomst.
Mijnheer de Voorzitter, jarenlang heb ik gepleit voor het afschaffen van de Voorlichtingsdienst. Het is een politieke zaak. Maar, Mijnheer de Voorzitter, nu is het erger geworden dan het ooit is geweest.
Is vandaag niet de dag dat wij deze dienst moeten afschaffen?
Wanneer ik eventjes in deze begroting kijk dan zie ik dat iemand, die niet getrouwd is, iemand die geen kinderen heeft toch een kindertoelage krijgt. Waarom moet een kindertoelage voor zo'n persoon op de begroting opgebracht worden, Mijnheer de Voorzitter? Is het de bedoeling om deze gelden later als een gunstgave te gebruiken voor de goede propaganda die hij voor de partij voert?
Mijnheer de Voorzitter, ik zou aan de Eilandsraad willen voorstellen om deze bedragen te veranderen. Hoe kan men van de leden van de Eilandsraad verwachten dat men - wetende dat iemand geen kinderen heeft - hiervoor zou kunnen stemmen? Dit is in strijd met de waarheid.

Mijnheer de Voorzitter, het is ook ter kennis van mij gebracht, dat onder de bevolking een zekere onrust heerst over de naam "Club Diablo" in het Sheraton Hotel. Mijnheer de Voorzitter, in de vorige vergadering heb ik van het Bestuurscollege vernomen dat de gedeputeerde soms zijn telefoon opneemt en de directie van de Sheraton vertelt hoe zij hun zaken moeten doen. Ik wil het Bestuurscollege vragen of de gedeputeerde dit niet ter kennis kan brengen van het Sheraton Hotel want dit is niet in de smaak gevallen van de bevolking. Misschien kan men een goede Arubaanse naam gebruiken. Wanneer men daar wil gaan om geprikkeld te worden, dan kan men het misschien "Bringamosa Club" noemen.
Dit zou veel beter zijn en echt Arubaans.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het werk van de autonomie-commissie moet ik echt zeggen, dat wij tot nu toe niets van deze commissie hebben vernomen. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, werkt deze commissie of is er geen werk te doen voor deze commissie of is alles over deze commissie maar een politieke stunt geweest.
Mijnheer de Voorzitter, de voorgenomen veranderingen in de Eilandenregeling zoals ik eerder heb gezegd, zie ik gaarne tegemoet. Ik had graag gewenst dat deze regeling al veranderd was, zodat wij het vandaag konden gebruiken. Maar helaas moeten wij nog steeds hierop wachten.
Mijnheer de Voorzitter, ik hoef niet in detailles te gaan. Dit zullen wij doen bij de artikelsgewijze behandeling. Maar in het algemeen is deze begroting, zoals aan ons is aangeboden, doorvoerd met fouten, kleine, grote, alle soorten en allerlei fouten.
Ik begrijp dat gewoonlijk zoiets door U en de Sekretaris getekend wordt en aan de Raad wordt voorgelegd. Maar uit goede eer, Mijnheer de Voorzitter, wanneer zoiets een volgende keer voor U wordt gelegd, teken het niet. Dit is Uw naam niet waard. Mijnheer de Voorzitter, daarom, door de grote fouten, door de blunders, door de onwaarheden die hier voorkomen, moet ik zeggen dat als er geen veranderingen in deze begroting vandaag of morgen komen, Mijnheer de Voorzitter, wij gedwongen zullen zijn onze afkeuring uit te spreken. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE VOORZITTER</u>: De vergadering wordt geschorst tot acht uur in de avond.

De Voorzitter sluit de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

<u>DE HEER V.KOCK</u>: Mijnheer de Voorzitter, ik zal proberen mijn betoog zo kort en zakelijk mogelijk te houden, aangezien wij reeds vijf uren hebben gesproken. "Niemand kan een ander belachelijk maken, alleen zichzelf". Dit waren de woorden van één van mijn collega's aan de andere kant enkele vergaderingen geleden.
Mijnheer de Voorzitter, dit Bestuurscollege probeert de raadsleden en de gehele Arubaanse bevolking voor de gek te houden met deze zo late begroting. Dit zal bewezen worden tijdens de behandeling van deze begroting, niet één maal, niet een tiental keren, maar ik durf zelf te beweren honderd maal.
Als wij de begroting in totaal bekijken, dan vragen wij ons af, waarvoor dient deze begroting? Een begroting dient in het algemeen om het beleid van het Bestuurscollege te bepalen en indien de begroting niet de meerderheid van de Raad heeft, dan zijn de gedeputeerden of het Bestuurscollege moreel en parlementair verplicht om af te treden.
Kijken wij verder in de begroting dan kunnen wij opmerken, dat deze begroting, op enkele punten na, hetzelfde is gebleven als de voorgaande jaren.

Zo erg zelfs, dat in de begroting een bedrag voor 1968 is geschrapt en in de Memorie van Toelichting nog dezelfde opmerking staat aangegeven als in de begroting van 1967, namelijk post 2.10.20.3.46.
Zo erg zelfs, dat verkeerde postnummers op de begroting staan. Postnummers, die vorig jaar werden gebruikt, en nu niet meer op de begroting komen, terwijl bij vergelijking van de begrotingen onderling kloppen de postnummers niet met elkaar.
Hiervoor zal bij artikelsgewijze behandeling meer van bekend gemaakt worden.
Als wij begrotingen met elkaar vergelijken, dan merken wij op, dat de meeste begrotingen gebaseerd zijn op rekeningen van de afgelopen jaren, maar sommige zijn gebaseerd op begrotingen van de afgelopen jaren.
Een begroting gebaseerd op de begroting is geen begroting, maar een ilusie. Dit is het geval met een integrale deel van de begrotingen, namelijk die van Openbare Werken.
Al was er een rekening van 1968, dan had men iets waaraan wij ons kunnen aanhouden. Zoals men ook merkt, dat bij vele departementen van het eilandgebied de bezoldigingen van ambtenaren en arbeiders de hoofdschotel daarvan is. Bijvoorbeeld bij één van de departementen vormt de bezoldigingen ongeveer 70% van de totale uitgaven, bijvoorbeeld bij Openbare Werken. Merkzaam is ook in de begroting, dat de lonen van de arbeiders bij sommige departementen om op te noemen bij Water- en Energiebedrijf, Dienst Openbare Werken en Telefoondienst, lager, ik zeg het verkeerd, beduidend lager zijn dan bij de Werkverschaffing.
Ik heb in de begroting nergens kunnen vinden, dat de Werkverschaffing naar Dienst Openbare Werken verhuist, zodoende concludeer ik, zoals ik vorige week in een Eilandsvergadering heb gezegd, hiermee is een onuitvoerbare belofte gebroken en ik heb daarbij nog gezegd, dat,"een man die zijn woord niet nakomt is geen man", anders gezegd, "een Bestuurscollego dat haar woord niet nakomt is geen Bestuurscollego".
Het personeelsbeleid van dit Bestuurscollege is naar mijn mening discriminerend, destructief voor de progressie van de ambtenaren bij het Eilandgebied Aruba. Bijvoorbeeld, een groep ambtenaren, die in de toekomst kijkt en beter werk wil verrichten voor hun departementen besluit om een cursus te volgen om zodoende in een hogere rang te komen.
Veel lof mijnerzijds hierover. Halverwege de cursus valt er één van de ambtenaren uit en krijgt plotseling een bevordering, niet als assistent opzichter, maar nog hoger als opzichter.
Dit is rampzalig, Mijnheer de Voorzitter, want dit breekt het moraal van de andere ambtenaren. Als ze hun cursus opgeven, dan geef ik ze groot gelijk.
Sprekende over presentiegelden, kan ik dit vermelden. Onder de 20 raadsleden die hier aanwezig zijn, zijn 15 daarvan, als ik goed heb geteld, ambtenaren in dienst van het Eilandgebied Aruba en dus zoals gisteren en vandaag, onder diensttijd extra geld zijn aan het verdienen.
De anderen zijn of zakenmensen of mensen, die een behoorlijk goed salaris verdienen. Volgens mijn mening is het ook niet nodig, dat er presentiegeld wordt uitgekeerd aan de raadsleden.
Ik hoop, dat als dit doorgaat, dus afschaffing van presentiegeld wij een voorbeeld kunnen geven aan de rest van de Antillen, zelfs nog beter gesteld, aan de rest van de wereld.
Als ik verder kijk in de begroting, kan ik zien, dat vele projekten van het Meerjarenplan gevoteerd in de aanbiedingsbrief staan, ik herhaal, ze staan daarin slechts gevoteerd, ik had verwacht, als de mogelijkheid bestond, dat dit Bestuurscollege projectief en dynamiek was, dat er betere nieuws was te lezen hierover in de begroting, "ze zijn in studie".
Ik ben ergens toch teleurgesteld, want met constante studie van iets komen wij niet ver. Het is erg jammer. Wat ik jammer vind, dat de bevolking van Aruba als kerstkadeau 10 extra opcenten kreeg toegeschoven, terwijl andere belastingen reeds zijn verhoogd zoals accijnzen.

Ik ben niet helemaal tegen belastingverhoging, mits het gebaseerd is op iets concreets, want toentertijd hadden wij geen begroting om dit te controleren. Hoewel ik iemand ben die alle extra uitgaven op deze begroting wil afkeuren, moet ik toch zeggen, dat ik de post 2.08.06.1.96 die inhoudt bevordering van toerisme, wat aan de lage kant vind.
Ik moet toegeven, dat dit in 1967 hoger is geweest, maar nu wij toch in de toekomst voor een groot deel van het toerisme zullen moeten afhangen, ben ik van mening dat deze post kan worden verhoogd met bijvoorbeeld f.85.000.
Tenslotte wil ik dus alle raadsleden op het hart drukken, misschien slaat dit ook op mezelf, probeer in de toekomst geen politiek spelletje te maken van deze vergaderingen. Laat ons in de toekomst meer zakelijk alles afhandelen, want het volk duldt geen grappenmakers in deze Raad. Bij de artikelsgewijze behandeling zal ik alles wat ik nu heb gezegd proberen te maatstaven. Ik dank U.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik citeer uit de aanbiedingsbrief "doch bovenal een begroting welke is afgestemd op de realiteit". Mijnheer de Voorzitter, in wat ik hoop een kort en zakelijk betoog zal worden, zal ik proberen aan te tonen dat de realiteit fictief is, wat dit betreft. Helaas moet ik reeds bij de aanvang van mijn algemene beschouwing vaststellen, dat het geenszins een genoegen is om aan de behandeling van deze begroting deel te nemen.
Het Bestuurscollege heeft namelijk kans gezien de Eilandsraad een begroting ter goedkeuring voor te leggen welke in vele opzichten foutieve gegevens bevatten en daardoor aan de volksvertegenwoordiging een onjuiste voorstelling van zaken geeft. Dit is ernstig, Mijnheer de Voorzitter en kan niet worden verontschuldig. Het Bestuurscollege dient te beseffen dat het onvergefelijk is om de volksvertegenwoordigers van de Arubaanse bevolking met onjuiste gegevens een rad voor ogen te draaien. Wij hebben ons niet laten vangen door de mooie woorden die het Bestuurscollege in de aanbiedingsbrief heeft gebruikt. Wij hebben de begroting critisch bestudeerd en zijn tot de conclusie gekomen dat het Bestuurscollege er verstandig aan zou doen om deze ontwerpbegroting terug te nemen en een nieuw verbeterd ontwerp bij de Eilandsraad in te dienen.
Wij vragen ons af hoe het mogelijk is dat het Bestuurscollege bij het opmaken van deze begroting niet alleen zoveel fouten heeft gemaakt doch zich ook heeft laten verleiden om de Raad verkeerd in te lichten.
Voor het eerst in de geschiedenis van de eilandelijke autonomie van Aruba is de begroting te laat bij de Eilandsraad ingediend.
Ondanks deze late indiening, ten gevolge van een buitengewoon lang voorbereiding is de begroting een stuk geworden dat de goedkeuring van onze fraktie niet kan wegdragen. Niet omdat wij zonder meer tegen willen zijn doch om reden dat het Bestuurscollege door een ontstellend gebrek aan deskundigheid het onmogelijk heeft gemaakt voor onze fraktie vóór deze begroting te zijn.
Mijnheer de Voorzitter, ik zal mij niet tot woorden beperken. Met gegevens ontleend aan de ontwerp-begroting zal ik aantonen, dat ik niets, maar dan ook niets, te veel heb gezegd. Waar ik betoogde, dat het Bestuurscollege in dit ontwerp niet alleen grote fouten heeft gemaakt, doch ook een zodanige voorstelling van zaken, geeft dat de Eilandsraad, de volksvertegenwoordiging van Aruba, een onjuist beeld krijgt, zowel van de begrotingspositie als van de liquiditeitspositie van het eilandgebied.
Mijnheer de Voorzitter, in de aanbiedingsbrief wordt gesteld, dat bij de samenstelling van de ontwerp-begroting 1968 het Bestuurscollege doelbewust heeft gewerkt om een sluitende begroting in te dienen.
Gesteld wordt dat men hierin niet is geslaagd niettegenstaande het feit, dat aan diverse daarvoor in aanmerking komende uitgaven-sectoren besprekingen zijn opgelegd.

Ik vraag mij af en ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen in welke sectoren, welke beperkingen bezuinigingen?
Mijnheer de Voorzitter, verder lees ik in de aanbiedingsbrief, dat gesteld wordt: "dat bij de beschouwing van de thans aangeboden begroting dient de aandacht te worden gevestigd op het uitgaven-accres, veroorzaakt door de taak dat het eilandgebied te vervullen heeft met betrekking tot de zorg voor de volksontwikkeling en de volksopvoeding, welke steeds verder toename van onvermijdelijke lasten met zich meebrengt, temeer nog nu in het begrotingsjaar 1968 de met hulp uit de E.E.G. ontwikkelingsfonds tot stand gekomen scholen in gebruik genomen zullen worden".
Ik vraag mij af en ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen hoeveel de toename van deze onvermijdelijke lasten zijn.
Grote druk op het uitgavenniveau - en daardoor mede op de handhaving van de budgettair overwicht - is voorts ontstaan door de rente - en aflossingsverplichtingen waarvoor het eilandgebied zich ziet gesteld als gevolg, enz.". Dit is mij niet helemaal duidelijk, Mijnheer de Voorzitter. Graag zou ik enige verdere toelichting op dit paragraaf willen hebben van het Bestuurscollege.
Op bladzijde 2 van de aanbiedingsbrief zegt het College: "Een werkelijke aanpassing van de activiteiten en voorzieningen aan de eisen, welke de tijd stelt". Mijnheer de Voorzitter, welke zijn deze activiteiten en voorzieningen die de tijd stelt?
Op bladzijde 2 wordt gerept even op het feit, dat men zegt, en ik citeer; "Kon de begroting voor 1966 nog sluitend worden gemaakt dankzij de aanwending van een geaccumuleerde batig saldo ad. f.940.000 uit de Saldi-reserve van vorige dienstjaren, de oorspronkelijke begroting voor 1967 moest worden ingediend met een geraamd nadelig saldo van f.1.000.000 ondanks de omstandigheid, dat het mogelijk bleek alsnog een restant-bedrag van f.300.000 uit de Saldi-reserve van vorige dienstjaren aan te wenden ten bate van de begroting voor 1967.
In feite had het geraamde nadelige saldo op de oorspronkelijke begroting voor 1967 evenwel f.2.304.000 moeten bedragen, aangezien ten onrechte niet in de begroting werden opgebracht de bijdragen voor aflossing en rente ad. f.1.304.000 over een aantal meerjarenplanprojekten welke reeds in 1967 of eerder in gebruik waren".
Ik zou gaarne van het College hieromtrent verdere toelichting willen hebben waarom zij van mening zijn dat dit op de begroting van 1967 had moeten staan.
Mijnheer de Voorzitter, verder in de aanbiedingsbrief is een keurig en uitmuntend voorbeeld van gezond beleid en planning van de laatste 12 jaar. Het Meerjarenplan werd onbewust hier in deze liquiditeitsprognose naar voren gebracht zijnde dat men momenteel wel een paar jaren van liquiditeitsmoeilijkheden zouden kunnen hebben, maar dat het in the long run wel voordelig voor het eilandgebied zal zijn qua liquiditeitspositie dankzij de goede planning van de Partido Patriotico Arubano.
Op bladzijde 7, Mijnheer de Voorzitter, onder Meerjarenplan spreekt men onder A. het volgende: "Voor de le fase werd indertijd een projektenlijst samengesteld, welke inmiddels grotendeels werd goedgekeurd en uitgevoerd. Hoewel de plan periode van de le fase per 31 december 1966 afliep, zullen de saldi van de nog niet uitgevoerde onderdelen vooralsnog beschikbaar blijven". Hoeveel, vraag ik mij af?
Bladzijde 8, onder C. zegt het College dat: "van de bij de aanbieding van de eilandsbegroting 1967 vermelde extra Nederlandse fondsen 1965 en 1966 tot een totaal van f.26.835.000 nederlands courant zij geen gelden beschikbaar gekomen voor Aruba".
Mijnheer de Voorzitter, is dit niet te wijten, doordat het huidige College niet doorgewerkt heeft aan deze plannen?

Ik wil pertinent vragen, Mijnheer de Voorzitter, zijn er sinds 1 juli 1967 plannen ingediend bij de Centrale Regering die hier onder vallen, voor financiering dat van eigen initiatief van dit College getoond heeft?
Verder onder D. spreekt men over een principiele uitspraak van Nederland ten aanzien van onder andere, een projekt van deze fraktie toentertijd, tehuis voor verwaarloosde jongens. In welke stadium is dit, Mijnheer de Voorzitter.
Bladzijde 9, Industrialisatie. "Met betrekking tot dit onderdeel zijn de navolgende projekten voorlopig goedgekeurd". Zij citeren vier projekten, Mijnheer de Voorzitter. Ik wil het Bestuurscollege vragen of het Bestuurscollege in deze nog een definitieve goedkeuring verwacht.
Dan gaat men verder: "Van de onder a tot en met c vermelde projekten zijn vooralsnog door Nederland niet de kosten van eigen eilandsdiensten tot een totaal van f.380.884,84. Bestaat de mogelijkheid dat Nederland alsnog deze posten zal goedkeuren?
Op bladzijde 12 zegt het College: "De aanbesteding van de oeververbinding over het Spaans Lagoen met de bijbehorende aansluitingen op de hoofdweg heeft op 6 november 1967 plaats gehad. De gunning moet plaats vinden binnen drie maanden na de aanbesteding".
Er werd jongstleden hier in de Raad door het Bestuurscollege beweerd, dat men niet op krantenberichten zou kunnen afgaan. Dus mijn vraag is het volgende, Mijnheer de Voorzitter. Is de gunning verleend? Aan welke maatschappij? Was deze maatschappij de laagste inschrijver?
Onder gewone dienst op bladzijde 12 zegt men: "Alhoewel in de personeelssector geen belangrijke verschuivingen of uitbreidingen hebben plaats gevonden, enz", en dan ga ik over op bladzijde 19 en zij constateren zelf, nog geen drie pagina's later, dat de personeelskosten inbegrip hoofdstuk 10 en overige hoofdstukken van 1967 van f.11.327.190, gestegen is met bijna één miljoen gulden tot f.12.234.918.
Mijnheer de Voorzitter, over het Meerjarenplan gesproken waar ik nergens in deze begroting enige nieuwe, niet aan mij als oud-gedeputeerde bekende projekten heb kunnen constateren, vraag ik mij af en zou ik gaarne een verduidelijking willen hebben tot hoever, indien het U bekend is de saldi van de nog niet uitgevoerde onderdelen van de projektenlijst le fase nog beschikbaar blijven.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege doet voorkomen bij de begrotingspositie als zou de begroting sluiten met een tekort van 711.500 gulden. Woorden die ik weer citeer van mijn collega aan de overkant vanmiddag de heer Yarzagaray. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, of dit tekort gebaseerd is op de realiteit. Immers komen in deze begroting vele fouten en onjuistheden voor die de begrotingspositie beinvloeden, waardoor het de vraag is of er inderdaad sprake is van een begrotingstekort. Dit spreekt te meer indien het voordelig saldo van de vorige dienstjaren ten bedrage van f.391.536,-- in aanmerking wordt genomen, welk bedrag immers ten bate van de in behandeling zijnde begroting kan worden aangewend.
Enkele voorbeelden van de in deze begroting voorkomende fouten zijn de volgende.
Als bijdrage aan de Centrale Dienst voor Mechanische Administratie komen onder de posten 2.01.020.70 en 2.09.050.70 voor respectievelijk f.79.000,-- en f.61500,--.
Onder post 1.01.030.23 is evenwel geraamd:

- voor het eilandsontvangerskantoor	f.87.000,--
- voor de afdeling financiën	- 7.000,--
	f.94.000,--

Derhalve een verschil van f.15.000,-- voor eerstgenoemde post.
Als bijdrage van de Werkverschaffing komt onder de post 1.01.030.23 voor f.8.000,-- dus een verschil van f.1.500,--.

Op de begroting van het Water- en Energiebedrijf is als bijdrage aan de Centrale Dienst voor Mechanisch-administratie geraamd f.28.000.
De ontvangst onder 1.01.03.023 is echter gesteld op f.38.000. Weer een verschil nu van f.10.000.
Mijnheer de Voorzitter, om het niet lang te maken volsta ik voorlopig met deze enkele voordelen.
Liquiditeitspositie.
De opmerking in de aanbiedingsbrief dat bij vorige begrotingen weinig of geen aandacht aan de liquiditeitspositie werd besteed is een slag in de lucht. Het opnemen in de begroting van een overzicht van de liquiditeitspositie zegt op zich niets van het financieel beleid dat gevoerd wordt. Het vorige Bestuurscollege heeft geen overzicht van de liquiditeitspositie in de begroting opgenomen, hetgeen niet wil zeggen, dat dit overzicht niet periodiek is opgemaakt. Dit Bestuurscollege neemt overzichten in de begroting op die niet in overeenstemming blijken te zijn met de realiteit en kunnen derhalve dan ook slechts worden beschouwd als een doorzichtige poging om het vorige Bestuurscollege in discrediet te brengen. Dat hierbij gevaarlijk spel wordt gespeeld is duidelijk, aangezien de kredietwaardigheid van het eilandgebied hierdoor mogelijk wordt aangetast. Gaarne overzicht liquiditeitspositie van het eilandgebied per januari 1, 1968.
Mijnheer de Voorzitter, ik zou graag nog andere bepaalde vragen aan het Bestuurscollege willen voorleggen. Onder andere zou ik een specificatie willen hebben van post 1.12.01.1.39 Rentevergoeding door de bedrijven, post 5.01.08.0.53 Reserve Dienst - Bijdrage kapitaaldienst, toelichting, bladzijde 96 paragraaf 8 Memorie van Toelichting Algemene Begroting, met aanduiding van nodige aflossingen per 1968, post 4.05.01.0.54 Kapitaaldienst.
Ik schakel even over, Mijnheer de Voorzitter, naar de Voorlichtingsdienst. Alhoewel ik niet de laatste spreker hoop te zijn van de raadsleden in de eerste ronde, wil ik toch even er bij stil staan om met nadruk naar voren te brengen, dat ik hier in de algemene begroting verwacht, dat het geachte lid de Kort met toelichting en bewijs komt van wat hij zojuist aan de Raad gezegd heeft.
De personeelsbezoldigingen zijn hier bijna verdubbeld. Er komt bij één commies A en twee adjunct commiezen.
Mijnheer de Voorzitter, ik vraag mij af welke partijen deze Overheid steunen?
Ik heb laatst nog gelezen in de Arubaanse Volks Partij-programma één van de eerste punten, het afschaffen van de Voorlichtingsdienst.
Is dit de realiteit, Mijnheer de Voorzitter? Men komt nu met een verhoging van de posten bezoldiging voor de Voorlichtingsdienst. Tot dusver in de eerste ronde wat betreft de Voorlichtingsdienst.
Bij hoofdstuk 4, Volksgezondheid zie ik staan bij administratie een ambtenaar in algemene dienst. Is het de bedoeling, dat onze geachte gedeputeerde Leest teruggaat? Ik vraag mij af of wat de volksgezondheid betreft, de tijd niet is aangebroken, dat er hier in Oranjestad waar de distriktsarts zo volop bezet is, dat er een tweede distriktarts benoemd zal worden. Gaarne de mening van het College.
Ook bij de Volksgezondheid heb ik het volgende. Ik heb vernomen, dat er een drukwerk van ongeveer 1 1/2 maand terug niet gegund werd aan de laagste inschrijver. Indien zo, dan wil ik graag weten aan wie en welk het verschil bedrag is hiervan.
Er werd zo lang gesproken over de nutriculture farm en ik sluit mij volledig aan bij de woorden van mijn fraktie-genoten.
Een bijdrage aan gewone dienst van N.V.Aruven vindt men op post 2.08.06.1.78 van f.526.000. Ik zou graag een specificatie hiervan willen hebben. De rente is bepaald op f.420.752,--.

Ik wil graag weten, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel al uitbetaald is gemiddeld per week tot eind februari 1968 aan geldelijke ondersteuningen aan behoeftigen.
Ook zou ik graag willen weten hoeveel uitbetaald is tot nu toe, zover het na te gaan is door het College en dat zou zeker naar mijn mening minstens voor twee maanden van het jaar nagegaan kunnen worden, aan de Werkverschaffing.
Over toerisme zou ik het volgende willen vragen. De oorspronkelijke raming van het Sheraton Hotel is naar mijn mening f.12.000.000 van welk bedrag middels het Meerjarenplan voor f.8.000.000 in de financiering werd deel genomen en, ik geloof, f4.000.000 van aandelen verkoop. In de begroting staat, dat de werkelijke kosten hiervan hebben bedraagd f.12.452.592. Gaarne wordt vernomen op welke wijze in de financiering van de meerdere kosten ad. f.452.592,-- is voorzien.
De toeneming der uitgaven en opzichten van de begroting van het vorige jaar wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de personeelsuitgaven. Ten einde de toeneming van de personeelssterkte direkt te kunnen aflezen wordt voorgesteld om in de toekomst in het overzicht van het personeel bij de onderscheidene diensten of afdelingen ook de totalen van de personeelsleden op te nemen, zowel voor het in behandelingzijnde begrotingsjaar als voor het daaraan, indien er een daaraan is, voorafgaande jaren.
Mijnheer de Voorzitter, artikelsgewijzen zou ik even de aandacht willen vestigen op bepaalde punten die weer niet kloppen in de begroting.
Post 2.04.07.0.01. Bezoldigingen.
Ten laste van 2.08.04.0.01 overgebracht f.18.550,-- terwijl op dit artikel opgebracht f.18.250,--, een verschil van f.300,--, maar toch een verschil belangrijk genoeg om niet afgerond te kunnen worden.
2.08.06.1.78 Bijdrage aan de Verrekendienst enz. (Corresponderende post klop niet). 2.08.06.1.86 Bijdrage aan de Kapitaaldienst enz. (Corresponderende post klopt niet).
Verder zien wij op de post 1.08.06.0.87.Bijdrage aan de Aruven.
Gaarne wordt een specificatie ontvangen van de bijdrage van de N.V. Aruven, alsmede een uiteenzetting inzake het verschil tussen de wegens rente en aflossing geraamde bijdrage en de door Aruven te betalen terzake.
2.09.01.0.42 Huisvesting. Ten laste 5 opgenomen f.500,--. Bij artikel 2.09.05.0.42 opgenomen f.450,--. 2.12.01.0.28 Vergoeding duurtetoeslagen op pensioen aan het Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen. Gaarne opgave van de werkelijke uitgaven over 1967.
Is verlaging van deze post niet mogelijk gelet op uitgaafcijfers over 1965 en 1966?
4.11.01.1.91 Aflossing op kapitaalleningen. Hoe wordt deze aflossing gedekt.
412.01.01.0.58, 412.01.01.1.58 Hier wordt een bedrag opgenomen van in totaal f.69.879.026. 412.01.01.2.58 Op welke bepaling van de Comptabiliteitsvoorschriften dit gebasseerd is,wordt gaarne vernomen. Uw antwoord is vooral van belang met het oog op de ramingen opgenomen op de bedrijfsbegroting van het Administratie-bureau Ontwikkelingsprojekten.
Gaarne wordt vernomen waar de specificatie van deze post in de bedrijfsbegroting van het Administratie-bureau Ontwikkelingsprojekten is opgenomen.
Nog een blunder, het gaat maar over een bedrag van bijna 70 miljoen gulden (Antilliaans).
Hoofdstuk 12. Kapitaalsverstrekking aan de A.B.O. wegens uitgaven op rendabele en onrendabele projekten le fase. Deze kapitaalsverstrekking uit de hoofdbegroting - nogmaals een bedrag van ruim 69 miljoen guldens, waar misschien de heren gedeputeerden zich niet veel van aantrekken -

ik wil geen spijkers op laag water zoeken - maar toch vind ik het verantwoord om even erbij stil te staan - het is misschien voor hen een peulenschil - worden volgens deze hoofd-begroting verstrekt aan het Administratie Bureau Ontwikkelingsprojekten - echter in de bedrijfsbegroting van Administratie Bureau Ontwikkelingsprojekten staan deze kapitaalsverstrekkingen niet als ontvangsten geboekt - er wordt even gerept over een bedrag van 2.193 miljoen gulden - en anders niets. Waar is het verschil van minimum 67 miljoen gulden? Strookt dit met de comptabiliteitsvoorschriften? Waar wordt het verantwoord, dit verschil van 67 miljoen gulden? Waar gaat dit geld naar toe? Wie hebben, niet heeft, dit bedrag ontvangen?
Mijnheer de Voorzitter, het is nog niet eens deelbaar, naar mijn bescheiden mening door een zekere aantal.
Paragraaf 5 Lijntelefoon - Kapitaaldienst.
De cijfers opgenomen in de diverse kolommen zijn naar dezerzijde mening niet te verklaren. Aan de uitgavenkant komt in de kolom "Rekening 1965" voor de posten "Saldo per het begin van het dienstjaar" f.122.189,-- en en Kapitaalsverstrekking aan de Telefoondienst" f.328.783,--.
In totaal dus f.450.972,--. Aan de ontvangst staat een dekking der uitgaven door "Bijdrage van de begroting van de Telefoondienst wegens aflossing van verstrekte kapitaal ad. f.169.073,--. Het ongedekte saldo van deze paragraaf dient dus te zijn f. 450.972,--.
f.169.073,-- is 281.899,--. Opgenomen wordt echter f.450.972,--.
Ook in de overige kolommen bij deze en bij andere diensten wordt dezelfde fout gemaakt, zodat de aansluiting met de cijfers van vorige dienstjaren foutief is en het beginsaldo in 1968 opgenomen geheel verkeerd moet zijn.
3.11.01.0.90 Nominale waarde der afgesloten kapitaalsleningen.
In de Memorie van Toelichting wordt met geen woord hierover gerept.
Gaarne een nadere toelichting, Mijnheer de Voorzitter.
3.11.01.1.90 Bij deze post wordt in de Memorie van Toelichting verwezen naar de opgaaf bedoeld in artikel 7 van de Comptabiliteitsvoorschriften welke aan het einde van deze memorie is opgenomen.
Het bedrag opgenomen in het overzicht vermeldende de leningsschulden van het eilandgebied stemt niet overeen met het onder deze post geraamde bedrag. Gaarne nadere toelichting. Ik zou graag een specificatie willen hebben, Mijnheer de Voorzitter, van het saldo per het begin van het dienstjaar 1967 en van het Algemeen Financieringsfonds voor werken van blijvende aard.
Reserve Dienst. Post 6.01.01.0.98. Geraamd is een batig saldo van vorige dienstjaren a f.391.536,--. Verder zal ik met een voorstel komen, Mijnheer de Voorzitter, om dit voordelig saldo aan te wenden ter gedeeltelijke dekking van het begrotingstekort.
6.03.01.1.92 Rentebetalingen op leningen. Blijkens het overzicht bedoeld in artikel 7 van de Comptabiliteitsvoorschriften waarnaar in de Memorie van Toelichting wordt bedraagd deze rente f.1.968.055,-- (f.2.593.009,--, f.624.954,--). De hier opgenoemen raming ad. f.1.969.760 is dus foutief.
6.03.01.2.92 Rentebetalingen op krediet Bank Nederlandse Gemeenten.
De rente over de periode 1 - 10 - '67 tot en met 31 - 12 - '67, en niet 30 - 9 - '67 zoals in toelichting vermeld, waarvoor f.725.000,--, wordt geraamd, zal nu wel bekend zijn. Hoeveel bedraagt deze rente?
Gaarne nadere uitleg ten aanzien van het sub. c. geraamde bedrag ad. f.948.650,--. Is de rente over de periode voor 1966 dan nog niet betaald?
6.03.01.3.92 Rente voor financiering onrendabele projekten. De toelichting bij deze post is niet duidelijk. Post 3.11.01.2.90 impliceert dat de ter financiering van de onrendabele projekten ontvangen gelden reeds zijn geconsolideerd. Bovendien komt het voor dat de raming te hoog is.

6.03.01.1.93 Kosten en disagio op gesloten leningen. Blijkens de post 3.11.01.1.90 zal de nominale waarde der afgesloten leningen ten behoeve van de rendabele projekten f.48.734.283 bedragen.
Volgens de opgaaf bedoeld in artikel 7 van de Comptabiliteitsvoorschriften opgenomen in de Memorie van Toelichting is terzake reeds geconsolideerd f.37.336.800, zodat in 1968 naar raming nog geconsilideerd zal worden f.48.734.283 - f.37.876.587 is f.10.857.696.
De laatste consolidatie beloopt f.14.796.774,70.
Hoe is het dan mogelijk dat voor consolidatie van f.10.857.696 aan kosten en disagio meer wordt geraamd dan betaald is voor de consolidatie van f.14.796.774,70 (verschil f.586.950 - f.240.890 = f.346.060).
Naar mijn mening dient deze post te worden verlaagd met ruim f.174.000 (5/7 x f.240.000 = f.172.000). Hierdoor blijkt weer dat deze zogenaamde slechte liquiditeitspositie, die in feite niet aanwezig is, aanzienlijk verbeterd.
Mijnheer de Voorzitter, met het voorgaande heb ik overduidelijk aangetoond dat de ontwerpbegroting, in tegenstelling tot hetgeen het Bestuurscollege in de aanbiedingsnota opmerkt, geenszins afgestemd is op de realiteit. Uit mijn beschouwingen blijkt dat de realiteit in de begroting van het Bestuurscollege in vele opzichten volkomen zoek is.
Het Bestuurscollege acht het blijkbaar van groot belang, dat zij het overzicht van de zogenaamde liquiditeitspositie heeft opgesteld.
Wij zullen echter constateren, dat de cijfers, die het Bestuurscollege ten aanzien van de liquiditeitspositie van het eilandgebied heeft overgelegd niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid.
Met andere woorden het overzicht van het College draagt er slechts bij om het overzicht in de financiële situatie van het eilandgebied te vertroebelen. Mijnheer de Voorzitter, onnodig aan het voorgaande toe te voegen dat onze fraktie deze ontwerp-begroting onmogelijk kan goedkeuren. Wij doen een beroep, in de eerste plaats op het Bestuurscollege om dit ontwerp terug te nemen en daardoor er van blijk te geven, dat het bereid is gemaakte fouten te corrigeren. Mocht het Bestuurscollege onverhoopt ook in deze te klein zijn van formaat en de gemaakte fouten niet willen toegeven noch verbeteren, dan wil ik een beroep doen op alle raadsleden tegen de ontwerp-begroting van het Bestuurscollege te stemmen, in het belang van het goede bestuursvoering op Aruba.
Mijnheer de Voorzitter, het gaat hier niet om de politiek van voor of tegen het College. Het gaat om het belang van Aruba. In het belang van ons eilandgebied, in het belang van Aruba verwerpt onze fraktie deze begroting en rekent daarbij op de steun van U allen.
Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

<u>DE HEER A.WERLEMAN:</u> Señor Presidente, despues di e discurso masha technico y yen di cifras di mi colega anterior, lo mi kier trece algun puntonan adilanti. En coneccion cu e tratamento di e begroting aki, mi ta desea di trece lo siguiente na atencion di Bestuurscollege.
Na promer lugar tocante: Asunto Financiero.
Mi ta di acuerdo cu Bestuurscollege, cu mester purba pa aumenta e entrada di nos isla y pa na otro banda rebaha gastos, door di traha mas eficiente y controla gastos y en particular gastos di material.
Algun di e medionan pa haya mas fiansa por ta: Aumento di prijsnan di servicionan, cu no a ser revisa den ultimo cinco aña.
Algun cobransa pa servicionan, pa cual esnan cu ta haya e servicio por paga sin dificultad.
Sigui delibera cu Gobierno Central pa un revisamento di e sistema financiero entre Gobierno Central y Insular, cual lo ta mas favorabel pa e islanan. Pero den e coneccion aki claramente ta necesario cu Bestuurscollege mester presenta pruebanan innegabel na Gobierno Central tocante nos situacion financiero.

Ademas, Señor Presidente, mi ta recomenda na Bestuurscollege pa bende tur e casnan di Gobierno na Dakota y na San Nicolas na personanan cu ta biba aden na promer lugar. Laga nos duna nan un aña di tempo mas y purba di ofrece nan na un prijs mas favorabel. Y despues di un aña si no tin interesado, bende nan na ken cu kier cumpra, na prijsnan vigente. Tambe mi kier propone na Bestuurscollege pa bende tur otro casnan di Gobierno cu ta ser usa pa varios ambtenaarnan, excepto e casnan di dokternan den e varios districtonan. Mi ta kere cu ta tempo pa bende nan. Un tempo tabata necesario pa traha cas pa ambtenaarnan, esta pa algun categoria di ambtenaar. Esaki no ta necesario mas, como cu tin bastante cas pa huur na Aruba. Pa bisa bon cla ta cierto grupo di ambtenaarnan so ta goza di esey, asina ta, ta bira tempo pa kita esey y trata tur riba un mes liña.
Si en caso e hendenan cu ta biba aden kier cumpra nan, anto duna nan promer preferencia. Mi kier sabi cu mi a tende un sugerencia den e sentido ey aki caba di e Raad aki.
Mi ta contento cu Bestuurscollege tin f.200.000 reserva pa cumpra e casnan na Parkietenbos di e hendenan cu ta sufri di e mal gas, holor, stof di e planta di Barcadera. Mi ta sugeri na Bestuurscollege pa mas pronto posibel cuminsa cumpra e casnan cu tin di sufri mas aya banda. Esakinan ta e casnan cu ta situa na banda zuid di e caminda y cu ta keda mas cerca di lama y den liña di e pasado di e gas, etc.
Mi a nota for di contesta di Bestuurscollege, cu e consolidacion di fiansas pa e proyektonan di desaroyo economico, cu Aruba mester paga interes adicional di f.6.000.000 durante un periodo di 29 aña, of mas of menos f.200.000 mas tur aña durante e periodo di aña 1963 te aña 1992. E areglo di e fiansa aki a ser haci door di Gobierno Central y Aruba awor mester wanta e peso adicional aki di f.200.000 extra di interes durante 29 aña largo.
E estado financiero cu nos a haya for di Bestuurscollege bieuw, Señor Presidente, berdaderamente tabata basta dificil.
Na december aña pasa, Gobierno Central a cobra Aruba f.2.200.000 pa paga den dos dia, mi kier sabi, pa cual e Bestuurscollege anterior no a laga ningun provision ni a percura pa por tin placa pa paga e debe ey. Tampoco nan no a laga placa pa paga un suma tambe di f.287.000, ni tampoco pa un suma di f.250.000 mas, of un total di f.2.737.000 pa cual masha poco of ningun provision a ser haci.
E Bestuurscollege aki mester a busca di unda ke sea claramente door di fiansas cerca banconan local na interesnan halto pa paga e debenan ey. Esaki ta un situacion basta tristo cu nos a haya di e Bestuurscollege anterior. Señor Presidente, Aruba si ta worde primí pa paga den un dos dia, pero den tratamento di presupuesto di Gobierno Central mi a nota cu e Gobierno Insular di Corsow debe pa cierto servicionan cu e Gobierno Central ta presta na isla di Corsow mas cu f.4.000.000 y esey varios aña caba. Esey sí nan no ta preta pa paga, pero Aruba sí nan ta pone presion pa paga den un par di dia.
Pa motibo di seguridad di trafico pa auto y pa hende cu ta usa e caminda na pia, mi ta pidi Bestuurscollege pa asfalta y traha acera pa e pida caminda di misa di Santa Cruz bay pariba te na Cas Ariba. Esaki ta un caminda masha hopi usá pa auto y hende grandi y muchanan di school. E ta e unico caminda den centro di Santa Cruz cu ainda no ta asfalta, ademas pa seguridad di trafico ya cu segun mi, ningun hende no sabi unda e caminda ta caba y e berm ta cuminsa, ya cu e santo ta plama té over di e caminda di azeta.
Señor Presidente, esaki ta algo den cual nos mester trece un mehoracion. Mi ta spera di bin cu un cambio riba e kapitaalsbegroting aki cu no ta trece extra gasto pasobra mi ta kere cu un suma cu tin pa un otro caminda por ser reduci y nos ta sobra placa pa haci esey.
Den pasado, ya a yega di socede accidente fatal ariba e caminda aki.

Mi ta pidi Bestuurscollege pa haci e trabao aki mas pronto posibel, pasobra e ta urgente pa seguridad di trafico y pa tur esnan cu ta uséle di otro forma.
Tambe mi ta pidi Bestuurscollege pa laga marca e tracée di e caminda rond di Catashi y Sabanilla Abao y pa azeta e caminda aki, si ta posibel e aña aki mes. Esaki ta un caminda cu ta masha hopi usa.
Na Noord, nos ta haya cu ta mas urgente pa azeta e caminda di Montagne, pa Seroe Janchi, bay Matadera den direccion di Moko, asina nos ta habri un pida luga grandi na unda otro casnan por worde traha tambe.
Señor Presidente, aki tambe mi tin un proposicion cu lo mi bin cu né den tratamento di e begroting ora nos ta trata e postnan un pa uno.
Tambe por cuminsa pronto cu asfalta e caminda banda pa noord di Sport Centrum na Noord.
Mi kier puntra Bestuurscollege, ki dia e caminda cu ta bay pa school di Kadushi Largo ta worde termina. Ainda falta un pida y net e pida cu mester yega na e school. Esaki tambe ta necesario pa seguridad di e muchanan di school, pasobra e caminda actual ta hopi smal y tin lorada peligroso aden.
Tambe e caminda cu ta bay pa Bringamosa, na unda tin un dierentuin chikito. E caminda aki su condicion ta masha deplorabel. E ta masha smal, dos auto no por pasa banda di otro.
Señor Kock sa bay ey banda y e mester por sabi con e situacion di e caminda ey ta. Ta necesario pa nos no solamente dreché pero mester hanché tambe.
Tambe mi kier a pidi atencion di Bestuurscollege pa algun caminda, cu ta bay pa lugarnan di interes turistico, manera Andicouri y Deimari.
Mi ta kere cu ta necesario pa haci esey.
Mi ta pidi Bestuurscollege pa laga Werkverschaffing tene nan na bon condicion. Ya cu e doñonan di taxinan, cu ta hiba e turistanan p'aki, p'aya tambe ta pagadornan di belasting y nan mester di caminda bon pa core riba dje.
Tin un otro punto cu mi kier trece na atencion y consideracion di Bestuurscollege. Pa por tin bastante reemplasante bon entrena pa tuma over trabao di esnan cu ta bay cu verlof, etc., ta necesario pa rouleer ambtenaarnan cu tin capacidad pa nan siña haci mas cu un trabao. Esaki tambe ta na beneficio di e ambtenaarnan ey, pasobra asina nan por cualifica nan mes mihor pa un puesto mas halto.
Por ehempel, e administrateurnan mester por haci trabao di varios otro y tambe algun personal technico di Dienst Openbare Werken of Water- en Energiebedrijf of Telefoondienst por siña conoce e trabao di otronan den nan mes departamento pa por haya un staf mas eficiente y mas flexible den Gobierno. Esaki ta un sugerencia y kisas e ambtenaarnan den Algemene Dienst tambe por worde entrena pa ocupa varios puestonan den e varios departamentonan, pa cual nan por cualifica.
Y tambe mi kier pidi Bestuurscollege pa duna mas empuhe na varios asunto cu por trece mas actividad na Aruba:

1. Traha mas dam den tereno di Gobierno y den cunucu particular pa promove agricultura. Manera mi kier sabi ta Señor Dominico Tromp a trecé padilanti, cu tin hopi hende cu ta bin cu lay-off di Lago y nan kier bolbe bay bek den trahamento di tera. Pa nos stimula nan iniciativa aki pa agricultura esaki lo por yuda nan.

2. Promove establecimento di un cooperativo pa cultivadornan di aloë, yuda nan unda cu ta posibel.
   Segun mi ya tin un grupo ta traha den e direccion aki. Pero segun mi Gobierno mes mester duna un empuhe pa esaki, pasobra mi ta sigur cu tin algo ey tras, cu cualkier dia e producto aki nacional di Aruba, cu un tempo tabata un fuente di entrada pa hopi di e grandinan di Playa kisas por bira atrobe un fuente, kisas menos grandi di entrada pa hopi tata di familia.

3. Promove trahamento di souvenir di Aruba, cual por ta un medio di entrada pa algun hende. E articulonan por ser bendi cu turistanan. Na otro paisnan ora bapornan yega of na varios lugar unda e turistanan ta keda na hotelnan, e hendenan di e pueblo tin nan souvernirnan cla pa bende. Pero aki na Aruba mi ta kere ta core bo mester core busca souvenirnan p'aki p'aya y kisas den tiendanan lo bo por haya algo. Mester trece mas actividad eyden, ya e pueblo local por haya un entrada tambe for di turismo aki na Aruba.

4. Laga Werkverschaffing haci trabao mas significante.
Por ehempel, laga nan cuminsa marca y prepara un caminda rond di costa Noord bay pariba rond di Aruba. Esaki ta un trabao cu despues nan por mira bek riba djé cu orgullo, pasobra ta un trabao productivo y esey ta duna nan mas interes den nan trabao.

Tocante Werkverschaffing, Señor Presidente, mi ta kere cu nos lo no por caba cu né.
Bestuurscollege bieuw den 12 aña no por a caba cu né. Nos tampoco, mi ta duda cu nos lo por caba cu né. Pasé pa Dienst Openbare Werken lo ta casi imposibel, esey nos tur mester admiti.
Tocante e asunto di mas eficiencia na departamentonan, na Dienst Openbare Werken por ehempel mi a tende cu nos tin hopi leeglopers.
Hendenan cu no tin e completo ocho ora di traha, por ehempel e hendenan cu ta traha riba e equiponan pisá. Mi a tende cu si tin un trahador cu ta traha como operador di tractor cu e no por bay traha riba ningun otro equipo pisá. Mi ta kere cu nos mester ta asina flexible cu operadornan di equipo pisá mester por traha riba tractor, riba un grader, riba stoomwals, riba un asfalt-finisher y riba cualkier otro equiponan pisá. Nan tambe mester por rouleer, nan mester ta flexible.
Y si nos ta exigi esey di nan anto nos mester paga nan na sueldo cu ta corresponde na e trabao ey y na nan capacidad aumenta.
Señor Presidente, mi ta kere tambe cu den e sentido aki nos por traha mas eficiente.
Mi tin entendi cu Bestuurscollege a saca un circulario tocante yegamento laat na trabao. Mi kier puntra cu si Bestuurscollege ta sigui controla esaki y cu si tin departamentonan cu no ta cumpli cu e reglanan cu Bestuurscollege a pone. En todo caso cu e circulario a trece mehoransa, cu si tin control.
Ora cu Bestuurscollege ta saca circularionan pa empleadonan Bestuurscollege mester investiga tambe cu loke ta para den e circulario ta worde ehecuta debidamente. Por ehempel yegamento di trabao laat.
Tin departamento cu e hefe ta controla si e empleadonan ta yega laat mientras cu tin otro departamento cu no tin control por completo y nan ta yega ki ora cu nan kier. Si Bestuurscollege ta saca circulario y no ta controla si loke ta para aden ta worde ehecuta debidamente, anto ta mihor cu Bestuurscollege spaar e tempo y papel pa haci otro cos.
Un otro asunto ta trahamento ariba diasabra door di empleadonan di Ontvangerskantoor y e time-back cu nan ta haya.
Segun mi esey ta contra ley pasobra no tin ningun "Landsverordening" cu ta bisa cu por duna e empleadonan aki time-back.
Mira articulo 27 sub 6 Arbeidsregeling. Kiko Bestuurscollege ta pensa di haci den e caso aki? Di mi banda mi ta sigura Bestuurscollege pa stop e trahamento riba diasabra pa asina evita posibel dificultad.
Articulo 2 sub 2 di Arbeidsregeling 1967 no. 11 ta bisa cu en todo caso no mag traha mas cu 40 ora pa siman y ora e empleadonan aki tin cu traha riba diasabra nan ta traha 43 ora y mei pa siman.
Introduciendo pa nan tambe e siman di 40 ora, esta su diasabra liber, e hendenan aki tambe ta haya un oportunidad pa disfruta di e diasabra liber, manera tur otro ambtenaarnan di Gobierno.
Mi kier puntra cuanto hende en berdad ta haci uso di e facilidadnan di Ontvangerskantoor ariba diasabra?

Mi ta spera cu pronto Bestuurscollege lo tuma un decision ariba e asunto aki.
un remarca cu mi kier haci ta cu den ocho luna nos no por spera cu e Bestuurscollege aki por logra hopi cambio. Berdad ta cu masha poco cambio a ser realisa, pero esaki sigur ta debi na e tanto trabaonan atrasa cu nan a haya di e Bestuurscollege anterior y cu nan mester orienta nan mes den diferente asunto cu ta toca nan departamento.
Mi ta spera cu e diputadonan por splica kiko nan a logra caba y especialmente e diputado di Desaroyo Economico pa pueblo sabi cu nan no a sinta sin haci nada, alcontrario nan ta traha mas cu ocho ora pa dia.
Señor Presidente, mi kier haci algun remarca en general tocante varios comentario cu tabatin awe den e Raad aki. Hopi di e miembronan, especialmente di nos oposicion, a trece hopi critica.
Algun di nan constructivo, locual nos ta aprecia masha, pero tabatin hopi critica na laria tambe. Mi a ripara cu hopi di e personanan di otro banda a spera cu den un periodo di ocho luna ya e Bestuurscollege aki mester a haci milagro y mester bin un cambio drastico den tur cos.
Pa cuminsa, Señor Presidente, mi mester bisa cu e Bestuurscollege aki a tuma over den un periodo hopi dificil, financieramente y economicamente. Nan a haya un atraso grandi di trabao pa haci, cu Bestuurscollege anterior no a caba cuné. Mi no sabi si ta pa motibo di e 6 luna di campaña cu tabatin promer cu eleccion.
Pero en todo caso, cantidad di trabao a keda atrasá y e Bestuurscollege aki mester a traha basta duro pa caba cu tur e trabaonan atrasa.
Tambe ta tuma tempo pa un grupo nobo cu drenta den Bestuurscollege pa nan por entrena nan mes, werk nan mes in, den e trabao. No ta asina facil y esey esunnan cu tabata diputado anterior, manera Señor Dominico Tromp aki, por comprende. No ta asina facil y mi no ta kere cu, tur e critica cu no a bin cambio y tur esaki, ta hustifica.
Té hasta mi a nota cu den e criticanan di otro banda nan a lanta critica riba cosnan cu e Bestuurscollege bieuw ta responsabel pé.
Nos no a haya tempo ni pa wak nan ainda y nan ta bisa cu nos ta responsabel pa nan. Contractnan bieuw cu Bestuurscollege bieuw a haci y efectonan ta sigui como cu bo no por cambia e contractnan di awa pa mañan y toch e Bestuurscollege aki ta worde critica, pasobra e contractnan aki a bay malo. Señor Presidente, mi ta kere cu nos ta dispuesto pa tuma e criticanan.
Señor Dolfi Oduber a trece un lista grandi y e ta pidi hopi specificacion y hopi cifranan. Especialmente tocante e specificacionnan mi kier bisa cu nos a trata e begroting aki den huishoudelijke vergadering, pakiko Señor Oduber no a pidi e specificacionnan den e reunion ey?
Awor den e reunion publico e ta bin cu un cantidad di specificacionnan pa tarda e reunion. Mi ta kere cu nos tur mester yuda pa trata e asunto na un manera mas eficiente.
Mi a keda masha asombrá si di tanto remarcanan tocante e varios postnan cu e miembro Oduber a haci, especialmente cu e a bay asina hundo den e asunto, cu mi ta casi convenci cu e tabatin un bon adviseur, un insider. Mi no por comprende con Señor Oduber mes cu curpa grandi cu ta move slow por a caba cu tur e trabaonan aki y por a haci tur e cifranan aki. Mi a keda masha asombra. Si berdaderamente e a hacïele mi ta kita mi sombré pé aunke mi no sa bisti sombré
Señor Presidente, na otro banda mi a nota cu hopi di e miembronan di oposicion a cay den hopi ripiticion. Un ta critica na Holandes y e otro ta draai na Papiamento y bolbe ripiti e mesun cos.
Señor Presidente, a worde ripiti asina hopi aki den cu casi mi a kere cu ta e programa ripiti y gana nan ta hunga aki den.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ami tambe kier drenta den e fila di oradornan na e tratamento di e presupuesto di 1968.
Awe nos tur a scucha elogio di un banda y critica di otro banda ariba e presupuesto aki. Pero nos por bisa cu den ocho luna di tempo Bestuurscollege a haci un trabao satisfactorio. Nos por duna nan elogio pa nan trabao. Cu tin un deficit riba e presupuesto e aña aki no ta falta di e Bestuurscollege nobo. Pasobra si nos corda bon aña pasa promer cu dia promer di juli promocionnan a basha manera awacero. Hasta hendenan cu - manera mi a bisa un biaha caba - a worde condena pa Huez a haya promocion. Tur caminda nan a parti esey. Pesey awe hopi placa ta falta riba begrotin? Señor Presidente, lo mi kier sugeri algun ideanan na Bestuurscollege pa yuda ensancha e base conomico di nos isla den futuro.
En cuanto e asunto di Vrije Zone mi mester bisa cu den tempo di ocho luna no por traha tanto riba djéle. Pero den e ultimo 12 añanan si nan a traha riba djé awe nos lo ta para den un bon posicion.
Mescos cu e asunto turistico tambe mi mester bisa cu tin hopi bapor ta bay otro islanan rond di nos y Aruba no ta haya nan.
Nos ta haya solamente 37 pa 40 y otro islanan ta haya riba 100, té 140. Agentenan di nan no ta pertenece na Aruba y mi ta casi sigur cu nan no ta coopera cu Aruba sigur. Mi ta kere cu nos Bestuurscollege mester tuma paso. Mi ta sigur cu nan tin confiansa pa nos isla bay dilanti y cu nan lo bay tuma paso pa bapornan por pasa Aruba.
Señor Presidente, riba salubridad publico lo mi kier a papia un poco tambe. Mi por bisa cu aki na Aruba no tin suficiente dokter.
Basta luna pasa nos a vota placa pa pone un dokter na Paradera pero té awe e no a bin ainda. Mi no sabi ta kiko a pasa.
Si acaso ta duro pa haya dokter na Europa anto rond di nos tambe - mi no ta duda ningun momento - tin dokternan cu ta bon capacita y cu tin gana di bin traha aki nan tambe. Na universidad di Medellin tin bon dokter renombra internacionalmente.
Buenos Aires, Argentina tambe tin dokternan bon.
Señor Presidente, en cuanto industria lo mi kier pa Bestuurscollege tuma na consideracion cu ora cu tin un of dos proyecto ta bay cuminsa, laga tur cuminsa hunto y no manera den pasado cu nan ta laga un caba pa cuminsa cu e otro. E ora ey e mesun hendenan ta bay traha atrobe.
Nos mester laga tur cuminsa hunto. Laga nos bisa cu si Luchthaven y hospital ta bin hunto, laga tur dos cuminsa hunto pa asina hopi hende cu ta sin empleo por haya pida pan y no laga un caba despues cuminsa cu e otro. Mi ta sigur cu e Bestuurscollege aki lo tuma paso den e direccion aki.
Señor Presidente, si tin yiunan di tera, hendenan cu ta biba aki, kier cuminsa cu un "shop" of algo asina, mi ta haya cu si eilandgebied por yuda e hendenan aki esey lo ta un paso grandi, mescos cu Lago ta yudando su ex-empleadonan. Asina e desempleo por worde combati na un banda.
Mi conoce hopi hende cu a pidi pa un vergunning pa cuminsa cu un edificio pero ta tarda asina hopi promer cu bo por hayé.
Mescos ta pasa ora bo kier traha un cas. Pa haya un vergunning pa traha un cas ta masha tardamento. Nan tin cu bay weita esaki y esaya. Pero mi ta kere cu aki na Aruba ta nos ta bisa y nos ta haya cu ta bon pa traha nos cas. Pasobra mi ta sigur cu nos no ta bay traha casnan bunita pa show, pero mi ta sigur cu tin hopi casnan cu ta worde afgekeurd solamente pa capricho of nan no ta gusta e cas pasobra na unda cu nan a biba e casnan no ta existi.
Señor Presidente, awor lo mi kier a bin riba algun di e oradornan cu a dirigi palabra awe.
Dokter Dennert a bisa cu Antillas ta den un union y pa nos no kibra e union aki. Señor Presidente, ta nós mester dicidi futuro di nos isla.
Nos no por laga ningun otro isla bin bisa nos kiko nos mester haci.
Nos ta manda den nos cas.

Señor Mathew a bisa cu den tempo di eleccion e votadornan a duna "veel waarde" na e palabranan di e candidatonan. Pero nan mester duna "veel waarde" na nan pasobra nan ta Arubiano mescos cu e candidatonan y nan ta comprende otro bon. Awe Señor Mathew como miembro di oposicion ta bisa cu Bestuurscollege mester tene consideracion cu Village.
Dia cu Señor Mathew tabata diputado pakiko e tempo ey e no a tene consideracion cu su pueblo? Awe e ta bin cune aki den. Hasta e tempo ey nan tabatin consideracion cuné cu den tempo di carnaval nan a traha un con cancion cu "the Village is burning down". Pasobra cu pueblo a weita caba cu no tin nada mas ta keda pa e lugar.
Señor Osbaldo Croes tambe a papia riba e asunto di autonomia y cu e ta duda cu esaki lo ta mihor cu locual nos tin awor. Mi ta sigur, Señor Presidente, cu esaki lo ta mihor, pasobra ta nos mester dicidi.
Señor Osbaldo Croes a papia di mal plaga. Pero tin mas mal plaga den den pueblo. Tin plaga di dos pía cu kier corta garganta di pueblo Arubano den Staten. Pa esakinan no ta flit lo usa pa nan, pero cayon di flit.
Señor Chance a bisa cu e no tin confiansa den e Bestuurscollege aki.
Kiko ta importa nos si Señor Chance tin confiansa den dje sí of no?
Pueblo Arubano tin confiansa. Pesey nos a pone e Bestuurscollege aki awe.
Señor Presidente, mi kier a puntra cu si ta berdad cu un ex-diputado a haya rebaha di belasting for di Landsregering. Si ta berdad nan no mester a tuma contact cu Territorio Insular.
Pasobra ta Territorio Insular mester haya 65% di esaki. A bira tempo cu e sorto di cosnan aki no mester tuma lugar mas.
Aruba mes mester dicidi locual ta pasa ariba djé y no laga ningun hende di otro caminda bin dicidi kiko nos mester haci riba nos isla.
Mi ta spera cu den tweede ronde nos tur lo coopera hunto pa pone man na obra pa asina e reunion aki por sigui na un nivel halto y nos por bin cla cu e begroting aki cu ta di gran importancia pa pueblo Arubano.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, mi ta sumamente contento cu awe nos a reuni aki hunto pa aproba e presupuesto di aña 1968.
Hopi contratiempo a worde kita for di caminda pa esaki por ser realisá.
Pa e motibo aki mi ta elogia nos diputadonan pa nan perseverancia y pa nan esfuerso sincero. Mi ta sigur cu e presupuesto aki lo worde aproba pa e mayoria di Raad y si e miembronan di Raad cu ta den oposicion ta hendenan responsabel anto nan tambe lo aproba e presupuesto aki.
Solamente ora tin un situacion den nos economia cu un desempleo minimal ta recomendabel pa cera un begroting.
Ta masha huicioso anto pa parti di Bestuurscollege cu a realisa cu nos ta den un periodo dificil, un periodo di depresion y cu un tekort riba e begroting lo ta algo recomendabel pa mehora y drecha e situacion di Aruba pa futuro. Seguramente ora nos economia ta salud e gewone dienst mester cera. Pero manera e situacion actual ta un tekort ariba gewone dienst mester worde considera como un manera pa injecta mas bida den nos economia pa duna pueblo mas poder di cumpra - "buying power".
Gobierno lo mester haci fiansa pa pone placa riba mercado pa rebiba nos economia, algo cu ta masha normal den e mundo moderno aki.
Sinembargo, Señor Presidente, aunke cu mi tin intencion di aproba e presupuesto manera e a worde presenta y cu wijzigingnan cu lo worde aproba despues tambe pa Bestuurscollege lo mi kier haci algun comentario tocante nos presupuesto.
Mi ta observa cu nos presupuesto ta worde presenta den pida pida y lo mi kier puntra si no ta recomendabel pa presenta un solo presupuesto den futuro. Segun mi no ta recomendabel pa parti e presupuesto den pida pida. Lo mi kier pidi Bestuurscollege pa studia e posibilidad pa den futuro traha e begroting den un boeki y un boeki pa informacion.

Kapitaaldienst manera a worde menciona den nos begroting mester worde revisa mas pronto posibel pa duna un mihor relato di e situacion manera e ta en actualidad. Lo ta masha practico pa hende mester tin un begroting.Mester acumula begrotingnan di añanan tras di otro pa por haya un mihor bista di con e situacion ta. E afschrijvingnan ta mas halto cu aflossing. Esaki tambe ta duna un mal impresion. Nos kier pa e worde incorpora y e debenan di cada fiansa mester ser detaya.
Manera a worde treci padilanti claramente den e reunionnan anterior hopi fout a aparece den e begroting aki y riba esaki lo mi kier haci un sugerencia na e diputadonan concerni pa paga mas atencion na e clase di errornan aki. Mi a papia caba tocante e sistema di "round off".
E "rounding off" aki door di cu tur departamento ta usa un otro sistema y door di cu e afronden naar boven ta varia considerablemente lo ta recomendabel tambe pa nos paga mas atencion ariba esaki den futuro pa por drecha esaki.
Segun mi opinion personal e presupuesto aki ta leuw for di ta perfecto. Esaki no ta cay solamente riba e diputadonan concerni pero hopi di e causa aki ta cay riba e hoofden van dienstnan. Mi no ta bisa tur.
Hopi di nan ta haci nan trabao debidamente pero mi tin duda di hopi di nan. E presupuesto manera varios orador a bisa caba den hopi sentido ta identico cu esunnan anterior. E hefenan di departamento no a percura pa mehoracion pa reduci gastonan y pa recomenda solucion. Nan no a tuma suficiente iniciativa riba nan mes recomenda Bestuurscollege mehoransa den nos departamentonan.
Mi kier haci un peticion na Bestuurscollege pa encurasha e hendenan aki pa "follow up" ariba nan trabao, pa encurasha nan y pa yudanan den nan esfuerso pa otro aña e situacion por mehora.
Señor Presidente, kiko ta worde haci door di Bestuurscollege pa haya parti di e extra Nederlandse fondsen 1965-1966, cu ta suma f.26.835.000? Nada di esaki segun e begroting a bin Aruba. Bestuurscollege por tuma contacto cu Gobierno Central riba e asunto aki?
Señor Presidente, e asunto di Zona Liber ta sumamente importante pa nos comunidad y mi ta puntra Bestuurscollege ki pasonan nan lo bay tuma pa obtene e f.347.000,-- cu tin riba begroting mas pronto posibel.
Señor Presidente, tambe mi kier comenta en breve tocante e situacion di e pueblo di Noord. Manera mi por a ripara for di e begroting cu ta worde presenta awe nochi na Raad, e pueblo di Noord a worde neglisha considerablemente. Riba begroting tin un toilet pa e poli-kliniek di Noord y un caminda di Montagne - Sabana Liber. 18% di e votadornan cu a vota pa e Gobierno actual ta for di pueblo di Noord y mi ta haya cu Bestuurscollege por considera e pueblo di Noord aki na un sentido mas amplio. Anteriormente mi a haci un peticion na Bestuurscollege pa considera un school primario, maske ta di eerste tot en met derde klas, incluyendo un Kleuterschool pa e chikitonan cu ta biba leuw té den e bario di Alto Vista y Calabas. Mi a contact e diputado concerni en cuanto un mulo-school pa districto di Noord. Si e diputado por tuma e estadistico ariba e cantidad di e studiantenan aki y duna nos un relato di djele, esey lo worde aprecia haltamente. Importante ta pa pueblo di Noord, Señor Presidente, un pueblo cu a worde malamente neglisha 12 aña largo door di e Bestuurscollege anterior - un oficina unda e hendenan por paga nan awa corriente, telefoon y cumpra stampilla.
Tambe, Señor Presidente, mi a tende caba algo di un centro di recreacion pa e chikitonan di Noord. Riba e begroting nos ta ripara cu tin f.325.000,-- pa un recreatie centrum pa e hendenan buraché.
Señor Presidente, si f.325.000 por worde poni pa un recreatie centrum pa e burachénan, mi ta haya cu kisiera pueblo di Noord por tuma parti den esaki y haya un lugar.
Señor Presidente, kisas e manera cu mi a expresa e punto aki a cay poco robes den e sala aki, pero loke mi tabata kier meen ta cu pueblo

di Noord lo tuma parti den e suma di placa aki, f.325.000,-- cu a worde poni disponibel pa un recreatie centrum pa e pueblo di Noord.
Por lo pronto, Señor Presidente, masha danki.

DE HEER E.M. DE KORT: Mijnheer de Voorzitter, naturalmente como miembro respaldando e Bestuurscollege aki nos ta apoya e begroting aki sinembargo tin algun remarcanan cu mi lo kier haci tocante e puntonan cu lo por worde mehora den futuro.
Primeramente mi kier a referi na articulo 7 di e Reglement van Orde unda ta bisa cu e Sekretaris mester percura pa e raadsleden haya e notulennan "zo spoedig mogelijk". Ta kiko "spoedig mogelijk" kier meen, Señor Presidente. Ya a pasa 6 luna cu nos no a haya notulen.
Den reunion pasa Señor Wijki Maduro a yega di haci pregunta en cuanto esaki y e contesta ta cu e ambtenaar encarga ta mucho ocupa.
Casualmente mi ta na Bestuurscollege casi tur atardi y mi ta keda té hopi laat. Té awe mi no a weita e ambtenaar encarga traha riba notulen despues di trabao. E ta bay su cas tur atardi 4.30.
Lo mi kier pa Bestuurscollege un bes mas informa nos pakiko e notulennan no ta cla. Mi ta considera esaki como algo di suma importancia.
Si mi haya notulen di 6 luna pasa awor aki mi no ta corda exactamente ta kiko mi a bisa como cu mi no tin mi speech riba papel.
Seguidamente, Señor Presidente, mi ta completamente di acuerdo cu mi colega Señor Poi Werleman en cuanto e asunto di e casnan di Gobierno.
Mi ta kere cu esaki ta un sistema colonialista heredá pa e Bestuurscollege aki. Lo mi kier mira nan tuma pasonan drastico pa cambia e situacion actual, especialmente ora ta concerni ambtenaarnan di Gobierno cu posicion halto cu ta ganando hopi placa.
Un ehempel chikito mi kier a duna.
Un ambtenaar di Gobierno cu ta gana casi f.2.000,-- pa luna ta biba den un di e seccionnan di mas luhoso aki na Aruba pagando f.90,--.
Den e mesun seccion aki Gobierno ta huur un otro cas unda Gobierno ta paga e doño f.400,-- pa luna. Esaki ta parse mi un abuso door di e sistema colonialista. Mi ta spera cu Bestuurscollege actual si lo tuma paso en cuanto esaki.
En cuanto Werkverschaffing, Señor Presidente, atrobe nos tin un cantidad di placa riba begroting pa mantene esnan menos afortuna na trabao.
Ningun momento ami lo bay contra pa aproba placa pa Werkverschaffing.
Pero sí lo mi tabata kier pa Bestuurscollege studia e posibilidad pa bin cu un sistema mas mihor cu e ta actualmente. Nos por tuma por ehempel: na Holanda despues di guerra 1945 unda Holanda tambe a bin cu algo similar cu finalmente na aña 1954 nan a doek e op.
Contrario di esey nos por a mira cu na aña 1952 Belgica a ser enfrenta cu e mesun problema di desempleo. Pero nan no a bin cu un Werkverschaffing manera nos tin awor aki cu ta parse un lugar di alegria, cu hopi hende no ta traha y nan ta haci kiko cu nan kier.
Naturalmente mi ta comprende cu e ambtenaarnan envolvi no por controla tanto hende asina. Pero na fin nan a bin cu un situacion na unda nan ta entrena e personanan ey pa un cierto ofishi. Aki na Aruba tambe nos tin e entrenacion pa e hendenan di Werkverschaffing.
Pero lo mi kier a pidi Bestuurscollege pa concentra mas tanto posibel riba e training aki. Ora un persona termina un cierto opleiding den e curso aki, si e no por worde poni na trabao den cualkier empresa particular, duné e oportunidad di un otro training-programa den un diferente tereno. E resultado final lo ta cu nos ta produci no solamente skilled workers sino tambe multi-skilled workers. Esaki ta absolutamente necesario den un comunidad unda nos ta traha cu contratista. Awe e por traha como carpinté, ora su trabao como carpinté caba mañan, e por traha como esla.

E punto principal den esaki ta cu mi kier pidi Bestuurscollege pa paga masha hopi atencion riba e programa di training pa e hendenan di Werk--verschaffing aki, en bes di djies tene nan na trabao, a pesar cu e ta costa hopi placa.
Señor Presidente, poco tempo pasa e chauffeurnan di taxi a acerca Bestuurscollege en cuanto e problema cu nan ta enfrenta financieramente despues cu Gobierno Central a bira hisa belasting riba gasoline.
En coneccion cu esaki e chauffeurnan a acerca Bestuurscollege pa discuti e problema y Bestuurscollege a forma un comision pa studia e problema aki. Segun e reglamento di motorrijtuig- y motorbootverordening di 1959 - aki bao tambe ta cay e botonan di motor - e personanan cu ta piscador di profesion no ta paga belasting riba e number di e boto pero nan ta paga solamente e balor di e plaachi. Lo mi kier a pidi Bestuurscollege den e rapport cu nan lo bay presenta pa considera tambe e chauffeurnan di taxi (TX) pa duna nan e mesun excepcion.En otras palabra cu nan tambe lo paga solamente e balor di number y no e belasting.
Señor Presidente, varios orador aki den a papia tocante educacion.
Lo mi expresa mi mes libremente a pesar cu mi sabi cu lo mi contraduci miembronan di mi mes fraccion en cuanto school.Cu tur districto ta haya nan lager Onderwijs, ami lo aproba esey semper. Ta necesario pa muchanan hoben tin un school den nan districto y si ta un districto grandi dos school mes, basta cu bo por tene nan den nan bario. Pero ora cu yega na un opleiding mas avansa, ora cu yega na un school di mulo of U.T.S. of H.B.S., ningun momento ami lo ta di acuerdo pa traha un den cada districto.
Lo mi prefera di weita Bestuurscollege of e diputado concerni, bay den e idea di centralisa e schoolnan en bes di descentralisa. Esaki ta absolutamente necesario pa nan por tin bon maestro na school. Mi no ta kere ningun momento cu ningun miembro di Raad por convence mi cu si Bestuurscollege mester pone un mulo-school den cada districto aki na Aruba nan por haya e forsanan cualifica pa duna les na e schoolnan.
Mi ta prefera di mira un mulo-school grandi aki na Playa pa e seccion di Playa y rond aki y un mulo-school grandi pa e seccion Savaneta y San Nicolas. Di e manera aki nos por produci mihor maestronan pa e schoolnan, pasobra un maestro cu tin, por ehempel, su M.O-akte den wiskunde lo no tin nodo di gasta 3/4 parti di su tempo pa duna Godsdienst y lezen y e cosnan ey. E por dedica tur su tempo pa traha su vak. Esaki, mi ta kere, ta un liberisacion di nos sistema di educacion como cu mi ta mira cu nos sistema aki ta worde tuma completamente over di Holanda sin tene na consideracion e necesidadnan di Aruba. Nos mester basa nos sistema di educacion mas bien riba e sistema Mericano y Latino Americano cu Europa. Educacion Europeo ta traha segun e necesidad di Europa y e necesidad di Europa absolutamente no ta mescos cu esun di Aruba.
Tambe tocante Onderwijs, Señor Presidente, un maestro di St. Antonius School a hala mi atencion algun biaha tocante e situacion na e school ey. E school ey no tin ni sikiera un frigidaire pa e muchanan por haya awa frieuw. E maestro aki a saca placa for di su saco pa e cumpr a esaki. Despues e a acerca un persona di e comunidad pa pone un waterkoeler na e school. Tempo cu esaki a pasa mi no tabata na haltura. Ta té awor aki mi a haya sabi. E school aki ta den un situacion deplorabel.
Mi no ta bin pidi Bestuurscollege pa traha un school nobo. Mi no ta pidi nan pa traha mas klaslokaal awor aki pasobra mi ta comprende cu no ta posibel pasobra nos begroting no ta permitié.
Sí mi kier a pidi Bestuurscollege pa considera seriamente pa traha sikiera un afdak pa e muchanan por sinta bao di djé ora awa yobe, of ora solo ta kima nan of pa nan come merdia. Solamente un afdak, Señor Presidente.
Señor Presidente, lo mi por a reacciona tambe riba e remarca cu a word haci pa Señor Domi Tromp en cuanto e curá rond di e school.

Mi a worde informa cu Bestuurscollege pasa - mi no sabi si ta chiste of no - no kier a accepta pa traha esaki. Finalmente un halto funcionario di Gobierno a bay ayanan pa inspecta e lugar y e a bisa cu e muchanan ta completamente safe y cu no tin problema pa auto dal nan.
Na momento cu e a bisa asina un auto a bin y a hera bay cuné. A base di esey e a haci decision pa traha e cura rond di e school. Si esaki ta berdad of no, mi no sabi.
Promer cu mi termina, Señor Presidente, lo mi kier a haci algun remarcanan tocante e remarcanan cu a bin for di e miembronan di oposicion.
Primeramente, Señor Presidente, no tabata mi intencion di contesta e honorable miembro Dolfi Oduber, pasobra mi a mira cu tin algun damas tambe sinta den e tribune. Pero ya cu e ta insisti lo mi kier a bisa cu tempo cu mi a drenta den Voorlichtingsdienst tabatin poco portret menos agradabel. Mi no por proba esey, Señor Presidente, pasobra mi a destrui nan caba. En cuanto e discurso di Señor Osbaldo Croes, Señor Presidente, mi kier a comenta primeramente cu e "stickernan" pa mas autonomia ningun momento a sali for di e partida Arubaanse Volks Partij. Nan a sali for di un persona particular. No ta necesario pa mi bisa esaki, Señor Presidente, pasobra mi sabi cu Señor Osbaldo Croes tambe sabi esey, pero mi a bisa esaki pa e por bay den notulen.
Señor Osbaldo Croes a comenta riba un cierto werkster na un kantoor na San Nicolas cu a worde kita for di trabao, y ora e werkster a bisé, Señor Croes a bisa cu e lo a yama un reunion en cuanto esaki, e diputado concerni a tumé bek na trabao. Lastimamente mi ta mira cu Señor Osbaldo ta bay hinca e trabao di e werkster den politiek. Pa mi pone Señor Osbaldo Croes na su lugar laga mi bisé cu e persona cu a worde kita for di e school ey a worde poni bek na trabao riba mi súplica na e diputado y ningun momento mi a yama e persona aki bise cu ta ami a hacié y cu awor e mester bira Arubaanse Volks Partij. Mi sabi masha bon cu e ta Partido Patriotico Arubano, pero mi a hacié pé y ningun momento mi a bay gaba cu mi a hacié pé.
Tocante e comentario cu un ambtenaar di Arubaanse Voorlichtingsdienst a worde manda cas bao di amenasa cu e lo worde kita, mi kier denuncia esey categoricamente. E ambtenaar envolvi a bay cas bao di ningun amenasa. E siguiente dia e a cuminsa traha normalmente atrobe. Sí ta straño cu desde e dia cu e ambtenaar envolvi a haya overplaatsting no tabatin problema mas den Voorlichtingsdienst.
En cuanto comentarionan di Señor Leo Chance tocante e kindertoelage di e hoofd di Voorlichtingsdienst lo mi kier a bisa Señor Chance cu si e a pasa door di su begroting lo e a ripara cu e salaris tambe ta di un hende casa y no di un persona soltero. Aparentemente e no a cay riba esey.
Finalmente, Señor Presidente, lo mi kier a haci un remarca tocante e bunita discusion - de vez en cuando e a bira destructivo, pero mayoria bes e tabata constructivo - di mi amigo Hubert Dennert.
Señor Hubert Dennert a papia en cuanto autonomia. E a menciona un poco di tempo pasado y straight bay e a bisa, "onze partij is altijd voorstander geweest", "onze partij is dit, onze partij is dat".
Esaki a pone mi para pensa, Señor Presidente, y mi kier a haci Señor Dennert un pregunta kiko e kier meen cu "su partido". E kier meen, Partido Patriotico Arubano of Arubaanse Volks Partij.
Te asina leuw, Señor Presidente, masha danki.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, pa promer biaha mi ta tuma parti como raadslid na tratamento di un begroting pa nos isla y mi no por haci otro sino duna palabra di elogio na nos diputadonan, kendenan no obstante cu ta pa di promer biaha cu nan mester a cumpli cu e tarea tan dificil aki, nan a haci un bon trabao.
Ta berdad cu e begroting aki a worde presenta un poco laat na Eilandsraad.

Pero, Señor Presidente, esaki ta motiva pa negligencia di e Bestuurscollege anterior cu durante 12 aña a demostra cu nan no tin aprecio pa nos isla. Si nan tabatin, anto awe Aruba lo tabatin su mes hendenan cu experencia necesario pa yuda goberna nos isla. Awe, Señor Presidente, pa promer biaha den ultimo añanan Eilandsraad ta haya su dilanti un presupuesto real, un presupuesto cu e Raad aki por ta sigur ta refleha e situacion berdadera di nos isla. Pesey, Señor Presidente, un biaha mas, un palabra di elogio na nos diputadonan y mi ta spera cu nan lo sigui traha na bienestar di Aruba.
Maske algun hende no ta kere cu tabatin un cambio, Señor Presidente, tira un bista riba nos advisornan y ey nos ta weita un cambio grandi.
Y, Señor Presidente, mi por ta sigur cu na presentacion di e begroting di aña 1969 ora cu e actual Bestuurscollege por a haya mas tempo pa familiarisa nan cu e maquinaria di gobernacion y ora nan conoce mas a fondo e detayenan, nos lo weita hopi mas advisor Arubiano aki den, asistiendo Bestuurscollege den e tarea dificil cu nan tin.
Pesey un biaha mas un palabra di elogio na nos actual Bestuurscollege pa e bon trabao y tambe gradecimento na su advisornan.
Biniendo riba algun pregunta cu a worde haci awe, Señor Presidente, lo mi trata di contestanan, especialmente nos colega, Señor Chance.
Señor Chance ta puntra si tin proyecto pa traha volkswoning y tambe con ta para cu bendemento di volkswoningnan.
Senor Presidente, mi ta contento cu Señor Chance a realisa cu tin volkswoning. Tambe mi por garantisa Señor Chance cu durante gobernacion di e Bestuurscollege aki mas volkswoning lo worde traha.
Durante 6 eleccion consecutivo Partido Patriotico Arubano tabatin baratiyo di volkswoning. Segun mi a worde informa, ta tres so nan a logra bende. Mi por priminti Señor Chance cu nos lo bende tur e volkswoningnan cu Partido Patriotico Arubano a traha. Kisas Señor Chance por conoce algun di nan y e por yuda nos haya cumprador.
Señor Chance ta sigui pidi un waaf banda di Esso Club. Mi no sabi si Señor Chance ta pidi e waaf aki pa e piscadornan haci uso di djé of ta pa é mes haci uso di djé. Na San Nicolas tin masha competencia cu bendemento di pisca y e pober piscadornan aki ta haya nan cu masha dificultad pa sali for di loke e pobernan aki pisca.
Tambe Señor Chance a pidi prijscontrole riba remede. Como cu prijscontrole ta un asunto di Land y Señor Chance ta miembro di Staten nos lo desea pa Señor Chance bin cu un proposicion. Si acaso su compañeronan di Democratische Partij pa motibonan personal por lagé na caya lo e por conta riba apoyo di Arubaanse Volks Partij.
Un otro cos cu ta masha comico. Señor Chance ta pidi pa Gezondsheidsdienst controla e bacanan cu lo por bin Aruba for di Colombia.
Señor Presidente,..........

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, punt van orde. Ik heb gezegd Veterinaire Dienst.

DE HEER A.M.ARENDS: Por ta cu Señor Chance no por a pronuncia e palabra Veterinaire Dienst y e a dal Gezondsheidsdienst. Pero pa su informacion mi no ta kere cu Gezondsheidsdienst ta check bacanan.
Tambe Señor Chance ta pidi un administrateur pa Gezondsheidsdienst pa motibo cu e hefe di e dienst aki tin mucho trabao. Si e meneer aki tin asina tanto trabao ta con bo kier pa e bay check e bacanan na Colombia?
Señor Chance ta pidi pa drecha e caminda cu ta bay pa Havenkantoor. Dies-dos aña Señor Chance a lubida riba e caminda aki pero awor cu é mes ta usando e caminda aki algun aña pa conserva su auto, locual ta masha husto tambe, Señor Chance ta pura pa e caminda aki worde drecha. Nos por garantisa Señor Chance cu nos lo tene bon cuenta di su peticion. Señor Chance ta contra di tur comision.

Mi kier puntra Señor Chance si e por ta miembro di algun comision unda cu e por ta haya cualkier remuneracion.
Tocante Voorlichtingsdienst mi mester ripiti un rato asina, ya cu mi amigo y colega de Kort a menciona esaki.
En cuanto e kindertoelage mi mester bisa cu ta berdad cu esaki ta asina riba begroting pero e ta debi cu tempo e begroting a worde prepara un otro persona tabata ocupa e puesto di hoofd y e persona aki sí ta casá.
Ya cu Señor Chance ta tanto preocupa pa hendenan cu no ta casá of cu ta casá y no tin yiu lo mi desea di por a haya splicacion ta di con dos ex-diputado casá sin yiu durante hopi tempo a cobra kindertoelage.
Señor Presidente, Señor Oduber den su betoog a referi na Voorlichtingsdienst. E ta bisa cu un di e promer puntonan den e programa di Arubaanse Volks Partij lo ta eliminacion di e departamento aki.
Señor Presidente, mi ta haya cu ta tristo cu un homber cu ta funciona como lider di fraccion di partida por tin e corage di trece aki den un cos cu no ta berdad. E ta bisa cu un di e promer puntonan den e programa di accion di Arubaanse Volks Partij ta eliminacion di e departamento aki.
Señor Presidente, mi tin aki un programa di accion di Arubaanse Volks Partij. Ningun caminda mi no por haya den djé loke Señor Oduber ta insinua. Mi no ta kere cu Señor Oduber no sa lesa pasobra e a lesa e papel cu Señor Finck a laga pé masha masha bon.
Señor Presidente, awor lo mi kier a haci algun pregunta na Bestuurscollege. Lo mi desea di sabi cual ta e exigencianan cu familianan mester cumpli cuné pa e por bin na consideracion pa haya un volkswoning?
Kiko ta e minimo sueldo cu e mester tin pa e por haya un cas? Kiko ta e maximum di entrada cu ora un hende yega na djé ya e no por haya e facilidadnan mas di un volkswoning?
Tambe lo mi desea di sabi si den actualidad por tin hende soltero of personanan divorcia kendenan ta biba so - esta sin ningun yiu den un di e casnan aki, esta volkswoningen di Gobierno. Si en caso esaki ta asina, kiko e diputado concerni ta pensa di haci pa drecha e situacion aki maske mi sabi cu pa e actual Bestuurscollege a keda hopi mal herencia.
Un caso cu ta masha straño, Señor Presidente, ta lo siguiente.
Ta un caso na unda un persona a haya rebaha riba su huurgrond-penningen.
Señor Presidente, mi ta masha interesa y mi ta sigur tambe cu tur miembro di Eilandsraad ta interesa di por haya tende for di e diputado concerni, esta e diputado di Domein, si e por sabi di un caso asina unda e huurgrond-penningen a worde rebaha.
E cas aki tabata construi pa hopi aña caba riba e tereno ey y nos por bisa cu e a keda mescos, cu algun renovacion chikito. Pero diripiente ata e persona aki ta haya un rebaha di basta porciento. Lo ta masha interesante, Señor Presidente, pa sabi cual ta e motibonan y basa riba kiko esaki a worde haci.
Señor Presidente, mi no kier pa ningun hende comprende mi malo.
Mi no tin nada contra pa un hende worde yudá. Pero e caso aki ta masha interesante pa nos haya un splicacion riba djé.
Tocante belasting, Señor Presidente, lo mi desea di sabi si por ta berdad cu tabatin persona of personanan kendenan tabata atrasa den pago di belasting y kendenan a nenga di paga interes cu normalmente ta worde agrega - esta interes cu ta worde cobra di esnan cu ta atrasa den pagamento di belasting. Si encaso esaki ta afirmativo lo ta masha interesante pa tur miembro di Raad tende pakiko esaki a socede.
Señor Osbaldo Croes ta declara cu nos Statuut ta unicum den mundo.
Nos ta spera cu awor cu e ta comprende - y e ta bisa cu unicamente na Antillas por tin un Statuut asina bon - e lo duna su apoyo y su cooperacion pa cambiéle di tal forma cu Aruba lo haya mas derecho y bira asina baas den su mes cas.
Señor Presidente, lo mi desea pa Bestuurscollege haci un investigacion profundo - no unicamente na e departamento di Dienst Openbare Werken y

Water- en Energiebedrijf manera a worde pidi door di varios miembro di e Raad aki sino tambe na tur departamento di Gobierno y sigur sigur na Haven en Loodsdienst - pa weita si esnan cu ta emplea na diferente departamentonan di Gobierno tin e papelnan y getuigschriftnan necesario cu ta cualifica nan pa ocupa puestonan cu nan tin.
Senor Presidente, awe tardi nos a scucha cu hopi atencion e miembronan di banda di pariba. Nan a dirigi hopi palabra y nan a tuma hopi di nan tempo pa critica e begroting cu a worde presenta door di e Bestuurscollege actual. Mi ta tristo pa mira con oradornan di Partido Patriotico Arubano cu, after all, ta yiunan di Arubaanse Volks Partij, pasobra for di Arubaanse Volks Partij e partida aki a sali, ta grita, yora y ta sclama. Señor Presidente, esaki ta haci mi corda un historia di un tata y un yiu. Cu permiso, Señor Presidente, lo mi conta den corto parti di e historia aki.
Tabatin un tata y un yiu cu e yiu aki ta bo "yoya" so e tabata "yoya". E tata a hiba e yiu bay keiro y yiu ta sigui "yoya". E tata a hiba e yiu bay cumpra ijscream, pero e yiu a sigui "yoya". E a hibé cine, Señor Presidente, e yiu a sigui "yoya". E a hibé cumpra caramel, pero mescos, e a sigui "yoya". Por fin e tata a dicidi di hiba e yiu cas y e a puntré: mi yiu pakiko bo ta yora? Y e yiu a responde: Papa ta "yoya" so mi sa "yoya". Esey, Señor Presidente, ta e partida di P.P.A.
Masha danki.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere sprekers voor de eerste ronde?
Zo niet, dan wordt deze vergadering geschorst tot morgenavond zeven uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering op 22 - 3 - 1968.

DE VOORZITTER: Het Bestuurscollege zal thans overgaan tot beantwoording van de vragen die gesteld zijn in de eerste ronde van de algemene beschouwingen.
In de eerste plaats zal ik als plaatselijk hoofd van Politie nog even van antwoord dienen op een vraag.
Door de heer Dennert is namelijk naar voren gebracht, dat hij verheugd is op het feit, dat in de Nassaustraat een stopverbod werd ingevoerd, maar hij vestigt er de aandacht op, dat er nog steeds mensen zijn die links van de weg in de Nassaustraat stoppen, terwijl men dat tegenwoordig aan de rechterkant moet doen, zodat het verkeer links kan doorrijden.
Ik kan de heer Dennert mededelen, dat de politie hiervan op de hoogte is, dat dit wordt gecontroleerd en dat bekeuringen worden gegeven aan degenen die links stoppen. Er zijn al ettelijke bekeuringen gegeven en de politie gaat ermee door om hier toezicht op te houden.
Señor Maduro a referi na e asunto di un dentista Colombiano cu pasobra cu e no a pasa test e mester bay for di Aruba, y e a comenta riba esey. Mi kier bisa solamente cu esaki tabata un decision di e Minister di Volksgezondheid, de Sanidad Publico, y cu esey ta un asunto cu si Señor Maduro kier hibé mas leuw, mihor e neem e op sea den Staten of directamente cu e minister concerni pasobra e no ta toca ni Bestuurscollege ni mi persona.
Dan heeft de heer Chance naar voren gebracht een en ander over de gunstgaven aan voluntaires en dat hij niet met de Gezaghebber eens is dat deze gang van zaken in orde is. Ik wil alleen maar voor de notulen even vaststellen, dat ik nooit gezegd heb, dat deze gang van zaken in orde is. In de vorige vergadering heb ik alleen verklaard, dat deze gang van zaken ook mij vreemd voorkomt, maar dat dit niet in strijd met de wet is, naar mijn mening.

Daarom kan dit niet door mij vernietigd worden. Het is dus een zaak waarover de Raad moet beslissen als zij hiermee akkoord gaat of niet. Deze beslissing is niet aan mij.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ayera mainta ora cu tratamento di presupuesto di 1968 a cuminsa y a continua té laat, casi tur representantenan tanto di partidanan di Gobierno como di oposicion a dirigi palabra en cuanto e presupuesto 1968.
E promer orador tabata Señor Wijkie Maduro cual mescos cu den su argumentonan anterior ariba tratamento di begroting di Dienst Openbare Werken y tambe Water- en Energiebedrijf, a desaproba cierto accionnan, cierto puntonan cu segun su opinion no ta correcto.
Den su discurso ayera mainta Señor Maduro a comenta un biaha mas tocante mal uso di auto di dienst. Como diputado di Dienst Openbare Werken mi ta completamente di acuerdo cu su observacion tocante mal uso di auto di dienst..E responsabilidad di Gobierno di Aruba, berdaderamente, ta hopi dificil pa Gobierno mes por controla tur esakinan y tin hopi cosnan cu ta bay robes den Gobierno cu segun opinion di Bestuurscollege ta robes ainda y mester worde drecha. Esaki no ta e unico punto cu ta robes den Gobierno. Tin hopi foutnan cu ta pasa tur dia den Gobierno, pero bista di e diputadonan no ta suficiente pa por controla tur e accionnan cu no ta completamente correcto. Pa tal razon nos tin tur hefe di tur departamento aki y como diputado di Aruba lo mi kier haci un suplica na nan pa tira un bista ariba mal uso di autonan di dienst cu ta pertenece den nan departamento. Di parti di Gobierno mi kier participa Señor Maduro cu Bestuurscollege di Aruba lo trata na tuma medidanan necesario pa coregi e mal hecho aki.
Tambe Señor Maduro a comenta cu e trahadornan di Gobierno no ta produci bastante. Esaki ta un punto cu probablemente ta pertenece na un otro diputado, sinembargo mi ta completamente di acuerdo cuné.
Mi a bisa esaki promer dia cu mi a bira diputado. Mi tabata sabi promer tambe tempo cu mi tabata miembro di partido di oposicion y den pasado tambe semper mi a comenta riba e hecho aki.
Nos no ta haya produccion completo, 100% di e trahadornan di Gobierno. Pero si nos tin supervisornan den Gobierno, den diferente departamentonan cu berdaderamente sabi nan responsabilidad y sabi nan trabao, anto mi ta sigur, cu, cu cooperacion di hefenan di Gobierno y tur e supervisornan responsabel, e situacion aki mester por drecha.
Cu hopi trahador y ambtenaar di Gobierno ta gewoon keda cas y yama nan hefe, tin biaha nan no ta yama nan hefe y despues di dos dia nan ta presenta cu un kaarchi di dokter pa e por traha atrobe.
Esaki tambe ta algo cu mester worde coregi. Pa esaki mi ta supone cu Eilandsverordening mester worde cambia y si ta posibel anto - si nos no ta bay den conflicto cu leynan di Gobierno Central - mi ta sigur cu Bestuurscollege mester bin cu proposicion pa cambio den e proyecto di ley aki pa asina por drecha e situacion. Pues, promer cu e empleado por keda cas e mester haya un declaracion di un dokter na unda un dokter ta declara cu e ambtenaar of trahador di Gobierno no ta fit pa trabao. Esey segun mi ta e sistema mas correcto pa un empleado por keda cas. Pero en bista cu e leynan ta di tal forma cu e empleado ta haya e facilidad di keda cas, tin biaha, ni malo mes, mi no ta tuma nan na malo pa haci uso di e facilidad ey si e ta existi.
Señor Maduro a papia tocante e periodieke verhogingnan. Tambe mi ta di acuerdo cu periodieke verhogingnan mester worde duna a base di prestacion. Awor aki e periodiek ta worde duna a base di leynan estableci.
Un ambtenaar - den ki posicion cu e ta, den ki departamento cu e ta, produci of no produci, di acuerdo cu leynan estableci - probablemente leynan colonial - mester worde promovi di acuerdo cu prestacion na trabao.

Señor Alders pa mi sorpresa a tira un discurso politica masha fuerte den e sala aki. Mi no ta tuma Señor Alders na malo si e a hunga politica. Ta tur su derecho. Na un dado momento mi tabata kere cu tabatin reunion di Partido Patriotico Arubano den e sala aki.
Tocante Voorlichtingsdienst Señor Alders a bisa cu e a check su begroting y den su begroting ta para cu e hefe di e departamento aki ta haya kindertoelage y cu e tin sigur cu e hefe aki no tin yiu. Ami sabi cu e no tin yiu registra. Señor Presidente, tempo pa traha un begroting tin un dead-line. Na momento cu e begroting a worde traha e situacion tabata diferente y mi sabi sigur cu Señor Alders sabi cu asina a pasa.
Tambe Señor Alders a comenta cu Arubaanse Volks Partij no a cumpli cu su promesanan na votadornan manera e partida aki a propaga promer cu eleccion. Mi ta kere cu Señor Alders tin poco razon den esaki cu Arubaanse Volks Partij no a cumpli cu tur su promesanan.
Señor Presidente, segun stipulacion di nos programa di accion y segun e carta cu a worde dirigi na trahadornan di Werkverschaffing, è hendenan di Werkverschaffing lo a bay over na Dienst Openbare Werken y té ainda nan no a bay. Ta berdad cu esey no a socede ainda. Si acaso nos por a cohe Gobierno so esey lo tabata e caso.
Señor Alders mester comprende cu nos ta un Gobierno cu no ta pertenece di Arubaanse Volks Partij solamente. Nos tin un Gobierno forma di Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/Partido Revolucionario di Obrero. Cada un di nan tin nan programa di accion y mester discuti esaki debidamente. Pero sin duda nos lo discuti esaki y na su debido tempo probablemente lo e worde realisa.
Pero cu Arubaanse Volks Partij no a cumpli cu su programa y su promesanan duna na pueblo té ainda, esey ta berdad.
Den ocho luna di tempo ta imposibel pa ni un partida cu mayoria absoluto cumpli cu su programa di accion. Ta imposibel pa un partido cu ta tumando parti den un Gobierno den ocho luna di tempo di haci lo imposibel. Sí nos ta trata di cumpli cu tur nos promesanan duna na pueblo.
Sú partido a keda 12 aña na poder y no a cumpli cu tur nan promesanan. Si nan keda 12 aña mas nan lo no a cumpli cu tur nan promesanan duna na pueblo tampoco. Esey ta sigur.
Señor Casimiro Yarzagaray a duna un palabra di gradicimento na nos Gobierno di Aruba pa e trabao bunita y pa e trabao bon di a presenta un bunita begroting na Eilandsraad di Aruba. E a elogia e begroting na su manera y for di aki mi ta duné un palabra di sincero gradicimento pa su bunita palabranan dirigi na Bestuurscollege pa un begroting bon presenta na Eilandsraad di Aruba.
Tambe mi ta masha contento cu e a haya e oportunidad di duna un splicacion extenso di e politica di Partido di Pueblo Arubano.
Mi ta kere cu tur hende cu lo a scuchéle lo a comprende exactamente kiko Señor Yarzagaray a menciona. E a bay extensamente riba e punto aki y mi ta duné mi apoyo pasobra e a papia algo berdad.
Señor Yarzagaray no a haci mucho pregunta en cuanto mi departamento. E ta di acuerdo cu tur e trabaonan cu nos a produci. Sí e a menciona cu Bestuurscollege mester tene cuenta cu diferente camindanan cu tin na Aruba cu ta den situacion deplorabel.
Bestuurscollege lo tene cuenta cu e peticion di Señor Yarzagaray y Bestuurscollege lo tene cuenta cu peticion di cada miembro di Raad di partidanan di Gobierno y partidanan di oposicion en cuanto drechamento y trahamento di caminda. Drechamento di caminda ta responsabilidad di Gobierno y trahamento di caminda ta responsabilidad di Gobierno.
Pa drechamento di caminda nos a propone un cierto suma riba begroting y esey lo mester worde usa pa camindanan cu segun opinion di Bestuurscollege ta mas necesario pa worde drecha. Mi por garantisa Señor Yarzagaray cu mucho gusto lo nos tuma su peticion na consideracion pa drecha e camindanan cu ta den mas necesidad.

Señor Dennert di partida di oposicion a tira un discurso na Holandes y na un dado momento e discurso a bira politica y na un dado momento e discurso a bira serio. Si Dokter Dennert a papia politica aki den ta tur su derecho. E no a haci hopi pregunta concerniente na mi departamento. Pero un remarca chikito cu mi kier a haci tocante Dokter Dennert ta cu e a bisa cu durante gobernacion di Partido Patriotico Arubano e oposicion no tabata oposicion. Ta straña mi cu e oposicion no tabata oposicion. Pasobra cu e no tabata oposicion e a gana eleccion corda cu e tabata oposicion mes. Esey lo tabata un landslide.
Señor Dominico Tromp a laga Raad y e publico sabi cu e ta un homber dinamico, masha dinamico. E a menciona e dinamismo di su Gobierno masha tanto biaha y e a menciona cu a pesar cu no tabatin placa riba begroting toch nan a haci hopi trabao. Mi no por comprende esey.
No tabatin placa riba begroting y toch nan a realisa trabao. Mi kier pa Señor Tromp splica mi esey un biaha mas. E a bisa, Señor Presidente, cu a pesar cu no tabatin placa riba begroting e proyectonan aki a worde realisa pa nos Gobierno. Si Gobierno por traha asina lo ta bunita.
Mi no sabi cu ta duele e tin cu e no ta den Bestuurscollege.
Sinembargo lo mi kier haya Señor Tromp toch na mi banda, banda di Bestuurscollege y banda di partida di Gobierno en bista cu su entusiasmo cu e tin pa traha y e dinamismo cu ta sali for di su pecho.
Lo ta masha bunita pa tin Señor Tromp na nos banda pa yuda nos cu nos tareanan dificil den Gobierno.
Señor Mathew tambe politicamente a papia algo. Entre otro Señor Mathew a puntra cu si no ta posibel pa traha e caminda di Rooi Hundo banda di kapel na San Nicolas. E no ta un caminda largo segun mi ta comprende pasobra mi conoce San Nicolas mescos cu Señor Mathew pero mi ta di acuerdo cu e peticion di Señor Mathew y mi ta kere cu e peticion ta hustifica. Mi ta kere tambe cu e caminda ey ta sumamente necesario y nos ta tuma e peticion di Señor Mathew na serio consideracion.
Señor Osbaldo Croes tambe a tira un discurso politica. E no a haci hopi pregunta en cuanto mi departamento. E miembronan aki a haci asina tanto pregunta na tratamento di begroting di Dienst Openbare Werken cu den hoofdbegroting nan no a bin cu hopi cos nobo.
Señor Croes a comenta riba comision di autonomia y e a comenta riba e "stickers" cu e autonan ta usa. Tambe e a bisa cu si e comision no ta traha eficientemente pakiko e comision no ta bay cas of pone otro hende den e comision pa traha. Mi ta supone cu su partido a selecta dos persona masha adecuado pa tuma parti den e comision.
Mi ta supone cu e dosnan aki por haci trabao den e comision. Mi ta garantisa Señor Croes cu esunnan cu partido di Gobierno a nombra tambe por haci e trabao. Laga nos spera e resultado di nan trabao. Mi sabi sigur cu e cabayeronan aki lo pone man na obra pasobra tur e Raad aki a vota pa e comision aki worde forma. Y mi sabi sigur cu ora nan presenta nan rapport esey lo ta un rapport na interes di Aruba.
Señor Osbaldo Croes a bisa cu a bende "sticker" pa un florin y e ta masha disgusta di e bendemento di e stickernan aki y e a insinua cu partidanan di Gobierno ta bende "stickers". ?
Mi kier bisa Señor Croes cu ami no sabi mes ken ta bende "sticker". Ami tabata bao di e impresion cu e comision a cumpra "sticker" pa bende pasobra mi ta mira hopi miembro di su partido ta core cu "sticker". Asina ta mi no sabi pakiko e ta comenta riba esaki. Tanto miembronan di partida di Gobierno como miembronan di Partido Patriotico Arubano ta core cu "sticker" pa mas autonomia. Nan tambe ta apoya.
Pueblo ta apoya e idea aki. Asina ta, laga nos lubida riba e asunto aki. Ta un propaganda pa mas atonomia. Pueblo di Aruba a vota pa esaki. Tambe Señor Osbaldo Croes a comenta cu ami lo a yama un empleado di Haven en Loodsdienst cu a traha na Haven en Loodsdienst pa hopi aña y cu mi a puntré pakiko e a zundra mi.

Berdaderamente mi a yama e persona aki na mi oficina. Mi por a yamé na cas tambe of mi por a bay cerca dje na su trabao of na su cas. Pero pa mas facilidad mi a yame na oficina. Y lo mi yama cualkier persona cu ta insulta mi inhustamente pa mi straight e out na e momento promer cu ta laat. E por ta miembro di mi partido pero si e ta papia malo di mi inhustamente dilanti testigo mi ta yamé como homber pa drecha e asunto aki cara a cara. A pesar di esey e persona aki no a bisa Señor Osbaldo Croes cu mi a bise cu esaki no tin nada di haci cu su trabao. Si e meneer ey ta presta na trabao su diputado lo duné un promocion si ta necesario.
Señor Osbaldo Croes a bisa cu nos a amenasando hende na departamento di Voorlichtingsdienst. Un carta a worde perdi y na un dado momento nos a yama recherche pa investiga na unda e carta aki por a disparse. Berdaderamente un carta sumamente importante a disparse for di oficina di departamento di Voorlichtingsdienst. E hefe di e departamento aki mes ora a trece e informacion na mi conocimento. Nos a haci un busqueo chikito pero nos no por a contra e carta den e edificio. E carta tabata poni riba mesa den e sala mayor y e sospecha tabata riba dos persona. Nos a yama recherche pero e carta no a worde haya bek. E carta a keda desaparecido. Sí e carta a worde lesa promer cu e a worde perdi.
Té ainda nos no sabi ta kende a bay cu e carta ey. Pero e carta ta - sumamente importante pa nos cu ta gobernando y sumamente importante pa cualkier politico aki na Aruba. E contenido di e carta tabata condicionnan cu Partido Patriotico Arubano a pone, riba papel, con mester trata empleadonan y ambtenaarnan di Gobierno cu no ta bira Partido Patriotico Arubano promer cu eleccion di Eilandsraad.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Ik zou graag willen hebben, dat wanneer de gedeputeerde dit insinueert dat hij dan ook met bewijs naar voren komt.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi a caba di menciona cu e carta a disparse. Mi tin tur derecho di comenta pasobra mi sabi ta kiko ta e contenido di e carta. Ta miedo Señor Oduber tin pa mi papia mas leuw? Señor Oduber ta pensa cu mi ta perhudica su partida?
Ta berdad mi ta papia, Señor Presidente. Loke mi a lesa ta loke tabatin den e carta. E carta aki ta bisa cu mester trata di convence nan cu dushi palabra. Ora bo no por logra cu dushi palabra trata na pidi nan cas pa pone reunion di partido. Si no por haya esey anto menasa nan cu kitamento for di trabao. Ora amenasa no ta logra, laga nos tuma accion. E carta ey tabata dirigi na Su Excelencia Minister Petrona y e carta ey a desaparece.
Señor Chance a haci algun pregunta. Tambe e kier un clarificacion poco mas extenso tocante e auto di nos Gezaghebber.
Tocante e pregunta di Señor Chance en cuanto e cambiamento di D-1 mi tak ere cu e contesta lo por ta di lo siguiente. Den e presupuesto di aña 1968 f.17.000,-- pa un auto nobo a worde poni y nos a calcula cu nos lo haya f.5.000,-- pa e auto bieuw. Pesey a worde bisa den Memorie van Antwoord y tambe ayera den contestacion riba begroting di Dienst Openbare Werken, cu e auto aki lo a costa f.12.000,--
Si cumpra un auto nobo, sin cu e agente tuma e auto bieuw, e auto nobo lo costa solamente f.15.000. E proposicion di Señor Chance pa cumpra e auto cash, sin trade-in, ta un proposicion cu nos por accepta of considera. Berdaderamente por wel di ta cu esey lo sali nos barata.
Cu otro palabra nos lo considera pa cumpra e auto nobo pa f.15.000,-- en bes di f.17.000,-- y bende e auto bieuw despues. Si nos bende e auto bieuw despues pa f.4.000,-- of mas toch ta un ganashi. Nos lo considera e sugerencia di Señor Chance den e sentido aki.

Señor Chance ta puntra con ta pará cu continuacion di e caminda di Lago-weg pa Pastoor Hendrikstraat. Mi kier participa Señor Chance cu tur plannan ta cla pa ehecuta esaki. Sinembargo nos tin problema cu tereno particular y esey ta poco dificil, Señor Presidente, pero tan pronto cu nos resolve e problema aki nos lo propone pa continua cu e caminda aki.
Tambe Señor Chance ta puntra si ta posibel cu nos por drecha e caminda di Weg Fontein y esun di Rooi Hundo. Nos por considera esaki bao di post Onderhoud wegen buitendistrikten. Mi tambe ta di acuerdo cu esaki mester worde drechá pasobra hopi turista ta pasa ey banda y ta muy hustifica pa e caminda aki worde drechá. Nos lo tuma esey na serio consideracion.
Señor Chance ta puntra si Otaheitistraat por worde continua na su destino original. Akinan tambe, Señor Presidente, nos tin problema cu tereno particular. Naturalmente nos ta trahando duro riba esakinan.
Señor Chance a puntra con ta pará cu e lokal pa come pa trahadornan di waaf y tambe pa otro trahadornan cu ta traha banda di waaf.
Mi kier participa Señor Chance cu e plannan en cuanto esaki ta cla na mi departamento. Ainda mester tene discusionnan cu agentenan di bapor y organisacionnan di trahador promer cu esaki worde presenta na Raad. Pasobra ora cu un lugar asina worde traha Gobierno no ta bay carga responsabilidad di su mantenecion completo pasobra hopi hende ta haci uso di djéle.
Nos mester sera un convenio cu e organisacion di trahadornan y agentenan di bapor. Tan pronto cu esaki bin cla, nos lo continua cu e plannan den e direccion aki.
Señor Chance a menciona cu e ta masha contento cu por fin lo bay tin un caminda pa Havenkantoor. Señor Chance a menciona cu e a pidi esaki hopi tempo caba. Ami tambe ta masha contento cu por fin esaki a bin riba begroting y cu apoyo di Señor Chance riba e begroting aki mi ta casi sigur cu mas rapides lo nos traha e caminda aki pa Havenkantoor pa asina facilita Señor Chance y e trahadornan di Haven en Loodsdienst y lo demas hende cu ta bishita e parti aki.
En cuanto e pregunta di Señor Chance en cuanto e stuurman-motoristnan y y e sistema di warda, mi kier participa Señor Chance cu e sistema aki a worde introduci na aña 1966 door di Gobierno Insular di Aruba y e ta traha desde e tempo ey sin problema alguno segun informacion di e hefe di e departamento aki. Cada homber ta traha 5 x 8 ora pa siman. Unda cu ta posibel nan ta worde duna liber diasabra y diadomingo.
Si nos introduci un sistema manera Señor Chance a menciona lo rekeri mas empleado cual ta un peso mas pisa riba presupuesto di e departamento aki y un peso mas pisa riba e presupuesto di Aruba. Podiser tin un of otro persona cu no ta mucho di acuerdo cu e ley aki y pa tal razon, probablemente, nan lo a trece esaki na conocimento di Señor Chance. Pero segun opinion di Bestuurscollege e situacion aki no ta asina tanto malo manera Señor Chance kier pinté.
Señor Chance ta puntra pakiko e stuurman-motoristnan no ta haya shift-differential. E pago extra aki ta worde paga solamente na motoristnan cu nan nomber ta aparece riba lista di trahador di warda. Si bo nomber no ta aparece riba e lista ey bo no ta haya shift-differential.
Señor Chance a papia over di un matroos cu no ta haya pago pa stand-by. Ariba esaki mi kier menciona cu e ley pa haya pago pa stand-by ta aplica solamente pa arbeiders. E persona en cuestion, mientras tanto a haya un promocion pa ambtenaar. Di acuerdo cu ley e a perde e pago extra aki. Awor aki tin un proposicion na Bestuurscollege y mi ta spera cu Bestuurscollege lo bay di acuerdo cunéle,esta pa drecha e situacion pa e persona aki, a pesar cu e a bira ambtenaar e ta haci e mesun trabao cu e tabata haci antes.

Tocante huurmento di Arikok na Lago segun convenio mi kier participa Señor Chance lo siguiente.
Durante bastante añanan caba e huurmento di Arikok ta trece hopi placa aden pa Aruba. Compara cu otro sleepbootnan e prijs di huur no ta mucho abao.
Tambe mi kier participa Señor Chance cu nunca Gobierno a paga Lago placa a base di e condicionnan di e convenio.
Ademas mi por menciona cu por escrito tin pará cu e situacion aki nunca lo por pasa.
En cuanto e actual convenio cu segun Señor Chance ta bon pa prullemand, Bestuurscollege no ta haya cu ta necesario pa haci un revision den e convenio actual.
Aruba tin un solo sleepboot y tin momento cu yudansa di Lago ta worde pidi. Esaki ta ora cu Arikok ta na dok y ora cu mas cu un sleepboot ta necesario pa trece barconan grandi di turista aden.
Tambe mi ta comprende cu Lago lo no gusta esaki pasobra esaki lo tarda trabaonan den su haaf. No obstante e remarca aki, Lago semper a duna cooperacion na Gobierno y na tempo. Ademas Señor Chance ta bisa cu mester pone un sleepboot disponibel ora cu Gobierno pidi esey.
Mi ta kere cu, cu amenasa y presion nos no ta saca ningun bentaha.
Cu bon comprendemento y buena voluntad di tur dos banda mi ta kere nos por bin na mihor resultado.
Tocante e incidente cu a ocurri dia 8 di januari 1968, Bestuurscollege ta completamente na haltura di e incidente ey.
Esaki ya a worde regla pa medio di correspondencia y Bestuurscollege a bay di acuerdo cu e Havenmeester den e asunto aki.
Tambe nos ta conciente di e perdida cu Gobierno di Aruba a perde durante e incidente aki y tambe nos ta conciente cu Señor Chance tambe a perde di gana bastante placa den e incidente aki.
Continuando su discurso Señor Chance a puntra Bestuurscollege, tambe Dokter Oduber a puntra esaki, cu no ta tempo pa caba cu Departamento di Informacion di Aruba. Nan no a hustifica nan proposicion pa caba cu e departamento aki. Un tempo mi tabata di acuerdo pa caba cu e departamento aki mescos cu Señor Chance. Pero e situacion no ta mescos cu antes mas. E situacion a cambia awor. Razonnan pakiko mi tabata contra pa caba e departamento aki - ta basta aña pasá - ta pasobra segun mi opinion e no tabata funciona debidamente y e departamento aki no tabata haci trabao manera debe ser. Pesey nos a haci e proposicion den Eilandsraad durante Gobierno pasa y e motibonan ta poni den e notulen di Eilandsraad. Mi no ta comprende Señor Chance ni Señor Ocuber den e sentido aki pasobra segun e participacion di nan lider pronto ta haya un Regeringsvoorlichtingsdienst. Pakiko trece un Regeringsvoorlichtingsdienst aki na Aruba? Nos tin un Departamento di Informacion di Gobierno Insular aki mes.
E motibo pa trece Regeringsvoorlichtingsdienst na Aruba ta conoci.
Esey ta pa haci politiek cuné.
Durante 12 aña largo no tabatin necesidad pa trece Regeringsvoorlichtingsdienst na Aruba. Diripiente cu Gobierno di Aruba no ta den nan man mas a bira algo urgente pa trece Regeringsvoorlichtingsdienst na Aruba.
Awor mas cu nunca Aruba tin mester di e departamento aki. Pasobra nos ta na un momento di desaroyo. Nos ta den un momento cu bishitanan grandi di otro pais ta bin Aruba y e departamento aki ta haciendo un trabao fantasticamente bon pa informa e pueblo manera mester ser informa.
Ayera mainta Señor Wijkie Maduro a menciona cu Voorlichtingsdienst mester papia riba telefoonnan publico. Mi ta di acuerdo cu esey.
Cada siman e miembronan di Raad por tende na diferente emisoranan local con nos Departamento di Informacion ta informa e pueblo debidamente ariba desaroyo di e pueblo Arubano. Mi ta sigur cu e departamento aki lo continua cu e mesun vigor y entusiasmo pa informa pueblo di Aruba debidamente ariba tur informacion cu pueblo di Aruba no ta na haltura di djé.

Si nos por papia awe cu hopi hende votador di Aruba, hopi ciudadano di Aruba, e pueblo té ainda no sabi e diferencia entre Gobierno Central y Gobierno Insular. Hopi hende ta bruha den e situacion aki té ainda. Pesey nos tin un departamento pa informa pueblo debidamente di loke pueblo te ainda no ta na haltura di djé.
Señor Virgilio Kock a bisa cu e a keda mas zakelijk. Mi ta masha contento pesey y e a cumpli cu su palabra, mescos cu un biaha e a cumpli cu su palabra di vota hunto cu e partidanan di Gobierno.
Señor Kock a menciona cu tin ambtenaarnan cu ta sigui curso na mi departamento y otro departamentonan tambe y cu nan ta cay afor y toch nan ta worde promove. Pakiko esey ta, Señor Kock kier sabi. Mi kier participa Señor Kock cu den e departamento di Dienst Openbare Werken tin varios hende ta sigui cursonan y hopi di nan no por continua y pa un motibo of otro nan ta cay afor pero tin hopi di nan ta continua diferente cursonan den nan ora liber. Esey ta masha importante y mi ta masha contento cu mi departamento tin hende den djé cu ta sigui cursonan den nan mes tempo pa asina perfecciona nan mes pa nan por ocupa puestonan prominente den nan departamento den futuro. Un persona a worde promovi den e departamento aki. Podiser e a cay afor y podiser e no a cay afor pero e persona aki a worde promove a base di prestacion y a base di hopi otro consideracionnan. Tin biaha bo ta haya un trahador den Gobierno, e mester ta un experto, e mester ta un persona gradua di colegio pa ta un bon trahador. Tin hende cu di nan mes nan ta studia. Nan ta prepara nan mes pa un mihor posicion. Nan ta duna ehempel den nan departamento. Nan ta presta y nan ta traha satisfactoriamente y e hefe ta di acuerdo cu nan trabaonan. Mi ta kere cu tur departamento mester considera trahadornan asina y promové nan di acuerdo cu nan capacidad den cualkier departamento.
Señor Oduber a tira un discurso masha largo y e a desgaba nos presupuesto. E a desgabé y e a pinté di tal forma cu mi ta puntra mi mes cu loke e tabata papia ta berdad. Si loke e tabata bisa ta berdad anto e presupuesto no ta bal nada. Mi ta asumi cu ta Señor Oduber mes a studia e presupuesto aki. Sí mi ta duda cu e a haci tur cos.
Sinembargo diputado di Finansas ta prepara bon pe awe nochi y e lo duné un contesta merecido ariba su observacion politico cu e a haci ayera en cuanto e presupuesto di e isla di Aruba.
Señor Oduber a haci un pregunta cu ta concerni mi departamento.
E a puntra con ta pará cu e gunning di e trahamento di un brug over di Spaans Lagoen. Mi kier bisa Señor Oduber cu Gobierno Central a duna gunning na firma Petrona & Croes, Aruba N.V. cu tabata e laagste inschrijver na un suma di f.l.780.000.
Señor Apolonio Werleman a duna un palabra di gradicimento na Gobierno di Aruba pa un trabao bon haci den un corto periodo di tempo.
Mi ta completamente di acuerdo cu loke Señor Werleman a bisa.
Y mi ta kere cu henter Aruba ta comprende e situacion cu nos a hayé aden. Nos a haya nos den un situacion financiera deplorabel. Nos a haya Aruba den un situacion di desempleo triste. Nos a haya Aruba den un situacion fatal dia promer di juli 1967. Ta imposibel pa cualkier Gobierno na mundo, no di Aruba so, pero di mundo pa den 8 luna di tempo drecha tur situacion cu ta dañá durante 12 aña. Nos no por kibra piedra cu man. Pero nos kier participa miembronan di Raad cu nos lo sigui cu entusiasmo y energia pa drecha e situacion na Aruba pa trece proyectonan na Aruba y pa drecha e situacion di desempleo na Aruba. Esey pueblo ta desea di su Gobierno. Mi ta spera cu e Gobierno lo continua cu vigor y entusiasmo den e direccion aki. Ta pesey mi ta comparti mi opinion cu miembro di Raad Apolonio Werleman ora e duna su palabra di gradicimento na Gobierno di Aruba. Señor Werleman ta realisa cu e tarea di e diputadonan y di Gobierno di Aruba no ta asina facil manera hopi ta pensa.
Señor Werleman a puntra si ta posibel pa nos drecha e caminda di misa di Santa Cruz.

Segun opinion di Señor Werleman e caminda aki mester di drechamento, pasobra den pasado a ocurri accidentenan fatal den e caminda aki. Actualmente esaki no ta parece riba begroting di 1968.
Señor Werleman a bisa tambe cu lo ta bon pa pone hasta trottoir pasobra riba e caminda ey tin masha hopi pasada di hende cu ta bay misa y mester bay nan cas bek y mescos pa bay trabao. Mi ta comprende cu e pueblo ey ta creciendo dia pa dia y berdaderamente drechamento di e camindanan aki ta bira mas necesario. Mi por garantisa Señor Werleman cu Bestuurscollege lo tuma su peticion na consideracion y nos lo trata na pone esaki riba presupuesto di aña 1969.
Tambe Señor Werleman a puntra kiko ta di e caminda di Montagne di Noord, Seri Janchi, Moko. Esaki tambe Bestuurscollege lo tumé na estudio.
Señor Werleman a puntra kiko ta di e caminda cu ta bay pa school di Kadushi Largo. Mi mes no a mira e caminda aki nunca pero despues cu Señor Werleman a haci e pregunta aki mi a haya masha tanto interes riba e situacion aki cu mes ora mi a tuma comunicacion cu e hefe di Dienst Openbare Werken y nos tur ta di e mes opinion cu Señor Werleman cu e caminda aki mester worde completa sin duda alguno.
Esaki tambe nos lo percura pa nos pone riba begroting, pasobra esaki ta sumamente necesario segun comentario di Señor Werleman, segun mi, segun opinion di departamento di Dienst Openbare Werken y segun opinion di Bestuurscollege.
Tambe Señor Werleman a puntra kiko ta di e caminda pa Bringamosa. Segun Señor Werleman e caminda pa Bringamosa aki ta den un situacion teribel. No ta e caminda di Bringamosa so ta den situacion teribel. Tin varios caminda na Aruba cu ta den un situacion deplorabel.
Ojala nos tabatin suficiente placa sigur Gobierno di Aruba lo drecha tur e camindanan aki. Pero riba esaki lo mi sugeri na departamento di Werkverschaffing pa cuminsa laga e departamento aki hancha e caminda aki. Toch ta algo pa cuminsa cuné. For di e mesa aki mi kier pidi e diputado di Werkverschaffing pa considera e peticion di Señor Werleman y duna orden pa departamento di Werkverschaffing mas pronto posibel drecha e camindanan aki. Si placa ta permiti riba begroting lo nos usa e placa ey tambe pa drecha parti di e camindanan aki.
Pasobra pagadornan di belasting mester di camindanan drechi banda di nan cas tambe. Lastima cu finansia no ta permiti esaki tur caminda.
Tambe Señor Werleman a comenta riba caminda di Andicuri y Deimari. Señor Werleman a bisa cu hopi turista ta pasa riba e caminda aki y cu lo e desea di mira e camindanan aki worde repara.
Mi ta di acuerdo cu Señor Werleman. Pero si drechá e camindanan awe y bin un yobida mañan nan ta daña atrobe.
Nan no ta di asfalt pero di tera. Aki tambe lo ta bon pa Werkverschaffing drecha e camindanan aki continuamente pa asina e turistanan y pueblo di Aruba por haya e brisa di Noordkust ora cu nan ta keiro riba weekend. Lo ta bon pa Werkverschaffing tuma medida riba esaki inmediatamente. Naturalmente tin plannan pa sigui e boulevard di Aruba mas leuw. Esaki, segun mi opinion, ta den man di Gobierno Central y si mi no ta kiboka hasta e a pasa pa Gobierno Holandes. Pero mi no ta sigur di esaki. E diputado di Desaroyo Economico lo por splica mas mihor ariba esaki.
Tambe Señor Werleman a papia di "on the job training" pa e hoben techniconan cu ta traha den e departamento di Dienst Openbare Werken y otro departamentonan. Esaki ta algo cu mi ta di acuerdo cunéle Pero hopi departamento di Gobierno no ta mucho di acuerdo cuné, nan no ta sinti mucho pa e idea y mi no ta comprende te ainda pakiko nan no ta sinti mucho pa e idea pasobra mi ta trata di splica hopi di nan cu esaki lo resulta bentahoso pa cualkier departamento.
E lo ta bentahoso pa cualkier Gobierno y pa cualkier industria cu kier progresa.

Lago ta duna "on the job training" no solamente pa trahadornan pero tambe pa "area supervisors" y pa otro supervisornan.
Un ta reemplasa otro durante enfermedad y durante vacacion.
Bo no mester ta specialisa den un solo division pa bo ocupa e trabao ey.
Asina mi kier mira Gobierno tambe, pesey mi ta tuma e sugerencia di Señor Werleman na consideracion pa duna "on the job training" no solamente pa e simpel trahadornan sino tambe pa e trahadornan cu ta ocupa puestonan grandi den Gobierno.
Tambe Señor Werleman ta comenta - mi no sabi si e ta generalisa of referi na mi departamentonan so - cu trahadornan di Gobierno ta yega trabao laat. Nan no ta yega na ora. Circularionan a worde manda na trahadornan di mi departamento y e resultado no ta 100% ainda. E control di e trahadornan ta poco dificil ainda pasobra ainda tin ambtenaarnan y opzichternan cu ta yega trabao laat. Gobierno Insular di Aruba ta carga responsabilidad den esaki. Pero no ta nos so mester carga e completo responsabilidad cu ambtenaarnan no ta yega trabao tempran. E hefenan di e departamentonan tambe tin un gran responsabilidad den e sentido aki.
Pesey mi kier pidi for di e lugar aki cooperacion di tur hefe di departamento en cuanto e peticion di Señor Poi Werleman, en cuanto e circulacion cu ami a manda pa mi departamentonan.
Tambe Señor Werleman a bisa cu e leeglopernan mester ta flexible y mester train nan. Esaki ta un sugerencia poco dificil pasobra por ehempel con ta haci un peon flexible den otro trabao di peon? Pero mi ta kere cu Señor Werleman kier meen e operadornan di equiponan pisá.
Mi ta sigur cu eynan sí nos por hacié, pasobra un crane-operator mester por opera un bulldozer y otro equiponan pisá. Mi ta tuma esey na consideracion den mi departamento pa asina nos por haci e operadornan di equiponan pisá mas flexible y asina produci mas pa e departamento concerni.
Señor Caspar Boekhoudt a elogia y a apoya Bestuurscollege pa e begroting. E a bisa cu e lo vota pa e begroting. E a haci algun remarca riba begroting. Mi ta kere cu diputado Caspar Lacle por contesta Señor Boekhoudt ariba esey.
Señor Albertico Arends lider di fraccion di Arubaanse Volks Partij a duna palabra sincero di gradicimento na Gobierno Insular di Aruba pa un gran trabao den presentacion di e presupuesto 1968 na Eilandsraad.
For di e lugar aki, como diputado di Aruba, mi kier duna Señor Albertico Arends palabra di gradicimento pa su palabranan di felicitacion na Gobierno di Aruba en cuanto presentacion di un begroting cu e seguramente lo aproba.
Ademas Señor Arends a puntra entre otro si Bestuurscollege por haci un investigacion na trahadornan na Haven en Loodsdienst pa wak si e hendenan aki berdaderamente tin papel segun nan ta pretende cu nan tin.
Cu mucho gusto lo mi haci un investigacion di esaki y tan pronto cu mi haya resultado di mi investigacion Señor Albertico Arends lo worde informa di e resultado.
Señor Presidente, te aki mi a contesta segun mi opinion tur e preguntanan lansá na mi persona en cuanto e departamentonan cu ta cay bao di mi.
Mi ta spera cu e contestanan ta favorabel no solamente pa parti di Gobierno sino tambe pa parti di oposicion.
Promer cu mi termina, Señor Presidente, lo mi kier a comenta generalmente ariba observacionnan di e miembronan di oposicion.
Mi no ta menciona nomber di ningun. Mi ta papia generalmente.
En general e miembronan di oposicion a trata di pinta Gobierno di Aruba masha mahos na tratamento di begroting di aña 1968 ayera mainta.
Den tur clase di forma nan a trata di ridiculisa Gobierno y partidanan cu ta gobernando.
Tabatin cierto criticanan cu mi por a bay di acuerdo cu nan pero gran parti di e criticanan tabata solamente critica politica.

Mi no por bay ningun momento di acuerdo cu ningun di nan. Pasobra e miembronan di partida di oposicion sabi cu den ocho luna di tempo of seis luna di tempo bo no por haci lo imposibel.
Tempo cu nan tabata goberna nunca nan no a haci den un aña loke nos a haci den seis luna di tempo. Nan sabi esey masha bon. Nan sabi cu ta imposibel pa cumpli cu tur e promesanan duna na pueblo Arubano.
Y nan sabi tambe cu ta imposibel pa e partidanan di Gobierno por cumpli cu e programa di accion di nan partida den un periodo di seis luna.
Si ta nan tabata sinta, a pesar cu lo tabata un continuacion di e mesun Gobierno, casi sigur nan lo no a haci ni mitar di loke nos a cumpli.
Pesey mi ta desaproba, como diputado di Aruba, como politico di Aruba, e criticanan sin fundeshi di diferente oradornan di partida di Gobierno.
Riba esaki, Señor Presidente, mi sabi sigur cu nan ta bolbe bek riba esaki.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, mag ik dat weer even horen?

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier puntra Señor Oduber kiko e kier tende atrobe.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi a comprende cu diputado Guzman Croes no a gusta e critica di partidarionan di Gobierno.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Mi no a bisa esey, Señor Presidente.
Mi no ta di acuerdo cu e criticanan di partida di oposicion.
Mi sabi kiko mi ta papia, Señor Presidente. Semper mi tabata sabi kiko mi a papia. Semper den mi bida mi a defende mi mes.
Mi no tin mester di ningun hende pa defende mi. Mi sabi cu e miembronan di oposicion lo bin bek riba mi observacion.
Cu gusto lo mi tende esey y cu gusto lo mi bolbe bin bek riba dje.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, lo mi trata na contesta e diferente oradornan kendenan a haci preguntanan concerniente na e departamentonan bao di mi encargo.
Señor Presidente, Señor Frans Lodewijk Maduro a puntra con ta pará cu e personanan cu tin bon entrada cu ta biba den casnan di Gobierno.
Tambe e kier sabi cuanto e atraso den pagamento di huur ta di aña 1951 tó cu awor. Señor Presidente, dienst Arbeidszaken y Maatschappelijke Zorg ta investigando entradanan di tur hende cu ta biba den e casnan ey. Despues nos lo mira ki pasonan lo mester worde tuma.
Tocante e atraso na pagamento mi por bisa cu té aña 1952 e casnan aki tabata cay bao di encargo di Land. Asina ta nos no por bisa cuanto e atraso tabata for di e fecha ey. Na aña 1953 e casnan aki a worde duna na Territorio Insular y e atraso for di e aña ey té fin di februari ultimo pasado ta f.175.290,--.
Señor Maduro tabata kier sabi tocante e dokternan cu no mag trata patiëntnan na hospital. Segun Señor Maduro ta specialistanan so mag trata nan patiëntnan aya den. Señor Presidente, nos tin cu bisa cu hospital ta un institucion particular.
Nan a fiha cu ta specialistanan so por traha aya den. Nos mester respeta e areglo ey y no bay impone nos voluntad riba nan.
Na di dos lugar mi mester observa, Señor Presidente, cu si un persona cu no ta di e malo ey mester worde hospitalisa, e persona ey tin mester tambe ta bao tratamento di un specialista.
Di otro forma e por ser trata na cas pa su dokter particular.
En cuanto tratamento di patiëntnan di Gobierno mi mester bisa cu e distancia cu un dokter di districto mester travesa pa yega hospital pa trata su patiënt a bira un poco largo.

E dokternan di districto, manera Señor Presidente mes ta na haltura, ta hopi ocupa ya caba. Mi ta duda si esaki den practico lo tabata bentahoso pa e patiëntnan en cuestion.
Ademas, Señor Presidente, Gobierno tin den servicio su specialistanan pa patiëntnan di Gobierno.
Tambe Señor Maduro a bisa cu dokternan particular no por cumpra remede cerca agencianan. Nan mester cumpra nan na botica, mientras cu e dokternan di Gobierno sí por cumpra na agencianan. Esaki ta un regla poni den Landsverordening Geneesmiddelen voorziening 1960 no. 59.
Solamente dokternan cu tin botica por haci compra di remede cerca e agentenan. Lo demas mester core via botica.
Señor Maduro no ta kere den herbebossing. E ta haya reforestacion un cos parcialmente algo manera Werkverschaffing.
Señor Maduro a remarca cu te hasta kwihi ta muri.
Mi ta kere cu nos tin cu haci algo pa mantene maske ta algo di nos patrimonio nacional
Manera un biaha mi a yega di elabora dilanti di television, yobida por cambia totalmente si nos no haci pa mantene loke nos tin.
Ta riparabel cu tur ora cu awa cay aki, Señor Presidente, cuanto tera fertil ta baha cu e awa bay desemboca den lama.
Pesey mi ta kere cu nos tin cu sigui ariba e caminda cu nos a scohe y sigui nos programa di reforestacion.
Señor Bruno Werleman tabata kier sabi tocante electrificaicon di e districtonan. E tabata desea mas luz den e districtonan tambe. Cu esaki mi por contesta Señores Osbaldo Croes y Leo Chance a la vez cu un comision aki a haya como encargo pa haci contacto cu Elmar.
E resultado di e combersacionnan ta cu un programa di trabao a worde traha. Actualmente Elmar ta calculando e gastonan.
E proyecto ta encerra iluminacion di camindanan di trafico den districtonan y modificacion den Oranjestad y San Nicolas. Comokier cu aki ta trata di un proyecto costoso nos no por duna un decision definitivo na e momento aki. Sí mi kier sigura Raad cu e proyecto aki tin nos atencion completo. Asina nos ta cla nos lo acerca Raad pa aprobacion di esaki.
Na e momento aki e siguiente lugarnan cu no tin corriente ainda, Señor Presidente, ta Weg Fontein, Butucu, Rooi Cochi y Balashi (banda di mina di oro). E lugarnan aki ta cay for di e contract cu nos tin cu Elmar.
Sinembargo nos a logra di haya Elmar dispuesto pa considera e lugarnan aki riba e mesun base cu e otro lugarnan stipula den e contract di Elmar. Esta Territorio Insular mester paga Elmar e parti cu no ta rendabel. Actualmente e ontwerp pa electrificacion di e barionan aki ta den estudio na Bestuurscollege y pronto nos lo acerca Raad pa aprobacion pa esaki tambe por ser realisa.
Señor Alders a papia tocante nombramento di e di dos schoolarts.
Señor Alders a lubida di bisa en cambio cu e di dos schoolarts a worde nombrá sin cu tabatin credito.
Señor Alders a sigui haciendo uso di un vocabulario tremendo.
Mi kier haci uso di algo di e vocabulario. Mentira! Calumnia! Mi mester protesta, Señor Presidente, ora Señor Alders bisa cu Bestuurscollege a kita un schoolarts. Esey ta un mentira y un calumnia.
Tur loke mi por desea ta cu ora di vota pa e credito adicional Señor Alders lo no vota contra.
Señor Presidente, e miembro Dokter Dennert a papia na Holandes. Lo mi kier contestéle den e mesun idioma.
De heer Dennert heeft het gehad over recreatie mogelijkheden ten behoeve van de toeristen. Hij vraagt om meer recreatie mogelijkheden.
Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, het moet volmondig worden toegegeven dat er gebrek bestaat aan recreatie buiten de bestaande hotels.
Het is ook zeer makkelijk om dit gebrek als een soort kritiek te schuiven op het Bestuurscollege.

Ik zou echter willen vragen of het in de bedoeling ligt, dat alles vanwege de Overheid moet worden geentameerd. Ligt hierin ook niet een taak voor particulieren? Het is heel normaal dat een Overheid steun en medewerking verleent aan die projekten die een grote kapitaalsinvestering vergen. Kleine investeringen liggen normaal gesproken meer op het terrein van het particulier initiatief.
Men moet verder niet vergeten, Mijnheer de Voorzitter, dat steeds van heel groot belang moet blijven dat dergelijke recreatie, bedrijven voor beheerders vruchten moeten blijven afwerpen. Hierbij kan ik niet nalaten te wijzen op enkele mislukkingen, die zeer zeker niet een positieve indruk hebben gehad op de investeringszin van de particulier.
Ik denk speciaal hierbij aan enkele gevallen, die Dokter Dennert en zijn partij ook bekend zullen zijn.
De Olde Molen, Madiki Country Club en gedeeltelijk ook Isla di Oro.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan de Raad mededelen, dat het Bestuurscollege een overeenkomst heeft aangegaan met een golf-course architect en er wordt thans gewerkt aan de mogelijkheid om een volledige golfbaan voor ons eiland aan te leggen.
Verder zijn er nog aanvragen voor de vestiging van night-clubs. Ook de mogelijkheid om van de Eagle Pier een toeristische attractie te maken is momenteel in studie.
Dokter Dennert heeft naar mijn mening iets gevraagd omtrent de sluiting van de Nassaustraat. Dit probleem, als ik het zo mag noemen, werd aanvankelijk met het nodige enthousiasme ter hand genomen. Echter draagt dit probleem een dermate particulier aspekt dat onmogelijk op de Overheid kan worden afgegaan met een eenzijdig optreden, zonder meer.
Ik meen dat iedereen in deze Raad bekend is met de diverse acties die door de handel werden gevoerd voor de totale afsluiting van de Nassaustraat. In een geval zoals deze kan men niet alleen rekening houden met eventuele beschikbare kredieten, doch ook met het particuliere bedrijfsleven.
Dokter Dennert heeft het verder gehad over invoeren van vee uit naburige landen, bijvoorbeeld Colombia. Volgens spreker wordt thans vee alleen uit Santo Domingo ingevoerd.
Mijnheer de Voorzitter, aangezien meerder sprekers het hierover hebben gehad, wil ik later hierop terugkomen om zodoende allen tegelijk van antwoord te dienen.
De heer Dennert heeft het gehad over faciliteiten voor de raadsleden elders dan bij de Sekretaris. Ik moet het geachte lid Dennert mededelen dat het Bestuurscollege van plan is binnen afzienbare tijd een werkkamer beschikbaar te stellen ten behoeve van de leden van de Raad.
Het wachten is slechts op enkele verbouwingen die thans aan de gang zijn, onder andere bij het oude postkantoor.
Señor Tromp a papia over di e rapport Sogrea. En berdad, Señor Presidente, e rapport aki mester a aparece na september aña pasa, pero pa motibonan desconoci pa mi e a worde posponi.
Ya ta dos biaha caba pa tres luna. Awor aki mi a caba di lesa den Amigoe di Aruba - por cierto un bon corant y mi ta spera cu loke nos papia aki lo worde poni manera nos bisa aki den - cu e maatschappij ey a entrega e rapport awe na Su Excelencia Minister Bikker.
Tambe, Señor Presidente, Señor Tromp a puntra cuanto dam y tanki a worde traha. A worde traha 20 tanki, Señor Presidente, tur ariba terreno particular.
Señor Tromp a sigui puntra tocante e ranchonan di piscadornan.
E ta bisa cu e intencion tabata cu cada biaha un nobo bin cla esun bieuw ta worde kibrá. E ta ripara cu tin hopi bieuw para ey banda ainda.
Señor Presidente, nos a haci comienso via Werkverschaffing cu kibramento di e ranchonan na Palm Beach. Sinembargo mi tin cu trece padilanti cu tin ocho di e piscadornan ey cu no kier move for di nan rancho bieuw.

Nan ta prefera di keda pasobra cu e nobonan a worde traha na un distancia di 150 meter for di nan rancho y tambe nan ta bisa mi - pasobra mi ta papia cu nan, nan ta bin mi cas of kantoor - cu ora lama leba e bom di e boto ta kibra. Asina ta nan ta prefera keda unda nan ta awor y nan a pidi nos pa considera y no kibra e bieuwnan ainda.
Mi tin cu participa Raad, Señor Presidente, cu e placa di f.46.000,-- cu Señor Tromp a gaba di djé a caba. Ariba presupuesto a worde poni f.46.000 y a pensa cu e cosnan aki lo a costa f.1.000 pa cada un. Esey no a resulta asina. Tampoco a worde teni na consideracion pagamento di e loonnan di e hendenan aki.
Señor Tromp ta pidi atencion di Bestuurscollege pa un waaf chikito pa e piscadornan na Palm Beach. Mi ta promete esey aunke mi mester observa cu e piscadornan ta parti den gruponan over di henter Aruba. Si nos traha un waaf chikito na Palm Beach esnan di Savaneta of Pos Chikito, que hubo di nan? Ey nos problema ta sinta. Y esnan di Rodgers Beach tambe, pa aki rato Señor Chance no bin remarca nada.
Orador ta puntra con ta pará cu e ambtenaar di Veterinaire Dienst cu mester a bay Trinidad cu studie-opdracht en coneccion cu un curso di pisqueria aya. Mi tin cu coregi Señor Tromp. Door di F.O.A. ta worde duna un curso awor na Barbados y no na Trinidad. E curso ta dura 10 siman. Na dicho curso ta participando awor aki un ambtenaar di Veterinaire dienst, Señor Flanegin.
Tambe Señor Tromp kier sabi con ta pará cu e proef landbouwstation nobo. E a yamé Santa Rosa. Mi por participa Raad cu e comienso di construccion di dicho landbouwstation por cuminsa un ora pa otro. E destaho publico a worde teni. E decision oficial pa dunamento di e trabao tambe a cay. Ta solamente e carta mester sali bay na e contratista. E no a sali ainda pero un di e dianan aki e mester sali. E tereno a worde haci limpi caba. Departamento di reforestacion ta ocupa cu plantamento di mil mata despues cu nan ta traha un trankera bunita rond di djé.
Mi ta invita henter Raad di bay wak é. Tin hopi hende cu no ta kere den reforestacion. Ami sí.
Señor Presidente, e promer pregunta di Señor Osbaldo Croes mi no por a comprende. Señor Croes a haci un insinuacion como si fuera na Veterinaire Dienst mester tabatin un vacatura y un hoben Arubano a worde nenga trabao. Podiser Señor Croes por splica mi esey aki rato mas mihor.
Ami ta bao di impresion cu no tabatin ningun vacatura. Pero mi ta kere cu mi sabi di kende Señor Croes ta papia. Pa e hendenan cu a bin scucha e reunion no bay cas cu un mal impresion di e benoemingspolitiek di e Gobierno aki mi lo aprecia pa Señor Osbaldo Croes haci mi e fabor di indica mi mas mihor unda e vacatura tabata y den ki posicion.
Señor Croes kier sabi ki tempo Bestuurscollege ta pensa cu e hendenan di Sabana Berde mester worde evacua pa trahamento di terminal nobo.
Señor Presidente, asina cu tin un huuropzegging di un luna, asina cu e construccion a termina, ta na bista of conoci, nos lo ehecuta e opzegging. E huurdernan ta na haltura di e situacion y ta bao di e condicionnan ey nan a accepta e casnan tambe. Kier meen cu nan tabata sabi di antemano cu ora nan accepta un di e casnan ey na su debido tempo nan lo mester sali pasobra cu ta bin un terminal ey banda.
Señor Croes ta desea di tende si Bestuurscollege tin motibonan pa sigui mantene casnan di Gobierno cu excepcion di casnan di dokternan di districto y e ta sugeri, mescos cu Señores de Kort y Poi Werleman, pa deshaci di nan na prijsnan vigente. Mi mester bisa cu mi ta sinti masha hopi pa e sugerencia aki y mi ta comparti mi pensamento cu e miembronan. Tambe mi mester participa cu nos ta trahando un revision di prijsnan di huur cu té hasta awe ta worde cobra. Na su debido tempo nos lo mester tuma un decision den e caso aki.
Señor Osbaldo Croes a papia tambe riba vergoeding of huur-toelage cu e neus-, keel- en oor-arts ta haya.

E K.N.O.-arts aki ta haya un vergoeding pasobra cu e ta obliga pa huur e spreekkamer den hospital. E ta use pa su uso paricular y a la voz pa patiëntnan di Gobierno tambe.
E otro specialistanan tin un spreekkamer den edificio di Gezondsheidsdienst cu excepcion di e gynaecoloog y e specialista di wowo.
En cuanto e cumpramento di un lessenaar riba kapitaaldienst mi por observa cu aki ta trata solamente di un reemplasamento. E lessenaar aki ta data desde nos promer K.N.O.-arts.
Awor e lessenaar a bira bieuw y e mester worde cambia.
Señor Croes kier pa Bestuurscollege caba "once and for all" cu e plaga di sangura. Esaki ta un cos dificil, Señor Presidente.
Nos conoce aki na Aruba dos tipo di sangura, taeniorhynchus y esun cu ta duna kentura geel. Gezondsheidsdienst ta purba na combati e plaga cu diferente sorto di insecticida. Pero ta resulta tambe cu despues di tempo e plaga aki ta bira resistente pa e diferente insecticidanan cu ta bira dia pa dia caro. Sinembargo Gezondsheidsdienst tin awor aki contacto cu un "dusting" company tratando pa bin cu un manera di caba cu e plaga aki té na unda nan por pasobra e sanguranan a haya un aliado fuerte den e congrewnan cu ta traha buraco y bo no ta haya nan mata bao di djé.
Señor Chance a puntra si Gobierno ta bay traha mas nood-volkswoningen.
Mi por contesta esey afirmativo. Mi por bisa cu tin un dossier den preparacion pa trahamento di 250 cas. 50 na Pos Chikito, 75 na Rooi Congo y 125 na Tarabana. Sinembargo aki rato diputado Max Croes lo bin cu mas informacion den esaki.
Riba pregunta di Señor Chance pa duna e casnan nobo na e huurdonan den huurkoop cu lo ser traha y bahamento di prijs pa e huurdonan di hopi aña caba, mi por bisa Señor Chance cu tin un Eilandsverordening caba pa cumpramento di volkswoningen. Den e mesun areglo aki e suma di compra di un cas ta worde fihá te cu aña 1971. Tur aña e suma ta baha té cu aña 1971. Asina ta cu e prijs di compra ta baha te cu e aña aki.
Ariba e asunto di placa di huur di casnan di Gobierno tambe Señor Chance a haci un pregunta. Con ta pará cu e placa cu ya caba a worde cobra y si e ta gestort na Ontvanger caba. Mi por contesta Señor Chance cu na decemher ultimo nos a ricibi pago pa un gran mayoria di esaki.
Tambe den administracion di Domeinbeheer esaki a keda reglá.
Señor Presidente, en cuanto e baby cu no kier muri - Hydroponics - lo siguiente. Señor Chance a puntra opinion di Bestuurscollege en cuanto Hydroponics. E ta proponé huur é, bendé o duna hende é.
Di tur manera nos a purba haya interesado sea pa huur of cumpra pero ta parse hopi dificil haya un hende cu kier tuma over Hydroponics den su condicion actual. Nos a haci tur posibel pa haci e entendidad aki un cos rendabel. Sinembargo nos mester bisa cu té cu awor aki no a logra esey. Tin correspondencia cu un meneer na Puerto Rico.
Pero e correspondencia y tratamento di e asunto aki ta pasa via di un administracion di abogado cu ta traha hopi slow segun mi gusto.
Sinembargo nos lo logra, Senor Presidente.
Señor Chance ta reclama e prijs halto di medicina y tambe e tabata desea un verkoopcentrale di Gobierno unda lo haci posibel haya via Gezondsheidsdienst remedenan na kostprijs.
Pero Territorio Insular lo bay ocupa su mes riba tereno particular e ora ey. Nos ta drenta negoshi y nos ta bay competi cu entidad priva.
Lo tabata mescos si nos dicidi di bay bende e autonan pa nan.
Ademas, Señor Presidente, pa lanta un botica pa patiëntnan di Gobierno a worde studia y a bin na conclusion cu pa haci esey mester di un edificio, inventario, instrumentario y personal di a lo menos un boticario y varios asistentnan pa por duna asina servicio di 24 ora pa dia.
Tur esaki lo haci cu e remedenan en bes di baha lo keda mes caro of bira un poco mas caro.

Señor Chance ta puntra pakiko nos no por laga ganado bin for di Colombia.
Importacion di ganado, Señor Presidente, for di Sur-America ta prohibi pa Landsbesluit pa añanan caba. A purba pa e minister concerni cambia e ley aki varios biaha. Den e dianan aki tin un ministeriële beschikking den concepto cu a pasa Bestuurscollege y cu lo bay permiti importacion di ganado for di Sur-America. Asina cu e Landsbesluit aki ta na vigor importacion, manera ta ser sugeri pa varios miembro, por tuma lugar.
Señor Virgilio Kock ta un sonido masha agradabel di tende. Segun su opinion e post di bevordering toerisme mester worde hisa. Esaki ta algo cu Bestuurscollege y ami ta desea cu henter nos curazon.
Nos, mas cu tur hende, ta convenci cu ta un necesidad pa haci inversion den turismo, si nos desea di cosecha di e industria ey. Pero for di un principio Gobierno actual a hayé obliga di hiba un politica di bezuiniging. Y tur caminda cu tabatin e minimo posibilidad nos a trata di ahorra. Locual a worde pidi na Raad pa formacion di turismo riba presupuesto e aña aki ta en realidad e minimo cu loke nos por usa.
Nos Gobierno naturalmente lo usa esaki na e mihor forma posibel.
Nos lo saca e mayor probecho tambe cu e suma aki. Pero di otro banda Gobierno no ta mira e posibilidad pa pone mas krediet disponibel debi na nos situacion financiera.
Señor Oduber a puntra si no a yega tempo pa e districto di Oranjestad haya su di dos dokter pa motibo cu e poblacion a crece. Mi ta sinti masha hopi pa Señor Oduber su sugerencia. Mi tin cu bisa tambe, Señor Presidente, cu San Nicolas cu un poblacion mas grandi cu di playa tambe lo tin mester di un di dos distrikt-arts, y si nos wak esun di Santa Cruz tambe. Asina ta, Señor Presidente, esaki ta un asunto masha delicado y e ta rekeri un poco mas estudio di con nos por bin na un solucion favorabel pa tur hende. Señor Presidente, no ta un hecho desconoci cu ta bira mas y mas dificil pa haya dokternan bin Aruba.
Señor Apolonio Werleman a haci algun sugerencia masha util, cu nos lo kier tuma na consideracion serio. Entre otro rouleermento di e ambtenaarnan, trahamento di mas dam riba tereno particular, busca na promove cultivo di aloë.
Tambe, Señor Presidente, Señor Werleman ta pidi pa activa produccion y benta di articulo di souvenir na turista. E peticion aki tambe ta di sumo interes y mi ta contento cu e ta worde haci den Raad. Mi mester bisa cu aki tambe ta trata di un tereno y caracter di aspecto privá caminda cu particulier mester demostra actividad.
Tambe mi mester observa, Señor Presidente, un factor di hopi influencia den e sentido aki. Se trata di e costo di bida tan halto na nos isla cu ta haci costo di produccion asina eleva tambe cu e articulonan di souvenir hopi biaha ta bira cara y menos atractiva pa turista.
Sinembargo e asunto aki ta sigui merece atencion di nos Gobierno y caminda ta necesario nos lo demostra nos interes den esaki.
Señor Daniel Leo a haci un pregunta interesante. E a puntra di con nos no ta haya mas bapor di turista. E pregunta aki ta duna mi oportunidad di informa Raad di e problema. Locual Señor Leo a bisa cu tin isla ta haya hopi mas bapor cu nos, cu e no ta comprende ta pakiko, mi ta accepta y respeta. Den ramo di turismo tin un tendencia pa haci cruise mas cortico pa esakinan sali mas barata di tal manera pa worde bendi mas facil pa e diferente compañíanan di cruise.
Ora cu nan organisa cruise mas cortico, esta di mas o menos 7, 8 te 10 dia, no tin suficiente tempo pa yega te na nos isla.
No lubida cu e posicion geografica di nos isla ta hopi den sur di Mar Caribe. Ta keda anto e cruisenan di 12 dia of mas largo. Den e caso ey nos isla tin un competidor masha fuerte den Corsow.
Corda bon cu ta competidor mi a bisa pa mañan corantnan no scirbi loke mi no a bisa. Entre Aruba y Corsow mester reina amistad. Aki tambe nos mester considera un otro factor masha importante.

Kiko e cruise di turistanan ta busca mas cu tur cos? Nan mayor interes ta shopping y aki, Señor Presidente, lagando tur sentido di chauvinismo un banda, mi ta kere cu awor e centro di compras di Corsow ta mas atractivo cu esun di Aruba. Un paso firme pa drecha nos shopping center y hacié mas atractivo lo ta seguramente e seramento di Nassaustraat.
Seramento di Nassaustraat completamente pa trafico, traha un cos nechi eynan unda cu tur turista por baha cumpra lo ta bon pa nos tur.
E lo ta bon pa nos Arubiano y bon pa e turistanan. Nan ta bisa turista promer. Ami ta bisa Arubiano promer pasobra ta bon pa nos. Nos por bay cumpra cu nos hendenan. Nos hendenan tambe ta turista.
Tocante problema di seramento di Nassaustraat, mi ta kere cu Señor Dennert a worde contesta caba. Gobierno ta keda conciente di e necesidad di haci tur posibel pa logra mas bapor.
Recientemento nos a invita representantenan di varios companianan di bapor na Aruba. Nan a bishita nos isla durante habrimento di Sheraton Hotel. Nos Gobierno a haci tur posibel y nos a logra demostra cu nos isla tin facilidadnan excelente pa ricibi bapornan di turista.
Mi kier sigura Señor Leo cu nos lo keda alerta y nos lo sigui traha pa continua cu e aumento y progreso den e ramo aki di industrias turistico.
Señor Leo a puntra pa busca dokter for di Colombia si no por haya na Holanda. En berdad, Señor Presidente, nos tin un scarsedad momentario di dokter. Esaki tal vez ta worde causá entre otro tambe pasobra tin caso di dokter cu ta duna preferencia na eherse un carrera politica.
E asunto di admision di dokternan for di estranheria no ta competencia di Gobierno Insular, pero mas bien Gobierno Central, ya cu tin leynan Antiliano ta regi den esaki.
Ademas nos mester corda cu dentro di algun tempo nos lo tin studiantenan Arubiano cu asina nan termina nan estudionnan ta bin practica medicina aki na Aruba.
Señor Arends a puntra ta cual ta e exigencianan pa un familia bin na remarca pa un volkswoning. Kiko ta e minimo y kiko ta e maximo? Por tin hende soltero ta biba den e casnan ey of hendenan divorcia sin yiu y kiko e diputado concerni ta pensa di haci den esaki?
Mi por contesta Señor Arends cu segun e volkswoning reglement ta bin na remarca familianan cu un entrada minimo di f.250,-- pa luna, y familianan cu un entrada di maximo di f.500,-- pa luna cu e comprendemento cu pa cada yiu bao di edad di 18 aña e maximo di f.500,-- ta subi cada bes cu f.30,-- pa luna pa cada yiu.
Señor Arends ta puntra si ta berdad cu tabatin rebaha den huurgrondpenning den un caso cu tabata paga f.100,-- sin cu a bin ningun cambio riba grandura di e tereno o e cas riba e tereno.
E caso cu Señor Arends ta referi na dje ta trata di un cas habita pa 27 hende. Ariba un rapport social-financiera di nos departamento di Inco Bestuurscollege a dicidi, no di baha e huurprijs sino di dune un compensacion di mitar di e huurprijs. Es decir e ta paga ful e prijs pero e ta haya mitar di loke e paga bek na forma di un compensacion.
En cuanto e pregunta cu si tin hende soltero of hende divorcia sin yiu ta biba den e casnan ey di Gobierno, mi por bisa Señor Arends cu un investigacion ta worde haci di parti di e departamento di dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg y Inspectie der Belasting pa averigua si e situacion manera Senor Arends a schets é ta existi. Si ta asina anto mi por sigura Señor Arends cu pasonan lo ser tuma pa rectifica tur loke ta malo inmediatamente.
Señor Presidente, mi ta kere cu esaki mi a yega na contesta e preguntanan haci na e departamentonan bao mi encargo.

<u>DE HEER F.L.MADURO</u>: Punto di orde, Señor Presidente. Un di mi preguntanan mas importante den mi discurso no á ser contesta a pesar cu e ta cay bao di e departamento di Gezondsheidsdienst.

Di acuerdo cu articulo 62 di Eilanden-regeling Nederlandse Antillen lo mi kier a bolbe hacié.
Señor Presidente, ta berdad cu e dokternan den districtonan cu tin botica di Gobierno ta usa e medicinanan tanto pa particular como pa voorlopige P.P.K.-patiënten?
Tambe si ta berdad cu e medicamentonan aki no ta worde reemplasa.
Tambe si tin un lista di controle di e aanvullingnan aki na e boticanan.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: En berdad, Señor Presidente, mi a keda sin contesta e preguntanan ey y pesey mi excusa. E dokternan ta cumpra pa nan uso di nan mes praktijk nan mes medicinanan. Nan ta fía de vez en cuando for di esun di Gobierno y vice-versa. Controle ta dificil, esey lo tuma hopi tempo y nos no tin e personal qualifica. E verrekening manera esaki tabata fiha antes no ta tuma lugar mas desde cu e remedenan di e boticanan no ta worde cumpra of busca for di Landmagazijn pasobra cu esaki no ta existi mas.
En cuanto e remarcanan di e remede riba voorlopige kaart mi por observa, Señor Presidente, cu cualkier persona por acudi na e departamento di Inco y nan lo haya un kaarchi. Cu e kaarchi aki bo por bay cerca un dokter y ricibi un recet pa remede na cuenta di Gobierno. Despues cu un investigacion tuma lugar y resulta cu e persona aki no por bin na remarca pa tratamento of remede liber, ya caba e persona aki a sali bentahoso pasobra cu e a haya e remede na 40% menos cu si e mes a saca cent cumpréle. E sistema di e kaarchi blauw manera ta existi awor no ta foolproof. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Señor Presidente, mi a haci un pregunta categoricamente na e diputado concerni y mi no a haya contesta. Mi a puntré ki dia nos por spera un administateur na Gezondsheidsdienst.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, segun mi esey ta cay bao di e diputado di Personeelszaken.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, un presupuesto compara cu un otro anterior tumando e suma total na cuenta no ta haci mucho diferencia. Solamente si bin cambionan grandi, por ehempel aumento di belasting, manera nos por a mira e aña cu a pasa, con pa banda di Gobierno Central medidanan a worde tumá pa aumentá e belastingnan barbaramente. Tambe di nos parti nos a aumenta belasting.
Esey nos ta yama opcenten. Y, Señor Presidente, pueblo, cu orgullo, ta paga e opcenten, pasobra nan sabi cu e opcenten aki ta keda henteramente pa pueblo Arubano. Pero awor nos a mira cu e aumento di entradanan, e salidanan tambe a subi. Door di Bestuurscollege su beleid un cierto Gobierno por trece cambionan pa duna enfasis riba e aspecto social, economico, cultural y educativo.
Mi a tende hopi remarca den tratamento di e presupuesto aki cu no tabatin cambio, solamente cambionan di cara. Señor Presidente, aunke cu e wenselijkheidsbegroting mester a worde entrega promer di april 1967, pa via di eleccion cu tabatin naturalmente e diputadonan anterior no tabatin tempo pa traha riba djé. Pero parcialmente un parti tabata cla y nos a logra trece un cambio den un cierto parti.
Tumando educacion na cuenta nos a mira e aumento grandi cu tabatin.
No solamente e aumento di sumanan, locual a bin a consecuencia di e schoolnan di E.E.G., sino tambe medidanan cu a worde tuma pa duna enfasis ariba locual e pueblo Arubano a lucha pé - esta pa duna preferencia na yiunan di tera. Kier meen aumenta e sintimento nacionalista y duna preferencia na yiunan di tera.

Nos a mira anto cu den e beurzenbeleid ningun momento politica di un cierto partida a worde hunga locual Señor Mathew a trece padilanti.
Señor Presidente, ta muy normal cu e partida cu su ideal ta stimula e sintimento nacionalista den e pueblo Arubano, e partida y e Gobierno cu ta duna preferencia na yiunan di tera, na e momento cu tin dos persona - uno no ta yiu di tera y e otro ta yiu di tera - cu tin e mesun cualificacion, ta mas cu natural y normal - lo ta abnormal si ta lo contrario - cu e Gobierno aki ta duna e preferencia na yiunan di tera.
Reiskostenverordening a worde cambia pa duna personanan cu no por studia pa un estudio halto - pero en todo caso un estudio cu no ta posibel aki na Aruba - por haya un beurs pé y studia den exterior.
Huisvestingstoelage cu te awor aki ta f.75,-- pa luna, Onderwijszaken ta trahando riba djé pa bin cu un proposicion pasobra e costonan en realidad ta mas o menos f.133,-- pa luna y na su debido tempo nos ta spera cu Raad lo aprobé pa esnan cu no tin ningun entrada por haya e suma total.
Tambe nos por a ripara con ora cu Gobierno Central a haya aprobacion pa duna 100 beca solamente 17 persona cu ta residencia aki na Aruba a haya e oportunidad - entre nan poco yiu di tera. Pero na e mesun momento nan a nenga nos - manera nan tabata haci den añanan anterior pa manda e hobennan bay studia pa hoofdakte na Holanda. Pesey e Bestuurscollege aki a bin mes ora den e Raad aki y a pidi pa vota pa credito adicional pa e pobernan aki por a bay Holanda. Pero asina mes nos por a mira con partidanan di oposicion a hunga un politica baho ora cu nan a haci uso di ausencia di e lider di Partido di Pueblo Arubano pa via di su fallecimento y nan a keda sin presencia na e promer reunion. Pero en todo caso partida di Gobierno a demostra cu e credito adicional lo worde vota y awe 9 hoben ta na Holanda studiando pa nan hoofdakte.
Tur eseynan tabata aspectonan nobo den e beleid di Bestuurscollege.
Ojala cu tambe e wetgeving di enseñansa tabata den man di e Territorio Insular. Si tabata asina ya, no awe pero 6 of 7 luna pasá, tur maestro di school na Aruba lo a haya e instruccion pa traha y stimula e sintimento nacionalista den e pueblo Arubano. Tur pueblo ta orgulloso di nan patria y nos tambe kier ta. Pesey mi no ta di acuerdo cu e personanan cu a bisa cu e presupuesto cu nos a presenta no tabatin cambio aden y cu e Bestuurscollege aki ta un continuacion di esun pasa, te hasta mi a tende esey pa banda di e partido di Gobierno. Esaki no tabata cambio di cara so, pero na promer lugar cambio di ideologia. Pueblo Arubano no tabata kier un cambio den e sentido pa introduci comunismo of algo otro.
Pueblo Arubano na promer lugar tabata kier pa nacionalismo despues di tanto tempo penetra den curazon di e pueblo Arubano. Pesey nan ta pone nos aki y ta nos deber di cumpli cu nan. Pero como cu nos constitucion ta asina cu hopi ley ta den man di Gobierno Central nos no por logra tur. Sí nos por haci apelacion na e pueblo cu educacion ta cuminsa na cas y pa nan cuminsa hinca e sintimento nacionalista di chikito den cada hogar. Pueblo Arubano no a spera tampoco un cambio radical.
Nos ta bay gradualmente pasobra no ta tur cos di pasado ta malo.
Tin bon den nan. Ariba e bonnan nos lo sigui traha. Nos lo sigui traha riba e desaroyo economico di nos isla, tumando na cuenta e aspectonan social cu hopi tempo no a worde considera.
Señor Maduro a bisa cu nos mester coopera y traha schouder cu schouder pa pueblo. Den su insinuacionnan mi a ripara cu e a bin mucho negativo.
Pero como partido di Gobierno e presupuesto aki ta parti di djé.
Y si acaso e no ta di acuerdo cu cierto puntonan laga nos sinta na mesa conhuntamente y traha ariba un presupuesto. No solamente e idea di un persona mester worde respeta sino un compromiso entre tur partidanan di coalicion.
Tambe Señor Maduro a puntra si tin discriminacion entre schoolnan publico y schoolnan particular.

En coneccion cu esaki lo mi contesta tambe e pregunta di Señor Chommy Yarzagaray kende a haci preguntanan tocante e articulo cu ta para den Amigoe di Aruba tocante e gelijkberechtiging di openbaar- y bijzonder onderwijs y con e situacion ta aki na Aruba.
Tambe e a puntra cu e tin entendi cu e Rooms-katholieke schoolbestuurnan no ta haya suficiente placa pa administracion mientras cu e schoolnan di Gobierno ta worde administra pa e departamento di Enseñansa di Gobierno. Kiko Bestuurscollege ta opina di esey tabata su pregunta.
E a bisa tambe cu den e begrotingnan nos ta weita cu schoolnan di Gobierno ta haya alrededor di f.857,-- pa cada lokal pa aña.
Cuanto e schoolnan particular ta haya?
Señor Presidente, nos no por papia di discriminacion sino un desigualdad financiero entre schoolnan particular y schoolnan di Gobierno.
Mi lo cuminsa cu e subsidie pa leermiddelen.
Den articulo 23 di e subsidie-verordening ta pará cu e: uitkering,bedoeld in artikel 22 voor leermiddelen, "bedraagt per leerling en per jaar ten hoogste f.4,-- voor de leerlingen van de leerjaren 1 - 6 en voor de leerlingen van de hogere leerjaren f.6,--".
Pero na 1960 ora cu schoolgeld a worde afgeschaft y e schoolnan particular nan entrada pa cubri e leermiddelen a consecuencia di esey a baha, Bestuurscollege a tuma un interne regeling y a aumenta esey.
Awor e a bira pa clasnan 1 - 6 f.10,50 y pa clasnan 7 - 10 f.27,--.
Pero, Señor Presidente, ta nifica anto cu actualmente nos ta actuando contra ley pasobra ta para cu tur e cambionan aki mester worde haci pa Landsverordening. Pero como cu Bestuurscollege sabi cu nan mes Gobierno Central pa yega na un Landsverordening ta dura tanto tempo, Bestuurscollege a dicidi di pone algun placa ariba. Te awe e ley ey no a worde rectifica.
En cuanto e onderhoud van schoolgebouwen articulo 19, 20 ta bisa:
"het maximum bedrag ingevolge artikel 19 die voor uitkeringen aan gesubsidieerde scholen in aanmerking komt, wordt om de 5 jaren na overleg met het Bestuurscollege vastgesteld bij Landsverordening.
Den e Landsverordening aki di 1953 e ta stipula na f.400,-- pa lokal pa aña, pa e schoolnan particular, pero desde 1953, 5 aña despues,ta 1958, ya e tempo ey Gobierno Central mester a bin den contact cu Bestuurscollege pa weita si rectificacion di e f.400,-- aki ta necesario y despues di 5 aña atrobe, na 1958, nan mester a bolbe bin. Pero té awe ningun momento Gobierno Central no a acerca Bestuurscollege y nan no a tuma paso ariba e f.400,-- aki pa lokal pa aña.
En cuanto e desigualdad entre schoolnan particular y openbaar.
Si nos habri nos Memorie van Toelichting, nos ta mira con pa cada lokal di schoolnan di Gobierno, Gobierno ta paga f.857,-- pa lokal pa aña y schoolnan particular ta keda riba nan f.400,--. Pero esaki no ta cay bao competencia di nos. Esaki ta cay bao competencia di Gobierno Central.
Si mi kier a trece padilanti cu mester tene na cuenta, manera mi a duna e ehempel di cabuya di bandera cu mester a costa f.10,-- of f.15,--, a costa f.90,--. Tur e schoolnan di Gobierno ta worde manteni pa departamento di Obras Publicas, cual ta haciendo e trabaonan mucho mas costoso. Actualmente nos por mira cu aparencia di schoolnan particular ta mucho mas mihor cu e schoolnan di Gobierno.
Naturalmente cu e f.400,-- cu schoolnan particular ta dispone di dje nan por haci uso di contratistanan cualnan ta haci e trabaonan mucho mas barata. Cualkier dia cu un glas kibra nan ta core bay cumpra un glas y e hoofd di e school mes ta pone. Pero mi tin entendi cu e hoofdnan y e maestronan di schoolnan di Gobierno como cu nan sabi cu ta deber di Gobierno nan ta lagé y yama Domeinbeheer. Y dia cu nan bin drecha e glas ey ya tin dos otro kibra.
Tambe mi kier trece algo padilanti tocante di e administracion, locual Señor Yarzagaray a comenta riba djé.

Mientras cu schoolnan di Gobierno ta worde administra pa e departamento di Enseñansa, schoolnan particular ta haya un florin pa alumno pa aña pa administracion. Por ehempel Schoolbestuur La Salle tin como 5.000 alumno. Nan ta haya pa aña f.5.000,-- pa administracion y pa paga dos empleado pa e administracion. Nos ta comprende cu e f.5.000,-- ey no ta yega. Pero manera mi tin entendi di e fraccion di partidanan di Gobierno y mi mes, na presentacion di e presupuesto aki, a cay laat riba e punto aki, miembronan di partida di Gobierno lo trece un mocion pa aumenta e florin aki y hacié f.2,-- pa alumno pa aña.
Tambe Señor Maduro a puntra si no ta mihor trece un sistema den e enseñansa, esta schoolnan neutral. Mi kier a referié na Staatsregeling articulo 140 lid 5 y 7 cual ta bisa cu tin libertad den enseñansa. Despues di esey for di e Staatsregeling den Landsverordening ta para cu tin di reconoce openbaar- y bijzonder onderwijs. Y manera Señor Maduro mes a bisa, esaki ta cay bao di Gobierno Central. Pero promer cu tuma pasonan asina grandi, no lubida di tene cuenta kiko pueblo ta pensa.
Señor Maduro a bisa cu tin un keurmeester cu a bay cu studiebeurs y e a bin bek y e ta cana rond sin trabao. En berdad. E tempo ey tabatin mal planificacion. Pero Bestuurscollege aki ta bisa e alumnonan di antemano cu nos ta duna dos clase di beurs, beurs auxiliario pa yuda un hoben den su futuro, pero e ta worde bisa di antemano cu nos no ta siguré cu dia e bin cla, tin un trabao pé aki na Aruba. E otro ta basa ariba necesidad. E persona ey ta worde manda. Despues di tanto aña su lugar ta keda reserva pé. Nos ta yama esey planificacion.
Señor Werleman no a papia mucho, pero e a puntra algo pa nos pueblo di Santa Cruz, e mesun pregunta cu semper den tratamento di presupuesto Señor Apolonio Werleman di partida di Gobierno a puntra - esta con ta pará cu e Sportcentrum na Santa Cruz. Na promer lugar mi kier a bisa Señor Werleman cu esaki ta un asunto di Aruba Sport Unie.
Aruba Sport Unie ta haya un subsidie di Gobierno y Aruba Sport Unie mester percura pa esey. Pero pa trankilisa Señor Werleman, den mi calidad di diputado di Educacion en general, mi a tuma contact cu e directiva di Aruba Sport Unie y nos a tene un reunion. Tur cos ta bay den bon direccion.
Señor Alders, mi colega den su calidad di onderwijzer, a trece algun puntonan, manera diputado Guzman Croes a bisa, de vez en cuando picante y politica.
Cierto momento e a yama e pasonan di e Bestuurscollege aki, pasonan cu a worde haci cu mala fé. Mi a lanta puntra na e momento ey si Señor Alders por proba cu e pasonan aki ta di mala fé. Mi ta spera cu e por contesta mi esey den di dos ronde.
En cuanto e victimanan, segun Señor Alders, cu a worde kita mi no ta comenta mucho riba djé. Pero manera tempo di e personeelsbeleid di Bestuurscollege, Bestuurscollege a actua segun su conviccion. Pero mi kier bisa cu e cambio di e Gobierno aki no ta permiti personanan cu no ta cumpli cu nan deber como ambtenaar. Nos no ta permiti di usa departamentonan mal usá. Nos no ta permiti pa ricibi gratificacionnan bao man. Tur eseynan e Gobierno aki lo cambati pasobra nos kier goberna sin corrupcion.
En cuanto un persona di Onderwijszaken cu a worde kita mi a comenta den reunion di e personeelsbeleid cu e persona aki, segun Bestuurscollege, a worde kita segun e Materieel Ambtenarenrecht.
Si e ambtenarenrechter kier enterpreta e articulonan ey manera é ta haya ta bon, ta su libertad y ta su cuenta. Nos a respeta e decision di Huez aunke cu Señor Chance un tempo a papia di imparcialidad di Huez.
Pero esey mi ta laga pa su cuenta, Señor Presidente.
Tocante e Mammoeth-wet Señor Alders a puntra kiko ta e advies di Bestuurscollege riba e asunto aki y tambe cu Raad ainda no a tende nada.

Pa Señor Alders su informacion te awe Gobierno Central y nan lider, Su Excelencia Minister Petrona, no a manda ningun carta por excrito tocante e Mammoeth-wet cu lo bin na vigor, manera nos a haya di tende inoficialmente na september. E mesun Mammoeth-wet cu na Holanda 10 aña nan a traha riba djé té na september awor e ta bin na vigor. Aki na Antillas nan ta purba trecé na vigor den 5 luna di tempo sin cu Bestuurscollege ta na haltura. Y kiko ta advies di Bestuurscollege en cuanto esaki? Con Bestuurscollege por duna advies. Un conseho cu Bestuurscollege ta duna partidanan di oposicion ta, pa nan papia cu nan Gobierno Central pa actua cu mas cortesia y na di dos lugar pa trecé den e Mammoeth-wet aki un cambio den e wetgeving di enseñansa pa stimula e sintimento nacionalista den enseñansa.
Señor Alders a papia tocante e consecuencianan financiero. Mi ta kere cu ni Gobierno Central lo no sabi kiko ta e consecuencianan financiero. Nos cu te awe oficialmente no tabatin e honor di ricibi un carta no por sabi kiko ta e consecuencianan financiero.
Señor Alders a haci un fuerte bataya pa e onderwijzernan cu tin hoofdakte nobo y nan cu tin hoofdakte bieuw. Parse cu e onderwijzernan cu tin hoofdakte nobo, manera Señor Alders y mi persona, despues cu e bin na vigor nos lo no por traha mas na M.A.V.O., locual por ser compara cu mulo y nos mester traha na lagere school.
Den su discurso cada bes e a menciona, por ehempel: Señor Betico Croes no por bay mulo-school, e mester bay lagere school. Kiko ta importa mi, Señor Presidente, si mañan mi mester baha y bay lagere school.
Kiko ta importa mi si mañan mi mester baha y bay kleuterschool.
Kiko ta importa mi cu si mañan mi mester baha y mi mester bay cu mi diploma pa bari school, basta cu mi sabi cu e cambionan ta na beneficio di nos hubentud Arubano. Señor Alders por a corda promer kiko ta e consecuencianan y beneficio pa e hubentud y pa su yiunan di mañan promer cu e corda kiko ta e beneficio personal. En bes di papia henter ora cu Señor Betico Croes lo mester bay lager onderwijs e por a papia di Señor Cobie Alders.
Tambe Señor Alders a comenta cu richtlijnen ta worde duna door di Gobierno Central. Richtlijnen? Señor Presidente, henter e wetgeving di onderwijs ta den man di Gobierno Central.
Cierto momento den su discurso ayera, Señor Hubert Dennert a papia di un autonomia cu Aruba tin. Aruba tin un tiki, un smaak chikito - un smaak pa keda cu gana - di autonomia. Un lugar tin autonomia completo ora henter e wetgeving ta den su man cu e por cambié na beneficio di su pueblo.
Na momento cu Señor Alders tabata haciendo un bataya pa e personanan cu tin hoofdakte - esta kiko ta e desbentaha pa maestronan cu tin hoofdakte - e a bisa laga Bestuurscollge demostra awor unda lucha Arubano a keda den enseñansa.
Ojala, Señor Presidente, e wetgeving tabata den man di e Conseho aki. Nos lo adopté y nos lo a pone segun e sintimento di e pueblo Arubano. Aunke cu mi no ta kere cu e tabata sincero sino un grito for di punto di bista di beneficio personal.
Kiko ta e punto di bista di Bestuurscollege, Señor Alders a puntra, Señor Presidente, e punto di bista di Bestuurscollege en coneccion cu esaki ta pa, ya cu nan tin e wetgeving, locual ta mucho mas grandi, den nan man, laga nan carga tur e 10 miyon tambe ariba presupuesto di Gobierno Central. Esey ta para den aanbiedingsbrief cu educacion ta birando un peso grandi pa nos presupuesto. Si nos no tin e honor di pone e wetgeving di enseñansa na nos agrado, laga nan paga pa e pesonan tambe, maske ta asina Aruba por goza for di e placanan di Land.
Manera mi a bisa caba, hopi placa di Land ta worde usa pa combati e deficit den e presupuestonan di Bonaire y Isla Ariba y ta worde inverti den kapitaalinvesteringen na isla di Corsow.

Señor Alders a trece padilanti cu den campaña mi persona a grita tur parti cu e muchanan ta bebe awa cayente y si nos gana nos lo duna nan waterkoelers. Of Señor Alders no tabata na tino of e a tende redashi, pasobra nunca di mi bida mi a haci un promesa den pueblo durante campaña.
Sí den tur reunion di campaña di contacto y di publico mi a traha riba sintimento di pueblo y lanta e sintimento nacionalista den pueblo.
Tambe mi a comenta di hopi barbaridad cu no Arubianonan den Partido Patriotico Arubano ta haci cu nos pueblo.
En cuanto e schoolarts e a bolbe bisa cu e dokter aki a worde kita cu mala fé. Na promer lugar mi kier bisa lagé proba cu ta mala fé.
Na di dos lugar, nos no a kita ningun hende, Señor Presidente.
E schoolarts cu Gobierno anterior a nombra promer ta pueblo di Savaneta cu ta stima e dokter aki a pidi pa pasé bek na su lugar y Bestuurscollege a cumpli cu deseo di e pueblo. Pero aparentemente e dokter aki no tabatin sintimento pa e pueblo y consecuentemente e a tuma su retiro.
Nos no a kité. E mes a tuma su retiro.
Señor Presidente, en cuanto e waterkoelers ami ta un persona cu ta desea pa e muchanan di e pueblo y henter e pueblo di Aruba haya awa frieuw.
Naturalmente mirando e consecuencianan financiero pa cumpra tur e koelernan y pa mantene nan, mi ta kere, nos no por mira awor aki kiko ta e consecuencianan. Si na su debido tempo e situacion financiero di nos isla bira favorabel, sigur nos por corda riba esey.
Señor Casimiro Yarzagaray, miembro di partida di Gobierno a puntra kiko Bestuurscollege ta opina pa traha un school na Ayo. Esey tambe lo ta un deseo di mi persona conociendo e pueblo di Ayo cu mester cana hopi leuw pa bay ricibi educacion. Pero nos mester tene na cuenta si e populacion ta suficiente cu un school ey ta acceptabel.
Manera nos advisornan a haci e calculacion, manera e situacion ta awor aki y den e cinco aña venidero e poblacion lo no crece asina tanto cu un school na Ayo financieramente ta acceptabel riba nos presupuesto.
Señor Dennert a papia di nos autonome eilandgebied y tabata contento cu e autonomia cu nos tin. Señor Presidente, mi ta kere cu mi sintimento y sintimento di e mayoria di pueblo Arubano ta cu nos no tin suficiente autonomia. Peor ta cu awor medidanan door di nan partido ta bay worde tuma pa pasa e tiki autonomia cu nos tin den poder di Gobierno Central.
Tambe e a papia cu Nederlandse Antillen ta "één land".
Manera mi colega Max Croes a yega di bisa, e ta un concepto artificial.
A base di igualdad nos kier coopera cu Corsow y Bonaire, islanan cu geograficamente ta hunto y culturalmente, ta papia e mesun idioma.
Mi no kier papia di Isla Ariba, pasobra ni culturalmente ni geograficamente nan no ta forma un union cu nos. Nan no ta papia nos idioma y di tur e islanan chikito e hendenan no ta reconoce cual ta cual.
En cuanto locual Señor Dennert a papia cu semper e cancion lo bin cu Centrale Regering ta traha contra e isla di Aruba mi kier bisa Señor Dennert cu poco dia pasa, y mi ta kere Max Croes lo bin ariba djé, ya nan a trata di hacié en cuestion cu e erfpachtsoverdracht di Holiday Inn. Pero Señor Max Croes lo bin cu mas detaye.
Tambe e a papia di "willekeur y onbehoorlijke bestuur".
Esey mi ta laga pa cuenta di su colega cu a yega di papia di e sentencianan di Huez.
Tambe Dokter Dennert a papia di taakomschrijving y functie-waardering cu Land pronto lo bay tuma. Bestuurscollege ta tuma esey den consideracion, ya cu Bestuurscollege a manda un persona bay studia pa specialisé den personeelsbeheer. Un persona lo bay na augustus cu studie-opdracht pa arbeidsrechtelijke vraagstukken y den 6 luna un otro lo bay studia taakanalyse.
En cuanto su peticion kiko Bestuurscollege ta pensa pa drecha e Sekretariado di Bestuurskantoor pa raadsleden, Bestuurscollege tambe ta mira e necesidad aki.

Pasobra actualmente hende no por traha den Secretariado ey. Pero na su debido tempo, ora cu e postkantoor bieuw bin cla y den e patio di Bestuurskantoor lo worde crea mas facilidades, gustosamente Bestuurscollege lo trata pa crea un facilidad pa e raadsleden.
Señor Dominico Tromp, ex-diputado di Ensenansa, a cuminsa cu un lofrede, un elogio na Bestuurscollege bieuw pa nan dinamismo. Straño mi ta haya ta cu e dinamismo a bin algun siman promer cu eleccion. Nan a mira e spirito ta yegando y nan a core tuma algun medidanan y segun mi opinion no ta for di conviccion, pero solamente pa politica.
Pero, Señor Presidente, e partidonan di Gobierno aki lo a tuma e medidanan aki toch pasobra e partidanan aki a bin cu e conviccion cu locual nan a haci tabata necesario. Y si nan no a hacié promer cu eleccion, na e momento cu e Bestuurscollege aki a sinta e Bestuurscollege aki si ta hacié for di conviccion y no manera nan a hacié pa politica.
Señor Tromp a papia di salariering di B.L.O.-marge.
Nan a laga esey den lachi, Señor Presidente.
Dia 18 di oktober 1967, despues cu nos a sinta nos a pura cune, cu e afkondigingsblad a sali dia 18 di oktober 1967.
Esey tabata un di e maniobranan politica mescos cu e yobida di promocionnan. Pero e tempo ey si no tabatin ningun persona cu a menasa pa draag e cos voor ter vernietiging. No tabatin ningun persona cu tabatin desacuerdo cu esey.
Señor Presidente, un persona a bin cerca mi y nan a hunga politica - mi tin prueba cu nan a hunga politica cu e promocionnan - pasobra nan a priminti promer cu eleccion promocion y nan a bisa cu e lo bay na vigor despues di eleccion dependiendo di e actuacion di e persona durante eleccion dependiendo di e actuacion di e persona durante eleccion.
Cu awa den wowo e persona ta bisa cu ta asina e partida anterior a traha, esta dictatorial. Mientras cu e partidanan di Gobierno actualmente ta purba tur medidanan social. Por ehempel, cu reiskostenverordening politica no ta worde hungá. Cu huisvestingstoelage cu nos lo bin cuné politica no ta worde hunga cuné. Cu e studiebeurzenbeleid unda nos a duna preferencia na yiunan di tera politica no ta worde hungá.
Cu e aumento di studiebeurzen e aña aki politica no ta worde hungá.
Solamente e sintimento pa e pueblo. Mañan no ta porta nos - partidanan di Gobierno - si nos bay cas. No ta importa nos, basta nos sabi cu e Gobierno cu bin despues di nos ta traha na beneficio di e pueblo Arubano y ta duna preferencia na yiunan di tera.
Tocante e rapport van As Señor Tromp a puntra kiko Bestuurscollege ta opina di djé y pakiko nan no ta haci liher cuné pa e bin na vigor.
Señor Tromp a bisa cu ya e Bestuurscollege aki tin 9 luna.
E rapport a worde presenta por completo na 1962.
Señor Tromp ta accepta cu e Bestuurscollege aki ta tan capas cu den 8 of 9 luna Bestuurscollege mester por a haci locual nan no por a haci den 6 aña. Pero si e persona aki tabata sinta cu su wowonan sera y otro personanan lo a hunga politica riba su cabes pasando e drechamento di salarionan aya. Na 1961 Gobierno Central a bin cu un ontwerp-lager onderwijs landsverordening. E ehecucion di e rapport van As aki ta dependiendo di e Landsverordening. Pero Gobierno Central mes na 1965 a halé aden en coneccion cu e Mammoeth-wet cu ta biniendo. Awor Señor Tromp, ex-diputado di Enseñansa ta bin puntra mi kiko nos ta pensa di djé. Mi ta kere cu Señor Tromp por sabi poco mas mihor. Pero na su debido tempo si Gobierno Central bin cu e ontwerp-landsverordening nobo, Bestuurscollege lo bolbe mira e rapport aki y mas tanto posibel lo tumé den consideracion. Tambe Señor Tromp a puntra kiko ta e consecuencianan financiera. Mi a conteste caba cu nos no tabatin honor di ricibi ningun carta oficial for di Gobierno Central. Sí mi kier bisa cu mi tabatin un reunion informativo inoficial cu e Inspector di Enseñansa kende a bisa mi cu muy probablemente e Mammoeth-wet lo bin na vigor na 1967.

Tambe e a bisa cu nan ta calculá mas o menos cu e gastonan di e cambio aki lo ta un miyon pa Aruba y 1 1/2 miyon pa Corsow.
Pero nan a papié cu e minister di Holanda y e a tumé den consideracion favorabel, pues welwillende overweging, pa yuda Aruba y Corsow den e cambio aki.
Tocante e proyecto di schoolnan nobo nos por bisa cu despues di e tardansa cu e Bestuurscollege anterior a causa, kisas pa via di accionnan politica den campaña, e Bestuurscollege aki a tuma e cos aki cu seriedad na cuenta y ya nos por bisa cu tur e schoolnan aki lo habri nan porta na september 1968, - esta september venidero.
Continuamente mi persona den mi calidad di diputado di Enseñansa ta conferenciando cu e departamento di Enseñansa y nos a haci tur medida pa e personeelsbezetting tambe lo ta bon.
Señor Tromp a puntra kende ta bira hoofd di e openbare huishoudschool y si ta berdad ta un soeur ta bira hoofd di un school di Gobierno.

DE HEER D.TROMP: Punto di orde, Señor Presidente. Mi no a puntra ken ta bira hoofd di e school. Mi a puntra ken ta bay administra e school.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta agradecido na Señor Tromp cu e a aclarea su pregunta.
E school aki, Señor Presidente, ta un school di Gobierno y mi ta kere cu Señor Tromp ta na haltura cu schoolnan di Gobierno cu excepcion cu schoolnan technico ta worde administra pa departamento di Enseñansa.
Mi opinion personal - y lo mi neem esaki op pronto cu Bestuurscollege, cu e schoolnan technico, tanto esun na Playa como esun na San Nicolas, tambe mester worde administra pa e departamento di Enseñansa...
Señor Tromp a puntra con ta para cu e uitbreiding di St. Antonius College como cu pa hopi aña awor nan ta gritando pa mas lokal.
Mi kier mustra Señor Tromp na pagina 21 di kapitaaldienst, "uitbreiding St. Antonius College, inclusief eerste inrichting van één lokaal".
Den e Memorie van Toelichting ta para St. Augustinus College.
E mester ta St. Antonius College.
Señor Presidente, Senor Mathew a bisa, "het teken is aan de muur. Over hun lot is beslist". Kier meen cu nos fin a yega. Por wel di ta. cu nos fin a yega. Nunca nos no tabatin miedo pa nos fin yega. Por wel Nos sabi cu nos por cay awe y nos lo lanta mañan, pasobra nos no tin miedo di nada. Solamente nos tin miedo di nos Tata Poderoso.
Pero kisas ta e deseo ta forma su pensamento. Por ta e deseo di por bin den un Gobierno kisas ta e deseo ta forma su pensamento. Por ta e deseo di por bin den un Gobierno cu nos e ta tratando di sana y cu nan ta tratando di bay destrui yen di corrupcion.
Tambe Señor Mathew a puntra si nos ta bay tuma e Mammoeth-wet "klakkeloos over".
Mijnheer de Voorzitter, als het aan ons gelegen zou zijn, zouden wij nooit een Nederlands systeem - of een Nederlandse boom hier planten, want een Nederlandse boom zal zijn vruchten hier op de Antillen niet afwerpen. Maar wij kunnen wel naar analogie van een Nederlands systeem hier iets opbouwen zoals ons onderwijs. Ik ben het met de heer Mathew eens, dat tot op heden vele wetgevingen klakkeloos overgenomen zijn van het Nederlandse systeem. Maar door wie werden die dingen overgenomen? Niet door dit Bestuurscollege en niet door deze Raad.
De wetgeving ligt immers in handen van de Landsregering? Maar wij hopen, dat de leider van die partij, Zijne Excellentie Minister Petrona, Minister van Onderwijs, dat inziet.
Ook heeft de heer Mathew gevraagd of wij de leeftijdsgrens zullen gaan aahouden.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet weer zeggen, dat dit bij de Landsverordening wordt vastgesteld.

Dus bij de Centrale Regering. U zit in de Centrale Regering. U hebt Uw ministers en Uw Statenleden. U bent een coalitie in de Centrale Regering. Laten wij hier in de Raad niet over praten.
Men moet in de Staten daden stellen.
De heer Mathew heeft geconstateerd, dat het percentage zittenblijvers op Aruba en op de Antillen groot is en dat het voornamelijk te wijten is aan het taalprobleem.
Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, het is ten gevolge van het taalprobleem. Maar dat werd weer klakkeloos overgenomen van het Nederlandse systeem. Waarom zouden wij ons onderwijs niet kunnen verspaniseren?
De meeste Arubanen die 6 jaar op de lagere school Nederlands hebben geleerd kennen na een paar jaar geen Nederlands meer, terwijl zij wel Spaans kunnen spreken zonder ooit les in de Spaanse taal gehad te hebben. Verder is de hele omgeving Spaans sprekend. Niet dat ik anti-Nederlands ben, Mijnheer de Voorzitter, Integendeel.
Maar dat wil niet zeggen, dat onze voertaal Nederlands moet blijven.
Ook moet ik met misnoegen constateren, dat er zo weinig Arubanen op de H.B.S. hier op Aruba afstuderen. Er is maar een heel klein percentage Arubanen die afstuderen aan de H.B.S. Wij kunnen praktisch zeggen, dat dit geen Arubaanse H.B.S. is.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit gooi ik weer in de schoot van de Centrale Regering.
Verder zei de heer Mathew, dat wij met de maatschappelijke factoren rekening moeten houden. Natuurlijk. Wij houden ook rekening met de maatschappelijke factoren. Maar wij weten niet of Zijne Excellentie Minister Petrona daar rekening mee zal houden bij het opstellen van de wetgeving. Wij kunnen daar niets aan doen.
Verder heeft de heer Mathew gevraagd of er op de huishoudscholen en lager technische scholen brugklassen zouden komen.
Wij weten daar niets van, Mijnheer de Voorzitter, Wij zijn officieel nog niet ingelicht. Tijdens het mondelinge onderhoud heb ik van de Inspecteur van Onderwijs niets daaromtrent vernomen.
Voorts heeft de heer Mathew gevraagd om bij het beurzenbeleid van dit Bestuurscollege geen politiek te spelen en dat wij op de capaciteiten en de psycho-technische test moeten letten.
Alleen die twee factoren moeten wij in ogenschouw nemen. Maar ik kan het mij niet herinneren of de heer Mathew gedeputeerde van Onderwijs is geweest. Hij moet ook nog weten, dat wij rekening moeten houden met de behoeften hier op Aruba en met de beschikbare middelen van ons eilandgebied en met de behoeften thuis.
Een zoon van een rijkaard hoeft toch geen beurs te krijgen. Dat kunnen zij toch zelf betalen. Dus wij moeten met verschillende factoren rekening houden. Wel wil ik weer in het Nederlands herhalen, dat wanneer er een landskind een beurs gevraagd heeft en er komen twee in aanmerking en zij hebben dezelfde capaciteiten, terwijl de ene een landskind is en de andere niet, dan moet toch het landskind de voorkeur genieten.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Mathew heeft gevraagd of de geslaagden bij de omscholing van de Werkverschaffing geplaatst zijn.
Ik geloof dat gedeputeerde Max Croes deze vraag wel zal antwoorden.
Ik weet niet precies hoeveel, maar in ieder geval velen zijn er geplaatst bij een of ander bedrijf.
De heer Mathew heeft gevraagd om telefoons in de Village te plaatsen.
Ik heb meer vragen van de heer Mathew ten aanzien van de Village verwacht, op de eerste plaats om de Village te saneren. Dat heb ik niet gehoord.
Señor Presidente, Señor Osbaldo Croes a papia tocante Vietnam y cu e a lesa den un revista cu Vietnam no ta un lugar asina grandi y cu den e seno mundial e no ta nifica nada. Kiko ta di Aruba!
Señor Presidente, pa nos partidonan di Gobierno, pa chikito cu Aruba ta e tin pa nos e mesun balor cu Merca tin pa un Mericano.

Y locual partidanan di Gobierno ta opina ta cu un Arubiano mester ta Gezaghebber, yiu di tera mester ta diputado y yiu di tera so mester ta miembro di Raad.
Señor Osbaldo Croes a papia di inculca odio den e pueblo inocente.
Señor Croes ta kere cu pueblo Arubano ta inocente ainda.
No, Señor Presidente. Ya nos pueblo su wowo a habri y esey ta e promer cambio cu e a demostra. Awe ata Señor Osbaldo Croes sinta na otro banda di mesa den oposicion.
Tambe Señor Croes a bisa cu un cierto sarcasmo o ironia, mi no sabi, Señor Presidente, pero cu e Gobierno aki tin un mayoria minimo. Pero con? Cuanto yiunan di tera ta respalda e Gobierno aki y cuanto ta respalda di nan.
Tambe Señor Osbaldo Croes ta yama "lucha Arubiano" un farse y awor pa engaña pueblo nos ta pidi pa mas autonomia.
Señor Presidente, mi por a spera e palabra ey for di otro persona, pero no for di Señor Osbaldo Croes. Ta kende ta dispuesto pa torno na e tiki autonomia cu nos tin aki na Aruba. Ken ta dispuesto pa vota pa kibra e tiki autonomia den Staten? Pesey e no ta pone ningun seriedad na nos sentimento sincero.
Tambe e a bisa den su discurso cu Partido Patriotico Arubano a lucha pa autonomia. E autonomia pa chikito cu e ta a bin na vigor promer cu nan partido a nace. Tur cos a keda aregla. Pero awe, 1968, e mesun partida cu ta bisa cu nan a bringa pa autonomia tin idea pa bende Aruba na Gobierno Central.
En coneccion cu kitamento di schoonmaaksters a worde bisa aki den cu ta riba peticion di un miembro di Gobierno un shon di bibliotheek a worde tuma y e mesun colega di mi, raadslid di partida di Gobierno ta bisa cu e si sabi cu e persona ey ta un Partido Patriotico Arubano.(P.P.A.)
Señor Presidente, na promer lugar mi no tabata sabi cu e persona ey tabata un Partido Patriotico Arubano. (P.P.A.)
Na di dos lugar Bestuurscollege a tuma e schoonmaakster aki den dienst atrobe a base cu Bestuurscollege tabata ekiboka. E señora aki ta casá berdad, pero su casa a bay lagé bay Puerto Rico y awe e shon mes mester cria su yiunan. E beleid cu Bestuurscollege ta hiba y cu Bestuurscollege a kita varios trahadornan na school ta cu, na promer lugar, nos no sabi ki color politica nan ta. Sí nos sabi cu tin hopi otro cu ta den mas necesidad cu nan. Y nos ta investigando mas y si nos haya mas cu no tin tanto necesidad nan tambe lo bay cas.
Tambe Señor Croes a papia poco bochornoso, cherchuando di e tres casonan cu Bestuurscollege a perde contra e tres ambtenaarnan. Mi ta kere cu ya caba un persona a referi na e diputadonan cu tabata haya kindertoelage y Bestuurscollege di buena fé ta pidi e placa bek, awor ata e personanan aki, ex-diputado, defensor di pueblo ta core bay ambtenarenrechter pa placa cu nan no tin derecho riba djé. Nos sabi ya kiko e resultado ta. Bestuurscollege tabatin razon.
Tambe e a papia di studiantenan diplomá cu ta bolbe y nan no por haya trabao. Ya mi a comenta riba esey.
Tambe en cuanto un persona cu a haya un pasashi y despues Bestuurscollege a kité, mi mester bisa cu no ta asina, Señor Presidente.
Un persona a haya un pasashi pa bay Holanda bek pa continua su estudio pero e tabata desea, despues di hopi aña, di pasa un Pasco y Aña Nobo den ambiente di su famiya. E persona aki a pidi pa e bay na januari di e aña aki. Nos contesta tabata cu segun contabiliteitsvoorschriften ya e no por a haci uso di e pasashi bieuw. Pero ya caba den e aña aki Bestuurscollege a duné pasashi pa e por bay Holanda.
Señor Osbaldo Croes a papia di Hulp-bestuurskantoor y di e hoofd-commies cu ta traha aya, unda e ta den e ultimo dianan aki. Señor Presidente, ya ta varios biaha mi ta tende hopi huzgamento di pequeñeses tocante e persona aki. Pero ta awor nos a cambia.

Awor cu e persona den Staten ta weita e amenasa y a dicidi di respalda e sintimento di e pueblo Arubano, awor pa partida di oposicion e no ta sirbi pa nada mas, nan ta busca tur manera di critica. Pero pa Señor Osbaldo su informacion e persona aki ta bao tratamento di dokter.
Tambe Señor Osbaldo Croes a bisa cu riba presupuesto no tin afdelingshoofd treci mientras caba tin un hoofd di Personeelszaken.
Pa Señor Croes su informacion Señor de Mey a worde nombrá como hoofd di e afdeling Personeelszaken na januari despues cu e ontwerp-begroting ya tabata cla. Ta algo Señor Croes lo tin contra un Arubiano cu a haya un nombramento den un posicion halto asina?
Señor Chance a papia riba continuiteit y ya mi a contesta esey caba. Pero mi kier a bisa Señor Chance lo siguiente.
Natuurlijk is het geen continuiteit van het vorige Bestuurscollege, anders zouden de Arubanen niet aan bod komen.
Tambe e a papia tocante salaris-herziening di ambtenaren.
Ter wille van de uniformiteit met de ambtenaren van het Land zullen wij eerst - omdat toch wij spoedig uitslag op wijziging in de herziening van salarissen van de Landsregering kunnen verwachten - die uitslag afwachten om die aan elkaar aan te passen. Ook zullen wij een studie maken van en rekening houden met de ambtenaren in kleinere rangen.
Voorts heeft de heer Chance gezegd, dat dit Bestuurscollege personen benoemd heeft zonder het benodigde krediet. Ik wil niet spreken over het vorige Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, het wan-beleid van het vorige Bestuurscollege, maar wel wil ik de heer Chance vragen wie dit Bestuurscollege benoemd heeft zonder krediet.
Niemand, Mijnheer de Voorzitter.
De heer Chance zegt dat hij het niet eens is met de gunstgaven.
Hij kan zijn mening daarover hebben, maar het Bestuurscollege heeft dit volgens de wet gedaan.
Verder heeft de heer Chance gevraagd om iets over de Mammoeth-wet te zeggen of een exposé te houden. Eigenlijk hoef ik dat niet te doen.
Dat regardeert onder de Inspecteur van Onderwijs. Maar heel in het kort wil ik even zeggen, zoals ik al gezegd heb, in oktober 1958 werd het wetsontwerp bij de Tweede-Kamer ingediend.
In 1967 werden de overgangsbepalingen voor de uitvoering van de Mammoeth-wet weer gepubliceerd. Dus in Nederland heeft het bijna 10 jaar geduurd.
Als ik hier in deze Raad alle inlichtingen moet gaan geven, dan moet ik een boek hierover lezen. Dan zouden wij het einde niet meer in zicht hebben. Maar, in het kort, de Mammoeth-wet op het Onderwijs zal in de toekomst uit vier delen bestaan, namelijk, kleuteronderwijs, basis onderwijs, voortgezet onderwijs en wetenschappelijk onderwijs.
Voortgezet onderwijs is alle onderwijs tussen basis- en wetenschappelijk onderwijs. Maar de nadruk bij de Mammoeth-wet wordt gelegd op het voortgezet onderwijs. Het voornaamste hiervan is om de Onderwijsverordening van 1920 dat met allerlei andere aanvullende wetten begroot is om de onoverzichtelijke verordening of wet nu meer overzichtelijk te maken. De nadruk wordt gelegd op voortgezet onderwijs, voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, V.W.O., algemeen voortgezet onderwijs, A.V.O., beroeps onderwijs en andere vormen van onderwijs.
Het voorbereidend wetenschappelijke onderwijs bestaat uit gymnasium, athenaeum de vroegere H.B.S., lyceum, combinatie gymnasium en athenaeum.
Dat is een voorbereiding op alle studie aan de universiteit.

DE HEER V.KOCK: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Zijn de laatste scholen van wetenschappelijk onderwijs gymnasium......

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Dat zijn de scholen voor het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, gymnasium, athenaeum en lyceum.
De A.V.O. zal bestaan uit L.A.V.O., M.A.V.O. en H.A.V.O.

De M.A.V.O. was M.U.L.O.-school en de H.A.V.O. was de vroeger H.B.S.-A en M.M.S. Beroeps onderwijs bestaat uit lager beroeps onderwijs met als voorbereiding L.A.V.O., middelbaar onderwijs, beroeps onderwijs met als voorbereiding M.A.V.O. en hoger beroeps onderwijs met als voorbereiding H.A.V.O. Alle schoolsoorten van het voortgezet onderwijs krijgen een brugklas. Dit eerste brugjaar van de L.A.V.O., M.A.V.O. en H.A.V.O. zijn volkomen gelijk. Het doel hiervan is om de overgang van de lagere school naar het voortgezet onderwijs te vergemakkelijken, tevens om eventuele veranderingen van studierichting voor de leerlingen mogelijk te maken, wat dan horizontale en verticale stroming door te voeren.
De Mammoeth-wet heeft dus tot doel om voor het hele onderwijs tussen lager onderwijs en universiteit één sluitend geheel van voorzieningen in het leven te roepen. Een onderwijsstelsel dus om de bestaande moeilijkheden van doorstroming en aansluiting voor de leerlingen tot een minimum te beperken.
Voorts houdt het een democratisering in van het onderwijs. Dit komt het duidelijkst tot uitdrukking bijvoorbeeld na de brugklas wanneer de leerlingen díe school kunnen uitkiezen, die aan hun capaciteiten beantwoorden.
Señor Presidente, cu esey mi a duna en corto algun idea di e Mammoeth-wet. Esey no kier meen cu e Mammoeth-wet manera e lo worde introduci aki na Aruba lo ta identico. Si e ta identicamente anto esey no ta depende di nos y e ora ey palabra di Señor Mathew lo bira realidad, "alles wordt klakkeloos uit Nederland overgenomen".
Wel wil ik de heren van de oppositie, die deel uitmaken van de Centrale Regering vragen, om hun leider, Zijne Excellentie Minister Petrona te verzoeken, rekening te houden met het Antilliaans eigen.
Tocante kosten, mi ta kere cu Señor Chance tabata pará pafor, mi no ta ripiti esey. Señor Chance por lesa den e notulen kiko mi a bisa tocante e kosten cu ta verbonden na e Mammoeth-wet.
Señor Chance a bisa cu mi persona a papia cu Minister-Presidente pa pidié tuma Onderwijs over den man di Land. Alcontrario, Señor Presidente, pasobra e ta bisa cu esey ta contra autonomia di Aruba. Autonomia di un lugar ta nifica cu ora cu nos tin e wetgeving di Onderwijs den nos mes man. Actualmente nan ta dicidi kiko mester haci na Aruba y kiko nos ta paga. Mi proposicion na Su Excelencia Minister-President, Señor Efraim Jonckheer tabata cu ya cu nan tin wetgeving den nan man nan carga tambe e peso cu ta pisa asina pisa riba e presupuesto di e Territorio Insular di Aruba.
Señor Virgilio Kock a papia tocante afschaffing di presentiegeld.
Señor Presidente, mi no ta kere cu Señor Kock tabata na Aruba.
Pero e tempo cu presentiegeld a worde introduci e a worde introduci pa su mes partido. Mi ta corda un persona cu a bisa, weita con pueblo Arubano ta sufri, no ta mihor usa e placa aki pa e pueblo.
Pero nan mes partida a pasé sin dolor. Mientras na 1958 ora cu nan mes partida a pone peso riba e pueblo cu hisamento di belasting na e mesun tempo sin berguensa alguno ata nan ta aumenta salario di minister.
Ta nifica cu ministernan no ta gana suficiente placa pa paga e belasting cu a worde aumenta pero e pueblo chikito no a haya nada.
Tambe mi kier a refresca Señor Kock su memoria cu su mes partida, poco luna pasa a aumenta e presentatie kosten di ministernan cu ya ta ganando sueldonan barbaro.
Señor Kock a bisa tambe na Holandes, "het volk dult geen grappenmakers hier in deze Raad. Wij moeten zakelijk zijn".
Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, maar het is toch wel jammer voor degenen, die het goed menen en voor degenen die denken dat zij zakelijk zijn maar toch grappenmakers zijn zonder dat zij het zelf weten.
Tambe Señor Kock a papia tocante""brass-band" cu ta para den Memorie van Toelichting.

Berdad, pero e Memorie van Toelichting no mester worde aproba ta e begroting mester worde aproba. Mi kier a sugeri na Señor Kock pa hala un liña door di loke ta para den Memorie van Toelichting.
Señor Oduber a pidi pa splica tocante e uitgaven-accres y e a bisa tambe cu e no ta comprende bon kiko ta para na promer blaachi di e aanbiedingsbrief. Mi kier a lesa e pida ey.
"Bij beschouwing van de thans aangeboden begroting dient de aandacht te worden gevestigd op het uitgaven-accres", accres betekent verhoging, "veroorzaakt door de taak welke het eilandgebied te vervullen heeft", volgens het artikel 92 lid c van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, "met betrekking tot de zorg voor de volksontwikkeling en volksopvoeding, welks steeds verdere toename van onvermijdelijke lasten met zich brengt, te meer nog nu in het begrotingsjaar 1968 de met hulp uit het E.E.G. Ontwikkelingsfonds tot stand gekomen scholen in gebruik zullen worden genomen".
Ik geloof, dat ook duidelijk is dat de exploitatie-kosten van de nieuwe scholen telkens terugkerend zijn en op onze begroting zullen blijven drukken.
Señor Werleman a puntra kiko Bestuurscollege ta opina tocante e cumpramento di casnan pa preparamento di tereno pa industria. Mi ta kere cu Señor Max Croes lo papia tocante esey en coneccion cu e desaroyo economico di e lugar aki. Pero sí mi kier a bisa Señor Werleman y mi ta convenci tambe, cu e ta un punto di programa di nan partida y punto di programa di Arubaanse Volks Partij tambe, esta pa cumpra e casnan aki, sea cu e ta bay poco poco pero nos ta spera di realisé.
En cuanto empresanan chikito cu Señor Werleman kier stimula y promovi, ya tin un comision pa industrianan chikito pero e no a worde ratifica ainda door di Bestuurscollege.
En coneccion cu loke Señor Werleman a bisa ki resultado e circulario di hoofden van dienst tin, mi colega Señor Dominico Guzman Croes a suplica e hoofden pa coopera den esaki. Pero ami lo no kier suplica sino bisa cu ta deber di hoofdnan pa percura pa nan personeel y nan mes ta na ora. Si nan mes no ta na ora nan no por sabi tampoco ki ora e ambtenaarnan ta yega.
Señor Caspar a pidi un kleuterschool pa e bario Noord - Alto Vista.
No ta existi subsidiering pa construi un kleuterschool.
Como 15 aña tin un Landsverordening prepara, pero Gobierno Central, den e 15 aña aki, no a voer e uit. Mi ta calcula cu ta pa e consecuencianan financiera cu e lo tin. Sí ta existi un subsidie-regeling di e exploitatie. Por ehempel manera pueblo di Noord y pueblo di Santa Cruz a haci, traha un kleuterschool y Territorio Insular lo tuma e subsidiering di e exploitatie-kosten na consideracion.
Tambe e a pidi pa un oficina di Gobierno pa pueblo di Noord, locual nos lo tuma na consideracion. No solamente weita si ta necesario sino tambe pa mira kiko ta e gastonan cu lo bin en coneccion cu esey.
Sí Bestuurscollege ta realisa cu e pueblo di Noord mes ta un comunidad grandi pa nan sali bin te Playa pa paga corriente awa etc.
Señor Efraim de Kort a tira un discurso y a haci un apelacion pa centralisa schoolnan. Mi ta completamente di acuerdo cu Señor de Kort.
Mi a lesa den e boeki cu mi tin dje Mammoeth-wet, den futuro nan lo yega na scholengemeenschappen - esta centralisacion di schoolnan pa principalmente e horizontale doorstroming y e verticale doorstroming por worde efectua mas eficientemente.
Chauffeurnan di taxi a bin cu nan problemanan cerca Bestuurscollege.
Ya Bestuurscollege a forma un comision pa studia posibilidad pa weita si ta necesario pa cambia e tarifanan.
E peticion cu nan a haci pa nos no laga e lugar unda ta negocia selfdrive car na Vliegveld keda na e aankomsthal, Bestuurscollege a bay di acuerdo cu nan mirando e competencia ilegal.

Tambe Señor de Kort a pidi un afdak pa e school di Savaneta. Bestuurscollege lo tumé na consideracion pa hinké den e urgentielijst di e tweede fase. Si ta necesario urgentemente Bestuurscollege lo bin cu un voorstel na Raad pa pidi aanvullend krediet.
Pa termina, Señor Presidente, mi kier comenta cu mi ta convenci cu tin funcionarionan halto den Gobierno ta mal usa nan posicionnan pa beneficia partidanan politica cu nan ta apoya. Nos no tin nada contra personanan di otro conviccion politica. Sí nos ta contra e personanan cu ta mal usa nan posicion.
For di e lugar aki mi ta recorda e personanan riba nan deber pa duna e Gobierno aki nan cooperacion loyal. Mañan si ta otro Gobierno tambe. Sino lo bira aki na Aruba cu ora cu Gobierno cambia e mester subi cu su staff di conseheronan.
Tambe mi ta spera cu Bestuurscollege lo tuma e proposicion na consideracion cu cierto hoofden di departamentonan ta bin conseha Bestuurscollege den tratamento di un presupuesto cu mester refleha e beleid di partidanan politica cu a forma Gobierno. Pero supone si e consehero ey tabata riba lista di un partida di oposicion. Por ehempel, Señor Presidente, supone Su Excelencia Minister Tromp mester a baha como minister y bira hoofd di Financiën, e lo mester ta aki tras awe pa conseha e Bestuurscollege aki. Señor Presidente, mi no ta bisa cu cierto hoofdnan lo no ta keda loyal o imparcial. Pero den futuro nos por tin hendenan di mala fé cu por boycotea e Bestuurscollege aki of cualkier otro Bestuurscollege. Pasobra no ta tur miembro di Bestuurscollege ta experto. Nan mester tin ideanan general, di politica y no experto.
Pesey mi ta spera den futuro cu nos lo tuma den consideracion cu cierto hoofdnan di cierto dienstnan no por aparece riba lista politica.
Y tambe trece cambio en coneccion cu e dokternan cu ta belast cu armenpraktijk cu durante di campaña nan ta riba lista nan por haci mal uso - mi no ta bisa cu nan ta haci mal uso - pero nan por haci mal uso.
Y na e momento cu nan a logra di sinta den Raad e ora ey nan mester baha como un dokter "belast met armen-praktijk".
Pesey mester bin e clausula cu ta prohibi e dokternan ey pa no aparece ariba lista di un partida politico.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE</u>: Señor Presidente, gustosamente mi kier gradici tur miembro di Raad cu a elogia e trabao di Bestuurscollege durante e 9 lunanan cu nos ta sinta den e Colegio aki. Mi kier gradici nan masha hopi pasobra nan palabra di elogio, seguramente, ta un apoyo fuerte pa nos y pa mi en particular pa sigui cu e trabao cu nos a principia. Tambe mi ta masha agradecido na esnan cu tabatin critica constructivo. Mi ta sigur cu door di e critica constructivo nos ta worde poni den oportunidad pa conoce cualkier imperfeccion cu por tin y haci e correccionnan necesario. Ta lamentabel si, Señor Presidente, cu mi mester bisa cu algun momentonan tabata pa mi incomprendibel con di cierto banda nan ta expresa nan critica.
Mi no por haci nada otro sino di haya gran admiracion pa nan hypocresía. Y un asombro tambe pa con corto di memoria e hendenan aki ta.
Den nan criticanan, Señor Presidente, hopi bes mi por a ripara ta parse manera cu e fecha 1 di juli tabata un fecha magico pa nan y cu despues di dia promer di juli nan a lubida y nan mente a bira completamente blanco cu durante e anterior 12 añanan cu nan tabata carga e responsabilidad pa Gobierno di Aruba pa tur e errornan y imperfeccionnan tur e fayonan y tur e compromisonan perhudicial cu nan a haci pa e comunidad aki. Na un dado momento si hende por a tende nan papia ayera 7 ora largo bo ta haya e impresion berdad cu tur loke a bay malo na Aruba durante tur nos historia ta debi na e Colegio aki cu apenas tin ocho luna sinta.

Na un dado momento e lider di fraccion di partida di oposicion kende ta notabel door di su ausencia mey-mey di su grupo awe nochi na e lugar unda e mester ta cu ta aangewezen pa e sinta durante su periodo aki y kende ta prefera di sigui reunionnan for di den porta. Mi no sabi cu su presencia den porta ta algo simbolico cu e ta "on the way out" politicamente. Mi ta spera cu no pasobra cu semper mi ta ansioso pa bay den intercambio di opiniones cuné na dado momento anto e lider di fraccion aki a sclama cu den e Memorie van Toelichting tin cierto pasagenan cu no ta intenciona cu nada otro sino pa pone Bestuurscollege pasa den un mal luz. Señor Presidente, si e Bestuurscollege pasá ta haya su mes den un mal luz esey ta debi na su mes accionnan. Lastimamente como miembro di Bestuurscollege awe nochi mi tin un continuidad di beleid pa defende algun compromisonan cu nan a haci den pasado y cu cual personalmente mi no ta di acuerdo.
Señor Presidente, e situacion cu nos ta enfrenta awe cu a worde causa door di un acumulacion di errores durante un periodo di 12 aña ta sumamente inhusto pa atribui esey na beleid di Bestuurscollege aki.
Ta lastima cu a pesar di e critica general ey e culpa riba nos cu nos lo a comete tanto error y cu nos lo ta responsabel pa esaki y esaya no tabata ningun critica grandi sobresaliente mas, solamente e hecho cu oposicion aparentemente no por ta di acuerdo cu loke nos a bisa den Memorie van Toelichting di e begroting esta cu nos a presenta "un presupuesto cu ta basa riba realidad".
Na un dado momento Señor Alders a esclama, "corda cu un Bestuurscollege presenta un presupuesto cu no ta basá riba realidad". Pero, Señor Presidente, durante e ultimo añanan aki no tabatin un begroting cu ta basá riba realidad. Si den algun di e bedrijfnan ainda mester someti begrotingswijzigingen di ana 1961 y si durante aña 1966 - 1967 nos no a mira ningun begrotingswijziging anto e begrotingnan di e añanan siguiente tur a keda ariba losse schroeven.
E apreciable colega Dokter Dennert tambe a bisa cu e begroting no ta basá riba realidad, hasta e a yamé un farse. Mi por bay mas leuw , Señor Presidente, door di bisa cu un farse ta un begroting manera a worde someti na aña 1967 unda un Gobierno ta camoufla dilanti henter un pueblo presentando un miyon florin di begrotingstekort mientras cu e tekort aki ta mucho mas grandi pero e Gobierno aki ta laga di trece den e begroting sumanan grandi cu nan mester paga pa aflossing, pa interes y pa gastonan di prestamo cual compromisonan a vence durante añanan 1966 y 1967. Señor Presidente, esaki ta un farse. Ora promer cu eleccion un Gobierno ta presenta un begroting na pueblo defendiendo un tekort di un miyon mientras cu e tekort ta mucho mas grandi.
Señor Presidente, den tur begroting ta sinta algun foutnan chikito, tik-foutnan, of manera nos ta bisa, pequeñeses cu hombernan grandi no ta bay perde nan tempo riba nan.
Begroting ta basá riba un raming en todo caso. Foutnan sistematico mi no a tende den ningun presentacion di e miembronan di Raad.
Tabatin varios pregunta tocante Maatschappelijke Zorg door di varios miembro y cuanto cu ta posibel lo mi trata di contesta e miembronan cu a haci e pregunta riba e mesun topico conhuntamente asina cu mi ta evita di cay den ripiticion.
Señor Frans Lodewijk Maduro a haci observacion cu tin hopi hende cu ta hayando vrije geneeskundige behandeling cu no tin derecho ariba djéle. Por bien ta asina, Señor Presidente, y mi ta calcula cu e lo kier meen principalmente e kaarchinan cu ta duna derecho ariba tratamento medico liber y e lo kier meen cu tin varios hende cu ta den posicion di kaarchi y cu nan situacion economico eigenlijk no ta permiti nan pa ta den posicion di tal kaarchinan. Mi tambe tin e impresion aki, Senor Presidente, y mi a pidi e hefe di dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg pa haci un hercontrole rigoroso.

E hercontrole aki ta andando actualmente y mi ta kere cu e resultado di djé lo ta favorabel pa nos posicion di begroting.
Den su presentacion ayera nochi Señor Gustavo Oduber a cita for di Memorie van Toelichting e siguiente pasage. "Alhoewel wij ons bij de samenstelling van de ontwerp-begroting voor 1968 doelbewust tot taak hebben gesteld een sluitende begroting bij Uw Raad in te dienen, is het ons evenwel niet mogen gelukken hierin te slagen, niettegenstaande het feit, dat wij ons in diverse daarvoor in aanmerking komende uitgaven sectoren beperkingen hebben opgelegd". E a puntra den cual sektornan nos a pone nos mes beperkingnan. E diputado di Finansas seguramente lo por indica mas sektor pero papiando riba e Maatschappelijke Zorg mi por menciona cu aki ta un di e terenonan unda cu nos mes a pone hopi beperkingnan pa nos por logra druk e begrotingstekort. Siguiendo e sospecho cu nos tabatin cu hopi hende door di añanan ta goza inhustamente di tratamento liber y hasta cu onderstand nos a tuma e dicision den Bestuurscollege pa reduci e postnan aki y nos tin confiansa cu nos lo por keda dentro dentro di e raming nobo.
Señor Oduber a puntra tambe cuanto e suma di onderstand ta cu a worde pagá e aña aki caba. Te cu dia 24 di februari a worde paga f.102.088 na onderstand.
Señor Alders a puntra tocante e empleo di 12 mucha muher den departamento di Maatschappelijke Zorg, kendenan ta aparece riba e payroll di Werkverschaffing. Durante e lunanan cu a pasa e mucha muhernan aki a worde poni temporariamente na trabao tanto den Maatschappelijke Zorg como den Arbeidszaken. E motibo pakiko nan a worde poni ta pa yuda haal in e achterstand tremendo cu nos a haya dia promer di juli na e departamento aki. Si nos considera cu ta drenta cada dia un promedio di 36 aanvragen, si no tuma un medida mes ora pa haal in e achterstand, e achterstand aki ta sigui crece y nunca bo por duna pueblo e servicio cu e merece. E damanan aki a worde duna di comprende cu e trabao ta di un caracter temporario y mientras tanto un di nan a bay caba for di ey, tres di nan a worde aangezegd cu nan lo vloei af normalmente y tur e otronan a worde duna na consideracion pa dentro di un periodo corto nan busca un otro trabao.
Ademas, Señor Presidente, e hecho cu personanan administrativa ta aparece riba pay-roll di Werkverschaffing no ta nada nobo pasobra durante añanan tin forsanan administrativo ta traha na Hulp-bestuurskantoor na San Nicolas kende continuamente tabata aparece riba pay-roll di Werkverschaffing. Esaki no ta solamente pa forsanan administrativo pero tambe un of dos schoonmaaksters.
Señor Osbaldo Croes a referi na un persona cu lo a worde kita na departamento di Arbeidszaken y Maatschappelijke Zorg.
Señor Presidente, esaki ta concerni en berdad un persona cu tabata emplea riba proeftijd di un aña. Despues di e aña ey e a worde despedi pa motibo cu e no ta satisface na e rekerimentonan cual a worde exigi di djé. Ningun momento tabatin politica envolvi.
Señor Alders a haci referencia na post 2.09.03.0.51 di telefoon y telegrammen y e kier laga pasa cu tin un error aki den e begroting pasobra ta scirbi cu esaki ta un dienstaansluiting pa afdelingschef en administratie y tambe huisaansluiting voor de afdelingschef.
Señor Presidente, si por tabatin cuestion di un error anto e error aki probablemente ta sintá den e persona cu a traha e begroting aki y kende mester tabata sabi mihor. Pero den concepto di Bestuurscollege aki no ta existi un error y e post aki ta completamente valido.
Si actualmente no ta existi un afdelingschef mas eyden sí ta intencion cu na debido tempo ta bin un waarnemer pa e waarnemend hoofd di e division aki y e sumanan aki lo aplica pa administratie pa e persona aki y e huisaansluiting tambe ta aplica pa tal persona cu lo haya derecho ariba djé.

Señor Mathew a informa tocante e lay-off politiek di Lago.
E a bisa cu e a tende cu probablemente despues di completacion di e proyectonan cu awor aki ta bao di ehecucion door di McKee, lo tin un lay-off drastico na Lago. Señor Presidente, e Bestuurscollege aki no ta na haltura di ningun lay-off drastico di Lago.
Hopi hende, Señor Presidente, manera tabata di spera a haci preguntanan ariba e situacion na Werkverschaffing. Hopi di nan tambe ta andando tras di e acontecimentonan.
Señor Chance a declara cu Werkverschaffing no ta satisface na e obhetonan pa cual e a worde institui. E obhetonan di Werkverschaffing ta pa duna empleo na esnan cu ta den necesidad di empleo pa algun tempo y pa motibo di e situacion economico no por haya trabao. Na di dos lugar pa duna empleo na esnan cu ta un-employed. Dia promer di juli 1967 den promer contact cu mi tabatin cu Werkverschaffing seguramente Werkverschaffing no tabata satisface na e rekerimentonan aki. E no tabata satisface tal obhetonan. Pero na e momento aki sí, Werkverschaffing ta na caminda pa satisface tal obhetonan. Mi por bisa cu casi mi ta convenci cu awor e ta satisface. Dentro di un luna di tempo e cantidad di obrero na Werkverschaffing lo worde reduci te cu 280.
Despues di esey nos ta imagina nos cu lo ta asina cu un persona tocante kende no tin un financieel rapport di Maatschappelijke Zorg no por haya un trabao den Werkverschaffing. E mester demostra e necesidad.
Cu esey mi ta kere cu nos lo por termina cu e acusacionnan cu Werkverschaffing ta un institucion politico.
Werkverschaffing ta un provision social. Den varios tempo - esaki mi a menciona den un reunion anterior - e cantidad di obrero den Werkverschaffing a varia. Na dado momento nan ta halto y na dado momento nan ta bao. Werkverschaffing mester refleha e situacion economico cu ta existi na un dado momento. Ta nos intencion pa hacié asina en berdad. Nos ta realisa cu e un miyon cu ta aparece riba begroting pa Werkverschaffing, en efecto ta un sorto di onderstand. E suma cu nos ta paga na onderstand sin nada en torno ainda mester worde aumenta cu e suma aki.
Nos ta bien consiente cu pa algun hende cu ta den necesidad por haya nan provision social otronan cu ta den mihor condicion economicamente mester paga pa esaki y cu nan ta scrutina e modo cu Gobierno ta usa e placa. Si e placa ta worde usa mas productivamente den otro sectornan di Gobierno, seguramente nan lo reclama pa esaki worde haci.
Durante e añanan cu Werkverschaffing ta existi nos a gasta un suma cerca di f.9.000.000 en total. Nos no ta gusta di pensa cu e suma aki totalmente ta un desperdicio social.
E politica di Bestuurscollege en cuanto Werkverschaffing lo ta pa descurasha e hendenan mas tanto posibel pa haci un carrera den e institucion aki. Investigacion a mustra cu mas di 100 persona tin servicionan hopi largo den Werkverschaffing y pa un of otro motibo nan ta duna preferencia pa keda aki den, ariba un trabao fiho. Esey no por ta e intencion nunca.
Tambe, manera mi lo splica mas despues den mi comentario riba e ontwikkelingsprojekten, ta e polisa di e Bestuurscollege aki pa encamina mas tanto posibel proyectonan cu ta arbeidsintensief asina cu nos por cria e oportunidad di trabao pa e hendenan cu for di nan gusto ta den e institucion di Werkverschaffing por move pa un trabao permanente.
E mesun politica aki ta evidente for di e cantidad di trabaonan arbeidsintensief cu ta aparece riba e kapitaaldienst di begroting.
Varios keho specifico a worde expresa tocante Werkverschaffing.
Por ehempel Señor Alders a menciona tocante e hendenan cu ta keda simannan largo na cas y ta cobra toch.
E casonan aki no ta conoci pa Bestuurscollege. Si esaki tabata posibel mes e por socede solamente si e timekeepernan ta "slip-up" den nan trabao.
Tambe Señor Alders a menciona tocante e hendenan cu ta traha den dia den Werkverschaffing y anochi na Chicago Bridge.

Theoreticamente esaki no ta posibel pasobra Chicago Bridge tabata notifica Arbeidszaken inmediatamente ora nan tuma un hende sea di Werkverschaffing of particular. Sinembargo a socede un caso unda un persona a accepta trabao na Chicago Bridge durante e tempo cu e no tabata rouleer. Despues di esey e a bin bek na Werkverschaffing lagando e trabao voluntariamente na Chicago Bridge. Tal persona di acuerdo cu nos polisa cu si un persona ta nenga trabao otro caminda e ta worde despedi for di Werkverschaffing. Tal persona a worde despedi tambe.
Tambe tabatin keho tocante limpiamento di tereno particular. A pesar di e casonan specifico cu ta menciona den e aanhangsel na Memorie van Toelichting Bestuurscollege no ta na haltura di ningun otro tereno particular cu a worde limpiá.
Un miembro a menciona tocante limpiamento di tereno particular pa combati e plaga di djaka y e a bisa pakiko esaki no ta worde haci door di Gezondsheidsdienst cu tambe ta haci esaki pa laga un contratista local haci esaki. Si tin terenonan cu a worde limpia den districtonan pafor of den cercanía di Oranjestad ta concerni algun rooinan unda tin acumulacion di sushidad. E terenonan aki ta habrí y Werkverschaffing a haci esaki na interes di salubridad publica y no specificamente pa combati djaka. Tambe mi kier clarifica cu e accion di Gezondsheidsdienst den combatimento di djaka ta un accion represivo pa mata e animalitonan aki mientras cu e accion di Werkverschaffing pa haci tereno limpi tabatin un accion preventivo.
Tampoco Bestuurscollege ta na haltura di ningun persona cu lo a kita for di Lago of for di Aruba Chemical Industry primeramente pa bin traha den Werkverschaffing. Ta conoci na nos cu tin hende cu tabata traha na Lago promer y na Aruba Chemical Industry cu a traha poco tempo den Werkverschaffing. Pero mi no ta kere cu ningun persona huicioso por laga su trabao permanente na Lago of na Aruba Chemical Industry pa e simpel motibo pa ta den Werkverschaffing. Mester tin un otro motibo pakiko e a laga e trabao pa tuma empleo na Werkverschaffing.
Tanto Señor Alders como Señor Oduber a informa tocante e gastonan di Werkverschaffing durante aña pasa. Asina leuw cu mi por a averigua pa dia 31 - 12 - 1967 a worde paga na sueldonan f.1.067.621 y na truckhuur f.180.678.
Señor Mathew a informa tocante e vakopleiding cu ta un parti di Werkverschaffing. E a puntra cuanto hende a gradua caba y si e hendenan aki a haya trabao y na unda. E promer grupo di e vakopleiding a gradua mey-mey di e aña aki mas o menos. A gradua 23 carpinté y 25 metsla. E segundo grupo a gradua na mitar di december. A gradua 25 carpinté y 30 metsla. Tur e hendenan aki cu excepcion di 3 a worde coloca cerca contratistanan local. Un gran parti di nan a haya empleo den construccion di e E.E.G.-schoolnan ora e contratistanan mester a extende nan personeel.
Señor de Kort a duna su sugerencia tocante e vakopleiding pa e hendenan di Werkverschaffing. Manera Señor de Kort por a tende den mi splicacion aki tal vakopleiding ta existi. Sinembargo e sugerencia di djé ta bay poco mas leuw. E ta sugeri pa nos ensancha e entrenamento aki na moda cu un artesano ta bira posesor di "multi-skills".
Asina ta pa e personanan ta carpinte y metsla a la vez. Seguramente esaki lo ta recomendabel pa haci e hendenan aki "all around construction workers". Té awor aki ta asina cu tur esnan cu a gradua por a worde tumá den bouwbedrijf unda nan ta bay haya experencia practico. Podiser tenemento di nan mas tempo cu ta hustifica den Werkverschaffing ta stroba nan posibilidadnan den e bouw-wereld. Si despues e situacion economico ta asina cu tin un slapte den bouwbedrijf seguramente nos lo purba pa duna e hendenan mas skills.
Señor Chance a puntra si Werkverschaffing a worde gestop na San Nicolas. Esey no ta e caso. Na San Nicolas ainda tin 31 obrero ta traha den Werkverschaffing. Nan ta traha exclusivamente ariba rouleer-basis.

Señor Werleman a duna e sugerencia pa Werkverschaffing drecha e caminda di Deimari. No tin ningun contrariedad pa Werkverschaffing haci esaki. Nos a caba di drecha e caminda di Andicouri y esun di San Fuego te Boca Prins tambe a worde drechá.
Di Weg Fontein pa Golf Weg un caminda nobo a worde habri asina cu e hendenan di e banda di territorio Fontein por yega lama mas liher.
Nos tin un convenio interno entre Dienst Openbare Werken y Werkverschaffing en cuanto ta posibel pa percura pa e camindanan di tera y ta nos intencion di sigui haci esaki cu masha diligencia.
Esaki tambe ta en contestacion riba e pregunta di Señor Werleman kende a sugeri pa Werkverschaffing worde utilisa pa proyectonan cu ta di mas utilidad pa nos comunidad. E tabatin un critica adicional, Señor Presidente tocante e cantidad di graniet cu a worde usa door di Werkverschaffing e aña cu a pasa. Si nos kier tene e camindanan di tera den bon condicion manera pueblo ta exigi y manera mi ta sigur ta deseo di Raad nos mester gasta un cantidad di graniet. Cada biaha camindanan manera di Deimari, di San Fuego pa Santa Cruz y esun di Andicouri mester worde drecha, esaki ta hiba un cantidad di toneladas di graniet.
Ademas di esey, Señor Presidente, durante e aña cu a pasa dia 13 di september nos tabatin un awacero masha grandi cu a haci considerabel daño aki na Aruba na camindanan, na canto di camindanan y aki tambe Werkverschaffing a duna hopi ayudo y mester a usa hopi material.
En corto tabatin un demanda pa servicionan di Werkverschaffing cual normalmente no ta worde haci na tur tempo. Te asina leuw e contestanan riba preguntanan cu a worde haci tocante e departamento di Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg.
Awor, Señor Presidente, mi ta pasa pa contestacion riba remarcanan di Raad tocante e proyectonan economico.
Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de op- en aanmerkingen van de verschillende raadsleden ten aanzien van de ontwikkelingsprojekten, wil ik gaarne het woord in de Nederlandse taal gebruiken, omdat de meeste leden, die deze op- en aanmerkingen hebben gemaakt ook in het Nederlands hebben gesproken. Ik wil hierbij zoveel mogelijk de leden, die over hetzelfde onderwerp hebben gesproken gezamenlijk antwoorden ter voorkoming van onnodig tijdverlies en vervalling in herhaling.
Ten aanzien van het beleid van het Bestuurscollege met betrekking tot de ontwikkelingsprojekten werd ons het verwijt gemaakt, dat onze opsomming in de Memorie van Toelichting niets nieuws bevat. Indien wij de geschiedenis van de ontwikkelingsprojekten bekijken, Mijnheer de Voorzitter, dan kunnen wij stellen, dat deze ontwikkelinsprojekten zich over een lange periode uitstrekken, ongeveer 1960, en dat ook deze projekten een zekere continuiteit vertonen.
Deze projekten zijn voortvloeisel van een algemeen ontwikkelingsplan dat indertijd werd opgesteld waaruit de eerste fase van de ontwikkelingshulp is voorbesproken en naderhand de tweede fase. Deze projekten worden ondernomen aan de hand van een zogenaamde verlanglijst waarbij alle overheidsdiensten hebben meegewerkt. Iedereen heeft zijn verlangens op schrift gesteld en die waren zo volledig mogelijk en dat is ook wel te verklaren, omdat de mogelijkheid bestond deze verlangens te realizeren door ontwikkelingshulp die gedeeltelijk zou worden verkregen door zachte leningen, geschenken, enz.
Dus om een verlanglijst op te maken die zo volledig mogelijk is, is geen kunst. De kunst is om na te gaan bij deze verlanglijst de geëigende projekten uit te kiezen en daarna uit te voeren.
In de eerste fase werd in eerste instantie een aantal urgente projekten goedgekeurd die inmiddels grotendeels zijn uitgevoerd.
Een nog grote gedeelte van deze projekten is nog niet uitgevoerd.
Projekten van de tweede fase zijn nog helemaal niet uitgevoerd en het kan zijn, dat het lijstje in de Memorie van Toelichting van de begroting

dit jaar een grote gelijkenis vertoont met de lijst die werd genoemd in de begroting van vorig jaar. Echter is er een groot verschil.
Vorig jaar werden zij alleen maar opgesomd. Dit jaar zijn wij verder. Wij hebben onze gedachten bepaald ten aanzien van de prioriteiten van deze projekten. Dat deze projekten ongeveer overeenkomen met projekten die eerder werden voorgesteld vloeit ook voort uit de tijd dat de ontwikkelingsprojekten werden behandeld in Antilliaans verband met Nederland. Zoals ik eerder gezegd heb hebben wij een soort continuiteit moeten aanvaarden. Ook brengen deze projekten zekere verbintenissen met zich mee. Dus tot zekere hoogte houden wij ons ook aan de verbintenissen en aanspraken die reeds eerder zijn gemaakt.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, werd ons verweten traagheid in de uitvoering van deze projekten. Ik heb reeds eerder gezegd, dat de projekten eerste fase 1960 werden vermeerderd met urgente werken, die over de loop der jaren gestadig werden voortgezet. Als men in overweging neemt dat op het ogenblik projekten van de eerste fase die in het allereerste begin van het ontwikkelingsplan werden geëntameerd sommige nog niet zijn uitgevoerd en van sommige de uitvoering nog helemaal niet in zicht zijn, dan kan men begrijpen dat de verwezenlijking van deze projekten wel tijd vraagt.Dat is ook te verklaren. Alle verwikkelingen tussen overheden onderling nemen nu eenmaal tijd. In het geval van onze ontwikkelingsprojekten hebben wij te maken met de Antilliaanse Regering die op haar beurt weer onderhandelt met de Nederlandse Regering.
Bij de E.E.G.-projekten hebben wij verwikkelingen met de E.E.G.-gemeenschap. U kunt U voorstellen dat wanneer de Antilliaanse Regering weer voor de uitvoering van deze projekten zich moet verstaan met lagere overheden, in dit geval de 6 eilandgebieden, dat er wel degelijk vertragingen kunnen ontstaan.
Ten aanzien van de traagheid, Mijnheer de Voorzitter, wil ik erop wijzen dat het protocol van conclusies voor de tweede fase van het Meerjarenplan in januari 1967 in Den Haag werd getekend. Dit is ruim een jaar geleden.
De heer Dennert maakte zich gisteren zorgen over het gebrek aan voortvarendheid waarmee projekten tweede fase worden aangepakt en hij sprak de vrees uit dat indien wij niet opschieten, wij misschien achter het net zullen vissen. Mijnheer de Voorzitter, sedert januari 1967 toen het protocol van conclusies werd getekend tot 1 juli 1967 toen wij voor het eerste in aanraking kwamen met de ontwikkelingsplannen werd er geen enkele stap genomen tot uitvoering van deze projekten van de tweede fase. Zoals het de Raad wel bekend zal zijn werden op grond van de aangevraagde ontwikkelingshulp tweede fase een indicatieve lijst opgesteld waarop veel meer projekten voorkwamen dan beschikbaar was. De bedoeling was dat van deze indicatieve lijst de eilandgebieden en ook het Land een prioriteitslijst zouden opstellen van de projekten die deze overheden dan graag op korte termijn willen uitgevoerd zien ten laste van deze fase van de ontwikkelingshulp.
Het huidige Bestuurscollege heeft zich in de tijd van 1 juli tot midden oktober met grote voortvarendheid bezig gehouden met de uitwerking van de prioriteitslijst. Zo kon het gebeuren dat onze prioriteitslijst op 11 oktober bij de Landsregering werd ingediend.
Dus de traagheid die ons werd verweten is beter op zijn plaats aan het adres van het vorige Bestuurscollege. Het verwondert mij, Mijnheer de Voorzitter, dat exponenten van het vorige Bestuurscollege nog deze verwijten uiten. Daarom vond ik het ook zo dilenttantisch, zo toneelspeliger, van de gewezen gedeputeerde van Toerisme en Financiën, toen hij gisteren met een bombastische indruk de Memorie van Toelichting opensloeg en verwees naar de lijst van de Meerjarenprojekten en zei: "Mijnheer de Voorzitter dat is een voorbeeld van planning".

Nee, Mijnheer de Voorzitter, een voorbeeld van planning is, wanneer men uit de mogelijkheden die men heeft de prioriteiten kan aanwijzen, waarvan men denkt dat die voor de gemeenschap het beste zijn.
Mijnheer de Voorzitter, de heer V.Kock heeft in zijn betoog verklaard dat volgens de toelichting tot de begroting alle projekten nog steeds in studie zijn. Wanneer ik straks projekt voor projekt naga, dan zal de heer Kock zien, dat er van studie in de overgrote gedeelte van gevallen geen sprake meer is.
Het geachte lid Osbaldo Croes riep op een gegeven ogenblik uit, "cu nos a tuma over e plan hole bo diez". Mijnheer de Voorzitter, wij hebben het niet ovegenomen. Met één ding zijn wij trots. Waar het vorige Bestuurscollege en de vorige Bestuurscolleges hebben gefaald slagen wij nu. Wij spreken niet met grote woorden over plannen. Wij dóen.
Het is dus geen bijzonderheid, Mijnheer de Voorzitter, dat de meeste projekten die gefinancieerd zullen worden zowel uit de ontwikkelingshulp en uit Nederland als zij die zullen worden gefinancieerd uit de hulp van de E.E.G. zullen worden uitgevoerd in onze bestuursperiode.
Mijnheer de Voorzitter, natuurlijk hebben wij veel medewerking ondervonden van alle instanties bij de uitvoering of bij de voorbereiding van deze projekten. Voor deze steun en medewerking die wij hebben ontvangen zijn wij natuurlijk zeer erkentelijk en wij spreken de hoop uit, dat in de toekomst het moederland en ook de E.E.G. begrip zullen blijven hebben voor onze noodzaak voor de economische ontwikkeling en hun bijdrage zullen willen blijven leveren.
Thans wil ik heel in het kort een opsomming geven van wat wij in de laatste maanden aan de diverse projekten hebben gedaan ter verzekering van de raadsleden die de overtuiging zijn toe gedaan dat wij alleen maar hebben stil gezeten en met de veren van anderen hebben gepronkt.
Ten aanzien van de eerste fase zijn er verschillende plannen die moesten worden afgerond. Zo staan er onder de eerste fase, Mijnheer de Voorzitter, het bouwrijpmaken van twee industrie-terreinen te Barcadera en San Nicolas. Het bouwrijpmaken van een industrie-terrein te Barcadera is inmiddels door de Nederlandse Regering goedgekeurd en met de uitvoering daarvan zal binnenkort een begin worden gemaakt. Dit is hetzelfde industrie-terrein waarover de heer Maduro gisteren een vraag stelde ten aanzien van de aankoop van huizen. Als ik mij niet vergis zullen als onderdeel van het bouwrijpmaken van dit terrein een aantal huizen ten westen van de Chemical Plant worden gekocht.
Bij het bouwrijpmaken van het industrie-terrein van San Nicolas wacht men nog steeds op de goedkeuring van de Nederlandse Regering.
Echter is het voorgedragen.
Als onderdeel van de eerste fase zou er ook een bedrijfsgebouw worden gebouwd in de Vrije Zone. Het bestek werd reeds aan de Antilliaanse Regering aangeboden en het projekten-dossier zal binnenkort worden overgelegd.
Gisteren werd er een opmerking in deze Raad gemaakt dat het zout-projekt van de baan was. Deze opmerking is reeds door een andere gedeputeerde weerlegd. Het zout-projekt is niet van de baan, Mijnheer de Voorzitter. Het zout-projekt werd reeds aanhangig gemaakt bij de Nederlandse Regering. Echter is niet een definitieve goedkeuring verkregen omdat de Nederlandse Regering opdracht heeft gegeven om een onafhankelijke studie te maken van het gehele projekt. Wij hebben onze eigen mening over de resultaten van deze onafhankelijke studie en wij zullen zeker bij de Nederlandse Regering blijven aandringen op verwezenlijking van zo'n belangrijk projekt voor Aruba. Veroorloof mij, Mijnheer de Voorzitter, onder de eerste fase te nemen de projekten die gefinancieerd worden met E.E.G.-hulp. De scholenbouw is reeds begonnen.
De brug bij het Spaans Lagoen is gegund. Hierover werden vragen gesteld die reeds door gedeputeerde D.G.Croes zijn beantwoord.

Alweer, Mijnheer de Voorzitter, geloof ik dat er een bijzonderheid is. Deze projekten worden in deze bestuursperiode uitgevoerd.
Verder zijn er nog op stapel bij E.E.G.-projekten, de bouw van een stationsgebouw. Wij hopen dat de openbare aanbesteding nog dit jaar zal afkomen. Echter, Mijnheer de Voorzitter, zullen wij opdracht geven om volgens E.E.G.-regels het bestek om te werken in percelen.
Dan het beroemde ziekenhuis-projekt. Het ziekenhuis-projekt is een projekt dat reeds lang in deze Raad ter sprake is geweest. Ik kan mij nog herinneren vanaf het eerste of tweede jaar dat ik raadslid werd, dat ik een uiteenzetting kreeg van de toenmalige gedeputeerde van Volksgezondheid over de voorlopige plannen van de bouw van een nieuw ziekenhuis op Aruba. Sedertdien is het ziekenhuis-projekt tekenjare in deze Raad ter sprake gekomen. Er zijn honderden veranderingen geweest in dit projekt. Telkens wanneer men meende dat dit projekt uitvoerbaar was, kwamen er nieuwe tegenslagen. Zo kon het gebeuren, Mijnheer de Voorzitter, dat op een gegeven ogenblik het eilandgebied via de Antilliaanse Regering zich tot de E.E.G. wendde voor financiering van een gedeelte van dit projekt. De E.E.G. stelde toen de eis dat zij een eigen onderzoek wilde instellen van de noodzaak van een nieuw ziekenhuis voor Aruba. Als ik mij niet vergis werd dit onderzoek eind 1966 volbracht door een inmiddels zeer bekend geworden persoon op de Antillen, de heer Laurent.
De heer Laurent kwam in zijn rapport tot een aantal conclusies die wederom wijzigingen brachten in de opzet. Zijn rapport werd in april 1967 aangeboden aan de Antilliaanse Regering en het Eilandsbestuur kreeg pas midden juli 1967 inzage van dit rapport.
Op de eerste plaats stelde de heer Laurent dat het ziekenhuis-projekt te groots was van opzet en moest worden versoberd. Hij kwam tot deze conclusie aan de hand van het bevolkingscijfer, dus van de groei van de bevolking in de loop der jaren. De groei van de bevolking heeft zich niet voltrokken volgens de prognose die wij hebben gemaakt ten tijde dat de studie voor het oorspronkelijk projekt werd gemaakt.
Op de tweede plaats, en dit is ernstiger, kwam hij tot de conclusie dat het beter zou zijn indien het ziekenhuis werd gebouwd op de plaats van het huidige San Pedro. Zijn voorstel hield dus wezenlijk in, dat er van een geheel nieuw ziekenhuis niet veel zou komen, maar dat een uiteindelijk resultaat voor Aruba zou zijn een uitbreiding van het San Pedro Hospitaal. Intussen was de aanbesteding van het ziekenhuis-projekt klaar en de aanbevelingen van het rapport Laurent vielen eigenlijk als een knuppel in het hoenderhok. Het Bestuurscollege beraadde zich over deze situatie en voor een ogenblik leek het alsof wij machteloos deze toestand moesten accepteren. Van alle zijden werd ons verteld dat het niet de bedoeling is om tegen het advies van een E.E.G.-deskundige in te gaan. Echter hebben wij de zaak meteen aangepakt en wij hebben een nieuw onderzoek laten instellen, in de eerste plaats naar de opzet, dus met de vereiste van een nieuw hospitaal voor het Eilandgebied Aruba gebasseerd op huidige gegevens. Op de tweede plaats hebben wij een onderzoek laten instellen door een stedebouwkundige die ons zou moeten adviseren ten aanzien van de beste ligging. De resultaten van deze studie zijn geweest dat onze adviseurs ons ten sterkste hebben aanbevolen om indien wij een grote investering gaan doen voor een projekt dat minstens 40 jaar moet meegaan, dat wij beter aan zouden doen een geheel nieuw ziekenhuis te bouwen op een geheel andere plaats.
Dus de adviseurs bevestigden de oorspronkelijke mening van het Bestuurscollege. Echter waren zij het wel mee eens dat de opzet moest worden verkleind, hetgeen intussen is gebeurd. Ten aanzien van de ligging werd ons aanbevolen om ook het oorspronkelijke terrein aan te houden.
Het is mij een voldoening de Raad mede te delen dat ons standpunt thans aanvaard is door zowel de Antilliaanse Regering, de Nederlandse Regering en door de E.E.G.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Ik heb een vraag gesteld en ik zou graag een antwoord willen krijgen. Ik heb niet kunnen begrijpen waar nu eigenlijk de ligging zal zijn van het nieuwe ziekenhuis.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: De ligging zal komen op de Eagle.
Ik heb deze uiteenzetting over het hospitaal gegeven, Mijnheer de Voorzitter om tot uitdrukking te laten komen dat hier weer een bewijs is geleverd dat het Bestuurscollege zeker geen traagheid te verwijten valt in de behartiging van de welvaartsprojekten. Stelt U eens voor, Mijnheer de Voorzitter, midden juli, als nieuw lid van het Bestuurscollege krijg ik een rapport in handen die te niet doet aan 8 jaar voorbereidingswerk door mijn voorgangers in het Bestuurscollege.
Acht maanden later zijn wij thans bijna even ver als gedurende de hele voorgaande 9 jaren. Dit is wel een bewijs dat dit Bestuurscollege geen traagheid kan worden verweten. Dit betreft slechts een van de tientallen projekten waarover in de loop der jaren slechts is gepraat en niets is gedaan.
Intussen zijn er enkele nieuwe projekten voorgedragen waarbij de aanbeveling is dat zij zullen worden gefinancieerd met restant-kredieten van de eerste fase. Deze projekten betreffen een aanvulling van de distributie-elektriciteitsnet, het zogenaamde transmissie-systeem dat verbinding vormt met de Elmar en tevens de ombouw en uitbreiding van een ander station te Barcadera. Dit onderdeel is ook reeds goedgekeurd en wij wachten nu op goedkeuring van het bestek.
Ook werd voorgedragen de financiering uit het restant-krediet van de eerste fase, het seinstation voor de haven van Oranjestad.
Rest mij nu, Mijnheer de Voorzitter, heel vluchtig een overzicht te geven van de projekten van de tweede fase, dus de projekten door ons de prioriteitslijst gegroepeerd en de uitwerking waaraan wij thans bezig zijn.
Op toeristisch gebied moet een begin worden gemaakt aan plannen voor een derde hotel. Er zijn kredieten aangevraagd tot een maximum van 8 miljoen voor de financiering van een derde toeristisch hotel.
Een voorlopige uitspraak is aangevraagd bij de Nederlandse Regering. Deze uitspraak is nog niet verkregen. Intussen gaan de onderhandelingen met deze hoteliers door en het is te verwachten dat binnenkort een beslissing, althans een voorlopige beslissing zal vallen.
Het projekt-dossier voor de waterzuiveringsinstallatie is ingediend. Nu wacht men op goedkeuring van Nederland.
Als onderdeel van onze prioriteitslijst wordt ook voorgedragen de bouw van volkswoningen. De bouw van deze volkswoningen zijn eigenlijk te verdelen in twee delen, namelijk het bouwrijpmaken van de terreinen en de bouw zelf. Het projekt-dossier van het bouwrijpmaken van de terreinen te Rooi Congo en Pos Chikito en Tarabana, zoals door een andere gedeputeerde naar voren gebracht is, is reeds gereed en zal binnenkort aan de Antilliaanse Regering worden aangeboden.
Ten aanzien van de volkswoningen zelf is het concept-dossier gereed en de verschillende vereisten worden door de betrokken diensten beoordeeld.
Ik maakte zojuist de melding van een waterzuiverings-installatie, Mijnheer de Voorzitter. Deze installatie heeft onze bijzondere aandacht. Het is bijzonder belangrijk in verband met de zuivering van het water voor hotels en voor de landscaping en daarna voor de golf-course, het projekt dat intussen ook is aangepakt.
Voor de aanleg van de wegen te Eagle Beach werd het projekt-dossier reeds aangeboden aan de Regering van de Nederlandse Antillen, terwijl de wegen voor Malmok, Westpunt en Mira Lamar op het ogenblik worden uitgewerkt. Dus deze wegen zijn heel belangrijk in verband met de uitkiezing van Westpunt als plaats voor een toekomstige golf-veld.

Water-distributie Palm Beach projekt-dossier is reeds ingediend.
Men wacht thans op goedkeuring van Nederland. Hetzelfde is het geval van de Vrije Zone en de jachthaven.
De Raad zal wel hebben gemerkt, dat het grote aantal projekten wacht, hetzij op goedkeuring van Nederland, hetzij op goedkeuring van de Antilliaanse Regering.
Men zal zich afvragen waarom deze vertragingen. Uit mijn betoog heeft men kunnen opmaken dat de vertragingen in de meeste gevallen zeker niet aan voortvarendheid van het Eilandgebied Aruba te wijten is. Maar ergens zitten er "bottlenecks". Dat hebben wij niet alleen onderkend maar ook de Antilliaanse Regering heeft dit onderkend, de Nederlandse Regering heeft dit onderkend en zelfs de vertegenwoordigers van de E.E.G., met wie wij besprekingen hebben gevoerd, hebben dit onderkend en zij zouden niets liever zien dat er meer bespoediging komt in de afhandeling van deze projekten. Door bespoediging is er ook een economisch voordeel te behalen. Ik wil hier een voorbeeld aanhalen.
De verkleine opzet van het hospitaal dat teruggebracht is van 350 tot 270 bedden is even duur als de oorspronkelijke opzet, volgens de laatste raming. Dit is alleen maar te wijten aan de kostenstijgingen in het tijdsverloop tussen het oorspronkelijke ontwerp en de tijd dat het gewijzigde ontwerp werd gemaakt. Dus ook uit economisch oogpunt is het gewenst dat de projekten zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd.
Dan zijn wij wederom aan een uitbreiding van de waterfabriek toe.
Wij moeten dit wel doen indien wij voldoende water willen blijven hebben voor levering aan schepen en zeker aan toeristische hotels die aan de Palm Beach zullen verrijzen. Ook dit projekt is reeds ingediend bij de Antilliaanse Regering. Tezijnertijd zullen wij ook moeten uitgaan tot uitbreiding van de elektriciteitscentrale. Echter is dit projekt even aangehouden totdat de behoefte zich reëel voordoet.
Bij de ontwikkelingsprojekten, Mijnheer de Voorzitter, hebben wij ook te maken met een aantal sociale projekten. Hieronder staan bijvoorbeeld, tehuis voor het geestelijke gehandicapte kind.
Dit tehuis wordt uitgevoerd in twee gedeelten. Een gedeelte wordt door de Stichting zelf ter hand genomen. Het is de bedoeling dat deze Stichting een school en een annex-dagverblijf instelt te Piedra Plat.
Het tweede gedeelte zal volgens de huidige plannen worden uitgevoerd wanneer het nieuwe ziekenhuis voltooid is en het San Pedro Hospitaal ter beschikking komt voor dit doel.
Het eerste gedeelte van dit projekt zal door de Stichting zelf worden uitgevoerd. Misschien is dit U niet helemaal duidelijk, maar deze projekten zijn eigenlijk "joint-ventures" van partidulieren en van de Overheid en er bestaan bepalingen dat particuliere stichtingen voor 1/4 moeten deelnemen in de financiering van dit projekt.
In dezelfde groep valt een rehabilitatie-centrum voor alcoholisten, waarover de heer Boekhoudt het had en het consultatie-bureau van het Wit Gele Kruis. Rest mij nog de heer Boekhoudt gerust te stellen dat ook Noord zijn aandeel zal krijgen. Tezijnertijd zullen de recreatie centra worden ondergebracht in de buurt-centra.
Dan zijn er projekten die nog in discussie zijn met Nederland en die in een zeer voorlopige stadium verkeren. Dat zijn dus tehuizen voor ouden van dagen en Fort Zoutman dat tezijnertijd zal worden omgebouwd in een museum.
De heer Mathew heeft geinformeerd naar het rapport van het Comité San Nicolas en hij vraagt wat het Bestuurscollege in deze doet.
Voor zover het op de weg van de Overheid ligt kan de Overheid zeer zeker meewerken aan de economische opleving van San Nicolas.
Het rapport dat uitgebracht is door het Comité bevat vele waardevolle aanbevelingen. Een van de aanbevelingen waarmee de Overheid onmiddellijk behulpzaam kon zijn was de instelling van een industrie-terrein.

Ik kan de heer Mathew de verzekering geven, dat financiering van dit industrie-terrein van San Nicolas reeds is aangevraagd.
Vele van de aanbevelingen van het Comité liggen op de weg van particulieren. Vele van de aanbevelingen zullen alleen maar tot uitwerking worden gebracht door de instanties, door het bedrijfsleven en door het handels- en zaken leven van San Nicolas, maar waar nodig zullen wij de helpende hand bieden. Ik heb mij reeds laten vertellen dat enkele particulieren aan het werk zijn geslagen en dat binnenkort enkele speciale voorzieningen zullen worden voorgesteld voor San Nicolas.
De heren Leo en Werleman hebben de wenselijkheid naar voren gebracht van een fonds voor kleine industrieën. Ook een dergelijke fonds werd reeds eerder door een Eilandsbestuur in overweging genomen.
Het werd zelf voorgedragen doch kon niet door de Antilliaanse Regering worden overgenomen omdat de instelling van zulk een post volgens verklaring van de Landsregering haar eigen plannen zou doorkruisen ten aanzien van de economische ontwikkeling.
Behalve de projekten die met economische hulp van de E.E.G. en Nederland worden uitgevoerd is het Eilandsbestuur ook voortdurend bezig met het proberen om particuliere investeringen aan te trekken.
Ik kan de Raad de heugelijke mededeling doen, dat behalve Holiday Inn en de zogenaamde Swiss Chalet, die als gedeelte van het Meerjarenplan is voortgedragen voor financiering er ernstige belangstelling is getoond voor de bouw van vier hotel-projekten hier op Aruba. Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat alle vier gebouwd zullen worden, maar er zijn contacten gelegd met vier gegadigden, die als ernstig kunnen worden aangemerkt.
In dit stadium wil ik er niet verder op ingaan, omdat het nog strikt particuliere investeringen betreffen.
Er is ook contact met een elektronische vestiging, met een grote "jewelry casting"-maatschappij en een plastic-maatschappij en ook een verffabriek, die met belangstelling wacht op de afloop van de monopolie van de Antilliaanse verffabriek. Dus, Mijnheer de Voorzitter, stil hebben wij niet gezeten.
Er was nog een vraag gesteld door het geachte lid Oduber ten aanzien van de extra kredieten op de Rijksbegroting voor 1965 en 1966 ten bedrage van 26.8 miljoen Nederlandse guldens. In de Memorie van Toelichting wordt de mededeling gedaan, dat Aruba niet in aanmerking is gekomen voor medeprofiteren in deze gelden. Het geachte lid Oduber vroeg hoe dit komt. Mijnheer de Voorzitter, hij is misschien beter in staat om hierop te antwoorden, hoe het komt dat Aruba niet mede heeft geprofiteerd van gelden die beschikbaar werden gesteld indertijd door het Bestuurscollege toen deze huidige samenstelling nog niet bestond.
Echter, Mijnheer de Voorzitter, heeft een ander lid geinformeerd of wij daar iets aan hebben gedaan. Er is een brief gericht op het ogenblik waarin alsnog aan de Antiliaanse Regering wordt gevraagd wat de reden is of wat de redenen zijn waarom Aruba niet mede heeft geprofiteerd van deze extra fondsen terwijl er indicatie bestond, dat tenminste twee projekten van Aruba hiervoor in aanmerking zouden komen. Hoogstens kan ik aannemen, dat indien Aruba niet heeft medegeprofiteerd dat dan rekening gehouden is met dit feit, dus bij de samenstelling van de indicatieve lijst voor de Meerjarenprojekten tweede fase.
De heer Oduber heeft de vraag gesteld of er restant-kredieten over zijn in de eerste fase; zo ja, hoeveel? Hij heeft ook gevraagd of deze kredieten nog beschikbaar zijn. Uit mijn eerdere betoog is reeds gebleken dat er restant-kredieten beschikbaar zijn en om specifiek te zijn, Mijnheer de Voorzitter, kunnen wij op het ogenblik beschikken, volgens onze berekening, over 15.2 miljoen in de rendabele sektor en f.360.000. in de onrendabele sektor. Het is onze vaste overtuiging dat deze gelden nog steeds beschikbaar zijn. Tijdens de besprekingen in de commissie de Paus werd toegezegd, dat de restant-kredieten eerste fase beschikbaar zullen blijven.

Deze toezegging werd dus gedaan. Intussen zijn door een aantal gebeurtenissen de juistheid van deze toezegging uitgedragen.
Deze gebeurtenissen, waarvan U wel op de hoogte zult zijn: zijn de goedkeuring van de projekten van het transmissie-systeem en het onderstation Barcadera door Nederland ten laste van de eerste fase alsnog; de schriftelijke bevestiging van de Antilliaanse Regering dat het ongebruikte krediet van de luchthaven (bouw van de startbaan) beschikbaar zal blijven en ook later door de instemming van Nederland en de Antilliaanse Regering om de aanwending van kredieten uit de eerste fase voor de financiering van het ziekenhuis, hetgeen nog moet gebeuren.
Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat ik hiermede kan volstaan en dat ik alle leden van antwoord heb gediend.

DE HEER V.KOCK: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, ik heb een vraag gesteld over de vergelijking van de salarissen van Werkverschaffing met Dienst Openbare Werken, Telefoondienst en Water- en Energiebedrijf.

DE HEER M.CROES,GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, er bestaat bij de Werkverschaffing geen loonregeling.
Echter is het na de zojuist plaatsgehad hebbende inkrimping nodig geworden om de lonen naar beneden aan te passen.
Er is inkrimping geschied, dus de lonen moeten gelijkelijk benedenwaarts worden getrokken.
Hiermee is men thans bezig en het resultaat van deze loonverlaging zal worden gebruikt om naar analogie van de loonregeling Aruba, een loonregeling Werkverschaffing in het leven te roepen.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde. Mijnheer de Voorzitter, in de eerste ronde heb ik ook gevraagd wat de uitgaven van de Werkverschaffing zijn geweest aan lonen sinds januari 1968 tot zover mogelijk in het jaar.
Ik heb ook gevraagd welke nieuwe projekten ingediend zijn door het huidige Bestuurscollege sinds 1 juli 1967.

DE VOORZITTER: De gedeputeerde zal U dat in de tweede ronde beantwoorden, want hij heeft de gegevens nu niet bij de hand.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, voor verder betoog in de tweede ronde over uitgaven en loonkosten van de Werkverschaffing gaat het juist om dit bedrag.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Oduber heeft een antwoord hierop ontvangen als aanhangsel van de Memorie van Antwoord, en dat is voldoende om zijn betoog op te baseren.

DE VOORZITTER: Wij zullen U deze gegevens nog verstrekken, voordat wij beginnen met de algemene beschouwingen van de tweede ronde.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, na promer lugar permiti mi gradici Bo pa mi peticion cu mi a haci na Bo pa permiti mi papia ultimo como cu semper ta costumber den tratamento di hoofdbegroting e diputado di Finansas ta esun cu ta papia promer. Pero den e caso aki ami ta scirbiendo akinan y esey ta causa pa e bombardeo di e preguntanan cu mi colega Dokter Oduber a basha ayera nochi aki den.
Na un dado momento mi a kere cu tabata tiramento di klapchi tabatin aki den, Señor Presidente.
Señor Presidente, awe por fin nos a bay discuti e hoofdbegroting. E motibonan di e tardansa di e begroting mi ta kere ta muy conoci pa un y tur especialmente pa e miembronan di fraccion di oposicion pasobra Señor Finck fraktie-leider e tempo ey di Partido Patriotico Arubano a manda preguntanan por escrito.

Dia 11 di oktober 1967 Señor Finck a puntra pakiko e begroting ta laat. Den un termino di dos siman e a haya su contesta. Sinembargo lo mi pasa un rato riba e motibonan pa cual e begroting tabata laat.
Dia cu nos a subi den Bestuurskantoor tabatin, pa cuminsa, un onderbezetting den Financiën. Tabatin hende cu tabata cu vakantie, otronan tabata malo y tabatin hopi trabao atrasá. Té ainda mi kier participa Raad cu tin trabao atrasá den Financiën. Pa evita cualkier tardansa den futuro di un begroting nos ta studiando pa trece algun cambionan den e set-up di e departamento di Finansas pa asina e trabaonan atrasá por worde termina cu mas rapides.
Tambe mi kier a yama tur e miembronan danki pa nan palabranan di elogio na e trabaonan cu e Bestuurscollege actual a haci den e ultimo lunanan. Si encaso mi por lubida cualkier pregunta lansá aki den, mi ta pidi e miembronan pa hala mi atencion riba esey.
Señor Presidente, e begroting a worde critica cu e liquiditeitsprognose no ta representa nada y cu tin fout na cantidad eyden.
Señor Presidente, cu tempo e begroting lo demostra cu e ta basá riba realidad. Cu tin fout den un begroting no ta nada nobo.
Sigur, sigur Dokter Oduber sabi esey. Den tur begroting tin fout, tabatin fout y probablemente lo sigui tin fout. E pregunta ta cuanto peso e foutnan ta haci riba e begroting mes y riba Financiën.
E begroting di e aña aki, Señor Presidente, manera ta muy conoci tin un deficit di 700- y pico mil florin compara na e deficit di aña pasá di 2 miyon y pico florin.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, punt van orde.
Verleden jaar had de begroting geen deficit van 2 miljoen zoveel.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: E peso principal riba e begroting di e aña aki ta basa mas tanto riba rente y aflossing cu lo mester tuma lugar, gastonan cual a subi den e departamento di Onderwijs y un poco riba e sociale voorzieningen.
Señor Presidente, e posicion financiero di Aruba na e momento aki ta poco precario. Naturalmente no ta algo cu tur hende mester spanta cu Aruba lo ta bayendo bankroet. Ta algo muy comun den cualkier pais cu na un dado momento tin un situacion precario financiero.
Actualmente nos sabi cu na Merca esey ta pasando pero esey no kier meen cu Merca ta abao. Pa por mehora e situacion financiera di cualkier lugar mester bezuinig y trata di aumenta bo economia door di proyectonan local y proyectonan cu por bin di afor y cu mester worde atrae for di firmanan y industrianan di exterior.
Nos tabatin un peso extra, especialmente e ultimo lunanan di aña pasá cu e famado Werkverschaffing. Pesey a worde critica hopi biaha den e Raad aki como si fuera un maldad a worde haci.
Nos tabata kier yuda algun di e hendenan menos afortuna cu no tin trabao pa nan por a pasa un bon Pasco y Aña Nobo. Nos a realisa cu nos a bay un poco leuw di mas cu Werkverschaffing, pero nos ta spera cu muy pronto proyectonan lo start cu e hendenan por haya trabao na otro caminda. Promer cu mi contesta preguntanan haci pa varios miembro lo mi kier lesa un rato algo tocante e liquiditeitsprognose y na final lo mi bin pa contesta e honorable miembro Dokter Oduber.
Liquiditeits-prognose ta pa duna Raad un indicacion tocante interes cu mester tuma lugar riba e prestamonan grandi cu a worde haci y cu mester worde pagá. E liquiditeits-prognose poni den e aanbiedingsbrief ningun momento ta pa critica Bestuurscollege anterior. Segun nos ta util pa e miembronan haya un bista den e situacion financiera di e isla den su totalidad. Un prognose asina ta demostra cu por socede cu den un begroting cu un voordelig saldo mes, resultando den un rekening cu voordelig saldo, tambe por existi un deficit den cash.

Esaki ta algo cu un begroting na ningun manera no por mustra pa motibo cu e ta basa riba raming. Pero e ta di importancia sí pa haya sabi ki ora e tin entre otro e posibilidad pa fia placa pa financiá e trabaonan grandi. Ta conoci cu e liquiditeits-prognose tabata worde traha pero solamente un aña. Un overzicht asina nos ta kere no ta efecta en general e kredietwaardigheid, e confiansa di por haya un fiansa di e Territorio Insular. E fiadornan di placa ta dicidi pa nan mes cu nan por fia Gobierno cu of sin liquiditeits-prognose. Alcontrario di loke Señor Oduber a bisa Gobierno Central ta exigi un liquiditeits-prognose promer di duna e kasgeldlening di costumber di dos miyon y no ta accepta unicamente e begroting. Finalmente no ta claro pa nos con Dokter Dennert ta pretende cu e liquiditeits-prognose ta mustra cu Partido Patriotico Arubano a ehecuta un bon gobernacion cual ta un pretencion cu ta net contrario cu locual Señor Oduber ta bisa cu e prognose no tin ningun balor sin cu e por a menciona algun cifras.

Señor Oduber a puntra pa e liquiditeits-prognose for di dia promer di januari 1968. Esey ta f.1.969.000.

Señor Apolonio Werleman a papia tocante situacion di empleadonan na Ontvangerskantoor kendenan ta traha riba diasabra y e a puntra si no tabata posibel tambe pa laga e hendenan bin paga despues di ora di oficina. Nos lo studia e posibilidad aki of un otro areglo pa e empleadonan.

Señor Wijkie Maduro a puntra tocante "de Olde Molen". E suma cu tin menciona riba begroting pa "Olde Molen" ta representa solamente e gastonan normal cu e doño di e edificio ta worde confronta cuné ora cu e huur e edificio ey cu un otro hende.

En otras palabras e placa aki no ta representa ningun perdida di explotacion ni un bijdrage di e eilandgebied den e explotacion di "Olde Molen". E explotacion di "Olde Molen" ta completamente pa cuenta di e huurder y si tin perdida mes esey ta pa su cuenta.

Gobierno - tempo di findishi di "Olde Molen" - a cumpra "Olde Molen" pa Gobierno no perde e placa cu e tabatin aden.

Intencion di Gobierno ta pa bendé tan pronto cu turismo den bestemmingsplan di Palm Beach desaroya di tal manera cu e restaurant-night-club aki lo bira un exito comercial y cu lo tin interes di particular pa cumpré. E desaroyo di turismo ta tal cu seguramente lo ta posibel pa bende "Olde Molen" aki probablemente muy pronto.

Dokter Dennert a puntra cifranan tocante gunstgaven. E krediet pa aña 1967 tabata f.10.000,--. Uitgegeven té y cu februari 1968 f.9.726,32. Krediet pa aña 1968 f.10.000,--. Uitgegeven té y cu februari 1968 f.5.051,67.

Señor Alders a bisa cu ultimamente Land a tuma un fiansa di f.2.000.000 pa Aruba. Segun Landsverordening, kasgeldlening, Aruba lo haya un kasgeldlening di f.2.000.000 na un interes masha abao. Aruba ta tumé na januari y ta debolbéle na oktober na Landsregering.

Ta costumber cu Aruba ta haya e kasgeldlening aki solamente door di duna algun informacion tocante di e liquiditeit di e Territorio Insular di Aruba. Casualmente pa aña 1968 Gobierno Central no tabata dispuesto pa accepta algun informacion sino un gedetailleerde liquiditeits-prognose promer cu Aruba por a haya f.1.000.000 riba dia 8 di februari y e otro un miyon riba 29 di februari.

Señor Osbaldo Croes a remarca cu segun e aanbiedingsbrief lo no hisa mas belasting una vez ta scirbi den e Memorie van Antwoord cu Bestuurscollege ta studiando e posibilidad pa hisa mas retributie-rechten. Tin poco mal comprendemento pa parti di Señor Osbaldo Croes.

Belasting tin un banda retributie y rechten na otro banda. Nan no ta mescos.

Señor de Kort a splica e problemanan financiera di e chauffeurnan di taxi y autobus en coneccion cu diferente prijs di gasoline y e a pidi pa laga nan paga solamente pa e plaachi.

E chauffeurnan menciona, casi tur, tin un belastbaar inkomen.
Sin belastbare inkomen nan tin vermindering tarief di 50%. Si duna e grupo aki so vrijstelling, anto e lo bira un privilegio, locual ta prohibi pa ley. E piscadornan sí tin vrijstelling. Esaki ta stipula na e verordening di belasting pa boto.
Mi tin un otro pregunta cu Señor Oduber a haci tocante Sheraton Hotel en cuanto e suma over di e f.12.000.000. Esey ta worde gefinancieerd door di Aruven N.V. mes.
Señor Chance a bisa cu Raad mester worde respeta especialmente ora tin overschrijding di krediet y cu Bestuurscollege mester presenta esey na Raad promer pa goedkeuring. Mi ta duna Señor Chance razon y nos ta sigurélé cu nos ta haci tur posibel pa presenta tur caso di overschrijding di krediet promer na Raad pa Raad por aprobé of desaprobé.
Señor Presidente, awor mi kier pasa pa e preguntanan di Señor Oduber.
Señor Oduber a puntra cual ta e peso grandi cu tin riba begroting.
Cu tal peso grandi riba begroting uitgaven-niveau nos kier meen tur e gastonan riba begroting den su totalidad riba tur titels.
Ta sigur cu por worde anota cu e gastonan di hoofdstuk 3 di titel C remarcablemente ta mas halto cu den e añanan anterior cual ta demostra claramente kiko nos kier meen cu e peso grandi.
Segun Señor Oduber e begroting 1967 mester tabatin un nadelig saldo mas halto. Nos ta di opinion cu riba cada proyecto mester tin afschrijving irrespecto di ki manera e ta worde financia.
Tambe ta necesario cu tin un rente-bijdrage mes ora cu e proyecto drenta na vigor pa mas tarda un aña despues. Pa e proyectonan di primera fase esaki a socede solamente cu e proyecto uitbreiding Water- en Energiebedrijf, cu ningun otro mas aunke cu nan ta na uso caba.
Si tabatin rente-bijdrage, afschrijving pa e ultimonan menciona anto e begroting 1967 lo a mustra e nadelig saldo menciona riba pagina 3 di e aanbiedingsbrief den Memorie van Toelichting, esta f.2.304.000.
Segun Señor Oduber e voordelig saldo di e vorige dienstjaren mester worde usa pa e nadelig saldo di aña 1967.
E voordelig saldo di e paragraaf saldi van vorige dienstjaren no por worde usa pa cubri e deficit 1968 pa via cu e rekening 1967 na seramento di esaki sin duda lo tin tambe un deficit. Si e deficit 1967 ta e mesun suma, esta f.391.536 of mas anto e saldo menciona lo desparece automaticamente riba e reserve dienst.
Na pagina uno di e Memorie van Toelichting nos a menciona cu nos a haci limitaciones den varios sectornan. Señor Oduber a puntra den cual sector.
Manera Señor Oduber sabi cu na preparacion di e ontwerp-begroting tur dienst y afdelingnan ta entrega nan wenselijkheidsbegroting.
Den e wenselijkheidsbegroting sumanan, tin biaha, hopi halto ta worde gescrap pa via cu no tin e medionan necesario pa por ehecuta nan, aunke cu hopi di e obhetonan aki por worde considera masha util pa bin na vigor. Al fin y al cabo Bestuurscollege mester haci un choice di e varios posibilidadnan. Señor Oduber por comprende precies kiko mi kier meen. Mescos cu Bestuurscollege anterior sin duda mester a haci e choice aki aunke cu sigur a haci uso di tur e posibilidadnan menciona.
Ta e manera di traha aki nos kier meen.
Señor Presidente, a worde menciona tocante foutnan den begroting.
Foutnan den begroting no ta nada nobo. Esakinan ta socede aña tras aña.
Practicamente tur miembro di Raad sabi, y muy en especial mi colega Dokter Oduber cu tabata diputado di Finansas, sabi masha bon tambe con e presupuestonan ta worde traha.
E miembronan di oposicion awor ta bin cu remarcanan como si fuera cu tabata di promer biaha cu un begroting ta yen yen di fout.
Denpasado, Señor Presidente, tabatin foutnan y foutnan lo sigui presenta nan mes den un begroting. Begroting di Telefoondienst di aña 1963.
Kapitaaldienst, afschrijvingen f.146.965.

Aftrek van afschrijvingen in totaal f.168.491. Esey ta un diferencia basta grandi, Señor Presidente. Begroting di aña 1960. Post 2.09.03.1.49. Den e begroting f.250.000 y den e Memorie van Toelichting f.275.000. Den titel B tambe, den e verzameling di e kapitaaldienst f.50.000. Den e Kapitaaldienst cu ta bin den hoofdstuk ey mes, nada.
E di cinco wijziging den e begroting, post 3.12.03.01.4 verhoogd cu f.1.267.467,54 y post 6.01.03.0.85 verhoogd cu f.349.643,14.
E dos postnan ey mester tabata igual.
Den e mesun wijziging ey den e conteo total tin un verschil di f.27,--. Zesde wijziging di e begroting. Den e conteo tin un diferencia di f.9.003,--. Den e octavo wijziging e conteo ta f.393.318. E mester ta aumento f.384.038 y verlaging mester ta f.382.038.
For di e di nuebe wijziging verhogingen f.1.879.550. Esaki mester tabata f.1.887.050. E verlagingnan f.286.350 mester tabata f.278.850. Begroting 1967, post 1,01.03.0.23, esey ta esun cu Señor Oduber a papia di djéle na Centrale Tabuleerdienst. Ontvangsten Specificatie tin entre otro Dienst Openbare Werken f.56.500, na Water- en Energiebedrijf f.29.500. Den begroting di Dienst Openbare Werken e ta resulta di ta f.53.000 y den begroting di Water- en Energiebedrijf ta aparece f.27.000. Mescos cu nos ta haya cu e foutnan cu mi a caba di menciona no ta haci ningun influencia particular riba begroting, e foutnan cu Señor Oduber a menciona tampoco no tin ningun influencia particular riba e begroting di aña 1968. Den pasado semper e foutnan a worde coregi.ora mester. Y awor e foutnan di e begroting aki cu mucho gusto nan lo worde cambia. Tambe algo muy normal. Mi kier a agradeci Señor Oduber cu e a hala nos atencion riba e foutnan. For di esaki, Señor Presidente, mi por conclui cu Señor Oduber a haci un estudio muy profundo di e begroting.
Awor, Señor Presidente, mi kier a contesta specialmente e specificatie di e diferente postnan cu Señor Oduber a trece padilanti.
Duurte-toeslag op pensioen, post 2.12.01.0.28. Verwezen wordt naar de Memorie van Toelichting waar de reden van verhoging staat. Deze raming is nagenoeg nauwkeurig te berekenen, dus komt niet voor verlaging in aanmerking.
Post 1.12.01.1.39. Rentevergoeding Bedrijven. Raming zeer moeilijk. Het bedrag hangt geheel af van verloop van de ontvangsten en uitgaven, bedrijven en datum van overboeking der saldi der bedrijf.
Derhalve geraamd op basis van onder andere ervaringscijfers.
Post 5.01.08.0.53. Reserve aflossing en kapitaalsleningen.
Leidingstracée. f.48.372. Water- en Energiebedrijf f.5.527.508.
Haven Oranjestad en Barcadera f.223.680.
Luchthaven f.199.640,--. Economisch onderzoek f.12.300. Aruba Caribbean en Sheraton Hotel f.358.720. Totaal f. 6.370.230.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, mi kier a pidi diputado Lacle pa bay un poco slow cu e cijfernan. Masha danki.

DE HEER C.E.LACLE: Sigur, Señor Presidente. De aflossingen 1968 staan aan de uitgaven ter zijde.
Post 4.05.01.0.54 Bijdrage aan reserve dienst. Dit is de geaccumuleerde afschrijving vanaf het tijdstip van in gebruikname der nieuwe centrale. Bijdrage van de N.V. Aruven. Post 1.08.06.078.
Dit is de werkelijke rente welke de Aruven beschuldigd is voor de sanering der N.V. en uitbreiding met 80 kamers.
De uitgaven post is om te beginnen een rente wegens investeringen bij de Aruba Caribbean en Sheraton Hotel waarbij voorts het tot heden gebruikelijke systeem is gebonden.
Hierdoor zijn de rente-bijdragen na ontvangsten en uitgaven niet aan elkaar gelijk, maar met name gezien de in het verleden opgedane ervaringen met de Aruven komt dit ons als het meest juiste voor.

Post 4.11.01.1.09 Aflossing. Voorlopig is dekking opgenomen op hoofdstuk 5 nadat alles inzake eerste fase is geregeld zal zonodig een herziening worden gemaakt ten aanzien van de dekking der aflossingen.
De huidige oplossing is de beste, in aanmerking nemende, dat nog vrij veel op losse schroeven staat.
Hoofdstuk 12, paragraaf 1. Kapitaaldienst. Aruba staat in 1968 voor de verplichting voor het eerst af te lossen op een lening waarvan de opbrengst nog in geen enkele begroting voorkomt, hoewel deze lening reeds in 1962 werd verkregen. Dit is natuurlijk een onmogelijkheid welke werd verholpen, door alle verkregen en nog te verkrijgen leningen ten behoeve van de eerste fase, thans in hoofdstuk 11 op te nemen, waardoor uit dat hoofdstuk althans de verplichtingen blijken welk het eilandgebied heeft. Zonder verdere posten zou het geheel dan nog een onjuist beeld geven daar dan leningen zijn opgenomen zonder dat er enig projekt tegenover staat. Derhalve zijn tegenover hoofdstuk 11 als uitgaven veranderd op hoofdstuk 12 alle uitgaven tot 31 december 1967 op de projekten, eerste fase. Wellicht is dit in strijd met het letterlijke tekort van de comptabiliteitsvoorschriften. Maar hier tegenover staat dat al jarenlang een bedrijfsbegroting van de A.B.O. bestaat, waarin in strijd met dezelfde letterlijke tekst voor het saldo van de kapitaaldienst geen bijdrage ten laste van de algemene begroting is geraamd.
De f.69.000.000 zijn derhalve te beschouwen als een accumulatie van kapitaalsverstrekkingen welke tot 1967 hadden moeten plaatsvinden.
Wij menen dat dit in ieder geval in overeenstemming is met de geest van de comptabiliteitsvoorschriften.
Tenslotte zij hier nog bij vermeld dat binnenkort Uw Raad zal worden benaderd met de nodige begrotingswijzigingen voor de oude dienstjaren welke ondermeer uit het voorgaande voortvloeien.
Paragraaf 5 Leiding Telefoon.
De geciteerde afwijkingen zijn ook hier geheel toe te schrijven aan begrotingswijzigingen van oude dienstjaren welke wij U nog zullen voorstellen.
Post 3.11.01.0.09. Nominale waarde der afgesloten kapitaalsleningen. Deze post staat tegenover de kapitaalsuitgaven waarvoor er geen dekkingsmiddelen zijn aangegeven en waarvoor wij van plan zijn te trachten leningen op te nemen.
Post 3.11.01.1.40 Afgesloten kapitaalsleningen. Deze post stemt overeen met het totale bedrag der uitgaven eerste fase. Voor zover deze leningen zijn verstrekt zijn zij opgenomen op de door de heer Oduber bedoelde bijlage. Hierop kunnen echter nog niet verkregen leningen worden opgenomen, leningen welke wij verwachten in 1968 wel te krijgen en derhalve dienen ter raming.
Algemeen financieringsfonds. Het begin saldo hiervan is niet te specificeren tenzij een opstelling wordt gemaakt vanaf 1951.
Post 6.03.01.1.93. Kosten en disagio. De raming is niet te hoog.
De redenering van de heer Oduber gaat niet op. Behalve een lening van circa 10 miljoen voor rendabele projekten moet ook nog een lening van circa 10 miljoen worden gekregen voor de onrendabele projekten.
De berekening is dus gebasseerd op leningen tot circa 20 miljoen.
Post 6.03.01.1.92 Rente betalingen op leningen. Bij de opstelling der begroting werd voor de berekening der rente de laatste lening naar boven afgerond, waardoor het verschil ontstond.
Post 6.03.01.2.92 Rente betalingen bank Nederlandse Gemeenten.
De tikfout welke hier is blijven staan moet gelezen worden als 30 september 1968 en niet als 31 december 1967 waardoor het de heer Oduber wel duidelijk zal zijn dat hiervan nog geen exact bedrag kan worden opgegeven. De rente voor 1966 is nog niet betaald doch er dient rekening mee te worden gehouden dat deze onmiddellijk wordt opgeeist zodra de gehele financiering der eerste fase rond is en vast staat tot hoeverre

de rente-subsidie strekt, een kwestie waarvan de heer Oduber weet dat deze nog lang niet geregeld is. Bij de berekening van het bedrag van f.948.605 is veiligheidshalve uitgegaan van het voor Aruba meest ongunstige standpunt.
Post 6.03.01.3.92 Rente voor financiering onrendabele projekten.
De begroting is een raming van wat in 1968 kan en zal geschieden.
Derhalve mag niet worden aangenomen dat hetgeen in de begroting staat reeds is geschied. Met andere woorden het zijn ideeën.
Uitgaven voor onrendabele projekten die reeds geconsolideerd zijn, zijn onjuist doch deze consolidatie kan wel dit jaar worden verwacht.
Ten aanzien van de rente van deze projekten is gesteld, dat enkel interest a 3% tot 31 december 1966 bij het leningbedrag zal worden gevoegd.
Ten aanzien van het rente-percentage vanaf 1 januari 1967 tot de datum van consolidatie, alsmede de wijze van verrekening op betaling van deze rente is nog niets bekend.
Veiligheidshalve is ook hier uitgegaan van de ongunstigste toestand voor het eilandgebied, namelijk, dat de normale rente betaald zal moeten worden over een periode van 1 1/2 jaar, te weten van 1 januari 1967 tot en met 30 juni 1968 hetgeen zal neerkomen op het geraamde bedrag.
De mogelijkheid bestaat dat de condities gunstiger zullen zijn, doch wij achten het juist later een bedrag op de begroting te kunnen afvoeren dat wederom geconsolideerd kan worden met een direkt opeisbaar betaling waardoor geen saldi gevoteerd zijn.
Cu esaki, Señor Presidente, mi ta termina den e promer ronde.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de beantwoording op de vragen gesteld in de algemene beschouwing in de eerste ronde. Ik wil de Raad voorstellen om de vergadering te schorsen tot maandag morgen 9 uur en dan door te stomen, dat wil zeggen met in achtneming van lunch en dergelijke schorsingen, opdat wij maandag klaar komen.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering op maandag 25 maart 1968 om 09.15 v.m.

DE VOORZITTER: Thans heropen ik de geschorste vergadering van de Eilandsraad. Wij beginnen thans met de tweede ronde. Het woord is aan de heer Maduro.

DE HEER A.M.ARENDS: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Ik heb op een tweetal vragen, die ik in de eerste ronde gesteld heb geen antwoord gekregen. Voordat ik overga tot die vragen weer te stellen zou ik, als U het goed vindt, willen weten als ik aan de andere kant mag gaan staan om die vragen te stellen.

DE VOORZITTER: Waarom, Mijnheer Arends?

DE HEER A.M.ARENDS: Speciaal voor de Nederlandse Pers, Mijnheer de Voorzitter. Zij zitten hier vlak achter ons en het schijnt dat zij ons niet horen. Sommige mensen zijn vérziend. Misschien zijn zij vérhorend.
Is het waar dat in het verleden de belastingplichtigen geweigerd hebben rente op achterstallige belastingen te betalen?
Is het waar dat twee ex-gedeputeerden gedurende hun zittingsperiode alhoewel zij kinderloos waren toch kindertoelage hebben gekregen?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, is het de bedoeling dat wij nu overgaan tot het stellen van niet beantwoorde vragen?

DE VOORZITTER: Het lijkt mij wel gewenst, als U nog vragen had die niet beantwoord zijn, dat U die nu even naar voren brengt.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mag ik dat nu doen, Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: De heer Leest was al van plan U te gaan antwoorden over een punt, dat nog niet beantwoord is. Misschien gaat hij nu beantwoorden wat U juist wilde gaan vragen.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad mi debe Señor Chance un contesta riba e pregunta cu e a haci en cuanto e administrateur na Gezondheidsdienst. Mi por sigura Señor Chance cu Bestuurscollege ta asina leuw pa transferi un ambtenaar cu ya caba ta hopi bon na haltura di e trabao di administrateur, pero a bin cay net na e tempo di su transfer pa Gezondheidsdienst un hende malo y nos no por a hacié te ainda.
Pero ta nos idea pa haci esaki mas pronto posibel.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, mag ik dan overgaan tot het stellen van mijn vragen?
Ik had het Bestuurscollege gevraagd of zij ons een uitleg kon geven van de f.33.000, die op een post in de begroting stond voor benodigdheden van de Werkverschaffing. Bij de behandeling van de begroting van Openbare Werken werd door de betrokken gedeputeerde verklaard dat f.40.000,-- die op die begroting stond bedoeld was voor ijs en dergelijke voor de Werkverschaffing. Hoe is het mogelijk dat twee bedragen voor dezelfde benodigdheden op de begroting voorkomen?
Ook had ik gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, of het Bestuurscollege ons kon mededelen of zij bereid was om dezelfde richtlijn te trekken voor alle ambtenaren. Als er bepaalde ambtenaren zijn die zogenaamde "snipperdagen" krijgen in ruil voor dagen wanneer zij op feestdagen werken of dit niet gelijk getrokken moet worden voor anderen die het niet kregen maar wel onder dezelfde omstandigheden werken.
Er zijn nog andere vragen die niet beantwoord zijn, maar hierop zal ik in de tweede ronde terugkomen.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: In verband met de vragen van de heer Chance die niet beantwoord werden, wil ik van deze plaats de heer Chance het volgende mededelen in verband met de ijsverstrekking.
De aankoop van het ijs geschiedt door het waterbedrijf, afdeling 17 van Dienst Openbare Werken en komt ten laste van dit bedrijf, post 6.17.03.
De verstrekking van ijs door dit bedrijf wordt middels een bon-systeem geregistreerd en doorberekend aan verschillende afdelingen van de dienst.
Ook wordt aan andere diensten dan Dienst Openbare Werken ijs verstrekt, die aan deze diensten in rekening wordt gebracht en dus voor deze dienst op de algemene begroting is geraamd. Laatstgenoemde verrekening geschiedt via afdeling 28 van Dienst Openbare Werken.
Deze baten komen allereerst ten gunste van afdeling 17 waterbedrijf, ten laste van afdeling 28. Op afdeling 28 vindt de doorberekening plaats aan de betrokken diensten op de batenpost 5.28.65.
Bij Dienst Openbare Werken vallen de baten en lasten dus tegen elkaar weg en komen in de lasten op de algemene begroting tot uitdrukking.
Dus de post geraamd in de algemene begroting behoeft niet te kloppen met de begroting van Dienst Openbare Werken, omdat de betreffende dienst ook nog op andere wijze ijs kan verkrijgen dan via Dienst Openbare Werken.

Mijnheer de Voorzitter, het bedrag is voor ijs en water, zoals toegelicht in de toelichting.
In verband met de vraag van de heer Chance om nadere toelichting te geven omtrent effectieve werk bij de Haven- en Loodsdienst wil ik de heer Chance zeggen dat verschillende beroepen in werkelijkheid effectief uitgeoefend worden, wanneer dienstverlening wordt gevraagd.
Hierbij kan men denken aan bijvoorbeeld doktoren, loodsen en officieren van de sleepboot. Om in de gelegenheid te zijn hun werk te kunnen verrichten, dus effectief te zijn, moeten deze mensen zich gedurende bepaalde perioden beschikbaar houden. De lengte van dergelijke periodes houdt verband met het werkelijk te verrichten arbeid. Deze perioden van beschikbaarheid kunnen niet worden beschouwd als effectieve werktijd.
De standplaatstoelage voor de loodsen te Oranjestad betreft niet alleen een onregelmatige werktijd maar is ook officieel vastgesteld.
Gedurende de wacht doet de loods niet alleen zijn loodswerk maar tevens regelt hij de scheepvaart.
In verband met de vraag van de heer Chance omtrent "snipperdagen" wil ik de heer Chance mededelen dat voor wat betreft de zogenaamde "snipperdagen" kan worden medegedeeld dat een regeling in voorbereiding is in overleg met de Landsregering. Bij het in werkingtreden van deze regeling zal het verschil, door de heer Chance vermeld, worden opgeheven.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, om terug te komen op de vraag van de heer Arends of het waar is, dat in het verleden belastingschuldigen die achterstallige belasting hadden, geen rente hadden betaald, kan ik aan de heer Arends zeggen, dat dit nooit is voorgekomen. In geval een betalingsregeling wordt getroffen is op het desbetreffende stuk van de regeling altijd vermeld: behoudens rente en kosten.
Wat betreft de achterstallige belasting voor 1951 dit valt onder het Land. Over de kindertoelage van de gedeputeerde als zouden zij kindertoelage hebben gekregen, kan ik de heer Arends zeggen, dat dit een fout was bij Financiën. Fouten kunnen voorkomen en in de tussentijd is men bezig het geld terug te betalen.

DE VOORZITTER: Thans kunnen wij beginnen met de tweede ronde van de algemene beschouwingen.
Het woord is aan de heer Maduro.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, permiti mi promer duna un palabra di gradicimento y un palabra di elogio pa e contestanan, e defensa cu Bestuurscollege a trece padilanti en especial diputado Max Croes kende cu un defensa masha zakelijk a trece punto di bista di Bestuurscollege dilanti en cuanto e proyectonan.
Mi ta sigur cu e ta "the right man in the right place, and probably in the right party also". Tambe un palabra di gradicimento na e diputado di Finansas kende tambe a presenta su defensa masha zakelijk.
Tambe un palabra di elogio na e advisornan di Bestuurscollege cu seguramente a traha duro mes pa trece e contestanan pa e Raad aki.
Señor Presidente, esey no ta kita cu mi kier haci algun remarca tocante algun contesta cu a worde duna y algun observacion cu a ser haci.
Un di nan, por cierto, ta di e diputado di Enseñansa, Señor Betico Croes, dunando insinuacion cu ami lo ta comunista.
Tambe e a menciona cu mi ta hopi negativo.
Tocante su insinuacion en cuanto comunismo, esaki ta un palabra cu hopi biaha a ser usa cu ya mi a costuma cuné caba.
Ta conoci cu cada hende cu ta bringa pa husticia, especial husticia pa obreronan, ta worde califica como comunista. Seguramente mi no ta comunista ni tampoco mi ta simpatisa mucho e sistema capitalista.

Pero somewhere den e dos extremonan ey nos ideologia ta sinta.
Tocante cu ami ta negativo mi ta comparti ideanan di Señor Croes.
Mi ta muy di acuerdo cune cu mi ta negativo tin biaha. Prueba di mi negativismo ta su presencia den Bestuurscollege.
Señor Presidente, diputado di Openbare Werken a menciona cu no ta su partida so ta den Gobierno y pesey nan no por ehecuta cierto plannan, entre otro pa e hendenan di Werkverschaffing bay Dienst Openbare Werken.
Señor Presidente, esey segun mi no ta correcto. Mi no ta kere cu nos ta aki pa stroba plannan di ningun partida pa e worde ehecuta.
Esey si ta un posicion poco negativo.
Señor Presidente, tocante e aanvullingnan den e boticanan di e diferente districtonan unda cu e diputado concerni a bisa cu nan no por pone controle a ser bisa cu e controle ta hopi dificil.
Señor Presidente, mi ta convenci - awe mas cu nunca - cu lo mester bin un controle. Si nos sigui asina aki nos ta bay den un caminda unda cu nos ta proteha cierto accionnan cu nos sabi generalmente no ta permiti.
Señor Presidente, mi kier toca e punto aki atrobe pasobra mi a haya algun reaccion tocante djé y mi por comprende cu e cosnan ey tabata pasando pero si no bin un controle fuerte riba dje nan lo sigui pasa.
Por ta cu Dokter Dennert por duna nos un splicacion riba con e cos aki ta. Señor Presidente, loke si mi ta contra - y mi tin cu respalda e dokternan - cu un dokter den Gobierno ta cuminsa cu f.950,-- pa luna.
Segun mi e no ta un pago husto pa un dokter si e ta den dienst di Gobierno, compara cu un bonnetje-schrijver na Dienst Openbare Werken ken ta gana mil y pico florin pa luna sin ningun sorto di educacion.
Mi no ta kere cu nos ta husto si nos mester continua e posicionnan cu a worde tuma den pasado. E posicion cu Bestuurscollege a tuma cu nan no por bay den un botica di Gobierno pasobra esey ta un negoshi particular.
Señor Presidente, Gobierno tabatin un negoshi di tomati pa basta tempo caba y e ta un negoshi particular. Nunca e a produci nada tampoco.
Pero esey segun mi no ta un contesta, a lo menos e no ta satisface mi.
Tambe, Señor Presidente, nos ta mira cu den un empresa priva manera Lago, ora cu nan ta busca dokter - por cierto nan ta haya dokter - tin biaha nan tin cu elimina dokter pasobra nan no tin gana di bay bek, nan ta prefera di keda eynan pasobra nan ta haya un bon sueldo sin cu nan tin particulier praktijk y sin cu nan tin mester di botica pa haci uso di esey sin controle, sin nada. Y segun mi e hendenan ey ta haciendo un trabao sublime pa e empresa ey.
Pesey mi no ta mira pakiko Gobierno no ta tuma e mesun posicion eynan y e dokternan cu kier particulier praktijk nan ta bay den particular manera Dokter Dennert ken ta sinta akinan awor como particular.
Mi ta kere cu si un dokter ta traha pa Gobierno e ta lubida tur esakinan.
Laga nos duna nan un salario mereci di acuerdo cu nan capacidad, di acuerdo cu nan papelnan y di acuerdo cu loke etica ta rekeri.
Si un voorlopige P.P.K.-patiënt a bay cerca dokter particular y no na e dokter di Gobierno, esey lo coste 40% mas. Kier meen anto cu e dokter particular, ora cu e bay cumpra su remede e no por cumpré via e agencia, e tin cu cumpre via e botica, eyden anto mi ta kere ta sinta un verschil di 40%. Esey ta contesta di e diputado concerni. Ey nos ta mira anto e inhusticia, e circulo cerrado, cu mi a papia di djé, y mi ta spera cu e lo worde kibra muy pronto.
Tambe ta conoci, Señor Presidente, cu na botica nan ta bende te hasta monster y ora cu un hende a cumpre e ta reclama cu ta monster, e no ta dispuesto pa paga y e ta haya su cent bek. Mi ta kere cu esey ta fout.
Señor Presidente, mi kier hala atencion di Bestuurscollege y tambe di e hefenan di e departamentonan concerni pa bin mas pronto posibel cu un controle stricto y si por, manera mi a bisa awor ey tuma nan den dienst sin duna nan particuliere bedrijf y duna nan un bon sueldo cu nan por biba decentemente y cu e problemanan aki no mester bin.

Señor Presidente, segun cu mi a tende, mi no sabi cu ta berdad, tin trahadornan di estranheria ta bin regularmente aki pa traha, por ehempel, di Colombia. Mi kier sabi si nan ta cay bao di e Arbeidsregeling, ki salario e trahadornan aki tin y si nan ta cay bao di seguro social.
Ta parse cu den e caso aki atrobe tin un circulo cerrado unda cu ta cierto empleado so por haya e trahadornan aki di Colombia mientras cu tin otro empleado cu no ta haya e mesun facilidad. Si e ta bon pa uno lo e mester ta bon pa otro tambe, Señor Presidente.
Tambe segun mi tin entendi nan ta worde manda pa controle cerca un solo dokter. Esey no ta contra e libertad humana di un persona? Pakiko e mester bay controla cerca un dokter specifico? Esey atrobe ta un circulo cerrado. Por ta cu awor aki e circulo por worde kibra y un otro dokter particular tambe por check e hendenan aki. Di e trahadonan mi ta papia di e Colombianan cu ta bin na San Nicolas.
Solamente un grupo di trabao por haya e trahadornan aki. Tin otro cu ta pidi pa e trahadornan aki. Por ta cu e no ta bon pa e otro nan.

DE VOORZITTER: Kunt U misschien nog even aantekenen in welke werkkring deze mensen werken?

DE HEER F.L.MADURO: Segun mi nan ta bin pa bar-meisjes. Si tin ley, anto ley mester ta pa tur. Duna tur anto of no duna ningun, pero no un circulo cerrado eynan atrobe.
Señor Presidente, awe mi kier bolbe bisa cu aki na Aruba, vooral den e Raad aki nos ta bringa cu otro, a pesar cu mi ta kere cu oposicion ta zwak, pero nos ta bringando otro aki trahando riba un base minimo. Nos ta keda combati otro aki. Arubiano ta bringa otro aki na Aruba y Corsow ta bay goal, Señor Presidente. Nos ta come otro y nan ta bay padilanti keto bay. A bira tempo pa nos cambia e rumbo cu nos ta hibando awor aki. Segun mi, ya cu nos ta mira cu Corsow ta progresando y nos ta bringando aki cu otro, segun mi, a bira tempo pa nos lubida riba politica, lubida riba e cosnan personal of interesnan di partido y cuminsa conhuntamente traha pa nos lugar.
Si nos continua den e manera cu nos ta bay nos no ta progresa. Seguramente e Bestuurscollege aki den mi concepto ta mas mihor cu e Bestuurscollege anterior. Mi no tin duda alguno den mi mente di esey. Si nos compara e Bestuurscollege actual un pa un cu e Bestuurscollege anterior tin cu por traha mas mihor y tin cu por traha un tiki menos pero den su totalidad mi ta mira cu e caliber ta mihor cu esun cu tabatin den e College bieuw. Pero esey no kier meen cu esaki ta e ideal. Segun mi si nos cohe e mihor hendenan di tur partido y pone eynan den Bestuurscollege unda cu henter e Raad aki ta apoya nan y ta yuda nan den nan tarea, esey lo ta na beneficio di e isla aki, a lo menos pa e tempo cu nos tin nos dilanti ainda promer cu eleccion.
Señor Presidente, tin algun hende poco confundi. Por ta cu nan ta pensa cu Wijkie kier manda of Wijkie kier haci tur cos.
Nos tur aki den kier bringa pa un Aruba mihor. Nos tur tin interes di Aruba na pecho. Pakiko nos tur tin é na pecho y na boca y nos no kier coopera cu otro? Segun mi, a pesar cu nos tin mayoria aki, ta necesario cu ta bin un brede basis. Esey ta doel di mi posicion cu mi a tuma den e begroting aki. Por ta cu no ta posibel. Por ta cu ta un ideologia. Por ta cu ta un locura di mi pero ami ta kere cu asina ey lo ta mas mihor pa Aruba.
Señor Presidente, nos ta mira aki den Memorie van Toelichting di aña 1967 unda cu Bestuurscollege anterior ta bisa cu tanto palabra riba pagina 3, "De regeling van de financiële verhouding tussen het Land en het Eilandgebied werkt niet bevredigend. Zij houdt immers onvoldoende rekening met de specifieke problemen en veranderende behoeften van het eilandgebied".

Mas abao, Señor Presidente, ta sigui, "wij denken daarbij aan de volgende mogelijkheden:

a. Herverdeling van de belastingsopbrengsten, waarbij rekening wordt gehouden met de groei en omvang van het onderwijs.
b. Het Land subsidieert het onderwijs c.q. een gedeelte daarvan. Wij denken hier bijvoorbeeld aan de regeling, zoals die bestaat in Nederland, alwaar het Rijk in belangrijke mate de gemeenten financieel steunt in de kosten van het onderwijs".

Señor Presidente, cu e areglo financiero entre e Territorio Insular di Aruba y Gobierno Central no ta satisfactorio ta opinion no solamente di e Bestuurscollege aki sino di e Bestuurscollege pasa tambe.
Pero e motibo pakiko ainda no por regla e asunto aki ta pasobra cu nos no ta uní. Si nos ta uni mi sabi sigur cu pa interes di Aruba esaki por worde regla un poco mas satisfactorio. Mi ta muy di acuerdo cu e posicion cu Señor Betico Croes a tuma en cuanto e gastonan di educacion cu Gobierno Central tin e wetgeving den su man y cu segun mi e no ta kita nada for di nos autonomia si nos duna nan henter onderwijs mes pa nan carga e peso financiero. Ey nos ta scapa 8 of 9 miyon cu nos por pone pa turismo, den hotel of den industria.
Señor Presidente, sin kita nada di nos autonomia nos ta gana 8 pa 9 miyon florin cu nos por usa. Mi ta dispuesto na tur momento pa duna Land e consecuencianan financiera. Esaki ta en contra e opinion di mi compañero Señor Chance.
Señor Presidente, si en caso e tratamento aki no yega na un decision anto esey no ta manera oposicion a trece padilanti, un motie van wantrouwen contra Bestuurscollege. Alcontrario, Señor Presidente, manera cu mi a bisa caba e Bestuurscollege aki ta mas mihor cu esun anterior pero esey no ta kita e motibo pa hacié mas mihor ainda.
Tocante e trecemento di slachtvee for di Colombia of Venezuela, Señor Presidente, aki atrobe mi mester constata cu tin un circulo cerrado cu ta un par di hende tin é den nan man y pa e motibonan ey nan no por trecé di Colombia of Venezuela. E circulo aki, Señor Presidente, mester worde kibra.
Tambe loke Señor Chance a remarca en cuanto e sleepboot di Lago mi kier bisa cu por ta cu Señor Chance tin mas conocemento di e materia ey pero si ta berdad cu ta e areglo cu Lago no ta satisfactorio, Señor Presidente, anto mester tuma pasonan pa trecé den e liña correcto. Conociendo Lago mi ta casi sigur cu nan lo accepta cierto demandanan husto di Bestuurscollege.
Señor Presidente, mi kier papia un rato asina riba e liquiditeitspositie di e eilandgebied, a pesar cu a ser bisa di otro banda cu e no ta correcto y cu Gobierno sabi di zorg pa e liquiditeitspositie ta bay bin den un bòn posicion den futuro. Laganos no gaña otro.
Si nos continua asina, Señor Presidente, nos liquiditeits-positie no ta bay ta asina rooskleurig y si nos no tuma medidanan necesario op korte termijn nos ta haya nos den problema den futuro.
Señor Presidente, mi a bisa aki den algun luna pasa cu lo tabata mihor cu e 8 of 9 miyon cu a worde gasta cu Werkverschaffing cu esey lo a bay den un proyecto di un of dos hotel unda nos por a crea 300 of 400 job permanente. Awe nos ta bolbe bin adilanti atrobe cu placa pa Werkverschaffing. Aki 10 aña, Señor Presidente, nos lo a gasta 10 miyon florin den e 10 añanan aki si nos bay den e mesun direccion y nos lo no a gana nada. Nos lo no a crea nada permanente. Si nos haci un sacrificio, y cu esey mi no ta papia di Werkverschaffing so, pero mi ta papia di un sacrificio en general di henter e aparato gubernamental.
Si nos haci un sacrificio di baha gasto y usa e placa aki pa crea trabao permanente anto aki 15 of 20 aña nos por bin para riba pia y saca nos mes for di e posicion financiera malo cu nos ta aden.

Señor Presidente, pakiko nan a laga net awor, cu tratamento di begroting, e hefe di Financiën bay cu buitenlandsverlof?
Segun mi e dienst no tabata permiti, ya cu nos tur sabi cu tin hopi atraso y man-power ta corta den e dienst eynan, y net awor aki e ta bay cu buitenlandsverlof. E consecuencia ta cu e waarnemend hoofd a haya un nervous breakdown. Mi por comprende. Ta un peso duro, Senor Presidente, y mi no ta kere cu esey mester a pasa. Nan mester a tené té despues di begroting.
Señor Presidente, mi ta masha contento di tende for di diputado Dominico Guzman Croes cu e ta di acuerdo cu mi cu e productividad di e trahadornan den servicio di Gobierno di Aruba ta masha abao y cu nan lo haci nan posibel pa hisa e productividad aki. Mi ta haya cu esey ta un reaccion positivo riba loke mi a papia.
En cuanto e Hydroponics, Señor Presidente, a worde papia tanto di djé aki den pero ta keda na papiamento y e farm ey ta sigui continua.
Segun mi esey tambe ta un di e negoshinan particular pero aki den sí Gobierno mester drenta. Den artikelsgewijze behandeling lo mi bin pa voté afor completamente.
Señor Presidente, nos no tin cu papia solamente aki den cu nos kier pa Aruba progresa, nos tin cu actua tambe. Pesey mi ta spera cu den esaki henter e Raad lo bay di acuerdo cu mi posicion anto ora cu mi ta bisa pa nos progresa lo mester bin, cuesta loke cuesta, un brede basis pa nos por traha satisfactoriamente y pa nos por haci nos posicion contra Corsow un tiki mas fuerte. Segun mi esaki ta e caminda cu nos mester encamina aunke cu nos tin mayoria, aunke cu nos por bisa cu nos ta lap e oppositie na nos laars. Nos por bisa cu nan por wel di bay cas pasobra nos ta manda pa voto cu ta 11. Y e oposicion cu nan a voer den e begroting aki ta masha zwak. Ami a voer mas oppositie cu e banda ey mes cu excepcion di e fraktie-leider cu a bin basta fuerte y technico mes. E a bin purba di habri begroting for di otro. Pero di otro banda e diputado di Finansas, Señor Casper Lacle a contra-aresté y e a pasé completamente. Señor Presidente, un biaha mas mi kier pidi e Raad aki pa pensa bon riba e asunto aki y laga nan consenshi traha y no nan ideologia politica. Laga nan consenshi traha riba e posicion cu ami a tuma den henter e begroting aki y cu awe mi a yamé na e nomber mereci. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, miembro di Raad, Señor Poi Werleman a papia tocante trahamento ariba diasabra na Ontvangerskantoor y en cambio di esey e personanan cu ta traha ta haya e diabierna liber. Segun mi, Señor Presidente, no ta na Eilandsontvangerskantoor so nan ta traha diasabra. Na Burgerlijke Stand mescos ta socede.
Tur siman e kantoor ta habri y en cambio di esey e personal cu ta traha di 8.30 té 12 di merdia ta haya liber e siguiente diabierna merdia di 1 or pa 4.30 or. Esey ta algo cu segun mi no ta husto. Bo no por traha tres ora of tres ora y mey y haya e mes tres ora y mey bek pa loke bo a traha. Sikiera bo por hayé 1 1/2 mas hopi di loke bo a traha.
Papiando riba diferente aspectonan di diputado, entre otro, diputado Tommy Leest a bisa cu nan ta deliberando en cuanto electrificacion di diferente barionan entre otro Rooi Bosal, Rooi Taki, Butucu, Weg Fontein, etc. Señor Tommy Leest a bisa tambe cu Elmar ta exigi un garantia pa e lugarnan no rendabel. Kiko ta pará di e lugarnan rendabel?
Elmar ta contribui algo na Gobierno pa e territorionan ey of ta Gobierno so tin cu contribui pa e territorionan no rendabel?
Loke diputado Betico Croes a bisa di e Sport Centrum pa Santa Cruz lo mi kier puntra si e conversacionnan a cuminsa caba of nan tin e plan pa habri conversacionnan of ta na conversacion so ta keda.
Te aki, Señor Presidente, masha danki.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, hopi a ser papia, elogionan a ser duná na Bestuurscollege tanto pa banda di oposicion, na momento dado, unda cu contestanan sano a worde duná como pa banda di partidanan cu ta sostene Gobierno. Pero tambe hopi critica a ser lansa atrobe, pa banda di oposicion en especial, aunke cu Señor Maduro ta bisa cu nos ta zwak, pueblo ta kere cu nos a bin hopi fuerte pa critica locual mester ser critica na un manera sano y hustifica.
Tambe, Señor Presidente, di banda di partidanan di Gobierno nos por a mira na momentonan dado cu diferente miembronan di partido cu ta sostene Gobierno a lansa criticanan cu seguramente a worde accepta y a worde comproba door di Bestuurscollege.
Ariba locual Señor Frans Lodewijk Maduro a bisa tocante mal uso di auto di dienst, Señor Presidente, Senor Guzman Croes diputado di Dienst Openbare Werken, a accepta cu den diferente caso mal uso di auto di dienst ta worde haci y mi kier a puntra en cuanto esey, Señor Presidente, si ta berdad (segun mi ta berdad) cu por ehempel un pick-up D-643 aparentemente ta mescos cu un propiedad di e chauffeur cu ta manehele.
E chauffeur cu ta maneha e pick-up ey tur dia ta keda cuné na cas y tambe na fin di siman. Kende e persona ta no ta interesante sino e hecho. Ta pasando awor aki cu e persona ey tabatin tres dia malo na cas siendo cu segun lenga di hende, e pick-up a keda na cas durante tres dia. Esey ta un mal uso, pa no papia di abuso di autonan di dienst.
Señor Presidente, diferente aspecto educativo a worde treci dilanti door di diferente miembronan di Raad. Mi no kier bay mucho den detayes di esey, Señor Presidente. Mi kier remarca solamente cu na un momento dado Señor Betico Croes, diputado di Enseñansa a bisa cu esaki ta den man di Gobierno Central. Tur hende sabi cu e wetgeving di Enseñansa ta den man di Gobierno Central pero no mester bisa solamente cu ta den man di Gobierno Central.
Señor Betico Croes a bisa constantemente cu Gobierno Central no a informa Bestuurscollege nada tocante esaki. Si esey ta berdad, Señor Presidente, anto ta deber di Bestuurscollege pa bay papia cu Gobierno Central pa mira na unda nos ta yega.
Manera mi a bisa, Señor Presidente, mi no kier bay mas den detayes. Señor de Kort a bisa cu mester bin scholencomplex unda cu tur clase di school ta bin hunto, unda bo no ta haya un M.O.-leraar cu ta bay mey ora di tempo cu Godsdienst. Tristo cu un persona asina mester remarca algo tocante ensenansa. Mi kier consehéle solamente di lesa "Chuchubi" y mira kiko "Chuchubi ta bisa tocante su posicion na Voorlichtingsdienst. Tambe un remarca di diputado Leest a ser haci na mi adres, confirma y comproba pa su colega diputado Betico Croes, na unda cu mi a bisa cu, segun Senor Leest, a papia un mentira. Esaki tabata en cuanto e falta cu nos tin awor aki di un school-arts.
Mi kier a bisa esaki un biaha mas, Señor Presidente. Muy probablemente den furia di mi speech kisas mi por a bisa algo cu no ta correcto y pesey mi kier a trece esaki un biaha mas padilanti.
Manera nos sabi nos tabatin dos school-arts. Na un momento dado uno a kita di su mes pa motibonan familiar y e otro mester a kita di trabao pa motibo cu e a haya un presion ariba su consenshi y ora cu e presion a yega e persona aki mester a trece un huicio personal dilanti y segun su derecho personal e a tuma e paso cu e ta kere cu ta bon.
Bestuurscollege practicamente ya tabatin e dokter di Savaneta caba. E dokter ey a bin Aruba y a accepta pa tuma e puesto na Savaneta. E a bay bek Suriname pa warda su nombramento. Pero promer Bestuurscollege mester a tuma nan vengansa di politica riba e schoolarts door di plaats e over na Savaneta pa asina kita su raadszetel.
Esey tabata e intencion manera Prensa ta bisa y manera hopi hende ta bisa.

E cos ey tin un manera cu nos tur ta kere cu esey tabata e intencion di Bestuurscollege pa kita e raadszetel di djéle pasobra si e bay bek Savaneta cu e praktijk di armenzorg e no por ta miembro di Raad segun ta poni den Eilandenregeling. E schoolarts aki por a bay ambtenarenrechter tambe y e por a gana su caso tambe mescos cu tur ambtenaar te awe a gana nan caso. Pero esey lo kier a meen cu pueblo di Savaneta lo a keda sin un dokter vast. Mas prueba cu tur e cosnan aki tabata pa motibonan politico. Menos di 3 siman despues e schoolarts aki a tuma su retiro, ata Savaneta a haya un dokter vast.
Mas leuw ainda, Señor Presidente, te awe Paradera no a haya su distriktarts aunke cu lunanan pasa nos a vota placa pa esey.
Diputado Tommy Leest a declara den e sala aki cu ta bira mas y mas dificil pa haya dokternan pa accepta puestonan den Gobierno.
Esaki anto ta demostra e acto di politica di e Bestuurscollege aki y con cu nos kier biré asina e ta keda. Y door di haci esaki nan a perhudica e muchanan di school.
Señor Presidente, en cuanto Werkverschaffing mi a menciona ya caba diferente cosnan. Señor Max Croes, diputado di dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg a bisa cu un persona masculino no a cumpli cu su deber debidamente y segun mi a comprende esey ta e motibo cu nan a dunéle su retiro siendo cu e persona aki tabata den posicion di su mulo-diploma unda cu e a haya trabao na dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg y nan a retiréle.
Na un momento dado a bin un otro persona femenina. Awor mi kier puntra si ta berdad cu e a worde accepta como maatschappelijk werkster.
Tambe mi kier puntra ki clase di diploma e persona aki tin.
Señor Presidente, mi kier a menciona algo cu, na mi parecer, ta masha inhusto. No inhusto pa e persona, Señor Presidente, sino inhusto pa cu e hecho. Señor Presidente, dia 15 di maart di aña 1968 a bin un Eilandsbesluit 3346. Akinan e besluit ta bisa cu pa 5 dia un persona por haya un suma na overtime di f.274,32.
Señor Presidente, es decir, pa un siman e persona ey ta haya e suma menciona pa overtime, siendo cu e persona ey ta ganando un sueldo di f.3,50 pa ora. Es decir cu durante e siman ey e persona ey ta gana 40 ora multiplica cu f.3,50. plus e f.274,32, cual ta sali mas o menos un suma di f.82,-- pa dia. Mi no ta menciona esaki pasobra mi no kier pa e persona ey gana placa asina. No, Señor Presidente, mi no tin nada contra. Pero mi ta constata pakiko nan mester a pone un persona cu ta ganando f.3,50 pa ora haya e overtime aki. Pakiko nan no a pone un persona cu ta ganando, por ehempel, f.1,40 of 1.92 pa ora?
Pakiko esaki mester a bin den un Eilandsbesluit?
Señor Presidente, lo mi ta masha corto, mi no kier bay mas leuw.
Sino un cos contra decencia parlamentario so mi kier a menciona na unda nos por a mira diarazon, siman pasa unda e presupuesto di Water- en Energiebedrijf no a pasa. E a worde aangehouden pasobra e votonan a staak manera nos ta bisa. Decencia parlamentaria, Señor Presidente, tur parti di mundo ta exigi cu e diputado concerni mester a tuma su retiro y bisa, "Señores, masha danki, mi ta mira cu mi no a haya e mayoria di voto pa pasa e presupuesto aki". Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, cu atencion y pasenshi mi a sinta scucha varios oradornan, miembronan di e Conseho aki, lansa preguntanan na e diputadonan y Bestuurscollege. Tambe mi por a constata cu Bestuurscollege a bin bek cu tur e contestanan.
Hopi di nan tabata contestanan positivo y concreto. Mi por a constata tambe den e forma di Bestuurscollege, compara cu e anterior caminda den pasado e trabao grandi di e begroting aki tabata cay hopi ariba nos Voorzitter. Awe nos por weita cu e Voorzitter tin un tempo basta alivia aki den y cu nos Bestuurscollege individualmente a contesta e varios preguntanan lansa na nan.

Esaki ta nifica cu ta duna nos Bestuurscollege un status mas independiente caminda e Voorzitter, kende ta e homber mas importante ariba Aruba tin un chens pa dedica su mes mas tanto na su familianan y na cosnan cu e mester hàci na interes di Aruba. Esaki ta prueba caba cu nos Bestuurscollege, individualmente, a yuda caba e presidente di Raad aki cu e trabao pisa cu tabatin den pasado.
Cuminsando pa analisa varios comentario cu a worde bisa aki den locual mi por constata tin hopi factornan positivo y negativo, mi por bay bek na mi colega Dokter Dennert kende a trece padilanti un discurso masha interesante y masha constructivo.
Algun politica, naturalmente, pero mi ta felicité pa su manera di presenta su mes na e tratamento di e begroting aki.
Tocante mi comentarionan di promer ronde en cuanto nos historia politica caminda cu mi a referi na e historia di mi partida mi a tende tambe di Señor Osbaldo Croes, kende a defende su punto di bista riba loke nos ta yama e "oude zweer". E herida di e formacion di e politica di Antillas den cual mi partida a hunga e rol mas grandi.
En bista di esaki mi por a tende tambe for di Señor Osbaldo Croes e palabranan cu Nacionale Volks Partij tabata contra Aruba.
Nan tabata enemigonan di Aruba y cu awe e constelacion politica ta asina bieuw ta pa.causa di e tratamentonan e tempo ey. Lo mi no kier bay mucho den detayes pasobra mi kier laga esakinan pa e historiconan scirbi ariba tur esnan cu a contribui na realisacion di nos autonomia y nos Eilandenregeling. Sí mi kier haci un remarca muy breve cu mi no ta comprende e politica contemporario. Constelacion politica di Antillas a bira un cos awor cu tin hopi pregunta riba mi cabes.
Den Staten nan ta forma un brede basis, zogenaamd cu 427 voto y tres N.V.P.'ers. Si nos bay bek den historia den comentario di Señor Osbaldo Croes kende ta bisa cu Nacionale Volks Partij ta contra Aruba mi ta puntra si e mayoria di Nacionale Volks Partij den Staten no ta forma parti di e Gobierno cu e ta cuné actualmente?
A base di esaki, mi ta kere, tin e motibonan tras di esaki pa por tin un clase di scheve situatie. Nos por a weita cu un di e miembronan di Staten di su partida a abandona nan y nan a keda solamente tres sinta den e seccion cu ta goberna Antillas actualmente.
Contrario di esaki mi por a constata, y pa refresca memoria un biaha mas di e Raad aki, mi kier bay den notulennan y mi kier splica un poco numa ariba nos conseho aki, ariba nos Eilandenregeling, kiko a worde haci y ki impresion nan tabatin di parti di Corsow. Na Corsow nos por a weita den e begrotingsbehandeling den Staten caminda cu fraktieleider di Democratische Partij, Señor Braam na aña 1966, dia 16 di februari a bisa e siguiente remarca na Meester Torres den Staten.
"De heer Torres sprak over wetsonzekerheid en al die grote termen. Ik zou de heer Torres willen verwijzen naar de notulen van 6 maart 1950 waar er gedebateerd werd door de heer Da Costa Gomez over de paritaire gedachten. U weet, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Da Costa Gomez voorstander is geweest van 8 - 8, waartegen de democratische partij zich heeft verzet". Esaki ta preto riba blanco y djies pa pone e recordnan straight. Mi no kier bay den debate pa tuma parti pa e partidanan di Corsow pasobra nos no tin ningun laso ni ningun compromiso cu ningun partida politico na Corsow. Pero esaki ta djies pa refresca memoria con nos a sali perhudica den e partimento di zetelnan den Staten di Antillas.
Señor Presidente, esaki ta pa mustra cu Aruba a sali de dupe for di esaki. Actualmente nos ta bolbe sigui e mesun caminda aki den.
Nos ta bolbe busca modo di habri oude sweernan, caminda cu nos tur aki den conhuntamente ainda ta contribui na errornan.
Durante e tratamento di e presupuesto aki nos por a tende hopi sonida.

Nos por a tende Señor Maduro grita pa un brede basis y cu pesey e a hunga su politica aki den. Mi kier puntra, un brede basis riba eilandsniveau of un brede basis riba landsniveau? Mi ta weita cu tin un problema en berdad pero mi ta spera cu na debida tempo Señor Maduro lo bin cu ideanan pa soluciona e problemanan politica cu nos tin den Antillas y lo mi aprecia masha hopi si nos por haya e ideanan aki, cual ideanan probablemente ta pa interes general di Antillas. Promer cu mi sigui riba esaki mi kier bin bek riba varios comentario positivo cu a worde haci pa miembronan di e Conseho aki. Nan a papia masha hopi di e deseo pa economisa y di e deseo pa corta gasto y di e placanan cu ta worde gasta malamente manera mi compañero Alders a caba di bisa. Pero ami kier remarca tambe cu awe aki den a keda remarca cu durante e tratamento di presupuesto aki e deseo conhuntamente di henter e Conseho aki ta pa economisa y mi ta kere cu tur hefe di departamento y ambtenaar y adviseurnan aki den ta weita e deseo aki y por a constata esaki segun deseo general di pueblo. Si nos bay bek pa mira e medidanan cu ta worde poni pa cobra placa di belasting y pa cobra impuesto riba e pobernan y cu hopi biaha tatanan di familia mester sacrifica alimento pa nan yiunan pa por contribui na gastonan di gobernacion door di paga belasting anto nos ta haya sabi cu pueblo cu ta paga belasting ta haciendo un sacrificio enorme pa contribui asina na gastonan di Gobierno.
Pa e motibonan aki mi ta kere cu cada ambtenaar, cada empleado di Gobierno, cada hefe di departamento mester studia medidanan pa economisa pasobra e pueblo aki no solamente ta haci un sacrificio, pero e pueblo aki ta enfrentando un presion economico. Aruba ta den un tempo dificil.
Aruba ta den un tempo mas duro cu nunca pasobra actualmente tin hopi desempleo y hopi problema. Si nos limita nos tempo na politica y defende partida mientras tanto cu pueblo ta sufri mi no ta kere cu nos como representante ta contribui ningun momento na bienestar di pueblo en general. Pesey mi ta haci un apelacion fuertemente atrobe weitando e presion di e Conseho aki den su totalidad, tanto oposicion como partida di Gobierno, hendenan cu ta enfasa ariba un Gobierno economico, mi ta kere cu den e añanan venidero esaki lo mester por tuma lugar. Lo mi wak esaki cu optimismo y lo mi spera cu tur e hendenan den departamentonan di Gobierno lo bin cu ideanan constructivo pa nos por economisa nos presupuesto y pa nos trece menos gasto riba schoudernan di e pueblo.
Tocante otro sugerencianan cu mi a tende mi kier gradici e diputadonan, Señor Betico Croes, pa su splicacion total di e situacion y tur e otro diputadonan cu a papia y duna un splicacion financiero economico di nos isla y tambe di Meerjarenplan.
Tocante Meerjarenplan mi kier bisa cu mi ta spera cooperacion total di tur esunnan cu ta responsabel di esaki y mi ta spera cu e plannan aki lo worde ehecuta pa bienestar general di Aruba pa nos por enfrenta asina e periode dificil aki cu e plannan y cu nan por contribui na economia di nos lugar.
Tocante economia mi a tende caba varios comentario ariba turismo.
Ariba esaki mi kier haci un comentario chikito - esta pa nos studia un manera of otro pa bin cu un clase di banco caminda cu e hendenan aki na Aruba cu ta interesa pa desaroya turismo cu kier lanta hotelnan, cabaretnan, coffie-shop etc., pa haci e lugar aki mas atractivo pa turismo Gobierno ta respalda nan cu un banco y e hendenan local lo por traha nan mes hotelnan - esta "middle class hotels".
Si nos compara e prijsnan di hotel na Aruba actualmente nan ta hopi halto y esakinan solamente hendenan, manera turista Americanonan por paga. Pero e sugerencia aki ta en bista di e turista Latino Americano y otro turistanan Europeo pa "middle class hotels".
Tocante nos industrialisacion mi kier bisa lo siguiente. Mi kier pidi Bestuurscollege y Raad pa sigui studia manera pa industrialisa pa asina nos por combati nos desempleo.

Y mi a tende for di un di e diputadonan aki cu nan ta hopi ocupa studiando posibilidadnan. Pero mi ta comprende cu e tarea ta dificil y cu un plan no ta worde realisa den dos dia. Nan ta bisa, "Roma no a worde trahá den un dia". Si nan ta bisa cu "Roma a worde kima den un dia". Pero laga nos ta optimismo riba nos situacion y laga nos ta conciente di nos responsabilidadnan.
Tocante e presupuesto aki mi kier bisa lo siguiente. Di tur e islanan di Antillas ta dos isla solamente tin, cu por aproba nan presupuesto independientemente. Eseynan ta Aruba y Corsow. Laga nos mustra awe cu aki na Aruba nos por aproba nos presupuesto cual ta un cos necesario pa futuro di nos isla, cual ta un cos cu e Gobierno aki por traha na interes general. Mi por a tende e stemnan di banda di pariba caminda den e formamento di Gobierno aki nan a bisa pa boca di Señor Finck, nan fraktieleider y Señor Osbaldo Croes y tambe si mi no ta kiboka nos colega Dokter Dennert kende ta constructivo hopi bes den su betoognan, cu nan lo hiba un loyale oppositie. Mi ta spera cu un loyale oppositie no ta pa boycotea y kibra un presupuesto cual tin hopi di haci cu pagamento di ambtenaarnan y trabaonan cu mester worde ehecuta, enz., enz.
Si esaki ta asina anto nos ta hiba un obstructie-beleid y obstructieoppositie y esaki no ta na bienestar di Aruba en general.
Laga nos demostra aki na Antillas cu Aruba independientemente y conhuntamente por resolve su problema. Y en cuanto esaki mi no ta kere cu ningun persona lo no por bisa awe cu mi no tin razon cu loke mi a bisa awe. Si nos no por asina anto pronto nos tambe lo ta un di e islanan cu no por aproba nos begroting manera den pasado tempo cu nos mester a manda un wenselijkheidsbegroting aden na Corsow.
Awe nos por papia aki y pronto nos lo mira con e begroting aki lo yega na su fin.
En cuanto esaki tambe mi kier bisa tocante e begrotingnan aki papiando di e islanan cu tin nan derecho ainda, Aruba y Corsow, especialmente Corsow, cu lo keda cunéle, mi kier bay bek pa Señor Osbaldo Croes tocante e tresnan di Nacionale Volks Partij. Esaki ta en cuanto nos politica di Eilandenregeling, Señor Presidente.
Ta straña mi masha hopi y mi ta sigur cu Señor Croes y Señor Chance kendenan ta miembro di Staten mescos cu ami hopi biaha ta mira puntonan mescos tambe. Aki mi kier lesa un declaracion cual ta sumamente importante den e Raad aki den e amenasa cu nos tin di overheersingpositie na Corsow cual Señor Voges a haci na augustus aña pasa den Staten dia 11 di augustus 1967.
Señor Voges a haci e siguiente declaracion declarando cu e ta bay traha cu un Gobierno riba un brede basis. Y pa pone Raad aki na haltura nos aki na Aruba mester ta conciente di nos politica na Corsow pasobra e tin hopi di haci aki den tambe.
De heer Voges a bisa na Holandes:
" Met handhaving van het programma waarop ondergetekenden - hiermede bedoel ik Mevr. Campman-Zielinski, de heer Römer en mijn persoon - zijn gekozen tot leden van de Staten van de Nederlandse Antillen en na overeenstemming te hebben bereikt met de huidige regeringspartijen omtrent het regeringsprogramma, zijn ondergetekenden tot de overtuiging gekomen, dat zij in het belang van de Nederlandse Antillen hun medewerking niet mogen onthouden aan de wetgevende en/of de uitvoerende taken van de Overheid.
Vorenbedoelde overeenstemming omvat in het bijzonder de navolgende punten:
1. Herziening van de Staatsregeling en de Eilandenregeling Nederlandse Antillen:
Ter bevordering van de efficiency en voorkoming van ondoelmatige doublures, zullen de Staatsregering en de Eilandenregeling worden herzien, waar bij als specifieke onderwerpen worden genoemd:

a. automatisering van de overheidsadministratie voor zover verantwoord en uitvoerbaar;
b. voorbereidingen van de ontwikkelingsprojekten zullen - ongeacht de wijze van financiering - als onderdelen van een algemeen ontwikkelingsprogramma zo veel mogelijk centraal worden gecoördineerd (de uitvoering van deze programa-onderdelen geschiedt door de respectieve eilandsbesturen);
c. Ter bevordering van de doelmatigheid zullen de activiteiten ter bevordering van het toerisme in het buitenland worden gecentraliseerd (bevordering van toerisme binnen de Nederlandse Antillen wordt verzorgd door de respectieve eilandsbesturen);
d. Invoering van de individuele verantwoordelijkheid van de gedeputeerden van de eilandgebieden;
e. Gestreefd zal worden naar de mogelijkheid tot het creeeren van gecombineerde verkiezingen van de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen en van de afzonderlijke eilandsraden

2. Herziening van de Belastingstelsel: enz., enz.

Esaki ta e unico voorwaardennan cu nos ta worde enfrenta cu né aki na Aruba den e caso aki nos no sabi kiko tin warda pa nos autonomia.
Nos no kier bay bek den historia. Y awe mi ta haci un apelacion muy profundo na mi coleganan aki den cu ta forma e Conseho aki cual nos ta parti tambe di e Conseho di Gobierno Central.
Nos no por permiti cu lo worde hunga un obstructie-politiek cu e begroting aki. Nos no por permiti pa otro parti, laga nos bisa, Señor Voges mester bay aproba e begroting pa nos. Mi no ta kere cu esey ta posibel pasobra mi tin confiansa den tur e representantenan di pueblo di Aruba incluyendo esunnan di otro banda tambe. Cu esey, mi ta kere, biniendo bek riba loyale oppositie mi ta kere cu nos aki den conhuntamente por soluciona nos mes problema. Si nos conhuntamente yega na un acuerdo riba e presupuesto aki anto nos por bisa cu Aruba a bolbe alcansa e deseo di e pueblo y asina e deseo di e pueblo ta deseo di e representantenan aki y nos a aproba e presupuesto aki den su totalidad.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik het Bestuurscollege bedanken voor de antwoorden, die ik gekregen heb op de door mij gestelde vragen en vooral ook voor de, voor hún doen, zeer zakelijke wijze waarop dit geschied is. Dit wil geenszins zeggen, dat ik het geheel éèns ben met alles wat het Bestuurscollege naar voren heeft gebracht. Waar ik kritiek op het beleid van het Bestuurscollege heb geleverd, hetgeen door sommigen als destructief, afbrekend werd beschouwd, moet ik constateren dat deze kritiek in zijn kérn niet is weersproken. Het is gemakkelijk om elke kritiek, die je niet naar de zin is, als afbrekend te kwalificeren, maar als men dit doet, dan moet men ook aantonen waaróm dit zo is en dat is niet gebeurd. Integendeel, we staan voor de bijzondere toestand, dat in feite veel van mijn en i.h.a. van onze kritiek is toégegeven. Daar, waar er niet aan toegegeven is, was de weerlegging echter niet bevredigend. De kern van mijn betoog in de eerste ronde was mijn kritiek op het tegen personen gerichte "wraak-beleid" van dit Bestuurscollege en dit is niet eens weersproken, laat staan weerlegd. Dit kan een teken zijn dat men zijn fouten heeft ingezien, maar verandering van dit beleid is niet toegezegd en ik heb bepaald niet het vertrouwen dat dit zal veranderen.
Voor het overige, Mijnheer de Voorzitter, was mijn kritiek verwerkt in de vorm van enige beschouwingen, waarbij ik enkele ernstige waarschuwingen heb laten horen. Hiermee heb ik dus opbouwend willen medewerken, zoals het iemand van een loyale oppositie betaamt, om tot een beter Aruba te komen en hier wil ik mijn collega wéér dankzeggen voor zijn bevestiging hiervoor. Overigens heb ik geconstateerd dat er vele onderlinge tegenspraken zijn in de antwoorden van het Bestuurscollege.
Verder ook beweringen, die geheel niet stroken met hetgeen door het Bestuurscollege en door de partijen die nu aan het bewind zijn als vaststaand worden beschouwd. Ik zal hier echter straks op ingaan.
Eerst wil ik nog het een en ander zeggen over het beleid dat door het huidige Bestuurscollege gevoerd wordt ten aanzien van reserveringen van afschrijvingen, aflossingen en rentebetalingen in verband met de Meerjarenplanprojecten. Zowel in de aanbiedingsbrief als in de Memorie van Antwoord staat dat bedrijfs-economisch gezien een afschrijving had moeten worden geraamd, zodra een projekt gereed was. En de gedeputeerde Lacle heeft dat in de beantwoording van vragen namens het Bestuurscollege nog eens met klém gezegd. Nu vraag ik mij af, Mijnheer de Voorzitter, hoe wordt er afgeschreven op projekten als de Haven Barcadera, de Haven Oranjestad en de Luchthaven (exclusief stationsgebouw)??
Hoe gaat men een dergelijk projekt afschrijven en op welke gronden wordt zo'n afschrijving gebaseerd? Schrijf je het af in 10 jaar, in 20 jaar, in 30 jaar en op welke gronden en waaróm? Of is hier eigenlijk alleen maar bedoeld een reservering voor de rente en aflossingen, die zouden moeten worden betaald op de leningen, die voor deze projekten afgesloten zouden worden? In dat geval had men het woord afschrijving niet moeten gebruiken, want dat roept vragen op.
En verder stelt het Bestuurscollege in de Memorie van Antwoord dat tot op heden geen aflossing behoefde te worden gedaan op de leningen, maar dat het van mening is, dat er toch voor gereserveerd had moeten worden. Dus van te voren, en dat heeft dit Bestuurscollege dan ook gedaan in deze voor ons liggende begroting. Dit is een heel plausibele redenering. Het klinkt héél goed en zou getuigen van degelijkheid. Maar ik wéét dat nog niet zo zeker. Het feit dat er leningen zijn, waarop nog niet kón of zelfs móćht worden afgelost heeft zijn reden. En dit is mijns inziens zeker niet gebeurd opdat het eilandgebied méér rente zou moeten gaan betalen over het geheel. Het is mijns inziens gebeurd omdat wij eenvoudigweg het geld er niet voor hadden. En dit geld ervoor zouden wij krijgen wanneer de rendabele projecten hun vruchten zouden gaan af-

werpen en verder wanneer wij zekere belastingmaatregelen zouden getroffen hebben. Dit laatste was één van de voorwaarden van Nederland. Daarom dus is dit moratorium gegeven. En daarom dus zijn deze belastingmaatregelen door het Land getroffen. Als je namelijk geen geld hebt, dan kan je ook moeilijk reserveren, want dan kom je met een negatief saldo uit op je begroting en dan heb je eigenlijk alleen maar in de boeken wat gereserveerd, maar in werkelijkheid niets. Ik kan het bij het verkeerde einde hebben, Mijnheer de Voorzitter, maar zo zie ik het. Ik zie dan ook niet dat het vorige Bestuurscollege in deze zaak enige blaam treft.
Maar nu wij ons gesteld zien voor het feit dat rente en aflossingen betaald zullen moeten worden, nu moeten wij een soberheidspolitiek voeren,en dat is praktisch door iedereen in deze Raad gezegd,en daarvan is in deze begroting niets te vinden. Wij hebben daarbij al gewezen op de enorme toename van de personeelskosten, die ons insziens niet geheel ten rechte zo veel is toegenomen. De bewering van de gedeputeerde dat de soberheid tot uitdrukking komt door vele dingen van de wenselijkheidsbegrotingen te schrappen moet ik naar het land der fabelen verwijzen. Elk Bestuurscollege heeft altijd vele dingen uit de wenselijkheidsbegrotingen geschrapt. Had men een doelbewuste versoberings-politiek gevoerd, dan had men nog veel méér dingen van de wenselijkheidsbegrotingen moeten schrappen en ook nagaan hoe men de dan overgebleven begroting nog kan aanpassen aan de werkelijke realiteit. Het schermen met het woord realiteit is aardig, maar zoals u reeds gezien heeft Mijnheer de Voorzitter heeft onze fraktieleider, volgens de krant, de begroting én deze realiteit ontrafelt. Het grappige is dat de krant de volgende dag zei dat de gedeputeerde deze ontrafeling ontzenuwt heeft. Ik ben het hiermee niet eens. Onze fraktievoorzitter komt zo dadelijk weer aan het woord en dan zal hij deze ontzenuwing van de ontrafeling wederom ontrafelen. En daarna zal het zeker weer aan de gedeputeerde liggen om deze ontrafeling van de ontzenuwing van de éérste ontrafeling wéér te ontzenuwen. Gelukkig zal dit niet eeuwig zo doorgaan. Maar de uiteindelijke ontrafeling zal wel plaats hebben, dat beloof ik U.
Mijnheer de Voorzitter gaarne zal ik nu ingaan op hetgeen in de antwoorden van het Bestuurscollege naar voren is gebracht.
Omtrent mijn vragen over de gunstgaven werd geantwoord, dat op begroting 1967 werd uitgegeven Fl. 9.726,32 en dan in januari en februari 1968 een bedrag van Fl. 5.051,77. Dus Mijnheer de Voorzitter, in het hele vorige jaar is uitgegeven een bedrag van f. 9.700,-- en reeds in de eerste twee maanden van dit jaar f. 5.000,-- ongeveer. Wel een groot verschil. Als men zo doorgaat, dan zal dit jaar ongeveer f. 30.000,-- op deze post moeten worden belast.
Waar ik opgemerkt heb dat er van deze post schromelijk misbruik gemaakt is, is hiermee bewezen en al is deze hele zaak niet in strijd met de wet, tóch moet er niet zo meer gemanipuleerd worden.
Verder zegt de gedeputeerde Lacle dat het hem niet duidelijk is, wanneer ik beweer, dat de liq.-prognose over 10 jaar, zoals opgenomen in de aanbiedingsbrief een bewijs vormt voor het goede beleid, of zoals hij het letterlijk zei: di e bon gobernacion di Partido Patriotico Arubano. Mijnheer de Voorzitter dit heb ik helemáál niet gezegd. Ik heb letterlijk gezegd: "Eén ding blijkt zeer duidelijk uit deze prognose voor 10 jaar namelijk dat het vorige Bestuurscollege wel dégelijk een gezond financiëel beleid heeft gevoerd ten aanzien van de financiering van de welvaartsprojecten." Ik heb het dus in het gehéél niet gehad over het algemene beleid van het vorige Bestuurscollege.
Misschien heb ik daar óók wel bezwaren tegen, maar het feit blijft dat uit deze prognose blijkt dat het financieringsbeleid ten aanzien van de welvaartsprojekten góéd was. Ook ben ik verheugd van de gedeputeerde te vernemen, Mijnheer de Voorzitter, dat Aruba op het ogenblik nog niet bankroet gaat.Ik hoop dat het Bestuurscollege het zo zal houden.

Op mijn opmerking dat dit Bestuurscollege niet voortvarend genoeg is met het afronden en indienen van de projekten van de 2e fase kreeg ik ten antwoord dat in tegenstelling tot mijn bewering de grote voortvarendheid van dit Bestuurscollege blijkt uit het indienen van de prioriteitenlijst en verder van enkele van deze projekten. Mijnheer de Voorzitter, wanneer men zegt dat het indienen van een indicatieve lijst geen kunst is, dan stel ik daar tegenover dat het indienen van een prioriteitslijst óók geen kunst is. Men gaat maar even zitten en bepaalt de prioriteiten. En de projekten die dan wél ingediend zouden zijn, dat zijn projekten, die wat de afwerking betreft, al bijna voor 90% kláár waren toen het huidige Bestuurscollege aan het bewind kwam, zodat dit Bestuurscollege slechts als doorvoer-station heeft gediend. Er is níéts eígens geproduceerd, níets dat uitsluitend van dit Bestuurscollege is uitgegaan, behalve dan de projekten, die de heer Max Croes genoemd heeft en waar hij dus niet dieper op in wilde gaan, omdat zij van particuliere karakter waren, iets wat ik respecteer. Toch wil ik verklaren, Mijnheer de Voorzitter, dat de gedeputeerde Max Croes in zijn antwoord een positieve benadering heeft getoond ten aanzien van de ontwikkelingsprojecten en ik hoop dat dit ook in actie omgezet zal worden in de toekomst. Mijn waarschuwing gedaan in de eerste ronde ten aanzien van het achter het net vissen van Aruba blijft van kracht.
Wat betreft mijn vraag omtrent het beleid van het Bestuurscollege ten aanzien van de Nassaustraat kan ik mij geheel verenigen met de zienswijze van de betreffende gedeputeerde. De beschuldiging van de gedeputeerde Leest echter dat ik het gebrek aan recreatie-mogelijkheden voor de toerist in de schoenen van het Bestuurscollege wil schuiven berust op zijn eigen fantasie. En zijn bewering dat het gemakkelijk is om hierover kritiek te laten horen is een politieke dráái geven aan de feiten. Ik heb in deze zaak niets in de schoenen van het Bestuurscollege geschoven. Ik heb duidelijk gezegd dat dit een particuliere zaak was. Ik heb mij alleen maar afgevraagd of de Overheid in deze geen stoot in de goede richting kon geven. Men moet geen kritiek weerspreken waar die er niet is geweest. Men moet dat doen waar er wél kritiek geweest is en dát, ik heb het al gezegd, is eigenlijk niet gebeurd.
En verder, Mijnheer de Voorzitter, indién, zoals de gedeputeerde Leest insinueerde, het gebrek aan doktoren op Aruba (hij bedoelt behandelende geneesheren), dus het gebrek aan doktoren inderdaad komt, doordat een zekere dokter liever een politieke carrière wil volgen, dan kan ik hem verzekeren dat deze doktor spoedig weer met de praktijk zal beginnen en dat het gebrek aan doktoren dan hopelijk opgeheven zal zijn. De redenen waarom deze dokter dat niet eerder heeft gedaan moeten de heer Leest genoegzaam bekend zijn. In elk geval wil ik hem bedanken voor het compliment. Ik hoop dat de openstaande posten voor artsen in gouvernementsdienst spoedig, zoals toegezegd, zullen worden vervuld, maar de waarschuwing van de gedeputeerde Leest dat het steeds moeilijker wordt om artsen aan te trekken moet zéér ernstig opgevat worden.
In dit verband heeft de heer Maduro gewezen op het lage salaris, dat een gouvernementsarts ontvangt. Mijnheer de Voorzitter, ik ben het helemaal met hem eens. Waarschijnlijk is dit een van de redenen, waarom het zo moeilijk is om tegenwoordig artsen in gouvernementsdienst te betrekken. In Nederland zijn de salarissen van de artsen in gouvernementsdienst zéér hoog, zij zijn erg opgetrokken en aangepast aan de tijd en ook aan de functie, die hier bekleed wordt en dat is iets waar wij zeker aan moeten denken, want anders komt er een moment dat wij totaal geen artsen meer zullen kunnen aantrekken. De heer Maduro heeft ook gevraagd, of ik een uitleg zal willen geven over de geneesmiddelenverstrekking in de distriktbotica's.
Mijnheer de Voorzitter, het ligt niet in mijn lijn om hier iets over te zeggen.

Ik heb weliswaar en daarop heeft de heer Maduro ook gedoeld, twaalf jaren lang gewerkt in een distrikt en ik heb ook een botica gehad en het is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat wanneer een arts in een distrikt een botica heeft en hij medicijnen verstrekt aan particuliere patienten, hij dan natuurlijk deze medicijnen weer moet aanvullen en om de heer Maduro gerust te stellen, dat heb ik dan ook altijd gedaan.

DE HEER F.L.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, een punt van orde. Ik heb dat nooit geïnsinueerd.

DE HEER H.DENNERT: Dat weet ik wel, Mijnheer de Voorzitter, dat er geen controle is op deze zaak, dat is eigenlijk wel waar, zoals de heer Maduro dat gezegd heeft en ik ben het met hem eens, dat er een controle moet komen. Toch is er een zekere controle, Mijnheer de Voorzitter, hoewel niet een direkte controle en deze wordt uitgeoefend door de controlerend geneesheer, die hieraan zijn aandacht besteedt. Wat de Werkverschaffing betreft, Mijnheer de Voorzitter, moet ik zeggen dat alle kritiek die geuit is eigenlijk door het Bestuurscollege toegegeven is. Er is tenminste niets weersproken, en waar dit is gebeurd, daar zullen mijn fraktiegenoten wel op in gaan.(de heer Alders heeft dit al gedaan).
Ik heb daar in de eerste ronde voldoende over gesproken en de gedachten, die ik over de Werkverschaffing daar ontwikkelde blijven van toepassing.
Het was, Mijnheer de Voorzitter, een verademing om van de gedeputeerde Lacle te vernemen, en ik zal gaarne in het Papiaments verder doorgaan: "Nos a realisa cu nos a bay muchu leuw cu Werkverschaffing y nos a tuma medida". Cu esey anto, Señor Presidente, a keda comprobá, cu túr loke nos a bisa awor y den lo pasado riba e departamento aki, yamamento di reunion, hacimento di pregunta na Bestuurscollege, tabata hustificá. Pero mi no tin ningún confiansa cu cos lo bay den un bon rumbo.
Mi no pór tiné cu e Bestuurscollege actual. Loke diputado, Señor Max Croes a bisa cu di tur hende cu ta traha na werkverschaffing lo worde trahá un "sociaal-maatschappelijk rapport" esey mi ta elogiá masha hopi, pero atrobe mi ta duda cu esey lo tuma lugár. En todo caso lo ta algo excellénte pa haci. Tocante loke diputado Señor Betico Croes a bisa riba e entregamento laat di e begroting aki, esta cu pasobra tabatin eleccion e aña aki, ta pesey e diputadonan anterior no a traha riba e wenselijkheidsbegroting, esey ta nonsens, Señor Presidente.
Na aña 1955, tabatin eleccion Partido Patriotico Arubano a cohe mando e tempo; a bin diputadonan nobo-nobo, fresco-fresco y nan a entrega e begroting na tempo na aña 1959 tambe tabatin eleccion y nan a entrega e begroting na tempo y na aña 1963 tambe tabata tin eleccion y tambe e begroting a worde entregá na tempo. Te aña aki so e begroting no a worde entregá na tempo.
Señor Presidente, te aki pa locual mi kier a bisa den di dos vuelta. Toer otro comentario politico mi kier laga un banda. Solamente mi kier a sigurá mi amigo Señor de Kort cu ora mi papia di mi partida mi kier meen Partido Patriotico Arubano. Por ultimo mi kier declara cu tambe ta mi opinion, mirando e dificultadnan cu Aruba ta hayando su mes adén, mirando con e Bestuurscollege actual a faya den casi tur asunto, cu lo ta mihor pa Aruba si bini un Gobierno riba un base amplio, den locual túr partido ta tuma asiento y pa asina conhuntamente nos pone nos schouder bao di e tarea dificil aki y laga tur politiek un banda.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.TROMP: Señor Presidente, riba e contestanan di mi preguntanan cu mi a haci den promer ronde.
Algun di e contestanan tabata correcto y a satisface mi. Pero algun tambe principalmente e contestanan cu mi a haya di e diputado di Enseñansa, Señor Betico Croes, mayoria di nan tabata contestanan sin pia sin cabes.
Riba contestanan di Señor Leest tocante agricultura, ganaderia y pisqueria, mi por bisa cu e biaha aki e a siña e adviesnan di su consehero-nan bon, loke no tabata e caso den cuestion di Water- en Energiebedrijf.
Mi ta contento tambe di tende for di djé cu e rapport di e compania mitar Holandes y mitar Frances, "Grondmaatschappij Sogrea" ya a manda 2 di e 6 rapportnan na Gobierno Central y mi ta spera cu pronto nos lo por haya e rapportnan aki na Aruba tambe y cu Bestuurscollege lo haci tur su esfuerso pa aplica e diferente sistemanan nobo y e diferente consehonan cu tin aden pa asina nos sigui stimula nos agricultura mas y mas aki na Aruba.
Tocante e trahamento di e diferente dam y tankinan mi sabi cu den e rapport ey lo bin entre otro cu e sistema cu nos ta hiba té awor aki pa traha diferente damnan chikito riba tereno particular, cu nos tin cu laga e sistema un banda y bay aplica mas e sistema di traha por ehempel 6 of 7 dam grandi plama riba henter Aruba. Esaki ta cumbini nos agricultura mas.
Tambe mi ta contento, Señor Presidente, di tende for di Señor Leest cu un waaf chikito na Palm Beach pa e piscadornan di vecindario tin su suma atencion pero e lo tin poco miedo cu kisas Savaneta tambe lo bay grita cu aya tambe nan tin mester di un waaf chikito.
Señor Presidente, mi ta corda cla-cla dia cu e Bestuurscollege anterior a bin aki den Raad cu e proposicion pa nos traha 46 rancho pa nos piscadornan cuminsando for di Taratata té na Malmok y cu nos a bin den Raad por a vota f.46.000,-- pa nos traha e 46 rancho y e tempo ey diputado Guzman Croes, miembro di Raad e tempo ey, a bisa pakiko traha e ranchonan aki for di Taratata té Malmok, que hubo di Savaneta; Savaneta tambe tin piscador. Esey mes ta loke mi kier meen cu dinamismo. Aki ta e chens pa Señor Guzman Croes, awor cu e ta sinta den Bestuurscollege pé bin awor cu un proposicion den Bestuurscollege y despues na Raad pa na Savaneta tambe nan traha rancho pa e piscadornan.
Asina e tambe por haci algo pa su pueblo aunke e no ta biba eynan mas.
Tocante e landbouwstation na Santa Rosa, Señor Presidente, mi ta contento tambe di tende for di Señor Leest cu pronto nan lo bay cuminsa cu construccion di e landbouwstation aki.
E a bisa cu ya tin cura rond di djé, esey mi sabi, Señor Presidente, esey ta loke a worde haci aña pasa caba. Pero mester forsa barco awor aki pa pronto e trabao aki por worde realisa.
Di diputado Betico Croes mi a tende cu pronto Bestuurscollege lo bin na Raad cu un proposicion pa aumenta e huisvestingstoelage.
Señor Presidente, nos sabi cu actualmente e mayoria di alumnonan na Corsow ta haya for di Bestuurscollege pa cada alumno f.75,-- pa luna y e muchanan tin derecho riba dos retour pasashi Aruba-Corsow.
Señor Presidente, mi ta kere cu nos tin di sigui pa aumenta e huisvestingstoelage of si nos kier sigui den e liña di pensamento di nos diputado di Enseñansa, que hubo si nos trata pa haya aki na Aruba tambe un M.M.S. of un Scheepvaartschool.
Of kisas e ta pensa - pasobra nos a bin cu e Mammoeth-wet aunke mi a tende un sonido masha pesimista di djé y cu e no ta kere cu e aña aki esey lo bin na vigor - si nos bin cu un M.M.S. of un Scheepvaartschool aki na Aruba cu esey no ta combini nos pueblo mas y si no ta asina si e por a bisa mi cu esaki por tin consecuencianan financiero cuné y mas o menos cuanto e suma lo ta.
En todo caso, Señor Presidente, mi kier tende un splicacion di djé riba e asunto aki.

Promer cu oktober 1966 dia cu nos a manda e presupuesto di aña 1966 pa miembronan di Raad e Bestuurscollege anterior a pone den aanbiedingsbrief cu e gastonan en coneccion cu nos enseñansa ta aumenta cada aña mas y mas y cu Bestuurscollege tin pensa pa acerca Gobierno Central pa tuma un parti of si ta posibel henter enseñansa pa su cuenta, pasobra nos sabi cu enseñansa ya tin un suma caba di 8- a 9 miyon florin riba djé y esey ta un peso masha pisa riba nos y nos pueblo. Si mi observa contestanan di diputado di Enseñansa mi ta haya e impresion cu tur dos ta depende di Gobierno Central. Pero di otro banda mi ta haya cu manera ta worde bisa, "pidi y boso lo haya", pakiko Bestuurscollege di su banda no ta sigui forsa barco, no ta sigui tuma contact, no ta busca correspondencia cu Gobierno Central pa nos yega na un acuerdo tocante e financiamento di nos enseñansa. Mi kier puntra si despues di e aanbiedingsbrief ey Bestuurscollege actual no a sigui tuma contacto cu Gobierno Central cu esaki y si no tabatin correspondencia riba esey.
Bestuurscollege anterior tabatin atencion tambe pa loke nos ta yama schoolvoeding, esta alimentacion pa nos muchanan na school. Te hasta mi sabi cu Bestuurscollege anterior tabatin contacto cu un comision di Nacionnan Uni, world Food Programme, y hasta a worde scirbi na Bestuurscollege anterior cu Nacionnan Uni tin pa 4 a 5 aña mas of menos $ 200.000 pa alimentacion na school. Aki na Aruba nos a investiga esey, a bin un rapport riba dje di Onderwijszaken y di Gezondheidsdienst den cual ta poni cu e tempo ey 20 a 22 school tabatin na remarca pa schoolvoeding, principalmente discipulonan di e promer tres clasnan. Awor mi kier puntra Bestuurscollege con ta pará cu e correspondencia cu Nacionnan Uni y si ta worde trahá riba dje of por ta e ta "gechok" un caminda.
Tambe mi kier puntra Bestuurscollege con ta pará cu e tweede fase di nos scholenbouw-projekt y si ta worde traha duro riba dje, of por ta esey tambe ta "gechok" algun caminda.
Tambe mi kier sabi vergunning pa cuanto verhuur auto's nos tin aki ariba Aruba.
Tempo di Bestuurscollege anterior e cantidad tabata 150. Si bo core riba caminda awor bo ta ripara cu tin mas.
Tocante rapport van As, Señor Presidente, aña pasa nos a cuminsa traha riba djé y mi ta ripara cu actualmente esey tambe ta "gechok". Mi a tende for di nos diputado cu esey tambe ta depende di un verordening di Gobierno Central. Pero un biaha mas, Señor Presidente, mi conseho ta, forsa barco riba esaki, tuma contacto y tuma iniciativa.
E contesta riba mi pregunta tocante personeelsbezetting pa dia promer di september 1968 tabata masha vaag, un contesta sin pia ni cabes, pasobra mi ta corda cu ya ta algun aña caba cu nos ta ripara cu aki na Aruba pa nos haya maestronan for di Holanda ta bira poco dificil en coneccion cu na Holanda e situacion financiero pa e maestronan a bira mihor y e situacion mes ta mihor.Pero aki na Aruba e cantidad di Antiyanonan cu ta bin bek ta masha poco compara cu e necesidad cu nos tin. Dos aña pasa mi a bay Holanda pa busca poco maestro pa e schoolnan technico y mi a logra haya un 3 of 4. Aña pasa mi a lesa den corant cu e hefe di Onderwijszaken a bay Holanda no solamente pa hiba beursaalnan sino tambe pa haci esfuersonan pa logra haya mas maestro pa Aruba.
Mi kier puntra kiko tabata e resultado di e viahe y cuanto maestro a bin cerca y si acaso ainda nos no tin suficiente na nos schoolnan technico que hubo si nos diputado di Enseñansa mes haci un biaha pa Holanda pa haci esfuerso pa busca mas maestro of por ta e ta spera problema si e hendenan skiet for di Aruba?
Tocante reforestacion, manera Señor Leest ta bisa, esey ta algo masha importante pa Aruba. Mi ta ful di acuerdo cuné, Señor Presidente. Té hasta mi a tende mi colega Señor Frans Lodewijk Maduro menciona cu nos por hacié un parti di trabao di Werkverschaffing pasobra herbebossing ta costa nos un capital.

E ta un bon proposicion, Señor Presidente, pero mi kier agrega cu si nos kier reforesta Aruba cu nos por a hacié tambe via school.
Esaki ta e sistema cu nan ta aplica na Holanda y tambe, mi a yega di lesa cu por ehempel den e pais progresista, Israel, nan tin e metodo cu cada turista cu haci un paseo na e pais ey ta depone e suma di un of dos dollar destina pa reforestacion di e pais aki.
Kisas esaki tambe por ta un sugerencia pa e Bestuurscollege actual aplica e sistema aki na Aruba.
Tambe, Señor Presidente, Bestuurscollege anterior a cuminsa cu deliberacionnan cu Lago en coneccion cu e overdracht di Lago Sport Park na Territorio Insular y esaki pa su turno a pase over na Aruba Sport Unie.
Con ta sigui cu e deliberacionnan aki, Señor Presidente?
Tin hopi mas problema, tin hopi mas proposicionnan cu a worde trata pa Bestuurscollege anterior y cu actualmente mi ta haya falta di continuidad di trabaonan cu Bestuurscollege anterior a cuminsa. Mi ta ripara cu e Bestuurscollege aki falta poco dinamismo. Loke nan mester haci sigui forsa barco y no manera te awor aki pega barco.
Te aki, Señor Presidente, algun di e preguntanan cu mi kier a haci den tweede ronde y cu hopi atencion mi ta spera contesta riba nan.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.C. MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats wil ik mijn dank zeggen aan de verschillende gedeputeerden voor de antwoorden, die ik op de verschillende door mij gestelde vragen, heb mogen ontvangen. Een speciaal woord van dank gaat uit naar de gedeputeerden Max Croes en C. Lacle voor de zakelijke wijze waarop zij de raadsleden geantwoord hebben.
Verder wil ik de heer D.G. Croes bedanken voor zijn toezegging de weg langs het kapel op San Nicolas zo spoedig mogelijk te doen asfalteren. Echter vind ik het toch wel jammer dat de heer Croes niets gezegd heeft over de wegen van de Village. Na de zware regenval van verleden jaar verkeren deze wegen in een zeer deplorabele toestand en dienen zo gauw mogelijk hersteld te worden. Gaarne zou ik van de gedeputeerde hierover vernemen wanneer hiermee een begin gemaakt zal worden.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes heeft een prachtig verhaal zitten vertellen over de twee brieven die bij de Voorlichtingsdienst zouden zijn verdwenen. Wij hebben alle reden om aan de geloofwaardigheid van dit verhaal te twijfelen. De heer Croes heeft beweerd dat deze twee zeer belangrijke brieven aan de heer Petrona waren gericht, maar wijselijk nagelaten om de afzender(s) te vermelden.
Voor ons is dit zonder meer het bewijs dat de heer Croes zijn verhaal uit zijn duim moet hebben gezogen. Van de heer Croes zouden wij alsnog willen horen van wie deze "zeer belangrijke" brieven afkomstig waren.
De heer Leo heeft gemeend mij aan te vallen, omdat ik gevraagd heb aandacht te schenken aan de wegen in de Village. Op die aanval van de heer Leo wens ik niet te reageren, daar het nergens op slaat. De heer Leo wilde de Raad laten weten dat hij een calypso fan is, want hij had het over "Lord, the Village is burning down". Mijnheer de Voorzitter, dit slaat nergens op. Bij de Acme store op St. Nicolaas hebben ze de allernieuwste hit van de Mighty Sparrow, het heet: "Everytime she opens her mouth, nonsense comes out". Ik zou de heer Leo willen aanraden om die bij zijn discotheek te voegen.
Mijnheer de Voorzitter, het spijt me om te moeten zeggen dat ik geenszins genoegen neem met het antwoord van de gedeputeerde Max Croes betreffende mijn vraag over de lay-off politiek van de Lago. De heer Croes laat het zonder meer als een voorbij vliegende vogel vallen: "Het Bestuurscollege is niet op de hoogte van de Lago lay-off". Ik zou haast willen zeggen: Foei mijnheer Croes. Dat het Bestuurscollege zegt wij weten het niet, a la bonheur, maar dat het huidige Bestuurscollege, dat zó voortvarend, vooruitziend en energiek is, zich niet eens de moeite heeft willen getroosten om navraag hierover te doen, is onbegrijpelijk. Het is de dure plicht van het Bestuurscollege om te informeren. Ik kan me moeilijk indenken dat het Bestuurscollege zich hier met een Jantje van Leiden heeft afgemaakt, terwijl zelfs in Nederland over deze aangelegenheid gesproken wordt. Daar is men op de hoogte van alles wat hier verricht wordt en men weet zelfs via radio en televisie te vertellen wat de consequenties hiervan zullen zijn bij het voltooien van voormelde werkzaamheden. De professor die over de automatisering sprak en die de Lago steeds aanhaalde, zal zijn cijfermateriaal uit wel ingelichte bron gekregen hebben, terwijl het Bestuurscollege doodgewoon tegen de Raad zegt "Wij zijn niet op de hoogte". Dit wil ik niet aannemen. Indien het zo is dat de Lago tegen 1970 - 71 het aantal werknemers tot een paar honderd man terugbrengt, dan dient de Raad dit tijdig te weten. Dit zal als een stimulans voor Raad en Bestuurscollege moeten zijn om alle bronnen aan te boren teneinde het naderende gevaar het hoofd te kunnen bieden.
Mijnheer de Voorzitter, nogmaals verzoek ik het Bestuurscollege om contact met de Lago op te nemen en de Raad omstandig hierover in te lichten.
Mijnheer de Voorzitter, in de eerste ronde heb ik gesteld, dat bij het toekennen van beurzen, de prestaties en de psycho-technische test de enige

criteria moeten zijn. De gedeputeerde van Onderwijs heeft felle kritiek geuit over die stelling van mij, waarbij hij zelfs veel irrelevante dingen bij haalde zoals nationalisme, sentimenten, geografische ligging van de Bovenwinden, cultuur enz. enz.
Mijnheer de Voorzitter, in die bewuste vergadering kregen de Curaçaoenaar en de Bonaireaan een bevoorrechte plaats op Aruba, omdat ook zij het Papiamento als eigen taal spreken. Het verheugt mij, dat de Curaçaoenaar niet meer de boeman is, en niet meer als "scapegoat" gebruikt zal worden. Maar het ware beter dat de heer Croes de "boeman"-en de "scapegoat"-tactiek helemaal liet varen.
Mijnheer de Voorzitter, de moderne jeugd is bezig taalbarrieres, geografische barrieres, kleurbarrieres en religieuze barrieres te doorbreken. Wat leeftijd betreft hoort de heer Croes ook hierbij, maar jammer genoeg dateert zijn filosofie uit de tijd van het enge en zeer destructieve nationalisme. Hij wil zijn doel bereiken, dus stemmen winnen, door wantrouwen en haat te kweken onder de verschillende bevolkingsgroepen. Hij oogst inderdaad hier en daar succes. Schelden op andere bevolkingsgroepen wordt met de dag openlijker en venijniger. Ik heb me laten vertellen zelfs bij de kinderen in de schoolbanken.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan dit onmogelijk als een positieve bijdrage aan de vooruitgang van Aruba beschouwen. Haat snijdt aan beide kanten en dezelfde haat die de heer Croes nu ijverig aanwakkert, zou tegen hem zélf kunnen keren.
Mijnheer de Voorzitter, we hoeven niet te ver terug te grijpen in de moderne geschiedenis. We hebben het allemaal meegemaakt. Ook de heer Croes neem ik aan. Ik denk hierbij aan de bekende, ik zeg niet beruchte Adolf Hitler en zijn nationalisme. We denken aan de gaskamers en concentratiekampen. We denken aan de 6 millioen Joden, die met geweld het tijdige met het eeuwige hebben moeten wisselen. En dan vraag ik me af of de heer Croes dezelfde filosofie klakkeloos gaat overnemen. Ik vraag me ook af Mijnheer de Voorzitter, wie de rol van de Joden moeten gaan spelen. De Bovenwinders? Dit mag de heer Croes rustig vergeten. Laat hem even bij het lot van Hitler stilstaan. Ik weet gelukkig wat de heer Croes met zijn denigrerende uitspraken wil bereiken, hij wil dat ik in dezelfde trant repliceer, dan kan hij de tape naar huis nemen en dit gebruiken om op te hitsen. De heer Croes zou met zijn methodes stemmen winnen, maar hij is bezig zich als mens te verlagen.
Mijnheer de Voorzitter, wie weet, misschien zit in deze jongeman een bekwame gedeputeerde, als hij één dezer dagen tot het besef komt wat dit eigenlijk inhoudt. De heer Croes ziet zich als vertegenwoordiger van een hogere cultuur, maar hoe bewijst hij dat? Door in de modder te wroeten? De gedachten die de heer Croes uitspuugt zijn een neerslag van zijn "verheven" geest. De hoog geciviliseerde mens bewijst dat niet door een etiket hiermee op zijn rug te plakken, maar door zijn eigen woorden en daden. De hoogste cultuuruiting is dat een mens in ieder ander mens zijn gelijke ziet, zijn medemens en ieder individu naar waarde schat ongeacht kleur, godsdienst, geografische of sociale afkomst. Ik geloof, dat ik hiermee kan volstaan, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, e inleiding di mi discurso den promer ronde tabata en parte, manera e proverbio ta bisa, "benta perla pa porco", segun a worde bisa aki den, especialmente e parti cu a haya e remarca di e miembro Arends y diputado Betico Croes.
Señor Arends a remarca negativamente ora mi a bisa cu nos statuut por worde yama e unicum den su sorto den mundo.
Aparentemente Señor Arends no ta comprende e palabra unicum, sinembargo e por puntra diputado Betico Croes ora reunion caba, kiko esey kier meen. Cu mi a haci un comparacion den mi inleiding cu e escritor Ingles cu a yama Vietnam "un hoeki chikito den mundo" mi ta sigur pa esnan cu ta pensa mas leuw ta comprende mi masha bon. Mi a realisa cu tin algun hende aki den, especialmente representantenan, e hombernan cu ta supuesto di sabi mihor, cu no a comprende esey. Nos isla ta chikito pero pa nos e ta nifica tur cos y nos ta orgulloso di djéle, mescos cu e Americano ta orgulloso di Merca. Mi a trece esey padilanti como un comparacion cu nos mester haci y cu nos mester tene cuenta cunéle ora nos ta trata na yuda e progreso di e isla aki. Nos mester tene cuenta cu tur e factornan economico, factornan di kiko nos por presta, y locual nos por ofrece na mundo exterior pasobra cu, aunke nos no ta gusta esey precisamente pero nos mester admiti si, cu Aruba su existencia ta depende na e momento aki y lo e sigui depende di exterior.
Señor Presidente, ora un miembro di Raad grita tur ora "nacionalista" den e forma berdaderamente manera Señor Mathew a splica awor ey, esey por traha destructivamente en bes di progresivamente pa e isla aki.
Pa tuma un ehempel, Señor Presidente, Soekarno tambe a yega di grita cu e ta nacionalista y kiko a para di Oost-Indië despues di 20 pico aña, Señor Presidente? Kisas mas oro nan lo purba bisa algo diferente di esey.
Señor Presidente, en cuanto e presupuesto mes cu nos ta tratando awe ainda cu ta bayendo den su 4 dia, nos lider di fraccion a haya encargo di nos partido pa bin dilanti cu e puntonan na unda cu nos a mustra Bestuurscollege y henter Raad cu e presupuesto manera e ta worde presenta no ta cuadra cu e realidad en berdad manera cu Bestuurscollege kier a bisa nos. Fuera e parti cu nos lider di fraccion a trece padilanti, por ehempel, den e reunion di comision a worde treci padilanti un fout, cu nan por bisa un fout chikito, pero a worde mustra cu ariba e bijlage den Memorie van Toelichting di e personeelsbezetting pa e verkeer en vervoer, zeehavens en kustverlichting, e bezoldiging di henter e grupo di ambtenaarnan ey, 26 di nan hunto, nan sueldo tur hunto ta monta na f.342.114 . Naar boven afgerond f.342.500.
E optelling aki di e salaris di e 26 hendenan aki ta klop na f.342.114
E a worde hisa afgerond na f.342.500. Den e begroting mes e ta aparece cu un solo bedrag di f.342.500. Kier meen cu den begroting mes ta f.2.500 menos cu locual e toelichting ta duna.
Bestuurscollege ta contesta Raad ariba esey cu un regel, bisando, "fabor den e toelichting ariba personeelskaart cambia e bedrag ey di f.342.500 y hisé na f.345.000".
Zomaar nan ta hisa e bedrag ey na f.345.000,--. Si nos hisa e bedrag aki, Señor Presidente, na f.345.000 e no ta klop. Con bo ta bay partié? Bestuurscollege mester a duna nos e pa specifica e f.2.500 ey cual ta bay cay mas ariba ambtenaarnan.
Pasobra cu e ta bisa cu e f.345.000 den begroting ta correcto.
Kier meen anto cu e specificatie riba e salarissen di e mencionado ambtenaarnan aki mester worde gewijzigd.
Bestuurscollege no por pensa pa bisa Raad e cosnan aki, "Señores, hisa e bedrag den e toelichting pasobra toch e ta toelichting y f.2.500".
Señor Presidente, Bestuurscollege mester realisa cu e no ta hungando cu poco kwajongens aki den. Ta cu Raad e ta hunga y e mester tene cuenta cu esey debidamente.

Anto pa bisa cu ta un fout chikito, never mind esey.
No, Señor Presidente, esey no ta manera di Raad.
Señor Presidente, Tabuleerdienst ta traha e begroting pa su dienst na un total di f.228.120. Nan a calcula cu esey nan lo bay gasta durante aña 1968. Aparte di esey e ta haya pa su trabao na e diferente dienstnan e mes cantidad di placa. Pero, si bo cohe Water- en Energiebedrijf, Eilandsontvanger, Eilandsfinanciën y Werkverschaffing ariba e presupuesto di nan banda ta mustra pa e uitgaven pa e gastonan di nan cu e parti cu nan tin cu paga Water- en Energiebedrijf cunéle ta f.26.500 menos cu Tabuleerdienst ta calcula cu e ta bay haya. Si e begroting aki worde accepta asina aki ta nifica cu e departamento di Centrale Dienst voor Mechanische Administratie ta bay ta resulta na fin di aña un overschrijding di f.26.500,--. E cos aki no por worde accepta zomaar, Señor Presidente, sin cambiéle aki den Raad. Si acaso e begroting aki lo a worde accepta anto e mester worde aproba aki den, comproba kiko e saldo di e begroting ta aki den, promer cu reunion caba. Pero si Bestuurscollege bisa nos e contestanan aki zomaar manera ta poco mucha chikito nos ta, esey sí no por.
Sinembargo, Señor Presidente, e resto di e asunto aki ta keda na nos lider di fraccion.
Señor Presidente, di nos colega, Señor Yarzagaray awe mainta nos a tende un discurso atrobe unda e ta haci enfasis riba e situacion di Aruba en comparacion cu isla di Corsow y e a trece algun punto pa "refresca memoria di algun hende".
Señor Presidente mi kier reacciona riba e pasashi den notulen den Staten na unda cu lo a worde expresa door di difunto lider di partida Nacional, Da Costa Gomez, kende lo a bisa cu e tabata eens pa wanta e representacion di 8 - 8, Aruba-Corsow e tempo ey.
Kisas Señor Yarzagaray no ta corda pero for di e tempo Señor Da Costa Gomez como politico tabata mas "cha-tiger" cu tur esnan di Arubaanse Volks Partij. E a pone nan den su gara door di a bisa esey anto forsa nan accepta Interimregeling cu despues di esey e 8 - 8 a cay.
Esey tabata e sabiduria di e homber ey na unda cu e a haya Arubaanse Volks Partij muri na e aas cu e a tira pasobra nan a accepta Interimregeling door di bisa un speech berdaderamente pero nan a pone nan aden mescos cu na trahamento di haaf cu Corsow a haya placa door di Nacional for di presupuesto pa traha su haaf, Aruba mester a presta pa traha su haaf. Atrobe tabata e "cha-tiger" contra tur hende di Arubaanse Volks Partij e tempo ey. Esey ta un hecho, Señor Presidente, pero den e tempo di nos esey no a socede. Tur e partidanan di Corsow ta contra e 8 - 8. Pero claro nan ta defende nán curpa y nán isla.
Asina cu e Interimregeling a worde accepta mes ora tur e partidanan politico, partida Catholico, Partido Nacional, Partido Demokraat, tur a tene reunionan na Corsow y exigi pa forma comisionnan y bay Holanda pa bringa pa e cos aki pero bo no por kita nan razon. E chens cu nos tabatin a worde bendi den e circumstancia e tempo ey, Señor Presidente.
Asina ta mihor Señor Yarzagaray no purba bira e cos aki pasobra e no ta logra.
Laga nos bin awor na e situacion actual cu 3 miembro di Nacional lo a join Gobierno awor aki Gobierno Central awor ta steun riba un basis mas amplio y cu den e declaracion di e tresnan ey nan lo a bin splica ariba e condicionnan cual nan ta join Gobierno.
Señor Presidente, nan a bisa entre otro, pasobra e programa di Gobierno ta igual of casi igual cu e programa di nan cu nan ta aspira, ta e motibo pa cual nan ta bay over pa join e Gobierno. Cu nan a bisa cu nan ta di acuerdo pa bin cu cambionan den Eilandenregeling Nederlandse Antillen y Staatsregeling, nos tur ta desea esey, y Señor Yarzagaray tambe. Pero si Señor Yarzagaray tin miedo cu e cambionan ta desfavorabel, anto Señor Yarzagaray ta den e posicion como miembro di Staten pa na tempo, si acaso tin esey, presenta su protestanan aden.

Señor Presidente, si e bay mas leuw di insinua ariba e proposicionnan cu tin actualmente na Staten pa haci un paar di cambio den Eilandenregeling locual su partido te awor ta trata na critica, mester comprende cu e critica ey no ta basa riba realidad.
Pasobra cu e cambionan proponi lo no kita ningun autonomia di ningun di e islanan. Alcontrario. En parti nan ta duna e islanan mas autonomia.
Señor Presidente, cu tin contempla pa trece mas cambio den Staatsregeling y Eilandenregeling, mi mester bisa sí. Pero bo no por bisa promer cu e lo ta bay contra bo siendo cu bo no a weita e proposicionnan ey ainda.
Señor Presidente, nos a tende cu ta masha necesario pa continuacion di un bon Gobierno, pa continuacion di progreso economico di e isla aki y pa e isla aki no keda tras compara cu Corsow ta masha necesario pa bin un Gobierno riba brede basis.
Señor Yarzagaray a haci e pregunta awor ey, kiko e brede basis lo mester ta anto?. Brede basis riba isla so of Land?
Señor Yarzagaray mester comprende cu sí no ta tur mayoria di e politiconan ariba Aruba ta weita esey. Señor Yarzagaray mes, como representante di pueblo, miembro di Staten y di Eilandsraad y aki na Aruba apoyando e Bestuurscollege actual ta den posicion di yuda realisa esaki.
Den Señor Yarzagaray su discurso den promer ronde y awe mainta mi por a weita den su expresion, den su cara cu Señor Yarzagaray tampoco ta 100% eens cu e situacion actualmente na Aruba cu e Bestuurscollege aki. Mi ta sigur pero mi no por proba esey pasobra mi no por pone un computer na su mente pa mi lesa esey - siencia no a yega asina leuw ainda pero mi ta hopi sigur cu Señor Yarzagaray tampoco ta di acuerdo cu e Bestuurscollege den su forma aki. Señor Presidente, Señor Yarzagaray ta den e posicion awor pa yuda e situacion aki y mi ta sigur cu Señor Yarzagaray ta comprende mi perfectamente bon ora mi bisé cu awor e ta den posicion pa yuda e situacion aki si e kier berdaderamente. "Be a man on standing feet", pa nos yuda e situacion, Señor Presidente.
Mi ta lagé over na Señor Yarzagaray pa e haci e move aki manera mester ta. Si en berdad e ta di acuerdo cu esey anto sigur sigur nos por weita un cambio pa mehoransa y un gobernacion sano pa e isla di Aruba.
Nos no ta proba esey door di aproba e begroting aki pa mustra e oposicion loyal. E oposicion loyal di nos fraccion aki ta nifica loyaldad pa cu e pueblo y no loyaldad pa cu Bestuurscollege. Y nos a mustra esey varios biaha caba durante e 9 lunanan cu nos ta den oposicion.
Señor Presidente, mi kier a bisa algo di turismo. Locual diputado Leest a contesta en cuanto turismo pa Aruba nos tur ta di acuerdo cuné. Turismo ta y e lo bira mas ainda un industria pa Aruba. Loke mi ta bisa awor aki no ta un critica pa Bestuurscollege sino un sugestion.
Lo mi kier sugeri cu si Bestuurscollege o e diputado concerni, hunto cu su hefe di departamento kisas por entama esaki.
Mi a nota y varios hende a bisa mi durante e temponan aki cu tin un diferencia den lo siguiente. Pa banda di e turista di Noord-Amerika ta bayendo bon mes cu excepcion di cuestion di tarifa di taxi y poco otro cosnan chikito. Pero pa banda di e turistanan Venezolano y Dominicano Aruba ta hopi atras compara cu Corsow. Señor Presidente, e clasenan di turistanan cu nos ta haya cu Corsow ta haya di e dos paisnan ey te ainda ta e clasenan cu ta bin cumpra paña y sapato etc.
Mi a worde bisa cu sin ningun motibo alguno e prijsnan di e mercancianan aki ta por lo menos 30% mas barata na Corsow cu Aruba.
Lo no ta na caminda di Bestuurscollege pa yama Kamer van Koophandel y Vereniging van Handelaren y papia cu nan riba e asunto aki pakiko prijsnan di mercancia aki na Aruba mester ta asina mas caro cu esunnan di Corsow. Ora nos ta weita cu na Corsow e Venezolanonan aki ta bay cargá cu mercancias for di Corsow nos ta puntra pakiko Aruba no por haya un parti di esey. Comprende mi bon. Mi no a bisa cu ta un trabao di Bestuurscollege pero nos mester haci tur lo posibel.

Nos no mester pensa cu pasobra nos ta Gobierno tur otro mester bin cerca nos. Nos tambe por bay cerca nan. Nos por yama nan y conbersa y habri un discusion riba e asuntonan aki, haci proposicionnan y weita kiko ta e motibo pakiko esey no por worde drecha. Mi ta sigur cu esey lo yuda en parte stimulacion di turismo riba e banda ey.
E presupuesto a worde presenta na Raad cu un deficit, Señor Presidente, y den e discusionnan cu tabatin den e reunion aki té awor, especialmente diputado Betico Croes, cada biaha kier pa hende kere, y pa hende tende mas cu ta Gobierno Central esaki y Gobierno Central esaya den mal sentido.
For di principio di e Bestuurscollege aki, promer cu nan tabatin ningun motibo y te ainda no tin, Bestuurscollege a cuminsa na critica politicamente, e componentenan di Gobierno Central.
Ultimamente den e reunion aki nan a trece padilanti 3 biaha cu Gobierno Central a hisa belastingnan barbaramente y cu pueblo ta contra.
Pero e 10 opcenten cu Bestuurscollege a hisa riba inkomstenbelasting esey pueblo ta acceptéle gustosamente. Con e por sabi cu pueblo ta gusté.
Señor Presidente, ningun pueblo ta gusta ora bo hisa belasting den ningun forma pero como un Gobierno responsabel tin biaha bo tin di tuma accionnan cu no ta tanto gusta. En berdad. Pero no ta por nada Gobierno Central a hisa e belasting y nos a papia riba esey hopi biaha caba. E parti di Territorio di Aruba a suma na f.1.800.000 extra e aña aki, locual e begroting di aña pasa no tabatin.
Pues pa traha e presupuesto e aña aki Bestuurscollege a haya un "lee-way" di f.1.800.000 cu a worde treci door di belasting di Land. E 10 opcenten cu ta f.570.000 ta suma na un total di 2.3 miyon florin.
Sinembargo Bestuurscollege ta papia di bezuiniging pero mi ta kere en berdad nos mester bay weita con ta haci gastonan di Gobierno mas aleuw, despues di e reunion aki.
Señor Presidente Señor Yarzagaray a bisa cu e ta spera pa nos aproba e begroting aki y cu lo no bira necesario pa por ehempel, Señor Voges mester aproba e begroting na Corsow pa nos.
No, Señor Presidente, esey no ta asina.
Den ningun caso lo ta asina.
Señor Yarzagaray no mester tin miedo di esey. Pero, Señor Yarzagaray palabra ta na bo, laga nos weita si bo lo actua berdaderamente manera bo mester actua. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, er is zoveel commentaar dat ik moet leveren op de antwoorden van de verschillende gedeputeerden, maar ik heb uiteindelijk besloten die maar te vergeten voor het grootste gedeelte en alleen maar enige opmerkingen te maken op sommige van de antwoorden, die wij gekregen hebben.
Mijnheer de Voorzitter, het verheugt mij van U te vernemen, dat naar Uw persoonlijke mening U het niet eens bent met de gang van zaken voor het betalen van mensen bij wijze van gunstgave.
Dit in tegenstelling met hetgeen de geachte gedeputeerde Croes heeft gezegd dat hij het wel vreemd vond, dat U nu met deze mening naar voren komt terwijl U zulke mening niet had tijdens het bestuur van de Partido Patriotico Arubano. Ik ben van mening, Mijnheer de Voorzitter, dat zulke bedragen die aan de begroting toegevoegd worden als onvoorziene en dergelijke voor rampen moeten worden gebruikt, zoals wij toentertijd met de overstromingen op Pos Chikito hadden, en niet dat andere getallen die op de begroting voorkomen gebruikt worden voor het betalen van mensen bij wijze van gunstgave.
Mijnheer de Voorzitter, U heeft Uw mening dat zulke betalingen wettig zijn. Dat mag zo zijn, Mijnheer de Voorzitter, desalniettemin ziet U dat de geachte gedeputeerde ook een andere mening hierover heeft.
Ik kan alleen de hoop uitspreken dat de leden van de Raad, wanneer zij niet eens zijn met de gang van zaken, dat zij dan een beslissing

bij de behandeling van deze begroting hier in deze Raad zullen nemen, zodat het Bestuurscollege zal komen te weten hoever zij kunnen gaan met het gebruiken van bedragen die op de begroting zijn gevoteerd voor andere doeleinden om partijgenoten gerust te houden.
Mijnheer de Voorzitter, helaas ben ik het niet eens met het antwoord van het geachte lid van het Bestuurscollege de heer Dominico Guzman Croes wat betreft het geven van periodieke verhogingen.
De gedeputeerde zei, dat deze periodieke verhogingen automatisch gebeuren. Mijnheer de Voorzitter, dit is weer een van deze tegenstrijdigheden dat dit Bestuurscollege pleegt te zeggen, en dat wij zomaar alles moeten geloven wat de leden van het Bestuurscollege zeggen.
Mijnheer de Voorzitter, het is geenszins de bedoeling de periodieke verhogingen zo maar automatisch aan ambtenaren te geven.
Het is eenmaal het recht van het Bestuurscollege dat wanneer iemand van geen goede prestaties laat blijken dat het Bestuurscollege dan deze verhogingen mag aanhouden, dus niet automatisch aan de ambtenaren geven. Weer wil ik de hoop uitspreken dat het Bestuurscollege een en ander nagaat voordat zij de fout in de toekomst zal begaan om mensen automatisch periodieke verhogingen te geven zonder te weten (als ik de woorden van de gedeputeerde goed begrijp) dat dit zo niet automatisch moet gebeuren, maar het ligt aan het Bestuurscollege te bepalen of iemand dit waard is door zijn prestatie.
Mijnheer de Voorzitter, het geachte lid Croes heeft ook gezegd in antwoord op mijn vraag hoe het staat met de kindertoelage, die in deze begroting voorgesteld wordt voor het hoofd van de Voorlichtingsdienst, dat "mi no sabi si e hefe di Voorlichtingsdienst tin yiu afor".
Mijnheer de Voorzitter, dit is geen antwoord dat aan de Raad gegeven moet worden. Ik verwacht van het geachte lid dat hij toegeeft, dat dit een fout is bij het samenstellen van de begroting en dat hij het ook met ons eens zal zijn om dit foutieve bedrag van de begroting af te voeren, en niet met zulke beweringen te komen: " mi no sabi si e tin yiu afor".
Wij willen niet gaan duiken in het persoonlijke leven van het hoofd van dienst om te weten wat hij doet en hoeveel kinderen hij heeft "paden of pafor". Dat is zijn zaak. Maar wij hebben het over de bedragen die wij in deze begroting moeten goedkeuren. Wanneer wij weten dat zulke bedragen niet met de werkelijkheid in overeenstemming zijn dan zie ik dit als onze plicht dit ter kennis van het Bestuurscollege te brengen, vandaar, Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag in de eerste ronde aan het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, het geachte lid zei ook in antwoord op mijn vraag wanneer de Werkverschaffing bij Dienst Openbare Werken zou worden gevoegd, dat alhoewel hij toegeeft dat de Arubaanse Volks Partij dit aan de mensen bij de Werkverschaffing had beloofd, zij tot nu toe niet kunnen overgaan tot dit te realiseren omdat de Arubaanse Volks Partij niet een overgrote meerderheid bij de verkiezingen had gekregen.
Dus ik concludeer dat de andere partijen die het Bestuurscollege steunen tegen deze zienswijze van de Arubaanse Volks Partij zijn.
Nu wil ik gaarne aan de geachte gedeputeerde vragen of hij ons kan mededelen welke van de samenwerkende partijen tegen het voorstel van de Arubaanse Volks Partij is om deze mensen te voegen bij de Dienst Openbare Werken. Het zal interessant zijn te weten wie degenen zijn die hiertegen zijn.
Wat betreft het antwoord van het doortrekken van de Lago-weg moet ik zeggen dat ik als verleden jaar thans ook ontevreden ben met het antwoord van het huidige Bestuurscollege. Want,Mijnheer de Voorzitter, er is nog een persoon waarmee onderhandeld moet worden om deze terreinen in handen te krijgen zodat deze verbindingsweg door kan gaan. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, is het niet mogelijk het hoofd van Domeinbeheer af te vaardigen naar Curacao waar de eigenaar van dit terrein woont om

in onderhandeling te treden met de eigenaar zodat deze zaak opgeruimd kan worden en men over kan gaan tot het uitvoeren van dit werk.
Ik ben zeer erkentelijk voor het antwoord van het Bestuurscollege betreffende de toezegging dat de reparatie van de weg naar Fontein en de weg naar Rooi Hundo en ook de weg naar het Havenkantoor spoedig ter hand zullen worden genomen.
Wat betreft de Otaheitistraat, Mijnheer de Voorzitter, weet ik dat toen het vroegere Bestuurscollege aan het bewind was, de eigenaren van de terreinen waarover de Otaheitistraat doorgehaald moest worden in die tijd niet in onderhandeling wilden treden met een Bestuurscollege van de Partido Patriotico Arubano. Ik kan nu alleen de hoop uitspreken dat nu de Arubaanse Volks Partij aan het bewind is zij dan tot een overeenstemming kan komen met een van de leden van de Arubaanse Volks Partij, zodat deze weg doorgehaald kan worden.
Mijnheer de Voorzitter, het is niet genoeg om van het Bestuurscollege te vernemen dat men nog steeds in onderhandeling is met de agentschappen van schepen om na te gaan wanneer het schaftlokaal voor het haventerrein gebouwd kan worden. Dit is al lang geleden goedgekeurd en wanneer deze agentschappen niet tot overeenstemming willen komen dan denk ik dat het Bestuurscollege een beslissing in deze moet nemen om het schaftlokaal voor deze mensen te bouwen.
Dan kan het Bestuurscollege de mensen die de kade schoonmaken gewoon dit schaftlokaal laten schoonmaken.
Het Bestuurscollege kan zelfs zover gaan dat zij bepaalde leges laat betalen door de agentschappen of een of andere belasting - dus hierdoor deze mensen te dwingen deel te nemen aan het onderhoud van dit schaftlokaal. Het is hard nodig, Mijnheer de Voorzitter, en het is een schande te zien hoe deze mensen hun maaltijden overal op de kade moeten gebruiken, zonder tafel of stoelen. Dit is ongezond, Mijnheer de Voorzitter, en ik denk dat het Bestuurscollege alles in het werk moet stellen om dit tot uitvoering te brengen.
Mijnheer de Voorzitter, ik had gevraagd of het Bestuurscollege een werksysteem kon gebruiken voor de stuurman motoristen, zoals op de Lago, namelijk de 40-urige werkweek. Dus dat de mensen 4 dagen werken en dat 56 uur naar huis.
Bij dit systeem komt een werkelijke 40-urige werkweek tot uitdrukking. Als ik mij niet vergis is er ook zo'n systeem in gebruik bij Water- en Energiebedrijf. Als men beweert dat wanneer wij overgaan tot een werkelijke 40-urige werkweek dat er een paar mensen meer in dienst moeten worden genomen, dan wil ik het Bestuurscollege gaarne in overweging geven om enkele van deze zogenaamde leeglopers van Dienst Openbare Werken over te plaatsen naar de Haven- en Loodsdienst en hen een opleiding te geven zodat zij uiteindelijk door een goede opleiding deze boten kunnen sturen en de nodige werkzaamheden verrichten. Dus, Mijnheer de Voorzitter, ik handhaaf mijn voorstel aan het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft mijn voorstel om de zogenaamde shiftdifferential te voegen bij het salaris van de stuurman-motoristen moet ik zeggen dat het antwoord van het Bestuurscollege dat alleen de namen die op een lijst voorkomen dit zullen krijgen mij niet tevreden stelt.
Mijnheer de Voorzitter, dit is geen antwoord. Ik verwacht van het Bestuurscollege dat zij de feiten nagaat wanneer het blijkt dat andere maatschappijen of andere departementen van de Overheid zulke systemen hebben, dan verwacht ik dat het Bestuurscollege tezijnertijd overgaat tot het gebruiken van zulke systemen. Het kan best zijn dat in het verleden zo'n systeem bevredigend was maar op het ogenblik, Mijnheer de Voorzitter, schijnt het niet zo te zijn.
Mijnheer de Voorzitter, ook wat betreft het huren van de sleepboten aan de Lago wil ik het Bestuurscollege nog in overweging geven om tezijnertijd in onderhandeling met deze maatschappij te treden om dit

contract op zo'n wijze te maken dat het in het voordeel van het eilandgebied uitkomt. De bewering dat wij de Lago niet kunnen dwingen om hun sleepboten ter beschikking van het eilandgebied te stellen, Mijnheer de Voorzitter, is helemaal onjuist. Dat heb ik helemaal niet beweerd, Mijnheer de Voorzitter. Ik heb gezegd, en ik blijf erop staan, dat de Lago moreel verplicht is het Bestuurscollege of het eilandgebied te helpen bij het bevorderen van toerisme. De moeilijkheden dat het Bestuurscollege op het ogenblik heeft met de werkelozen zijn grotendeels te danken aan de misleidende gegevens van de Lago in het verleden aan het Bestuurscollege. Hierdoor zijn vele van deze moeilijkheden verrezen. Dus ik denk dat de Lago moreel verplicht is hieraan medewerking te verlenen.
Wij moeten dus geen genoegen nemen met het antwoord dat wij de Lago niet kunnen dwingen. Niemand wil de Lago dwingen. De Lago is moreel verplicht.
Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk had ik dit in de eerste ronde naar voren moeten brengen, maar in ieder geval wik ik de geachte gedeputeerde herinneren dat de heer Max Croes in een vroegere vergadering heeft toegezegd dat de Werkverschaffing tewerk zou worden gesteld voor het schoonmaken van het gebied ten westen van het Havenkantoor.
Mijnheer de Voorzitter, bij het binnenkomen van de grote toeristenschepen is het eerste gezicht dat men van ons eiland krijgt een hoop vuil die daar opgehoopt ligt. Ik wil het Bestuurscollege vragen of de Werkverschaffing of een of andere particuliere dienst, kan mij niet schelen wie, tewerkgesteld kan worden om deze terreinen schoon te maken, zodat in plaats van het eerste vuile gezicht dat men krijgt van ons eiland, men alles schoon kan zien.
Ik wil de betrokken gedeputeerde dankzeggen voor zijn toezegging dat de zaak van de zogenaamde "snipperdag" geregeld zal worden. Ik moet de gedeputeerde ook danken voor het in de eerste ronde vergeten antwoord in verband met zijn uitleg op effectief werk.
Als ik de gedeputterde nu begrijp dan is dit een heel andere uitleg dan wat het Bestuurscollege naar voren had gebracht in de Memorie van Antwoord. Dus wij zijn hiervoor dankbaar, want nu is de zaak tot klaarheid gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Arends had in de eerste ronde het Bestuurscollege gevraagd of het Bestuurscollege na kon gaan of er mensen bij de Haven- en Loodsdienst zijn die valse papieren of zoiets hebben.
Mijnheer de Voorzitter, achter de gedeputeerde zit zijn adviseur.
Deze adviseur is lid geweest van een examen-commissie die destijds examens heeft afgenomen. Op Aruba verkeert ook de adjunct-Inspecteur van Onderwijs de heer Tromp, die ook deel had genomen aan deze examens.
Op Curaçao was er nog een scheepvaartinspecteur aanwezig en ook de Inspecteur van Onderwijs. Dus, Mijnheer de Voorzitter, wij moeten geen genoegen nemen wanneer een gedeputeerde zegt dat hij een onderzoek zal laten instellen. Hij moet direkt aan het hoofd van dienst vragen, "mijnheer U was in de commissie, hebt U misschien valse papieren afgegeven?" "Als U valse papieren heeft afgegeven of laten afgeven, waarom?" "Was er politieke druk op U uitgeoefend, zo niet, dan moet U de waarheid zeggen of er werkelijk zulke papieren zijn".
Mijnheer de Voorzitter, als het blijkt dat er werkelijk zulke papieren zijn, laat dan de Scheepvaartinspectie deze papieren intrekken. Wil de Scheepvaartinspectie dit niet doen, dan moet het Bestuurscollege overgaan tot deze persoon ontslag te geven.
Mijnheer de Voorzitter, ik weet zeker dat de betrokkene zeer blij zal zijn met zulk ontslag. Want, Mijnheer de Voorzitter, dan kan die persoon in dienst gaan van de douane en dan kan hij beginnen met het opsporen van smokkelaars, in het bijzonder, Mijnheer de Voorzitter, smokkelaars die hier op Aruba sigaretten aan boord van bepaalde boten brengen met de bedoeling om deze naar andere landen te brengen, maar in plaats van deze naar andere landen te brengen, terug op Aruba achter

Casa Cuna of bij Malmok weer aan land te brengen zodoende "dushi Aruba" schade te berokken door de belastingen en accijnzen die hierop betaald moeten worden niet te betalen. Misschien was de heer Arends jaloers, omdat ik niet had gevraagd een kade te bouwen achter Casa Cuna.
Ik wil het Bestuurscollege ook in overweging geven om voor de heer Arends ook zo'n kade te laten bouwen ter bevordering van de smokkelaars.

DE VOORZITTER: Mijnheer Chance, laten wij niet persoonlijk worden.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik ben niet persoonlijk, Mijnheer de Voorzitter, de heer Arends is geen smokkelaar. Mijnheer de Voorzitter, zo'n kade zal wel iets groter moeten zijn dan die waarover ik het in de eerste ronde had daar de boten die hieraan doen, de vroegere fontijnen of zoiets, ik weet niet hoe het op het ogenblik heet, nu groter zijn dan de vissersboten.
Mijnheer de Voorzitter, als ik even terug mag gaan naar de Voorlichtingsdienst, dan wil ik de gedeputeerde het volgende zeggen. Het is best mogelijk dat iemand zijn persoonlijke zienswijze op schrift heeft gesteld en gericht aan Zijne Excellentie Minister Petrona wat hij denkt dat gedaan moest worden met personen die niet gestemd hebben op de partij van de Partido Patriotico Arubano. Maar, Mijnheer de Voorzitter, indien deze brieven echt bestonden, dan is dit alleen maar de zienswijze van één bepaalde persoon geweest. Dit betekent niet dat dit het beleid is van onze partij. Ik was altijd aanwezig bij de partijraden van onze partij en zoiets is nooit ter sprake gekomen. Dus dit kan nooit het beleid van onze partij zijn geweest. De enige keer dat zoiets ter sprake is gekomen is toen enkele mensen naar voren brachten, toen dit Bestuurscollege was begonnen met het ontslaan van enkele aanhangers van de Partido Patriotico Arubano, dat wij ook als partij hetzelfde zouden doen met Arubaanse Volks Partij-mensen in dienst van het Land. Maar, Mijnheer de Voorzitter, deze zienswijze werd afgekeurd.
Als partij zijn wij van mening dat iedereen zijn zienswijze mag hebben, iedereen mag welke partij ook steunen, die hij goed vindt, maar wij moeten geen wraak nemen tegen die persoon door hem te ontslaan.
Mijnheer de Voorzitter, ook moet ik helaas terugkomen op deze beroemde nieuwe auto van de Gezaghebber. Mijnheer de Voorzitter, in de begroting wordt gevraagd f.17.000. Er werd ook aan het Bestuurscollege gezegd, dat de auto verkocht kan worden voor f.12.000. Nu zegt de geachte gedeputeerde dat het geen f.12.000 of f.17.000 is maar f.15.000.
Mijnheer de Voorzitter, dit lijkt mij als wat men in het Papiaments zegt, "wega di catoochi".
De ene dag is het f.17.000 den cabes, de andere dag f.12.000 y awor f.15.000. Welk is nu het echte getal, Mijnheer de Voorzitter?
Wij zijn het volkomen mee eens met het Bestuurscollege dat er een goede representatieve auto voor de Gezaghebber moet komen, maar laten wij dit dan op een zakelijke wijze doen.
Als men f.15.000 of f.30.000 nodig heeft om zo'n auto te kopen, dan moeten wij een getal gebruiken.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Leest dankzeggen voor hetgeen hij naar voren heeft gebracht dat er een commissie bestaat die de mogelijkheid bestudeert voor verdere uitbreiding van het lichtnet voor het gehele eiland. Ik wil speciaal zijn aandacht vragen voor de omgeving van de Congo Weg. Op de Congo Weg, Mijnheer de Voorzitter, hebben wij veel scholen en kerken en het behoort tot één van de mooiste wijken van San Nicolaas, maar men heeft daar geen verlichting.
Ik heb van verschillende bewoners van deze plaats vernomen, Mijnheer de Voorzitter, dat men veel last krijgt van kwajongens met het gooien van stenen en dergelijke. Hierdoor kunnen deze jongens op het verkeerde pad komen.

Ik wil het Bestuurscollege haar medewerking vragen om zo spoedig mogelijk voor verlichting te zorgen voor deze plaats.
Wat betreft het verkopen van volkswoningen, Mijnheer de Voorzitter, heb ik bijval gekregen van de heer Werleman en ik meen ook van de heer de Kort. Ik moet deze heren dankzeggen voor hun steun in deze en ik wil het Bestuurscollege in overweging geven om zo spoedig mogelijk een verlaagde prijs van deze gebouwen aan de Raad voor te stellen en dan over te gaan tot het verkopen van deze huizen. Natuurlijk moeten degenen die in die huizen wonen de voorkeur hebben. Ook dank ik de gedeputeerde voor zijn antwoord dat het geinde geld al geregeld is. Ik ben verheugd dit te vernemen daar dit mij indertijd veel zorgen heeft gebaard.
Ook ben ik blij te vernemen dat er onderhandelingen zijn met een zekere persoon over de Hydroponics, Mijnheer de Voorzitter, laten wij deze meneer de zaak overgeven, zodat wij een grote last van de begroting kwijt kunnen raken.
De heer Leest is het niet eens met mij dat het Bestuurscollege bijdrage moet doen tot het beperken van prijzen van medicijen, want dan zal het eilandgebied zich mengen in privé zaken, want dan zal dit hetzelfde worden wanneer "nos ta bay bende auto". Ik wil niet zeggen, dat het Bestuurscollege auto's verkoopt, maar ik heb wel vernomen dat er bepaalde voertuigen en materiaal van Dienst Openbare Werken wel aan bepaalde mensen verkocht worden.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik heb alleen naar voren gebracht om een verkoopcentrale voor medicijnen in het leven te roepen. Als het Bestuurscollege hiermee eens is, dan zal ik tezijnertijd bij de Minister in de Staten moeten aandringen op prijscontrole. Er moet iets gebeuren want degenen die medicijnen aan het volk verkopen zijn te vergelijken met woekeraars. Zij vragen zulke hoge prijzen hiervoor dat de arme mensen het haast niet kunnen dragen, Mijnheer de Voorzitter. Ik spreek de hoop uit, dat wij allemaal doen wat wij kunnen om een oplossing hierin te brengen.
Ik ben het met de gedeputeerde eens wat betreft het slachtvee en dat een en ander gedaan moet worden door de Landsregering. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wanneer de Gezondheidsdienst van Aruba de mogelijkheid bestudeert voor het invoeren van vee uit Colombia - hetgeen uiteindelijk goedkoper zal worden - en een rapport opstelt die aan de Landsregering kan worden voorgedragen als bewijs dat mond- en klauzeer niet meer zo'n groot probleem is en dat vee van Colombia naar Aruba kan worden ingevoerd. Men beweert altijd dat, omdat er in bepaalde landen in Zuid-Amerika mond- en klauzeer bestaat, men dit op Aruba zal invoeren.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, wie controleert de invoer van slachtvee van Europa waar dit wel bestaat? Soms ben ik geneigd het met de heer Maduro eens te zijn. Men kan spreken over een gesloten kring en die kring moet gebroken worden, Mijnheer de Voorzitter, zodat goede resultaten ten goede van het volk mogen komen.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege zegt, dat zij nog steeds wacht op een beslissing van de Landsregering, voordat zij kan overgaan tot een mogelijke verhoging van de salarissen van de ambtenaren, vooral de "kleine" ambtenaren.
Mijnheer de Voorzitter, het is mij bekend, dat de Landsregering hiermee bezig is. Ik wil het Bestuurscollege aanraden om ook haar deel te doen, zodat wanneer de Landsregering klaar komt het Bestuurscollege ook bereid zal zijn om hiertoe over te gaan, zodat wij niet weer de stier bij de staart te pakken zullen hebben.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet de heer Betico Croes dankzeggen voor zijn exposé over zijn zienswijze van de Mammoeth-wet.
Ik ben geneigd het eens met hem te zijn voor wat betreft de kosten van onderwijs. Wanneer deze kosten, die zeker zullen komen op onze begroting komen te drukken, dan zal onze begroting weer zwaar worden met deze uitgaven.

En ik hoop, dat het Bestuurscollege ook, hetzij aan de Landsregering, hetzij aan Nederland, die dit schijnt te eisen, zal vragen om haar steun bij te dragen om de kosten te verzachten.
Ik ben het helemaal met hem eens dat alhoewel wij onze steun willen bijdragen tot het uitvoeren van deze wetten wij niet bezwaard moeten worden met de kosten van dit onderwijs. Het is hoog tijd dat hierin een verandering komt.
Wat de heer Betico Croes naar voren heeft gebracht over Bovenwinders die op Aruba wonen en dat zij er niet bij horen en wat taal, kleur, opleiding betreft zij eigenlijk niet thuis horen bij de Antillianen, moet ik zeggen, dat de heer Croes zijn mening heeft en wij moeten hem niet kwalijk nemen voor deze mening. Men kan alleen uitdrukken wat men in zijn hart voelt. Ik wil niet veel zeggen over deze kwestie. Wanneer ik iets hierover zeg, dan zal het misschien wegnemen, hetgeen door het lid Mathew naar voren is gebracht hierover. Dat wil ik niet doen en ik wil mij alleen maar aansluiten bij hetgeen door mijn collega de heer Mathew naar voren gebracht is.
Mijnheer de Voorzitter, het geachte lid Max Croes heeft gezegd, dat hij mij gelijk geeft, dat de Werkverschaffing als doel moet stellen mensen die un-employed zijn te helpen.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer de heer Croes in overweging neemt de gevallen die ik naar voren heb gebracht in de eerste ronde, dan verwacht ik van de heer Croes, dat hij ook een en ander doet om de werkelijke doelstellingen van de Werkverschaffing te bereiken.
Alhoewel dit misschien het ongenoegen van sommige partijgenoten zal opwekken, Mijnheer de Voorzitter, toch verwacht ik dat de heer Croes deze zaak zal rechttrekken. Ik verzeker hem, dat wanneer hij zover is om de zaak te saneren, hij dan kan rekenen op de steun van de meerderheid van deze Raad.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Max Croes vragen of hij weet waar D-643, een pick-up die bij de Werkverschaffing gebruikt wordt de laatste week is gebleven? En wanneer hij te weten komt waar zij gebleven is, zal hij dan bereid zijn opdracht te geven deze terug te brengen waar het hoort?
Als ik het goed begrijp, Mijnheer de Voorzitter, is voor de eerste drie maanden van dit jaar f. 300.425,-- uitbetaald aan de Werkverschaffing. Ik wil de heer Croes vragen als wij zo doorgaan hoe hij denkt dat wij het klaar zullen kunnen spelen met f. 800.000,-- voor de rest van dit jaar.
Het is wel vreemd, Mijnheer de Voorzitter, dat de gedeputeerde zegt, dat het hem niet bekend is dat een persoon zijn ontslag bij de Aruba Chemical Industry heeft genomen en bij de Werkverschaffing in dienst is getreden. Ik weet, Mijnheer de Voorzitter, net zo goed als de heer Max Croes dat dit geschied is. Maar als hij dit niet wil toegeven, dan kan ik ook zijn mening aanvaarden dat hij liever hierover niet wil spreken.
Mijnheer de Voorzitter, ik laat dit dan verder aan zijn rekening over. De heer Croes heeft ook gezegd, wat betreft de projekten dat er reeds twee projekten gereed zijn. Ik wil de heer Croes vragen of hij ons kan mededelen welke twee projekten klaar voor uitvoering zijn?
Ook had de heer Croes het over bouwrijpmaken van industrie-terreinen op San Nicolas. Ik zou willen vragen waar het industrie-terrein zal komen te liggen?
Het Bestuurscollege zegt, dat men nu eens is over de plaats waar het nieuwe hospitaal gebouwd zal worden, namelijk op de Eagle.
Ik weet niet of de heer Max Croes zich herinnert, maar wanneer hij zegt, dat hij ook hiermee eens is, dan voert hij het beleid van zijn partij niet. Op een bepaalde avond te San Nicolas, had een zekere Granville Arrindell, kandidaat van de Partido Independiente Arubano, de mensen gezegd, dat de Partido Patriotico Arubano dit ziekenhuis op de Eagle wilde bouwen en wanneer de Partido Independiente Arubano aan het bewind

komt zij dan zouden zorgen dat dit meer in het midden van het eiland zou komen te liggen. Dus ik hoop dat de heer Max Croes de mening van zijn partij in acht neemt.
De gedeputeerde had ook gezegd wat betreft het rapport van de commissie voor economische ontwikkeling van San Nicolas dat dit gereed is gekomen en dat er bepaalde voorstellen gedaan werden, die tot nu toe niet tot uitvoering zijn gekomen.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Croes vragen hoe het staat met het voorstel om een hotel op de Rodgers Beach te bouwen. Is dit ook in het rapport tot uiting gebracht en wat is de mening van het Bestuurscollege hierover. Deelt het Bestuurscollege mijn mening dat ook op de Rodgers Beach, gezien het feit dat de Lago bereid is deze terreinen terug te geven, de mogelijkheid gecreerd kan worden voor toeristische ontwikkeling?
De heer Lacle heeft gezegd, dat hij de heer Chance gelijk moest geven, dat de Raad eerst gehoord moest worden, voordat men overgaat tot overschrijden van kredieten. Dus ik neem aan, dat de heer Lacle het Bestuurscollege en zijn medeleden te allen tijde er op zal wijzen, dat zij dit niet moeten doen, zoals in het verleden is gebeurd.
De heer Lacle zei, dat sommige van de punten, die door ons naar voren gebracht werden tikfouten waren. Mijnheer de Voorzitter, wij betalen een hele leger ambtenaren om deze begrotingen samen te stellen.
Dus ik kan alleen verwachten van de generaal van dit leger of van een van zijn luitenanten dat hij ook tezijnertijd hen erop attent zal maken dat zij het Bestuurscollege niet belachelijk moeten maken door zulke stomme fouten in de voorgestelde begrotingen te laten.
De heer Lacle heeft antwoord gegeven op één van onze vragen dat een en ander op losse schroeven schijnt te staan.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben het met hem eens dat er vele dingen in deze begroting op losse schroeven staan, niet alleen de begroting maar het schijnt dat ook het Bestuurscollege op het ogenblik op losse schroeven staat. Ik wil aan de heer Lacle voorstellen om alle schroeven die het Bestuurscollege samenhoudt te veranderen voor moeren en bouten. En dit kan alleen teweeg worden gebracht, wanneer U het voorstel van het geachte lid Frans Lodewijk Maduro in acht neemt en het Bestuurscollege bereid zal zijn af te treden om een heel nieuwe Bestuurscollege op een brede basis te vormen.
Ik wil niet de schijn geven, dat ik de heer Maduro verdedig, Mijnheer de Voorzitter, want hij heeft dit al goed genoeg gedaan en hij is ook bereid, zoals ik heb kunnen opmerken, dit te allen tijde te doen.
Wanneer men zegt dat deze man alleen met negatieve voorstellen komt, dan neemt men de waarheid niet in acht. Wij zijn het met de heer Maduro vele keren niet eens, Mijnheer de Voorzitter. Ook in deze behandeling zijn wij het niet eens met sommige van de punten, dat hij naar voren heeft gebracht. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de partijen, die het Bestuurscollege steunen schijnt hij, zo niet de enige, danwel één van de weinigen te zijn, die deze begroting goed heeft bestudeerd en daardoor met zijn argumenten naar voren kon komen. Dus ik deel helemaal zijn mening niet wanneer men zegt, dat hij alleen met negatieve zienswijzen naar voren komt. Hij heeft bepaalde vastomlijnde voorstellen gedaan. Zelfs zo, dat wanneer wij deze voorstellen overnemen wij zouden kunnen spreken van een sluitende begroting. Dus als hij later met voorstellen komt, ik weet niet wat mijn partijgenoten zullen doen, maar ik zal vele van zijn voorstellen steunen, Mijnheer de Voorzitter, en ik hoop dat de andere raadsleden dit ook zullen doen. Wanneer hij spreekt van algehele afschaffing van de Voorlichtingsdienst, dan ben ik het met hem eens. Wanneer hij spreekt over afschaffing van de Hydroponics farm dan ben ik het ook met hem eens. Wanneer hij spreekt van afschaffing van gunstgaven dan ben ik het ook met hem eens, Mijnheer de Voorzitter.

Wanneer hij spreekt over het beter werken van een bestuur op een bredere basis dan ben ik het volkomen met hem eens. En ik zie deze voorstellen niet als negatieve, maar als positieve voorstellen die alleen ten goede kunnen komen van het eilandgebied Aruba in het bijzonder en van de Nederlandse Antillen in het algemeen. Wanneer hij over herverdeling spreekt, dan moet ik zeggen dat dit ook de mening is geweest van de P.P.A. Dus als het zover kan komen door op een bredere basis te werken dat wij een herverdeling kunnen bewerkstelligen dan is het onze plicht om dit Bestuurscollege te vragen, "heren, geef de Raad de kans om de zaak te saneren".
De heer Yarzagaray zei, dat de Regering steunt op een 2/3 meerderheid en dat de 3 die daarbij zijn gekomen alleen op 400 stemmen steunen.
Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij deze zienswijze volgen dan betekent dit dat na de dood van het geacht lid C.A.Eman, die hier in deze Raad lid was geweest, nieuwe verkiezingen hadden moeten worden uitgeschreven. Want wanneer men drie duizend zoveel stemmen van het getal neemt van de partij waar de heer Eman aan het hoofd stond dan is er niet veel overgebleven, Mijnheer de Voorzitter, dat zijn achterblijvers kunnen spreken over vertegenwoordiging van het volk van Aruba.
De heer Leo wil een weg naar zijn huis hebben. Als het Bestuurscollege het met hem eens is om een privé weg naar zijn huis aan te leggen dan mogen zij dit doen, maar ik vind het helemaal niet juist dat een Eilandsraadslid aan het Bestuurscollege komt vragen, "traha un caminda na mi cas pa mi". Dat is niet het algemeen belang dienen, dat is persoonlijk belang. Dus ik wil hem aanraden met een Engelse gezegde, "Be sure your brain is engaged before you shift your mouth in gear". De heer Arends heeft het zo goed gevonden, om in plaats van met een verweer te komen over hetgeen door mijn fraktieleider naar voren is gebracht ter versteviging van zijn Bestuurscollege heeft hij het beter gedacht Chance persoonlijk aan te vallen. Ik wil niet antwoorden op hetgeen door de heer Arends is gezegd, want ik vind het niet nodig. Ik vind het niet als een bijdrage tot het totstandkomen van een goede begroting voor Aruba. Wel wil ik zeggen:
Ik zie dat zijn adviseur hier vandaag niet aanwezig is, maar U kunt aan die adviseur zeggen dat ik het de laatste tijd te druk heb gehad met het bestuderen van de mogelijkheid het huidige Bestuurscollege naar huis te sturen en hierdoor heb ik de tijd niet gehad om mij bezig te houden met vissen. Maar wanneer ik straks tijd krijg om weer te gaan vissen zal ik wat lood, wat men in het Papiaments "chumbo bendicioná" noemt, nodig hebben. E chumbo aki, mi ta sigur cu ora e ta bendiciona e por drecha mi suerte den piscamento un poco. Mi kier puntra Señor Arends cu si e ta gusta asina tanto di contesta riba loke mi ta bisa, por fabor contesta e preguntanan cu nos a trece aki dilanti durante ultimo reunion di Eilandsraad. Duna nos un splicacion riba e trabaonan di autonomie-commissie. Kiko nan a haci te awor? Cuanto bo ta pensa di paga cada abogado pa su trabao, si en berdad ta f.10.000 cada un ta pidi pa su tarea. Tambe mi kier puntra Señor Arends, si e por splica nos - pasobra mi no por papia di un hydrofoil - con e terafoil cu e a inventa, por core asina liher cu e por core un distancia for di Wara-Wara te Paradera dentro di 2 minuut. Esey lo ta un splicacion cu tur miembro di Raad lo kier haya sabi con e por inventa un terafoil cu por core asina liher. Tambe e por agrega pa nos con un hende por bula waya ora nan no kier scucha reunion di otro hende. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst tot 2 uur vanmiddag.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans voort met de tweede ronde. Ik wil bij deze een beroep op U allen doen om deze vergadering voor zover het nog voortduurt zo zakelijk mogelijk te houden. Ik kreeg vanmorgen de indruk dat de vergadering hoe langer hoe meer dreigt in een persoonlijke vlak te gaan. Zowel direkte als indirekte persoonlijke aanvallen daarmee is onze begroting en ook Aruba niet gebaat.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij dat 75% van de aanwezige raadsleden mijn advies hebben opgevolgd, en dus geen politieke spelletje hebben gespeeld, in deze raadsvergadering. Met deze 75% kunnen wij nu en in de toekomst iets bereiken.
De resterende 25% kunnen of willen niet anders, maar omdat ik altijd een optimist ben geweest, hoop ik dat deze resterende 25% van gedachten zullen veranderen.
De heer Dennert heeft al gesproken over gunstgaven, ik wou alleen maar toevoegen dat volgens artikel 92, lid 5 van de ERNA, dit moeilijkheden geeft.Ik zal dit artikel even voorlezen: (dus met betrekking tot de begroting). "Zij treedt in werking met ingang van 1 januari van het dienstjaar, waarop zij betrekking heeft. Zij wordt geacht met ingang van die dag in werking te zijn getreden, indien zij eerst daarna is openbaar gemaakt.
Zolang dit niet is geschied, strekt de begroting van het vorige dienstjaar tot grondslag van het beheer. Nu komt, als gevolg van de antwoorden van het Bestuurscollege het verschijnsel dat er nu volontairs van deze post betaald worden. Nu vraag ik ten eerste aan de gedeputeerden, of er in 1967 ook volontairs werkzaam waren?
Indien nee, wordt er dan niet tegen de strekking van dit artikel 92, lid 5 gezondigd?
Is deze post ondertussen niet overschreden? Met een eenvoudig rekensommetje ben ik tot de conclusie gekomen, dat dit één dezer dagen, zal plaatsvinden, of misschien is het reeds gebeurd gisteren of vandaag.
Indien ja, dus dat de post van gunstgave van f. 10.000,-- overschreden is, wordt er weer niet tegen dit artikel 92, lid 5 gezondigd?
Als antwoord op mijn voorstel over de afschaffing van het presentiegeld, kreeg ik van de heer Betico Croes, een antwoord, dat eerlijk gezegd zoiets was als de klip omzeilen. Mijnheer de Voorzitter, hij zei dat de presentiegelden onder bewind van Partido Patriotico Arubano zijn ingevoerd.
Ik kan ten eerste zeggen: het kan me helemaal niets schelen, wie of wat in het verleden iets heeft gedaan, wij, de heer Betico Croes en ik zijn als jonge afgestudeerden in deze Raad gekomen om zodoende te proberen politieke spelletjes in deze Raad kapot te maken. Ik hoop, dat hij zich hieraan houdt. Ik hoop het ook voor mezelf. Ten tweede kan ik zeggen, dat presentiegeld inderdaad ingevoerd werd onder bewind van de Partido Patriotico Arubano, waar deze unaniem in de Eilandsraad aangenomen werd dus ook door de Arubaanse Volks Partij. Overigens is toelage van presentiegeld laatst in de Staten verhoogd met de stemmen van de Arubaanse Volks Partij Statenleden vóór, dus hiermee heb ik geprobeerd, zijn antwoord te ontzenuwen.
Verder ben ik het eens met de heer Maduro dat de dokterssalarissen laag zijn. Maar Mijnheer de Voorzitter ik had verwacht dat hier iemand anders mee zou komen, maar aangezien niemand heeft meegedaan wil ik zeggen, dat de salarissen van de H.T.S.'ers ook aan de lage kant zijn. Laten wij zeggen, iemand maakt zijn H.B.S. af en gaat aan de H.T.S. studeren. Hij blijft daar 4 jaar studeren, waarvan 1 jaar praktijk en komt terug naar Aruba en vindt daar zijn oude collega's van de H.B.S. die ondertussen 2 jaar een cursus voor adjunct-commies hebben gevolgd.
Maar tot zijn verrassing ontdekt hij dat deze oude collega's van de H.B.S. ongeveer, ik zeg ongeveer, het is iets lager, hetzelfde salaris hebben als zijn beginsalaris.
Hij denkt, dus die H.T.S.'er, misschien na één of twee jaar zal de rang van de adjunct-technisch ambtenaar niet meer geldig zijn en dus veranderd wordt in technisch ambtenaar. Ik kan begrijpen dat je als pas afgestudeerde van de H.T.S. niet alles weet, er dus een paar jaren moet werken om te laten blijken of je een goede H.T.S.'er bent of niet, maar nu wordt er een rechte lijn getrokken met de mensen die niet naar

het buitenland zijn gegaan, en de progressie van de H.T.S.'ers blijft als zij, die hier gebleven zijn, waarom zou je eigenlijk naar het buitenland gaan om te gaan studeren, het heeft eigenlijk geen zin. Dit moet spoedig geregeld worden, want anders mist men op Aruba binnenkort alle Arubaanse H.T.S.'ers, architecten technici, want in het buitenland hebben ze meer waardering voor hen. Ik accepteer geen antwoord, zoals: dit moet het Land doen, of vroeger hebben jullie dit zelf ingesteld, ik wil een constructief en concreet oordeel hebben, indien dat niet kan, zeg dan maar niets. Daarom ben ik in het algemeen met het voorstel van gedeputterde Betico Croes niet eens. Zijn voorstel om periodieke verhoging te geven aan mensen, die iets presteren. Nee, Mijnheer de Voorzitter, geef periodieke verhoging aan ambtenaren, die zoals in de wet staat, die voldoende geschikt zijn, maar geef extra bevorderingen aan ambtenaren die bijzonder geschikt zijn, want dan wordt prestatie beloond, en niet zoals nu, waarbij sommige ambtenaren zich kunnen uitsloven en dezelfde periodieke verhoging krijgen als hun collega's die dan lanterfanters zijn. Wat de gedeputeerde Max Croes heeft opgemerkt dat er nu al ongeveer f.102.000,-- dit jaar aan de onderstand is uitgegeven, vraag ik hem nu, of als het zo doorgaat deze post van 300.000 die geraamd is op de begroting niet met duidelijke cijfers zal worden overschreden en zoals ik bij de kwestie met gunstgaven heb gezegd, wordt hiermee niet gezondigd tegen artikel 92 - lid 5 van de ERNA?
Tenslotte wil ik opmerken dat ik het voorstel van de heer Yarzagaray om een soort toerisme bank op te richten, volkomen ondersteun zodoende ook mensen van hier kansen te geven om op die wijze klanten te krijgen uit Zuid-Amerika, wat mijnsinziens een grotere percentage kan worden dan uit Noord-Amerika. Deze Zuid-Amerikaanse toeristen doen meer inkopen in Oranjestad dan de Noord-Amerikaanse, (dat is volgens mijn persoonlijke mening) en ook ben ik het eens met de heer Max Croes ten aanzien van de sociale loonregelingsrapport van de Werkverschaffing.
Ik wil eindigen met te zeggen dat wat de heer Maduro heeft gezegd, namelijk dat alleen de fractie-voorzitter goed te voorschijn was gekomen in de eerste ronde dat wij gezamenlijk de begroting hebben bekeken en wij laten de eer aan onze fractievoorzitter, dus een Arubiano die het goed meent met Aruba.
Verder zei de heer Maduro enige dagen geleden, dat wij misschien met een politiek bezig zijn, die hij niet begrijpt, dat het te hoog voor hem is. Wij zullen aanstonds tonen dat dit waar is, en dan zal hij begrijpen waarom wij zo gehandeld hebben.
Wij hebben een heleboel verassingen, dus ik waarschuw iedereen in deze zaal, hou je vast, want wat nu komt, zal de grondvesten van Aruba doen trillen.
Aan U de fractievoorzitter.
Ik dank U.

DE HEER G.A. ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, mag ik in de eerste plaats de heer Kock dankzeggen voor zijn introductie.
Señor Presidente, lo mi purba di atene mi estrictamente, tanto cu ta posibel, na Bo peticion di ser zakelijk y kort den mi betoog.
Pa cuminsa riba e rij di diputadonan cu a tuma palabra en contestacion riba e preguntanan den promer ronde ayera nochi, pardon, diabierna, mi kier a puntra diputado Leest si enberdad e pleidooi cu e a tene asina eloquentemente pa cerramento di Nassaustraat no ta un punto concerniente di Bestuurscollege? E cerramento di Nassaustraat aki, mi tin entendí y mi sabi pa casualidad cu e palabranan cu diputado Leest a expresa ta exactamente e opinion di e comercio y tambe di su distinguido hefe di Turismo. Pero kiko ta su mes opinion, Señor Presidente?

DE HEER T. LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi tabata kier a tende e pregunta ey ripiti un biaha mas.

DE HEER G.A. ODUBER: Señor Presidente, en breve e pregunta ta cu si e pleidooi cu diputado Leest a tene tocante e cerramento di Nassaustraat, esta na fabor di e cerramento di Nassaustraat ta refleha su mes opinion tambe? Diputado Señor Guzman Croes a bisa cu trahadornan di Gobierno, segun su opinion, por keda cas sin papel di dokter pa varios dia.
No, Señor Presidente, si mi no ta ekiboca ya caba Bestuurscollege por exigi for di promer dia caba cu un trahador, sea ambtenaar of arbeider, keda cas y e por pidi y exigi un declaracion di dokter. Mi kier pidi e distinguido diputado pa splica si ta manera mi impresion ta of nó. Señor diputado Laclé a cuminsa cu bisa cu tabata tin un bombardeo y tiramento di klapchi di parti di oposicion den promer ronde. Mi kier sigura Señor Laclé cu ainda no a yega e momento pa e bom explotante y derrotante cay. E ta puntra cuanto peso e foutnan cu a worde sacá door di nos fraccion for di e begroting ta haci. Aki rato lo mi purba di demonstra exactamente cuanto influencia e tin riba begroting manera e a worde presentá na Eilandsraad. Tambe den asunto di Werkverschaffing diputado Laclé a bisa cu Werkverschaffing su politica a bay mucho leuw. Pesey nos ta enfrenta awe cu den dos luna di tempo mas di un 1/6 parti di e placa riba e begroting a ser gasta hopi mas di esaki. Mi pregunta ta: Pakiko Bestuurscollege a permiti Werkverschaffing di bay asina leeuw.
Señor Presidente, mi colega di Raad, Señor Frans Lodewijk Maduro a bisa den e vueltanan anterior di e reunion aki, cu e no por sigui nos politica y cu nos ta parse bruhá. Mi kier a recorda Señor Maduro, cu por ultimo dos eleccionnan nos partido a bay adilanti den votos, contrario di loke por bisa di sú partido, si ainda e por papia di partido! Nos ta awe e partido mas grandi riba Aruba en cuanto Señor Frans Lodewijk Maduro a haya e mitar di e total di su votonan na 1966 den e ultimo eleccion. Awe e a perde mas di mitar di Bestuur di su partido. Y ta é, Señor Maduro aki, ta bin mustra nos fraccion kiko ta politica? Te ta bin bisa cu nos politica ta bruhá? Señor Presidente, e mester realisa cu e por sinja di nos. Ademas Señor Frans Lodewijk Maduro, no mas cu den campaña di 1967 (mi kier refresca su memoria) a declara repetidamente entre otro na Prensa, cu nunca e lo traha cu Partido Patriotico Arubano. Awor den tres dia ela ripiti cuater biaha cu e kier un brede basis. Un base mas amplio! Ta di opinion e a cambia of ta su consenchi ta remordé?
Señor Presidente, na nomber di nos fraccion si mi kier declara, no solamente na Señor Maduro, sino na cualkier otro cu ta weita un base mas amplio na bienstar di Aruba, cu no awor, pero semper nos tabata di acuerdo cu esaki.
Cu Señor Presidente su permiso lo mi kier a pasa over na e idioma Holandes.

De gedeputeerde D.G. Croes begreep niet waarom er een Regeringsvoorlichtingsdienst zal moeten komen en of er sprake is om een Regeringsvoorlichtingsdienst op Aruba te vestigen. Mijnheer de Voorzitter, de huidige Arubaanse Voorlichtingsdienst voldoet niet aan de opzet, namelijk voorlichting geven niet alleen aan het publiek doch ook door middel van de Pers. Een recent voorbeeld, dat bij de opening van het Aruba Sheraton Hotel er zeer vooraanstaande journalisten op Aruba waren, waaronder vertegenwoordigers van Time, Weekblad Elsevier, Gazette van Antwerpen, Holiday Weekly, Die Welt, London Sunday Mirror en the New York Times. Ofschoon deze mensen door Sheraton waren uitgenodigd heeft de Voorlichtingsdienst geen hand uitgestoken om deze mensen voor te lichten over Aruba. Men heeft een prachtige kans voorbij laten gaan, wat betreft de Arubaanse Voorlichtingsdienst, om Aruba de nodige publiciteit in het buitenland te geven te verhogen. De huidige Voorlichtingsdienst te beïnvloeden, door een circulaire uit te geven en te zenden aan de Pers-organen zoals kranten, radio en televisie, bij elk bericht van de Voorlichtingsdienst zou moeten vermelden, dat dit van de Voorlichtingsdienst afkomstig was. Indien de Voorlichtingsdienst dan zo goed werkt, waarom heeft het merendeel van de Pers dan niet aan dit verzoek voldaan? De gedeputeerde verklaarde wat later, dat de Voorlichtingsdienst beter draait dan tevoren. Wij willen gaarne de bewijzen daarvan zien! Temeer, daar het een publiek geheim is, dat de verhouding tussen de chef van deze dienst en zijn personeel niet zo is, als het moet zijn. En als de Voorlichtingsdienst dan zo goed werkt, waarom verschijnen het merendeel van de berichten in kranten en andere persorganen voordat de Voorlichtingsdienst hierover een bericht uitgeeft. Verkeerde voorlichting wordt gegeven, Mijnheer de Voorzitter. Niet één van de laatste persberichten, waarin stond dat de ondertekening van de akte zou plaatsvinden tussen het Bestuurscollege en het Holiday Inn voor het terrein aan de beach. Het Bestuurscollege heeft nimmer zo'n akte met Holiday Inn getekend. Maar wel met de Aruba Real Estate. Zo zijn er veel voorbeelden. Interessant is het te vragen hoeveel persberichten werden uitgegeven door de Voorlichtingsdienst vanaf 1 juli tot 1 maart j.l. daarbij uitgezonderd scheepvaart- en luchtvaartsberichten, filmdiensten, vergaderingen Eilandsraad, doktersdiensten en hoge bezoeken uit het buitenland. Vermoedelijk zal dit aantal ver overschreden worden door pamfletten, die in dezelfde periode door deze dienst werden gemaakt.

Mijnheer de Voorzitter, het stemt tot voldoening dat de gedeputeerde van Financiën de fouten en blunders die in deze begroting zijn gemaakt, ruitelijk heeft erkend! Minder ruiterlijk was hij echter toen hij probeerde, door te verwijzen naar vroegere begrotingen, te doen vóórkomen, alsof dit een normale gang van zaken zou zijn.

Fouten maken, Mijnheer de Voorzitter, is menselijk; maar deze fouten zijn in het verleden, altijd door het Bestuurscollege toentertijd zelf opgespoord en gecorrigeerd en HIER ligt het grote verschil in aanpak, immers in dit geval corrigeert de oppositie de begroting van het huidige bestuurscollege. Mijnheer de Voorzitter, dit is een unicum in de geschiedenis van de Arubaanse Eilandsraad!!

In verband hiermede wil ik de gedeputeerde categorisch de vraag stellen, naar aanleiding van zijn uitlating in de eerste ronde, dat deze fouten van geen enkele invloed zijn op het begroting-saldo om ons mede te delen, nu dat deze fouten aan het licht zijn gekomen hoeveel het nadelig-saldo thans, op dit moment, bedraagt.

Wij van onze kant, hadden verwacht, dat nu het Bestuurscollege bijna 5 maanden laat is met de indiening van deze ontwerp-begroting, alle zogenaamde tik-fouten, fouten, onjuistheden, vergissingen, ja er is zelfs sprake van bokken en blunders gecorrigeerd zouden zijn. Dit staaft onze stelling, Mijnheer de Voorzitter, dat deze begroting NIET met de nodige zorg en overeenkomstig realiteit is opgesteld!!

Alhoewel men spreekt over beperkingen en bezuinigingen in vele sectoren, zien wij, volgens het vergelijkend overzicht van de ontvangsten-ramingen dat deze in 1967 in totaal op 28.2 miljoen werden geraamd, terwijl voor 1968 in totaal 32.8 miljoen, DERHALVE een meer opbrengst van 4.6 miljoen guldens (Ant. Courant). Het is onbegrijpelijk waar beperkingen en bezuinigingen hebben plaats gehad!

Post 2.12.01.0.64-Interest op kasgeldleningen. Het geraamde bedrag is naar dezerzijdse mening niet juist. Volgens het overzicht van de liquiditeitspositie op pagina III van de Algemene Beschouwingen zal het tekort in 1968 ruim 3 miljoen bedragen. Rekening houdende met het feit dat van het Land een lening van 2 miljoen is verkregen (volgens inlichtingen van de gedeputeerde van Financiën) tegen een zeer lage rente-percentage, over een periode van 9 maanden, hetgeen neerkomt op een rente van f. 30.000,--, resteert er van de raming nog f. 100.000,--. Hoe kan dat, Mijnheer de Voorzitter? Betekent dit voor zover dat voor die ene miljoen tien percent rente wordt betaald?

In tegenstelling tot de bewering van de gedeputeerde van Financiën, dat de algemene financieringsfonds geen begin-saldo kan hebben, is in dit ontwerpbegroting 1968 geraamd op post 5.01.03.0.50 624.068 gulden. In de begroting van 1967, kwam als raming voor 575.957 gulden, terwijl in deze begroting in de kolom "Begroting 1967" voorkomt fl. 1.190.716. Niet alleen wil ik hiervan een specificatie hebben, Mijnheer de Voorzitter, maar ik zou het Bestuurscollege erop attent willen maken, dat de Comptabiliteitsvoorschriften Eilandgebieden voorschrijven dat in de kolom "Begroting 1967" de cijfers van de begroting van het betreffende jaar worden opgenomen!

Bij de Kapitaaldienst dient men zich af te vragen wat het saldo aan het begin van het dienstjaar in diverse hoofdstukken opgenomen, aangeeft. Rekening-cijfers en begroting-cijfers zijn hierin door elkaar gehaald. De rekening-cijfers in de kolom "Rekening 1966" zijn als beginsaldi in de kolom "Begroting 1967" opgenomen. Bovendien heeft men zich hier in vele gevallen niet gehouden aan de bepaling dat de rekening-cijfers van voorafgaande jaren (1965 en 1966) dienen te worden opgenomen. Ook de begrotingscijfers die in de kolom "Begroting 1967" zijn opgenomen stroken niet met de cijfers in de begroting van het vorig jaar vermeld! Er is in het geheel geen systematiek. Alles is door mekaar gehaald!

De bewering van het Bestuurscollege dat in voorgaande jaren op de begroting geen rekening is gehouden met de aan de Bank voor Nederlandsche Gemeenten door het eilandgebied te betalen rente, is in strijd met de waarheid. Nemen wij bijvoorbeeld de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1967, dan blijkt aan de hand van het overzicht van de verschuldigde rente op door het eilandgebied verstrekte kapitalen dat voor het nog niet geconsolideerde gedeelte ad f. 12.800.000,-- rente berekend was @ 7%, welke rente is gestort op de Verrekendienst. Voor de onrendabele projekten behoefd niet te worden gereserveerd, aangezien de rente tot en met 1966 op de lening werd bijgeschreven. Voor wat betreft de begroting 1967 kon geen rekening worden gehouden met de te betalen rente, aangezien het definitieve standpunt van Nederland in deze moest worden afgewacht! Gaarne zou ik van de gedeputeerde van Financiën willen vernemen, of de cijfers al bekend zijn voor het boekjaar 1967, en welke invloed deze cijfers hebben of welke indicatie deze cijfers geven ten aanzien van het begrotingstekort van verleden jaar!

Een specificatie werd gevraagd van post 1.08.06.1.87 genaamd: bijdrage van de N.V. Aruven - Dacht de gedeputeerde ervan af te komen door mij te verwijzen naar post 2.08.06.1.78? Ik heb deze specificatie niet voor niets gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, immers op post 1.08.06.1.87 wordt als ontvangst geraamd, wegens rente van N.V. Aruven f. 526.000,-- met betrekking tot de sanering van de N.V. en de uitbreiding van de Aruba Caribbean

Hotel met 80 kamers, terwijl op post 2.08.06.1.78 voor de sanering van de N.V.f53.982,-- Uitbreiding Aruba Caribbean Hotel f92.585,-- wordt geraamd! Gezamenlijk f. 146.567,--. Hoe kan dat?
Post 1.12.01.1.39 zegt gedeputeerde Laclé: Rente vergoeding door de bedrijven - is zeer moeilijk te ramen.
Het verbaast mij! Speciaal gelet op uitvoerige liquiditeitsoverzichten door het Bestuurscollege opgesteld. Immers, het moet toch mogelijk zijn aan te geven hoe deze raming is samengesteld en waarop het is gebaseerd!! Ik constateer evenwel, aan de hand van de huidige cijfers uit deze ontwerp-begroting, dat er van een aanzienlijke verbetering van de liquiditeitspositie van de bedrijven, sprake is! Immers, werd in 1966 door de bedrijven op deze post aan rente f. 125.800,-- betaald aan het eilandgebied en in 1967 hiervoor geraamd f. 130.000,--, nú als gevolg naar alle waarschijnlijkheid van een gunstige ontwikkeling van de liquiditeitspositie bij de bedrijven, raamt het Bestuurscollege een bedrag van f. 83.300,-- derhalve een daling in deze van f. 46.700,--. Ik verwacht dan ook hierop een eerlijk en concreet antwoord van de heer gedeputeerde.
Bij post 6.03.01.2.92 - Rentebetalingen op crediet Bank voor de Nederlandse Gemeenten. De gedeputeerde heeft uitdrukkelijk geantwoord dat de rente vóór 1966 nog niet betaald is aan de Bank voor Nederlandse Gemeenten. Dit klopt naar mijn mening niet, Mijnheer de Voorzitter. Immers, de renteschulden van vóór 1966 voor onrendabele projekten werden in rekening courant bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten gebracht en betaald. De rente voor rendabele projekten worden bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten bijgeschreven!
Hoewel de toelichting erg vaag is, dient naar mijn mening hier rente-onderscheid gemaakt te worden tussen rendabele en onrendabele projekten. De rente van onrendabele projekten kan het niet zijn, Mijnheer de Voorzitter, omdat deze rente niet door het eilandgebied wordt betaald, maar wordt bijgeschreven of bijgevoegd!
De rente van rendabele projekten kan het ook niet zijn omdat deze rente reeds door de Bank voor Nederlandse Gemeenten in rekening courant werd gebracht en door het eilandgebied betaald. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, wenst ik categorisch van de gedeputeerde te vernemen - hoeveel bedraagt deze rente vóór 1966?
Volgens de inlichtingen verstrekt in de eerste ronde door de geachte gedeputeerde van Financiën, was het liquiditeitstekort per 1 januari 1968 rond f. 1.9 miljoen. Dit bedrag resulteerde o.a. na dat rekening was gehouden met de betaling ad. circa 2 1/2 miljoen, genoemd op pagina 4 sub B van de aanbiedingsbrief en met 1.2 miljoen guldens zijnde het totaalbedrag dat permanent is belegd in magazijnvoorraden!
Bovendien komt in de reserve kas en verrekendienst een raming voor die niet strookt met de realiteit ad f948.650,--. Bij correctie hiervan wordt de liquiditeits positie van het eilandgebied met een evenredig bedrag gunstig beinvloed, waardoor per saldo in de reserve kas en verrekendienst een voordelig in plaats van een nadelig saldo ontstaat van rond 250.000 gulden!!
Post 3.11.01.1.90 - het bedrag opgenomen in het overzicht vermeldende de leningsschulden van het eilandgebied stemt niet overeen met het onder deze post geraamde bedrag. Hier gaat het over een verschil van f.48.734.283,--
(f.63.213.387,31-f.25.336.800) - 37.876.587,31

f.10.857.695,69

Hier werd door de betrokken gedeputeerde niets over gezegd - er is dus onomstotelijk een blunder gemaakt!
De bewering van de gedeputeerde van Financiën dat door de z.g. realistische begrotingsaanpak van het huidige Bestuurscollege, dat de leningen ad ruim 69 miljoen opgebracht dienen te worden op de hoofdbegroting - kapitaaldienst - kan ik wel enigszins volgen......

Maar........ Mijnheer de Voorzitter, de naakte realiteit eist en dwingt ook dat dit als ontvangst op de kapitaaldienst van de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten-begroting dient te worden opgebracht!!
Hoe kan men spreken van een kapitaalsverstrekking aan de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten als wanneer ik de begroting van de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten open sla, op de kapitaaldienst hiervan geen corresponderende ontvangstpost per antwoord zie!
Wat voor financieël beheer wordt dan gevoerd, Mijnheer de Voorzitter?
De letterlijke tekst van de comptabiliteitsvoorschriften dienen te worden gevolgd - niet alleen de geest - trouwens de gedeputeerde geeft toe dat dit in strijd is met de comptabiliteitsvoorschriften, terwijl hij op bladzijde 94 van de Memorie van Toelichting - kapitaaldienst - notabene zegt: "Terzijde vermelde posten zijn thans in de begroting opgebracht om de kapitaalsverstrekking aan het Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten tot uitdrukking te brengen, zoals de comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden dit ten aanzien van de bedrijven voorschrijft.
Met wie denkt dit Bestuurscollege te maken te hebben? Ingevolge de comptabiliteitsvoorschriften maar specifiek volgens de beheersverordeningbedrijven dient steeds overeenstemming te zijn tussen de uitgaafpost op de hoofdbegroting - kapitaalverstrekking aan de bedrijfsbegroting - en de ontvangstposten op de kapitaaldienst van de bedrijfsbegroting - kapitaalsverstrekking door het eilandgebied, om de kapitaalverhouding tussen de bedrijven en de hoofdbegroting tot uitdrukking te brengen.
Dus, Mijnheer de Voorzitter, is dit niet alleen in strijd met de letter, doch ook met de geest van de comptabiliteitsvoorschriften, wat tot zeer vreemde manipulaties kan leiden!
Dit bevestigt, Mijnheer de Voorzitter, de slordigheid waarmee deze begroting door het huidige Bestuurscollege werd opgemaakt.
Mijnheer de Voorzitter, alweer meen ik te hebben aangetoond, dat deze ontwerp-begroting op alles behalve de realiteit is afgestemd. Deze z.g. realistische begroting krioelt van fouten, waarbij zelfs een kardinale en onvergeeflijke fout is gemaakt, waarop we later zullen terugkomen.
De Raad in zijn geheel, dus niet alleen de oppositie, maar ook de leden van het Bestuurscollege steunende partijen, werd een begroting aangeboden met een tekort van ruim 700 duizend guldens. Wij bestrijden ten stelligste dat in de begroting zoals het voor ons ligt, inderdaad een tekort bestaat!
Hierbij is buiten beschouwing gelaten de invloed van de tot nu toe aangetoonde fouten in de begroting. Bij deze begrotingsopstelling moet zelfs gesproken worden van een kunstmatig creeren van een begrotingstekort waarbij over het hoofd is gezien dat de door het Bestuurscollege geproduceerde cijfers kritisch door de oppositie zullen worden beoordeeld. Wij, een loyale oppositie voerende, zullen bij de artikels gewijze behandeling van de begroting, de taak van het college overnemen, en alsnog aantonen dat de begroting zoals het voor ons ligt, door onze fractie praktisch sluitend gemaakt zal worden. Mijnheer de Voorzitter, ik dank U!

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, mi ta gradici e miembronan di Bestuurscollege, kendenan a duna mi contestanan riba mi preguntanan haci den promer ronde di e begroting aki. Kisas ainda den tratamento di postnan lo mi bin cu algun cambionan chikito tocante e begroting, pero cu lo no trece mucho cambio y mi ta spera cu Bestuurscollege lo por tuma nan over.
Tocante mi sugerencia pa rouleer varios personal den Gobierno cu ta den dienst pa nan por traha mas flexible y mas eficiente. Mi a tende cu mas o menos e personal lo no ta mucho di acuerdo cu esaki, pero, Señor Presedente, ora nos ta exigi for di cierto personanan cu ta traha pa nos pa nan ta mas flexible, pa nan ta mas eficiente ya cu nan por haci mas trabao, claramente no ta spera cu nan ta haya un pago correspondiente. Y si tal ta e caso y si nan sabi cu nan lo haya un pago correspondiente cu nan capacidad avansa mas hopi cu nan tin, despues cu nan a caba di rouleer y nan ta mas flexible. Mi ta supone, cu nan lo comprende cu esey no solamente ta na beneficio di e dienst pa cual nan ta traha pero tambe pa nan mes.
Señor Presidente, mi ta contento tambe di tende cu Bestuurscollege ta dispuesto pa yega na un areglo cu Elmar, pa e casnan cu no tin corriente ainda. Nos lo desea cu Bestuurscollege lo entama e asunto aki y mi ta calcula cu lo tin consecuencia financiero y cu lo larga Raad sabi cuanto esey lo costa, mescos cu nos a haci pa e otro districtonan, cu anteriormente, pasobra e casnan tabata mucho plama, mucho leuw, no por a haya corriente. Mi ta calcula cu si pa uno nos por a haci e areglo aki, e otro sector tambe lo tin drecho ariba e mes areglo.
Señor Presidente, mi tin idea cu mi no a haya contesta riba e asunto di trahamento diasabra na Ontvangerskantoor y tambe, mi tin idea cu Señor Bruno Werleman a trece e punto padilanti cu na Burgerlijke Stand tin un situacion similar. En todo caso mi ta haya si e pueblo enberdad no ta haci uso di e facilidad aki pa cual e ambtenaarnan aki ta haci e sacrificio, nos por pone riba un otro dia of en todo caso pa compensa e personal cu mester traha riba e disabra ey y nan no ta gosa di nan diasabra liber manera tur e otro ambtenaarnan, larga nos compensa nan tambe na un manera mas husto.
Señor Presidente, mi a tende un remarca, como si fuera e combinancion aki tocante WVS ta nos lo ta contra pa e bay na Dienst Openbare Werken. Señor Presidente, te awor aki nos no a haya ningun proposicion den tal sentido.
Tocante e control cu por tini riba remede cu e dokternan di Gobierno tin den e boticanan cu nan ta usa pa nan mes practica personal y tambe pa e practica di Gobierno, mi ta calcula cu lo por trece un controle masha facil, solamente esey lo exigi un tiki administracion. Si tin un lista di tur e remedenan cu nan ta ricibi, cu ta poni riba un kaarchi di inventario, anto tin un controle cuanto nan ta haya. Y e dokternan, cu mi ta calcula ta scirbi un receta pa un patiënt e no ta hisa e remede duna asina, ora e ta entrega e remedenan ey, of e nurse of e hende cu ta atende e asunto di e botica ta entrega e remedenan ey ora e ricibi un receta. Y si e recetanan ey worde warda anto tin e controle tur ora bay. Mi ta comprende cu Accountantsdienst of otro departamentonan di Gobierno no tin bastante personal pa bay controla e asuntonan aki y mi no sabi, pero mi no ta kere cu esaki ta cay tampoco ariba e tereno di e controlerend geneesheer pa bay check e administracion aki, pero cu e por worde haci, mi no ta duda ningun momento.
Señor Presidente, mi mester remarca, cu na unda tin hende ta traha, nos tur ta humano, foutnan ta worde haci. Di esey no cabe duda. Y mi no ta duda ningun momento cu e Bestuurscollege a haci algun fout aki y aya, pasobra nan a traha tambe. Den e ocho lunanan cu a transcurri toch nan a haci algo, contrario na loke oposicion a bisa. Y mi ta kere cu nan mester a keda convenci de loke Señor Max Croes, diputado di Desaroyo Economico a trece padilanti.

Cu nan por a logra mas kisas tambe tabata posibel, pero mi a menciona caba cu nan tabatin hopi contratiempo, trabaonan atrasa cu nan a haya, nan mester a werk nan mes in. Pero cu nan a haci algo, esey mi no ta duda ningun momento. Y, Señor Presidente, compara cu e componentenan di e Bestuurscollege aki lo bo por bisa, manera un colega di mi a bisa, cu berdaderamente compara nan un pa uno nan ta compara hopi favorabel cu e Bestuurscollege anterior cu a baha aña pasa.
Señor Presidente, mi a tende di un persona di otro banda, cu ta bisa, si e a vota contra e begroting di Water- en Energiebedrijf, esey ta un desconfiansa contra e diputado concerni. Realmente mi ta bisa cu na promer instancia esaki ta berdad, pero no solamente e diputado concerni, sino contra e Bestuurscollege den su totalidad, pasobra nan conhuntamente ta responsabel cu e diputado aki lo mester tuma concecuencianan di tal accion, mi mester bisa, laga nos warda den segundo instancia riba e votamento final. Aunke mi mester bisa, cu e diputado aki a comprende su responsabilidad y a tuma cierto pasonan cu na debido tempo y na e ora oportuno lo bini na cla.
Señor Presidente, den pasado di banda di oposicion tempo nan tabata den Gobierno tambe tabatin cuestion di desconfiansa. Mi ta corda cu mi a yega di lesa den corant: Si, e ta baha; no, e'n ta baha; si, e ta baha; no, e'n ta baha. Señor Presidente, no tabatin votamento di diez-diez, pero tabatin un pelea interno. Mi no sabi cu e pelea interno ey tabata relaciona cu un cierto coupe! Un coupe na cual varios miembro di oposicion awendia a tuma parti. Señor Presidente, esaki ta refresca memoria di algun hende.
Señor Presidente, Señor Dokter Dennert, miembro di oposicion ta bisa cu e Bestuurscollege a faya completamente. Bunita pa bisa, pero mi ta kere cu e diputadonan a proba cu esaki no ta asina. Si esakinan a faya den 8 luna, anto mi ta puntra mi mes, ta con anto e Bestuurscollege bieuw lo a faya. Pueblo a papia y a huzga nan di acuerdo tambe.
Y, Señor Presidente, mi ta contento di tende di brede basis tur parti awendia, pero mi ta haya cu esaki parse ta un presion cu ta worde poni di banda di oposicion pa nan drenta Gobierno. Pasobra mi no por kere ningun momento cu Partido Patriotico Arubano den oposicion aki na Aruba por nenga di coopera pa ningun medida financiero, economica of constitucional, cu ta contra interes di Aruba. Y den e coneccion aki lo mi kier haci un apelacion, no na e lider di e fraccion di ey banda, pasobra e no tin nada den Staten, pero e vice-presidente di Staten si tin algo di bisa, y como e tin hopi poder den Gobierno Central anto, pa nan no traha contra interes di Aruba. Primeramente cu tur proyectonan cu nos Bestuurscollege a manda pa Gobierno Central, cu nan por duna nos un siguransa cu Gobierno Central no ta boycotea nan y ta wanta nan atras sin motibo bon y cu nan lo trata nan cu e rapides necesario. Y cu tambe esnan cu ta sostene Gobierno Central mester percura pa ningun monopolio worde duna, na empresa solamente na Corsow, pa boycotea podiser un empresa tambe cu lo kier establece su mes na Aruba.
Tampoco cu e Gobierno Central lo bay pone otro presionnan economico y financiero contra Aruba, manera e socede ultimamente na december pasa, na unda nan a pone cuchiuw riba nos garganta pa paga 2.2 miyon di florin den dos dia di tempo y Aruba mester a busca e placa unda ke sea, pa cumpli cu e demanda di e presion poni ariba dje.
Señor Presidente, tocante e prijscontrole, mi ta contento cu e miembronan di aya banda tambe ta apoya e asunto aki. Mi a papia tocante e asunto aki den e Raad aki mas di un biaha, pero te ainda nada no a socede. Señor Presidente, tambe tocante di e technisch ambtenaren di Dienst Openbare Werken, mi ta corda cu dos aña pasa mi a trece esaki padilanti, como mi tabata sabi tambe di e asunto aki, pero ta tristo di mira berdad, manera mi a tende un colega di mi bisa, cu un bonnetjes-schrijver ta gana mas cu mil doscien florin na Dienst Openbare Werken, mientras cu un H.T.S.'er, aunke e ta jong, pero cu tin cinco

aña di servicio y mas ainda, segun mi ainda no a yega na e suma aki. Señor Presidente, esaki nan ta cosnan cu nos sabi y nos ta trece nan padilanti, pero te awe ainda nada no a worde drecha. Señor Presidente, tocante tur e cifranan di e bom parse cu un miembro di otro banda kier a trece, mi ta spera cu e diputado di Finansas lo por straight tur e cuentanan ey tambe, mescos cu ey banda nan por goochel y haci triki cu cijfers, mi ta spera cu e diputado lo pone e trikinan aki un banda y trece e asunto den su perpectiva berdadera. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, mi tambe den e di dos ronde kier haci uso di palabra. Na promer lugar un palabra di elogio ta bay na e miembronan di Bestuurscollege, cu a duna nan contestanan asina bon y a demonstra cu nan ta hendenan capacita pa nan trabao. Pasobra den 8 luna di tempo bo no por spera cu un Bestuurscollege por haci milagro, pasobra nan ta novato den nan trabao. Pero den nan contestacionnan nan a demonstra cu nan ta capacita pa nan trabao. Señor Presidente, promer cu mi sigui cu mi puntonan mi kier bin riba un orador cu a tuma palabra awe mainta. Señor Mathew ta un di nan cu a dedica algun palabra na mi persona. Pa palabranan mi no tin miedo, ni pa hecho tampoco mi tin miedo. Como yiu di tera mi ta cla pa bataya cualkier momento. Mi tin di bisa, cu como yiu di tera mi no ta accepta ningun insulto, pasobra na Aruba nan ta bisa cu: tin hende cu tin boca pa papia, y otro tin butishi pa bati y si mi no ta ekiboka mi lo mi laga e cuenta di calypso un banda y lo mi no bay den detaye cu ne, pero tin un tambu si ta bisa: macaco di kwi-kwi-kwi, su rabo ta grawata (Kishiki).
Señor Chance tambe a bisa cu mi persona ta busca un caminda pa mi cas. Señor Chance a ekiboca su mes, pasobra mi cas ta na Paradera, na unda mi a nace, na unda mi lumbrishi ta dera. Esey ta mi cas, mescos cu Aruba ta mi lugar. Y mi no ta kere cu ningun hende por bin bochorna, ora mi ta pidi un caminda pa mi pueblo, unda yiu di tera ta biba. Señor Chance tambe mi ta corda bon, a yega di pidi awa pa su pueblo. Lo mi kier bisa riba e punto akinan, cu mi no kier bay mas den discusion, pero mi kier bisa si, cu si yega e momento cu boso ta bin cu insulto na yiu-nan di tera, manera awe mainta a pasa aki dennan, no contra mi persona so, pero hasta contra un diputado, cu boso a yega asina leuw di bin cu e nomber di Adolf Hitler aki den, un nomber di un homber cu tabata criminal di guerra, mi ta kere nos ningun aki den como representante di pueblo lo kier tende un nomber di un homber asina den e Raad aki na Aruba. Y ta straña mi masha hopi awe mainta, ora cu e nomber ey a worde menta, na unda nan a casi cualifica un diputado di nos, Señor Betico Croes, como un Adolf Hitler, Señor Presidente, Bo no a bati e martiw ey, pasobra ta tristo cu nomber Adolf Hitler ta worde menta den Raad unda Arubianonan ta sinta, unda nos tur ta contra djele bao bandera Holandes. Un homber cu a maltrata hende y nan ta bin aki den y compara un yiu di tera mescos cu e homber eynan.
Lo mi kier a bin riba algun puntonan di cual mi a papia caba den promer ronde, pero mi kier bin mas den detaye riba nan.
Mi a keda contento y a keda satisfecho cu e contestanan di diputado Leest, en cuanto e asunto di botonan di cruise, cu nan ta trahando pa haya mas di nan pa bin Aruba. Lo ta un paso grandi esey lo ta. Tambe e seramento di Nassaustraat mi a keda masha contento cu esey a bin adilanti aki den, como cu esey tambe lo ta un paso adilanti pa promocion di turismo aki na Aruba.
Ariba e punto cu mi a papia e dia tocante dokternan, lo mi kier a trece adilanti lo siguiente, pa rectifica algo cu den corant Amigoe di Aruba a worde cambia for di e manera mi a bisa.

E ta pone den e corant cu mi a bisa: "welke doktoren de mensen hier beter zouden kunnen begrijpen". Ningun momento mi no a usa e palabra "beter", pasobra mi no ta descualifica e dokternan djaki, pasobra entre nan mi sabi nos tin dokternan yiu di tera y mi sabi cu nan ta haci nan trabao bon. Podiser nan lo kier pone mi den un "spot", pasobra actualmente mi ta trahando na un lugar, na unda tur dia mi ta topa cu dokternan.
Nan a kere di bay hinca mi den un "spot" cu e dokternan ey, poniendo nan kere cu mi ta contra nan. Pero ami sabi door di mi trabao, cu nan ta haci nan trabao bon y cu tin yiu di tera den nan cu tambe ta haci nan trabao bon. Pero mi a bisa si, cu si nos no por haya dokternan for di e pais unda semper nos a haya dokternan for di dje, anto nos mester tuma pasonan pa haya dokter for di paisnan cu lo tin suficiente cu nos lo por haya di nan y cu lo kier bin traha aki nan. Y mi a bisa cu nan tambe lo comprende nos patiëntnan of nos enfermonan. Asina ta e palabra "beter" nunca mi no a usele. Mi tambe ta comparti e idea pa e homber chikito worde defendi na tur momento, manera a ser expresa door di Señor Betico Croes y Señor Wijki Maduro, ora nan a papia riba nacionalista of papia mas riba e tereno di desaroyo social. Mi tambe ta comparti idea cu nan y mi tambe lo kier weita e homber chikito cu ta sufri hopi bes worde defendi. Nan por wel di yama mi izquierdista, comunista of loke sea, pero un cos mi ta bisa, cu ora yega e momento cu nos mester defende, hasta morto mester ser teni den bista pa realisa esey.
Tambe den promer ronde a ser papia tocante promocionnan y lo mi no kier bay den detaye den dje, pero si mi kier a bisa cu esey ta un dje foutnan door di cual nos begroting ta asina aki. Tambe mi ta corda, e tempo ey mi no tabata den e Raad aki ainda, Señor Presidente, cu e pregunta a ser haci cu ta falta f.8.000 na Ontvangerskantoor, cu te ainda e no a worde haya ainda. Si nos a hayéle lo e por a yuda algun tata di famia cu trabao. Mi tin di sigura e Bestuurscollege aki, cu si nos pone man na obra, y bay den otro direccionnan unda nos lo por combati desempleo anto, lo mi kier comparti idea cu Señor Domi Tromp ya cu e a menciona e asunto di desaroyo di pisqueria. Pa casualidad diabierna mi tabatin contacto cu un Venezolano di escuela di pisqueria y e a duna mi idea cu si Gobierno bay den e direccion di pisqueria lo ta un yudansa grandi. Pasobra na Venezuela nan tin actualmente cantidad grandi di muchanan cu ta bay school di pisqueria, cu mañan nan por conta cu un pida pan pa mantene nan mes. Y si Gobierno no por bay den e direccion aki, anto studia e posibilidad pa laga boto y duna nan na huurkoop na piscadornan cu ta interesa pa asina nos por bisa cu nos ta combati pa un gran parti e problema di desempleo. Mi no sabi con leuw esey ta.
Señor Presidente, tambe mi kier a duna un palabra di conseho na e Bestuurscollege aki. Ora cu tin proyectonan ta bin na tratamento cu companianan, cu personanan, por fabor no duna esaki na Prensa of Radio pasobra pafor di Aruba tin hopi lugar, pais of isla of con cu bo kier yamé, cu ta busca pa boycotea y sabotea nos. Pasobra rond di nos mes tin hopi ta cla pa bin y ningun momento nos no a tende di nan, sino te awe. Pesey lo ta bon pa eseynan keda como asunto interno, pasobra tin lugar cu ta para cla pa kita nan for di nos. Esey lo ta un paso bon si nan kier tume den consideracion.
Y finalmente, Señor Presidente, lo mi kier a bisa na nos miembronan di Bestuurscollege cu ora yega e momento di vota pa e presupuesto aki lo mi duna mi voto pasobra esaki ta un cos cu Aruba mester di dje, pa nos tin placa pa combati desempleo y sigui progresa den e direccion cu Aruba ta bay. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, considerando e forma impresionante cu e diputadonan a contesta e preguntanan dirigi na Bestuurscollege mi kier participa nan cu mi ta satisfecho cu e contestanan y lo mi kier desea nan hopi exito cu nan proyectonan.

Pueblo di Aruba lo huzga mañan. Y mi ta sigur cu pueblo su deseo pa un cambio, pueblo su deseo pa un bon Bestuurscollege a ser realisa.
En relacion cu e ensanchamento di tereno pa industrialisacion, diferente di nos a combersa cu algun diputado pa cambia e situacion di nos boulevard, pa asina prepara caminda pa mas hotel pa Aruba banda pabao di e boulevard. Lo mi kier un biaha mas pidi nos Bestuurscollege tuma e sugerencia aki na mas mihor consideracion.
Señor Presidente, durante e curso di e reunion aki diferente preguntanan y hopi comentario a worde haci en cuanto e departamento di Voorlichtingsdienst. Y lo mi kier puntra e diputado concerni, si den administracion di e departamento aki tabatin un atraso di trabao ora cu nos a tuméle over y tambe cu tabatin debenan atrasa cu ta fechá te na aña 1963 y den ki categoria e debenan aki ta cay. Awor, Señor Presidente, mi kier bay over na e departamento di Telefoondienst. Lo mi kier puntra ki control e departamento aki ta tuma pa check up ariba e telefoonnan publico cu ta falta di mantenecion y ta falta di orden. Hopi biaha nos ta haya telefoonnan publico cu ta falta di orden y ta carece di mantenecion y mi ta puntra.

DE VOORZITTER: Mijnheer Boekhoudt, waarom hebt U deze vragen niet naar voren gebracht bij de behandeling van de begroting van de Telefoondienst?

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Awor aki, Señor Presidente, mi ta haya cu ta adecuado pa mi puntréle. Si e por a slip mi na e di promer rond anto mi ta haya cu mi tin tur derecho pa haci e preguntanan aki den e ronde aki, si Señor Presidente ta permiti mi.

DE VOORZITTER: No ta asunto di ronde, ta asunto di agendapunt. E agendapunt di Telefoondienst a pasa caba y a ser accepta caba. Mi no tin nada contra pa bo papia, pero nos mester limita nos den e asunto aki, si tur hende bay papia riba tur sorto di cos anto nos no ta caba nunca. Sigui numa, Señor Boekhoudt.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Danki, Señor Presidente, loke mi kier a puntra ta cu nan ta warda te ora nan haya yamada of keho. Mi ta comprende cu e telefoon na Salinja Cerca den pueblo di Noord ya ta basta tempo caba ta fuera di orden y mi ta sugeri na Bestuurscollege pa duna e departamento aki instruccion pa haci un check up periodicamente riba tur e telefoonnan. Señor Presidente, esey ta tur cu mi tin pa e biaha aki, masha danki.

DE HEER E.M.DE KORT: Señor Presidente, lo mi ser un poco mas corto cu den promerronde. Primeramente mi kier a comenta ariba e comentarionan den le ronde y e contestanan di Bestuurscollege. Señor Presidente, mi a papia tocante excepcion di belasting pa tur e taxi-chauffeurnan cu ta core cu e autonan "TX", di acuerdo cu e vrijstelling cu ta worde duna na e piscadornan di profesion bao di e mesun verordening aki. Como contesta mi a haya cu nan no por extende e privilegio pa e chauffeurnan cu ta core un "TX". Awor lo mi kier a puntra, ta di ki manera esnan cu ta piscador si ta haya un excepcion, si ta privilegio e ta, si of no. Ningun momento, Señor Presidente, mi tin algo contra cu nan ta haya esey, alcontrario, mi ta contento cu nan a hayé y mi ta spera cu Bestuurscollege lo considera pa duna e chauffeurnan di "TX"-nan tambe e facilidad ey.
Tocante asunto di Werkverschaffing, mi ta kere cu tin un mal comprendemento chikito entre e diputado concerni y ami, como cu ningun momento mi kier a implica cu nos mester pura hacié awor cu cos no ta bayendo bon, sino mi kier a trece e punta adilanti, cu ta di suma importancia pa nos pensa riba esaki pa futuro. En bes di inverti e placa totalmente den Werkverschaffing, loke por worde clasifica como un onderstand, lo mi kier a mira Bestuurscollege pensa mas den direccion di omscholing y herscholing riba e diferente tereno.

Mi no ta kere cu nos mester sinta spera te ora e oportunidad yega pa hacié of te ora e presion economico pone nos hacié. Pero mas bien nos mester mira un poco padilanti kiko lo bay pasa y tuma medida promer cu e baca hoga despues.
Seguidamente, Señor Presidente, mi kier a haci algun remarca en cuanto mi discurso den promer ronde.
Primeramente mi ta mira cu Señor Cobi Alders ta duna di comprende cu mi tin algo contra godsdienst, ora cu mi a papia en cuanto centralisacion di enseñansa y schoolnan. Ningun momento, Señor Presidente, mi no tin nada contra godsdienst, pero mi ta haya si cu godsdienst mester worde duna na school door di pastoor y no door di un maestro cu tin un M.O.-akte, ningun momento.
Tambe e a referi na un articulo cu a sali den Chuchubi siman pasa. Y mi mester bisa, cu esaki ta un politica masha pober di dje, como cu e comentarionan aki lo bay den notulen y nunca ningun hende lo sabi kiko e a bisa. Si e kier presta bon como un politico, lo e a cita algun pasahenan, pa nan por bay den e notulen, pero lastimamente e no a haci esey.
Pa su informacion, promer cu e articulo a worde publica mi tabata na haltura di dje.
Tambe e a papia contra e mesun persona, esta Señor Cobi Alders cu a papia contra e decencia cu e diputado no tabatin pa baha ora su begroting no a worde aproba. Riba esaki mi mester bisa cu mi ta completamente di acuerdo cu e Bestuurscollege ta colegiaal verantwoordelijk y no solamente e diputado, manera Señor Werleman a bisa. Mi por bisa cu mi ta sigur, cu si e begroting principal aki no worde aproba, anto no ta un diputado lo baha, pero mi ta sigur cu tur diputado lo baha. Y e ora si nos por promete un loyale oppositie, pero loyaal di berdad.
Pa informacion riba e pregunta cu Señor Mathew a haci, mi no ta kere cu ta necesario pa yega na e diputado concerni como tin asina hopi pregunta y no tabatin tempo pa logra tur, casualmente como mi tambe ta na haltura di e asunto ey, mi kier a contesta cu e cartanan, cu tabata dirigi na Su Excelencia Minister Petrona, tabata firma cu e inicialnan di A.A.P.L.
Tambe Señor Presidente, e betoog cu Señor Virgilio Kock a haci aki den en cuanto e salario di H.T.S.'ernan mi ta haya cu ta un argumento masha masha pober. Lastima cu Señor Kock por a bin expresa un cierto betoog asina aki den Eilandsraad, como mi no a spera nunca di dje, pa bin cu algo asina. Ami mester bisa, cu mi ta completamente di desacuerdo cu né en cuanto di H.T.S.'ernan cu nan ta mucho abao, nos mester hisa nan, pasobra asina nos no ta haya e hendenan pa traha aki poco aña, e H.T.S'ernan ta bay for di Aruba.
Cu esaki ningun momento mi no a mira ningun argumento sano cu por pone mi pensa den e direccion cu Bestuurscollege mester hisa salario pa H.T.S'ers. Pasobra un homber cu por presteer, no ta importa ki school e tin, si ta 6 klas di school mes, si e homber aki por presteer bon, e homber aki lo bay hopi adilanti.
Y no ta solamente nos mester mira e asunto aki den direccion di cu: mi ta cuminsa cu tanto placa, sino miré den e direccion cu: mi ta cuminsa cu tanto placa y tin e posibilidadnan pa mi den futuro.
Mientras cu uno cu menos educacion a pesar cu e por cuminsa cu un salario casi mescos, ta hopi mara riba progreso, si e no develop su mes mas den su tereno.
Awor, Señor Presidente, mi a yega na e comentarionan cu a worde haci en cuanto e Departamento di Informacion di Aruba.
Naturalmente mi ta comprende cu tin cierto celos di otro banda en cuanto e departamento aki y di tur manera especialmente awor cu ta conoci cu Regerings Voorlichtingsdienst ta bin Aruba, especialmente awor nan ta purba di kibra e departamento di Arubaanse Voorlichtingsdienst mas tanto posibel.

E argumentonan cu Señor Oduber a trece adilanti, ta bisa cu nos a manda un rondschrijven na tur Prensa aki na Aruba, bisando nan cu nan mester meld e bron esta Arubaanse Voorlichtingsdienst, di e noticiero cu nan ta haya di Gobierno.
Esaki ta un mentira. Absolutamente mentira.
Akinan, Señor Presidente, mi tin e carta cu a sali for di Voorlichtingsdienst y e ta bisa lo siguiente: Gezien het feit, dat er in de lokale Pers veelvuldig onofficiele berichten betreffende het Bestuurscollege van het eilandgebied Aruba verschijnen en omdat deze niet bevestigde berichten bij het publiek de indruk zou kunnen wekken officiële berichten van de Arubaanse Voorlichtingsdienst te zijn, wil ik U ter voorkoming van elk misverstand het volgende verzoek doen.
Asina ta estrictamente un verzoek y no "moet", manera Señor Oduber a expresé. Y tur loke e ta bisa siguiente ta: Bij het publiceren van persberichten uitgaande van de Arubaanse Voorlichtingsdienst, achter elk bericht als bronvermelding de letters A.V.D. te plaatsen.
Awor, Señor Presidente, esaki ta e argumento cu Señor Oduber a trece padilanti, cu Voorlichtingsdienst no ta haci bon trabao.
Pa su informacion akinan tambe mi tin un papel cu ta bin di Voorlichtingsdienst, pero e ta bin di Regerings Voorlichtingsdienst di Corsow y na halto ta scirbi: Bij het publiceren van persberichten uitgaande van de Regerings Voorlichtingsdienst gelieve achter elk bericht als bronvermelding de letters R.V.D. te willen plaatsen.
Esaki, Señor Presidente, e miembronan di oposicion por miré cu ora nan kier, basta mi por haya nan bek pa mi file.
Seguidamente un otro atake cu a bin di e mesun persona esta Señor Oduber, ta bisa cu e noticianan cu nos a saca ta incorrect, nos no ta publica noticianan correct.
Señor Oduber a referi en cuanto e asunto di Aruba Holiday Inn na unda Voorlichtingsdienst aki na Aruba a bisa, cu Bestuurscollege ta bay firma e acuerdo entre e Bestuurscollege y Holiday Inn of America.
Esaki ta berdad y e argumento cu e a trece cu ta Aruba Real Estate a firma y no Holiday Inn mi ta kere ta absurdo, pasobra nos tur sabi cu ta Aruba Real estate ta representa Holiday Inn aki na Aruba.
Pa e resto di e argumentonan cu ta bin estrictamente riba asunto di e dienstbeleid, mi ta kere cu ta mihor pa mi laga pa e comentarionan cu e diputado concerni, esta e diputado di Voorlichtingsdienst lo trece den su betoog.
Pero si mi no por comprende con e mesun miembro di oposicion ta apoya un Regerings Voorlichtingsdienst cu 20 empleado no Arubiano y aki na Aruba un Arubaanse Voorlichtingsdienst nan no por apoya.
Tambe, Señor Presidente, mi kier a felicita sinceramente Señor Hubert Dennert, cu pa di promer bes, si mi no ta ekiboka, a duna parti di su betoog na Papiamento aki den y tàmbe mi ta contento cu e a aclarea e punto di bista di mi cu ta Partido Patriotico Arubano e ta.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.M. ARENDS: Señor Presidente, primeramente mi kier gradici e diputadonan pa nan contestanan riba mi preguntanan. Tambe mi felicitacion na e moda eficiente manera nan a contesta tur e preguntanan haci pa miembronan di Raad. Biniendo ariba algun pregunta cu a worde haci awe mainta mi kier cuminsa cu nos compañero, Señor Dokter Dennert. Señor Dokter Dennert a bisa cu e diputado cu a baha na aña 1955 no a stroba e diputadonan cu a subi di presenta un begroting bon y sin fout y na tempo. Mi kier a avisa Señor Dokter Dennert cu e diputadonan ey, ora nan a baha, no solamente nan a laga un wenselijkheidsbegroting, pero tambe e propio begroting ya den un estado avansa. Na aña 1959 y 1963 mi no por bisa kiko e diputadonan a haci e tempo ey despues di eleccion. Pero na aña 1967, esta aña pasá, mi no ta kere cu nan a laga, mi ta ripiti, cu mi no ta kere, cu nan no a laga ni un wenselijkheidsbegroting, pasobra e temponan ey no solamente nan tabata masha ocupa cu campaña pero tambe cu promocion di amigonan, famianan y compañeronan politico. Señor Presidente, den e direccion aki lo ta masha interesante si e diputado of diputadonan concerni por informa Raad cuanto nombramento y promocion tabatin for di e periode 26 di mei 1967 te 1 juli 1967.
Mijnheer Mathew had het over de slechte toestand van de wegen in de Village, speciaal na de zware regenval van verleden jaar. Mijnheer de Voorzitter, niet alleen in de Village heeft het geregend. Over heel Aruba heeft het geregend en er zijn meer wegen die gerepareerd moeten worden. Er wordt hard aangewerkt en deze reparaties in de Village zullen ook aan de beurt komen.
Señor Osbaldo Croes a referi na e palabra "cunicum". Mi kier avisa Señor Croes, cu ta berdad cu ya for di diabierna mi a pidi e diputado Betico Croes, pa yuda mi cu e palabra "cunicum", pero e no tabata sabi e palabra ey, y ni den diccionario nos no por a haye. Y despues di hopi busca y pensa, nos a yega na e conclusion cu e palabra no ta "cunicum", sino "unicum". Ya cu Señor Croes no sabi kiko un palabra kier meen, mi no ta kere cu nos mester bay den detayes mas. Señor Osbaldo Croes ta sigui menciona a aumento di e 10% di opcenten y e ta bisa cu e no sabi cu pueblo di Aruba ta contento cu n'e. Mi por garantisa Señor Croes, cu e pueblo di Aruba cu nan lo keda contento cu e aumento di e opcentennan ey, pasobra nan sabi, cu e placa ey ta keda unico y exclusivamente aki na Aruba pa yuda den cualkier proyecto of yuda hendenan cu tin mester. Pero si nan no ta contento cu e aumento cu Landsregering a trece riba gasolin, alcohol, sigaria etc.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance had het over een vraag in verband met een onderzoek naar diploma's en zo bij de Haven- en Loodsdienst. In de eerste ronde doordat verschillende leden over de Water- en Energiebedrijf en Dienst voor Openbare Werken hadden, heb ik het departement van Haven- en Loodsdienst bijgevoegd. Wat mij wel vreemd voorkomt, Mijnheer de Voorzitter, is dat de heer Chance zo geirriteerd is over mijn vraag. Ik heb helemaal geen namen genoemd, maar nu krijg ik de indruk, dat er iets loos is bij de Haven-en Loodsdienst. En hierdoor wil ik mijn verzoek herhalen om een diepgaand onderzoek hierin te stellen. De insinuatie over smokkelen, Mijnheer de Voorzitter, laat ik geheel over voor zijn rekening. Verder, Mijnheer de Voorzitter, kan ik U verzekeren, dat alles wat ik thuis heb, ik daarvoor hard heb moeten zwoegen. Ik heb thuis nooit een spook gezien. Mijn meubels, mijn kleren, mijn echtgenote en zeer zeker ook mijne kinderen die zijn van mij en alleen van mij. Over lood,(chumbo bendicioná), sorry daar weet ik niets van.Als ik heel even terug mag komen op de insinuatie van de heer Chance over smokkelen. Wel heb ik horen vertellen dat mijn voorouders voor dit soort zaken hier in de Antillen heel populair waren. Ze hebben daaraan gedaan. Hun thuishaven was Saba. En, Mijnheer de Voorzitter, als ik de heer Chance goed bekijk met zijn mooie kleine snor, Mijnheer de Voorzitter, dan lijkt hij heel veel op mijn grootvader.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, heeft de heer Chance het weer over de Gezondheidsdienst voor het keuren van vee, dat eventueel uit de naburige landen naar Aruba kunnen worden ingevoerd.
Ik wil de heer Chance nogmaals erop wijzen, dat niet de Gezondheidsdienst, maar de Veterinaire Dienst hiermee belast is. Nog heel even, Mijnheer de Voorzitter, wil ik terugkomen op de Haven- en Loodsdienst, en speciaal over de diploma's, getuigschriften of papieren, zoals men dit wil noemen, waarover men moet beschikken om als kapitein te kunnen fungeren op de Arikok. Hier wil ik naar voren brengen, dat de huidige kapitein zeker niet beschikt over de voor deze funktie gestelde getuigschrift. Het getuigschrift of getuigschriften waarover de huidige kapitein beschikt, laat hem niet toe als kapitein te fungeren buiten de territoriale wateren, dus drie mijl van de kust. Dus de kapitein mag alleen als kapitein fungeren binnen de driemijl-zone. In andere woorden hij kan als kapitein fungeren, wanneer de Arikok als havensleepboot wordt gebruikt, zodra de Arikok buiten de driemijlzone als zeesleepvaart wordt gebruikt, moet er tenminste een derde stuurman met een grote handelsvaart- of diploma stuurman. Nu begrijp ik, Mijnheer de Voorzitter, waarom de heer Chance zo goed op de hoogte is, met wat er binnen de driemijl-zone nabij de Casa Cuna en Malmok gebeurt. Hij mag als kapitein niet verder. Misschien, Mijnheer de Voorzitter, is hij zelf betrokken bij het gebeuren bij genoemde plaatsen.

DE VOORZITTER: Geen insinuaties, mijnheer Arends.

DE HEER A.M. ARENDS: Verder wil ik hem uitdagen om zijn getuigschriften, die hem kwalificeren als kapitein van de Arikok op tafel te leggen. U heeft het niet direkt te doen, Mijnheer Chance, wij geven U een jaar de tijd. Misschien bij de behandeling van de begroting van 1969 kunnen wij dat nagaan.
Promer cu mi caba, Señor Presidente, un biaha mas un palabra di elegio na tur nos cinco diputadonan, cu no obstante tur e contratiemponan, no obstante tur e obstruccion cu a presenta na nan, nan a presenta un begroting, cu ta acceptabel pa tur miembro di Raad, cu ta di buena fe. Den nomber di tur A.V.P. y den nomber di Aruba masha pabien, pasobra Aruba y e Arubianonan ta orgulloso di boso. Masha danki, Señor Presidente

DE HEER E.M. DE KORT: Even een punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
E papelnan cu mi a duna pa miembronan di oposicion.......

DE VOORZITTER: Die zullen worden doorgestuurd, Mijnheer de Kort.
De vergadering wordt geschorst tot vanavond 8 uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De vergadering wordt heropend.

DE VOORZITTER: Mijne heren, de hedenmiddag geschorste vergadering is hierbij heropend. Wij zijn thans toe aan de beantwoording van de vragen gesteld in de tweede ronde over de hoofdbegroting. Alvorens het woord te verlenen aan de eerste gedeputeerde, die het woord zal voeren, wil ik nog even reageren op de vraag van de heer Maduro, die een vraag stelde over het toelatingsbeleid ten aanzien van bepaalde vreemdelingen. Ik meen dat hij in het bijzonder doelde op de zogenaamde barmeisjes. Ik wilde de heer Maduro erop wijzen, dat het hier een toelatingsbeleid betreft van vreemdelingen, zijnde een zuivere landsaangelegenheid. Deze vraag hoort dus niet thuis in deze Eilandsraad, maar in de Staten en het is mij dus niet mogelijk om hier namens de Minister het toelatingsbeleid toe te lichten of te verdedigen. Voor wat betreft de medische keuring van betrokkenen, daar zal de betrokken Gedeputeerde U hierop van antwoord dienen.
Het woord is thans aan de Gedeputeerde van Openbare Werken, de heer D.G. Croes.

DE HEER D.G. CROES, GEDEPUTEERDE: Masha danki, Señor Presidente. Den e segundo ronde di tratamento di presupuesto di Aruba mucho punto nobo no a ser treci adilanti en cuanto mi departamentonan. Na esunnan di partido di Gobierno, es ta miembronan di Raad di e partidonan di Gobierno, kendenan a duna un elogio na Bestuurscollege pa un bon trabao den preparacion di begroting di aña 1968 y tambe na esnan di partido di oposicion, kende nan a elogia un of otro diputado y de vez en cuando Bestuurscollege, tambe for di aki mi ta duna un palabra di gradicimento na nan pa nan palabranan di felicitacion. Tocante expresionnan politica y insinuacionnan politica cu a worde treci den e segundo ronde pa boca di e miembronan di oposicion, mi kier laga esey caminda e ta y lo mi no comenta ariba e tereno politico den mi contestacion na Raad awe nochi. Den segundo ronde Señor Presidente, Señor F. Lodewijk Maduro a comenta entre otro tocante partido di nos cu no forma Gobierno so y no a coy eleccion so y esey a bin en coneccion cu mi expresion bisá den reunion anterior en cuanto e programa di accion di nos partido cu mi a bisa cu nos no por cumpli cu programa di accion di nos partido den un corto tempo y a la vez mi a menciona cu nos no ta forma Gobierno nos so y cu ta pa tal razon cierto puntonan di nos programa di accion no por worde cumpli. Si un partido grandi mes tin Gobierno den su man, anto tin biaha ta dificil pa cumpli cu tur programa di accion priminti na pueblo, pasobra ora bo ta goberna, anto bo ta haya problemanan cu anteriormente bo no ta confronta cu nan pero ora bo ta den Gobierno bo haya bo cu problemanan cu anteriormente bo no tabata sabi di nan. Sinembargo e punto en cuanto transferencia di empleadonan di Werkverschaffing pa dienst Openbare Werken, mi kier participa Raad, Señor Werleman y lo demas cu a comenta ariba e punto aki den e segundo ronde, di e tratamento di e presupuesto, cu ainda e fraccion di nos partido no a presenta esaki pa discusion den partidonan di Gobierno. Na su debido tempo, ora esaki worde studia debidamente y profundamente sin duda lo e worde discuti den e partidonan di Gobierno y e resultado lo worde anuncia despues. En cuanto e periodieke verhoging di ambtenaren mi a bisa cu mi ta di acuerdo cu e opinion di Señor Maduro y tambe di otronan cu a expresa nan mes den e sentido aki. Pero mas aleuw mi a tira un bista riba articulo 18 di Materieel Ambtenarenrecht, na unda e ta bisa cu un ambtenaar por worde promovi despues di tanto tempo segun prestacion y algun otro puntonan mas cu ta poni den articulo 18 aki. Pero mi a haya di conoce, cu ora un persona no ta presta su hefe di departamento no ta recomenda un aumento pa e persona ey. Pero e caso aki casi sigur nunca a socede den pasado, pasobra e hefenan, presta of no presta ta

haya un recomendacion. Lo ta bon si pa haci un estudio profundo di esaki, y si ta posibel introduci un questionnaire, manera cu Lago ta usa, un questionnaire masha eficiente, cu ta worde prepara pa hefe di departamentonan cu hopi pregunta y e hefe di departamento mester contesta e preguntanan aki y e questionnaire aki ta worde manda pa departamento di Wage and Salary. Esaki nos no tin aki na Gobierno. Pero lo ta bon, pa si ta posibel Bestuurscollege tuma un estudio di esaki y prepara un questionnaire pa e hefe di departamentonan yena y manda esaki pa hefe di Personeelszaken y larga e hefe di Personeelszaken haci e recomendacion. Pasobra segun mi ta comprende ta masha ambtenaarnan ta haya aumento solamente ora dos aña yega y ningun hende no kier perhudica ningun clase di empleado, asina ta bam bisa bam recomenda cu e empleado aki ta traha bon y bam dune un periodieke verhoging. Esaki ta rekeri un estudio di parti di Bestuurscollege. Señor Dominico Tromp a papia entre otro, y ela bisa pakiko mi no a bin cu proposision pa traha rancho pa e pueblo di Savaneta, manera a worde traha aki na Playa pa e piscadornan. Mi kier participa Señor Tromp, y tambe otro miembronan di Raad cu esaki ta den estudio y tan pronto cu e plannan aki ta cla tal vez nos por bin cu un wijziging di begroting y presenté na Raad pa aprobocion of desaprobacion.
Señor Mathew awe mainta a tira un discurso basta elocuente y hopi interesante cu hopi sintimento por cierto. Ariba esey mi colega Señor Betico Croes lo duna Señor Mathew su contesta riba esey.
Tambe Señor Mathew a puntra si Bestuurscollege no ta tuma na cuenta reparacion di camindanan den Village. Mescos cu otro parti di Aruba den districtonan e camindanan cu ta den condicion deplorabel cu ta rekeri reparacion, tur e camindanan aki den districto tin e atencion sincero di Bestuurscollege y alavez Village na San Nicolas ta un parti di Aruba, y Village tambe tin atencion di Bestuurscollege y unda cu ta necesario y cu por nos lo tira un bista eynan y si tin placa lo nos lo drecha algun caminda den Village pa e pagadornan di San Nicolas y Village tambe, pero sinembargo den Village, Village-Zuid y Village-Noord nos ta contra cu e problema di masha tereno particular, esta tereno priva, tin hopi parti di e sector ey ta pertenece na hendenan priva y ta dificil pa nos traha caminda riba tereno priva. Pero na e lugarnan cu no ta tereno priva nos lo tuma e peticion di Señor Mathew na consideracion.
Señor Chance a bolbe haci otro pregunta en cuanto situacion na Haven- en Loodsdienst. Lo mi bin bek ariba dje. Promer cu esey el a comenta tambe tocante Werkverschaffing cu lo bay pa Dienst voor Openbare Werken y el a puntra ta ken ta contra. Ningun hende no ta contra, ningun miembro di partido di Gobierno no ta contra y nunca nan no a expresa ni contra ni na fabor, pasobra te ainda esaki no a worde discuti ainda y mi ta kere cu e contesta aki lo ta satisfactorio pa nos colega Chance.
Señor Chance a puntra si e materialnan di departamento di Obras Publicas ta worde bendi pa personanan selecta? Mi kier participa na Señor Chance cu materialnan ta worde bendi, ora nan worde desaproba pa uso di Gobierno, na findishi y esunnan cu paga mas placa ta haya e materialnan.
Atrobe e cuenta di shift-differential a bolbe trobe pa discusion. Aparentemente Señor Chance lo no a comprende exactamente tocante e shift-differential pa e trahadornan di Haven- & Loodsdienst. Mi kier participa Señor Chance atrobe, un biaha mas, cu e hendenan cu ta haya e shift-differential ta solamente e hendenan cu ta traha warda, cu ta aparece riba lista di warda di Haven- & Loodsdienst. E trahadornan cu ta traha di 7 pa 4, no ta haya shift-differential y segun mi opinion esey ta masha husto tambe ya cu nan no tin derecho riba e shift-differential.

Naturalmente tin un grupo di hende cu ta traha warda na un dado momento, nan no ta traha warda mas despues nan ta bolbe traha warda. Hendenan cu ta traha den dia, di 7 pa 4 no ta haya shift-differential. Esey nos a splica den tur extensidad caba y mi ta kere cu esaki lo satisface Señor Chance.
Den promer ronde Señor Chance a propone pa cambia e sistema di warda na Haven- en Loodsdienst mescos cu na Water- en Energiebedrijf. Awor e ta duna preferencia na e sistema di Lago. Den segundo turno e a duna e sistema di Lago preferencia na e sistema di Water- en Energiebedrijf. Aki Señor Chance ta papia di 40 ora di trabao. Talvez e no ta mucho na haltura di e asunto aki. Tanto Water- en Energiebedrijf como Lago tin biaha ta traha mas of menos cu 40 ora pa siman. Durante e periodo largo un por-medio di 40 ora por worde alcansa. E sistema di warda na Haven- & Loodsdienst ta garantisa cada trahador cinco warda di 8 ora, esta 40 ora pa siman. Señor Chance ta bisa tambe cu Lago moralmente tin obligacion pa pone un sleepboot disponibel na momento cu esaki ta necesario. Esaki ta un opinion personal di Señor Chance. Manera mi a splica den promer ronde caba, semper Lago a duna cooperacion na Gobierno en cuanto peticion di Gobierno, na momentonan cu ta necesario, na momentonan cu e Havenmeester ta haya cu ta necesario pa haci un apelacion na Lago pa fiansa di su sleepboot, semper Lago a duna su cooperacion. Y mi ta spera cu e goodwill aki lo sigui mantene den e mesun esfera cu e ta den pasado, no tin problema cu esaki. Tocante e lokal di come, baña etc. pa Haven- & Loodsdienst. Manera mi a splica caba e projecto di ley aki ta cla, pero tin algun asunto pa regla ainda den e asunto aki. Con ta mantene e edificio aki ora e ta cla den futuro? Ken ta tene e yabi? E problema chikitonan ey mester worde reglá. Tan pronto cu nos bin cla cu e problema chikitonan ey e proyecto aki di ley lo worde presenta pa aprobacion y mi ta spera cu muy pronto lo e worde presenta, pasobra aki no ta Señor Chance so ta haya cu e ta bon. Nos tambe, Bestuurscollege tambe, tin atencion sincero pa esaki y mi ta spera cu pronto e ta bin cla y asina nos por alivia e trahadornan aya banda cu un lokal na unda nan por baña, nan por come decentemente.
Señor Oduber a bisa ta conbini mi ta asina preocupa pa un Regeringsvoorlichtingsdienst. Mi no ta preocupa asina tanto pa un Regeringsvoorlichtingsdienst. Segun su comentario e sistema di e Departamento di Informacion di Gobierno di Aruba no ta funciona manera e mester funciona. Y hasta ela haci e pregunta si tin diferencia di opinion entre hefe y trahador. Esaki mi por participa Señor Oduber, categoricamente, cu no tin ningun clase di diferencia di opinion entre e hefe di e departamento y trahador di e servicio di Departamento di Informacion di Gobierno Insular. Si den pasado lo tabatin diferencia entre e hefe y trahador esey mi ta kere cu Señor Oduber mes sabi di esey. Pero den e sistema actual cu nos tin no tin ningun clase di diferencia di opinion y e departamento segun mi opinion ta traha eficasmente. No ta mucho tempo cu e hefe nobo a tuma puesto den e departamento ey. E a haya e departamento ey asina desorganisa y ainda e ta traha riba e hecho pa trece e departamento riba e nivel cu e mester ta. Cu un bon presentacion cu recordnan tení. Eynan no tabatin un record di nada. Mi no tabata contra den pasado pa un departamento di informacion, pero contra e sistema bao di cual e departamento a worde hiba den pasado. Tambe Señor Oduber a puntra desde cu nos a tuma over cuanto pamfleta a worde traha den e departamento aki. Mi kier participa Señor Oduber, cu e departamento aki no ta worde usa pa politica y tampoco pamfletnan politica lo worde traha y ta worde traha den e departamento aki mientras tanto cu ami ta diputado di Voorlichtingsdienst. E reclama di Señor Oduber cu Voorlichtings-

dienst a larga un oportunidad pasa durante e reciente habrimento di Aruba Sheraton Hotel, ta un dramatisacion inhusto. Mi ta bisa esey pasobra den pasado nunca tabata costumber cu ta Voorlichtingsdienst ta atende periodistanan estranhero, cu excepcion di algun caso, periodistanan Holandes y estranhero semper a ricibi atencion di departamento di Turista. Promer cu habrimento di Aruba Sheraton tambe tabatin periodistanan manera di National Geography Magazin cu a bishita nos isla. Den pasado cu otro palabra tampoco e ex-hefe di Voorlichtingsdienst a atende periodistanan manera esunnan menciona. Awor si Señor Oduber ta desea di mira cu Aruba no a keda sin probecha e oportunidad di habrimento di Sheraton, mi kier participa Señor Oduber, cu durante di habrimento di Aruba Sheraton Hotel Aruba no a keda atras at all. Al contrario Aruba a haci un bon uso di e periodistanan estranhero cu a bishita Aruba y Aruba Sheraton Hotel durante e apertura di e hotel ey pa medio di departamento di Turista.
Aki nan nos tin un parti di un corant Imparcial di Puerto Rico, na unda nan ta dedica casi un pagina na Aruba cu masha bunita palabra, masha bunita comentario, hasta nan ta bisa cu ta duelnan cu nan mester a laga e isla di Aruba y henter Puerto Rico a lesa tocante e habrimento di Aruba Sheraton Hotel na Aruba pa medio di e corant tan popular na Puerto Rico El Imparcial. Tambe mi tin akinan un pida di corant cu nos a ricibi "The New York Post", na unda ariba pagina 43 por cierto e editor a scirbi un editorial largo tocante di Aruba Sheraton Hotel y e bella isla di Caribe, Aruba, en cuanto nan bishita aki na Aruba durante e habrimento di Aruba Sheraton Hotel. No obstante esakinan nos ta spera den e dianan corantnan di diferente parti di mundo di e hendenan cu a asisti na habrimento di Aruba Sheraton Hotel.

DE HEER G.A. ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, mag ik die stukken even ter inzage hebben?

DE HEER D.G. CROES, GEDEPUTEERDE: Cu mucho gusto. Lo ta un placer pa nos. Y lo demas cu bini tambe lo ta un placer pa Señor Oduber lesa nan. Asina ta e acuciasion di Señor Oduber ta inhusto y no funda. Señor Kock a papia di prestacion. Esaki ta un observacion cu e a haci den promer ronde. Riba esaki mi colega Señor Betico Croes lo duna e contesta riba dje. Tambe Señor Oduber a comenta tocante e remarca di empleadonan cu ta keda cas, cu ta bel gewoon e hefe op cu nan no ta bin traha. Tocante esaki mi kier participa Raad, cu ley ta den tal forma, cu un empleado mester participa su hefe pa medio di comunicacion disponibel, cu e ta malo, y despues di tres dia e mester presenta un declaracion di dokter, na unda dokter ta bisa cu berdaderamente e ta malo. Pero ley ta larga e oportunidad habri cu e hefe por pidi e declaracion di dokter for di promer dia. Awor esaki naturalmente ta depende ken e ambtenaar ta y esey ta segun discrecion di e hefe e ta pasa te ainda. Te ainda ningun areglo definitivo a ser estableci cu tur ambtenaar mester presenta un declaracion di dokter for di promer dia. Sinembargo e posibilidad t'ey si kier haci uso di dje. Pero e uso di dje no ta worde haci, solamente den caso cu nan no ta depende di e sinceridad di e ambtenaar, anto den e caso ey cierto cabesante di dienst ta usa e parti di e ley aki cu ta habri e posibilidad cu un ambtenaar por presenta e kaarchi di dokter promer dia. Señor Boekhoudt ta puntra si ta berdad tabatin atraso den trabao di Voorlichtingsdienst y ki sorto di trabao. Mi kier participa Señor Boekhoudt cu sí tabatin hopi trabao atrasa dia nos a tuma over e departamento aki, bastante trabao por cierto. Despues hopi di nan a worde traha y ainda tin hopi trabao atrasa di hopi añanan. Trabao atrasa di anja 1963, 64, 65, 66 y 67. 5 Declaraties, fecha februari 1967, cu no a worde traha no tabatin bonnan cu ta corresponde cu nan. 8 Landsdeclaraties

riba cual hefe di departamento mester pone aprobacion riba dje, no a socede ainda, pasobra e declaracionnan aki no ta completamente cla ainda, no tin bon pa nan, e firmanan ta ilegible.
Y nos no sabi kiko nos mester haci cu nan.
Tambe tin cinco declaracion na Eilandsfinanciën den mesun categoria y mas cu 50 declaracion ta dudosa y cu nos tin nan na Eilandsfinanciën pa nan worde completa. Cu otro palabra, masha declaracionnan tabatin atras cu pa un of otro motibo no tabatin bon pa nan. Un ta hinca den e lachi aki, otro ta hinca den e lachi aya, otro ta riba cabinet, tur caminda den Voorlichtingsdienst nan tabata gespart. En todo caso esaki ta rekeri hopi tempo pa drecha nan y esaki tabata e motibo cu semper mi a bisa cu mi tabata contra e sistema bao di cual e departamento aki a worde hiba.
Por ultimo mi kier contesta Señor Albertico Arends.
E a bisa cu e ta desea un investigacion profundo den mi departamento di Haven- en Loodsdienst pa check cu e hendenan cu ta trahando eynan como kapitein di otronan berdaderamente tin e papel cu ta rekeri bao di ley.
Mi kier participa Señor Arends y miembronan di Raad, aki mi tin un nota cu mi tin pura pura y mi kier a lesé over.
"De diploma's voor de sleepvaart staan onder direkte controle van de scheepvaart-inspecteur der Nederlandse Antillen.
De heer Chance heeft examen afgelegd met goed gevolg voor de funktie Kapitein-kustscheepvaart. Dit houdt in, dat hij met de Arikok mag varen in een beperkt vaargebied dat zich uitstrekt van 13° NB tot de kust van Zuid-Amerika en van 69° westerlengte tot 71° westerlengte, dit is van Los Mandes tot Bonaire".
Aki mi tin un vergunning di Señor Chance na unda e ta haya e derecho cu mi a caba di menciona. Asina ta cu Señor Chance no tin e diploma pero e tin e papelnan rekeri......

DE HEER L.A.I.CHANCE: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, het diploma ligt daar vlak onder zijn neus.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Bueno segun mi a comprende for di e Havenmeester ta un diferente historia. Mi no a haya chens di habri esaki pasobra e a worde tira mi dilanti y mi a miré pa un paspoort.
Aki e ta bisa: Diploma als stuurman voor de kust-sleepvaart in de naam der Koningin, de commissie voor de stuurlieden examen na daartoe bekomen machtiging van de Ministers van Koloniën en van Waterstaat benoemt bij beschikking van de Gouverneur van Curacao van 9 december 1940 no. 7160 verklaart, dat in haar zitting gehouden te Aruba op de 15de, 20ste, 25ste en 29ste juli, 1 augustus, 16de en 17de oktober 1963 en 28 januari, 17 en 18 februari 1964 door Chance, Leo Alfonso Ignacius, geboren 8 november 1932 te Saba met voldoende uitslag examen is afgelegd voor het diploma als stuurman voor kust-sleepvaart.
Gegeven te Curacao, 9 januari 1968. Esaki ta algo cu e a haya recientemente. Probablemente Señor Albertico Arends tabatin hopi razon pero e no tabata sabi cu na januari 1968 Señor Chance door di su esfuersonan a logra esaki.
Cu esaki, Señor Presidente, mi a contesta e preguntanan den segundo ronde.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, awe mainta Señor Maduro a bin bek ariba e proposicion pa control di medicina na e boticanan di Gobierno. Señor Apolonio Werleman tambe a papia di e mesun tema. Manera a worde treci padilanti awe mainta tin, sea parcialmente, un controle pa e controlerend geneesheer.
Pero pa nos por tin un bon controle ta deseabel pa nos haya kisiera un apothekers-asistent, preferiblemente masculino pa haci e trabao ey na tur tres boticanan di Gobierno.

Tocante e salario abao di e dokternan mi mester bisa cu mi ta completamente di acuerdo cu Señor Maduro comokiera cu ta pa tal razon ta dificil haya dokternan reacciona ariba avisonan pa bin traha aki na Aruba.
Awor, si tambe nan mester tende e insinuacion cu nan ta ocupa nan mes cu ladronicia, e ora ey si, Señor Presidente, mi ta duda cu nos por haya ningun mas dispuesto pa bin aki.
Miembro Maduro a papia, cu dokternan particular ta paga 40% mas cu dokternan di Gobierno ora nan cumpra remede na botica.
Mi mester observa, Señor Presidente, cu e boticanan ta entrega remede na patiëntnan di Gobierno y ta duna como medida social un rebaha di 40% na Gobierno. Esaki ta un condicion pa e boticanan por entrega remede na Gobierno. Pues solamente na patiëntnan di Gobierno.
Mescos cu otro boticanan e boticanan di districto por cumpra remede for di agentenan. Esunnan di Gobierno por haci esey via administracion di Gezondheidsdienst.
En cuanto e control di e barmeisjenan mi mester bisa cu e control ta algo otro cu tratamento. Controle semper ta haci pa un dokter nombra especialmente pa Bestuurscollege.
E controle aki mescos cu esun di "foodhandling" por ehempel mester tuma lugar un bes pa aña. Fuera di esaki tin controle pa ley fiha pa otro ofishi. Pa esaki nan por bin semanalmente pa ser consulta gratis.
Pa via di dificultadnan barmeisjenan local a worde permiti pa consulta na e dokter nombra den su oranan di praktijk priva tambe. Pesey nan tin cu paga. E controle aki ta stipula pa ley pa combati enfermedadnan contagioso.
Señor Presidente, en cuanto pregunta di Señor Bruno Werleman kiko ta di e barionan cu no ta rendabel - Señor Werleman a papia di electrificacion di barionan no-rendabel - mi kier pone na Señor Werleman su conocemento cu segun consecion di electricidad Elmar por pidi un contribucion for di e abonadonan pa e barionan cu no ta rendabel. Ta muy husto.
Un compania particular ta traha ariba base di ganashi. Companía di Elmar no ta un excepcion. Comokiera cu nos ta comprende punto di bista di Elmar y nos ta kere cu cierto bario no por keda sin e privilegio di corriente, Territorio Insular a garantisa Elmar e contribucion aki den e convenio. Den e convenio aki ta fiha cu un bario mester produci a lo menos 1/10 parti pa aña di e gastonan inverti pa Elmar.
Manera mi a splica caba, Señor Presidente, Territorio Insular a tuma riba djé e garantia pa e diferencia entre e suma cu e consumidor a paga y e 1/10 parti di e gastonan di inversion pa e compania Elmar.
E contribucion aki ta mas o menos f.6.500 durante 5 aña.
Cu esaki mi a contesta a la vez pregunta di Señor Apolonio Werleman, kende kier a sabi cuanto e gastonan ta.
For di loke mi a splica caba, Señor Presidente, ta comprendibel anto cu Elmar no ta contribui na Gobierno ningun cent pa e barionan rendabel.
Señor Osbaldo Croes, ariba su pregunta tocante posibilidad di trece tur turismo di Venezuela y Santo Domingo lo mi ser masha cortico. Nada menos cu na luna di augustus aña pasa Bestuurscollege tabatin contacto cu representantenan di casnan comercial y esaki tabata especialmente relaciona cu e promer vuelonan di Liña Aeropostal Venezolano.
Den e reunion aki nos a suplica dirigentenan di comercio pa haci tur nan posibel pa dispone di e articulonan na prijsnan cu por ta atractivo pa turistanan di Venezuela y otro paisnan Latino Americano, entre otro, Santo Domingo. E señornan aki cu kende nos a conferencia a priminti nos pa haci tur posibel den e direccion aki. Asina ta cu e sugerencia di Señor Croes ta masha bon pero e ta 7 luna laat.
Bestuurscollege a actua caba. Permiti mi, Señor Presidente, pa remarca lo siguiente. Te awendia tin comerciante aki na Aruba cu ta importa practicamente tur loke nan ta bende for di casnan comercial na Corsow.

Mi kier sigura Señor Croes tambe cu ningun momento ta nos intencion di hiba un politica di turismo den un direccion so. Nos turismo mester progresa positivamente y nos mester guié den e direccion cu por resulta probechoso pa nos isla. Tambe ta bon pa bisa cu no ta solamente nos turismo Americano ta aumentando. Esun di Venezuela y e otro paisnan den e ultimo aña aki a crece considerablemente.
Señor Chance a sugeri pa encarga hoofd Domeinbeheer biaha pa Corsow pa regla e asunto di tereno di Lago Weg. Gustosamente, y si ta necesario, Bestuurscollege lo encarga dicho hoofd pa bay Corsow.
Tambe Señor Chance a pidi atencion pa Congo Weg cu no tin luz pasobra parse cu tin poco mucha ta haci cos di mucha malvado, mi por sigura Señor Chance cu e asunto aki ya tin nos atencion.
Congo Weg ta cay afor di e contract cu Elmar.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Volgens mij valt de Congo Weg zeer zeker binnen de bebouwde kom omdat het daar verplicht is 40 km te rijden.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a pidi si e señornan por a laga un diputado caba di papia y despues bin cu nan remarca. Asina aki ta mescos cu mucha chikito. Cada biaha nan ta interrumpi.
Mi kier trece padilanti pa conocemento di Raad cu den e promer fase pa drechamento di luz di caya, Congo Weg tambe ta encerra.
Mi por sigura nan cu un di e promer asuntonan cu lo worde realisa ta esun di Congo Weg asina pronto cu yega na un acuerdo cu Elmar.
En cuanto e asunto di bendemento di casnan di Gobierno mi a contesta Señor Chance caba. Mas comentario riba e asunto ey mi no tin.
Señor Oduber a bin cu un pregunta masha ridiculo. Mi a pidi Señor Oduber ripiti e pregunta pa mi tabata sigur cu mi a tende bon. Ta duel mi cu Señor Oduber ta obliga mi di contesté. E a kere na promer lugar di pone mi rabia pero e a fracasa. Señor Oduber no mester kere cu ningun di e miembronan di Gobierno di Aruba ta ja-baas, manera e gobernantenan cu nos a conoce den pasado. Manera tur hende sabi nan tabata ricibi instruccionnan di un adres den Boerhavestraat.
Señor Presidente, ami ta un persona cu ora mi tin mi opinion propio mi ta trecé aki den padilanti. Si e cay den bon tera y ta na agrado di e miembronan, a la buena, sino e lo worde afgekeurd.
E pregunta di Señor Oduber ta mas ridiculo ainda, Señor Presidente, especialmente ora nos considera su actuacion aki den Raad durante e ultimo dianan. Ora nos mira con e mester a haci su presentacion tur miembro di Raad y e publico cu a asisti por a mira con ora e a trata di argumenta algo e mester a trece den idioma Holandes y no na Papiamento. Ta parse cu ta otro hende a prepara e discurso. Esaki a worde prepara na Holandes, manera mi a menciona caba. Asina ta Señor Oduber a bin demostra cu e ta expresa opinion di otro hende aki den Raad.
Pero manera e a laga pasa, ta ami.
Señor Oduber anto ta e persona mas indica pa nos haci e pregunta ta ken su opinion e ta expresa aki den Raad. Por ultimo mi kier laga Señor Oduber sabi cu mi opinion tocante seramento di Nassaustraat ta mescos manera mi a bisa den promer ronde.
Señor Presidente, permiti mi comenta riba algo cu en realidad no ta un pregunta cu a worde haci na mi pero cu sinembargo merece algun palabra den nos Raad. Tal bes e lo sirbi manera un advertencia serio y un amenasa, segun mi cu ta colga riba nos economia.
Ora cu Señor Yarzagaray a lesa parti di e declaracion haci door di e persona aki cu, entre parentesis, ta un persona cu a cambia di color politico y partida pa cos, a declara cu den e cambionan cu nan kier trece den Eilandenregeling tambe ta para ey centralisacion di turismo.

Señores representantenan di Aruba, especialmente esnan cu ta apoyando Gobierno Central, pone bon atencion riba e declaracion ey haci pa Señor Voges. Permiti mi declara cu un centralisacion di turismo, esta, poniendo e politica di turismo den mannan di Gobierno Central lo indica practicamente pone machete masha skerpi mes riba garganta di nos industria di turismo. Tur esnan cu den pasado a pasa den nos asuntonan di turismo, Señor Presidente, sabi con Aruba a sufri y con nos isla tabata worde maltrata tempo cu promocion tabata socede central.
Señor Osbaldo Croes anto, kende a bisa cu e cambionan den Eilandenregeling lo no afecta nos economia, tuma y fiha nota di esaki.
Na beneficio di nos isla, percura no permiti pa un cambio semehante, cu sigur lo tin consecuencianan desastroso pa Aruba, por yega na tuma lugar hamas. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, como promer orador den promer ronde tabata Señor Maduro, lo mi kier haci uso di contesta su preguntanan aunke despues di promer ronde ya e tabata satisfecho cu e contestanan cu mi a duné.
Unico punto cu e a trece padilanti, Señor Presidente, ta cu mi persona a haci e insinuacion cu e ta comunista.
Ningun momento mi a haci tal insinuacion. Berdaderamente mi a bisa cu pueblo Arubano no tabata kier un cambio pa comunismo sino un cambio pa nacionalismo esta pa yiunan di tera dirigi destino di Aruba y pa Arubiano tin preferencia aki na Aruba.
Tambe mi kier gradici Señor Maduro pa su palabranan di elogio na nos Bestuurscollege.
Señor Bruno Werleman a bin padilanti cu e punto cu e trahadornan di Burgerlijke Stand ta traha diasabra y pakiko nan no ta haya un ora y mey pagá na overtime.
Cu esaki mi kier contesta a la vez Señor Apolonio Werleman cu diasabra kantoornan ta será "voor zover de dienst het toelaat". Ta nifica anto cu e oranan cu ta worde traha diasabra no ta worde considera como overtime den e sentido cual ta stipula den Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht.
Sí, Senor Presidente, en coneccion cu pregunta di Señor Bruno Werleman mi kier bolbe trece padilanti cu Señor Virgilio Kock ta sclama cu e H.T.S.'ers no ta gana suficiente. Señor Kock mes ta un H.T.S.'er.
Señor Cobie Alders den promer ronde nos por a mira con e ta grita pa e maestronan cu hoofdakte pa su mes interes. Pesey, Señor Presidente, locual ta resta anto di e hobennan - locual mi colega Max Croes a bisa e sombra di Partido Patriotico Arubano - ta tres hobenes cu, segun mi, ta aki den pa interes personal y no tin na pecho kiko ta e sufrimento di pueblo door di desempleo cual ta amenasando nos economia.
Tambe Señor Werleman a puntra con ta para cu e sportcentrum di Santa Cruz, cu e conbersacionnan a cuminsa y cu e ta keda solamente na conbersacionnan. Ya mi a contesta Señor Bruno Werleman den promer ronde cu sportcentrum ta algo di Arubaanse Sport Unie y Arubaanse Sport Unie mester percura pa den tur districto bin centronan di deporte for di e subsidio cu e ta haya di f.100.000 pa aña di Gobierno.
Pero pa acentua atrobe mi ta bisa Señor Bruno Werleman cu mi persona a yama un reunion cu e representantenan di Aruba Sport Unie y e doñonan di tereno den pueblo di Santa Cruz y cu nos por spera muy pronto cu e negociacionnan worde finalisa y cu mas pronto posibel por cuminsa cu e resto di trabaonan pa e sportcentrum aki por worde realisa.
Señor Cobie Alders kende a bin cu un fuerte atake den promer ronde, Señor Presidente, den di dos ronde a bin hopi calmo y mi ta calcula cu e contestanan den promer ronde tabata suficiente pé.
Sí e a bisa cu ta deber di Bestuurscollege pa papia cu Land pa weita unda nos ta yega.

Mi por garantisa Señor Alders cu tur esfuersonan a worde haci y ta worde haci y mi por referi na cartanan di 28 september 1967 y te awe nos no a haya contesta for di Land.
Tambe mi kier referi na e carta di Bestuurscollege anterior di 12 di december 1966. Té awe nos no a haya ningun contesta di Land.
Tambe riba carta di 13 november 1967 te awe nos no a haya ningun contesta y principio di maart Bestuurscollege a bolbe manda un carta pa Land en coneccion pa ayudo di un psycholoog pa nos B.L.O.-nan y te awe nos no a haya ningun contesta. Cu esaki mi kier remarca anto, diabierna ora cu nos a bisa cu un Landsverordening ta worde realisa mucho poco poco y ta pesey hopi biaha Bestuurscollege mes a tuma paso y ata otro prueba cu Bestuurscollege ta scirbi y Land no ta haci nada.
En cuanto e remarca di Señor Alders tocante cu e schoolarts mester a ser kitá mi ta kere cu mi no tin mester di ripiti cu e schoolarts mes a kita. Sí mi no a tende di Señor Alders den su segundo turno ta unda e mala fé a keda, Señor Alders no a reacciona.
Mi ta gradici Señor Yarzagaray pa su palabranan di elogio na Bestuurscollege pa e bon trabao cu Bestuurscollege a haci den corto tempo.
Señor Dennert a bisa cu mi persona a duna como pretexto cu eleccionnan a causa cu e presupuesto a worde entrega laat y e a bisa cu den pasado tabatin eleccion y toch e presupuesto a worde entrega na ora.
Ta berdad. Pero ningun momento den pasado e partido cu tabata den Gobierno a weita e spirito cu e a weita e aña aki y ya cu nan a mira cu nan fin a yega nan a laga tur trabao bandona y haci tur esfuerso pa por a logra bin bek den Gobierno.
Pero pueblo a castiga nan.
Señor Dominico Tromp a bin cu un diluvio di pregunta den promer turno y despues cu mi a dune su contestanan Señor Tromp ta bin contesta mi den di dos turno cu mi contestanan tabata sin pía sin cabes.
Si acaso mi contestanan tabata sin pia sin cabes pakiko Señor Tromp no ta bisa na unda nan ta sin pía sin cabes.
Si e no ta di acuerdo cu algo e mester a contra-arresta y no solamente bisa cu nan ta sin pía sin cabes.
Señor Tromp a bisa cu pa Bestuurscollege aumenta e huisvestingstoelage di f.75,-- té f.135,-- no ta mihor cu Bestuurscollege studia e posibilidad pa establece un M.M.S. aki na Aruba. Mi ta kere cu ya den promer turno mi a contesta tur e personanan cu a papia tocante e Mammoeth-wet debidamente y si e Mammoeth-wet bin na vigor na september locual ta intencion di Gobierno Central anto e M.M.S. tambe ta caduca, e ta worde incopora y reemplasa door di e school cu yama H.A.V.O.
Tambe Señor Tromp a bisa cu ta Land a haci esaki y Land a haci esaya pero e ta bisa cu Land lo ta di buena fé. Su expresion tabata, "pidi y lo boso haya". Mi kier haci mencion di e cartanan cu mi a caba di menciona na Señor Alders unda cu ya tin contacto cu Gobierno Central sin cu nos ta haya contesta riba nan.
Tambe Señor Tromp a puntra si Bestuurscollege no a sigui tuma contacto despues di e aanbiedingsbrief 1966. Sigur sigur Bestuurscollege a manda un rappel-brief 28 di september 1967 na su Excelencia Minister-President.
Tocante su pregunta di alimento na school e a puntra con ta para cu e rapport cu e comision a keda di trece en coneccion cu e World Food Programme. Mi por bisa Señor Tromp cu e comision a rapporta na Bestuurscollege y Bestuurscollege y Bestuurscollege a scirbi na e organisacion aki, esta World Food Programme, pero té awe nos no a haya contesta.
Señor Tromp a puntra con ta pará cu e scholenbouw den 2de fase.
E behoefte-schema ta cla y Onderwijszaken ta trahando rapidamente riba e urgentielijst.
Señor Tromp a puntra tocante e vergunningnan pa V-auto. E a puntra cuanto vergunning tin. Tin 16 doño di vergunning y en total tin 149 auto.

Tambe e a puntra si nos ta keda mantene na e total di 150.
Bestuurscollege no a tuma ningun decision ainda. Si acaso e necesidad presenta pa aumenté Bestuurscollege lo aumenté.
Tambe Señor Tromp a bin bek riba rapport van As y e a bisa cu e rapport ta"gechok".
Señor Presidente, e rapport no ta "gechok". Den mi promer turno ya mi a contesta Señor Tromp, kende tabata ex-diputado y cu e por sabi mihor cu e rapport aki por worde ehecuta despues di un Landsverordening.
E rapport aki ta un consecuencia di un Landsverordening. Pero despues cu mi a purba di convence Señor Tromp den promer turno aparentemente ainda e no ta comprende.
Tocante di e personeelsbezetting e ta bisa cu dia cu tabatin problema su mes persona a bay Holanda y e a bin cu tres of cuatro onderwijzer technico. Ta cuatro Señor Tromp a bin cuné y no tres. Tambe e a puntra kiko tabata e resultado di Señor Muyale, hefe di Departamento di Enseñansa. Señor Muyale a bin cu tres onderwijzer pa schoolnan technico, un empleado pa Financiën y tres pa mulo. En total Señor Muyale a haya 7 persona pa servicio insular.
Mi por agrega cu Bestuurscollege a pone advertencia den corantnan Holandes y Antilliano. Te awor nos tin 25 persona cu a solicita.
Tambe e a puntra si ta posibel pa mi persona por haci un biaha pa bay mira si nos por haya mas maestronan technico pasobra sino nos ta haya nos den problema cu schoolnan. Si ta necesario lo mi bay, basta cu despues mi no tende di ningun miembro tocante "snoepreisjes".
Señor Osbaldo Croes a tira un discurso y a bisa cu ta muy normal cu na Corsow nan ta bringa pa Corsow. Mi kier bisa awor cu ta muy abnormal cu un Arubiano ta bringa pa Corsow. Pesey den su discurso e ta pidi mi duna splicacion na Señor Arends kiko ta nifica unicum. Esey ta un unicum ora cu un persona ta laga su mes pais un banda pa bringa pa un otro pais.
Tambe Señor Osbaldo Croes a cualifica mi como un nacionalista, locual ta traha destructivamente en bes di positivamente. Mi ta calcula cu Senor Osbaldo Croes no sabi sigur kiko ta nifica nacionalista. Mi ta kere tambe cu e tin otro sintimento cu mi persona.
Señor Chance a bisa en coneccion cu gunstgaven atrobe cu e no tabata di acuerdo. Nos ta respeta su opinion, pero Bestuurscollege a haya ta bon y e a actua segun ley.
Tambe en cuanto Señor Chance su papelnan di navegacion, no awor aki, pero ya den e reunion unda nos a trata e personeelsbeleid, nos a bisa cu Señor Chance a worde emplea sin e papelnan adecuado.
Na e momento cu Señor Cuzman Croes a tira su discurso y cu nos a lesa su diploma nos a yega na haya sabi cu Señor Chance a haya su diploma kust-sleepvaart. Cu esey nos a keda convenci cu Señor Chance no tabata tin ni kust-sleepvaart. Cu esey nos a keda convenci cu Señor Chance no ta adecuado pa capitan di Arikok pasobra cada bes ora e sali pafor di awanan territorial e oficial cu ta traha bao di djé mester tuma over pasobra e persona ey ta den posicion di un diploma mas halto locual ta adecuado pa zee-scheepvaart.
Tambe Señor Chance cierto momento a cualifica mi como nacionalista y e a bisa cu ami ta bisa cu Isla Ariba ni cultural ni geograficamente, ni pa su color ta forma parti cu Antillas.
Señor Presidente, na e momento ey mi mester a pidi un punt van orde. Ningun momento mi a menciona cuestion di color. Mi sintimento nacionalista locual lo mi bay expresa ora mi bay contesta Señor Mathew, eyden lo mi splica ta kiko e ta. Pero e no ta contene discriminacion.
Mi ta contento di tende cu Señor Chance ta confirma cu Bestuurscollege anterior a comete error nombrando varios personas sin credito necesario.
Señor Virgilio Kock no a papia mucho. E a puntra si durante aña 1967 tabatin personanan voluntario trahando. E contesta ta negativo.

Tambe Señor Kock a puntra cu e post pa gunstgaven no a worde surpasa.
E contesta tambe ta negativo.
Tocante e salarionan di H.T.S.'ers ya mi a comenta un poco ariba djé.
En todo caso Señor Kock sabi cu no solamente Gobierno Central sino tambe Territorio Insular lo traha pa mantene uniformidad, lo traha riba revisacion di salarionan pa ambtenaarnan.
Señor Presidente, lider interino di fraccion di Partido Patriotico Arubano, Señor Oduber a bisa di ta orgulloso cu su partido ta e partido di mas grandi riba Aruba. Berdaderamente su partido ta e partido di mas grandi, pero con. Ya Señor Oduber sabi kiko mi kier meen. Ora mi puntra, cón, mi ta puntra cuanto Arubiano ta respalda e partido ey?
Ya mi a contesta Señor Poi Werleman su pregunta y mi ta gradicié pa su palabranan di apoyo y elogio pa nos cuerpo ehecutivo.
Un palabra di gradicimento tambe na Señor Daniel Leo cu a hala Señor Presidente su atencion na e momento cu Señor Mathew a haci un atake insinuando cu un otro Hitler a nace na Aruba.
Señor Presidente a lage papia. Ami tambe tabata di opinion pa hala Señor Presidente su atencion pero ya Señor Leo a hacié y mi ta agradecido na djé.
Señor Arends, lider di fraccion di Arubaanse Volks Partij, a puntra cuanto promocion Bestuurscollege anterior a duna entre 26 di mei y promer di juli 1967? Mi no a tuma e lista di e empleadonan abao.
Pero di e ambtenaarnan tin 4 na Bestuurskantoor, entre otro un candidato di Partido Patriotico Arubano. Na afdeling Burgerlijke Stand y Bevolking 3, entre nan un candidato di Partido Patriotico Arubano.
Afdeling Domeinbeheer 1, Hulpbestuurskantoor San Nicolas 1, ex-diputado, Dienst Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg 1, ex-diputado di Partido Patriotico Arubano. Dienst Economische Ontwikkeling, un candidato riba lista di Partido Patriotico Arubano, Openbare Leeszaal y Boekerij 2, en entre otro yiu di un ex-diputado.
Na Dienst Openbare Werken 8, entre otro ruman di un exdiputado y un persona cu tabata lider di campaña di Partido Patriotico Arubano.
Voorlichtingsdienst 1 y na Eilandsontvanger 1. Haven- en Loodsdienst 3. Dienst Openbare Werken 1, Telefoondienst 2.
Eseynan tabata e yobida di promocion den e corto tempo locual nos no por stipula nada otro cu promocionnan politico - no tur, pero mayoria di nan.
Señor Presidente, awor mi kier comenta un momento riba locual Señor Mathew a bin cuné awe mainta.
Na promer lugar Senor Mathew a bisa atrobe cu den nos beurzenbeleid nos mester tene cuenta cu capacidad y cu e psychologische test y no cu color of conviccion politica.
Señor Presidente, mi ta bolbe agrega na e dos puntonan ey e necesidad di Aruba, y e situacion financiera, si tin e medionan disponibel y tambe si e mayornan di candidatonan por paga si of no.
Pero, Senor Presidente, den esaki nos kier demostra kiko ta e cambio di Gobierno. E cambio di Gobierno ta cu ora tin un yiu di tera y un cu no ta yiu di tera, nan tin igual capacidad y nan ta pasa e test bon, naturalmente e yiu di tera mester haya preferencia. Lo ta abnormal cu nos mester duna un cu no ta yiu di tera y pasa un cu ta yiu di tera.
Tin un proverbio cu ta bisa " camisa ta mas cerca cu saya".
Awor mi kier comenta riba e nacionalismo cu Señor Mathew kier a hinca den mi mente, te hasta e a comparé cu e nacionalismo di Adolf Hitler mencionando te hasta camponan di concentracion.
E a bisa sarcasticamente kende ta hunga e papel di hudiwnan?
E a bisa cu tanto siguransa cu Isla Aribeñonan sí lo no hunga e rol di hudiwnan. Señor Presidente, ta duel mi di tende palabranan asina den e Raad aki pero mi a speré di un persona manera Señor Mathew. Pero Señor Mathew a kere cu ami lo keda cu mi boca callado manera cu e otro Arubianonan den nan partida ta haci?

Si e Arubianonan di Partido Patriotico Arubano kier pasa pa carné no ta nifica cu tur Arubiano ta carné. Pero Señor Mathew a demostra su compleho di inferioridad, no pa di promer bes, ya ta varios bes, y e a worde apoya door di su companero Señor Chance ora cu Señor Chance a menciona cu mi ta discrimina. Señor Presidente, e concepto Antiyano cu mi colega Señor Max Croes ya a bisa varios biaha ta artificial. Mi ta ripiti cu Isla Ariba ni culturalmente - e personanan ey ta bin biba na Aruba nan no ta siña Papiamento, Ingles nan ta keda papia - geograficamente - mira riba e mapa, den tur e islanan chikito ey hende no sabi cual ta cual. Kiko ta nos nacionalismo cu e partidonan di Gobierno ta predica? Na promer lugar mescos cu tur parti di mundo, no solamente aki na Aruba, na Corsow y na Bonaire, na Isla Ariba y na Merca, tur parti di mundo e sintimento nacional y amor pa bo patria ta na promer lugar.
Ningun momento e sintimento ey ta pa saca estranhero ni discriminacion di color.
Señor Presidente, mi ta un cristiano, un catholico y e promer ley di mi religion ta: "Stima bo prohimo manera bo mes." Nos tur ta humano.
Y manera mi a yega di bisa Señor Mathew, igual nos a bin na mundo igual nos lo desaparece. Pero esey no ta nifica cu un hende cu no ta naci aki na Aruba of cu no ta considera su mes como Arubiano por tin e mesun derecho, derecho humano sí, pero derecho como patriota no.
Locual cu e partidanan di Gobierno kier, ta pa e destino di Aruba keda den man di yiunan di tera, y aki na Aruba Arubiano tin preferencia.
Nos tin nada contra e no-Arubianonan, Senor Presidente. Nan por keda traha ojala cu tin trabao pa tur. Nos ta desea nan gana nan pan pa nan tambe por cria nan familia. Nan por ricibi educacion libremente aki na Aruba. Sí nos tin contra e agrupacionnan cu ta discrimina contra Arubiano. Un Arubiano no ta discrimina contra no-Arubiano pero e no-Arubianonan cu a forma aki Aruba nan agrupacionnan, nan ta discrimina contra nos yiunan di tera.
Awor ami lo kier puntra Señor Mathew si Señor Mathew kier meen cu e mesun Arubianonan lo mester bay hunga e papel di hudiw?
Ya cu Señor Mathew a bin asina extenso ariba mi nacionalismo mi ta contento di por a haya e oportunidad di sigui ariba djé. Mi ta sigui mas leuw. Ora cu den Village, Señor Presidente, den eleccion un parti Noord y un parti Zuid ta worde parti, tur e hendenan ta worde instrui pa vota riba tal - mi no tin nodo di bisa ta kendenan - té hasta nos a tende di e personanan aki "ban uni pa nos por trapa e Arubianonan".
Cuanto biaha nos a tende den nan voz "ban trapa e "stupid Arubians".
E grupo Curazoleño parcialmente tambe ta bochorna pueblo Arubano.
Si acaso Señor Mathew ta bisa cu mi ta sembra odio den pueblo, mi a bisa pueblo cu mi no tin dos cara. Ta un sintimento mi tin y ora mi ta papia esakinan ta hecho mi ta bisa, cosnan cu a socede. Nan ta bisa cu mi ta sembra odio. Ta nifica cu e personanan ey ta gustoso si e Arubianonan por keda carné resto di nan bida. Té hasta un momento e ta bisa, ora bo sembra odio corda cu bo ta sembra odio pa ambos banda y corda cu cualkier dia medida por worde tuma contra bo.
Señor Presidente, kiko ta importa mi. Mi no tin dos cara. Un cara mi tin. Esey mi a predica den pueblo. Pueblo a respalda mi y e mision cu mi a haya di e pueblo ta pa traha manera mi ta sinti. Si acaso su agrupacion por bira contra mi, no ta importa mi, Señor Presidente.
Té hasta e fraktieleider di Partido Patriotico Arubano cu no ta presente awor, mi por a recordé ariba un hecho cu a socede den carnaval cu su amigo ora cu e grupo Isla Aribeño a castiga su amigo Arubiano.
Tambe Señor Mathew a bisa cu si mi sigui asina mi popularidad ta baha of mi ta rebaha mi mes. Señor Presidente, mi ta actuando segun mi conviccion y si manan mi popularidad baha mi ta kere cu e lo baha den e circulonan di Señor Mathew, pero no den circulo di Arubiano,
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, di mi banda mi kier gradici e diferente miembronan di Raad cu den tweede ronde a expresa nan gratitud y elogio pa e contestanan cu nan a haya den eerste ronde for di Bestuurscollege y for di mi como diputado di varios departamentonan. Ta dificil awe nochi pa evita ripiticion den tweede ronde como cu e tweede ronde no a presenta mucho aspecto nobo en cuanto mi departamentonan.
Señor Alders, comentando riba Maatschappelijke Zorg, a trece padilanti e caso di un empleado masculino cu lo a worde retira for di trabao y Señor Alders aparentemente no ta convenci door di e motibonan.
Mas leuw e a bisa cu e persona aki a worde reemplasa pa un persona femenina sin diploma pa haci e mes trabao.
Señor Presidente, e hechonan aki ta incorrecto. E persona cu a worde retira tabata un persona ariba proeftijd kende no a satisface e rekirimentonan di trabao durante su proeftijd. E persona aki tabata carece seriedad den su trabao probablemente pa motibo di su edad relativamente hoben y tambe e tabata carece di e tacto necesario pa trata cu publico. E persona aki siendo encarga cu pagamento di onderstand tabata un persona cu tabata den un posicion delicado y tabata rekiri hopi delicadesa di djé den su trato cu publico.
E a worde reemplasa pa un empleada femenina di mas edad y mucho mas seriedad kende, segun mi ta comprende, ta haci su trabao satisfactoriamente.
En cuanto e remarca cu e a worde reemplasa door di un maatschappelijke werkster zonder diploma no ta berdad. E persona cu a reemplasé no ta den e categoria di maatschappelijk werkster. Overigens e femenina di maatschappelijke werkster zonder diploma no ta algo nobo.
Den pasado caba tabatin personanan emplea como maatschappelijk werkster zonder diploma y den varios caso nan a haci un trabao sublime na cual hopi di e maatschappelijke werksters cu diploma por tuma un ehempel.
Señor Virgilio Kock a expresa su preocupacion cu e suma cu ta disponibel ariba begroting pa pago di onderstand lo no ta suficiente siendo cu durante e promer tres luna un suma di f.104.000,-- ya a worde paga. Bestuurscollege ta completamente na haltura cu esaki ta asina.
Den promer ronde mi a menciona cu nos a cuminsa cu un hercontrole rigoroso riba e onderstandnan aki pasobra nos tabata bao di impresion cu en berdad tin hopi hende ta haya onderstand cu no merece tal onderstand.
Mi por duna Señor Kock e siguransa cu e post aki originalmente tabata aparece pa un suma mucho mas halto ariba wenselijkheidsbegroting, pero cu e saber den mente, cu hopi tabata worde paga inhustamente, esaki a worde reduci y naturalmente lo ta awor aki un tarea pa Bestuurscollege pa keda dentro di e raming y proba cu su sospecho tabata basa riba realidad.
Señor Mathew no ta satisfechó cu e contestacion cu mi a duna tocante e lay-off-politiek di Lago. E no por acepta cu Bestuurscollege no ta na haltura cu Lago no tin plan pa lay-off massaal despues cu e proyectonan di construccion cu ta anda awor aki worde completa. Mi por duna Señor Mathew e aseguransa cu Bestuurscollege tin masha tanto atencion pa loke ta socede den e industria di mas grandi aki na Aruba. Mas o menos dos luna pasa tabatin rumores cu Lago lo bolbe cuminsa cu su programa di lay-off. Varios hende a haya notificacion y na e ocasion ey nos a tuma contacto cu Lago kende a duna nos e siguransa cu e casonan cu ta socede ta algun casonan isola pa motibonan di "streamlining". Na e mesun ora nos a haya e aseguransa di parti di Lago cu cualkier pasonan cu nan por tin na consideracion, nan lo informa nos. Hasta cu nan no informa nos, cualkier indicacion cu nos haya cu lo bin un reduccion di personal, nos lo tuma e iniciativa pa acerca Lago den e asunto aki ya cu e polisa di Lago den reduccion di personal tin un influencia fuerte riba e planning economico y social di Bestuurscollege pa futuro. Pero mi por sigura Señor Mathew atrobe cu Bestuurscollege no ta den posicion pa declara otro siendo cu Lago a declara tal na nos.

Señor Presidente, varios orador a bolbe bin ariba Werkverschaffing. Algun di nan ta di acuerdo cu e presentacionnan di Bestuurscollege y algun di nan ta mira cierto duda ainda.
Señor Maduro a papia tocante e acumulacion di gastonan di Werkverschaffing over di añanan. Naturalmente si hende mira e suma total cu a worde paga e ta un suma impresionante. Pesey den eerste ronde mi a declara cu varios obranan util por a worde ehecuta cu e sumanan aki y podiser por a crea empleo permanente pa trahadornan, podiser menos cu tin actualmente den Werkverschaffing pero en todo caso empleo permanente.
Pesey e Bestuurscollege aki ta asina tanto deligente pa adapta Werkverschaffing atrobe na e obhetonan pa cual e a worde institui.
Asina ta den un periodo di añanan largo contando for di awor, algun aña den futuro nos no tin nodo di para aki atrobe y bati riba nos pecho cu nos a consenti cu un desperdicio grandi socialmente.
Señor Dennert ta un di nan cu ta duda cu den futuro no ta asina cu tur hende cu traha na Werkverschaffing lo mester accepta cu un financieel maatschappelijk rapport lo worde traha riba nan. Na mesun ora Señor Chance ta expresa su esperansa cu e diputado concerni por trece Werkverschaffing atrobe di acuerdo cu su obhetonan.
Mi ta kere cu Señor Chance anto ya a haci un gran parti di mi trabao pa kita e duda di Señor Dennert, pa motibo cu si nos kier trece Werkverschaffing bek segun su obhetonan, en berdad esey lo ta necesario pa nos haci.
Señor Alders y Señor Chance a haci un remarca tocante pick-up 643 cual segun e lo worde usa pa uso personal. Un di nan a puntra unda e pick-up ey tabata e ultimo dia. Señor Presidente, asina leuw cu mi sabi ultimo tres dia e pick-up tabata na disposicion di dienst.
Sinembargo, gustosamente lo mi haci un investigacion den e asunto aki y si en berdad D-643 ta worde usa pa asunto personal esey lo worde gestop inmediatamente igual cu pick-up D-605 a worde gestop pa bay partijraad di Partido Patriotico Arubano.
Tambe Señor Alders a informa tocante un caso den cual overtime a worde traha na departamento di Werkverschaffing y segun e un suma grandi desproporcional a worde paga pa tal overtime. E ta bisa pakiko un persona cu ta gana f.3,50 pa ora a traha e overtime y no un cu ta gana menos. Ademas e a informa pakiko den e caso aki e overtime aki mester a worde stipula pa Eilandsbesluit. E caso di overtime aki ta un caso unda e administracion di Werkverschaffing en berdad a traha overtime over di un fin di siman ariba suplica di mi pa trece cierto proposicionnan y cambionan cu mi kier a mira worde haci den Werkverschaffing inmediatamente y naturalmente mi kier a mira nan hací ariba instruccion y consultacion cu Bestuurscollege. E motibo pakiko un persona cu ta gana f.3,50 a worde ocupa pa haci e trabao aki ta pasobra e persona aki normalmente ta traha den administracion di Werkverschaffing y e ta na haltura di e trabao. Solamente pa scapa algun cent lo ta inhusto pa pone uno cu no ta traha den administracion di Werkverschaffing pa gana e placa extra.
E idea cu e overtime a worde paga no ta pa yuda ningun hende of pone ningun hende gana placa extra sino pa haci un trabao cu mester worde haci. Naturalmente nos mester pone hende cu ta cualifica pa haci e trabao aki. Pakiko e caso mester a worde regla pa Eilandsbesluit.
Señor Presidente, mi ta kere cu e distinguido miembro kier meen besluit di Bestuurscollege. Esey ta indica cu e decision ta formalmente tuma na un manera correcto. Tur decision correcto di Bestuurscollege ta worde tuma pa besluit di Bestuurscollege. E hecho cu esaki a worde tuma ta algo normal, algo diario.
Señor Chance ta informa si Werkverschaffing no por worde utilisa pa haci e tereno di haaf di Oranjestad limpi. Naturalmente contra esey no tin ningun contrariedad. Igual cu Werkverschaffing por worde usa unda cu ta posibel pa haci obranan di utilidad, e lo worde usa pa mehora e bista di Aruba den e cercania aki tambe.

Tocante e retiro di un persona na Aruba Chemical Industry pa bin traha na Werkverschaffing atrobe mi mester nenga cu mi no ta na haltura di ningun hende cu specificamente a kita for di Aruba Chemical Industry pa bin traha na Werkverschaffing. Probablemente e por a kita pa otro motibo y despues e por a raak verzeild den Werkverschaffing, manera nan ta bisa. Pero lo mi duda na sanidad di huicio di un hende cu ta kita for di un trabao fiho den un compania industrial pa bin den un trabao unda e no tin ningun clase di aseguransa ni futuro.
Si e persona aki haciële riba conseho di otro hendenan cu mester sabi mihor cuné, seguramente e hendenan cu a consehé tal no ta bon consehero.
Señor Chance ta expresa su preocupacion tambe pa krediet-overschrijding e aña aki na Werkverschaffing. Señor Chance ta na haltura awor aki di e medidanan cu ta worde tuma pa garantisa cu krediet-overschrijding lo no tuma lugar.
Tocante e ontwikkelingsprojekten, Señor Presidente, Señor Yarzagaray a expresa su speransa cu tur fraccion lo coopera na e realisacion di e proyectonan aki. Huzgando for di e acceptacion cu e miembronan di Raad a indica pa e exposicion cu mi a duna tocante e proyectonan aki, mi tin e siguransa cu Bestuurscollege lo por conta cu e apoyo pa e proyectonan aki cu ta di suma importancia pa desaroyo economico mas leuw di Aruba.
A worde haci algun pregunta tocante e proyectonan aki tambe, Señor Presidente, y brevemente lo mi trata na duna clarificacion riba nan, aunke cu hopi di nan ta continuacion di loke a worde presenta den eerste ronde.
Señor Yarzagaray a sugeri na atencion di Bestuurscollege un institucion di inversionnan cu lo por financia proyectonan riba tereno di desaroyo turistico, especialmente proyecto di hotel den e rango di prijs mediano. E ta pensa principalmente riba un institucion local.
Mi ta sigur cu ora cu e behoefte ta asina leuw, lo bin un institucion a asina tambe. Na e momento aki ainda e behoefte no ta asina grandi y tin hopi otro fuentenan cu ainda ta disponibel pa worde aplica den e tereno aki. Mi ta pensa por ehempel riba e Nederlandse Investeringsbank cual poco bes a worde menciona den Eilandsraad pero cual ta cuminsa mustra un interes mas y mas grandi pa Antillas y pa Aruba. Nos tin e honor di ta worde representa den institucion aki door di presidente di Eilandsraad como adviseur di e banco aki, y varios empresa particular ariba tereno di desaroyo turistico a haci aplicacion na e banco aki y ta bao consideracion actualmente
Seguramente e ta pas pa satisface e rekirimentonan di e tempo aki manera e ta awor. Pero mi tin e confiansa cu si na un dado momento e sfera di operacion di e investeringsbank aki keda atras ariba nos rekirimentonan seguramente iniciativa particular en combinacion cu iniciativa gubernamental lo yena esaki.
Señor Yarzagaray a urgi Bestuurscollege tambe pa tuma un man fuerte den industrialisacion di Aruba. Varios di e proyectonan cu ta worde desaroya actualmente ta contempla esaki tambe.
Lastimamente e uitbouw di e chemische industrie na Aruba pa motibo di circumstancianan fuera di control di eilandgebied, awor aki ta na un standstill. Manera varios miembro di Raad ta recorda e uitbouw di e chemische industrie ta encerra construccion di un elektrolyse-fabriek, fosforzuur-fabriek y tambe e fabrica di salu.
Comokiera cu e elektrolyse-fabriek ta depende exclusivamente di e zoutwinningsbedrijf no por sigui cu esey promer cu e asunto di e zoutwinningsbedrijf ta completamente studiá y cla.
Ariba tereno di industrianan chikito tambe Bestuurscollege ta activo. Señor Yarzagaray kende a toca e punto aki probablemente ta recorda cu den eerste ronde mi a duna un resumen di algun industrianan chikito cu cual nos tin contacto y cualnan ta di aspecto serio.

Sinembargo nos no mester perde for di bista cu e ultimo medidanan di Presidente Johnson cual a drenta na vigor dia 2 di januari - e medidanan ta restringi invertimento den paisnan estranhero - seguramente lo tin un influencia adverso riba inversionnan pa finnan industrial den e territorio aki. Nos no ta sigur cu e efecto ariba desaroyo turistico lo worde afecta tanto desfavorabel, pero seguramente e efecto ariba inversionnan pa finnan industrial seguramente lo surgi hopi.
Tocante industria mi kier participa Raad mas leuw - mi no a haci esey diabierna anochi pasobra ainda mi no tabata na e libertad pa hacié pero mientras tanto mi a consulta cu fuentenan cu mi ta haya cu ta adecuado pa participa na Raad cu durante ultimo lunanan nos tabatin contacto tambe cu un grupo di interesadonan ariba tereno maritimo for di Grecia cu ta comtempla un inversion grandi aki na Aruba den tereno di droogdok y scheepsreparatie-bedrijf. E plannan ta den un stadium masha preliminario sinembargo e asunto aparentemente ta worde encamina na un manera serio. Un voorlopig rapport a worde traha caba durante e ultimo lunanan di aña y a worde sumeti na interesadonan.
Bestuurscollege naturalmente ta sigui e desaroyonan di e caso aki cu masha interes.
Señor Presidente, Dokter Dennert a expresa su preocupacion cu e proyectonan ta bay asina tanto slow y e ta teme, mescos cu den eerste ronde, cu na un dado momento Aruba lo keda atras.
Señor Presidente, si e a scucha cuidadosamente na mi exposicion den promer ronde anto e lo no tin mester di tal preocupacion. E por a mira exactamente con hopi a worde haci den a penas 9 luna di tempo pa pone e proyectonan aki anda. Na un dado momento mi mester a remarca diabierna anochi cu ta sorprende mi cuanto proyecto ta warda na Gobierno Antiyano of na Gobierno Holandes pa e aprobacion necesario pa nan por worde ehecuta.
Mi a bisa tambe na e ocasion ey, Señor Presidente, cu tin tardansa, indudablemente, pero cu e tardansa aki a worde reconoci tanto door di Gobierno di Aruba como Gobierno Antiyano y Gobierno di Holanda.
No ta manera a sali den un corant local cual a bisa cu nan no a worde reconoci. Nan a worde reconoci, pa motibo cu nan a worde reconoci despues di diverso conbersacionnan cu e Minister di Desaroyo Economico a keda cumbini cu periodicamente e Minister di Desaroyo Economico hunto cu representantenan di e varios Territorionan Insular lo bin hunto den reunionnan di coordinacion pa purba moda di limita mas tanto cu ta posibel e tardansanan inevitable aki.
Posiblemente no por elimina nan completamente pero lo por haci algo pa reducinan mas hopi posibel.
Señor Chance a haci e pregunta categorica, cual ta e dos proyectonan cu ta cla pa ehecucion. Mi no ta corda cu ningun momento mi a menciona specificamente cu tabatin dos proyecto cla pa ehecucion.
Tin varios proyecto cla pa ehecucion. Tur esunnan cu ta wardando riba aprobacion tanto na Willemstad como na Den Haag, ta cla pa ehecucion. Na momento cu e aprobacion necesario bin e ehecucion lo principia cu tur deligencia. Pa duna un ehempel, tin cla pa ehecucion, stationsgebouw, bedrijfsgebouwen, transmissie-systeem, onderstation di Barcadera, waterzuiveringsinstallatie, aanleg van wegen Eagle Beach, weg Malmok-Westpunt, Mira Lamar y jachthaven, Vrije Zone tur ta cla tan pronto cu e aprobacion worde haya.
Tambe Señor Chance a puntra unda e industrie-terrein di San Nicolas lo keda. E industrie-terrein di San Nicolas lo keda pabao di Lago.
Su grens di banda di pa noord lo ta e caminda grandi, mas o menos na Cura Cabai y lo extende banda di pa zuid té na Zeewijk.
Señor Chance a bolbe comenta tocante e situacion di hospitaal nobo na Eagle y e ta di opinion cu esaki ta contrario di promesanan cu a worde haci.

Manera mi a bisa den promer ronde e hospitaal ta un institucion cu ta worde traha pa den futuro, por lo menos 30 of 40 aña. Si bo ta traha cu futuro na bista anto probablemente mirando e expansion cu ta tumando lugar actualmente den e direccion pa noord y noordwest di e isla aki anto probablemente na un dado momento den futuro ora cu ainda e hospitaal ta den un gran utilidad pa e comunidad aki lo e ta bin den centro di poblacion.
Señor Chance a puntra tambe si e rapport di e commissie San Nicolas ta contene algun recomendacion pa traha un hotel na Rodger's Beach y kiko ta opinion di Bestuurscollege tocante esaki y si Bestuurscollege a worde acerca.
Señor Presidente, aunke e comision por ta sugeri esaki como un recomendacion, Bestuurscollege oficialmente no a worde acerca en cuanto tal plannan te na e momento aki.
Sinembargo construccion di un hotel na Rodger's Beach, a lo menos, mester sali dor di iniciativa particular. Awor aki nos no ta mira ningun otro instancia cu por tuma einiciativa sino esnan cu tin disposicion riba e tereno. Si acaso Bestuurscollege worde acerca cu tal plannan anto mescos cu cualkier otro proyecto ta haya tur nos atencion esaki tambe lo haya nos debido atencion.
Señor Boekhoudt a informa tocante e posibilidad pa verleg e Boulevard cu ta bay pa Malmok pa haya mas tereno pa traha hotel.
Bestuurscollege a considera esaki caba den ultimo temponan. Posibel plannan pa ehecuta esaki a worde traha y hasta e raming a worde haci di e costonan. Si na un dado momento Eilandgebied Aruba en berdad ta den necesidad di mas tereno den e vecindario aki y cu nos ta core e risico di perde proyectonan grandi pa motibo di falta di tereno esey lo worde ehecuta mes ora, sin duda.
Té na e momento aki, segun pronosticacion di Bestuurscollege, tin tereno ainda pa construccion durante varios ana. Pero si ta necesario pa ehecuta esaki y si ta posibel, naturalmente Bestuurscollege lo haciéle.
Cu esaki, Señor Presidente, mi ta kere cu mi a contesta tur e oradornan. Masha danki.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, aparentemente varios miembro di Raad a cumpli cu Bo peticion ora Bo a pidi pa e miembronan keda mas zakelijk posibel y no bin cu atakenan personal.
Sinembargo, segun mi opinion, tabatin cierto cosnan menciona aki den cu no ta pertenece den Eilandsraad. Eseynan ta foutnan, Señor Presidente, y no foutnan cu a worde menciona door di oposicion tocante begroting, pero esakinan ta foutnan cu no mester tuma lugar den Raad caminda e representacion di e isla ta pa traha pa bienestar general di Aruba y no pa uno bin critica otro personalmente aki den.
Señor Presidente, Señor Maduro a haci e remarca con tabata posibel pa laga e waarnemend hoofd di Financiën bay cu verlof, especialmente den e temponan aki cu tin escases di empleado y cu trabao ta atrasa den Financiën. Probablemente riba e punto aki, Señor Maduro cu mi lo ta di opinion diferente. Segun mi ora cu un empleado, despues di su añanan di servicio, despues cu e tin derecho riba vakantie, despues cu e a pidi vakantie cu anticipacion, ora e momento di bay cu vakantie yega en cuanto mi persona mi ta haya cu e mester bay. E a demostra durante e añanan cu e a traha, asina ta bo tin cu duné su vakantie.
Pasobra si bo ta exigi di dje cu a lo menos un aña di anticipacion e tin cu laga sabi e periodo cu e ta bay, ta mas cu husto pa e persona ey bay cu verlof. Fuera di esey e persona concerni ya su vakantie a worde uitgesteld caba. Pesey nan a lagé bay libremente a sabiendas cu tin un tekort na personeel di Financiën.
Señor Werleman a papia atrobe tocante e empleadonan di Ontvangerskantoor y e a puntra si ta posibel cu por yega na un otro sorto di areglo.

Tambe e tabata kier sabi cuanto hende ta bishita Ontvangerskantoor riba diasabra pa bin haci nan diferente pagonan. Esaki ta den estudio y nos no sabi ainda cu cual solucion nos lo bin. Un hecho ta cu Ontvangers-kantoor ta habri diasabra y ta duna servicio pero na mi opinion no pa un gran cantidad di hende. Hopi biaha hende ta bin na e kantoor ey y nan no por worde yuda pasobra e otro departamentonan ta será.
Water- en Energiebedrijf y Telefoondienst y diferente otro departamento-nan ta será. Asina ta nan tin cu bolbe bay cas sin cu nan por a worde yuda. Pesey nos ta studiando e problema ey y nos ta spera cu nos por yega na un solucion favorabel.
Señor Boekhoudt a haci un remarca riba telefoonan publico y e ta puntra si ta posibel pa haci un check-up periodicamente en bes di warda té ora keho bin aden cu un telefoon ta kibra. Señor Presidente, lo mi dis-cutié cu e hefe di Telefoondienst pa mira na ki areglo nos por yega.
Señor de Kort no a keda satisfecho cu mi contesta cu no por duna vrij-stelling di motorrijtuigbelasting pa chauffeurnan di taxi y autobus pa motibo cu esaki lo causa un privilegio den sentido di ley.
Señor de Kort ta remarca cu pakiko no extende e vrijstelling ey pa e chauffeurnan menciona mescos cu a worde stipula pa piscadornan den e verordening cu nan no tin mester di paga motorbelasting.
Aki mi por bisa cu no por compara e piscadornan di profesion cu no tin belastbare inkomen cu e chauffeurnan di taxi y autobus di cual e mayoria ta paga inkomstenbelasting. E vrijstelling di motorbootbelasting no ta pa un cierto categoria di piscador. Esaki lo tabata un privilegio, pero pa tur piscador di profesion. Ta existi segun articulo 6 lid 2 di e verordening un verminderd tarief - esta un persona y no un cierto categoria di doño di auto, 1: ta posee solamente un auto pa su trabao of ofishi y esaki na criterio di Bestuurscollege y 2: su entrada pa e aña anterior no ta belastbaar pa inkomstenbelasting.
En otras palabras, haya vrijstelling. Esaki lo resulta cu lo bin vrij-stelling pa no solamente chauffeurnan di taxi of autobus sino tambe pa e otro chauffeurnan di truck, esunnan cu ta hala piedra, santo of carga riba waaf. Promer cu un tal proposicion bin Raad mester studia tur e consecuencianan financiera cu por resulta pa e Territorio Insular.
Comokiera cu mayoria di e chauffeurnan di taxi y auto-bus tin un belast-bare inkomen mi ta di opinion cu té ainda no tin motibo pa nos bin cu tal vrijstelling.
Finalmente mi kier bisa e belasting di auto ta aftrekbaar. E por worde desconta pa inkomstenbelasting.
Señor Osbaldo Croes tambe a haci remarca riba foutnan den begroting pero lo mi bin bek riba e foutnan den begroting.
Señor Osbaldo Croes a haci referencia na e conteo general di post Bezoldiging Haven en Loodsdienst cu ta mustra f.342.114,-- .
Den e nodige wijziging Bestuurscollege kier mantene e suma di f.345.000.
Ora nos ta papia di begroting, laga nos cuminsa cu e definicion di e palabra. Esaki ta lo siguiente. "Het bij schatting bepaling van hoeveel-heden, waarden en afstanden, etc, die in de toekomst zijn te verwachten en die dus op het ogenblik waarop de schatting of raming geschiedt nog niet definitief bekend zijn". E palabra begroting den e sentido di Eilandenregeling Nederlandse Antillen kier meen, "een document of do-cumenten waarin zijn opgenomen met uitzondering van de bedrijven, alle ramingen van de over een bepaalde periode van 1 jaar te verwachten uit-gaven van het eilandgebied waarbij tevens de middelen tot dekking van die uitgaven worden aangegeven".
E principio di tur bon begroting ta cu tur siguransa mester calcula e gastonan mas halto posibel y entradanan mas abao posibel. E miembronan di Raad mes por comprende cu esaki ta socede cu un cierto limitacion. Ora di calcula cierto postnan, principalmente un di bezoldiging, ta recomendabel pa rond e af ariba pa motibo cu e salarionan di e personeel ta varia masha hopi.

Por ehempel, salario di un soltero pa un cu ta casa. Mas kindertoelage, retiro, pensioennan etc. Cada post di bezoldiging ta worde mira pa cada servicio of departamento individualmente. Pesey pa cada begroting cada servicio of departamento individualmente ta worde afgerond. Nos ta di opinion cu e post bezoldiging di Haven- en Loodsdienst por worde baha f.345.000,-- pa f.342.500,-- of te f.342.114,--. Pero ta surgi e pregunsi e otro postnan tambe mester worde reduci té na e conteo general di cada post manera ta poni den personeelsoverzicht. Pero haciendo esey mester tene cuenta cu den curso di aña Bestuurscollege lo mester bin cerca Raad cu e proposicion pa mas krediet cada biaha cu bin un cambio den e salario. Awor, Señor Presidente, laga mi pasa un rato pa contesta hopi di e preguntanan atrobe cu mi amigo y colega honorable Señor Dokter Oduber a bin cuné awe mainta.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou even commentaar willen geven over fouten in de begroting. Hierover hebben verschillende leden opmerkingen gemaakt. In de eerste plaats zij hier nogmaals toegegeven dat inderdaad fouten in de begroting voorkomen. Ook in de toekomst zullen deze blijven voorkomen ongeacht welk Bestuurscollege zitting heeft. Het is voor enig Bestuurscollege ten ene male onmogelijk alles zelf na te tellen of na te rekenen en zeker niet nu hoe langer hoe meer posten in elkaar schrijven en de begroting dus steeds ingewikkelder wordt. Ook van de hoofden van dienst kan niet worden verlangd dat zij alles zullen natellen en na rekenen. Het is ons bekend dat uitdrukkelijke orders zijn gegeven ten aanzien van de controle van deze begroting door een aantal ambtenaren. Indien U een boek van de gezamenlijk omvang van de begrotingen neemt en U gaat dit lezen met het uitsluitende doel om maar fouten uit te halen dan zult U deze ook ongetwijfeld vinden ongeacht het feit dat normale boeken worden gecorrigeerd door beroepscorrectoren. Net zoals in het verleden blijven wij de diensthoofden wijzen op hun verantwoordelijkheden in deze, doch alle fouten voorkómen, achten wij een onmogelijkheid. De doorberekening van de Centrale Tabuleerdienst vindt in principe plaats op basis van alle posten van deze dienst. De daarbij gegeven specificatie in de Memorie van Toelichting is slechts bedoeld als een globale indicatie, hoe deze kosten ongeveer verdeeld zullen worden. Kennelijk is in het verleden eenzelfde gedragslijn aangehouden, gezien de gelijksoortige fouten in de begroting 1967. Dat het Bestuurscollege in het verleden alle fouten zelf verbeterde is iets bezijden de waarheid. Verschillende fouten genoemd in mijn bloemlezing van vrijdagavond staan thans nog onveranderd in de afkondigingsbladen. Wat de heer Oduber bedoelt met een categorisch antwoord op de invloed van de fouten is mij niet duidelijk. Ik verwacht met spanning zijn opmerkingen dienaangaande bij de postgewijze behandeling.

Interestkasgeldleningen. De redenering van de heer Oduber ten aanzien van deze post is niet juist, zoals de heer Oduber ook ongetwijfeld weet. Voor de overige heren die het niet precies weten, wil ik hier een juiste redenering geven. Deze rente moet namelijk worden betaald over kasgeldleningen welke behalve de 2 miljoen van het Land moeten worden opgenomen van plaatselijke banken en welke leningen veroorzaakt worden door een liquiditeitstekort in de loop van het jaar. De oorzaak hiervan is dat de ontvangsten altijd neiging hebben achter te lopen bij de uitgaven en met name, daar de Lago de door haar verschuldigde winstbelasting in een bedrag betaalt, namelijk bij de helft van het jaar. De uitgaven gaan in het eerste halfjaar echter rustig door, zodat tegen de tijd dat de Lago betaalt een aanzienlijk tekort bestaat. Voor dit tekort moet de resterende f.100.000,-- rente worden betaald. Overigens was de heer Oduber met zijn 10% nog niet eens zo ver naast geweest, daar de banken ons momenteel 7% rente in rekening brengen.

Post: Rente-bedrijven. Ik moet blijven stellen, dat een nadere specificatie van deze posten moeilijk is te geven. De bedrijven betalen namelijk rente over schuld welke zij reeds ontvangen hebben.

Hoe groot deze schuld is en hoe lang deze schuld uitstaat hangt geheel af van de datum van het opmaken van de rekening van het betrokken bedrijf. Ná de definitieve vaststelling van de rekening stort het eilandgebied de aan de bedrijven toekomende bedragen, zoals nadelig saldo, kapitaalsverstrekkingen enz., waarna de schuld nagenoeg is verdwenen. Tot dat ogenblik echter moet er rente worden betaald.

Renteposten, Reserve- Kas en Verrekendienst. Inderdaad is het zo dat tot heden de rente van de Bank Nederlandse Gemeenten werd bijgeschreven op de rekening-courant, of het nu voor onrendabele of rendabele projekten is. De Nederlandse Regering had een zekere rente-subsidie welke werden goed geschreven op deze rekening-courant.

Tussen deze twee rente-bedragen bestond vaak nog wat verschil met name bijvoorbeeld omdat door Nederland werd gesteld dat voor de centrale Water- en Energiebedrijf slechts een bedrag van f.11.000.000,-- subsidiabel was terwijl de hele centrale op ongeveer f.32.000.000,-- komt. De betaling van f.2.200.000,--, ingaande 1967 betrof inderdaad de rente vanaf 1 januari 1966 doch met deze betaling is nog een saldo van de rende van de oude jaren in het rekening-courant-saldo achter gebleven met de aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat dit bedrag zal worden opgeeist op het ogenblik dat de gehele eerste fase zal zijn geconsolideerd. Het is inderdaad mogelijk dat dit bedrag minder zal zijn indien de verschillende nog andere kwesties zijn afgewikkeld.

Doch het is een zo veilig mogelijke raming en ook hier achten wij het j juister later met een voorstel te kunnen komen om deze posten te verminderen dan om te moeten komen met een verhoging, omdat een rente-bedrag werd geeist, dat wij niet hadden voorzien. In dit verband kom ik nog even terug op een vraag van de heer Oduber uit de eerste ronde, betreffende de rente op onrendabele projekten. Hij stelde toen dat het bedrag van post 6.03.01.3.92 hem rijkelijk hoog voorkwam, zo niet, absoluut onjuist was, omdat deze rente bij het leningbedrag zou worden gevoegd. Ik moge U thans citeren uit een brief van de Minister van Financiën van de Nederlandse Antillen van 24 januari 1968, betreffende de vraag dat onrendabele projekten ad f.20.816.122,57 Nederlands courant waarin hij stelt:"U dient er rekening mede te houden dat op dit bedrag vanaf 1 januari 1967 6 1/2% rente is verschuldigd terwijl de aflossing zal moeten geschieden in 25 jaarlijkse termijnen".

Ik moge U eraan herinneren, dat ik in mijn eerste antwoord heb gezegd, dat wij met deze mogelijkheid rekening zouden moeten houden en de feiten blijken hiermee dus geheel in overeenstemming.

Liquiditeitstekort per 1 januari 1968. De heer Oduber stelde nog, dat uitgaande van de liquiditeitspositie per 1 januari 1968 ad minus f.l. f.1.969.000,-- en de door hem gestelde dat geen rente van vóór 1966 verschuldigd zou zijn en dat saldi van de reserve- kas en verrekendienst voordelig zou zijn en dat hierdoor de hele liquiditeitspositie een ander aanzien zou krijgen. Hij bracht hierbij tevens in het geding het verkrijgen van een kasgeldlening van het Land ad 2 miljoen.

In de eerste plaats wil ik hier opmerken dat deze 2 miljoen gulden vóór het eind van het jaar moeten worden terugbetaald zoals tot heden altijd het geval is geweest. Dit oefent dus geen enkele invloed uit op de liquiditeitspositie per het einde van het jaar.

Wat betreft de rente op de Meerjarenplanprojekten van vóór 1966 heb ik reeds eerder opgemerkt dat dit bedrag uit veligheidsoverwegingen vooralsnog op de begroting dient te blijven staan.

Hiermede valt derhalve de bodem uit het betoog van de heer Oduber en kan de liquiditeitsprognose blijven staan. Overigens vraag ik mij af waarom zo wordt te keer gegaan tegen deze prognose. Deze is namelijk gegeven zonder een enkele bijbedoeling met het uitsluitend doel te trachten de leden enig inzicht te verschaffen in de waarschijnlijke toekomst van de Eilandsfinanciën.

Overigens wil ik best toegeven dat deze prognose inderdaad kan veranderen. Per slot van rekening ieder mee- of tegenvaller in de ontvangsten en uitgaven verandert de bedragen, terwijl bovendien van de veronderstelling is uitgegaan dat de volgende begrotingen allen sluitend zullen zijn hetgeen natuurlijk nog wel zeer de vraag is.

Leningen Meerjarenplannen en Kapitaalsverstrekkingen aan de A.B.O. Hoewel ik op dit onderwerp in mijn antwoord in de eerste ronde uitvoerig ben ingegaan, wil ik hier nogmaals een en ander in het kort herhalen. In de eerste plaats wil ik hier uitdrukkelijk stellen dat het mij inderdaad bekend is dat de kapitaalsverstrekkingen niet overeenkomstig zijn met de letterlijke tekst van de comptabiliteitsvoorschriften. Maar dan zijn alle vorige begrotingen van de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten ook in strijd geweest met deze letterlijke tekst want er is nog nooit een kapitaalsverstrekking ten gunste van de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten geraamd. Welk vindt U nu beter? Met een eenmaal gemaakte fout doorsukkelen of in beginsel trachten een en ander recht te zetten? Weliswaar ook niet geheel conform de letterlijke tekst maar toch zodanige wijze dat, alle fouten tegen elkaar wegstrepend, een redelijk goed geheel overblijft. Doet U het niet op de voorgestelde wijze wat ziet U dan verschijnen?

Een aflossing op leningen terwijl nooit een opbrengst van die lening ten gunste van de begroting is gebracht. De heer Oduber zal moeten toegeven dat dit een rare begrotingssituatie is, dan dus de leningen-opbrengsten opvoeren waarmee de vorige situatie verholpen is, maar dan ontstaat een even rare situatie. Want dan heeft U een enorme bedrag aan dekkingsmiddelen op de begroting gedaan waartegenover geen kapitaalswerken aan de uitgaven kunnen ontstaan. Dat is ook niet mogelijk, zou ik zeggen. Met de gekozen oplossing is dit echter allemaal rechtgezet zeker nadat ik Uw Raad zoals uitdrukkelijk toegezegd de nodige begrotingswijzigingen in de Administratiebureau Ontwikkelingsprojekten begrotingen zal hebben voorgelegd.

Ten aanzien van de leningen zij nogmaals hier herhaald dat weliswaar tot heden f.37.000.000,-- aan leningen zijn gekregen doch dat gezegd mag worden dat de ontbrekende circa f.11.000.000,-- zullen worden gekregen en derhalve als geraamde ontvangst op deze begroting moeten worden opgevoerd.

Hoe wil de heer Oduber overigens een specificatie van de leningen in de Memorie van Toelichting deze leningen opnemen terwijl de voorwaarden nog niet bekend zijn?

Overigens zijn wij in deze verder gegaan dan de comptabiliteitsvoorschriften eisen. Deze eisen namelijk een staat van geldleningen per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het dienstjaar waarover de begroting loopt, dus per 1 januari 1967, terwijl wij de in september 1967 verkregen ook reeds in deze staat hebben opgevoerd, zulks ter meerdere voorlichting van Uw Raad.

Beginsaldi Financieringsfonds en andere saldi. Het is mogelijk dat deze of enkele andere saldi in de kolom 1965, 1966 en 1967 niet geheel juist zijn opgenomen. Ik kan de Raad echter de verzekering geven dat nadat de Raad alle toegezegde voorstellen in begrotingswijziging van oude dienstjaren hebben voorgelegd, deze saldi juist zullen blijken te zijn.

N.V.Aruven. Post 1.08.06.0.87. Deze post is een ontvangst van de N.V. Aruven wegens de rente op de bedragen welke zijn geinvesteerd wegens het uitbreiden van het Aruba Caribbean Hotel met 80 kamers en de sanering van de N.V.Aruven. Het bedrag is de werkelijke rente welke door de N.V. Aruven is verschuldigd tot en met 31 december 1967 derhalve gedeeltelijk over een termijn langer dan een jaar, namelijk vanaf de datum van investering. Hier tegenover staat geraamd een rente-bijdrage op post 2.08.06.1.78 inderdaad tot een aanzienelijk lager bedrag.

Deze rente is echter berekend over een jaar en dan nog wel op de basis. welke al jarenlang in gebruik is bij het eilandgebied, namelijk dat de totale verschuldigde rente gedurende de looptijd van lening wordt berekend waarna dit bedrag in jaarlijks gelijke gedeelten wordt verdeeld en wel in zoveel delen als de lening jaren telt.
Ieder jaar wordt dan zo'n gedeelte ten laste van de begroting gebracht. Ik moet U er nog op wijzen dat de Aruven geen aflossing betaalt zolang er tussen Land en Eiland en dus tussen Eiland en N.V. Aruven nog geen lening overeenkomst is getekend. Wel is echter als uitgave geraamd bij wijze van afschrijving een bijdrage aan de Kapitaaldienst.
Señor Presidente, mi ta spera cu e contestanan aki na e diferente miembronan, lo ta satisfactorio. Pa bienestar di nos isla, Señor Presidente, na e momento aki mi kier haci un peticion sincero na Raad pa laga nos caba begroting y aprobéle pa asina nos por sigui goberna y sigui traha y haci tur loke ta den nos alcance pa progreso y bienestar di Aruba y di e pueblo di Aruba. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de beantwoording van de tweede ronde van de algemene beschouwingen. Thans kunnen wij overgaan tot de artikelsgewijze behandeling.

DE HEER F.L.MADURO: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
En bista cu ta birando poco laat y cu e advisornan y e miembronan di Raad ta cansa y cu un di nos colega- y compañeronan mester traha riba lista di salarionan di hospitaal, lo mi kier a stel voor pa nos break-off awe y bin mañan anochi pa nos caba e cos aki. Tambe pa duna tempo na e miembronan pa pensa y papia ariba e posicion cu e Partido Revolucionario P.R.O., a tuma awe mainta en cuanto un posibel ensanchamento di base pa progreso di nos isla.

DE VOORZITTER: Als de meerderheid van de Raad zich hiermee kan verenigen dan wordt de vergadering geschorst tot morgenavond 8 uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering op 26 - 3 - 1968.

DE VOORZITTER: De geschorste openbare vergadering van de Eilandsraad is hiermede heropend.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, punto di orde.
Señor Presidente, mi a pidi un punto di orde pa nos schors e vergadering aki pa dos siman. Señor Presidente, lo mi kier duna e motibo, si Señor Presidente ta permiti mi.......

DE VOORZITTER: Mi no tin nada contra pero mi kier a pidi sí pa hacié hopi cortico pasobra ta un punto di orde.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, e motibonan ta manera Señor sabi cu den e último dianan a ser menciona pa Partido Revolucionario di Obrero tocante brede basis y segun mi e a cay den bon tera na tur banda y e hopi reaccionnan cu mi a haya di henter e comunidad y diferente partidanan ta pa mira pa e interes general di Aruba mas cu tur otro pelea politica y esey ta un bon sonida. Lo mi kier a haya tempo pa mi elabora riba esaki pa mi haci contact mas concreto anto.

Pésey mi ta pidi e schorsing aki y mi ta spera cu tur lo bay di acuerdo mirando interes general di e Territorio Insular di Aruba y mirando e posicion cu nos ta den awor aki, e constelacion di Gobierno Central, unda nos no tin punto di bista.

DE VOORZITTER: Kan de Raad zich verenigen met dit voorstel?

DE HEER G.A.ODUBER: Mi por a comenta riba e punto van orde aki cu mi ta di acuerdo cu mayoria di e Raad aki a expresa nan deseo pa traha pa interes general di Aruba riba un brede basis, pero mi ta kere cu e momento ta masha inoportuno pa papia di un brede basis siendo cu nos tin un College caba cu ta representa Gobierno Insular.
Brede basis por worde papia tur ora riba dje, Señor Presidente, pero si e motibo pa schorsing di e vergadering aki ta pa Señor Frans Lodewijk Maduro gana tempo y exigi loke e kier nos ta contra.
Si e motibo ta pa drecha e coalicion cu ta cayendo for di otro nos ta contra. Si ta pa interes personal, mi ta haya cu e ta mal usá dan e Raad aki pa su interesnan personal politico. Y si ta pa motibo di vota contra locual Señor Maduro a insinua den algemene begroting tambe nos ta contra. Masha danki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, punt van orde. Mi kier a comenta masha cortico en coneccion cu e punt van orde di Señor Maduro. E declaracion cu Señor Maduro a duna awe nochi é no a duné den nomber di Gobierno, esta en coneccion cu e brede basis.
E a duné como Señor Maduro.

DE VOORZITTER: Mi ta kere cu e mes tin cu declara esey.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, en berdad, manera diputado Betico Croes a bisa, mi no a duné como Gobierno sino como representante den e Conseho aki y ta mi derecho democratico di bin dilanti cu un voorstel. Esey ta di mi partido. En cuanto insinuacionnan cu lo mi ta hayando of mi a haya interesnan personal y pesey mi kier gana tempo, Señor Presidente, piensa el ladron que todos son de su condicion.

DE VOORZITTER: Nu wordt de zaak weer persoonlijk. Wij vallen terug op het diepte punt van gisteren en ik geloof dat wij hier beter een einde aan kunnen maken.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben lang genoeg over deze begroting gewerkt.
Wij hebben veel gesproken en wij hebben onze zienswijzen naar voren gebracht en elk lid heeft het recht gehad om dat te doen. Wanneer wij als raadsleden zien dat er fouten of onjuistheden in deze begroting zitten, dan is het onze plicht om dit ter kennis van het Bestuurscollege te brengen. Wij hebben dit al gedaan. Dan moeten wij als raadsleden hier gezamenlijk deze geschilspunten behandelen en uiteindelijk tot een overeenstemming komen tot een begroting die,aanvaard kan worden door de hele Raad. Wanneer dit door de Raad is gedaan, Mijnheer de Voorzitter, en het Bestuurscollege denkt, dat zij niet kan verenigen met de zienswijze van de meerderheid van deze Raad dan verwachten wij dat het Bestuurscollege zal aftreden. En nadat het Bestuurscollege is afgetreden, dan is het de plicht en het recht van alle raadsleden om gesprekken te voeren en alles te doen wat mogelijk is om tot een Bestuurscollege te komen dat hopelijk op een brede basis kan steunen.
Ik wil niet nalaten om dit te zeggen. Wij hebben genoeg gespeeld hier in plaats van zakelijk te blijven.
Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

DE VOORZITTER: Mag ik aannemen dat de meerderheid van de Raad vóór een schorsing is voor twee weken.

De heer Oduber vraagt hoofdelijke stemming.

Gestemd wordt op het voorstel van het raadslid Maduro om de vergadering te schorsen voor twee weken.

Voor stemden de leden: A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E,M. de Kort,.....

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, pa e causa..........

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, de toelichting van stemmen is niet meer toegestaan.

DE HEER G.F.CROES: Pa e causa Arubiano mi ta duna Señor Maduro su ultimo chens.........

DE VOORZITTER: Wilt U zich houden aan mijn instructies, anders moet ik U het woord ontnemen.

DE HEER G.F.CROES: Mi ta duna Señor Maduro un chens. Mi ta vota vóór.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, het woord is U ontnomen.

..... G.F.Croes en C.Yarzagaray.

Tegen stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

DE VOORZITTER: Ik wil gedeputeerde G.F.Croes er nog even op wijzen dat de Raad overeengekomen is dat stemmen niet meer worden gemotiveerd. Ik verzoek U te houden aan de instructies van de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik ben gekozen als volksvertegenwoordiger.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, U hebt het woord niet.

Het voorstel tot schorsing van de heer Maduro is aangenomen met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.
De vergadering wordt geschorst tot 9 april 1968 om 8 uur desavonds.

De Voorzitter sluit de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering op 9 april 1968.

DE VOORZITTER: De op 26 maart geschorste openbare vergadering van de Eilandsraad is hierbij heropend.
Alvorens verder te gaan wil ik nog even toelichten. Er schijnt in sommige kringen een misverstand te zijn geweest over de gang van zaken in verband met het voorstel van het raadlid Maduro om de vergadering te schorsen voor twee weken. Ter verduidelijking en ook voor de notulen wil ik even naar voren brengen, dat het voorstel van de heer Maduro om de vergadering voor twee weken te schorsen moet worden gezien als een voorstel dat valt onder artikel 20.

Het was dus een punt van orde en het viel onder artikel 20.
Het was dus niet een voorstel in de zin van artikel 17. Het ging dus over een punt waarover de Voorzitter kon beslissen zonder dat het voorstel werd ondersteund. Ik heb de Raad echter haar mening gevraagd omdat ik meende, alvorens een beslissing te nemen, te moeten polsen of te moeten toetsen hoe de Raad althans in meerderheid hier tegenover stond.
De beslissing werd genomen ingevolge artikel 20 en niet ingevolge artikel 17. Wij zijn eigenlijk aan de artikelsgewijze behandeling toen
Ik heb begrepen dat de heer Maduro gaarne de gelegenheid wil hebben om iets te zeggen, in verband met de schorsing waarschijnlijk.
Ik heb geen bezwaar. Ik wil de Raad voorstellen het volgende te doen. Alvorens over te gaan tot artikelsgewijze behandeling, wil ik dus de heer Maduro, die indertijd voorgesteld heeft om de vergadering uit te stellen, in de gelegenheid stellen een verklaring af te leggen en dan iedere fraktie, indien zij daar prijs op stelt, via haar woordvoerder in de gelegenheid te stellen om commentaar te leveren, danwel ook een verklaring af te leggen. Hiermee wil ik voorkomen dat wij als het ware algemene beschouwingen gaan voeren over hetgeen de heer Maduro nu gaat zeggen.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi ta masha corto en coneccion cu e dos siman di uitstel cu mi a pidi pa pleeg overleg cu diferente partidonan. Mi por bisa cu na e momento aki riba kort termijn mi no a mira un posibilidad pa amplia e base di Bestuurscollege un poco mas. Si cu en lo futuro door di e contactonan cu a worde poni, mi ta mira cu por ta cu mas despues lo por bin un brede basis, cual lo ta masha beneficioso segun nos partido pa Aruba en general.
Mi kier haci un observacion cortico atrobe di cu nos ta discutiendo e begroting aki y nos ta di opinion cu si e begroting aki worde verworpen esey lo tin consecuencia cu Bestuurscollege lo mester baha y pa forma op kort termijn un Bestuurscollege nobo lo dura un par di luna y despues pa Bestuurscollege nobo atrobe traha un otro begroting pa bolbe bin na Raad ya nos ta pegá den 1969 caba. Awor caba nos ta mira cu nos desaroyo economico ta atrasa en comparacion cu Corsow y segun mi esey lo no ta den algemeen belang y pesey lo mi prefera pa nos trata e begroting aki mas rapido y despues nos por sigui traha riba e idea di un base mas amplio. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, di aki banda nos tambe lo kier ta masha cortico riba e asunto aki. Mi ta haya cu e betoog cu Señor Maduro a tene en berdad a indica cu cambionan a tuma lugar den ultimo dos simannan aki. Mi ta sigur cu e cambionan aki tin nan motibo.
Mi ta sigur cu e motibonan aki tabatin cierto maniobra y acuerdonan cu a worde yega né. Sinembargo manera mi a bisa dia cu a worde pidi schorsing di e reunion di e begroting aki e puntonan cu mi a menciona y e motibonan cu mi a menciona pa schorsing, awe nos ta weita cu nan ta sali exactamente tal cual y cu nunca tabatin papiamento riba un brede basis.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, mi kier haci un corto declaracion tambe na nomber di fraccion di Arubaanse Volks Partij y algun rato asina lo mi kier a referi na algun noticia cu a parece den corant.
Ta masha cortico, Señor Presidente. Primeramente lo mi kier referi na loke a worde publica den e carta dirigi na Partido Revolucionario di Obrero, esta cu Arubaanse Volks Partij no por a tenéle na convenionan cu e por a haci den pasado. Señor Presidente, den nomber di e fraccion aki mi kier a declara.....

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, is dit aan de orde?

DE VOORZITTER: Ik geloof, dat wij hem in de gelegenheid moeten stellen om commentaar te leveren op het commentaar van de heer Maduro, en ik heb de indruk dat wat de heer Arends zegt verband houdt met de eventuele vorming van een brede basis.

DE HEER A.M.ARENDS: Señor Presidente, despues di eleccion di Staten, aña 1966, Arubaanse Volks Partij a dirigi un carta na Señor Isa den su calidad di formateur y no den su calidad di Minister ni tampoco como miembro di partida Demokraat. E carta aki a worde firma pa Señor Albert Eman q.e.p.d., Señor Dominico Croes y Señor Casimiro Yarzagaray, e tempo ey formando e fraccion di Arubaanse Volks Partij den Staten. Den nomber di Arubaanse Volks Partij e formateur a worde informa cu Arubaanse Volks Partij lo ta dispuesto na coopera pa forma un Gobierno Central riba un base amplio semper si tur partida tuma parti den esaki. Esaki no a tuma lugar y pesey Arubaanse Volks Partij awe no ta representa den Centrale Regering. Arubaanse Volks Partij tin un convenio so. Esey ta esun cu e a haci despues di eleccion di 1967 cu e combinacion di Union Nacional Arubano/Partido Independiente Arubano/Partido Revolucionario di Obrero. Fuera di esaki Arubaanse Volks Partij no tin ningun convenio cu ningun partida ni na Aruba ni na Corsow ni Bonaire ni Isla Ariba.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, manera ta conoci semper nos partida a aboga un base amplio. Den e carta di partida P.R.O. cu nos a ricibi nos a haya cu e ta contene bon puntonan riba cual kisas por logra un base amplio. Pero nos argumento ta, cu en todo caso e begroting aki mester worde aproba den su totalidad.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij volledig aansluiten bij de woorden van de heer Werleman.

DE VOORZITTER: Thans zullen wij overgaan tot de artikelsgewijze behandeling van de hoofdbegroting. Ik zal dit bladzijde-gewijze doen en zo langzaam mogelijk. U kunt mij te allen tijde verzoeken te stoppen. Als U dus op een bepaalde artikel vragen hebt of amendementen, dan verzoek ik U daarmee te komen wanneer dus de bladzijde waar dat artikel vermeld staat aan de orde is.

Artikel 1. Titel A. Gewone Dienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 2 en 3.

DE VOORZITTER: Bij bladzijde 4 wil ik hier graag een algemene opmerking maken, want in de hoofdbegroting komen enige posten voor die afgestemd zijn op de bedrijfsbegroting van Water- en Energiebedrijf die nog niet goedgekeurd is en waarin dus theoretisch en ook praktisch er nog wijzigingen kunnen komen. Om de zaak niet te ingewikkeld te maken, wil ik de Raad voorstellen om de posten in de hoofdbegroting die gebaseerd zijn op de bedrijfsbegroting van Water- en Energiebedrijf te laten staan zoals zij zijn in de hoofdbegroting. Komen er eventueel bij de behandeling of bij de tweede behandeling van de begroting van Water- en Energiebedrijf veranderingen, dan kan het Bestuurscollege bij de suppletoire begroting de wijzigingen aanbrengen in de hoofdbegroting, zo niet dan zouden wij de hoofdbegroting nu niet kunnen behandelen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 4.

Bladzijde 5. Hoofdstuk I. Paragraaf 2: Administratie. Post 2.01.02.2.79.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Daar staat rechtsgedingen en vervolgingen.
Ik zou graag van de gedeputeerde van Financiën willen vernemen hoeveel het honorarium van Mr. Sjiem-Fat bedragen heeft voor zijn verdediging van het beleid van het Bestuurscollege voor de rechter in de zaken tegen de heren Flemming, Kemp en Albus. Komen deze onkomsten ten laste van de begroting 1968? Dus onder genoemde nummer van de post?
Is het Bestuurscollege ook van plan om verder dit jaar zijn eilandsadvocaat die geen extra kosten met zich meebrengt wederom links te laten liggen en zal worden overgegaan tot benoeming van buiten het eilandgebied benoemde juristen voor rechtszaken het beleid van het Bestuurscollege betreffende?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het honorarium waarover de heer Alders het heeft, die het Bestuurscollege zou moeten betalen aan de advocaat Sjiem-Fat inzake de verdediging van het ontslag van bepaalde mensen, daar weten wij nog niets van af.
Verder vraagt de heer Alders wat wij zullen gaan doen met de jurist die er momenteel is. De jurist wordt belast met het innen van achterstallige betalingen. Het is een kwestie van beleid van het Bestuurscollege wanneer wij gebruik zullen maken van die jurist die niet in dienst is van het eilandgebied.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Mijnheer de Voorzitter, ik dacht, daar vooral de heer Maduro erop gehamerd heeft en ik, van onze kant ook, dat ik dit vraag in het belang van de bezuiniging, Mijnheer de Voorzitter.
Eenmaal een advocaat genoemd dacht ik wel dat deze mijnheer de zaken wel degelijk zou kunnen verdedigen, ook betreffende ontslagen en dergelijke die misschien nog zouden kunnen voorkomen. Daarom heb ik deze vraag gesteld, Mijnheer de Voorzitter. Dus wat de bezuiniging betreft.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 5.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 6, 7 en 8.

Bladzijde 9. Hoofdstuk I. Paragraaf 3: Voorlichting. Post 2.01.05.0.01.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, gezien het feit dat deze begroting niet sluitend is en gezien dat wij alles moeten doen om het zo mogelijk sluitend te maken, wil ik bij deze post voorstellen om het bedrag van f.57.000,-- terug te brengen op het bedrag van 1967, namelijk f.39.500,--

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund, Mijnheer Chance?

De heren D.C.Mathew en J.A.C.Alders ondersteunen het voorstel van de heer Chance.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, tocante e voorlichting aki ya den e algemene beschouwing mi a duna mi punta di bista tocante di e post aki. Mi ta keda cu e punta di bista cu tin hopi otro dienstnan cu mester di hende y cu tin tekort di hende. Lo mi duna di mi parti na Bestuurscollege den overweging pa nan si nan por usé pa otro aña of por ta e aña aki ainda - hendenan cu ta worde destina pa nan ta worde usa den otro departamento unda ta mas necesario - si esey por worde tuma na consideracion pa Bestuurscollege ya cu segun mi tin otro departamento mas necesario cu mester di krachtnan.

Esey tocante e bezoldiging na Voorlichtingsdienst.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, di acuerdo cu mi comentario di Voorlichting durantetratamento di begroting 1968 Bestuurscollege no por tuma e proposicion over di Señor Chance.
Ademas mi ta di acuerdo cu e comentario di Señor Maduro en cuanto si nos tin hende den varios departamento di mas cu si den curso di e aña aki of den curso di otro aña haci uso di nan servicio den e otro departamento aki. Bestuurscollege lo tuma e sugestion di Señor Maduro na consideracion y ta lamentabel di bisa cu nos no por tuma over e proposicion di Señor Chance. Ya caba mi a elabora demasiado riba e departamento aki durante tratamento di begroting y mi no ta mira razonnan pakiko nos mester bay tuma e proposicion di Señor Chance over.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer L.A.I.Chance wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Mijnheer Chance, wenst U nog in de tweede ronde het woord op Uw voorstel?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik wil alleen dit zeggen, Mijnheer de Voorzitter. Als de heer Maduro of welk lid dan ook een post in de begroting ziet en hij denkt dat die post vatbaar is voor verandering, dan beschouw ik dit als zijn recht, ja, zelfs zijn plicht om met voorstellen tot verandering te komen. Daarom zijn wij met onze voorstellen gekomen.

DE VOORZITTER: De stemming gaat over het voorstel van de heer Chance om de post: Bezoldigingen van de Voorlichting van f.57.500,-- te verlagen tot f.39.500,--.

Het voorstel van de heer Chance wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen voor.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Tegen stemden de leden: D.G.Croes, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman en A.M.Arends.

Aangenomen wordt bladzijde 9. Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 10 en 11.

Bladzijde 12: Hoofdstuk II. Paragraaf 1: Eigendom met voor de openbare dienst bestemd.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, na e paragraaf aki mi kier a trece e proposicion na Bestuurscollege pa nan haci e posibel, podiser e aña aki of otro aña, en todo caso pa principia pa bende e dienstwoningnan di Gobierno. Pa cuminsa Gobierno por ofrece esunnan cu ta biba aden awor aki chens pa cumpra nan y si nan no ta desea di cumpra nan, Gobierno por bende nan na otro hende. Kisas por tin excepcion, solamente tocante casnan di dokter of otro casnan cu Bestuurscollege ta haya ta necesario toch pa tene nan pa dienstbelang. Pero nos ta haya cu Gobierno no mester sigui den e negoshi di cas.
Nos mester laga esaki pa empresa particular. Mi kier laga esaki pa Bestuurscollege pa weita kiko nan ta haci den e asunto aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, gustosamente lo mi kier a tuma e sugerencia over di Señor Werleman y trecé den Bestuurscollege pa consideracion di e cuerpo aki.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 12, 13, 14, 15, 16, 17 en 18.

Bladzijde 19. Hoofdstuk III. Paragraaf 2: Toezicht op de elektriciteitsvoorziening en het stoomwezen. Post 2.03.02.0.73.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij wederom hierop te moeten terugkomen, aangezien ik nog geen afdoend antwoord ontvangen heb op de door mij eerder gestelde vraag. Ik heb namelijk voorgesteld om de elektrotechnische afdeling van Water- en Energiebedrijf terug te brengen naar Dienst Openbare Werken. De betrokken gedeputeerde, de heer Leest, heeft alleen maar iets gezegd over al dan niet reduceren van de afdeling, doch geen antwoord op mijn vraag gegeven.
Ik stel deze vraag in verband met het feit dat Dienst Openbare Werken voornemens zou zijn om particuliere firma's in te schakelen om aldaar ramingen te maken voor projekten.
Mijnheer de Voorzitter, kan ik misschien nu een antwoord krijgen op mijn beide vragen? Kan de afdeling verplaatst worden? Zo niet, waarom niet? Gaat het Bestuurscollege particuliere firma's aantrekken om elektrische ramingen te maken?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, vorige keer heb ik een en ander toegelicht op hetgeen de heer Kock gevraagd had in verband met het overplaatsen van de destijdsovergeplaatste afdeling van Dienst Openbare Werken. Mocht er dus behoefte aan bestaan dat er dus technische werkzaamheden, althans wat vroeger bij de Dienst Openbare Werken gedaan werd, nu te doen zijn, dan is er altijd de mogelijkheid dat het ook bij Water- en Energiebedrijf gedaan kan worden.
Het is twee keer voorgekomen, dat werken die toentertijd door Dienst Openbare Werken gedaan werden nu bij Water- en Energiebedrijf worden gedaan. In mijn betoog, vorige keer, heb ik ook naar voren gebracht dat intussen de personeelsbezetting van 6 tot 3 is ingekrompen.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Kock mededelen dat Dienst Openbare Werken geen particuliere firma's inschakelt voor het verrichten van particuliere werk.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, in verband met het feit dat van ramingen, van bestek maken, van tekeningen maken voor de werken die zullen komen in de tweede fase van het 10-jarenplan en waarbij de mogelijkheid bestaat dat de technici met Dienst Openbare Werken samen moeten werken is al gebleken dat de verstandhouding niet zo goed kan gaan omdat, op de eerste plaats, zij te ver van Dienst Openbare Werken zijn en de coordinatie daarmee heel slecht is.
Ten tweede, hoe kan men een groep mensen van 6 kleiner maken, waarbij dus werken moeten komen van Dienst Openbare Werken? Dus er zijn ontzettend veel werken bij Dienst Openbare Werken die komen in de tweede fase van het 10-jarenplan en die mensen zijn dus hard nodig bij Dienst openbare Werken.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in verband met de opmerking van de heer Kock in de tweede ronde wil ik de heer Kock mededelen dat het Bestuurscollege dit in overweging zal nemen in overleg met Dienst Openbare Werken.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 19.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden bladzijde 20.

Bladzijde 21. Hoofdstuk III. Paragraaf 5: Overige takken. Post 2.03.05.0.79: Taximeters.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, na post 2.03.05.0.79 mi ta weita e suma di f.2.500,-- pa taxi-meters. Den toelichting mi ta weita cu esey ta pa mantenecion y pa cambianan si en caso e doñonan a haya auto nobo. Señor Presidente, tur taxi na Aruba tin taxi-meter? Esnan cu tin por ta posibel pa e taxi-meter ey por worde poni na un lugar mas visto? Ya e ora ey e pasahero por lesa exactamente ki suma e mester paga. Den algun caso e taxi-meter ey ta scondi bao di e dashboard. Masha danki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en cuanto e pregunta di Señor Bruno Werleman cu si tur taxi tin un taxi-meter mi por contesta e pregunta ey negativamente. No tur taxi tin un taxi-meter. Tocante su suplica pa pone e taxi-meternan na un lugar adecuado unda cu e pasaheronan por tin un mihor bista riba djé, nos lo haci e suplica ey na e agentenan di polis cu ta tira bista riba esey.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Ta straña mi masha hopi, Señor Presidente, cu ainda no ta tur taxi tin e meter. Mi ta spera sí cu muy pronto nan lo haci algo cu esey, ya cu tur taxi lo cumpli cu e ley e ora. Masha danki.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 21

Bladzijde 22. Hoofdstuk IV. Volksgezondheid. Paragraaf 1: Genees- en heelkundige zorg.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, op post 1.04.01.0.27 zie ik een hoopvolle toename van f.60.000,--, dus van f.40.000,-- tot f.100.000,-- voor vergoeding van aan de Nederlandse Antillen bewezen diensten. In de Memorie van Toelichting staat, "van het Land werd een bijdrage van f.40.000,-- per jaar ontvangen als vergoeding van aan de Nederlandse Regering bewezen diensten.
Aan de Regering is verzocht dit bedrag te verhogen daar het niet meer voldoende is om de kosten van de verrichtingen ten behoeve van het Land te dekken".
Ik wil graag van het Bestuurscollege vernemen of er al overleg hierover is gepleegd met de Landsregering en of de Landsregering wel bereid is veel meer dan het dubbele te betalen.
Mocht dat niet zo zijn, Mijnheer de Voorzitter, dan geeft het op deze post voorkomende bedrag een wel bijzonder vertekend beeld van de situatie.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het is inderdaad zo, dat die post verhoogd is met f.60.000,--.
Wordt het aangenomen dan zal overleg worden gepleegd met de Regering.
Ik geloof, dat ik daarmee kan volstaan.

DE HEER H.R.DENNERT: Ik ben helemaal niet tegen die post.
Ik zei juist dat het een hoopvolle toename is en ik hoop dan ook dat dit gerealiseerd kan worden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 22 aangenomen.

Bladzijde 23. Hoofdstuk IV. Volksgezondheid. Paragraaf 1: Genees- en heelkundige zorg.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, na post 2.04.0.01 ta kom voor bezoldigingnan. Mi kier puntra, den e suma aki di f.449.000,-- a worde geraamd tambe e bode cu a worde tuma den servicio y cu despues di algun dia mester a bay cas y e a worde tuma bek na trabao?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi por contesta Señor Werleman cu e tá geraamd.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 23

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 24, 25 en 26.

Bladzijde 27. Hoofdstuk IV. Paragraaf6: Ambulances.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, bij post 2.04.06.0.01: bezoldigingen van het personeel van de Ambulance, wil ik het Bestuurscollege vragen of het in de bedoeling ligt om een algehele salarisverhoging te geven aan het dienstdoende personeel bij de Ambulance.
Zo niet, kan het Bestuurscollege ons dan uitleggen waarom deze verhoging?
Als het bedoeld is om een algehele verhoging te geven aan het personeel, denkt het B.C. dan dat dit genoeg zal zijn om de kosten daarmede te dekken.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet waar de heer Chance de conclusie trekt dat er een algehele verhoging komt.
Het is gewoon periodieke verhogingen dat daarmee dus de posten verhoogd dienen te worden van f.11.500,-- tot f.113.000,--.
Er is dus geen sprake van algehele verhoging.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, si mi no ta kiboka e controleur di Ambulance a bay cu pensioen y mi kier a haya un aclaracion si acaso Bestuurscollege a nombra un otro controleur caba? Esey ta Señor Joe Margareta.

DE HEER T.LEEST GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad tabata asina cu den pasado tabatin un controleur Ambulance pero despues di esey e administracion ta worde haci pa un ambulance-chauffeur mes; un na Playa y un na e post di San Nicolas. E ta haya un vergoeding pa e trabao. Pero no cu e a worde nombra como controleur manera tabata e caso den pasado.

Zonder hoofdelijke stemmen wordt aangenomen bladzijde 27.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 28, 29, 30, 31, 32, 33 en 34.

Bladzijde 35. Hoofdstuk IV. Paragraaf 7: E: Warenkeuring.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, gustosamente mi kier a sabi cu e bursaalnan cu a caba algun tempo pasa nan estudio di keurmeester, si den begroting ta ideá pa nan worde duná trabao den e departamento aki.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e bursaalnan cu a caba, mi no sabi cual miembro Oduber kier meen. Mi ta supone cu ta e vee- en vleeswarenkeurmeesters.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, aparentemente nos ta riba e pagina di Warenkeuring. Ora mi papia di keurmeester mi kier meen warenkeurmeester.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Nan no ta aparece pa worde tumá.
Nan no a worde calcula aki den y no tin e necesidad pa nan awor aki.
No tin e trabao pa nan bin haci awor aki. E planeamento di a manda muchanan studia den un richting cu despues mester bin bek no por haya trabao a worde weita y por cierto e promer cos cu mi a pidi den Bestuurscollege tempo cu nos a trata e mandamento di bursaalnan tabata, pa manda nan na behoefte pa ora nan bin nan por yena un vacatura.
Y no manera e caso aki unda cu dos keurmeesters ta bin y no por tuma nan pasobra simplemente no tin lugar pa pone nan.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 35.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 36.

Bladzijde 37. Hoofdstuk IV. Paragraaf 8: Reiniging van straten, ophalen van vuil.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, post 2.04.12.0.73.
Naar dat ik heb vernomen heeft Dienst Openbare Werken een nieuwe faecalientruck aangeschaft, maar dat deze truck niet kan werken omdat enkele bijkomstigheden niet in orde zijn. Kan het Bestuurscollege ons mededelen waarom deze truck daar enkele weken ligt zonder te kunnen werken en er alleen maar als pronkstuk bij de Dienst Openbare Werken staat?

DE HEER G.A.ODUBER: Ik heb ook een vraag omtrent deze post.
Señor Presidente, den e post aki di vergoeding aan de Dienst Openbare Werken wegens kosten van reiniging van straten en ophalen van vuil, mi kier sabi si Bestuurscollege ta di opinion cu aki no ta un lugar pa bin cu un cierto forma di retributie pa coymento di sushi.
Mi ta bisa esey pasobra actualmente tanto Oranjestad como San Nicolas ta worde geserviced tur dia den coymento di sushi, sinembargo den e buitendistriktnan deafortunadamente esaki no ta tuma lugar cu regularidad. Siendo cu e post aki ta bin dilanti den algemene begroting y e ta un post cu ta worde paga door di tur e pagadornan di belasting riba e isla aki, mi ta haya ta algo inhusto pa nan ta haci e servicionan aki concentrando solamente na Oranjestad y San Nicolas y laga e buitendistriktnan cu menos servicio cu e otro dos lugarnan aki.
Lo mi kier a tende comentario di Bestuurscollege riba esey.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: En cuanto e pregunta di Señor Chance mi no tin e informacion correcto na e momento aki.
Mi ta supone cu probablemente e hefe di e garashi ta haciendo e reparacionnan necesario cu probablemente lo tabata rekeri pa e truck ey.
Pero tan pronto cu ta cla nos ta laga Señor Chance sabi kiko ta e razonnan pakiko e truck tabata para eynan.
En cuanto e pregunta di Señor Oduber, mi no sabi si ta idea nobo di Señor Oduber. Probablemente awor cu e ta den oposicion e ta pensa asina. Tempo cu e tabata sinta aki den stoel di Bestuurscollege probablemente e no tabata corda riba esaki. Sinembargo ta un punto importante pa Bestuurscollege tumé den estudio.

DE HEER G.A.ODUBER: Senor Presidente, mi no a pidi pa tuméle den estudio. Mi a pidi opinion di Bestuurscollege riba e punto aki. Cu tempo mi tabata sinta eynan e cos no a bin na mente, esey mi ta haya un argumento masha zwak.

Tin hopi cos cu nos ta purba mehora awendia cu nos ta trece dilanti pa deliberacion di e College aki. Mi kier sabi exactamente si e College ta sinti algo pa e proposicion sí of no.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik ben zeer teleurgesteld met het antwoord van de gedeputeerde. Wanneer de gedeputeerde hier bij de behandeling van een begroting komt dan moet hij voorbereid zijn om antwoorden te geven, vooral wanneer hij met zijn leger komt, Mijnheer de Voorzitter. Dan moeten de leden van die leger van adviseurs ook bereid zijn om dan de nodige gegevens aan hem te geven. Heeft men die gegevens niet dan moet men even de Dienst Openbare Werken opbellen en vragen waarom dat ding daar enkele weken al staat en waarom moet reparatie gedaan worden aan een nieuwe auto die pas gekocht is. Dat ding heeft geen reparatie nodig. Er moet een claim gemaakt worden en degene die dat geleverd heeft moet de nodige onderdelen te voorschijn brengen. Of, Mijnheer de Voorzitter, men kan dat ding ook terugsturen en laat dan een nieuwe halen. De heer Dominico Croes moet het weten. "Ik weet het niet", is geen antwoord.

DE HEER D.C.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Chance a rabia un tiki pasobra e no a haya e contesta correcto. E ta bisa cu diputado mester contesta tur pregunta. Tin hopi cos cu ta pasando den departamento di Gobierno cu un diputado no ta na haltura di tur cos al momento. Tambe un diputado no ta na haltura cu un ambtenaar ta bishita su bisiña den ora di trabao of ta bebe koffie 10'or di mainta. E diputadonan no sabi si un scop mester ta den un hoeki aki hinca of den un otro hoeki ey hinca. Tin hopi cos cu un diputado no sabi almomento. E por check sí y laga sabi. Pesey mi no ta mucho di acuerdo di e observacion di Señor Chance en cuanto esaki pasobra si falta un fuse den un auto diputado no por sabi. E mester check promer pa e sabi. E no ta todopoderoso. En cuanto e pregunta di Señor Oduber, si mi ta comprende Señor Oduber bon, Señor Oduber ta puntra opinion di Bestuurscollege pa cobra e pueblo di Aruba pa e servicio cu e ta haya pa hibamento di sushi pa dump.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter, zal ik de vraag nog eens stellen? Mi no a bisa pueblo di Aruba. Mi a bisa cu na Oranjestad y San Nicolas servicio di e recohemento di sushi ta worde haci regularmente siendo cu na districtonan di afor no. Esaki ta worde paga cu placa di belasting di tanto esnan di Oranjestad, San Nicolas como esunnan di districto. Mi ta hanja un cierto inhustificacion di esaki pasobra placa di henter pueblo ta worde usa concentra na Oranjestad y San Nicolas largando e buiten distriktnan afor.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: E opinion di Bestuurscollege no ta forma ainda. Nos tin cu delibera riba djéle. Sinembargo mi ta di opinion cu Bestuurscollege lo bay di acuerdo cu esey. Si ta necesario lo haci un estudio pa mira cu lo ta necesario pa manda e trucknan mas frecuente den e districtonan mes tanto cu San Nicolas y Oranjestad ta haya actualmente. Si acaso San Nicolas y Oranjestad ta hayando e servicio cu mas rapides of cu mas frecuencia durante e siman lo ta muy husto pa e otro districtonan hayé tambe si ta necesario.

Bladzijde 37. Hoofdstuk IV Paragraaf 9: Plantsoenen en beplantingen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, paragraaf 9, post 2. 2.04.13.0.73. Dit is meer een verzoek van mij aan het Bestuurscollege. In de eerste plaats heb ik gemerkt dat plantsoenen aangelegd werden op San Nicolas. Op het ogenblik worden al de planten hiervan weggehaald en alleen het droge gras blijft liggen. Ten tweede wil ik een verzoek aan het Bestuurscollege doen om de mogelijkheid te bekijken of het niet mogelijk is een afrastering te plaatsen rond het plantsoen bij de verbinding Bernardstraat - Dr.Schaepmanstraat in de omgeving van de Esso Service Station.

Mijnheer de Voorzitter, dit is een gevaarlijke plek geworden. Dit plantsoen is daar aangelegd. Een heel mooi idee, maar er bestaat geen afrastering rond dit plantsoen en wordt, vooral in de avonden gebruikt als een parkeerplaats, wat zeer gevaarlijk is geworden voor het verkeer in die omgeving. Ik wil dringend het Bestuurscollege vragen om alles te doen om door middel van een afrastering dit gevaar af te weren.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Ik meen dat de heer Chance bedoelt, de plek daar bij Wayacka.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik bedoel dat plantsoen in de omgeving van de Esso Service Center van Joe Oduber.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Bij Wayacka is het de bedoeling, dat daar planten aangebracht zullen worden en bij de Schaepman Straat, in de buurt van die Service Center is het de bedoeling om bij de Politie advies in te winnen voor wat betreft de verkeerstechnische aspekten, alvorens afrastering daar te plaatsen. Voor wat betreft het feit, dat daar gebruikt wordt als parkeerplaats, daar zal de Gezaghebber een antwoord op geven.

DE VOORZITTER: Ik kan dat inderdaad aanvullen, Mijnheer Croes. De zaak is reeds in studie. Wij zijn daarvan op de hoogte. De zaak wordt nu verkeerstechnisch bekeken en als het nodig is, zullen wij daar een afrastering laten aanbrengen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, misschien zal de heer gedeputeerde Croes zeggen, dat ik weer boos word. Ik ben helemaal niet boos. Maar er bestaat geen verkeerstechnische bezwaren, waarom een afrastering van een meter hoogte, of twee voet hoogte, daar niet aangebracht kan worden, met ijzeren palen eromheen, zoals daar bij het Boy Ecury monument. Daar staat ook een afrastering en er bestaan geen verkeerstechnische redenen, waarom dat gedaan kon worden. Ik zou liever van het Bestuurscollege horen, dat wij de zaak zullen aanpakken en het gevaar bij die verkeersituatie daar opheffen, zonder flauwe kul van "verkeerstechnische redenen".

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Het is geen flauwe kul, Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege zál het voorstel overnemen, maar alvorens dit te doen moet het Bestuurscollege dus contact met de Politie opnemen. Het Bestuurscollege zal met het voorstel van de heer Chance goed rekening houden, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, na post 2.04.14.0.65, paragraaf 10. Overige taken - onderhoud van de openbare begraafplaatsen mi kier a puntra si lo no ta posibel pa Werkverschaffing haci e trabao aki, dus e tenemento di e santanan ey di Gobierno limpi durante e aña. Mi ta kere cu esey lo por ta posibel y asina ey nos por scapa e placa aki cu ta poni aki riba e post na f. 1.500,-- Kiko Bestuurscollege ta pensa di esey?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Seguramente, Señor Presidente, esey ta posibel y e a worde haci caba den un instancia, sinembargo Werkverschaffing ta concerna mas tanto cu limpiamento di e tereno, pa tene den un condicion cu ta presentabel. E post aki ta mas tanto pa mantenecionnan necesario di muraya, grafnan etc.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 37.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 38, 39 en 40.

Bladzijde 41. Hoofdstuk VI. Volkshuisvesting. Paragraaf 3: Volkswoningen.

DE HEER A.WERLEMAN: Aki, Señor Presidente, mi kier trece un biaha mas na atencion di Bestuurscollege pa haci un estudio lo mas liher posibel pa bende e volkswoningnan aki. Primeramente duna esunan cu ta biba aden por lo menos chens di un aña mas pa cumpra e cas.
Segun mi nan a haya hopi aña caba oportunidad pa cumpra e cas aki. Despues di un aña si nan no kier no cumprele, pa Bestuurscollege bende na cualkier interesado. Segun mi ta posibel pa e doñonan aki haya placa fia for di Volkskredietbank of Bouwkredietbank. Kisas Gobierno Insular di Aruba por pone un post pa yuda e hendenan cu kier cumpra e casnan, pagando e poco poco. Asina nos lo sali for di un empresa y un trabao cu eigenlijk ta riba tereno particular. Y nos ta keda liber pa cuminsa cu otro proyectonan nobo di volkswoningen, si mester den otro barionan cu por tin necesidad. Masha danki, Senor Presidente.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta comprende cu Señor Werleman kier duna na esnan cu ta biba den e volkswoningnan un aña di tempo y despues bay over na bende e casnan ey na un tercer interesado, si ta necesario. Pero awor tin un pregunta, cu mi ta haya mi cu né, Señor Presidente, kiko nos lo haci, como Gobierno, ora na un dado momento socede cu nos a duna e ocasion na e hendenan ey y despues di un aña cu un otro hende kier cumpra e cas ey y esnan cu ta biba aden no kier sali? Kiko nos mester haci den un caso asina? Mi kier meen, tin un cierto bon den e sugerencia di Señor Werleman, pa nos bende e casnan ey, sali for di nan y cuminsa cu construccion di un cantidad di nan atrobe, pero tin problemanan cu mester worde studia. Sinembargo mi ta sinti hopi pa e proposicion di Señor Werleman. Lo nos tume den estudio y podiser bin den Raad pa mas ideanan.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 41.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 42.

Bladzijde 43. Hoofdstuk VII. Paragraaf 3: Zeehavens en kustverlichting.
Post 2.07.03.0.01: Bezoldigingen.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, durante e discusionnan general di e tratamento di e presupuesto aki mi a trece padilanti e descripcion cu tin na post 2.07.03.0.01, esta bezoldigingen anto, na unda cu Bestuurscollege a presenta un suma di f.345.000,-- y den e personeelstaat tabatin un diferencia di f.2.500,-- y pa contesta mi a haya ariba, cu Raad lo por cambia e total den e Memorie van Toelichting ey y esey kisas lo tabata pone tur cos na orden. Den e di tweede ronde mi a bin bek riba e asunto y mi a mustra cu esey no ta un contesta cu Raad mester haya for di un Bestuurscollege, zomaar. Awor mi kier puntra lo siguiente. Ta keda den e bedoeling di Bestuurscollege pa pronto haci cambionan of coregi e foutnan, boekhoudkundige fouten, cu a worde presenta durante e tratamento di e presupuesto aki pa Raad y presenta exactamente con e eindcijfer lo ta di e begroting?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, riba e pregunta di Señor Osbaldo Croes si Bestuurscollege lo bin cu cambionan den e begroting mi por bisa cu sí nos ta bin cu proposicion pa cambionan den e begroting aki mescos tambe nos lo bin cu proposicionnan pa cambionan den e begrotingnan di aña 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966 y 1967.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 43.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 44, 45, 46, 47 en 48.

Bladzijde 49. Hoofdstuk VII, Paragraaf 4: Luchthaven.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, even een algemene vraag. Kan het Bestuurscollege ons mededelen of de laatste weken contact is opgenomen met instanties op Curacao, die bezig zijn met plannen voor de luchthaven en kan het Bestuurscollege ons ook mededelen wat het oponthoud is dat deze plannen nog niet doorgewerkt kunnen worden?
Dus of het Bestuurscollege ons nadere inlichtingen kan verschaffen over de gang van zaken voor wat betreft de nieuwe luchthaven?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi kier haci un pregunta en cuanto e Delco cu tin na luchthaven ayanan, cu ta worde usa den casonan di emergencia. Segun mi tin entendi e a worde usa diferente biaha durante e reunionnan politica. Lo mi kier a puntra Bestuurscollege si esaki ta un normale procedure ya cu e Delco aki ta worde usa solamente den casonan ora corriente cay afor.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Chance bedoelt waarschijnlijk, navraag te doen naar de vorderingen van de plannen van het stationsgebouw in plaats van de luchthaven.
Zoals ik in de antwoorden op de algemene beschouwingen naar voren heb gebracht is dit een van de projekten, die op het ogenblik het laatste stadium van voorbereiding naderen. Ook is het zo, dat er enige wijzigingen moeten worden gemaakt in het bestek van dit projekt.
Het projekt moet worden onderverdeeld, volgens E.E.G.-eis, in verschillende percelen. Van deze gelegenheid maken wij gebruik om dit projekt tegelijkertijd aan te passen aan de huidige en voorziene ontwikkelingen op het gebied van luchtverkeer. Het is te verwachten, dat tegen het eind van het jaar dit projekt voor aanbesteding klaar zal kunnen zijn.
Tocante e pregunta di Señor Wijkie Maduro, cu e Delco di vliegveld lo a worde usa pa reunion politico, Señor Presidente probablemente esey por a socede den pasado, mi tambe a tende algun reclamo asina. Sinembargo mi no a haya ningun confirmacion di esey. Pero mi sabi sigur si, cu durante e periode actual for di 1 juli 1967 pa awor aki e no a worde usa pa obhetonan politico y tantempo cu e Bestuurscollege actual t'ey tampoco, mi ta duna Señor Maduro e siguransa, lo e worde usa durante reunionnna politico. E Delco riba cual Señor Maduro ta referi, ta un aparato cu ta disponibel riba un "stand-by" basis den caso di emergencia y lo ta contra interes publico y completamente inhustifica si e worde usa for di su uso.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Als ik het goed begrijp, Mijnheer de Voorzitter, liggen de zaken zo, dat het Bestuurscollege nog bezig is op dit moment met het uitwerken van de verdere plannen. En voordat de volgende stap genomen kan worden, als ik het goed begrijp, dan ligt het aan het Bestuurscollege dat er verder voor moet zorgen en moet zeggen:
Wij kunnen doorgaan. Ligt het zo eigenlijk?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Het Bestuurscollege zou met hun aandeel reeds klaar geweest zijn, indien van de zijde van de E.E.G. niet werd gesteld, dat het projekt beslist in percelen moest worden onderverdeeld voor de aanbesteding en van deze gelegenheid, dus de tijdsruimte die hiermede gemoeid is, maken wij tevens gebruik om het hele plan aan te

passen aan de eisen van de huidige stand en de toekomstige ontwikkeling van het luchtverkeer.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 49.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 50, 51 en 52.

Bladzijde 53. Hoofdstuk VII. Paragraaf 4: Luchthaven, Onderhouds- en bedrijfskosten van de plaatselijke luchtverkeersbeveiliging. Post 2.07.04.4.01: Bezoldigingen.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, naar ik vernomen heb in november verleden jaar zijn een of meer Arubaanse jongelui geslaagd voor het diploma luchtverkeersleiding en naar ik vermeen kwamen zij daardoor in aanmerking voor een salarisverhoging. Nu hoor ik, dat daarvan niet veel is gekomen. En daarom wil ik vragen: hebben deze jongelui inderdaad recht op deze verhoging? Hebben zij hierop recht sinds november vorig jaar? En indien zij hierop recht hebben, waarom hebben zij het nog niet ontvangen? En indien zij hierop recht hebben, is dit recht dan in deze post Bezoldigingen gecalculeerd?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de zaken een beetje zuiver stellen. Tussen de maanden juli 1966 en oktober 1967 zijn inderdaad een viertal jongelui uit Aruba begonnen aan de cursus voor assistent-verkeersleider, die gegeven werd op Curacao. In november vorig jaar slaagden weliswaar drie van deze jongens voor het theoretisch gedeelte van de cursus. Een daarvan moet herexamen doen in een vak. Twee ervan zullen binnenkort worden opgedragen met zelfstandig dienstdoen als assitent-verkeersleider. Intussen zijn deze twee ook geslaagd voor het praktisch gedeelte en zijn dus bevoegd om als zodanig op te treden. De derde jongeman heeft niet aan het praktisch examen deelgenomen vanwege zijn leeftijd.
Volgens de regels van de International Civil Aviation Organization moet men de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt, voordat men zelfstandig kan werken als luchtverkeersleider, dus vanwege de leeftijd voldoet hij niet aan deze eisen en het zou geen enkele zin hebben om nu zijn praktisch examen af te leggen. In deze begroting is er inderdaad met deze jongens rekening gehouden. Op deze post is dus inbegrepen de bevordering van deze jongens van adspirant-luchtverkeersleider tot assistent- luchtverkeersleider.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 53.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 54, 55, 56, 57 en 58.

Bladzijde 59. Hoofdstuk VIII. Economische aangelegenheden. Paragraaf 1: Uitvoering herbebossing. Post 2.08.01.2.02: Lonen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, hier staat een bedrag voor lonen, dat verhoogd is van f.8.450,-- tot f.22.250,--.
Ligt het in de bedoeling van het Bestuurscollege om meer mensen in dienst te nemen om de herbebossing op een grotere schaal uit te voeren, wat zeer toe te juichen zou zijn, als dit de bedoeling is?
Hiermede in verband, Mijnheer de Voorzitter, mijn vraag aan het Bestuurscollege wie hiermede belast is de uitvoering van deze herbebossing. Is het een deskundige op het gebied van de herbebossing of ligt het in de bedoeling om iemand aan te trekken en indien dat zo is, wie is dan belast met de leiding van de herbebossing nu?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, riba e mes post aki.
A straña mi tambe cu e post a subi asina hopi, aunke ta un begroting e ta, ya cu esaki no worde usa lo e keda toch reserva. Sinembargo segun mi idea e herbebossing lo no tin tanto economisch nut pa e desaroyo economico di Aruba, por ta cu manera e ta worde mira. Segun mi e placa por a worde usa pa otro proyectonan y cosnan mas necesario.
Pero mi kier duna mi consideracion na e Bestuurscollege.

Bladzijde 59. Post 2.08.01.3.60: Nutriculture farm.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, tocante e Hydroponicsfarm, locual nan ta yama Nutriculture farm aki, nos tur sabi cu desde aña pasa caba mi a propone pa sera e empresa aki. Nos tur sabi cu esaki ta loke nos ta yama un "white elephant". E aña aki mi kier trece un proposicion mas serio pa Bestuurscollege por tuma un paso mas decisivo y definitivo pa haci algo cu e Hydroponicsfarm.
Na promer lugar mi kier sugeri pa Bestuurscollege pone un advertencia den corantnan local of estranhero of unda que sea, of haci cualkier otro esfuerso pa sea huur, esta laga otro persona of empresa tuma over of cumpra e empresa aki. Di dos, si no por haya ningun hende pa huur e of tumé over, of cumpra e farm aki, anto mi kier sugeri na Bestuurscollege pa sera e farm aki, tumando na cuenta si e terminonan necesario di cualkier contract cu por ta existi en coneccion cu e operacion di e Hydroponicsfarm aki. Ademas, si Bestuurscollege por dicidi di seréle, pa Bestuurscollege asegura e propiedadnan di e Hydroponicsfarm esta e propiedadnan di Gobierno keda proteha y conserva mas tanto posibel, pa den futuro podiser por bin hende pa cumpréle, pero na minimo costo.
Señor Presidente, mi ta spera cu Bestuurscollege lo logra haci algo e aña aki lo mas liher posibel cu e farm. Mi ta sigur cu henter Raad lo ta satisfecho si nos por mira cualkier empresa of persona cu por tuma over e farm aki of huur e maske ta barata mes, basta nos por sigui mantene y opere, anto mi sabi sigur cu Aruba tambe lo beneficia di djé.
Masha danki.

DE VOORZITTER: Om verwarring te voorkomen zullen wij even doorgaan met de behandeling van het onderwerp herbebossing. Dan zal ik daarna het onderwerp Hydroponicsfarm of Nutriculture farm apart aan de orde brengen.
Zijn er nog andere sprekers over het onderwerp van de herbebossing?
Zo niet, dan is het woord aan gedputeerde Leest.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e topico herbebossing a ser haci den e diferente oratorionan di diferente miembro den promer y di dos ronde y awor atrobe en cuanto e post lonen, cu ta aparece hopi halto e aña aki contra aña pasa.
Sinembargo mester clarifica cu esaki ta debi cu pa añanan tabatin algun trahadornan di Werkverschaffing kendenan tabata ser paga door di Werkverschaffing, pero kendenan tabata haci trabao di herbebossing, cu awor a worde tuma den dienst na Veterinaire Dienst.y como tal ta aparece riba e post akinan. Ta trata di cuater persona anto cu ta haci e trabao di Werkverschaffing. Ta asina cu nos ta purba na haci tur loke nos por pa promove turista. Mescos cu tur parti di mundo nos ta trata na mantene algo di flora y fauna di nos mes dushi Aruba.
Asina mes tambe cu naturalmente ningun turista ta bin ningun parti si e ta haya e lugar seco y no ta haya ningun krenchi berdura ta wak é.
Nos ta hopi pober caba den nos matanan aki na Aruba. Ta pesey solamente mi por aplaudi e sonido di algun miembro cu si ta sinti pa mantene loke nos tin caba, algo chikito di nos patrimonio nacional.
En cuanto e topico Hydroponicsfarm di cual Señor Werleman a papia di dje lo mi kier wanta un rato mas ariba e demas comentario di e otro miembronan.

DE VOORZITTER: Wenst de heer Chance nog het woord hierover?

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet of het in de bedoeling ligt, dat een andere gedeputeerde de vragen die ik in de eerste ronde heb gesteld, beantwoordt?

DE VOORZITTER: Ik heb niet die indruk.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Wilt U dan voordat ik in de tweede ronde doorga, de heer Leest alsnog in de gelegenheid stellen om mij antwoord te geven op mijn vraag wie belast is met de leiding van de herbebossing?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Ja, Mijnheer de Voorzitter, die vraag heb ik inderdaad verzuimd te antwoorden. Dezelfde persoon dus, die dit al jaren doet. De heer Sylvester Vrolijk, afgestudeerde van de Landbouw Hoge School.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Dank U, Mijnheer de Voorzitter, ik heb alleen maar willen weten, wie hiermee belast is.
Ik wil verder constateren, dat ik de mening van mijn geachte collega de heer Maduro niet deel in deze, want ik vind de herbebossing alhoewel wij kunnen zeggen, dat niet iets is van direkte economische belang van ons eiland, zeer belangrijk om uit te voeren, en zelfs om er meer aan te doen, ten einde erosie tegen te gaan. Want wij weten allemaal, wanneer er weer een zware regenval is geweest hoeveel erosie er ontstaat aan de bodem. Dus hoe alles, vooral topsoil wordt weggevloeid. Daarom heb ik ook gezegd dat ik dit voorstel van het Bestuurscollege toejuich en ik spreek de hoop uit, dat er zelfs aan godaan zal worden.
Niet alleen om de erosie tegen te gaan, maar ook kan dit ontwikkeld worden tot een toeristische attractie. Als wij bijvoorbeeld nemen de verschillende projekten, die in het verleden ter hand genomen werden, verschillende natuurreservaten, die werden aangelegd waarvan ook de bevolking gebruik maakt voor pic-nics en dergelijke, dan is dit zelfs toe te juichen. Dus ik wil nogmaals zeggen, dat wij de mening van het geachte lid Maduro niet delen in deze. Wij delen meer de zienswijze van het Bestuurscollege en ik daarom ook de gedeputeerde danken voor zijn antwoorden. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Thans wordt aan de orde gesteld het onderwerp Nutriculture farm, waarover de heer A.Werleman reeds sprak.
Zijn er nog andere leden, die het woord willen voeren over de Hydroponicsfarm?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ami tambe kier papia un palabra cortico aunke mi a papia caba riba e topico aki. Mi ta hopi di acuerdo cu loke Señor Werleman a trece adilanti tocante e asunto aki.
Mi tambe ta convenci cu mester tuma un paso definitivo, tumando tambe en cuenta proteccion di e maquinerianan y propiedadnan, en bista di e posibilidad pa huur e farm of bende.
Pesey mester mantene nan te ora bin un solucion. Ta straña mi cu e aña a pone dos bes mas hopi pa e gastonan di explotacion di Hydroponics riba presupuesto.
Mi ta kere cu seguramente Raad lo ta di acuerdo cu tur loke a worde bisa aki den tocante e Hydroponicsfarm aki y cu Raad lo anhele un solucion lo mas pronto y lo mas favorabel den e asunto aki.
Masha danki.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, de Nutriculture farm is ons gebleken uit de woorden van de verschillende sprekers, te zijn, en nu zeer zeker, een zorgenkind voor de Overheid. Hoewel het met de beste bedoeling werd opgezet, heeft het eigenlijk nooit wat opgebracht en heeft de schatkist zeer veel gekost. Nu heb ik van de heer Werleman en de heer Maduro hun zienswijze gehoord en ik ben er geheel mee eens, maar ik geloof niet dat wij het hierbij moeten laten.
Ik geloof, dat wij, gezien wat er in het verleden steeds weer gebeurd is met deze Nutriculture farm, met definitieve voorstellen moeten komen om deze zaak, dus het verkopen of verhuren ervan, te bespoedigen. In het verleden heeft deze fraktie reeds gezegd, dat zij niet meer zou stemmen voor kredieten voor deze farm. Wij willen echter constructief werken en zullen nu niet zeggen: wij willen niet voor deze post stemmen, maar wij willen wel een voorstel doen, opdat nu een limiet gesteld wordt, dus een definitief limiet dan ook aan deze zaak.
Ik wil daarom voorstellen om deze post van f.60.000,-- te verlagen tot f.30.000,-- en daarmee wordt voldaan aan hetgeen door de heer Werleman werd gevraagd, dus om het onderhoud en de voortgangvan deze Nutriculture farm te verzekeren, maar dat wij daaraan ook vastkoppelen, de voorwaarde, dat per 30 juni van dit jaar deze zaak van de hand gedaan moet zijn, anders sluiten wij. Deze voorwaarde kunnen wij natuurlijk niet zomaar aan koppelen, maar wij willen dan wel verklaren, dat wij hierna bepaald en beslist geen cent meer zullen voorstellen om de Nutriculture farm in het leven te houden. Dus mijn voorstel is om de exploitatiekosten terug te brengen op f.30.000,-- zoals het was het vorig jaar en wij drukken het Bestuurscollege op het hart, dat deze aangelegenheid per eind juni van de hand moet zijn.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund, Mijnheer Dennert?

Het voorstel van de heer H.R.Dennert wordt ondersteund door de leden L.A.I.Chance en O.Croes.

DE VOORZITTER: Zijn er leden die het woord wensen te voeren op dit amendement van de heer Dennert?

DE HEER A.WERLEMAN: Senor Presidente, e proposicion di Señor Dennert ta mustra masha bunita, pero den mi proposicion na Bestuurscollege esey tambe ta encerra. Solamente mi no a pone ningun fecha y esey tin su motibo. Mi no sabi, kisas Señor Dennert sabi, pero mi no sabi ki contract e Hydroponicsfarm tin cu otro persona of cu otro empresa . cu su enpleadonan, cu su manager. Kisas e contractnan ey mester tuma un periodo pa nan termina. Pesey mi no a haci ningun mencion di fecha. Mi tambe a pensa riba un fecha y un cierto suma. Pesey mi a bisa Bestuurscollege pa nan haci nan posibel pa e asunto aki worde regla segun e pasonan, pero definitivo y na debido tempo.
Pesey mi ta haya, aunke mi ta simpatisa hopi e voorstel di Dokter Dennert, cu practicamente bo no por evite, sino lo bo por bin en conflicto cu cualkier contract cu ta existi y tambe e tempo cu ta tuma pa regla, pa wikkel af e asunto aki.
Señor Presidente, tambe den segundo ronde mi tin un otro punto cu mi kier trece na atencion di Bestuurscollege pa su consideracion.
Te aki en cuanto e proposicion di Dokter Dennert. Masha danki.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, en cuanto e Hydroponicsfarm mi kier haci e siguiente observacion y pregunta na Bestuurscollege como esaki ta un punta di suma importancia cu ta inclui un suma di capital grandi, cu nos tin hinca eyden, mi kier sabi: cuanto a costa pa traha e Hydroponics aki y ki ana e a worde trahá?

Di dos pregunta: Cuanto ta costa pa aña durante e añanan cu e a worde traha, pa mantene y ki entrada esaki tabatin? Kiko ta e opinion di Bestuurscollege en cuanto e proposicionnan haci aki den? Manera Señor Presidente sabi, nos fraccion aki tabata uno cu semper a pronostica e fracaso di e proyecto aki y awe nos ta contento cu nos, como representantenan consiente, ta realisa esaki y pa e buena marcha di e asuntonan aki, mi ta kere cu a yega e momento pa nos dicidi kiko lo worde haci pa regla esaki.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, en cuanto e proposicion di Señor Dennert nos ta di acuerdo cu ne den grote trekken, no mas e tempo stipula: 30 juni ta parse mi mucho riba man. Di awor aki pa 30 juni tin solamente dos luna y mey y pa bay haci un otro contracto of cuminsa onderhandeling cu cualkier buitenstaander ta parse mi un tiki cortico, segun mi. Si nos a tuma un temporada di seis luna lo ta mas razonabel. Pero manera mi a bisa in grote trekken mi ta di acuerdo cu e proposicion di Señor Dennert.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil het volgende zeggen. Sedert 1958 zijn wij bezig met deze Nutriculture farm. Het was begonnen met alle goede bedoelingen, maar helaas zijn de resultaten heel teleurstellend gebleken. In 1958/1959 werd een bedrag in de onderneming gestoken van f.48.000,05. 1959/1960 weer een bedrag van f.3.245,91. In 1960/61 een verlies van f.3.295,94. In 1961/1962 een verlies van f.37.952,94. Van 1 augustus 1962 tot 30 november 1962 weer een verlies van f.13.914,66. Van 1962/1963 een verlies totaal van f.41.272,99. In 1963/1964 een verlies van f.88.423,06. In 1964/1965 weer een verlies van f.83.255,20. In 1965/1966 een verlies van f.144.464,71. In 1966/1967 weer een verlies van ongeveer f.80.000,--. Verleden jaar werd gestemd voor een bedrag van f.30.000,-- en thans vraagt het Bestuurscollege om weer een bedrag van f.60.000 bij dit verlies te voegen. Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij deze bedragen in ogenschouw nemen, dan moeten wij vragen:zijn er niet genoeg gelden in deze bodemloze put gestoken? Daarom, Mijnheer de Voorzitter, toen er de laatste keer gevraagd werd om gelden hiervoor te voteren hadden wij gesteld, toentertijd, dat wij voor het bedrag zouden stemmen, maar dat het Bestuurscollege alle moeite zou moeten doen om deze Hydroponicsfarm van de hand te doen. In plaats hiervan, Mijnheer de Voorzitter, zien wij dat het Bestuurscollege weer een bedrag van f.60.000,-- voordraagt om dit bedrijf te blijven exploiteren. Ik meen, Mijnheer de Voorzitter, van het Bestuurscollege te hebben vernomen, dat men al bezig zou zijn met onderhandeling om tot een overeenkomst te geraken voor wat betreft het verhuren of verkopen van deze farm. Mijnheer de Voorzitter, ik wil niet stellen, zoals indertijd sprekers van de A.V.P.-fraktie hebben gezegd om bulldozers hierover te laten rijden om de zaak in zee te duwen. Ik wil liever zeggen en vragen dat het Bestuurscollege alles zal doen om dit van de hand te kunnen doen en zo gauw mogelijk in particuliere handen over te dragen. Desnoods met een kleine huur voor het gebruik van deze farm of met welke voorwaarden dan ook, welke het Bestuurscollege mocht achten nodig te zijn om dit tot stand te kunnen brengen. Daarom steun ik volledig, alhoewel ik een voorstander was om heel de zaak af te schaffen, ieder voorstel om het Bestuurscollege in de gelegenheid te stellen alles te doen om tot een redelijke overeenkomst te komen ten aanzien van het van de hand doen van de Hydroponicsfarm. Daarom steun in het voorstel van mijn collega de heer Dennert, om het bedrag van f.60.000,-- terug te brengen op f.30.000,-- en het Bestuurscollege gelegenheid te geven om binnen het termijn tot 30 juni 1968 alles te doen om een en ander te regelen ten aanzien van deze farm, zodat wij weer met een schone lei kunnen beginnen voor wat betreft de Nutriculture farm.

DE HEER D.G.CROES: Señor Presidente, desde e Hydroponicsfarm a worde treci na Aruba, ami y mi fraccion a vota contra pasobra nos tabata bao di e opinion cu e tempo ey (y te ainda) lo e resulta un fracaso.
Y e Hydroponicsfarm a resulta un fracaso, a pesar cu tabatin hopi propaganda e tempo ey cu e lo resulta algo bon pa Aruba. Awe riba 9 di april 1968, esnan mes, esta e partido cu a vota e tempo ey pa e Hydroponicsfarm, ta realisa cu e a resulta un fracaso. Ta pesey mi ta di acuerdo cu mi colega Werleman y Maduro, cu a duna na Bestuurscollege na consideracion un periodo di tempo pa bay for di e Hydroponics, pasobra den su discurso Señor Werleman a bisa cu probablemente tin convenionan sera cu instancianan cu te ainda no ta conoci, ta pa tal razon e ta sugeri na Bestuurscollege un periodo di tempo pa duna Bestuurscollege oportunidad di bay for di Hydroponicsfarm. Mi tambe ta apoya esey cien por ciento y mi ta kere cu tur e miembronan di Raad ta comparti e opinion aki, cu berdaderamente mester bay for di Hydroponicsfarm, pasobra e ta un perdida pa Aruba, un perdida pa e pagador di belastingnan. Ta pesey mi ta apoya e idea di Señor Werleman y Señor Maduro y en parte e idea di Señor Chance.

DE VOORZITTER: Zijn er andere raadsleden die het woord wensen te voeren in de eerste ronde over dit voorstel tot amendement?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, cu atencion mi a tende diferente opinionnan tocante e Nutriculture farm. Mi kier a puntra, si mi memoria no ta faya mi, cu den curso di aña pasa despues cu e College aki a sinta, den voz di diputado Leest nos a yega di tende specificamente y categoricamente cu tabatin intercambio di idea cu varios interesadonan den e Nutriculture farm. Si ta asina, locual mi ta convenci cu ta, e argumentonan di Señor Maduro y Señor Werleman ta cay completamente en cuanto dunamento di Bestuurscollege tempo pa delibera riba entrega di e Nutriculture farm aki.
E comentario di Señor Yarzagaray, mi ta kere cu ya mi colega Chance a referi né profundamente, mi ta deduci door di e pregunta cu Señor Yarzagaray no a lesa su Memorie van Antwoordnan.
Señor Presidente, nos ta sigur cu e Nutriculture farm aki den mannan particular por worde hiba na un manera debido cu ainda e lo contribui na e bienestar di nos isla. Pero manera mi a cuminsa di bisa, mi kier sabi categoricamente di diputado Leest cu dia e a referi na esaki, e tabata mal-informa Raad, sí of no?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, lo mi trata na contesta e diferente miembronan cu a bin ariba e problema di Hydroponics.
Señor Presidente, ta asina cu desde e Bestuurscollege aki a sinta nos a purba na haya un solucion favorabel y condicionnan favorabel pa deshaci di e hydroponicsfarm.
Pa contesta Señor Oduber en cuanto supuesto mal-informamento di Raad....

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Mi no a bisa cu e a mal-informa Raad.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Pesey mi a bisa supuesto, Señor Presidente. Tabatin varios interesadonan cu a bin Aruba, cu a sinta na mesa di Aruven hunto cu nan representantenan huridico y nan a bin na un solucion favorabel. No pasobra Raad a duna e "green-light" pa deshaci di e farm pesey nos mester bay duné por nada na ningun hende.
Nos mester haya condicionnan favorabel y nos mester proteha e interesnan di pueblo Arubiano.
Te cu dos siman pasa ainda personanan di Puerto Rico tabata deliberando cu Aruven. Mi a tende cu a drenta un carta recientemente..........

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, Aruven tin algo di haci cu e cosnan aki?

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Aruminco, sorry.
Señor Presidente, mi no a weita e carta aki ainda, Señor Presidente, pero den esaki nan ta gradici nos pero parse cu nan no tin interes mas pa cumpra nos Hydroponicsfarm.
Di nos banda nos ta sigui purba y ojala nos por haya un hende cu por tuma e hydroponicsfarm over.
Señor Yarzagaray a puntra cuanto e inversion tabata den Hydroponicsfarm. For di fiansanan y nos mes medionana worde inverti f.1.400.000,--
Tocante di e perdida sufrí e total ta suma f.4.900.000,--

DE HEER G.A.ODUBER: Mi por conclui anto cu e perdidanan so a monta na 3 1/2 miyon florin y na inversionnan f. 1.400.000,-- y e total té awor ta f.4.900.000,--

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ami mes no a conté, pero pa haya sabi precies é ta den Memorie van Antwoord.
Pa bin bek, e boekjaar di Hydroponics ta core di dia promer di augustus te cu dia 31 di juli. Ya caba tin 8 luna cu a trascurri.
Mi ta puntra, Señor Presidente, si tabata posibel cu nos por a haya mas tempo pa deshaci di e farm aki. Ocho luna ya a pasa caba y ta dificil den e 4-nan cu ta sobra, esta pa e boekjaar worde completa, yega posiblemente na un solucion di e problema aki. Pesey mi kier a pidi Raad, si ta necesario stipula un fecha na cual nos lo trata na deshaci di djé y despues di esey sera e farm sperando un of otro persona interesado pa cumpra e farm. Pero en todo caso asina nos lo a haya suficiente tempo pasobra ta jammer cu si mester bay over na seramonto di Hydroponicsfarm y despues lo no por habrié mas, pasobra e condicionnan climatica di nos isla lo no permiti esey mucho bon pa via cu e lugar lo deteroria sigur sigur hopi y rapidamente una bes cu e worde sera.
Señor Presidente, mi tin mi dilanti un rapport di Grondmaatschappij Sogrea di locual mi kier a lesa algun pasada cu segun mi por ta di interes pa nos Raad y duna nos podiser un poco mas tempo. Atrobe, Señor Presidente, nos ta comprende masha bon cu e trabao aki di Hydroponics a costa nos hopi placa y e a sufri hopi perdida durante su existencia. Sinembargo nos no mester kita for di bista cu una bes sera e trabao aki ta dificil - pa no bisa imposibel - bolbe habrié atrobe.
Un pasada di e rapport ta bisa: "With vegetable productions in 6 units and with the local marketting carried out bay the staff of the farm, our conclusion is that a cost of corporation that will break even can certainly be achieved".
E motibonan cu nan ta bisa den e rapport aki por tin di haci cu té awor e farm no a haci su mes rendabel ta por ehempel di "unfair competition" cu nan ta haya di pafor. "Unfair competition form abroad, as for instance dumping. Manager must agree to introduce labor-saving techniques and must be able to order salts in good time".
Tambe, Señor Presidente, nan ta bay over na sugeri pa usa 6 di e unidaddesnan parti di tal forma cu algun di nan ta bay produci tomati y otro ta produci otro sorto di berduranan. Pero en todo caso na final di cuenta e farm por worde haci rendabel basta cu worde proteha.
Podiser tin algun den Raad ta bisa pakiko nos no a proteha e producto nacional cu a worde produci na Hydroponicsfarm.
Esey por worde contesta cu invoerrechten no ta un di nos competencianan. Pero mi ta sigur cu si nos a sigui algo di e rapport aki y proteha e productonan aki sigur sigur e lo por a worde haci rendabel. Mi ta pleita pa un poco mas tempo pa ainda busca na haya den e tempo duná na nos un hende cu por tuma over e farm aki pa asina e no mester worde sera y a lo largo perde tur loke nos a inverti den djé caba.

Atrobe, Señor Presidente, mi ta comprende cu em lo pasado hasta awor e a costa hopi placa na perdida, sinembargo mi kier pleita un poco pa e trabao aki y pidi Raad poco mas tempo.
E total di e perdida ta f.495.923,40.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans over tot de tweede ronde, als er tenminste behoefte aan is.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik ben verheugd te vernemen dat een ieder hier de noodzaak ziet dat iets gedaan moet worden aan deze Hydroponicsfarm. Ik heb het voorstel gedaan en ik heb het ook toegelicht in de eerste ronde om tot de preciese vaststelling te komen tot het van de hand doen van deze farm. Ik heb de datum van 30 juni genoemd. Ik heb daarbij gezegd dat wij de datum niet zomaar kunnen stellen. Maar wel kunnen wij het bedrag stellen en door dit bedrag te stellen, dus door het bedrag, dat op de begroting staat te verlagen drukt de Raad hier zijn wens uit op de exacte manier, om tot het van de hand doen van de Hydroponicsfarm te komen.
De heer Leest heeft gezegd dat het boekjaar van de farm loopt van 31 augustus tot 31 juli. Laat ons dus de datum tot 1 september aanhouden dan hebben wij nog verschillende maanden. Maar om de wens van de Raad, die hier algemeen uitgesproken wordt, kracht bij te zetten dat hier iets gedaan wordt met deze farm en dat dit zo niet doorgaat, vooral nu met de huidige situatie waar wij geld nodig hebben en waarbij het geld niet zo maar opgebracht kan worden, heb ik dit voorstel gedaan en ik handhaaf dit voorstel dan ook, Mijnheer de Voorzitter.
Want wanneer de heer Werleman zegt: "na su debido tempo nos ta mira kiko haci cune". Kiko ta debido tempo? Por ta 10 aña mas!
Mijnheer de Voorzitter, wij moeten een bepaalde datum en een bepaald voorstel hebben om hier tot een conclusie te komen en daarom heb ik dit voorstel gedaan en dit voorstel is ook in een constructieve vorm gedaan niet om de zaak dus af te stemmen maar om toch kredieten te hebben, om de zaak te kunnen onderhouden en dat zal dan een aansporing zijn voor het Bestuurscollege om zo gauw mogelijk, misschien niet op de meest gunstige voorwaarden maar toch om zich hiervan te ontdoen.
Dit is dan ook de reden geweest waarom dit gedaan wordt. Ik hoop dat men hiermee eens kan zijn, want wij moeten toch tot een conclusie komen over deze zaak.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, Señor Oduber a bisa den su betoog cu nos mester a cla caba cu e asunto aki pero mi ta kere cu Bestuurscollege bieuw tambe tabatin hopi dolor di cabes pa logra algo den e asunto aki y esey tambe nan sabi masha bon. E no por spera cu den 3 luna di tempo e Bestuurscollege aki por a finalisa e asunto aki caba. Nos a traha riba dje manera tabata splicá y mi ta spera cu nos lo sigui traha fuertemente riba djé y traha un plan definitivo.
Riba e remarca di Dokter Dennert cu ami a pidi esaki na debido tempo, mi kier bisa cu riba mi papel mi tabatin oktober 1. Mi no kier a menciona e fecha aki pasobra kisas tin un contract cu nos mester cumpli cuné te na e fecha ey. Mi ta kere cu nos por bin na un acuerdo. Segun mi Dokter dennert a bisa algo di september. Laga nos pone september 30 of oktober 1, pa mi ta mescos. Esey lo duna Bestuurscollege bastante tempo pa weita kiko por worde haci den e asunto aki.
Pero, Señor Presidente, e asunto di sera e farm aki, nos no kier meen seré y lagé bay. Den marina Americano, segun mi, nan ta pone e bapornan den "mottballs". Esaki ta un sistema di conserva nan. Podiser por socede algo asina tambe cu Hydroponicsfarm. E bakinan cu ta tene nan cu awa lagé evapora poco anto bo ta yene regularmente y nan no ta skeer.
E machinenan por worde gegreased, o zeta di tal forma cu nan por wanta.

Loke no por worde conserva por worde bendi of duna nan otro uso na departamento di Landbouw kisas. Por bende e vehiculonan cu tin, asina bo lo no perde nan. Asina ta, si encaso mes cu sera e empresa lo mi kier toch pa Bestuurscollege sigui conservé y proteha e propiedadnan aki pero na un forso minimo, naturalmente.
Señor Presidente, mi ta kere cu nos tur ta di acuerdo cu loke Dokter Dennert a bisa, pero toch nos por laga e suma aki keda pasobra mi no ta kere cu pa 1 oktober nan lo por bay gasta tur e suma aki. Pero mester tene cuenta cu e boekjaar ta core di augustus aña pasa te na september e aña aki, segun mi. Asina ta cu kisas lo mester tin usá f.30.000,-- caba. Pasobra si nos wak bon, pa e boekjaar di 1 augustus 1966 te 31 juli 1967 Bestuurscollege di Dokter Oduber mes a gasta f.80.000,-- cu perdida. Mi no sabi si e f.60.000,-- mes lo por yega. Kisas e a worde gasta caba. Pesey mi kier sugeri pa laga e suma aki.
Toch lo mi kier pa Bestuurscollege si por kisiera cada dos luna informa Raad por escrito con e asunto ta pará.
Tambe si Bestuurscollege haya un persona pa cumpré of tumé over laga Raad sabi mes ora y bao ki condicionnan. Si Bestuurscollege dicidi pa serele lo mi kier sabi tambe ki e consecuencianan ta di e seramento.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi ta contento cu e contestanan di diputado Leest y mi ta kere cu esaki a trece un clarificacion.
Señor Oduber a haci e remarca cu mi no a lesa mi Memorie van Antwoord. Mi ta contento cu Señor Oduber a bisa esey. Pero mi a lesé bon y pesey mi a haci e pregunta aki pa nos haya un idea mihor di cuanto placa e monumento di fracaso ey a costa nos.
Mi ta contento tambe cu e banda ey tambe a cuminsa weita cu nos no ta traha negativo sino positivo.
En cuanto e bull-dozer cu Señor Chance a bisa cu nos tin, si nos cohe tur e placa cu a worde hinca den e Hydroponics, Arubaanse Volks Partij lo tin basta bull-dozer na su poder.
Asina ta e placa aki ta placa cu nos a perde den aventuranan di Partido Patriotico Arubano pa trece un fracaso aki na Aruba cu actualmente ainda pueblo Arubano tin cu paga rentanan riba djé. Pesey mi ta di acuerdo cu Señor Werleman y cu e declaracion di Señor eest cu nos mester considera y wak ki dia nos por caba cu esaki pa e no tin mas gasto ariba nos isla y si ta posibel nos marca e lugar ey como monumento di fracaso di Partido Patriotico Arubano. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi ta masha cortico atrobe den esaki. Hopi a ser bisa tocante e asunto aki.
Mi no a comprende bon cuanto a worde gasta te awor aki y loke cu a worde poni di e f.60.000,-- aki. Pasobra lo ta ridiculo cu si a worde gasta f.40.000,-- pa nos bay vota awor aki f.30.000,-- y despues bolbe bin cu un wijziging den begroting.
Pesey lo mi kier sabi cuanto e verlies actual ta caba y cuanto lo nos por calcula te dia 1 di september y despues di esey cuanto nos mester calcula pa pone den "mottballs", manera Señor Werleman a bisa, esta pa conservé cu si mañan un hende cu ta interesa den djé e por hayé den un estado basta bon conserva. Dependiendo di e contestanan ey mi ta kere cu Raad lo por tin su opinion di kiko ta worde haci cu esaki. Pero mi ta contento di tende cu tur ta comparti opinion di Partido Revolucionario di Obrero.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de gedeputeerde van Landbouw danken voor zijn antwoorden alhoewel die antwoorden mij in het duister gelaten hebben. Als ik de Memorie van Antwoord goed lees, dan kom ik op een bedrag van f.495.923,40 die gerekend werd als verlies van de exploitatie van de Hydroponicsfarm.

De geachte gedeputeerde noemde een bedrag van vier miljoen zoveel. Ik wil vragen of de gedeputeerde de moeite kan nemen om ons weer uit te leggen wat het verlies inhoudt. Of moeten wij dan aannemen dat de gegevens in de Memorie van Antwoord die aan de leden zijn verstrekt niet juist zijn? Ik ben niet eens met degenen, die zeggen, dat wij moeten wachten totdat het boekjaar van de Hydroponics geeindigd is, totdat wij tot een beslissing overgaan. Wanneer wij bijvoorbeeld eind mei tot overeenstemming kunnen komen met een of andere geinteresseerde en wij deze farm van de hand kunnen doen, dan vraag ik mij af waarom wij moeten wachten tot eind augustus omdat er een boekjaar bestaat. Ik denk dat wij zo gauw mogelijk moeten overgaan tot het schoonmaken van de lei wat betreft de Nutriculture farm.
Mijnheer de Voorzitter, de geachte gedeputeerde had naar voren gebracht dat onze nationale produkten beschermd moesten worden.
Ik weet niet of de gedeputeerde op de hoogte van een en ander is, maar een tijd geleden werd een voorstel van de Landsregering in de Staten ingediend om het mogelijk te maken nationale produkten te beschermen. Een van de voorbeelden die hiervoor genoemd werd, was juist de produkten van de Nutriculture farm op Aruba. Het vreemde hiervan is dat de partijen die het Bestuurscollege hier op Aruba steunen, eigenlijk Arubaanse Volks Partij/ Union Nacional Arubano, tegen dit voorstel hadden gestemd welk juist te maken had met het beschermen van de nationale produkten. Dus het is wel vreemd dat men dus hier iets zegt en elders iets anders doet. Het spijt mij dat de heer Leest niet in de gelegenheid was om zijn College-genoten van advies te dienen, anders hadden zij misschien een ander standpunt ingenomen die zeker ten goede van dit projekt en misschien andere projekten zou zijn geweest.
Mijnheer de Voorzitter, wij zijn gedeeltelijk eens met hetgeen de heer Werleman naar voren gebracht heeft, maar wij moeten een streefdatum stellen. Anders blijven wij doorgaan met deze jaarlijkse verliezen. Men zegt dat dit door de Partido Patriotico Arubano is gebracht. Natuurlijk. Maar het werd met alle goede bedoelingen gebracht, namelijk, dat het groenten zou produceren dat hier gebruikt zou kunnen worden. Wij weten de geschiedenis van deze zaak en de beruchte Robins die niets wilde doen om het aan de gang te houden en die alleen bezig was met de Casino.

DE VOORZITTER: Niet persoonlijk worden, als U blieft, Mijnheer Chance.

DE HEER L.A.I.CHANCE: U weet, Mijnheer de Voorzitter, dat ik altijd een van de personen ben geweest die tegen deze verliezen waren.
De heer Finck en ik hebben de laatste keer een idee naar voren gebracht om voor de laatste maal gelden beschikbaar te stellen en het Bestuurscollege dan de gelegenheid te geven deze zaak op te ruimen.
Helaas is tot heden niets bereikt in dit geval. Ik kan de gedeputeerde van Landbouw alleen het beste toewensen, dat het hem zal lukken om deze zaak op te lossen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zoals ik eerder heb gezegd, sluit ik mij geheel bij het voorstel van mijn fraktiegenoot, de heer Dennert. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.G.CROES: Señor Presidente, mi no tin mucho comentario e biaha aki, sinembargo mi ta sinti hopi pa e idea di Señor Werleman unda e ta puntra Bestuurscollege pa informa Raad cada dos luna si ta posibel en cuanto e proceso di bendemento di Hydroponics.
Cu esaki mi ta kere cu Raad lo ser informa debidamente y Raad lo ta debidamente na haltura di e desaroyo di e bendemento di Hydroponicsfarm. Pa tal motibo mi ta apoya e idea di Señor Werleman.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, diputado Leest a contesta mi pregunta cu si aña pasa Bestuurscollege tabata den deliberacion cu algun interesado pa e farm aki, positivamente. Sinembargo e a añadi cu e condicionnan no tabata favorabel pa Bestuurscollege a tuma pasonan concreto. Mi ta puntra mi mes si e condicionnan cu Bestuurscollege ta poniendo, siendo cu ya varios interesado a worde rechasa, no ta mucho concerni e posicion financiero pa cu Hydroponicsfarm. Aña pasa tambe na principio di e periodo di e College actual mi ta corda cu riba peticion di diputado Leest mes e Raad aki a bay haci bishita na varios proyecto entre otro na Hydroponicsfarm, caminda diputado Leest a declara, categoricamente atrobe, "duna mi un aña y lo mi drecha e asunto aki".
Mi ta contento cu e ta di acuerdo cu e palabranan aki, pero un aña, manera e proposicion di mi colega Dennert, ta vence dia promer di juli. Mi ta puntra mi mes cu e condicionnan cu Bestuurscollege ta poniendo no ta un paso contra e areglo di e situacion di e condicion di Hydroponicsfarm aki? Bo por haci esfuerso pa deshaci na un manera of otro di un Nutriculture farm, sinembargo bo por pone tal condicionnan cu for di principio ya bo sabi cu lo no tin interesado pa accepta condicionnan semehante. Den e caso aki mi no por laga di concludi cu esaki ta e asunto.
Señor Werleman ta papia riba contractnan cu por ta hací, tambe diputado Guzman Croes a referi né den eerste ronde, cu ta mara Bestuurscollege pa cu e no por deshaci di e farm aki den un termino di 3 luna. Gustosamente lo mi kier a sabi di e diputado concerni si tin contract cu ta mara Bestuurscollege na un periodo mas di tres luna pa cu e asunto di Nutriculture farm aki.

DE HEER T.LEEST,GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, pa cuminsa mi kier contesta Señor Chance kende a puntra kiko tabata e verliesnan.
Mi a bisa esaki un biaha caba, pero pa satisfacé Señor Chance mi ta ripitié. E total ta f.495.923,40.
En cuanto e proposicion manera cu e a worde treci padilanti pa e miembronan Dennert y Señor Werleman mi tin cu bisa cu despues di a consulta e otro miembronan di Bestuurscollege nos kier accepta e proposicion manera e ta worde haci - esta e fecha cu a worde fiha, dia promer di oktober, pero nos kier a pidi Raad pa laga e f.60.000,-- cu aparece riba e begroting, keda ey - esta pa mantene e f.60.000,-- ey pasobra - y cu esaki mi ta contesta Señor Maduro - nos sabi cu tabatin perdida. Cuanto e perdida ta nos no sabi. Nan ta sera e boeki te na fin di nan boekjaar. Sinembargo e a pidi pa nos averigua cuanto e perdida tabata te cu e fecha di awe.
Manera cu Señor Maduro a bisa ta dificil pa nos reduci e cantidad di f.60.000,-- pa f.30.000,--. Pesey mi kier a pidi Raad pa mantene e f.60.000,-- y nos lo tuma over e fecha proponi, esta dia promer di oktober pa tuma un decision en cuanto e Hydroponicsfarm, basta cu no tin contractnan cu por para Hydroponicsfarm su levering.
Mi kier pa den e decision cu cay pone un clausula cu esey aden.
E otro contractnan cu Señor Oduber a referi né mi por bisa cu nos tin cu nos tin cu Jones, e farmleider, un arbeidscontract cu un luna di opzegging.
Señor Presidente, mas mi no tin pa agrega riba e asunto di Hydroponicsfarm. Lo duel mi sí cu si dia promer di oktober nos no a haya un solucion den esaki maske cu esaki no a nace for di e Bestuurscollege sinta aki sinembargo ta algo cu nos ta perde.

DE VOORZITTER: Wij zijn hier gekomen aan het einde van de tweede ronde. Mag ik aannemen dat het voorstel tot amendement van de heer Dennert zodanig is gewijzigd dat de datum van 30 juni veranderd wordt tot 1 oktober?

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, in verband met hetgeen de heer Leest zojuist naar voren heeft gebracht zie ik ook dat van de kant van het Bestuurscollege hier ook goede wil getoond wordt door de hoop van de oplossing hiervan. Daarom wil ik mijn voorstel in die zin wijzigen, dat wij dus niet het bedrag verlagen tot f. 30.000,--.
De heer Leest heeft de datum genoemd van 1 oktober. Ik heb het zelf ook genoemd en de heren Maduro en Werleman waren het met mij eens.
Dus laten wij dus deze datum aanhouden dat dan de Hydroponics van de hand moet zijn omdat hij dan in de "mottballen" gaat en iets dat in de "mottballen" gaat moet toch onderhouden worden, tenminste met de ballen en dat wij het bedrag toch verlagen, alleen maar om wil en wens van de Raad tot uiting te brengen, dat dit ook gebeurt. Dit is als het ware de stok achter de deur. Ik geloof, dat het nuttig is om het bedrag dan niet tot f.30.000,-- maar dan tot 3/4 f.45.000,-- te verlagen.
Ik geloof dat wij elkaar best kunnen vinden in dit voorstel.
Dan hebben wij ook de wens uitgedrukt dat hier ook iets gebeurt.
Dus mijn voorstel is nu dus om het bedrag te verlagen tot f.45.000,-- en dat per 1 oktober van dit jaar 1968 de Hydroponicsfarm van de hand gedaan moet zijn.

DE VOORZITTER: Wordt het amendement op Uw amendement ondersteund?

De heren L.A.I.Chance en O.Croes ondersteunen het voorstel van de heer Dennert

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta contento cu Dokter Dennert y otro miembronan di Raad a bin cu un proposicion. Sinembargo mi kier apela atrobe na e miembronan aki pa laga e post di f.60.000,-- keda mantene. Si pa dia promer di oktober socede cu nos a gasta menos cu loke ta aparece aki ribanan lo ta masha bon. Sinembargo di otro bande lo mester bin cu ideanan pa vota pa e krediet si esey bira necesario. Pesey mi kier a pidi, laga nos keda mante e f.60.000,-- y di nos banda nos lo haci tur nos posibel pa corta e gastonan enz.

DE VOORZITTER: Kan de heer Dennert daarmee akkoord gaan?

DE HEER H.R.DENNERT: Nee, Mijnheer de Voorzitter, ik kan daarmee niet akkoord gaan. Want daarmee komt dus niet tot uiting de wens van de Raad om hier wat aan te doen. Ik wens dus toch mijn voorstel te handhaven om hiermee tot een concreet voorstel te komen om de wens van de Raad uit te drukken.

DE VOORZITTER: Dan neem ik aan dat de heer Dennert zijn gewijzigd amendement handhaaft en dat het ondersteund wordt. Ik heb dus begrepen dat het Bestuurscollege niet bereid is dit gewijzig amendement over te nemen. Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer Osbaldo Croes wenst hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Thans wordt in stemming gebracht het voorstel-amendement van de heer Dennert zoals gewijzigd. Dit voorstel houdt dus uiteindelijk in dat de post f.60.000,-- wordt verlaagd tot f.45.000,--. Dit houdt ook in dat per 1 oktober tot een definitieve oplossing gekomen moet worden voor de Nutriculture farm. Het voorstel van de heer Dennert gaat verder dan dat van de heren Werleman en Maduro.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Dus indien het voorstel van de heer Dennert wordt verworpen dan hebben wij geen enkele beslissing en dan blijft de situatie zoals het hier is?

DE VOORZITTER: Mijne heren, ik zal U proberen de zaak uit te leggen. Het voorstel van de heer Dennert is van het begin af aan tweeledig geweest. Hij heeft een datum genoemd en hij heeft een bedrag genoemd. Hij heeft zowel de datum als het bedrag gewijzigd.
Dus het gewijzigde voorstel van de heer Dennert houdt in een datum die nu 1 oktober luidt en een bedrag dat nu f.45.000,-- luidt. Wordt dit voorstel verworpen dan kan altijd nog iemand komen met een ander voorstel ten aanzien van een andere datum en een ander bedrag. Dus aan de orde is thans het gewijzigdevoorstel van de heer Dennert waarin zowel de datum 1 oktober wordt genoemd als het bedrag van f.45.000,--.

Het voorstel wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen voor.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Tegen stemden de leden: A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, en D.I.Leo.

DE VOORZITTER: Thans is aan de orde het voorstel van de heer A.Werleman, waarin hij voorstelt het bedrag te handhaven maar wel de datum te stellen op 1 oktober.
Wordt dit voorstel ondersteund?

Het voorstel wordt ondersteund door de heren D.I.Leo en F.L.Maduro.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van de heer A. Werleman aangenomen.

Aangenomen wordt bladzijde 59.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71 en 72.

Bladzijde 73. Hoofdstuk IX. Arbeid en Maatschappelijke zorg. Paragraaf 3: Post 2.09.03.9.49: Geldelijke ondersteuningen aan behoeftigen.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, bao di e post: Geldelijke ondersteuningen aan behoeftigen tin calcula f.300.000,--.
Di e consideracionnan general cu a tuma lugar mas di dos siman pasa nos a haya tende di e diputado concerniente cu e dia ey a worde gasta caba un suma montante na f.108.000,-- siendo a penas 2 1/2 luna di e begrotingsjaar aki. Mi kier puntra Bestuurscollege con nan ta pensa di haya e suma aki suficiente si den 2 1/2 luna ya mas di 1/3 parti di e suma aki a worde duna na geldelijke ondersteuningen aan behoeftigen, ya pa ser realista, manera nan ta bisa den nan aanbiedingsbrief, e suma aki no mester worde hisa. Sino, kiko ta e pasonan cu nan lo tuma pa keda bao di e suma aki?

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos a caba di papia hopi ora largo riba pagina 59, e post di Hydroponics, cual Bestuurscollege a fiha na f.30.000 y a lo largo e perdida tabata f.80.000,-- Asina ta, sa socede cu tin de vez en cuanto surpasamento y esey no ta nada straño, pesey e yama begroting, "presupuesto". En berdad e aña aki 1/3 parti di e post aki a worde gasta. E motibo pakiko cu e a worde gasta ta pa e herencia cu Bestuurscollege di cual Señor Oduber tabata forma miembro a laga pa nos, un herencia unda cantidad di hende cu no tabatin derecho segun nos concepto riba onderstand tabata haya y nos ta haya cu e suma tabata exagera.

Pesey a cuminsa cu un hercontrole y e hercontrole aki lo haci posibel pa nos keda dentro di e raming. Manera ta awor aki ta preocupacion di Señor Oduber cu nos lo no por.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi por deduci di e contesta di Señor Max Croes cu Bestuurscollege lo keda dentro den e ramo aki.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Esey ta nos esfuerso. Consientemente e suma aki a worde baha for di f.400.000,-- pa f.300.000,-- y consientemente nos ta haci esfuerso pa keda den e raming.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, ki tempo e tabata f.400.000,-- anto?

DE HEER M.CROES,GEDEPUTEERDE: E tabata f.400.000,-- riba wenselijkheidsbegroting pa e aña aki.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 73 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 74.

Bladzijde 75. Hoofstuk IX. Paragraaf 5: Werkverschaffing.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, den e deliberacionnan general cu nos tabatin mi a yega di haci un remarca riba un dienst-pick-up no. D-643, mi a haya un contesta masha favorabel di e diputado, Señor Max Croes, cu asina cu e caba cu e dia ey lo e haci su best pa e cos aki no socede. En cuanto e pick-up ey mi a bisa cu e persona aki tin é na cas como si fuera ta di dje e ta, una bes cu e tabata malo y e pick-up ey no ta funciona den dienst. Señor Presidente, mi tin e impresion cu te ainda e persona ey ta considera e pick-up ey como su propiedad.
Y mi kier a puntra diputado Señor Max Croes, si acaso manera e a priminti mi, si e lo kier stop e abuso ey mesora.
Señor Presidente, tambe mi kier a puntra Bestuurscollege por fabor di laga Raad sabi cuanto overtime a worde duna na cuanto empleado di Werkverschaffing durante e ultimo 8 luna y cuanto di esey a worde paga door di un besluit of door di un mandaat en bes di pone esey ariba pay-roll. Kisas Bestuurscollege of e diputado concerniente lo no por duna esey mes ora sinembargo si acaso awe e no por duna e contesta ey mi ta spera cu e por duna esey por escrito.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Met betrekking tot de post 2.09.05.1.60: Benodigdheden, wil ik het Bestuurscollege vragen of het Bestuurscollege ons een gedetailleerde lijst kan verstrekken van wat al deze benodigdheden inhouden, want nadat ik op bladzijde 49, post 2.09.04.1.49 in de Memorie van Toelichting lees, dan vind ik alleen een toelichting verder op post 2.09.06.0.67. Er staat helemaal geen toelichting over de posten die hier tussenin komen.
Daarom wil ik het Bestuurscollege vragen of zij bereid is om nu een toelichting te geven van deze benodigdheden, wat het allemaal inhoudt.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad durante e contestacionnan di Bestuurscollege mi a duna e toezegging na Raad, cu si uso inautoriza ta worde haci di un pick-up, cual ta asigna na Werkverschaffing esey lo worde termina inmediatamente. Ami a cumpli cu mi parti door di encarga e hefe di e departamento di investiga y pone un fin na tal situacion si e ta existi. Mas detaye e hefe di dienst ta na haltura di dje, pasobra e tambe a tende e reclama cu Raad tin.

Pa tur siguransa mi ta bay haci un investigacion atrobe y mi por duna Raad e siguransa cu si acaso pa cualkier malcomprendemento e situacion ta asina ainda cu entrante awe lo e worde remedia.
Tambe Señor Alders a puntra tocante e cantidad di overtime cu a worde traha na Werkverschaffing, pa cuanto hende, cuanto e a suma pa ki motibo? Mi a comenta ariba esaki tambe durante mi contestacionnan.
Durante e periodo cu Señor Alders a menciona 5 persona a yega di traha overtime pa encargo di Werkverschaffing, y esaki a socede pa cumpli cu un deseo cu Bestuurscollege a expresa di kier mira realisa riba corto termino. Mi no ta corda e suma exacto cuanto cada persona a ricibi pa nan trabaonan, pero si tabata un caso cu a socede un bes y denter di e constelacion di Werkverschaffing nos no ta spera cu lo tin mas caso di overtime. Werkverschaffing ariba su mes ta un provision social, nos ta crea trabao pa tene hende ocupa, asina ta cu bao di circumstancia normal lo no tin necesedad pa overtime den Werkverschaffing.
De heer Chance heeft gevraagd naar een specificatie van wat de post: Benodigdheden, inhoudt. Benodigdheden, Mijnheer de Voorzitter, houdt in alle materialen, die door de Werkverschaffing worden gebruikt, dus materialen en gereedschappen, die bij het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden van de Werkverschaffing worden gebruikt. Tevens houdt het in ijs- en drinkwatervoorziening. Staat de heer Chance erop om een meer nauwkeurige opsomming te krijgen, dan zal ik deze gaarne laten opstellen ten behoeve van de Raad.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, tocante e esfuerso cu Señor Max Croes a haci y lo haci pa evita e abusonan ey, mi ta masha contento cu su contesta. Sinembargo mi ta kere cu no mester usa e argumento di "malcomprendemento", pasobra malcomprendemento ta gastamento di placa di pueblo, por nada. Señor Presidente, e di dos pregunta cu mi a haci no ta trata di e trabao di kantoor di Werkverschaffing, cual Señor Max Croes a bisa cu mester a ser haci, ya cu tabatin achterstand. Pero locual cu mi a doel ariba dje ta juist e buitendienst esta e empleadonan cu ta traha pafor. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, gaarne wil ik het werk van de geachte gedeputeerde niet verhaasten, namelijk of hij ons schriftelijk kan mededelen, wat deze benodigdheden zoal inhouden. Het is niet te vinden in de Memorie van Toelichting, zoals ik eerder heb opgemerkt. Want, Mijnheer de Voorzitter, als ik het mij goed kan herinneren, werd bij de behandeling van de begroting van de Dienst Openbare Werken door het geachte lid van het Bestuurscollege waaronder deze dienst valt, gezegd, dat er f.40.000,-- nodig was om onder andere ook water en ijs aan de Werkverschaffing te verstrekken. Iemand heeft zelfs opgemerkt, dat waarschijnlijk het daar ging over het aanleggen van een schaatsbaan. Dus, Mijnheer de Voorzitter, wij geloven niet dat er een schaatsbaan wordt aangelegd, maar als door Dienst Openbare Werken water en ijs wordt verstrekt dan willen wij weten of er twee posten op de begroting worden gebracht voor dezelfde benodigdheden. Ik begrijp het dat de gedeputeerde niet vandaag bereid is misschien om antwoord hierop te geven, maar dan verwachten wij, dat wij zo gauw mogelijk dan schriftelijk een lijst krijgen van wat deze benodigdheden allemaal inhouden.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, cu malcomprendemento mi tabata kier meen podiser un malcomprendemento den transmision di e respondi di e hoofd van dienst pa e empleado concerni, cu podiser e no a comprende mucho bon kiko e hoofd van dienst kier meen.
Pesey awor lo mi haci sigur cu no tin malcomprendemento kiko Bestuurscollege kier meen cu abuso di vehiculonan publico.

Señor Presidente, casonan di overtime di buitendienst na Werkverschaffing esey lo ta un abnormalidad y asina leuw cu mi sabi esey nunca a yega di socede y nunca ni diputado y mi no ta kere tampoco Financiën por firma un mandaat pa overtime den buitendienst di Werkverschaffing. Esey den mi concepcion ta un abnormalidad.
Mijnheer de Voorzitter, de vraag werd wederom door de heer Chance gesteld ten aanzien van de twee posten betreffende de verstrekking van water- en ijs door Dienst Openbare Werken en deze post: Benodigdheden, bij de Werkverschaffing. Mijnheer de Voorzitter, het bedrag dat voor ijs wordt gebruikt door Werkverschaffing wordt overgeschreven naar de begroting Openbare Werken. Het is niet zo, dat er sprake is van twee verschillende aankopen, maar het is een interne verrekening tussen de diensten. Gaarne wil ik mijn toezegging gestand doen om aan de Raad een specificatie te doen toekomen van wat de post: Benodigdheden allemaal inhoudt.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 75.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82 en 83.

Bladzijde 84. Hoofdstuk X. Volksontwikkeling en Opvoeding. Paragraaf 4: Middelbaar Onderwijs.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, den e post Middelbaar Onderwijs ta cay, entre otro, e preparacion di maestronan local pa nos schoolnan na Aruba. Manera nos por a tende den varios ocasion, den voz di diputado di Enseñansa, Señor Betico Croes, tin un falta na e cantidad di maestronan necesario na schoolnan na Aruba. Door di esey cada biaha Bestuurscollege ta enfrenta cu e problema cu mester pidi pa duna dispensatie na maestronan menos cualifica pa duna les na school of tin biaha Bestuurscollege ta hayé obliga di busca maestronan fuera di Aruba y fuera di Antillas y cu nan lo bin Aruba bao di e condicionnan cu ta den tijdelijk of vaste dienst.
Tambe nos ta realisa for di e mes fuente aki cu e maestronan cu ta worde pidi pa bin Aruba, pa motibo di e asunto di nan salario y di otro sorto di bentaha cu nan tin na nan pais mes, ta birando mas y mas schaars. Esaki mi no ta kere ta na bienestar di educacion na Aruba y si nos weita cu di tempo cu Gobierno a stop'e dunamento di beurs pa studia pa Onderwijzer, tempo cu afdeling C na Colegio Arubano a worde cuminsa, ya e tempo ey nos ta haya varios hoben cu ta interesa en berdad pa sigui e opleiding aki den afdeling C na Colegio Arubano pero cu desafortunadamente pa motibonan financiero ta stroba nan di por sigui e preparacion aki completo. Tambe ta parse ilogico cu pa via di e placa concerni hopi di nos muchanan mester drenta bida sin por haya educacion y sin por cumpli cu e deseo di nan carrera.
Tambe nos ta haya cu na Aruba nos mester por promove e studio di maestro pasobra aki den ta sinta e futuro di e hubentud. Mi ta kere cu siendo cu afdeling C di Colegio Arubano a worde treci na vigor ya nos tin di haci tur esfuerso posibel pa duna esnan cu ta capacita no worde stroba di sigui e curso di maestro. Pesey mi kier a haci un proposicion aki den pa, considerando tur e puntonan aki, Raad den su totalidad bay di acuerdo pa nos institui cu e curso di maestro aki na Colegio Arubano di afdeling C cuminsando dia promer di september 1968 lo worde duna gratuitamente na esnan cu ta capacita, no solamente concerniendo e placa di school sino tambe e facilidadnan di boeki y otro asuntonan di gastonan personal.

DE VOORZITTER: Mijnheer Oduber, is dit een voorstel van U?

DE HEER G.A.ODUBER: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wilt U Uw voorstel nog even formuleren dan? Wat houdt Uw voorstel precies in?

DE HEER G.A.ODUBER: Wilt U een afschrift hebben?

DE VOORZITTER: Als U het hebt, graag.
Wordt Uw voorstel ondersteund, Mijnheer Oduber?

Het voorstel van de heer Oduber wordt ondersteund door de heren L.A.I. Chance en J.A.C.Alders.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst voor 10 minuten ten einde eenieder in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van deze motie.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter, heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Zijn er raadsleden die het woord wensen te voeren naar aanleiding van dit voorstel?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, di nos banda nos no ta na haltura cuanto peso economico, peso financiero esaki lo tin riba eilandgebied. Tambe si nos mira bon tin ora nos ta haya cu algun onderwijzernan, despues cu nan bin don Bestuurscollege nan no ta bay bek na school a pesar cu tin tekort manera cu Señor Oduber a bisa.
Por ta cu despues cu e Mammoeth-wet bin cu lo costa eilandgebied hopi placa caba nos tin cu tuma esey den consideracion. En bista di esey anto mi no ta mira e urgencia cu mester trata e sugerencia aki.
Mi ta kere cu na debido tempo ora e cambionan lo bin, por ta cu e lo por worde usa. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, Señor Maduro ta referi riba e gastonan etc. y cuanto gasto e cos aki lo trece.
Papiando di gasto nos a trata di cierto manera reduci gasto, por ehempel awor ey na Hydroponicsfarm unda cu pa cuminsa caba f.15.000,-- lo worde poni eynan y seguramente lo bin mas cosnan unda cu nos lo trata di reduci gasto. Señor Maduro mes ta un di e personanan cu ta martiya riba reducimento di gastonan. Y mi ta kere cu enseñansa ta e base principal, e base riba cual tur pueblo unda cu bo bira, cual parti di mundo cu bo bay, enseñansa ta e base riba cual un populacion ta traha.
Nos diputado di Enseñansa ta den e mesun ramo y mi ta kere cu seguramente e mester por apoya esaki una bes cu e necesidad ta birando dia pa dia mas grandi principalmente awor cu nos ta mirando con e situacion di nos coleganan ta na Holanda na unda nan tin un posicion financiero mucho mas favorabel cu nos aki na Aruba aunke cu nos aki no ta keha. Sinembargo eynan nan ta compara e situacion financiera cu nan tin y e salarionan cu nan tin cu nos. Asina ta mi ta kere cu Señor Betico Croes den e periodo aki di awor pa dia promer di september lo hayé den hopi dificultadnan cual dificultadnan lo bira despues mucho mas grandi una bes cu hopi hende, especialmente nos coleganan di Holanda, lo bay pensa hopi luna promer cu nan firma contract cu Gobierno of cu un bestuur di Frerenan of Soeurnan. Asina ta mi ta kere cu esaki ta un caso masha urgente y masha necesario pa asina nos por prepara nos coleganan-aspirante locual seguramente ta yuda nos indudablemente pa desaroya nos enseñansa aki na Aruba. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals U hebt kunnen lezen in de motie van ons beschouwen wij dit als een investering op de toekomst. Wanneer wij nagaan de bedragen die jaarlijks moeten worden uitgegeven om jongens en meisjes naar Holland te sturen voor opleiding en wanneer wij de mogelijkheid scheppen om de jongens en meisjes in de gelegenheid te stellen om hier de onderwijzersopleiding te volgen, dan dienen wij al het mogelijke te doen om hen te helpen hun studie te bevorderen. Het totale bedrag van schoolgelden wordt geraamd op f.60.000. Misschien kan de gedeputeerde meer specifiek zijn en ons een idee geven wat afdeling C eigenlijk opbrengt. Naar onze mening is dit niet zo'n groot bedrag dat de begroting dit bedrag niet kan missen en toch realistisch blijft.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e politica di e partidanan di Gobierno ta cu e pesonan di mas grandi mester sosega riba e lombanan mas hancho. En coneccion cu esaki mi kier a duna algun clarificacion. Pa e homber chikito su yiunan cu no por haya of no tin e manera pa duna nan suficiente educacion ya Gobierno a tuma medidanan cu ta hiba nan for di nan porta di cas te na school y despues di school te cas, henteramente por nada. Transport pa school ta gratis pa e personanan cu no por pagé. Pa e personanan cu no por paga schoolgeld nan por haya un vermindering of kwijtschelding. Nan por hayé henteramente liber si acaso e mayornan no por pagé. Si e muchanan no por paga boekinan tambe Gobierno ta paga esey henteramente pa nan.
Si acaso cu na cas no tin manera pa duna e muchanan cuminda pa hiba school te hasta esey Gobierno ta duna e hendenan, esta onderstand.
Awor mi kier a puntra Señor Oduber pa kende e medida aki ta worde tuma?
E medida aki ta worde tuma pa esnan cu sí por paga school?
Mirando e deficit cu nos tin riba e presupuesto nos no por bay habri un buracu of tapa buracu y habri otro. Si nos bay kita e schoolgeld aki for di net esnan cu por pagé nos ta bay kita f.60.000,-- di entrada y a la vez un otro post, esta e vergoeding pa bevordering di e studio aki na Aruba, mester worde aumenta. Pa e motibonan ey, Señor Presidente, partidanan di Gobierno no por bay di acuerdo cu e voorstel di Señor Oduber. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, punt van orde. Voordat U overgaat tot de tweede ronde mag ik antwoord krijgen op mijn vraag?

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, tocante cuanto e gastonan di afdeling C lo bay costa nos na e momento aki, ta imposibel pa nos sabi cuanto e gastonan ey lo ta. Pero na su debido tempo nos por duna Señor Chance e contesta ey.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, presentando e mocion aki mi a bisa specificamente cu e mocion aki ta encerra un estimulo pa esnan cu ta capacita y ta desea di sigui e preparacion pa maestro di school.
Mi no a bisa ningun momento cu esaki lo ta solamente pa esnan cu ta pagando school. Alcontrario di esey nos ta bon informa riba e muchanan cu pa un of otro motibo financiero no por sigui e preparacion di maestro aki. Es decir cu e muchanan cu no por paga e gastonan adicional cu ta bin na preparacion di maestro. En berdad ta asina no door di e College aki, sino e College anterior, a worde treci na vigor e posibilidad pa yuda un cu otro cu transportacion na school, cu kwijtschelding di schoolgeld y si mi no ta kiboka hasta di leermiddelen. Pero e preparacion di enseñansa pa maestro ta envolvi tambe gastonan di paña ora nan ta bay duna les durante nan ultimo añanan di preparacion pa maestro y ta rekeri cu e muchanan aki no por bay school con cu ta bisti.

Nan mester tin un cierto presentacion na e carrera cu nan ta bay sigui den futuro. Gastonan cu ta envolve algun boeki adicional pa nan por prepara nan mes na un manera adecuado, gastonan cual no ta worde duna door di ayudo financiero conoci pa Bestuurscollege. Pa esaki y a la vez, siendo cu e diputado di Enseñansa mes a bisa anteriormente cu nos ta den un urgencia, necesidad grandi pa maestronan di school, mi ta sigur cu e mocion aki ta un mocion cu lo yuda y stimula e muchanan aki pa sigui e curso di maestro sin tin ningun reserva riba nan capacidad financiero. Pesey mi ta spera cu Raad den su totalidad lo por apoya esaki pasobra ta un inversion cu personalmente mi ta calcula, por costa Gobierno f.10.000,-- pero ta un inversion pa futuro, un inversion cu ta yuda alivia e necesidad di maestronan riba nos isla. Mi ta sigur cu ora nos cohe e consideracionnan aki, studia nan concientemente y si e consenshinan ta asina cu e voto lo cay segun e consenshi e mocion aki lo tin fabor di mayoria di Raad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, awor aki nos ta haya un otro splicacion di loke a worde bisa den promer ronde, unda ta cu esnan den nan ultimo aña por cumpra e paña necesario pa para dilanti di klas, Por ta cu Señor Oduber kier meen un kleding-toelage.
Esaki no ta spliké asina y manera diputado Croes a bisa, esnan cu no por paga e leermiddelen aki y esnan cu no por paga e schoolgeld door cu nan no tin un cierto entrada, ya nan ta worde yuda caba.
Y esnan cu no tin ningun sorto di entrada mes por haya onderstand.
Den e licht aki mi kier splika Señor Oduber cu tin hopi familia cu por ta cu nan yiu no por sigui un of otro richting, pero esey no ta motibo pa bay kita tur sorto di belasting tambe pa duna nan posibilidad pa nan bay studia afor. Esunnan cu mester worde yuda a worde yuda y esunnan cu por paga lo mester paga pa nan educacion. Pesey mi no ta mira e urgencia manera mi a bisa caba den eerste ronde. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, mi a keda masha desapunta cu e contesta di e diputado concerni den promer ronde. Politica ta worde hunga aki den una bes cu e proposicion no a bin di e partidonan cu ta sostene Gobierno pero e mocion aki a bin di parti di oposicion. Mi ta corda un tempo cu Señor Werleman a yega di bisa aki den una bes cu un proposicion bin di parti di oposicion, esey nunca por worde accepta. Esaki ta e wega cu nan ta hunga. Lugar di bin cu e cambio nan ta sigui cu e wega aki, e continuidad, manera Señor Maduro ta bisa y esaki ta worde hunga aki den Señor Presidente. Na un momento dado nos ta mira cu mayoria di Raad cual ta 11 y no mas, 11, ta dicidi riba futuro di Aruba pero den un sentido negativo. Señor Betico Croes a bisa caba, despues cu nan a delibera den e schorsing cu nan no por bay di acuerdo cu e mocion cu nos a trece padilanti. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, de geachte gedeputeerde zei, dat het bedrag van f.60.000,-- niet afgeschaft kan worden.
Wij hebben dat niet voorgesteld. Ik heb gevraagd welk bedrag wordt geraamd als inkomsten bij afdeling C. Ik kan wel begrijpen dat er niet zo maar een antwoord gegeven kan worden hoeveel dit zou kosten maar zeker kost het niet het hele bedrag van f.60.000,--.
Het kost alleen maar een gedeelte van die f.60.000,--.
Onderwijszaken of Financiën moet ergens kunnen uitzoeken welk bedrag dit gedeelte inhoudt. Als het f.10.000,-- inhoudt, bijvoorbeeld, dan houdt onze motie in dat de f.10.000,-- niet wordt opgebracht op de begroting als inkomsten, maar dat het wordt gebruikt ter bevordering van het Onderwijs op ons eiland, wat hard nodig is.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes had ook gezegd dat men bijvoorbeeld onderstand kan krijgen en vrijstelling van kosten kan krijgen.

Dit klinkt allemaal mooi, Mijnheer de Voorzitter, maar juist omdat men deze wegen moet bewandelen om vrije onderwijs te kunnen krijgen, zijn wij van oordeel dat in plaats van het over te laten aan het Bestuurscollege wie dit onderwijs krijgt of niet, willen wij bij deze motie dit omstellen in een recht, dat deze kinderen vrije opleiding krijgen, wat betreft de onderwijzersopleiding. Ik had gehoopt dat politiek aan de kant gezet zou worden bij dit voorstel en dat wij het unaniem hadden kunnen aanvaarden. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit blijkt niet het geval te zijn. Misschien had ik dit eerder moeten doen, maar als U het mij nu gunt dan wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om het Bestuurscollege te feliciteren met het resultaat, dat zij gekregen heeft in de twee weken waarin wij schorsing hebben gehad vóór het verder behandelen van deze begroting. Als ik de zienswijze van de heer Maduro moet volgen kan ik zeggen dat niet alleen een "brain-wash" teweeg is gebracht maar zelfs is men zo ver gegaan, dat wij kunnen spreken van een "post-hypnotic spell", en daarvoor mijn felicitatie.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber a bolbe trece casi e mesun aspectonan dilanti cu e a trece den promer ronde. Pero mi ta ripiti cu e politica den Gobierno Insular ta cu e pesonan mas grandi mester socega riba e schoudernan mas grandi.
Mirando e poco entrada cu nos tin y e hopi gastonan cu nos tin y cu tambe den futuro e gastonan di enseñansa lo keda aumenta, mi no tin nada contra pa nos pone enfasis riba enseñansa pasobra enseñansa, educacion, ta e cedula di un progreso. Mi kier puntra Señor Oduber cu si e no ta dispuesto pa mañan, por ehempel, su yiunan cu ta bay bon bisti school bon bisti caba y cu ta come bon, pa sacrifica e poco schoolgeld cu e tin di paga pa e muchanan cu ta cana rond cu paña kibra y cu ta cana pia abao y cu no ta haya suficiente cuminda.
Net pa e muchanan aki Gobierno ya a tuma tur medida cu nan por haya suficiente educacion, cu nan por bay school barica yen y cu bon paña. Mi ta di acuerdo cu Señor Oduber cu un maestro di school mester bay school bon representa. Mester tin bon paña na su curpa ora e ta para dilanti di klas. Pero esnan cu normalmente no por cumpra bon paña, nos tin un ayudo caba, esta e onderstand pa nan por cumpra bon paña.
Un bes mas mi ta duna enfasis cu si e medida aki worde tuma ta net pa e personanan cu ya caba tin bon paña y cu tin bon manera di bay school ta bay goza di djé: Mi no ta kere cu ningun persona den e Raad aki lo ta di acuerdo pa haci esey. Nos tur ta dispuesto pa haci sacrificio pa esnan cu ta mas den necesidad pa nan por haya suficiente educacion.
Señor Alders a bisa cu ya politica a worde hunga. Ningun momento di nos banda politica a worde hunga. Di nan banda nan kier a hunga politica solamente door di trece padilanti cu nan a kita schoolgeld pa esnan cu ta bay kweekschool, esta afdeling C di H.B.S. Pero nan a hunga e politica pasobra nos a solamente trece padilanti cu esnan cu ta pagando schoolgeld por paga e schoolgeld, pa esnan cu no por paga e schoolgeld ya tin tur medida tuma pa nan por haya suficiente educacion y enseñansa.
Ten aanzien van wat de heer Chance naar voren heeft gebracht, ga ik er mee akkoord dat het alleen de afdeling C betreft. Dus f.60.000,-- is geraamd ook voor de andere klassen, dus H.B.S.-A en H.B.S.-B. Maar dit is moeilijk op het ogenblik te bepalen want de ouders van deze leerlingen betalen schoolgeld naar gelang hun inkomen. Dus als wij dit willen nagaan, dan moeten wij eerst de inkomstenbelasting van de ouders van deze leerlingen vragen bij de Inspectie, en dat neemt zoveel tijd in beslag. Maar wij zijn te allen tijde bereid om de heer Chance van de nodige gegevens te voorzien.

DE VOORZITTER: Wenst de heer Oduber nog het woord?

DE HEER G.A.ODUBER: Si, Señor Presidente. Den e contestacion di diputado Betico Croes, atrobe desafortunadamente e ta bin bek riba politica personal. Lo mi no contesta e pregunta cu e a haci na mi persona pasobra e mocion aki ta haci pa bienestar di e muchanan, manera mi a bisa, cu hopi biaha ta weita den educacion di maestro gastonan adicional cu ta spanta nan of nan mayornan pa no compromete nan den educacion di nan yiu pa locaul nan no por paga. Si Señor Betico Croes ta kere cu esaki ta un politica personal ta duel mi pélc. Esaki ta hací na bienestar di nos muchanan cu concientemente ta di opinion cu nan no por sigui e curso aki y cu awe varios si, no ta hopi di nan a worde nenga door di e placa cu ta worde pidi pa school di sigui e curso pa maestro y cu awe por alivia e situacion pa cu e hubentud di nos isla.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Dan zijn wij hiermede gekomen aan het einde van de beraadslagingen over de motie van de heer Oduber, zoals ondersteund door de leden L.A.I.Chance en J.A.C.Alders, welke motie luidt als volgt:

De Eilandsraad van Aruba in vergadering bijeen op 9 april 1968,

Overwegende dat er een tekort aan onderwijzers op Aruba bestaat;

Overwegende dat ten gevolge van dit tekort telkens dispensatie moet worden aangevraagd voor minder- en onbevoegde krachten tot het geven van lessen op de scholen;

Overwegende dat ten gevolge van dit tekort onderwijskrachten van buiten de Antillen aangezocht moeten worden om tijdelijk dan wel vast in dienst te treden;

Overwegende dat het steeds moeilijker wordt onderwijskrachten van buiten de Antillen aan te trekken, speciaal gezien de gewijzigde omstandigheden in hun geboorteland;

Overwegende dat dit niet ten goede is van het onderwijs op Aruba;

Overwegende dat tot voor kort de Overheid studiebeurzen ter beschikking stelde voor opleiding tot onderwijzer in Nederland;

Overwegende dat sinds de instelling van de Afdeling C op de Colegio Arubano van deze goede gewoonte is afgestapt;

Overwegende dat het onbillijk en onlogisch voorkomt, gezien het groot tekort aan onderwijzers op Aruba, dat jongeren die gaarne tot onderwijzer opgeleid wensen te worden daarvan verstoken blijven ten gevolge van de aan deze opleiding verbonden hoge kosten;

Overwegende dat het wenselijk is de opleiding tot onderwijzer op Aruba te bevorderen ten einde de toekomstige vakatures met lokale krachten te kunnen aanvullen;

Overwegende dat het voor de Overheid veel goedkoper is de opleiding tot onderwijzer bij de Afdeling C van de Colegio Arubano kosteloos te doen geschieden, dan het laten uitkomen van onderwijskrachten dan wel het verlenen van studiebeurzen voor het volgen van studie in Nederland;

Besluit dat voor het schooljaar aanvangende per september 1968 voor de opleiding tot onderwijzer aan de Colegio Arubano geen schoolgeld zal worden geheven en de leermiddelen kosteloos zullen worden verstrekt.................

en gaat over tot de orde van de dag.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer A.M.Arends wenst hoofdelijke stemming.

De motie wordt verworpen met 9 stemmen voor en 11 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Tegen stemden de leden: C.E.Lacle. C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends en D.G.Croes.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt thans geschorst tot vanmiddag 2 uur om de leden in de gelegenheid te stellen de lunch te gebruiken.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

Bladzijde 84. Hoofdstuk X. Paragraaf 4: Middelbaar Onderwijs B. Bijzonder.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, awe mainta tabatin un mocion di parti di e fraccion aki pa por a promove y stimula na un manera mas efectivo educacion di maestro aki na Aruba, sinembargo 11 di e miembronan di Raad a haya bon di no acceptéle. Pero tambe, na nos opinion a yega e momento di pensa den middelbaar onderwijs, riba e mucha-muhernan e señoritanan cu mester bay Corsow pa sigui e estudio na un, loke ta worde yama Middelbare Meisjes School. A la vez a worde comproba mas y mas den ultimo añanan - y awor mi ta kere cu e a yega na su punto culminante - cu un cantidad basta grandi di e mucha-muhernan aki no por haya lugar na e M.M.S.-nan na Corsow y tambe cu no obstante cu Gobierno Insular di Aruba ta duna un contribucion na e gastonan di e school aki - cu den e caso aki mi por menciona cu ta un vast bedrag, si mi no ta ekiboka - y viendo cu ta birando tempo, huzgando na e cantidad di mucha-muhernan cu, no solamente ta bayendo Corsow pa sigui un opleiding pa M.M.S., sino muy en especial esnan, cu pa via di limitacion di lugar na school na Corsow y no obstante nan deseo pa sigui un opleiding na M.M.S., no a worde poni e oportunidad aki na Aruba, nos kier a propone pa Bestuurscollege tuma tur paso necesario pa yega na un fundacion di un M.M.S. na Aruba.

DE VOORZITTER: Is dit een verzoek aan het Bestuurscollege of is het een voorstel?

DE HEER G.A.ODUBER: Een voorstel, Mijnheer de Voorzitter en het luidt als volgt:

De Eilandsraad van Aruba in vergadering bijeen op 9 april 1968,

Overwegende dat vele jonge meisjes op Aruba naar Curacao moeten voor het volgen van de Middelbaar Meisjes Opleiding (M.M.S.);

Overwegende dat behalve dat bij lange na geen voldoende plaatsing kan worden verkregen voor alle belangstellenden voor dit onderwijs;

Overwegende dat op Aruba, ondanks de huisvestingstoelage toegekend door het Eilandgebied Aruba vele ouders de resterende onkosten niet kunnen dragen;

Overwegende dat de instelling van een M.M.S. op Aruba in een grote behoefte zal voorzien en alle mogelijkheden van levensvatbaarheid insluit;

Besluit het Bestuurscollege op te dragen om alle nodige voorbereiding te treffen tot het instellen van een Middelbare Meisjes School op Aruba.

en gaat over tot de orde van de dag.

DE VOORZITTER: Wordt Uw verzoek ondersteund?

Het voorstel van de heer G.A.Oduber wordt ondersteund door de heren J. A.C.Alders en L.A.I.Chance.

DE VOORZITTER: Zijn er nog leden, die het woord wensen te voeren over dit voorstel?
Zo niet, dan is het woord aan de heer G.F.Croes, gedeputeerde van Onderwijs.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, si partidanan di Gobierno no a haya tende di Gobierno Central cu e Mammoeth-wet lo bin na vigor, gustosamente nos por a tuma e sugerencia ey den consideracion. Pero e Mammoeth-wet ey, manera nos a tende for di boca di e Inspecteur di Onderwijs, anto ta haci e M.M.S. overbodig. E M.M.S. lo cay como cu e mucha-muhernan ta haya anto schoolnan adecuado, locual ta worde yama H.A.V.O., cual ta reemplasa e Middelbare Meisjes School.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi ta comprende, cu Señor diputado Betico Croes na e momento aki ta bay riba palabranan di Inspecteur di Onderwijs. Mi kier a duné na consideracion, cu weliswaar Inspecteur di Onderwijs a duna pa boca cu Gobierno Central ta pensando di bay den direccion di Mammoeth-wet y mi ta kere cu nos mester pas nos aan na e Mammoeth-wet aki. Sinembargo di Señor diputa Betico Croes mi no a tende ki tempo e Mammoeth-wet aki lo bin na vigor. Y mi ta puntra mi mes, cu si mañan e Mammoeth-wet aki lo bin na vigor, lo tin e preparacion mas o menos similar na un M.M.S. na Aruba. Door di propone e fundacion di un M.M.S. aki manera Señor Croes mes ta di acuerdo cu né, mi ta kere nos ta habri e paso ya caba pa dia 1 di september e juffrouwnan aki por tin e oportunidad pa sigui e middelbaar onderwijs, conoci como M.M.S. y na su debido tempo, ora e Mammoeth-wet drenta na vigor, esaki lo ta facil pa pas e aan na e Mammoeth-wet-voorschriften.
Anto mi ta deduci esey, cu no tin nada contra pa introduci un M.M.S. na Aruba.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta di acuerdo cu Señor Oduber, cu e Territorio Insular di Aruba mester di un M.M.S. , pero - aunke mi ta bay tras di palabra di Inspecteur di Enseñansa - supone cu e Mammoeth-wet no bay na vigor na september awor mes, ta mucho riba man y imprevisto, mirando e consecuencianan financiero pa tuma pasonan pa un aña. Pesey ya Bestuurscollege y e departamento di Enseñansa ta tumando medidanan pa considera tur e consecuencianan financiero cu tin, pa - despues cu a haya e autorizacion di Gobierno Central - laga e Mammoeth-wet bin na vigor y door di esey si acaso e bin na vigor na september caba ya nos no mester tin un M.M.S. Si ta otro aña e ta bin na vigor anto, manera mi a bisa, e ta mucho riba man y e gastonan no bale la pena pa solamente un aña. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wenst de heer Oduber nog het woord?

DE HEER G.A.ODUBER: Jawel, Mijnheer de Voorzitter.
Francamente mi no ta comprende diputado Croes su pensamento.
E gastonan cu lo resulta, si yega na un acuerdo pa un M.M.S., segun e ta bisa, ta gastonan por nada, tira afor. Pero e M.M.S. tambe tin su parti den Mammoeth-wet, cu ta bay over continu né. E momento aki den nos stelsel di educacion, cu Mammoeth-wet bin Aruba, anto ta aanpassing lo tin na e partinan di Mammoeth-wet, concerniente na e tempo di educacionnan aki. Sinembargo door di trece un M.M.S. awor y e Mammoeth-wet bin na vigor, anto e candidatanan cu ta na M.M.S. por sigui e aangepaste opleiding aki, segun Mammoeth-wet.
Señor Croes no ta weita e necesidad di M.M.S. Mi ta kere cu esey ta contradictorio na loke e a expresa den promer ronde, cu e ta weita cu M.M.S. ta un educacion cu mester bin Aruba. Asina ta, mi kier sabi, cu e M.M.S. aki, biniendo na september ningun momento lo ta un struikelblok pa invoering di Mammoeth-wet. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, na promer lugar mi kier aclarea cu sí mi ta mira e necesidad di un middelbare meisjes school. Pero como al momento cu Gobierno Central en cooperacion cu e Gobiernonan Insular tin den consideracion pa introduci e Mammoeth-wet, mi no ta weita e necesidad na e momento aki pa un M.M.S., como e ta worde completamente reemplasa. Pero locual Señor Oduber ta trece padilanti cu si nos trece un M.M.S. na september e por worde despues aangepast na e Mammoeth-wet, esta e por worde cambia pa e H.A.V.O. Pero, Señor Presidente, si nos bay cuminsa cu un M.M.S. awor aki, nos falta na promer lugar espacio suficiente, nos lo tin falta di localnan y na di dos lugar mi kier a bisa Señor Oduber cu e Mammoeth-wet ta contra e separacion di diferente schoolnan. E Mammoeth-wet ta mas un concentracion di schoolnan. Ta pesey awor aki ta inoportuno pa bin cu e introduccion di un M.M.S. Di dos, Señor Presidente, e M.M.S. si e bin na vigor, ta dificil pa lagé sluit aan riba e H.A.V.O., pasobra den e cambionan aki lo bin un cambio completamente den lesrooster. Ta nifica anto cu na e momento cu nos cuminsa cu e M.M.S. esunnan cu ta den eerste klas M.M.S. otro aña mester bay den tweede klas M.M.S. locual no tin aansluiting. Loke mi kier meen anto, ta cu una bes nos cuminsa cu un M.M.S. anto nos mester laga nan sigui te termina e M.M.S. Gradualmente anto na e momento ey nos por introduci un H.A.V.O. Mientras awor aki si nos no cuminsa cu un M.M.S., nos ta cuminsa cu un H.A.V.O., anto nos lo no tin ningun problema despues cu e personanan cu a cuminsa cu un M.M.S. y lo mester caba cu M.M.S. Den e lesrooster lo bin cambio henteramente di e middelbare scholen. Como cu Señor Oduber ta mira mi di un manera cu mi ta kere cu e no ta comprende, mi kier a ripiti, cu una bes cu nos cuminsa cu eerste klas M.M.S. nos mester sigui pa e tweede klas ey pa e personanan ey por gradua despues, pasobra e aanpassing ta dificil despues di eerste klas M.M.S. pa H.A.V.O., como e lesrooster y e leerplan lo ta henteramente otro. Mi ta spera cu Señor Oduber a comprende mi.

DE VOORZITTER: Hiermede zijn wij gekomen aan het einde van de derde ronde en het zal nu wel duidelijk zijn, dat het Bestuurscollege het voorstel van de heer Oduber niet kan overnemen. Wenst de heer Oduber zijn voorstel te handhaven of trekt hij het terug?

DE HEER G.A.ODUBER: Nee, Mijnheer de Voorzitter, ik wens mijn voorstel te handhaven en ik zou de heer gedeputeerde erop attent willen maken, dat de Mammoeth-wet een raamwet is en dat de overgangsbepalingen van de bestaande faciliteiten bij het Onderwijs van kracht zullen blijven gehandhaafd.

DE VOORZITTER: Ik wil even alleen formeel erop wijzen, dat wanneer het voorstel van de heer Oduber in stemming wordt gebracht, dat het moeilijk zal gaan dat de Eilandsraad of het Bestuurscollege beslist, dat de M.M.S. wordt ingevoerd, eventueel, want wij hebben het hier over het bijzonder onderwijs. Het is een stichting en wij zouden dus hoogstens de Stichting kunnen verzoeken om een M.M.S. in te voeren, dus wij kunnen hen niet dwingen. Het gaat hier dus over bijzonder onderwijs en niet het openbaar onderwijs. De beslissing wordt uiteindelijk genomen door de Stichting zelf. Er wordt hoofdelijke stemming gewenst.

In stemming wordt dus gebracht het voorstel van de heer Oduber, dat wordt ondersteund, om een M.M.S. in te voeren per 1 september a.s.

Het voorstel van de heer G.A.Oduber wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen voor.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Tegen stemden de leden: G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman en E.M. de Kort.

Aangenomen wordt bladzijde 84.

Bladzijde 85. Hoofdstuk X. Paragraaf 4: Middelbaar Onderwijs B. Bijzonder.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet met een motie komen, maar met een verzoek aan het Bestuurscollege. Namelijk, dat in vele gevallen wanneer onderwijzers ziek zijn, wanneer zij moeten verhuizen, wanneer zij bezoek hebben thuis en meer dergelijke gevallen, dan gebeurt het steeds weer, dat de kinderen naar huis worden gestuurd van de verschillende scholen. Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om het Bestuurscollege te verzoeken, om in dergelijke gevallen, dus wanneer een onderwijzer geen lessen kan geven op die bepaalde dagen om de mogelijkheid te creeren om extra onderwijzers, laten wij zeggen twee bij het openbaar onderwijs, twee bij het bijzonder onderwijs, in dienst te houden, zodat zij dus kunnen invallen op die dagen waarop de onderwijzers niet op school kunnen zijn. Gaarne wil ik van het Bestuurscollege haar mening hieromtrent vernemen in deze, namelijk of het Bestuurscollege niet van mening is dat dit noodzakelijk is, in plaats van telkens weer de kinderen naar huis te sturen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, na promer lugar mi kier a trece padilanti cu ya nos tin un falta grandi na maestronan di school y cu ta masha masha dificil, pa nos bay emplea dos maestro solamente pa laga nan na cas, te ora un of otro maestro ta malo pa laga nan bay reemplasa nan. Esey ta inacceptabel pa nos Bestuurscollege, pero si e ta existi caba, e por worde reemplasa pa un otro onderwijzer y cu e alumnonan no mester worde manda cas. Tanto schoolnan di Gobierno como e Bijzondere Schoolbesturen ta haci uso di onderwijzeressen casá cu no tin trabao y eseynan ta reemplasa mas tanto, pa e muchanan no tin nodo di bay cas.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 85.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 86. 87. 88, 89, 90, 91 en 92.

Bladzijde 93. Hoofdstuk X. Volksontwikkeling en opvoeding. Paragraaf 7: Bevordering van studie in het buitenland. Post 2.10.14.1.08: Studie-opdrachten aan personeel.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, un pregunta en cuanto studie-opdracht y esey ta lo siguiente. Mi a comprende cu lo tabata e idea di Bestuurscollege aña pasa, 1967, pa manda algun ambtenaren cu studie-opdracht y un di nan lo a bay pa arbeidsrecht. Pero esey no a tuma lugar door di circumstancianan y cu nan a keda cu e idea pa e aña aki, pa manda un ambtenaar e aña aki pa studia arbeidsrecht.
Mi kier puntra Bestuurscollege cu si ta asina y cu si na Holanda awor aki no tin e oportunidad , por lo menos no e aña aki, pa cuminsa cu e estudio aki?

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en berdad aña pasa un studie-opdracht a worde posponi pa dienstbelang, como tabatin mas hende cu a pidi, a bay cu retiro, of cu a bay cu otro studie-opdracht. Aña pasa nos a manda un persona pa studia den cuestionnan di personal. E persona cu lo bay studia arbeidsrechtelijke vraagstukken lo bay e aña aki. Y te asina leuw cu mi sabi contacto a worde tuma cu Holanda y e posibilidad ta existi cu e aña aki na september, cu esun persona cu mester a bay aña pasa, lo bay e aña aki.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, lo mi no kier desmenti esey, pero mi kier pidi Bestuurscollege of e diputado, pa nan check esey un tiki mas leuw pasobra, si mi informacion ta correcto, no ta existi e oportunidad e aña aki na Holanda. Anyhow, mi no kier bay mucho leuw den e asunto aki, ta bon si cu nan por check é.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, berdaderamente mi a caba di haya un nota di e hoofd di Personeelszaken cu a caba di bisa mi cu contacto a worde tuma cu Holanda y e aña aki no tin un curso adecuado pa e persona aki. Pero en todo caso esey no ta cay bao di nos competencia.
Mes ora cu tin e oportunidad Bestuurscollege lo haci uso di dje y manda e persona ey.

DE HEER J.A.C.ALDERS: E presupuesto aki a drenta na vigor na januari na principio di aña y mi kier a puntra cu acaso den e presupuesto aki tin tumá un studie-opdracht pa M.O.-b Nederlands, si e ta tuma y si e no ta tuma den e presupuesto aki, con e ta worde regla una bes, segun mi tin entendi, e studie-opdracht lo bira realidad na 1 september 1968.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier a trece padilanti cu e politica di e Gobierno aki ta pa trata dentro di corto tempo pa haya yiunan di tera ocupa e puestonan na e middelbare scholen y ta pesey Bestuurscollege a calcula un suma pa manda un persona cu ya tin M.O.-a Nederlands, bay studia pa M.O.-b Nederlands, mescos cu nos poco dia ey a manda dos otro persona, kendenan a bay studia M.O-Aardrijkskunde y M.O.-Handelskennis.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, di e post Studiebeurzen: 2.10.14.1.11 al momento e Eilandsverordening ta permiti un suma cu ya no ta yega pa paga tur e gastonan cu ultimamente a subi na Holanda di e diferente estudiantenan. Manera por ta conoci na Bestuurscollege cu Landsregering dia 1 september 1967 a aumenta nan beursbedragen, despues di a haci un estudio profundo di e asunto aki y na e momento aki Landsregering ta kere cu e suma aki ta suficiente pa e gastonan di e studentnan cu ta na Holanda.

Sinembargo segun nos beurzenverordening e suma di Eilandgebied Aruba ta menos cu e suma aki di Land y mi ta sigur cu ningun mommento tabata intencion di College actual pa laga nos muchanan pasa un tempo dificil, esta financieramente, na Holanda. Pesey mi kier a propone den forma di un mocion pa Bestuurscollege hisa e suma tanto minimaal como maximaal di e beursbedragnan pa nan yega ta igual na esnan di Landsbursalen.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, mi kier cuminsa bisa cu mi ta apoya e mocion aki di nos lider di fraccion. Atrobe mi tin cu trece nos diputado di Enseñansa aden kende 10 aña pasa tambe tabata studia na Holanda cu un cierto suma y e tambe tabata na Holanda aña pasa, mi no sabi si e a tuma contacto cu algun di e studiantenan Antiyano, pero aña pasa cu mi tabata aya pa un par di siman, mi a ripara cu e personanan aki cu tin un Eilandsbeurs ta desapunta, mi no kier bisa sumamente, en cuanto e suma cu tin disponibel pa nan studia na Holanda. Manera mi por a compara diferente di e prijsnan cu tin actualmente na Holanda mi por a mira un steiging bastante grandi manera nos ta bisa, y mi ta kere cu e placa cu tin actualmente disponibel aki di Eiland no ta suficiente pa e personanan cu ta studiando na Holanda yega na un fin cu nan estudio una bes cu e costo di bida Holandes a subi enormemente.
Mi a tuma contacto cu algun di nan y tambe personanan den Antillenhuis a comproba esaki. Nan a bisa cu a yega tempo y una bes cu nos ta tratando e presupuesto na e momento aki a yega tempo pa nos hisa e beursgeld aki por lo menos mes halto cu esun cu Gobierno Central ta duna.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, manera Señor Presidente y Raad por weita nos tin un proposicion aki entrega door di nos lider di fraccion pa aumenta studiebeurzen-toelage pa exterior y Holanda muy en especial. Pa e Landsbursaalnan caba e a worde hisá, gracias a Dios cu nos tin e mayoria den Regering cu nos a hacie, ya cu di banda di Arubaanse Volks Partij/Union Nacional Arubano y fraccionnan den Staten tabata contra. Pero awe nan por usa nan tino mihor y nan por bay di acuerdo cu e proposicion di awe pa e Eilandsbursaalnan no keda tras y pa nan haya e aumento aki igual cu esunnan di Land.

DE VOORZITTER: Ik krijg dus hier de indruk dat het gaat om een voorstel en niet zonder meer een verzoek.

DE HEER G.A.ODUBER: Het is een voorstel, Mijnheer de Voorzitter, in de vorm van een motie en die luidt als volgt:

De Eilandsraad van Aruba in vergadering bijeen op 9 april 1968.

Overwegende dat alle Landsbursalen met terugwerkende kracht tot 1 september 1967 een verhoging van de studietoelage hebben verkregen;

Overwegende dat de kosten van levensonderhoud voor alle studerenden zijn gestegen, ook voor de Eilandsbursalen van Aruba verblijvende in Nederland;

Overwegende dat het nimmer in de bedoeling van de Eilandsoverheid van Aruba kan liggen om de Arubaanse Eilandsbursalen te kort te doen;

Besluit het Bestuurscollege op te dragen om met terugwerkende kracht tot 1 september 1967 aan alle Eilandsbursalen verhoging van studietoelagen toe te kennen en wel als volgt: minimaal Nf. 3.820,--
maximaal Nf. 4.500,--

en gaat over tot de orde van de dag.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund?

Het voorstel wordt ondersteund door de heren L.A.I.Chance en J.A.C. Alders.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen aan het Bestuurscollege vragen of zij op de hoogte is van het feit dat de Landsregering het bedrag voor de Landsbursalen heeft verhoogd. Zo ja, dan wil ik gaarne de mening van het Bestuurscollege weten of zij ook te zijner tijd zal overgaan tot het verhogen van deze bedragen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, berdaderamente nos a worde poni na haltura cu e beursbedragnan no ta suficiente, y tambe cu Land a tuma e decision pa aumenta e beursbedragnan aki pa e hobennan na Holanda cu ta studiando por biba cu poco mas facilidad financiera. Bestuurscollege ta na haltura cu e situacion ta hopi precario na Holanda. Hopi carta tambe a worde ricibi cu ya nan no por biba di e sumanan stipula. Bestuurscollege a tuma e decision, a pesar cu aña pasa Bestuurscollege anterior a aumenté, pero e no a aumenté suficiente, di aumenta e beursbedragnan aki pero como cu den e Eilandsverordening ta stipula cu e maximo ta NA. f. 2.000,-- actualmente y e cambionan cu Land a haci ta surpasa e NA. f. 2.000,-- y yega te na NA. f. 3.000,--. Pesey Bestuurscollege ya a cuminsa pa hisa e sumanan di beurs te na e maximo cu actualmente ta stipula segun ley, y Bestuurscollege lo bin cu un wijziging den e Eilandsverordening pa aumenté y adapaté mescos cu esun di Land. Pero entretanto Bestuurscollege a haya contesta di studie-commissie di Holanda y e medidanan tuma pa Land tampoco ta yega. E no ta suficiente y nan ta haci un apelacion grandi na Land y na e Territorionan Insular pa aumente mas di loke e ta actualmente. Pesey, Señor Presidente, e proposicion cu Señor Oduber a trece padilanti ya a worde realisa door di Bestuurscollege y nos lo bin cu cambionan den ley pa aumenta e maximo y adapté na e situacion realistico di Holanda.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, si Señor diputado Betico Croes a lesa e mocion e ta mira cu e minimaal cu maximaal cu ta den e mocion aki ta pa tuma lugar pricipiando dia promer di september 1967. Mi ta contento cu Bestuurscollege a worde avisa di e situacion precario financiero di e estudiantenan aki pero si mi no ta ekiboka e studie-beurzen-verordening ta un asunto cu mester worde goedgekeurd door di Eilandsraad. Door di esey mi ta haya masha straño cu diputado Betico Croes por bisa cu ya Bestuurscollege a tuma paso pa aumentéle caba. Señor Presidente, door di aprobacion di e mocion aki mi ta kere nos ta apoya na un manera positivo e bon intencionnan di e College actual y mi ta sigur cu si mañan nan por proba na Raad cu mester un aumento adicional nos lo ta dispuesto tambe pa duna e aumento aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik ben blij van de geachte gedeputeerde te vernemen dat er stappen zijn genomen om het mogelijk te maken deze bedragen te verhogen. Wij konden niet weten dat het Bestuurscollege hiermede bezig was. Daarom zijn wij vandaag met deze motie gekomen. Ik wil echter het volgende zeggen, namelijk, dat ik het Bestuurscollege en in het bijzonder de heer Betico Croes wil feliciteren dat hij meer vooruitziend is geweest dan zijn partijgenoten in de Staten. Toen naar voren werd gebracht om het bedrag te verhogen hadden zij allemaal tegen dit bedrag gestemd. Ik kan alleen dan de hoop uitspreken dat zij vandaag deze motie zullen aanvaarden, om U meer kracht te geven dit voorstel uit te voeren zoals nodig is. Mochten zij echter zo blind zijn dat zij dit voorstel niet willen aanvaarden dan kan ik dan de hoop uitspreken dat wanneer U met een voorstel komt aan de Raad om veranderingen te brengen in de beurzen-verordening dan kunt U hen overtuigen dat dit noodzakelijk

is en dat zij hun hersens meer moeten gebruiken en niet laten leiden door hun big boss op Curacacao.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen voorstellen de vergadering voor een minuut te schorsen om overleg te plegen met de fraktie-leiders.

De Voorzitter schorst de vergadering voor 5 minuten.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, un biaha mas lo mi kier trece padilanti cu e Bestuurscollege aki apoyá pa partidanan di Gobierno no por accepta e proposicion aki di Señor Oduber como cu e proposicion aki ta contra ley. E ta exigi promer un cambio den Eilandsverordening. E maximo di un beursbedrag den e Eilandsverordening ta f.2.000,-- locual ta f.4.000,-- Holandes. Pesey, Señor Presidente, nos lo vota contra e mocion aki. Mi kier a aclarea, a pesar di locual cu Señor Chance a trece padilanti Bestuurscollege no por a aumenta e sumanan di beurs.
Señor Presidente, sigur sigur Bestuurscollege por aumenta e sumanan di beurs basta cu nan keda bao di e limite stipula den e Eilandsverordening. E limite den e Eilandsverordening ta Nedf. 4.000,-- y Bestuurscollege pa cierto estudionan a aumente te Nedf.4.000,--. Despues den un di e dianan aki Bestuurscollege lo bin cu un wijziging den e Eilandsverordening pa aumenta e maximo ey di NA f. 2.000,-- te NA f.3.000,-- of mas halto dependiendo di e reaccionnan cu nos haya riba e pasonan tuma door di Landsregering.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi a purba di aclarea na un manera masha fini cu un Eilandsverordening ta worde aclarea aki den Raad. Señor Betico Croes ta bisa cu un voorstel asina aki ta contra ley. E no ta contra ley, Señor Presidente, pasobra si Raad den su mayoria aproba e suma aki cu terugwerkende kracht té cu 1 september, esaki ta duna Bestuurscollege autorizacion pa e usa e bedragnan aki den e verordening existente cu e cambionan cu ta poni den e mocion aki. Mi ta contento di weita, sinembargo, cu si en caso cu e miembronan di Raad cu ta sostene Gobierno ta contra e mocion aki, podiser pasobra cu ta oposicion a bin cuné, toch e a habri e wowonan cu mañan cu por bin di parti di College un aumento mucho mas adecuado pa e studiantenan na Holanda cu no obstante nan por conta cu nos apoyo completo.
Nos lo speré en caso cu esaki no worde tuma, tambe cu terugwerkende kracht té cu 1 september 1967. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber ta bisa cu ta Raad ta trece cambio den Eilandsverordening.
Ta berdad, Señor Presidente, pero Raad no por bay tuma un decision riba algo cu e no ta henteramente na haltura di djé.
Pesey Bestuurscollege lo bin cu un Eilandsverordening bon studia cu na e momento cu cada uno vota e sabi ta kiko e a vota pé.
E sumanan cu ta menciona den e proposicion aki, na promer lugar, mi ta duda cu nan lo ta suficiente y na di dos lugar no ta dos suma so mester worde menciona sino tres suma, dependiendo di e clasificasion di e estudionan. E clase di estudionan a worde clasifica den tres grupo. Den e Eilandsverordening nos lo bin anto cu un cambio bon studia y no manera e proposicion haci pa Señor Oduber.

DE VOORZITTER: Misschien kan ik als Voorzitter nog even een adviserende stem laten klinken hier. Ook ik ben van mening dat deze wijziging niet kan plaatsvinden bij Raadsbesluit. Het is wel waar wat de heer Oduber gesteld heeft, dat de Raad hier beslist, maar er zijn beslissingen die de Raad kan nemen bij Raadsbesluit en er zijn beslissingen die de Raad kan nemen bij Eilandsverordening. Aangezien deze materie reeds geregeld is bij Eilandsverordening kan het alleen gewijzigd worden bij Eilandsverordening. Ten aanzien van de behandeling van een ontwerp-eilandsverordening zijn bepalingen, onder andere bijvoorbeeld, dat het eerst behandeld moet worden in de huishoudelijke vergadering.
Derhalve ben ik van mening dat deze wijziging niet kan worden aangenomen als wijziging bij Raadsbesluit maar alleen bij Eilandsverordening.

Wenst de heer Oduber zijn voorstel te handhaven of wilt hij het terugtrekken?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, en bista cu Señor Presidente su opinion ta tal, y mi ta kere cu esaki por lo menos tabata un stimulans pa Bestuurscollege traha seriamente y pronto nos por weita un aanpassing di e studiebeursgeldnan aki presenta na Raad, lo mi trek in mi mocion. Masha danki.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 93 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 94 aangenomen.

Bladzijde 95. Paragraaf 9: Geneeskundig Schooltoezicht.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, riba pagina 95 nos ta haya geneeskundig schooltoezicht y den mi algemene beschouwing mi a trece esaki caba padilanti. Sinembargo hopi politica a worde hunga cunéle, principalmente pa parti di diputado Leest y Betico Croes unda principalmente e palabra "mala fé" a haci impresion riba e dos personanan aki. Señor Presidente, mi ta spera cu ora mi trece mi dos preguntanan dilanti e no ta bira un tema pa un reunion publico di campaña ni di Arubaanse Volks Partij ni di Union Nacional Arubano sino mi ta spera contestanan sano. Mi kier a puntra, cuanto schoolartsen tin actualmente den dienst y kiko ta e paso cu Bestuurscollege ta tuma den esaki?
Segun Señor Betico Croes tabatin solicitanten caba pa e puesto di schoolarts aki na Aruba. Aña pasa, Señor Presidente, na e temponan aki un di e schoolnan na San Nicolas a haya bishita di un schoolarts unda cu examinacionnan lo a tuma lugar pero te ainda aña 1968 ta pasando y ningun caminda nos no ta mira e bishitanan aki. En todo caso ami ta papiando di e schoolnan di parti pariba pasobra mi no por ta parti pabao tambe. Mi a ripara esey. Pesey mi kier puntra cuanto schoolarts tin actualmente den dienst. Si acaso no tin ningun ainda kiko ta e pasonan cu Bestuurscollege ta tuma en cuanto e solicitantnan cu Señor Betico Croes a bisa cu tin.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, contrario na loke miembro Alders a trece padilanti no ta mi costumber di haci den Raad un reunion publico. Ta mas cu mi por bisa di e miembro cu a caba di papia. Su pregunta en coneccion cu schoolartsen nos tin actualmente por worde contesta negativamente. Nos no tin ningun. E sabi masha bon e motibonan pa cual nos no tin ningun. Pero mi no ta bay den detayes, Señor Presidente, pasobra mi no kier haci esaki politica.
Den e di dos pregunta mi por bisa cu ta berdad cu tin solicitantnan cu a haci nan solicitud pa bin na remarca pa e nombracion di schoolarts.

Si mi ta bon informa e stuknan a pasa tur diputado caba y ainda e ta cerca Gezaghebber pa firma. Asina ta denter di poco nos lo por tin resultado.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 95 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 96 aangenomen.

Bladzijde 97. Paragraaf 9: Post 2.10.17.0.82: Aankoop van films en slides voor de schoolfimvertoning.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, nos ta mira aki aankoop van films en slides voor de schoolfilmvertoning.
Tin f.2.500,-- poni aki nan.
Awor mi kier puntra si e slidesnan en realidad ta worde cumpra y poni na e lugar unda tin poni diversen y unda e schoolnan por haya e slidesnan aki fia. Tin slides-apparaat disponibel cu e schoolnan di Gobierno por haci uso di esakinan? Pasobra keto bay e suma aki ta subi. Na 1965 e tabata f.924,-- e a bira f.1.003,-- y despues e a baha na f.1.000,--. Awor e ta f.2.500,--

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, nos lo haci un investigacion riba e asunto aki. Bestuurscollege ta gradicido na Señor Alders. Nos lo haci un investigacion pa weita si berdaderamente tur e slidesnan aki por worde cumpra. Un cos sí, Señor Presidente.
Nos por contesta e pregunta aki afirmativo y esey nos a haya for di e afrekeningen cu nos ta haya di e varios schoolnan.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, na post 2.10.17.2.46, bijdrage aan de Stichting Schoolradio Nederlandse Antillen. Manera diputado Betico Croes sabi, y mi ta supone cu Bestuurscollege ta na haltura di esey, aña pasa Stichting Schoolradio Nederlandse Antillen a cuminsa, bij wijze van proef, cu un programa radial escolar na unda cu nos a haya un schedule di esey pa nos por follow programanan cu ta pasa na school y esaki a resulta un fracaso completo. Un fracaso den dos sentido, Señor Presidente. E schoolradio aki a trece programanan - manera mi a bisa caba e programa aki tabata bij wijze van proef - cu ta basá riba, laga nos bisa, bida Holandes. Nan ta papia di b.v. Rijnaken, nan ta papia di klompen, nan ta papia di esaki y esaya y e muchanan ta sinta den klas cu ningun clase di atencion. Nan no ta scuchéle pasobra e punto di interes cu mester atrae e muchanan no ta di tal forma cu e muchanan ta studia cu interes. Esey ta e promer punto di fracaso.
Di dos tabata cu e tapenan cu tabata worde gedraai tabata algo cu por wel di tira afor pasobra bo no por a comprende mes kiko nan ta bisa.
Mi no ta bisa cu esaki tabata falta di Bestuurscollege. Esaki ta bijdrage aan de Stichting Schoolradio Nederlandse Antillen, ta algo fuera di Bestuurscollege. Pero sí nan ta pone f.2.000,-- ariba djéle y mi ta kere cu ta placa di belasting ta paga e placa aki.
Mi ta supone cu diputado di Enseñansa por haci un apelacion ariba e stichting aki y puntra nan si acaso esaki por worde drecha.
Mientras tanto e toelichting tin f.2.500,--, mientras cu e hoofdbegroting tin f.2.000,--. Asina ta mi kier haci un apelacion riba Bestuurscollege si e post aki por worde drecha pasobra te dia di awe nos no a tende nada mas y e schooljaar nobo a cuminsa na aña 1967 y nos no a tende nada at all.

DE HEER G.F.CROES; GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, cu e schoolradio a resulta un fracaso no ta bao mi competencia y mi no por a experimenta cu esey.

Pero mi ta contento cu Señor Alders mes a trece padilanti den Raad y lo mi conseha Señor Alders no solamente pa trecé den Raad aki pero pone Su Excelencia Minister di Enseñansa na haltura y Bestuurscollege lo tuma contacto cu Inspecteur di Onderwijs.
Sí mi kier haci un apelacion na Raad cu tur principio ta dificil.
Pesey mi kier haci un apelacion pa aproba e f.2.000,-- aki cual ta para den hoofdbegroting. E f.2.500,-- den Memorie van Toelichting ta un kibokacion chikito, tikfout. Lugar di "5" e mester ta un "0".
Y, Señor Presidente, locual Señor Alders a trece padilanti cu ta bida Holandes nan ta purba trece na Antillas mi tambe ta henteramente contra di esey. E programanan mester ta adapta henteramente na nos ambiente Antiyano. Pero den esey nos no tin nada di bisa. E no ta cay bao nos competencia.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Manera mi a bisa caba mi no a acusa Bestuurscollege ni diputado Betico Croes cu ta su falta cu esaki a resulta un fracaso sino mi kier a haci un apelacion como un instancia, esun di mas halto riba nos isla pa haci un apelacion tanto na Minister di Enseñansa como tambe na e Stichting aki. Masha danki.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 97 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 98 aangenomen.

Bladzijde 99. Post 2.10.20.3.46: Community Brass Band.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, ta un proposicion pa post 2.10.20.3.46 unda cu antes Community Brass Band tabata haya un subsidie pa aña di f.480,-- pero como cu nan no ta existi mas naturalmente nan no por hayéle. Pero mientras tanto ta existi riba Aruba un grupo cu ta haci un trabao sumamente bon hopi biaha durante aña.
E korps aki ta e Korps Vrijwillige hulpverlening, esta e hendenan cu ta yuda e polisnan. Mi kier haci un peticion na Raad pa nos breng op e f.480,-- pa e Korps aki.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, dat Korps valt toch niet onder onderwijs?

DE HEER O.CROES: Maar bladzijde 99 is aan de orde, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Ja, maar de subsidie is voor Onderwijs. Het hoofdstuk heet Volksontwikkeling en Onderwijs. Er zijn dus meer subsidies hier voor muziek organisaties. Men kan dus muziek laten vallen onder cultuur. Ik weet niet of U dus de Vrijwillige Korps onder Ontwikkeling en Opvoeding wil laten vallen.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, mi a warda pa trece mi proposicion aki como cu esaki ta un post bieuw cu a cay door cu e otro organisacion no ta existi mas. Pues mi a trece e proposicion pa nos usa esaki pa e otro korps aki.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, Señor Presidente a bisa cu e onderwerp aki ta cay bao di hoofdstuk Volksontwikkeling en opvoeding.
Mi sabi cu Señor Presidente ta na haltura pero awor aki K.V.H. ta un organisacion cu te ainda ta e unico cu ta pone nos hubentud na marcha pero al pie de la letra.
Esaki ta e unico organisacion cu ta organisa algo pa nos hubentud fuera di locual ta pasando na school.

Nan ta organisa nan wanderlmars anual cual wandelmars te ainda nos por bisa a bira un exito tremendo no solamente pa motibo di e contribucion masha chikito cu e muchanan ta duna pa e PepsiCola cu nan mes ta gasta, Señor Presidente, pero e a bira un exito pasobra e atraccion di animo cu nos muchanan di school ta mira den esaki ta asina, cu ora e tempo yega pa wandelmars e muchanan di school mes ta puntra unda K.V.H. ta.

DE VOORZITTER: Voordat wij verder gaan wil ik even het volgende stellen. Ik heb begrepen dat de subsidie niet voor de wandelmars is maar voor het korps.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ultimo añanan K.V.H. a yuda polis den hopi actividades voluntariamente. Dos aña pasa nos a haci un peticion na eilandgebied pa haya subsidie pero te awe nos no a haya nada. Nan a contesta nos cu nos mester mustra mas kiko nos ta haci. Riba esey nos a duna nan e tempo pa conoce, si mi no ta kiboka ta Señor Carpay di Algemene Zaken mester a informa cerca polis cuanto bes nos tabata activo den e añanan cu a pasa. Pesey ami tambe kier weita e grupo aki bin na consideracion y cu por worde yuda y cu nan por haya algo pa aña. Ultimamente nos a lanta un grupo di damas tambe den djé, damanan cu tin E.H.B.O. of verpleegsternan kendenan tambe lo bay bira activo den caso di, por ehempel, un ramp of algo asina cu nan tambe por yuda. Cada miembro mester cumpra nan uniform y lo mi kier pa Bestuurscollege tuma esaki na consideracion cu si e grupo por worde yuda cu algo pa aña. Dos aña pasa un peticion a worde haci caba pa haya subsidie pero nos no a hayéle. Pesey lo mi desea si Bestuurscollege por considera esaki.

DE HEER F.L.MADURO: Mi ta interesa den e punto aki specialmente ya cu mi a tende cu tin dams involvi. Mi sabi si cu begrotingstechnisch ta bon pa duna K.V.H. e subsidie di f.480,-- cu anteriormente tabata ser duna na Community Brass Band. Si begrotingstechnisch e ta posibel ami lo no tin nada contra pa bay di acuerdo cu un proposicion di oposicion, ya cu nan semper ta bisa cu ki ora cu nan bin cu un proposicion nos ta contra, pero mi ta dispuesto pa steun mi compañeronan aki. Por ta cu cualkier dia ami tambe por drenta K.V.H. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij op deze bladzijde zien: Community Brass Band en gezien het feit dat dit niet meer bestaat dan moeten wij dan aannemen dat dit bedrag niet goedgekeurd zal moeten worden. Echter, Mijnheer de Voorzitter, U, als Voorzitter moet te allen tijde de Raad een adviserende stem geven. U bent gedeputeerde van Financiën geweest en ik wil U dan vragen om Uw advies. Wel kunt U ons advies geven, door ons te zeggen op welke bladzijde wij dit bedrag kunnen opbrengen.

DE VOORZITTER: Ik was dat al van plan als de eerste ronde afgelopen was en voordat ik het woord zou geven aan de gedeputeerde van Cultuur en Opvoeding die dus alsnog het woord zal voeren. Ik moet inderdaad mijn standpunt handhaven, dat hoewel deze muziek-organisaties inderdaad op hoofdstuk X,staan, dus onder Volksontwikkeling en Opvoeding, eventuele subsidie aan dit korps naar mijn persoonlijke mening thuis hoort onder hoofdstuk III namelijk, Openbare Orde, Veiligheid en Zedelijkheid. Mijnerzijds is er geen bezwaar, omdat ik wel begrijp dat het dus zuiver een misverstand is, om bij wijze van uitzondering indien de Raad eventueel zou beslissen voor toekennen van deze subsidie aan het korps, om alsnog goed te vinden dat wij dat plaatsen op hoofdstuk III, hoewel hoofdstuk III reeds behandeld is. Het is dus zuiver een administratieve aangelegenheid.

Dus mocht de Raad eventueel beslissen om deze subsidie te verlenen, dan heb ik geen bezwaar om het alsnog op hoofdstuk III te plaatsen, waar het, naar mijn persoonlijke mening, thuis hoort.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, no ta promer biaha cu e proposicion aki a worde treci padilanti. Bestuurscollege tambe tabatin correspondencia cu e direktiva di K.V.H.
Bestuurscollege a tumé den favorabel consideracion pero normalmente ora di duna un subsidie na cualkier vereniging nan mester demostra cu nan tabatin gastonan financiero. Pesey Bestuurscollege a pidi e direktiva di K.V.H. pa e jaarverslag y begroting. Normalmente esey ta e procedimento cu ta worde sigui. Pero si acaso cu Raad ta dispuesto pa duna subsidie sin e jaarstuknan aki Bestuurscollege ta dispuesto, ya cu e suma ta asina chikito, f.480,-- pa aña, pa accepta e proposicion aki. Sí Bestuurscollege lo kier haci un fuerte apelacion na e miembro Señor Leo kende ta miembro di K.V.H. pa alsnog trece e jaarstuknan, jaarverslag y begroting pa nos ta cubri den e decision cu nos ta tuma.

DE VOORZITTER: Ik meen hierbij te mogen aannemen dat het Bestuurscollege dit voorstel heeft overgenomen en als de Raad hiermee akkoord gaat, dan wil ik dus voorstellen dat deze subsidie aan het Vrijwilligers Korps wordt ondergebracht onder paragraaf 5, overige taken, bladzijde 19 dat valt onder hoofdstuk III Openbare Orde Veiligheid en Zedelijkheid en dat de post dan wordt genoemd: Subsidie aan het Korps Vrijwillige Hulpverlening Aruba ten bedrage van f.480,--

DE HEER D.I.LEO: Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor om dit meteen een rond bedrag te maken van f.500,--

DE VOORZITTER: Indien de Raad dus geen bezwaar heeft om dit bedrag te stellen op f.500,--, dan wil ik dus voorstellen om dit te doen als boven omschreven maar dan ten bedrage van f.500,--.

Aldus wordt door de Raad beslist.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 99.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 100 aangenomen.

Bladzijde 101. Post 2.10.20.6.46: Stichting Schouwburg Aruba.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, post 2.10.20.6.46.
Dit jaar is de post verhoogd met f.2.000,-- dus tot f.24.000,--.
In de Memorie van Toelichting lezen wij dat ten laste van deze post is mede geraamd een bedrag voor f.7.000,-- voor direktiekosten van de Dienst Openbare Werken bij de uitbreiding van de schouwburg.
De uitbreiding van de schouwburg is van dien aard dat het ongeveer een bedrag heeft gekost van f.180.000,-- en de waarde van de schouwburg wordt nu geraamd op f.3.000,000,-- en daarom heb ik een voorstel dat aldus luidt: "In verband met de uitbreiding van de schouwburg, waarmee hogere stichtingskosten gepaard gaan wordt voorgesteld het bedrag van f.7.000,-- wegens voor rekening van het eilandgebied te nemen kosten ter zake door Dienst Openbare Werken te houden technische toezicht op en direktie-voering over de verbouwing van de schouwburg kwijt te schelden en voor de Stichting Schouwburg Aruba op te nemen".
Misschien denken de leden van de andere kant dat er veel geld van de begroting gaat maar er gaat geen enkele rode cent af.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, e proposicion di Señor Kock ta mustra basta bunita pero segun mi ta scirbí aki cu tin un proposicion na Gobierno Central pa f.50.000,-- schenking na e schouwburg y mi ta kere cu ta mas mihor cu si nos haya e carta promer for di e Stichting aki mustrando riba e necesidad, citando con e situacion ta completo y e ora ey Bestuurscollege lo haya un mihor bista riba e situacion financiero di e Stichting aki y despues nan por acerca Raad si mester.
Si Bestuurscollege haya cu ta necesario mi no ta kere cu nos tin nada contra pa yuda e Schouwburg aki. Semper nos a yuda e Schouwburg aki y en bes di cada bes nos bin cu proposicion pa yuda nan asina aki laga nos warda riba un carta di e Stichting aki pa haya un bista total di tur nan gastonan, uitbreiding, cuanto placa nan a haya y kiko nan ta haci pa haya mas entrada. Asina ta mas mihor si nos warda un peticion di nan y si e ta hustifica nos no tin nada contra pa pone e placa disponibel. Nos ta contra pa di biaha ofrece hende sin pidi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, Bestuurscollege ta henteramente di acuerdo cu e proposicion di Señor Apolonio Werleman y nos kier a sugeri pa warda e stuknan di e direktiva promer y despues tene cuenta cu esaki den e presupuesto di aña 1969.

DE HEER V.KOCK: In verband met het verstrekken van een bedrag aan de Stichting Schouwburg Aruba moet ik zeggen, dat een groot gedeelte van de bedragen over blijft na afrekening van alle onkosten, namelijk een bedrag van f.9.000,-- . Dus als wij de f.7.000,-- niet aan de Stichting Schouwburg zouden geven dan had de Stichting op dit moment al een tekort. Daarom handhaaf ik mijn voorstel.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, nos no tin nada contra pa yuda e Schouwburg pero laga e Stichting presenta un peticion kisas e ta hustifica. Parse cu Señor Kock ta na haltura pero mi no sabi si Bestuurscollege ta na haltura. Nos no tin nada contra. Si ta hustifica nos ta duné. Pero pa duna un ongevraagde schenking mi no ta haya e mihor manera di actua.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mi ta completamente di acuerdo cu e palabranan di Señor Apolonio Werleman y gustosamente despues di a haya e stuknan nos kier tumé den consideracion pa aña 1969.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman zegt dat het een schenking is maar dat bedrag was al bedoeld voor de Stichting Schouwburg.

DE VOORZITTER: Dit is bedoeld voor de Stichting, maar dan moet de Stichting weer hetzelfde bedrag weer betalen aan Dienst Openbare Werken. Was dit een verzoek of een voorstel, Mijnheer Kock?

DE HEER V.KOCK: Een voorstel, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund?

Het voorstel van de heer Kock wordt ondersteund door de heren J.A.C. Alders en G.A.Oduber.

DE VOORZITTER: Het voorstel van de heer Kock is dus om de f.7.000,-- aan de Stichting kwijt te schelden. Is dat Uw voorstel, Mijnheer Kock?

DE HEER V.KOCK: Om het bedrag dat aan Dient Openbare Werken verstrekt zal worden kwijt te schelden en terug te geven aan de Stichting Schouwburg Aruba.

DE VOORZITTER: Maar dat staat niet op de begroting. Deze f.7.000,-- gaat aan de Stichting en de Stichting betaalt Openbare Werken. Dus wat wilt U kwijtschelden?

DE HEER V.KOCK: De f.7.000,--

DE VOORZITTER: Dan kan de Stichting dus Openbare Werken niet betalen. Mijnheer Kock, kan ik U verzoeken Uw voorstel te formuleren?

DE HEER V.KOCK: Ja, Mijnheer de Voorzitter. In verband met de uitbreiding van de Schouwburg waarmee hogere stichtingskosten gepaard gaan gaarne het bedrag van f.7.000,-- wegens voor rekening van het eilandgebied te nemen kosten ter zake door Dienst Openbare Werken te houden technische toezicht op en direktie-voering over de verbouwing van de Schouwburg kwijt te schelden en voor de Stichting Schouwburg Aruba op te nemen.

DE VOORZITTER: Het voorstel wordt ondersteund en in stemming gebracht.

Het voorstel van de heer Kock wordt verworpen met 9 stemmen tegen en 11 stemmen voor.

Tegen stemden de leden: C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D.G.Croes en C.E.Laclé.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Aangenomen wordt bladzijde 101.

Bladzijde 102. Hoofdstuk XI: Algemene dekkingsmiddelen Paragraaf 1: Belastingen door het Land geheven.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi kier sabi for di Bestuurscollege no mas pa informacion di Raad algo en cuanto e mocionnan cu a pasa aña pasa pa reparticion di belasting. Mi kier sabi tambe kiko ta e standpunt di Regering en cuanto e cambio den Eilandenregeling cu lo bin pa nos haya mas finansas aki na Aruba.
Mi ta spera cu nos amigonan di banda pariba den Staten lo no bati man pa D.P.-nan sino bati man pa Aruba pa nos weita cu nos por haya mas entrada tambe ariba e casino-belasting, "hazardspelenbelasting".
Mi kier sugeri Bestuurscollege pa haci un peticion fuerte na Regering pa asina nos por engrandece nos entrada.

DE HEER C.E.LACLE: GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e sugerencia haci door di miembro Yarzagaray Bestuurscollege tumé na consideracion.

Post 1.11.12.1.67: Motorrijtuig- en motorbootbelasting.

DE HEER L A I CHANCE: Mijnheer de Voorzitter ik zou het Bestuurscollege het volgende in overweging willen geven. Bij post 1.11.02.1.67, motorrijtuig- en motorbootbelasting wil ik het volgende naar voren brengen - het is maar een kleinigheid.
Mijnheer de Voorzitter, op het ogenblik worden nummerplaten voor boten verstrekt, wanneer zij gekocht worden bij de Ontvanger. Deze platen zijn van blik gemaakt en zij verroesten zeer snel. Ik wil het Bestuurscollege vragen of volgend jaar de nummerplaten in emaille kunnen worden aangeschaft. Emaille kan beter tegen het zeewater. Dus ik wil het Bestuurscollege in overweging geven om het te bestuderen.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, wij willen gaarne de suggestie van de heer Chance overnemen maar het kan ook zijn dat in plaats van emaille wij een nummerplaat van plastic in overweging zouden kunnen nemen.

Post 1.11.02.1.63: Opcenten op de belasting en Post 1.11.02.1.64: Opcenten op de winstbelasting.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, omtrent de posten opcenten op inkomstenbelasting en opcenten op de winstbelasting zou ik graag willen vragen waar het aan te wijten is dat deze ontvangsten zo bijzonder hoog geraamd zijn vergeleken met voorgaande jaren.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, die zijn gebaseerd op meer ontvangsten van de vorige jaren en ook op de verhoging van de opcente.

DE HEER G.A.ODUBER: Het is mij niet duidelijk, Mijnheer de Voorzitter. Meer ontvangsten van vorige jaren? Door de praktijk leert men dat ontvangsten van vorige jaren ongeveer jaarlijks gelijk blijven. Ik lees dat in 1965, 1966, 1967 om een voorbeeld te geven de opcenten op de inkomstenbelasting 7 tot 8 en 8 ton waren en nu opeens wordt het opcentenbedrag van de inkomsten-belasting 1.3 miljoen gulden. Dat is één.
De tweede is de winstbelasting zelf die verhoogd is vergeleken met de voorgaande jaren van 9.5, 9.8 en 9.6 miljoen nu op 11.3 miljoen.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, dat komt door de werkelijke ontvangsten van 1967. Ook door de tariefsherziening op de werkelijke ontvangsten van 1967 komt deze raming zo hoog.

DE HEER G.A.ODUBER: Ik neem aan dus dat de begrote ontvangstpost van deze 3 posten over 1967 een verhoging uiteindelijk in werkelijkheid zal blijken van miljoenen. Klopt dat?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Wel een verhoging maar niet van miljoenen.

DE HEER G.A.ODUBER: Hier hebben wij een verhoging van miljoenen. Mag ik hierop een antwoord krijgen of kan ik concluderen dat het begrotingstekort van verleden jaar hierdoor weggewerkt is?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Dit komt door de tariefsherziening, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder hoofdelijke stemming wordt bladzijde 102 aangenomen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 103, 104, 105 en 106.

Bladzijde 107. Hoofdstuk XII: Overige ontvangsten en uitgaven en onvoorzien. Paragraaf 1 Post: 2.12.01.0.98: Gunstgaven en andere onverplichte betalingen.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, op bladzijde 107 komt voor de beroemde post gunstgaven. Ik heb in de algemene beschouwingen al het een en ander hierover gezegd en gevraagd en ook antwoord gekregen. Maar intussen is weer de kalendermaand verstreken en ik wil vragen hoeveel de uitgaven ten laste van deze post de eerste drie maanden van het jaar dus tot en met 31 maart hebben bedragen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege vragen of zij ons kan mededelen hoeveel ambtenaren per maand uit deze post betaald worden, althans mensen die geld ontvangen van het eilandgebied uit deze post. Dus welk bedrag per maand voor elke persoon?

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e total gastonan cu a worde paga como gunstgaven na e voluntarionan te na fin di maart ta f.8.257,27.
Cuanto cada uno a haya mi no por duna specificamente.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de gedeputeerde danken voor zijn antwoord. In de eerste twee maanden zoals mij medegedeeld werd in de algemene beschouwingen werd uitgegeven f.5.051,77 en in de eerste drie maanden f.8.527,27. Dus in een maand f.2.250,50.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb al in de algemene beschouwingen betoogd dat ik helemaal niet eens ben met de wijze waarop deze post genoteerd wordt. Wij zien dat in 3 maanden f.8.250,-- rond, uitgegeven wordt op deze post terwijl geraamd is f.10.000,--.
Ik heb gezegd toen dat deze manipulaties niet tolereerbaar zijn.
Overigens is de mening geponeerd dat dit niet tegen de wet zou zijn, wij, Mijnheer de Voorzitter, zijn wel van mening dat dit tegen de wet is en wel tegen de comptabiliteitsvoorschriften. Want de verantwoording van personeelsuitgaven ten laste van de post gunstgaven is niet slechts in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften maar het is mede een uitholling van het budgetrecht van de Eilandsraad. Op deze wijze wordt de Eilandsraad in zo verre misleid dat een begroting wordt vastgesteld waarmee het Bestuurscollege andere bedoelingen heeft dan uit de aan de Raad voorgelegde stukken blijken. Personeelsuitgaven waarvoor de Eilandsraad geen toestemming heeft willen geven worden op deze wijze in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften en de Eilandenregeling toch door het Bestuurscollege gedaan. Mijnheer de Voorzitter, wij zijn dus helemaal niet eens met wat hier gebeurd. Dit is flagrant in strijd met hetgeen voorgeschreven is en daarom vraag ik al over de post 2.12.01.0.98 hoofdelijke stemming. Ik stel dus niet voor om het af te voeren.
Ik vraag hoofdelijke stemming en ik kan mededelen dat onze fraktie tegen deze post zal stemmen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Zoals ik eerder gesteld heb, Mijnheer de Voorzitter, zien wij deze post meer in de zin van 'n post die gebruikt mag worden wanneer men bijvoorbeeld personen die bezig zijn geweest met het opstellen van de begroting een extra maand salaris of een extra beloning wil betalen dat men deze post de nodige gelden neemt om die personen te betalen of wanneer een ambtenaar zich op bijzondere wijze van zijn plicht heeft gekweten dat hem van deze post de benodigde gelden wordt uitbetaald. Als wij de zienswijze van het Bestuurscollege volgen dat f.8.257,27 al uit deze post is betaald dan zal het niet nodig zijn dat f.10.000,-- hier opgebracht wordt, Mijnheer de Voorzitter, maar wel drie en dertig duizend zoveel.
De Raad moet alle uitgaven eerst goedkeuren voordat het Bestuurscollege overgaat tot het bepalen van deze bedragen.
De geachte gedeputeerde Lacle heeft zelfs gedurende de algemene beschouwing toegegeven aan mij dat dit helemaal fout is geweest en dat het Bestuurscollege buiten haar boekje is gegaan door deze bedragen te gebruiken om personen te betalen. De gedeputeerde wilde niet antwoorden hoeveel personen of volontaires zoals hij ze noemt, er zijn, die hier uit deze post worden betaald.
Mijnheer de Voorzitter, in de algemene beschouwing werd door mijn geachte collega de heer Maduro naar voren gebracht dat dit een verkeerde gang van zaken was en dat hij verbetering in deze gang van zaken wenste te zien.

Het bevreemdt mij hoe hij dit zo stilletjes wil laten voorbijgaan zonder een woord hierover te reppen. Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, of het ijs dat bij Dienst Openbare Werken gekocht wordt reeds gebruikt is om hem daarin te stoppen. Zoals men in het Papiaments zegt, " pa lagé bira frieuw, pa fria su cabes".
Mijnheer de Voorzitter, wanneer, iemand zo fel had gereageerd tegen het gebruik van gelden van het eilandgebied dan verwachten wij dat hij ook nu met de nodige veranderingen in deze begroting zou zijn gekomen.
Gezien het feit dat iedereen dit zo stilletjes voorbij wil laten gaan, vragen wij om deze post zoals het door het Bestuurscollege is voorgesteld in stemming te brengen.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: De heer Dennert heeft gesteld, dat wij gezondigd hebben tegen de comptabiliteitsvoorschriften. Nu weet ik niet, wat voor comptabiliteitsvoorschriften de heer Dennert doorgelezen heeft, maar het Bestuurscollege is nog steeds van mening dat zij niet in strijd heeft gehandeld met de comptabiliteitsvoorschriften. Ten aanzien van het bedrag, dat de heer Dennert heeft opgenoemd tot en met februari. Ik heb het totale bedrag van januari en februari niet in mijn bezit, Ik weet niet waar de heer Dennert dit vandaan gehaald heeft.

DE HEER H.R.DENNERT: Dat heeft de heer C.E.Lacle mij verteld, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: En, Mijnheer de Voorzitter, voorts wil ik naar voren brengen, dat wij geen ogenblik in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften hebben willen handelen. Als wij dat gedaan zouden hebben, dan zouden deze mensen nu ambtenaren zijn, zoals ik dat reeds eerder heb gezegd, zoals het door het vorige Bestuurscollege werd gedaan, mensen werden benoemd zonder dat er daar krediet voor aanwezig was. Dit Bestuurscollege heeft niet in strijd met de comptabiliteitsvoorschriften gehandeld en deze mensen hebben een gunstgave gekregen en wanneer deze begroting goedgekeurd wordt, dan worden deze gunstgaven overgeschreven naar de bezoldigingen en dan zal Gunstgaven weer f.10.000,-- worden.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, mag ik nog wat zeggen.

DE VOORZITTER: Eigenlijk niet, want wij hebben reeds twee ronden gehad. Wordt het een punt van orde?

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, deze comptabiliteitsvoorschriften zijn comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden en die schrijft voor dat "in de paragraven van de Gewone Dienst van de begroting zodanige posten moeten worden opgenomen, dat een duidelijk inzicht wordt verkregen achtereenvolgens in het personele-, materiële- en overige uitgaven. Voorts bepalen deze comptabiliteitsvoorschriften dat voor ontvangsten en uitgaven welke niet onder een der paragraven of posten van het model, naar het model bedoeld in het publicatieblad 1953, no. 184, kunnen worden gerangschikt, nieuwe paragraven, respectievelijke posten moeten worden ingesteld. Deze posten dienen daarom te worden ondergebracht waar zij naar hun aard thuis horen, zie artikel 4 en 5 van de Comptabiliteitsvoorschriften Eilandgebieden, P.B. 1953, no 174. Volledigeheidshalve wil ik de heer Croes nog erop wijzen dat hij terzake mede moet kijken naar artikel 8 van deze comptabiliteitsvoorschriften.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, dit is een kwestie van interpretatie en het Bestuurscollege is er niet mee eens.

DE VOORZITTER: Er is hoofdelijke stemming gevraagd, dus in stemming wordt gebracht de begrotingspost 2.12.01.0.98 Gunstgaven en andere onverplichte betalingen.

De begrotingspost wordt goedgekeurd met 10 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray en D.I. Leo.

Tegen stemden de leden; D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R. Dennert, L.A.I.Chance, G.A.Oduber, J.A.C.Alders en B.R.Werleman.

Aangenomen wordt bladzijde 107.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen 108, 109 en 110.

DE VOORZITTER: Ik moet even opmerken, dat ten aanzien van de totale post van de begroting, dus het eindsaldo en het totale bedrag van hoofdstuk III er een wijziging komt, in verband met de subsidie van f.500,--. Wij hebben dat niet zo vlug kunnen bijwerken. Ik neem aan dat de Raad akkoord gaat met de corresponderende correcties in de begroting.

Titel B: Kapitaaldienst.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 2.

Bladzijde 3. Hoofdstuk I. Algemeen Beheer Paragraaf 2: Openbare Werken. Post 4.01.05.0.58: Kapitaalverstrekking aan de Dienst van Openbare Werken.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb een vraag. Misschien mag ik weer als het nodig is Uw adviserende stem weer vragen. Volgens mijn mening valt het bedrag dat nodig is voor de aankoop van de nieuwe auto voor de Gezaghebber onder deze post. Ik kan ook fout wezen. Mocht het echter blijken, dat het werkelijk onder deze post valt, dan wil ik vragen aan het Bestuurscollege, categorisch of het Bestuurscons kan mededelen wat het finale bedrag is, dat nodig is om deze auto aan te schaffen.

DE VOORZITTER: Eigenlijk is de post waarop deze auto wordt aangeschaft een andere post. Die staat namelijk op de Bedrijfsbegroting van de Openbare Werken. Dit is een totale uitkering aan de begroting van Openbare Werken. Maar ik wil gaarne een uitzondering maken om de gedeputeerde toch in de gelegenheid te stellen om antwoord te geven op de vraag van de heer Chance.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Bestuurscollege ta mantene e raming original cu nos a papia riba dje na tratamento di begroting di Openbare Werken. Naturalmente despues ta bin e prijs final. Esey nos no por bisa asina ey. Bestuurscollege anto ta mantene e raming anterior.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Nee, Mijnheer de Voorzitter, dat is geen antwoord. Ik heb niet naar de prijs gevraagd, Ik heb gevraagd wat de finale raming is, die nodig is. Is het 17.000, is het 12.000, is het 15.000? Waarom draait men eromheen?

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: f.17.000,-- ta para riba e begroting.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Dus al die cijfers, die door de gedeputeerde zijn genoemd zijn uit de lucht gegrepen?

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 3.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 en 14.

Bladzijde 15. Hoofdstuk VII. Verkeer en Vervoer. Paragraaf 1: Wegen en riolen.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, ya den deliberacionnan general di e begroting mi a bisa caba cu lo mi bin cu un mocion pa laga traha e caminda di Oranjestad, via Seroe Patrishi pa Paradera. E caminda aki ta den un situacion deplorabel. E tin poco curbacion peligrosisimo. Siman pasa tabatin un accidente atrobe unda un auto a pasa dal un hende cu tabata camna canto di caminda. E caminda aki ta masha smal, sinembargo e ta un caminda cu worde masha hopi usa. E ta keda den un parti central di Aruba. E ta un di e principal caminda di comunicacion entre Playa y Paradera. Taxinan ta pasa diariamente riba dje pa hiba turistanan pa e puntanan turistica mas pariba: Casibari, Ayo y Natural Bridge. Nos por bisa cu ultimo tempo ni pasa nan no ta pasa eynan mas, pasobra e caminda ta tur kibra. Mirando tur esakinan, mi ta di opinion cu construccion y asfaltamente di e caminda aki lo ta masha necesario. Pesey, Señor Presidente, lo mi tabata kier na e momento aki haci lo posibel cu e aña aki e caminda aki tambe por haya cierto cantidad di placa cu e por worde drecha. Mi ta sigur cu si worde pidi adviesnan di Dienst Openbare Werken y di Verkeersafdeling nan tambe lo duna nan apoyo na e peticion aki, weitando e peligro cu e tin. Ya hopi aña caba nos a pidi pa haci algo riba dje, pero al fin al cabo nunca no ta tende algo. Di 15 aña pasa cu nan a trahe, nunca mas no a pasa mas ariba dje pa dreche. Ora awacero duro cay ta pasa tapa e buraconan y despues di dos tres dia e caminda aki ta kibra atrobe.
En coneccion cu esaki mi ta bin aki cu un voorstel, na unda mi ta pidi cu por haci un cambio den e post, na unda e caminda aki ta worde tuma den consideracion y cierto suma ta worde poni riba dje.

DE VOORZITTER: Is het dus een voorstel, Mijnheer Leo? En wordt Uw voorstel ondersteund?

Het voorstel van de heer D.I.Leo wordt ondersteund door de heren C. Yarzagaray en A.Werleman.

Op voorstel van de Voorzitter wordt de vergadering voor vijf minuten geschorst ten einde het voorstel ingediend door de heer Leo en ondersteund door de heren C.Yarzagaray en A.Werleman te bestuderen.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de geschorste vergadering.

DE VOORZITTER: Aan de orde is een voorstel ingediend door de heer D.I. Leo en het wordt ook ondersteund. Ik geloof dat er twee correcties hier thuis horen, namelijk de zinsnede "moge ik Uw College verzoeken de post 4.07.01.0.88 van de Eilandsbegroting voorkomende in paragraaf 7 van de Kapitaaldienst, in die zin te wijzigen".

Ik meen dat dat moet zijn, niet "in de begroting", maar "in de Memorie van Toelichting" en ik meen ook, dat het moet zijn "Hoofdstuk VII" in plaats van "paragraaf 7". Het is namelijk paragraaf 1. Gaat de heer Leo akkoord met deze wijzigingen?

DE HEER D.I.LEO: Jawel, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Zijn er andere raadsleden, die het woord wensen te voeren over dit voorstel?

DE HEER G.A.ODUBER: Si, Señor Presidente, e mocion aki di Señor Leo mester worde mira door di e interes cu Señor Leo tin den e vecindario cu e ta biba aden, pero no obstante esey mi ta sigur cu e caminda di Oranjestad pa Seroe di Patrishi ta un di e camindanan cu añanan largo mester tabatin mester di atencion y mi ta contento cu awor den e forma di e mocion aki Señor Leo a haya bon di trece adilanti e posibilidad pa drecha e caminda aki. Es mas, segun nos conseheronan technico, e caminda di Oranjestad, Santa Cruz por worde haci pa menos placa cu e mey miyon cu ta begroot pé. Pesey mi ta haya masha bunita e proposicion cu ta baha e parti di e caminda di Oranjestad, Santa Cruz pa f.200.000,-- locual lo ta suficiente - na f.300.000,--, sorry, - pa termina e begrotingsjaar aki. Nos fraccion den su totalidad lo apoya Señor Leo den su mocion.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, e hecho cu mi ta apoya e mocion aki no kier meen cu mi ta acuerdo cuné manera e ta. Pa cuminsa, Señor Presidente, segun mi ta informa, e Departamento di Obras Publicas ta masha atrasa cu trahamento di caminda. Segun mi tin un caminda di Noord den begroting di aña pasa, cu nan no a cuminsa cune ainda.
Tin mas caminda cu a ser aproba y cu nan no a cuminsa cu nan. Asina ta, mi ta mira si nos bay segun preferencia cu tabatin estableci y cu ta bin den e begroting aki nos ta weita cu nan mester haya atencion promer y mi ta duda cu lo sobra tempo pa principia e caminda aki. Pero mi ta comprende cu e caminda ta necesario y pa duna expresion cu mi ta di acuerdo pa e caminda aki tambe na su debido tempo bin, mi ta propone pa Señor Leo pone en bes di e suma aki, laga e suma manera e ta riba begroting, pero djies pone e punta acerca pa e bin P.M.. Asina e impresion t'ey y segun placa sobra di e otro proyectonan aki cu ta worde entama e aña aki lo por pasa na traha e caminda ey.
En coneccion cu esaki mi kier sugeri na Bestuurscollege, cu segun mi, mester tin un manera mas economico pa traha cierto camindanan. Casualmente na Santa Cruz mi a ripara cu den corto tempo nan a asfalta un caminda. Claro nan no a pone piedra no. 1 of mi no sabi number cuanto, ma un laag asina halto y despues asfalt ariba dje. Pero como e tin un ondergrond ya caba fuerte, ta djies pasa spuit e y pone un laag cu e asfaltfinisher y e caminda ta keda sublime. Den pasado e camindanan cu tabata djies zeta un tiki a wanta binti aña cu poco reparacion aki aya. Y mi ta sigur cu e sistema aki ta mas economico, poniendo un laag mas o menos di dos duim, mi ta calculà, Señor Kock ta mas na haltura di esey cu mi, pero mi ta sigur cu e camindanan aki ta bay wanta hopi, mas cu binti aña, si no ta mas. Mi kier a pidi Bestuurscollege pa economisa tanto cu ta posibel, traha bon caminda, pero na e manera mas economico posibel. Mi ta comprende cu na unda material pisa straight bay ta pasa, truck masha pisa, di Playa pa San Nicolas, e sorto di camindanan ey mester ta fuertemente construi. Pero tin cierto camindanan cu esey no ta necesario, ta auto gewoon ta pasa riba nan. Mi ta calcula mescos cu na Lago tambe, nan a usa e sistema ey tambe. Como e ondergrond ta bon caba nos por haya un caminda satisfactorio door di usa un capa di asfaltfinisher, loke por sali hopi mas barata y asina nos por traha mas caminda tambe. Masha danki.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ami tambe ta di acuerdo cu hopi caminda por cierto tambe esun di Seroe di Patrishi, ta pidi reparacion of hasta un caminda completamente nobo. Esey no kier meen cu e caminda di Seroe di Patrishi so mester e presion. Kisas banda di Brazil aya, Palisia-weg, tanto na Mabon, Weg Fontein, en corto den tur districto, Senor Presidente, e camindanan ta den un estado deplorabel. Segun mi tin entendi, ya caba tin hopi trabao pa trahamento di camindanan, cualnan a worde poni anteriormente, ta atrasa caba. En vista cu esaki toch lo no bin cla pa fin di e aña aki, tumando en cuenta cu e begroting 1969 mester worde entrega na oktober y mi ta spera e biaha aki e lo ta na tempo. En vista cu toch ya nos a mira cu cierto sumanan a worde usa sin pidi Raad por ehempel, nan a usa gunstgaven pa paga empleadonan na trabao, mi no ta mira cu si Bestuurscollege mes ta haya, cu si ta di tanto necesidad, pa duna e Bestuurscollege me e autoridad pa wak cual tin mas preferencia y si en berdad den punto di bista di siguridad esey tin preferencia awor aki. Di otro banda lo mi kier bisa, cu mi ta spera cu den e proyectonan di 2e fase lo tin bastante placa pa drecha e camindanan, especiaal di districtonan. Pesey anto mi no ta mira e necesidad di tanto urgencia pa aproba un mocion di tal forma, sino mas tanto un voorstel mi kier a haci na Bestuurscollege pa tuma entre otro e caminda ey tambe na consideracion. Masha danki, Senor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, como un apoyador di e mocion aki mi kier haci lo siguiente declaracion. Como un miembro di e Raad aki nos tin e derecho democratico pa trece nos opinionnan adilanti y e opinionnan aki ta basa riba e necesidad di un pueblo. Y manera Señor Leo a splica caba pa seguridad di trafico e camindanan ta den un situacion deplorabel, tambe mi kier pone mi mes hunto cu Señor Werleman y Señor Maduro su comentarionan, pero si lo mi kier bisa conociendo e Bestuurscollege aki su potencia lo e busca e medionan necesario pa mira pa e caminda di Paradera bira un realidad. Tambe mi kier agrega acerca como dirigente di e partida mas grandi aki na Aruba mi kier bisa cu esaki ta parti di e programa di e partida di nos y lo mi steun e tur parti cu mester.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, in hetgeen de heer Yarzagaray heeft gezegd hebben wij geen verklaring in die zin kunnen zien. Misschien komt hij er later wel mee. Wel, Mijnheer de Voorzitter, wil ik dit zeggen, dat toen dit voorstel voor het eerst in behandeling kwam in de algemene beschouwingen, was ik een van degenen, die vroeg, welke weg bedoeld was. Ik heb mijn inlichtingen gekregen en het blijkt inderdaad dat deze weg in een slechte toestand verkeert en zelfs zijn wij zover gegaan, dat wij technisch advies hebben ingewonnen van onze technische adviseur, om na te gaan welk bedrag er waarschijnlijk nodig zal zijn voor de aanleg van deze weg. Ook hebben wij vernomen, dat het totale bedrag voor andere wegen niet in een keer gebruikt kan worden en daarom steunen wij deze motie van de heer Leo. Wij waren van oordeel om met een gelijkluidende motie te komen, maar gezien het feit, dat de heer Leo hiermee eerder is gekomen achten wij het niet nodig meer om met onze motie te komen maar wij steunen volledig de motie van de heer Leo.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, mi ta di acuerdo cu tur e otro miembronan cu hopi camindanan den districto y tambe den Oranjestad y San Nicolas mester worde drecha. Mi ta henteramente tambe di acuerdo cu Señores A.Werleman y Maduro en coneccion cu nan proposicion pa pidi Señor Daniel Leo pa trece e post aki P.M. y Bestuurscollege lo haci tur su posibel, ya cu e aña aki e presupuesto di 1969 mester worde entrega dia 1 di oktober Bestuurscollege lo tuma esaki den consideracion.

Señor Presidente, dispensa mi, mi a bruha mi posicion di diputado cu miembro di Raad. Solamente mi tambe como miembro di Raad aki kier a haci na Señor Daniel Leo e suplica y como miembro di partidanan cu ta apoya e Gobierno nos lo haci tur nos posibel pa no solamente e caminda di Playa pa Paradera, sino e caminda di Playa pa Noord y den tur otro districtonan, e partidanan di Gobierno aki lo haci nan esfuerso pa drecha tur y laga nan den un bon estado.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, manera otro miembronan cu a precede mi a bisa, segun calculacionnan ta resulta posibel y nos ta contento di esey, cu e drechamento di Oranjestad - Santa Cruz sigur sigur cu tur probabilidad e caminda aki lo resulta mas barrato cu e suma cu a worde poni den e begroting aki. Tambe ta mustra door di e accidente aki mes, cu e caminda Oranjestad - Paradera en berdad ta asina malo, no solamente pasobra e tin buraconan pero tambe pa motibo di tur loradanan cu e tin cu door di esey ta causa accidentenan. Tambe ta posibel, manera nos a mira awor ey, pa reduci e suma di f.500.000,-- cu a worde treci pa e caminda di Santa Cruz, te f.300.000,-- poniendo e diferencia di f.200.000 pa e caminda di Oranjestad - Seroe Patrishi - Paradera, cu e resultado posibel cu lo por haci tur dos trabao, sin kita afor manda na esun di Santa Cruz nos ta bay over na trata na drecha e caminda di Paradera tambe. Pesey mi no por comprende cu lo por tin algo contra y nos ta steun e proposicion por completo.

DE HEER V.KOCK: Mijnheer de Voorzitter, als ik het bedrag van constructie en asfaltering Oranjestad - Seroe Patrishi - Paradera van f.200.000,-- bekijk dan wil ik het volgende zeggen. Ik schat de afstand op 2 kilometer en dan concludeer ik dat met deze raming ook bedoeld is asfaltering en trottoirs voor deze weg. Het kan zijn dat ik mij vergis. Indien het zo is, dan wil ik nader toegelicht worden.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ariba kapitaaldienst tin poni un suma di f.500.000,-- pa hancha e caminda di Playa pa Santa Cruz y mi a tende entre otro e miembronan di Raad ta bisa, especialmente oposicion, cu e suma aki lo ta suficiente grandi y cu un parti di e suma por drecha e caminda di Playa pa Paradera. E hanchamento di e caminda di Playa pa Santa Cruz esey lo costa un capital. Esey ta un raming no solamente di un solo departamento. Tabatin varios departamento envolvi den calculacion di e suma di f.500.000,--. Esaki ta encerra cumpramento di hopi tereno priva y cambiamento di e leidingnan di un banda pa otro pa hanchele. Casi sigur e f.500.000,-- cu nos a pone riba begroting cu sigur lo no worde realisa na aña 1968 casi no ta suficiente pa completa e caminda pa Santa Cruz.
E caminda di Paradera propone pa Señor Leo, mi a tende di esaki basta dia caba, lo costa 1/2 miyon florin. Esey ta calculacion di departamento di Obras Publicas. E hendenan ey ta masha bon cu nan calculacion. Semper nan ta calcula masha pega. Cu e proposicion di Señor Leo pa kita f.200.000,-- di e caminda di Santa Cruz, pone riba esun di Paradera ningun di nan ta bin cla, ni di Santa Cruz ni di Paradera. Pero a pesar di tur esakinan mi no ta kere cu lo por cuminsa traha y caba cu e camindanan aki na aña 1968. Pesey mi kier propone na Señor Daniel Leo - mi kier haci un suplica na djé - den nomber di Bestuurscollege y tambe como President di Partida di Pueblo Arubano di reconsidera e mocion aki. Tambe e otronan cu a firma e mocion aki, Señores Yarzagaray y A.Werleman - ya Señor A.Werleman a duna su punto di bista caba - cu si acaso mes e mocion aki worde accepta ta masha dificil pa e caminda di Playa pa Paradera por worde termina na 1968. Sinembargo Bestuurscollege ta di acuerdo si pa pone esaki P.M. y si bin resulta cu bin e placa nos por cuminsa traha na e caminda di Playa pa Paradera si tempo permiti.

Atrobe mi kier haci un suplica sincera na Señor Leo pa accepta y comprende e posicion di Bestuurscollege en cuanto e casonan cu mi a caba di menciona. Tanto esun di Santa Cruz como esun di Paradera lo no worde completa, pasobra e placa cu ta propone pa completa e caminda di Paradera no ta yega. Y si kita di esun di Santa Cruz esey tampoco lo no yega. Asina ta, laga nos completa uno y despues sigui cu e otro.
Cu mucho gusto lo nos bin cu un begrotingswijzing si ta necesario.
Pero un bes mas mi kier pidi Señor Daniel Leo sea asina bon di bay di acuerdo cu e proposicion di Señor Werleman kende tambe ta un di e firmantenan di e mocion pa reconsidera su posicion y bay di acuerdo cu e mayoria di e miembronan di su Gobierno. Señor Leo a haci un proposicion y di otro banda tur a lanta y apoyé. Nan kier hunga politiek di djéle. Porbablemente nan kier gana Señor Leo na nan banda cu esaki.
Pero Bestuurscollege ta completamente di acuerdo cu tur caminda na Aruba mester worde drecha. Na San Nicolas camindanan den districto mester worde drecha. Na Savaneta tin cantidad di caminda cu mester worde drecha. Tur caminda di Aruba tin camindanan cu mester worde drecha.
Loke ta propone aki ta esunnan cu segun Bestuurscollege tin primera necesidad. E caminda di Santa Cruz, por ehempel, ta asina smal cu continuamente tin accidente ta pasa riba djé.
Hefe di polis y departamento di Polis di Aruba varios biaha a haci peticionnan na Bestuurscollege Y esey ta un di e motibonan pakiko Bestuurscollege a bin cu e proposicion pa haci e caminda di Santa Cruz mas hancho. Mi ta kere cu Señor Leo lo por comprende esaki masha bon.
Pa tal razon mi kier haya opinion di Señor Leo den segundo ronde en cuanto su decision despues cu e a caba di tende mi comentario profundamente en coneccion di e caminda di Santa Cruz y e caminda di Paradera.
Gustosamente lo mi considera e peticion di Señor Leo pa ana 1969 si e kier laga e situacion para caminda e ta.
Cu esaki Bestuurscollege a duna su punto di bista en cuanto e proposicion di Señor Daniel Leo.

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, tin algun miembro pro y tin algun contra e caminda aki. Pero esaki no ta algo pa bay bisa cu mi ta pro of mi ta contra. E caminda aki ta algo necesario y mi tin di bisa cu Señor Dominico Croes mes a caba di bisa cu e caminda di Santa Cruz no por worde traha e aña aki. Asina ta cu e f.500.000,-- ey si partiéle cu caminda di Paradera toch ningun di nan dos no ta bin cla. Nan dos hunto no por bin cla pasobra e trabao cu ta te na ana 1969 pa 1970 nan lo bin cla. Asina ta den e begroting di 1969 por pone e diferencia cu falta ainda pa completa nan. Seguramente tur dos lo tin mester di mas cent pa completa nan y asina sigur sigur Santa Cruz ta haya su caminda y Paradera ta haya su caminda. Ya cu Señor Croes mes a bisa cu nan no por bin cla e aña aki y cu nan lo bin cla otro aña, anto e placa por worde vota otro aña pa yuda pa caba nan na 1969. Y mi tin sigur si cuminsa na tempo lo ta mas mihor. Si warda te aña 1969 podiser te 1970 nan ta bay cuminsa y dos of tres aña ta pasa y podiser na 1973 e caminda lo bin cla. Enkisiera por pidi advies di Verkeersafdeling y sigur nan lo ey duna nan advies cu e caminda aki ta peligrosisimo.
Den e accidente di siman pasa Verkeersafdeling a weita cu e caminda aki ta peligrosisimo pa hendenan cu camna na pia.
Pesey lo mi bisa cu mi lo keda cu mi proposicion pa f.200.000,-- worde poni e aña aki, siendo cu esun di Santa Cruz no ta bin cla y cu e f.300.000,-- no ta worde gasta y otro aña e diferencia lo worde poni pa caba tur dos. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, Señor Leo a defende su mocion na un manera extraordinariamente bon y masha poco mi por añadi na loke e a bisa. Sinembargo nos tur aki den na e momento aki tabata testigo di un posibel brain-wash rapido cu kier a tuma lugar.

Mi ta spera y mi ta sigur cu Señor Leo ta mas fuerte cu su colega raadslid sinta na su man robes cu podiser a laga su consenshi remorde pa e "bolto cashaca", manera nos ta bisa na Papiamento, asina fuerte y awe ta contradeci tanto punto cu asina vigorosamente e a critica den e consideracionnan general. Mi ta spera cu e consenshi di nos amigo Wijkie Maduro lo por bise algun dia cu no obstante e hecho cu e a critica tanto biaha aki den cu tur cos tin un prijs cu e prijs tin un consenshi no a worde bendi na balor di un pida tereno banda di Zeewijk. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, segun mi a weita mi compañero Leo a duna un splicacion bastante fuerte y e splicacion tin logica den dje y lo mi sigui apoya esaki tambe. Lo mi kier bisa lo siguiente. Señor Oduber a remarca algo di brain-wash. Aki den cada homber ta liber pa dicidi pa su mes y ningun hende tin cu dicidi pa nos.
Nos no ta tuma orden for di ningun hende tampoco. Nos ta dicidi na interes general di pueblo. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, als lid van de grootste partij van Aruba, namelijk de Partido Patriotico Arubano, had ik een verklaring verwacht van mijn geachte medelid de heer Yarzagaray in de tweede ronde. In de eerste ronde had hij verklaard tot de grootste partij te behoren. Maar gezien het feit dat hij geen verklaring heeft afgelegd moet ik dus aannemen dat dit een vergissing is geweest.
De grootste partij is de partij met 10 zetels, de Partido Patriotico Arubano, Arubaanse Volks Partij 8, Union Nacional Arubano 1, Partido Independiente 1, en Partido Revolucionario di Obrero. Dus ik neem aan dat dit een vergissing is van mijn vriend Yarzagaray. Alhoewel wij helemaal niets tegen zullen hebben wanneer hij zich tot de grootste partij van Aruba voelt aangetrokken. Wanneer hij zo sterk deze gevoel krijgt dan willen wij hem van deze kant al zeggen dat hij altijd welkom is.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij, dat de heer Daniel Leo het goed heeft gezien zijn voorstel te handhaven en zich niet te laten leiden door anderen die hem een brain-wash willen geven. Toen wij hier als raadsleden voor het eerst kwamen hebben wij allemaal de eed afgelegd, terwijl er gezegd werd dat ieder naar zijn geweten de belangen van zijn volk naar voren moest brengen en ook naar deze geest zijn stem uitbrengen. Dus het is een goed teken te zien dat er toch leden zijn van de Regeringspartij die weten hun eigen mening te handhaven en zich niet te laten leiden of te laten beinvloeden door anderen en ook te laten zien dat zij geen prijs voor hun daden in deze Raad krijgen. Wanneer gedeputeerde Guzman Croes zegt, dat wij politiek hiermee willen spelen dan wijs ik dit helemaal van de hand. Als wij politiek wilden spelen, Mijnheer de Voorzitter dan hadden wij bijvoorbeeld al die straten die door het Bestuurscollege werd genoemd opgezomd en in deze motie als amendement voorgesteld. Aangezien wij deze gang van zaken niet hebben gewandeld, blijkt het dat wij geen politiek wilden spelen. Wij wilden alleen zakelijk blijven door dit bedrag in tweeën te splitsen naar ingewonnen advies, daar dit bedrag niet in een jaar kan worden gebruikt maar wel als het in tweeen wordt gesplitst en als er meer mensen in dienst kunnen worden genomen of bijvoorbeeld de zogenaamde leeglopers bij Dienst Openbare Werken aan het werk kunnen worden gesteld. Dus, Mijnheer de Voorzitter, wij blijven bij onze standpunt en wij steunen deze motie ten volle. Mijnheer de Voorzitter, wanneer men in deze aanhaalt, dat er meer wegen zijn, die verbetering behoeven, bijvoorbeeld Brazil, Zeewijk, natuurlijk, Mijnheer de Voorzitter, die zijn allemaal nodig.

Maar wanneer het Bestuurscollege acht, dat zij gelden beschikbaar moet stellen of op de begroting wil opbrengen, dan kan zij altijd rekenen op onze steun voor het voteren van deze bedragen wat betreft reparatie en uitvoeren van nieuwe werken en nieuwe wegen.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan alleen maar verwachten dat te zijner tijd wanneer alle politieke manoeuvres zijn gemaakt en wanneer alle particuliere gronden zijn opgekocht dat ook bij Zeewijk een goede weg zal worden aangelegd.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, a pesar di e suplica di algun miembro di partidonan di Gobierno y tambe di e diputado concerni, Señor Dominico Croes, nos a mira con Señor Daniel Leo no a cambia su proposicion den e sentido cu e miembronan, incluyendo mi persona a pidié.
Señor Presidente, Señor Dominico Croes, diputado di Obras Publicas a splica claramente cu Bestuurscollege a traha un plan pa bay drecha tur camindanan na Aruba. Bestuurscollege mes no a bin ningun momento, manera Senor Dominico Croes a trece padilanti, cu ningun proposicion, sino e preferencia a worde duna door di e cabesante di polis. Asina ta cu e pensamento cu cierto personanan cu kisas por ta trece proposicion pa drecha e caminda di Playa pa Santa Cruz dilanti, ningun momento a tuma lugar. Pero, Señor Presidente, mi ta henteramente di acuerdo cu e caminda di Playa pa Paradera mester worde drecha. No solamente esey so, Señor Presidente, ta cantidad di nan tin unda ta socediendo accidentenan cu un frecuencia hopi halto. Awor, Señor Presidente, mi kier enfasa, manera mi a bisa un biaha caba den e Raad aki, cu ta un lucha duro tabatin pa e partidanan cu actualmente ta na mando den Gobierno pa nan por a bin na mando. Gracias na e pueblo Arubano cu a duna e apoyo ey e partidanan aki a logra e mayoria. Pero e mayoria ta e mayoria minimo solamente 11 miembro ta sosteniendo e Gobierno aki y un biaha caba, Señor Presidente, mi a haci un apelacion grandi na cada miembro cu e destino di Aruba ta dependiendo di nan. E ta exigi cierto responsabilidad.
Señor Presidente, no cu mi no ta di acuerdo cu e proposicion aki pero no ta cierto personanan a dicidi pa drecha e caminda di Playa pa Santa Cruz sino ta e preferencia a cay door di Hefe di Polis cu tin cifranan statistica cu e frecuencia di accidente ta hopi halto riba dicho caminda.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, awe nos ta papia hopi atrobe ariba e caminda aki. Mi a bisa mi posicion caba tocante tur caminda.
Un cos so mi kier referi bek na dje, Señor Presidente, esey ta loke fraktieleider di Partido Patriotico Arubano a trece padilanti.
E a remarca cu mi consenshi lo remorde mi den bolteamento di cashaca.
Te asina leuw cu mi sabi nunca mi tabata den cuente di bolteamenteo di cashaca. Mi no tabata nunca den ningun sorto di coup.
Asina ta mi no ta mira pakiko e ta referi di cu mi kier a bolter cashaca.
Sigur loke mi kier a trece padilanti den Bestuurscollege ta cu tin hopi cosnan cu mi no ta di acuerdo cu nan y mi a trece nan den mi algemene beschouwingen e a pesar cu esakinan no a worde considera ainda mi a haci un fuerte apelacion riba Bestuurscollege cu den proximo begroting lo mester bin cierto cambionan. Esey ta e mes motibo pakiko mi a propaga e brede basis. Pero laga nos no sigui papia riba esey.
Señor Presidente, tocante insinuacionnan di un tal tereno na Zeewijk mi no sabi di cual tereno e miembro aki ta papia, Señor Presidente.
Mi no tin ningun sorto di tereno na Zeewijk. Tampoco mi no tin mester di ningun ni tampoco mi no tin mester di ningun auto-verhuur-bedrijf.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Diputado Guzman Croes lo a bisa cu di nos banda nos kier hunga politica pa haya Señor Leo na nos banda. No, Señor Presidente, esey no ta berdad. Nos fraccion tabatin e punto aki tambe, pero Señor Leo a trece promer. Asina ta si e no a bin cuné nos lo a bin cuné. Señor Yarzagaray lo a bisa awor ey cu aki den no ta existi cuestion di brain-wash. Pero esey no ta kita cu tur hende aki na Aruba cu ta sigui politica a comprende y sabi cu durante e ultimo dos simannan aki durante schorsing di e reunion aki a worde haci brainwash y cu resultado. Pero na e momento aki nan no a logra esaki ainda.
Y como cu nan no a logra esaki ainda tegenover e miembro Daniel Leo nan ta haci un peticion awor ey pa schors e reunion atrobe un biaha mas, cu no a bay door awor aki, pa purba duné un brain-wash tambe, Señor Presidente.
Diputado Betico Croes a bisa, despues di un lucha duro nan ta na mando y e ta haci un apelacion un biaha mas. Señor Presidente, parse cu e lucha ta mas duro ainda pa tene e asunto aki na otro. Esey nos por a ripara durante e ultimo dianan aki. Asina leuw e asunto di brain-wash, etc.

DE HEER D.G.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi a duna mi splicacion extenso den promer ronde tocante e punto di bista di Bestuurscollege en cuanto e proposicion di Señor Daniel Leo.
Segun mi ta mira aki nan, si acaso e cos ta bay na votacion y si Señor Leo por gana su punto pa medio di cooperacion di Partido Patriotico Arubano esaki lo ta solamente un cambio den cifras pero no den accion, casi sigur. Mi no ta mira pakiko bo mester pone cambio den cifras.
Manera mi a bisa caba ta dificil pasobra tin tereno priva pa cumpra y hopi problema mas cu nos lo ta confronta cuné.
Mi ta mantene mi punto di bista, mi no por accepta e mocion manera e ta a menos cu Señor Leo accepta pa poné P.M. Asina ta mi ta haya mi forsá pa vota contra e proposicion di Señor Leo.

DE VOORZITTER: Wenst de heer Leo als indiener nog het woord?

DE HEER D.I.LEO: Señor Presidente, manera mi a bisa caba esaki no ta trece ningun problema manera mi ta weitéle pasobra e camindanan no por worde traha den un aña di tempo. Mi no ta weita ningun problema cu e por trece y e begroting sigur lo sigui cu su gastonan normal.
En cuanto brain-wash mi mester bisa cu ningun hende nunca a trata di brain-wash ami. Laga nos bisa anto, ban cuminsa tur dos y otro aña lo vota placa y nan lo worde caba na 1969 Mi no ta weita ningun problema den esaki.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de algemene beschouwingen. Handhaaft de heer Leo zijn voorstel?

DE HEER D.I.LEO: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: De motie van de heer Leo luidt dus als volgt:

Aan de Eilandsraad van Aruba.
Ondergetekende, Daniël I. Leo, in zijn hoedanigheid van lid van de Eilandsraad van Aruba,

overwegende:

dat de olieweg Oranjestad - Seroe Patrishi - Paradera in een dermate slechte toestand verkeert dat dringend verbetering daarvan nodig is;

dat bedoelde weg gevaarlijke bochten heeft en derhalve - zijnde een tamelijk drukke weg - als een vrij gevaarlijke weg voor het verkeer moet worden beschouwd;

dat reconstructie en asfaltering van bedoelde weg - met het oog op de veiligheid van het rijdend verkeer en de weggebruikers te voet - een dringend vereiste is;

dat reconstructie en asfaltering van bedoelde weg mede in het belang van het toeristenverkeer bovendien geen uitstel gedoogt;

moge Uw College verzoeken de post 4.07.01.0.88 van de eilandsbegroting voorkomende in hoofdstuk VII van de Kapitaaldienst in die zin te wijzigen:

1. dat het gestelde in punt 5. onder "Buitenwegen" als volgt wordt gelezen:
   "Reconstructie en asfaltering Oranjestad - Santa Cruz f.300.000".
2. dat een nieuw punt, genummerd 7., onder "Buitenwegen" wordt opgenomen, luidende als volgt:
   "Reconstructie en asfaltering Oranjestad - Seroe Patrishi - Paradera f.200.000,--".
3. dat zowel in punt 5. als in punt 7. bovendien het volgende wordt opgenomen:
   "De hieraan verbonden werkzaamheden zijn van langdurige aard en zullen eerst in 1969 beëindigd worden. De meerkosten komen ten laste van de begroting 1969".

Onverminderd de redenen waarom het naar de mening van ondergetekende nodig is dat de voorgestelde wijziging plaats vindt, houdt deze tevens in dat hierdoor meer mannelijke arbeidskrachten gedurende 1968 aan het werk kunnen.
Niet alleen de werkeloosheid wordt hierdoor bestreden doch de economie van Aruba zal ook hierdoor gunstig worden beinvloed.

De heer Maduro wenst hoofdelijke stemming.

Het voorstel van de heer Leo wordt aangenomen met 12 stemmen voor en 8 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, V.Kock, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, C.E.Lacle, C. Yarzagaray, D.I.Leo en D.Tromp.

Tegen stemden de leden: D.G.Croes, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, A.M.Arends.

Post 4.07.01.0.88: Aanleg van wegen en riolen.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, pagina 15 di Kapitaaldienst, post 4.07.01.0.88: aanleg van wegen en riolen. Na e momento aki mi kier a bisa diputado Lacle cu su curazon cu tabata wardando ansiosamente riba e cambionan pa mehora posicion di begroting awor nos lo demostra loke nos a insinua caba durante e consideracionnan general di tratamento di e presupuesto aki, esta cu e presupuesto realistico segun Bestuurscollege ta yame en realidad ta un presupuesto balansa aunke ta worde bisa door di Bestuurscollege cu e tin un deficit di f.700.500,-- awor a bira f.712.000,--.
E articulo aki cu mester corresponde cu e articulo di aanleg en onderhoud van wegen en riolen den e presupuesto di Dienst Openbare Werken, articulo 802, aparentemente ta mal calcula.

E falta aki ta asina grandi cu aki nos por papia atrobe di un barco pegá. E presupuesto di Obras Publicas manera a worde presenta door di Bestuurscollege actual y entre tanto aproba door di e cuerpo legislativo aki ta basa riba un contribucion financiero di 1.2 miyon florin di e presupuesto principal. Kiko nos ta weita awor den e presupuesto principal? Ta worde calcula pa e obheto aki f.1.909.000,--.
Entonces un diferencia f.709.000,--.
Si e señornan kier un specificacion mi por dunéle.
Si e post di caminda den e presupuesto principal na Kapitaaldienst worde baha ainda y treci ainda cu e post correspondiente riba presupuesto di Obras Publicas manera cu lo mester worde haci den un presupuesto realistico, anto e resultado lo ta un bentaha favoroso di f.709.000,--, locual practicamente ta elimina e deficit di e presupuesto aki. Es mas e suma di prestamo riba Kapitaaldienst ta basa entre otro riba un prestamo di 1.2 miyon pa usa pa wegen en riolen aanleg manera ta poni den e toelichting di e post aki. Mi lo kier sabi awor si Bestuurscollege ta dispuesto pa drecha e barco pega aki y en tal caso no solamente e presupuesto lo worde treci na un base berdaderamente realistico pero en berdad tambe e presupuesto lo worde balansa danki na oposicion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Awor aki nos ta na Kapitaaldienst. Aki riba ta poni f.1.409.000,-- y si nos bay un rato den gewone dienst bo ta haya f.500.000,-- riba pagina 43. Hunto nan ta f.1.909.000,--. Den e begroting di Dienst Openbare Werken post no. 802 tin poni ariba f.1.200.000 y verschil ta f.709.000,--.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt geschorst voor 10 minuten zodat het Bestuurscollege zich kan beraden hierover.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi kier contesta e pregunta di Señor Oduber. Riba Kapitaaldienst ta para en berdad pa aanleg wegen f.1.409.000,-- y den gewone dienst riba pagina 43 tin como uitgaven f.500.000,--. E total ta f.1.909.000,--.
Den begroting di Openbare Werken ta para en berdad ontvangsten di f.1.200.000,--. E verschil ta f.709.000.
E aanleg di e wegen ey, Señor Presidente, no ta necesariamente cu nan mester worde haci pa Openbare Werken. Nos ta contemplando e posibilidad pa laga un particular haciéle. Si un particular haciéle y resulta cu e ta mas conviniente lo no bin cambio e ora ey den e cifranan di begroting. Si resulta cu prijs di e particular ta mas caro anto e ora ey nos lo trece un wijziging den e begroting di Dienst Openbare Werken.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, tin algo cu mi no ta comprende mucho bon den e uitleg di diputado Caspar Lacle. Pa cuminsa ta straña mi masha masha hopi cu awor diripiente tin un overschot di f.709.000,-- riba hoofdbegroting cu mester a worde verantwoord den e begroting di Dienst Openbare Werken. E unico uitweg berdaderamente cu diputado Lacle por a tuma tabata di bisa cu e f.709.000,-- aki ta worde publicamente aanbesteed. Fuera di e hecho cu semper Dienst Openbare Werken ta e departamento cu a traha tur caminda pa Gobierno, fuera di e hecho cu tin leeglopers manera nos a tende den voz di diputado Guzman Croes, fuera di e hecho cu na Openbare Werken tin cantidad di maquineria pisa

cu no ta worde usa continuamente pa e trahamento di camindanan aki, e drechamento di wegen en riolen, awor nos ta bin tende como un uitvlucht cu e suma di f.709.000,-- ta worde usa pa openbare aanbesteding. No solamente Bestuurscollege a faya drasticamente na informa Raad cu awor e beleid realistico aki ta pasando den un fase pa tene openbare aanbesteding pa trabaonan cu nos mes ta gastando miyones riba dje pa mantene un departamento manera Dienst Openbare Werken. Mi kier a duna tambe e hecho cu na Aruba ta un compania particular tin cu ta traha caminda manera ta conoci pa e College aki. Y cu e hecho cu tin tanto trahador den buitendienst na Dienst Openbare Werken no ta hunga un rol den e decision di Bestuurscollege cu awor ta bin pretende di ta besteed uit f.709.000,-- na trabaonan pa caminda.
Ademas e Raad aki a worde teni di spectakel pasobra awor cu e foutnan a worde treci padilanti awor diripiente tin un openbare aanbesteding pa e diferencia. Ningun caminda den e begroting aki, ni den hoofdbegroting ni den Memorie van Toelichting ta papia di asunto di besteed uit camindanan cu normalmente den memoria di nos tur aki tabata worde traha pa Obras Publicas caminda nos sabi un departamento cu tin hopi hende cu no tin trabaonan suficiente na mantena nan, awor Bestuurscollege aki ta bay y tene f.709.000,-- openbaar pa algun firma of e unico firma particular aki haciéle.
Ta berdad, Señor Presidente, cu esaki ta un fayo grandi den presentacion di e begroting aki. E ta un uitvlucht, manera mi a bisa, pasobra awor cu Bestuurscollege ta weita cu e begroting por ta practicamente sluitend awor nan ta bin bisa cu e camindanan aki ta worde uitbesteed. Señor Presidente, mi no kier referi na ningun persona den College pero tin un dicho na Papiamento cu ta bisa, "Bo por hiba burico poz pero bo no por obligé bebe awa".

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE Señor Presidente, Señor Oduber a caba di bisa cu diripiente awor nos a bin cu e idea di aanbesteed e camindanan y cu nunca antes camindanan tabata worde traha door di ningun otro instancia sino exclusivamente door di Dienst Openbare Werken.
Aparentemente Mc Namara y Co. a yega di traha e caminda nobo cu ta bay na Vliegveld.
Ta berdad cu esey no a worde poni den e Memorie van Toelichting, mas den calidad cu tur miembro di Raad por a comprende e cuestion di aanbesteding ta generalmente particular pero e Bestuurscollege aki ta contemplando e posibilidad di laga aanbesteed e trabaonan di carretera door di un compania particular.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, mag ik heel even het woord voeren?
Señor Presidente, pa mustra cu loke diputado Lacle ta pretende cu awor e suma aki ta worde usa pa aanbesteding, mi kier demostra Bestuurscollege na unda e fout aki a worde haci. Si nan cohe e begroting di Dienst Openbare Werken riba pagina 13 nos ta haya den Toelichting riba post 8.02 cu ta totalisa 4 post diferente y e ultimo, post 4.07.01.0.79 ta un post cu a worde overgenomen di begroting 1967 y pesey e fout a worde haci.

DE VOORZITTER: Kunt U dat nog even herhalen, Mijnheer Oduber.

DE HEER G.A.ODUBER: Riba pagina 15 di Kapitaaldienst, Gewone Dienst. Post 4.07.01.0.88 ta e post cu mester a worde menciona den e "toelichten op de baten" di begroting Dienst Openbare Werken na post 8.02 cu por ultimo, lugar di a cohe e post 0.88, a cohe e post na ultimo aki 0.79 cu ta un post di begroting 1967 y no ta corresponde den e begroting aki.

DE VOORZITTER: De vergadering wordt thans geschorst voor 10 minuten ten einde de gedeputeerde van Financiën in de gelegenheid te stellen deze vraag te bestuderen.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, tocante e remarca di Señor Oduber en cuanto e post den toelichting di Dienst Openbare Werken mi kier a bisa lo siguiente. En bista cu e bedrijfsbegroting di Dienst Openbare Werken a bin cla promer cu e hoofdbegroting a bin cla, nan no a hiba cuenta na Dienst Openbare Werken cu cierto cambionan cu a bin den e numerering di e postnan di Kapitaaldienst, Reserve- Kas- en Verrekendienst manera ta para den e aanbiedingsbrief riba blaachi 17, cu ta bisa: "Verder willen wij U erop wijzen - zulks in verband met de vergelijking met vorige dienstjaren - dat de numerering van de posten van de Kapitaaldienst en de Reserve-, Kas- en Verrekendienst werd gewijzigd, ten einde een meer systematisch geheel te verkrijgen".
Pues e post den e toelichting aki di Dienst Openbare Werken mester ta 4.07.01.0.88 y no manera ta para den Toelichting di e begroting di Dienst Openbare Werken.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, punt van orde. Mi kier puntra cu den e begroting di Dienst Openbare Werken cu ya a worde goedgekeurd cu e f.1.200.000,-- cu ta para eyden lo no mester ta f.1.909.000,--. Ki wijziging Bestuurscollege ta haci den e caso aki?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, e post ta keda ongewijzigd.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Ik heb de uitleg niet begrepen. Misschien kan de gedeputeerde dat nog eenshe rhalen.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Pues, en bista cu e bedrijfsbegroting di Dienst Openbare Werken a bin cla, promer cu e hoofdbegroting a bin cla, nan no a hiba cuenta na Dienst Openbare Werken cu cierto cambionan cu a bin den e numerering di e postnan di Kapitaaldienst.
Den e aanbiedingsbrief ta pará: "Verder willen wij U erop wijzen - zulks in verband met de vergelijking met de vorige dienstjaren-- dat de numerering van de posten van de Kapitaaldienst en de Reserve-, Kas- en Verrekendienst werd gewijzigd, ten einde een meer systematisch geheel te verkrijgen". Dus e post den e Toelichting di Dienst Openbare Werken mester ta 4.07.01.0.88. Pues e post mester worde cambia.

DE HEER G.A.ODUBER: Den e caso ey, Señor Presidente, begroting di Dienst Openbare Werken lo mustra un voordelig saldo di mas o menos 2 ton lugar di un nadelig saldo di cinco plus mas ton.

DE VOORZITTER: Ik schors heel eventjes de vergadering.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, den e toelichting di e begroting di Dienst Openbare Werken tin e siguiente 4 postnan, 2.07.01.0.65, 2.07.01.0.83, 2.07.01.0.65,en 4.07.01.0.88 y e 4 postnan aki ta monta e f.1.200.000,--. f.500.000,-- ta gewone dienst y f.700.000 di e Kapitaaldienst.

DE VOORZITTER: Ik wil de heer Oduber nog een kans geven, maar nu is het wel de laatste ronde, om te reageren op dit antwoord van de heer Lacle en dan wil ik een einde maken aan deze beschouwingen.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi tin di bisa cu esaki no ta un contesta cu post 8.02 su total ta 1.2 miyon nos por a saca for di begroting. Tambe cu den e hoofdbegroting caminda tin aanleg van wegen en riolen y riba pagina 43 unda cu tin onderhoud van wegen en riolen e total ta 1.9 miyon florin. Si e diputado kier bay na tene openbare aanbesteding pa camindanan cu semper a worde haci door di e departamento di Dienst Openbare Werken esaki mi ta weita atrobe como un uitvlucht. Mi a bisa caba cu Obras Publicas ta e departamento cu semper y te awe - y esey tabata intencion di Bestuurscollege aki tambe - a traha tur caminda. Ningun caminda den Toelichting ni den Gewone Dienstnan tin insinua sikiera cu lo tin un openbare aanbesteding pa f.709.000,-- pa carretera. Y den di dos ronde e diputado ta bisa cu e diferencia aki ta worde pasa pa Dienst Openbare Werken anto e ora tambe nos lo haya un sluitend begroting. E di tres uitvlucht di e diputado cu e f.709.000,-- aki ta worde kita for di Kapitaaldienst di hoofdbegroting tambe nos lo a haya un sluitende begroting pasobra e ora lo tin un overschot aan middelen di f.709.000,-- compara cu un geraamd tekort, segun e College aki, di f.712.000,-- awor.
Cu e College no kier accepta cu aki ta trata di un fout grandisimo y un aspecto di mal informacion na e Raad aki, mi ta comprende pasobra un caminda nan mester busca pa salba nan cara. Mi ta comprende tambe cu door di avisa Raad na e momento aki cu openbare aanbesteding lo worde teni na e camindanan aki esey ta e mihor di e tres uitvluchtnan. Sinembargo mi kier trece un voorstel pa amendement riba e articulo aki cu ta bahele di f.1.409.000,-- pa f.700.000,-- segun e toelichting riba begroting di Dienst Openbare Werken.

DE VOORZITTER: Wordt Uw voorstel ondersteund?

De heren L.A.I.Chance en J.A.C.Alders ondersteunen het voorstel van de heer Oduber.

DE VOORZITTER: Dit is dus een voorstel-amendement van de heer Oduber om de begrotingspost aanleg van wegen en riolen op de Kapitaaldienst te verlagen tot f.700.000,--.

DE HEER G.A.ODUBER: En de f.700.000,-- in overeenstemming brengen met de begroting van Openbare Werken, welke al goedgekeurd is.

DE VOORZITTER: Ik geloof niet dat er behoefte aan is om beraadslagingen te houden over dit voorstel. Wenst iemand hoofdelijke stemming?

De heer G.A.Oduber vraagt hoofdelijke stemming.

Het voorstel-amendement van de heer Oduber wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen voor.

Voor stemden de leden: D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C.Mathew en O.Croes.

Tegen stemden de leden: D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends.

DE HEER G.A.ODUBER: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Thans wens ik de begrotingspost zoals voorgesteld door het Bestuurscollege in hoofdelijke stemming te brengen. Ik zal het even motiveren.
E post aki cu a worde treci na 1.4 miyon y awor ta worde bisa na Raad f.709.000,-- lo worde openbaar aanbesteed, nos ta contra, pasobra e Raad aki no por worde teni pa loco den presentacion di presupuesto di e isla di Aruba. Mi ta kere cu e fraccion aki y mi ta spera algun di e otronan tambe cu podiser nunca a worde considera den trahamento di e begroting aki lo realisa cu e prepuesto aki ta todo, menos realistico.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, en bista di loke Señor Oduber a trece padilanti lo mi ta kere cu ta bon pa mi hala atencion di Bestuurscollege, por ta cu despues cu nan delibera, ya cu no ta esey so, pero tin diferente otro cosnan chikito, manera diputado Lacle a bisa caba, cu lo mester bin cierto wijzigingnan den e begroting, cu nan lo bin despues, por ta cu nan por tume den consideracion tambe.
Pasobra, Señor Presidente, ami tambe di un banda ta sinti mi ya cu tin leeglopers na Openbare Werken, cu e trabao aki mester bay worde aanbesteed. Mester haci un estudio bon di e asunto aki, promer cu bay besteedt uit caminda, cu si no ta mas deseable anto cu Dienst Openbare Werken haci e camindanan aki. Asina ta mi ta desea cu Colegio di Diputadonan lo tume den consideracion, no djies bisa so, pero tume tambe y actua di acuerdo cu nan "findings"-nan. Danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES; Señor Presidente, , locual Señor Oduber y Señor Maduro a comenta e politica di Bestuurscollege y di partidanan di e Gobierno aki mirando e desempleo grandi, a aumenta e kapitaalswerknan y door di esey e cantidad cu Dienst Openbare Werken ta haci anual a keda casi mescos. Como cu e plan di Bestuurscollege ta pa drecha e camindanan, manera e caminda di Playa pa Santa Cruz y awor a worde accepta e caminda di Playa pa Paradera, mirando e situacion na Dienst Openbare Werken y e rapides cu Dienst Openbare Werken ta traha, Bestuurscollege a pensa cu lo ta mihor na promer lugar pa bay mira cu si e trabaonan aki no por worde haci mucho mas liher door de particularnan y na di dos lugar pa considera cu particularnan no ta mucho mas barata. Pesey Bestuurscollege a pone esaki den consideracion.
Si despues di tempo nos mira cu e ta sali desfavorabel, anto Bestuurscollege lo bin cu un cambio pa Raad, un cambio den presupuesto, por supuesto. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik zou het volgende willen zeggen. Wij weten allemaal dat de partij van de heer gedeputeerde Guzman Croes voorstander is geweest en nog steeds is om de mensen die werkzaam zijn bij de Werkverschaffing over te brengen bij de Dienst Openbare Werken. Wij weten ook, Mijnheer de Voorzitter, dat door hetzelfde Bestuurscollege naar voren werd gebracht dat er zoveel, zogenaamde leeglopers zijn waarvoor bij Dienst Openbare Werken geen werk is. Mijnheer de Voorzitter, als deze gelden werkelijk beschikbaar zijn en het Bestuurscollege wil werkelijk overgaan tot uitvoering van de wensen, die zij aan ons heeft voorgelegd, zoals mensen van de Werkverschaffing bij de Dienst Openbare Werken overbrengen en de leeglopers aan het werk te zetten, dan had het Bestuurscollege deze f.700.000,--

moeten gebruiken om deze mensen aan het werk te stellen en niet zoals nu door het Bestuurscollege wordt beweerd uit te geven aan particulieren bij wijze van particuliere aanbesteding. Wanneer het Bestuurscollege een openbare aanbesteding houdt dan blijft het Bestuurscollege nog steeds met deze leeglopers bij de Dienst Openbare Werken en dan blijft het Bestuurscollege nog met de mensen in de Werkverschaffing.
Als wij dit geld gaan gebruiken, als wij de zienswijze van het Bestuurscollege willen volgen dan kunnen wij meteen zeggen afschaffing van de Werkverschaffing en zomaar deze mensen bij Dienst Openbare Werken brengen want er is geld genoeg op de begroting om de mensen tewerk te stellen. Dan hoeven wij deze uitgaven voor de Werkverschaffing niet te handhaven en dan kan de begroting sluitend gemaakt worden.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege moet eerlijk zijn. Men heeft een grove fout begaan. Zoals men in het Papiaments zegt, "Bestuurscollege a pega un barco grandi". En het Bestuurscollege moet dan toegeven en met geen praatjes proberen er onder uit te komen.
Het Bestuurscollege moet de mensen van de Werkverschaffing aan het werk stellen, voordat zij overgaat tot openbare aanbesteding.

DE VOORZITTER: In stemming wordt gebracht de begrotingspost zoals hij op de begroting staat.

De begrotingspost is goedgekeurd met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro en A.Werleman.

Tegen stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

Aangenomen wordt bladzijde 15.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 16, 17, 18, 19 en 20.

Bladzijde 21. Hoofdstuk X: Volksontwikkeling en Opvoeding.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, hoofdstuk X ta trata di Volksontwikkeling en Opvoeding y na e momento aki mi kier haci un sugerencia na Bestuurscollege y mi ta kere cu nos tur y e comunidad di Aruba en su totalidad ta conciente di un gran trabao den relacionnan humano cu a worde haci door di e recientemente fayecido, Dominee Martin Luther King. E sugerencia di mi parti ta na honor di e trabaonan cu e difunto Dominee King a haci y mi kier a propone Bestuurscollege pa nombra e technische school na San Nicolas na honor di Dominee Martin Luther King. E school aki no tin nomber ainda y mi ta kere cu door di esey e Colegio y Aruba den su totalidad lo presta homenage na un di e gran lidernan den relacion humana, no solamente na America pero mi ta kere cu e tabata sabi di capta comprension den tur mundo civilisa.
Mi ta spera cu e sugestie aki lo cay den bon tera cerca College y cu pronto nan lo por delibera riba e nombramento di technische school San Nicolas na honor di Dominee Martin Luther King.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi ta contento cu Señor Oduber a bin cu un sugerencia, como cu ya ta lunanan caba cu nos ta camna rond ta busca un nomber pa nos technische school di San Nicolas.

Nos tur ta di acuerdo cu Dominee Martin Luther King, cue en paz descanse, tabata un luchador incansable pa e igualdad di sernan humano.
Y mi ta sigur cu tur miembronan di Raad lo ta di acuerdo y Bestuurscollege lo tuma e sugerencia aki den consideracion favorabel.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 21.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 22, 23, 24 en 25.

Bladzijde 26. Hoofdstuk XII. Overige ontvangsten en uitgaven en onvoorzien. Paragraaf 3: Bijdragen aan de Kapitaaldienst.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, en coneccion cu e proyectonan economico, especialmente e placanan cu ta poni pa hotel, mi kier duna Bestuuscollege e sugerencia, segun mi cu tin 8 miyon cu lo ta destina pa un hotel aki na beach, esta Swiss Chalet, pero segun nos ta tende cu tin masha progreso den e proyecto aki. Mi no sabi cu e placa a worde aproba caba definitivamente, pero lo mi kier a sugeri anto na Bestuurscollege si acaso e plan aki no por bay door pronto, esta si e ta tarda hopi anto, y si Bestuurscollege entre tanto por tin cualkier otro proyecto di hotel pa cual mester finansamento y mester di placa, anto lo por acerca Gobierno Antiyano y Gobierno Holandes, pa cambia sikiera parti di e destinacion di e placa pa usa pa cualkier proyecto di hotel cu ta realisabel mas liher posibel. Esaki tambe ta si acaso Swiss Chalet no ta cumpli cu e condicionnan, dus si nan no por cumpli cu e condicionnan riba e Gobierno Holandes ta dispuesto di fia e placa. Dus pa nos no ta mara na nan. Pasobra si ta Swiss Chalet so mester haya e placa ey y si e no por, anto e ora e placa ey ta keda sin por ser usa. Pesey si en caso cu e no worde usa, Bestuurscollege por haci diligencia, via Gobierno Central y Gobierno Holandes pa usa e placa cu ta disponibel pa mas cu un proyecto, cu segun mi por bin cla mas liher. Asina nos no ta tarda e proyectonan di hotel y mi ta sigur cu Holanda ta dispuesto pa suplementa e placa si en caso ya e a worde usa, pa finansa e plan Swiss Chalet. Esey ta djies un sugerencia den e direccion ey na Bestuurscollege.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, segun mi ta comprende e sugerencia di Señor Werleman, lo e ta asina cu Bestuurscollege lo mester tuma na consideracion pa e suma di placa disponibel, den e caso aki f.8.000.000,-- pa trahamento di hotel dentro di e 2e fase, pa Bestuurscollege anto reparti e placa mihor, di manera cu mas proyectonan lo por distancia di dje si a caso e proyecto bao consideracion Swiss Chalet, no ta anda satisfactoriamente. Gustosamente Bestuurscollege ta tuma e sugerencia aki bao consideracion y mi mester menciona cu ta den interes di desaroyo di nos turismo, si e fondonan cu nos tin disponibel por worde reparti por cierto over de mas proyecto cu un so. Ta haci un gran diferencia pa Aruba cu 8 miyon worde gasta riba un solo proyecto of cu si den un periodo di tempo nos por haya cuater proyecto cu por participa den e finansamento di e suma di e 8 miyon florin aki. Sinembargo esey ta depende di e prospectonan cu ta bao consideracion, esta esnan cu mustra interes pa Aruba y naturalmente di nan capacidad financiera pa nan mes contribui na construccion di nan projectonan. Nos ta prefera pa e investidornan estranhero naturalmente den futuro, construi un parti mas grandi di e inversionnan pa nan proyectonan propio. Pero, ademas di esey Bestuurscollege gustosamente lo tene na cuenta e sugerencia di Señor Werleman den tal caso.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 24.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 25 en 26.

Bladzijde 27. Hoofdstuk XII. Overige ontvangsten en uitgaven en onvoorzien. Paragraaf 3: Bijdragen aan de Kapitaaldienst.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, tijdens de algemene beschouwingen had het Bestuurscollege verklaard dat men bezig is met het bestuderen en overwegen van beschikbaar maken van een industrie-terrein te San Nicolas. Men heeft ook gezegd, dat dit zou komen in de omgeving van de Zeewijk. Nu wil ik het Bestuurscollege vragen of het uitgekozen terrein particuliere terreinen zijn of zijn het terreinen van het eilandgebied, dus domeingrond? Indien deze terreinen particuliere terreinen zijn, dan wil ik het Bestuurscollege vragen of men al in onderhandeling is getreden met de eigenaren van die terreinen.

DE HEER T.LEEST, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik kan het geachte lid mededelen, dat het hier betreft particuliere gronden, twee percelen. De financiering is aangevraagd, maar de onderhandelingen met de eigenaren zijn nog niet begonnen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Dus met andere woorden, men weet niet of deze mensen bereid zijn deze terreinen te verkopen of niet.

DE HEER M.CROES: Misschien kan ik dit nader toelichten, namelijk, dat er in San Nicolas ook andere terreinen beschikbaar zijn die voor dit doel zullen kunnen worden aangewend. Echter viel de keuze van het Bestuurscollege op dit terrein. De andere terreinen genieten een lagere graad van voorrang en indien zij later bouwrijp moeten worden gemaakt voor industrievestiging, dan zullen ze zeker meer kosten vergen, dan het terrein dat wij op het ogenblik op het oog hebben.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Ik wil het Bestuurscollege danken voor het antwoord. Het antwoord is volkomen begrijpelijk.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 27.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijde 28, 29 en 30.

Titel C. Reserve- Kas en Verrekendienst: Bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 en 22.
Artikel 2:

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik wens hoofdelijke stemming op dit artikel. Mijnheer de Voorzitter, mag ik enkele woorden zeggen over dit artikel?
Door di e manera cu e presupuesto aki a worde presenta di ta ser un presupuesto realistico y en bista cu den e tratamento di e presupuesto aki door di e fila banda di mi tanto como door di algun cabayeronan di otro banda, a worde demostra cu e presupuesto aki a worde haci rapido y sin consideracion y tambe di un manera cu hopi fayo a worde presenta né. Hasta a worde treci di nos banda e posibilidad di sera e begroting aki, cual a worde rechasa door di un uitvlucht di e Bestuurscollege actual, mi no ta kere cu ta posibel cu e artikel 2 aki por carga nos aprobacion, pasobra e confiansa cu nos a spera di a ricibi un presupuesto realistico den e tratamento di e begroting aki a worde kibra completamente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, manera mi a bisa anterior caba mi ta di acuerdo cu hopi di e palabranan cu Señor Oduber a caba di di presenta awor ey y manera mi a bisa awe mainta caba si mi vota voor,

Señor Presidente, pa e begroting lo ta solamente pa no stagneer e progreso y desaroyo economico di e isla aki, pasobra si mi vota contra dje y e stemnan staak, mester bin y si e worde afgekeurd Bestuurscollege mester bay cas y mi no ta mira e posibilidad pa riba un corto termino un Bestuurscollege nobo sinta, forma riba un bes mas amplio anto, y esey lo tira nos atrobe den 1969. Y ya nos ta atras caba cu nos desaroyo economico, basta tempo caba. Pero sí mi ta keda emfasa cu otro biaha e begroting worde traha cu poco mas consideracion, pa elimina tanto di e foutnan cu ta posibel, aunke nos ta humano y por haci cierto foutnan pero mi ta kere tambe cu e ora nos lo tin un tiki mas tempo y na e tempo ey Bestuurscollege lo tin un tiki mas experencia di loke e tin actualmente y por ta cu otro ana ta hasta nos tin un bredere basis den nos Bestuurscollege y ora ey lo tin masha poco oposicion, pasobra e ora ey mi no ta kere cu ni un fout, di lo mas chikito lo worde haci. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, primeramente mi kier a encerra mi mes completamente na e palabranan di nos lider di fraccion. Mi kier agrega algo mas, pakiko nos ta contra. Ora nos tabata trata, mas tempran ey, tocante e post di gunstgaven, un diputado den persona di Señor Betico Croes a bisa, cu e post ey si a worde usa placa mes ariba dje ora cu e begroting worde aproba, ta cuestion di kite for di un caminda pone na un otro y tur cos ta keda bon. Ta un forma di presenta asunto di un begroting masha masha malo. Esey ta mustra un cuestion di "manoeuvreren" den begroting, Señor Presidente.
Y esey ta un motibo mas ainda pa nos no duna nos voto riba e begroting.

DE HEER G.F.CROES: Señor Presidente, como miembro di Raad toch lo mi kier a haak den e palabranan di Señor Gustavo Oduber en cuanto e rapides cu e begroting a worde presenta. Rapidamente, nos mester a traha berdad, Señor Presidente, pasobra durante e ultimo temponan ey e diputadonan anterior practicamente no a haci nada ariba e presupuesto.
En cuanto e hopi fayonan den e presupuesto aki ta algun fayo chikito, cu masha tamtam cu masha desorden nan ta purba haci un pieuw bira un baca. Y mi kier agrega cu hopi di e foutnan chikito aki, djies cambiamento di post, por ehempel no ta un trabao di Bestuurscollege, cu cierto momento un hoofd di dienst ta yama un otro y ta puntre cu tal y tal post a worde cambia, e ta haya contesta cu no, a consecuencia cu e a bin fout den e presupuesto aki. Y tambe tocante e posibilidad cu nan lo a duna nos pa sera begroting, ariba kapitaalsinvesteringen nos por haya finansa. Y awor e personanan aki kier haci uso di placa di kapitaalsinvesteringen pa cubri un tekort ariba Gewone Dienst.
Ki tempo nos por a tende cu Gewone Dienst tin afschrijvingen pa bay paga e fiansanan cu nos ta haci. Si berdaderamente partidonan den Gobierno a accepta e proposicion, e sugerencia di Señor Oduber anto e kapitaalschieters, esunnan cu ta fia nos placa a haya sabi cu nos ta gaña nan, fia placa riba Kapitaaldienst y use pa Gewone Dienst, anto hamas e Territorio Insular lo por a haya fia cerca un of otro banco of institucion particular aki na Aruba. Pesey, Señor Presidente, e desconfiansa of locual Señor Oduber ta trece padilanti no ta berdad y ta pesey e partidonan di Gobierno aki tur lo vota pa e articulo dos.
En cuanto loke Señor Osbaldo Croes a bisa, cu ta manipulacion, no ta manipulacion, Señor Presidente, nos a keda den ley. Nos a traha segun e comptabiliteitsvoorschriften, nos a traha segun nos consenshi.
E presupuesto aki presenta ta refleha e trabao bon di e partidonan di e Gobierno aki y nos ta spera cu den e aña cu ta bin, nos por presenta un presupuesto cu te hasta e post chikitonan ey lo worde entrega correctamente. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik had gedacht dat het niet nodig was om het woord te voeren, maar toch wil ik iets recht zetten. De heer gedeputeerde Croes heeft onder andere gezegd, dat: een diensthoofd een ander opbelt en zegt, laten wij maar de posten veranderen. Ik vind dat dit een verkeerde gang van zaken is. Mijnheer de Voorzitter. Ik meen, dat de verschillende hoofden van dienst, nadat zij overleg hebben gepleegd met hun administrateur, van de verschillende diensten, een wenselijkheidsbegroting opmaken en naar het Bestuurscollege sturen. Wat betreft de fouten in de begroting, zoals door ons naar voren gebracht, dit, Mijnheer de Voorzitter, had het Departement van Financiën degelijk moeten onderzoeken en ter attentie brengen van het Bestuurscollege, voordat de begroting ingediend werd bij de Eilandsraad. Dus, Mijnheer de Voorzitter, ik kan helemaal niet aanvaarden, dat een diensthoofd zomaar per telefoon de begroting opmaakt.

DE HEER D.C.MATHEW: Even een kort woord, Mijnheer de Voorzitter, Ik zou in verband hiermede willen zeggen, dat het menselijk is om fouten te maken. Maar wat maakt de mens groot? Eenieder maakt wel eens fouten, Mijnheer de Voorzitter. Maar wat de mens groot maakt is wanneer men mans genoeg is om zijn fouten te erkennen en ruiterlijk toe te geven. Wij hadden hier vandaag verwacht: het Bestuurscollege heeft een fout en wel van f.700.000,--. dus wij hadden verwacht, dat het Bestuurscollege mas genoeg zou zijn om te zeggen: Nou, heren van de Raad, wij hebben een fout gemaakt. Wij zijn bereid om de fouten te laten wijzigen of hoe dan ook en nu te herstellen, maar wij hebben een fout gemaakt. Maar niet komen met al deze capriolen en uitvluchten. Laten wij er niet om heen draaien, het gaat hier om het geld van de belastingbetalers. Zij hebben een fout gemaakt, laten zij het ruiterlijk erkennen en toegeven. Dat wilde ik nog zeggen, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Als er niet meer sprekers zijn, dan gaan wij thans over tot de hoofdelijke stemming over artikel 2.

Artikel 2 wordt aangenomen 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends en D.G.Croes.

Tegen stemden de leden: L.A.I.Chance, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R. Werleman, D.C.Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock en H.R.Dennert.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 3 en artikel 4.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming over het ontwerp in zijn geheel?

Er wordt hoofdelijke stemming verzocht over het ontwerp in zijn geheel.

DE VOORZITTER: In stemming is thans het ontwerp in zijn geheel.

Het ontwerp in zijn geheel wordt goedgekeurd met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends, D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes,F.L.Maduro en A.Werleman.

Tegen stemden de leden; G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock en H.R.Dennert.

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 maart 1968 inzake het verlenen van machtiging tot het voeren van rechtsgedingen betreffende de ontbinding van huurovereenkomsten, het ontruimen van woningen en het invorderen van woninghuren. (Ag.no. 3348; bijlage 1968 no. 16).

DE HEER O.CROES:Señor Presidente, nos por manda e cuater puntonan aki na huishoudelijke vergadering?

DE VOORZITTER: Dat is helemaal niet nodig. Het betreft geen ontwerp-eilandsverordening.

DE HEER O.CROES: Mi sabi esey, Señor Presidente, pero podiser Señor Presidente mes por yuda nos. Mi no tabata miembro di Eilandsraad e tempo pero mi a comprende cu aña pasa tin stuknan cu a worde manda door di Raad pa huishoudelijke vergadering, cualnan no a bin den vergadering ainda.

DE VOORZITTER: De beslissing is uiteindelijk aan de Raad. Persoonlijk zie ik geen reden, maar als de Raad in haar meerderheid dit wil verwijzen naar de huishoudelijke vergadering dan heb ik geen bezwaar. Gaan de diverse frakties hiermee akkoord?

DE HEER F.L.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, ik zie niet in waarom deze kwestie naar de huishoudelijke vergadering moet worden gestuurd. Volgens mij zijn er rechtsgedingen bij die al lang plaatsgevonden hadden moeten hebben en ik zie niet in waarom deze naar de huishoudelijke vergadering moeten.

DE HEER J.A.C.AIDERS: Ami sí ta mira un motibo serio, principalmente en cuanto punto 14 di nos agenda pa manda e puntonan, specialmente 14, pero e otronan tambe, pa nos delibera riba esakinan mas ampliamente, pa motibo cu vooral punto 14 un biaha caba a ser manda pa huishoudelijke vergadering, esey mi tin sigur di djele, y te cu dia di awe e no a bin den Raad. Mi ta kere cu pasobra tin aspectonan cu no ta similar na otro. Tin casonan cu ta masha precario y mi ta kere cu si nos pone esaki mes ora den openbare vergadering nos lo tin cu menciona nombernan, cual no ta oportuno na e momento aki.

DE VOORZITTER: Het Bestuurscollege wenst deze punten te handhaven op deze agenda tenzij de Raad in meerderheid anders beslist. Zo niet, dan gaan wij door met de behandeling.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, mi por a bisa algo en cuanto e puntonan aki?

DE VOORZITTER: Agendapunt 13 is aan de orde.

DE HEER O.CROES: Si Señor Presidente, pero locual mi kier bisa ta concerni henter resto di e agenda.
Señor Presidente, permiti mi motiva pakiko lo mi no duna mi voto pa e proponecion aki di Bestuurscollege. For di dia cu Eilandenregeling a drenta na vigor, ta conoci, cu cada bes cu Bestuurscollege a pidi Raad permiso pa e por cuminsa un caso civil, e permiso ey a worde duna na Bestuurscollege. Pues ta asombra mi di lesa cu e permiso ey, cu semper a worde duna na Bestuurscollege, ta worde pidi awor pa Gezaghebber por cuminsa un caso pa Eilandgebied. Señor Presidente, e permiso cu ta worde pidi aki ta, un cu ta toca un di e suhetonan den e circulo di e ehecutiva. Cu otro palabra: un di e labornan cu ta cay den e circulo di e dagelijks bestuur. Pues ta mas cu logico,,cu si e permiso cu ta worde pidi awe nochi, ta un cu ta concerni e ehecutiva,

esta e dagelijks bestuur, anto e permiso lo mester worde duna na Bestuurscollege y no na Gezaghebber. Te asina leeuw Señor Presidente, mi kier referi na pagina 87 di e buki "De Gezaghebber" di M.P. Gorsira.
Sigun articulo 57, parti 1, de Eilandenregeling (ERNA), te Bestuurscollege ta organo cu ta encarga cu e ehecutivo, esta e bestuur. E segunda parti di e articulo aki ta bisa, cu e asuntonan cu no ta pertenecé na e dagelijks bestuur y no ta reglá otro caminda den e Eilandenregeling of den otro leynan encarga na e Bestuurscollege, e college aki lo mester tene cuenta cu e direccionan di Raad. Den e tercera parti di e articulo aki e Eilandenregeling ta stipula expresivo e loke ademas ta cay baò di dagelijks bestuur. Sub k di e tercera parti di articulo 57, ta bisa "e", esta Bestuurscollege, lo tuma tur medidanan conservatorio, tanto den of fuera di Corte, promer cu Raad duna permiso, y lo haci loke ta necesario pa evita cu caducacion di derecho of perdida di derecho of propiedad tuma lugar.
Sub d di e tercera parti di articulo 57, ta bisa cu bao di e dagelijks bestuur tambe ta cai, e administracion di e entrada y salidanan di e Territorio Insular, esta entrada y salida di placanan.
Señor Presidente, despues di a releva e contenido di articulo 57 y ademas a referi na e buki di M.P. Gorsira, mi ta kere cu ya mi coleganan di Raad por a deduci pa nan mes, cu e permiso cu Bestuurscollege ta pidi, no mester worde duna na Gezaghebber, si no na Bestuurscollege mes. Si e permiso cu ta worde pidi, worde duna directamente na Gezaghebber anto indudablemente por presenta e siguiente problemanan:

1) Gezaghebber lo haya un cierto responsabilidad, sin cu e tin e obligacion di duna cuenta na e College cu ta encarga cu e entrada y salidanan di e Territorio Insular;
2) Si e permiso worde duna na Gezaghebber directamente por presenta e problema cu Gezaghebber por nenga di tene cuenta cu un areglo di pago cu mientras tanto a tuma lugar y haya bon di sigui procede. Un tal actitud por ta posibel, sacando si Raad, stipula den e permiso, cu Gezaghebber tin derecho di asepta un areglo di pago y keda sin procede den tal caso.

Easki tin como consecuencia cu Bestuurscollege cu tin e encargo di entrada y salida, lo no ta na haltura di e areglo di pago cu lo por tuma lugar, pasobra cu Gezaghebber lo no tin nada di haci cu Bestuurscollege, una bes cu Raad a duna e permiso. Pues, cualkier problema cu por resulta Gezaghebber mester acudiéle na Raad cu a dune poder. Un otro consecuencia tá, cu si despues cu e permiso a worde duna na Gezaghebber y Ontvanger a logra hasi un areglo di pago cu un di e debedornan, Ontvanger lo no tin obligacion di avisa Bestuurscollege di e areglo aki, pasobra ta Gezaghebber ta esun cu tin e permiso y té mester worde pone na haltura di e areglonan. Consecuencia ta, cu Ontvanger cu ta huridicamente para bao di Bestuurscollege, ta hayele di tin di pasa Bestuurscollege y atende cu Gezaghebber.
Señor Presidente, en bista di algun di e problemanan cu mi a caba di releva - segun mi opinion - e permiso cu ta worde pidi pa Gezaghebber, ta cay bao di loke ta worde yama "exécution déliberative". E "exécution déliberative" ta den man di Bestuurscollege, pasobra di acuerdo cu sub b, di e tercera parti di articulo 57 di Eilandenregeling, ta Bestuurscollege ta e organo cu tin e obligacion pa un tal permiso yaga den man di Gezaghebber.
Si encaso e permiso ey no yega den man di Gezaghebber anto esey por nifica cu Bestuurscollege, en bista, cu e tin encargo di e entrada y salidanan di e Territorio Insular, a haya cu no ta necesario mas pa procede, pasobra kisas tin circumstancianan cu ta impidi esey of kisas mientras tanto un areglo di pago a worde haci, cual tambe por ta un motivo, pa no procede mas y cual tin como concecuencia cu Bestuurscollege no ta haya necesario mas, pa entrega of ehecuta e decision di Raad. Te asina leuw Señor Presidente, mi ta di opinion, cu e permiso cu ta worde pidi, no mester worde duna na Gezaghebber, sino na Bestuurscollege (pa mas detalle mi ta referi na Oppenheim II, pag. 172; Bool, pag. 580; Elenbaas, pag. 822/823 y na Sikken en Zadel, pag. 328).

Señor Presidente, Mi tin sigur cu si no ta henter e Raad aki, alomenos un gran parti lo ta warda mi caba di papia, pa nan hala mi atencion riba articulo 74 di ERNA.
Señor Presidente, berdad ta, cu articulo 74, parti 1 ta bisa cu Gezaghebber ta representa e Territoria Insular den tur procesonan, y cu e mester permiso di Raad pa e haci esey.Si nos lesa e articulo aki, sin nos tene cuenta cu sub b y k di e tercera parti di articulo 57, anto e ora ey en berdad nos lo mester duna Gezaghebber e permiso y no Bestuurscollege.
Articulo 74 Señor Presidente ta contene dos factor.
1) un factor "formeel"; y
2) un factor "materieel".
E factor "formeel" ta consisti di e representacion di Gezaghebber, como oragno di e Territerio Insular. E factor "materieel" ta consisti di e prohibicion na Gezaghebber, pa e no d sidi riba su mes, sin consulta Bestuurscollege ni Raad, pa procede pa e Territorio. Pues e articulo 74 no ta bisa cu e permiso mester worde duna na Gezaghebber, sino cu Gezaghebber no por representa e Territorio den un proceso, sin cu Raad di acuerdo cu sub k di e tercera parti di articulo 57 a duna Bestuurscollege poder pa procede.
Señor Presidente, mi a compende cu d spues cu Juez den promer instancia a para un caso di procedimiento di Bestuurscollege cu e argumento di cu e permisonan di Raad duna na Bestuurscollege no ta bon y mester ta duna na Gezaghebber cu e abogado di Bestuurscollege a hiba e caso hoger beroep. Y awor e asunto ta pendiente sperando un uitspraak. Señor Presidente, e caso aki por duna hopi ainda y por worde dicidi den instancia mas halto cu Raad mester sigi duna Bestuurscollege mes e permiso manera costumber. En bista di tur esaki anto mi ta propone na Bestuurscollege pa wanta e asunto aki te ora decision final worde tuma den hoger beroep y posiblemente den casatie. Mi ta pidi raad pa no trata e asunto aki awor y laga nos spera ariba resultado. Masha danki.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil heel kort zijn. Ik ben altijd voorstander geweest dat de leden van het Bestuurscollege hun eigen verantwoordelijkheid dragen jegens de Raad. Wanneer door het Bestuurscollege zou worden gevraagd om het Bestuurscollege te machtigen in deze zaken te procederen dan ben ik het volkomen mee eens. Wanneer er gevraagd wordt om de Gezaghebber deze machtiging te geven dan ben ik er tegen. Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen nooit een beroep doen op de Gezaghebber om verantwoordelijkheid aan ons te geven voor zijn daden wanneer hij deze beslissingen niet wil uitvoeren, want hij is orgaan van de Kroon, orgaan van de Landsregering en wat nog meer maar onze eigen orgaan is orgaan "Bestuurscollege". Ik wil het Bestuurscollege dan vragen of zij niet bereid is om dit zo te veranderen dat de machtiging wordt gegeven aan het Bestuurscollege in plaats van de Gezaghebber?

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, lo mi kier sabi e aspecto huridico di esaki y con precies e ta y na kende mester duna machtiging na Gezaghebber of na Bestuurscollege?

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en cuanto e puntonan y remarcanan treci padilanti door di Señor Osbaldo Croes mi tin cu bisa cu nos tambe tabatin e mesun interpretacion cu Señor Osbaldo Croes pero aparentemente Huez tin un interpretacion diferente y nos ta respeta y obedece dicision di Señor Huez.
En cuanto e decision di hoger beroep esey probablemente lo dura hopi tempo. Nos no sabi exactamente cuanto tempo esey lo dura. Y pesey nos ta pidi Raad awor aki pa duna Gezaghebber e aprobacion pa nos por precede den e casonan aki.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, mas ainda ora cu diputado Lacle bisa cu Huez a para e caso Bestuurscollege no a accepta decision di Huez. Si Bestuurscollege a accepta decision di Huez anto e abogado di Bestuurscollege lo no a bay Hoger beroep. Ta nifica anto cu Bestuurscollege no ta di acuerdo cu e uitspraak den promer instancia di Huez. Pesey nos ta pidi awor pa wanta e cos te cu nos haya un decision final.
Pasobra Bestuurscollege no a accepta decision di Huez, sino nan lo a keda keto.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet van het Bestuurscollege vernomen of zij bereid is om deze voorstellen te veranderen in die zin dat het Bestuurscollege degene zal zijn die de machtiging zal krijgen. Ik weet niet of U, als Gezaghebber bereid is om deze zaak te procederen want U hebt niets hierover verklaard.
Ik weet ook niet of U bereid is te zijner tijd verantwoording aan ons te geven. Dat hebt U ook niet verklaard.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi no a haya contesta. Por ta Señor Presidente por a licht e toe. Den promer ronde mi a puntra con ta net e aspecto huridico. Di un banda mi ta tende cu Huez a bisa cu Gezaghebber mester procede y di otro banda mi ta tende cu no, Huez a bisa cu Bestuurscollege mester procede. Awor mi kier a sabi ken tin razon.

DE VOORZITTER: Misschien kan ik hier persoonlijk nog een toelichting op geven. Zoals gedeputeerde Lacle reeds gesteld heeft was ook het Bestuurscollege van mening dat de machtiging verleend moet worden aan het Bestuurscollege. Ik kan daaraan toevoegen, dat dat ook mijn mening is. Maar er is gebleken in een bepaalde zaak dat de Rechter er anders over denkt. En als wij dus nu niet de zaak herzien, dan zullen alle rechtzaken die hangende zijn herzien moeten worden, opnieuw beginnen en het voorstel om de zaak aan te houden, totdat een hoger beroep is besloten houdt een enorme vertraging in, want uiteindelijk kan men ook naar het Hof van Cassatie gaan en dit zou theoretisch jaren kunnen duren. Dit is dus de reden, dat het Bestuurscollege om praktische redenen heeft besloten de Raad te verzoeken om de machtiging te herzien in de zin zoals de Rechter meent, dat het moet wezen, waardoor dus de rechtzaken doorgang kunnen vinden. Ondertussen gaan wij door met hoger beroep, om te zien of de hogere Rechter er ook zo over denkt.
Wat betreft mijn persoonlijke verantwoordelijkheid in deze kan ik de heer Chance, maar ook de Raad mededelen, dat het mijn bedoeling is en die toezegging kan ik doen, dat ik alleen zal procederen in die gevallen, waar het Bestuurscollege toe besluit. Ik zal dus niet op eigen houtje procederen. Ik zal dus procederen, wanneer het Bestuurscollege daartoe besluit, dan zal ik gebruik maken van de machtiging om te procederen. Dus het Bestuurscollege blijft verantwoordelijk tegenover de Raad. Het zal dus gebaseerd zijn op een besluit van het Bestuurscollege, gebruikmakende van de machtiging van de Raad.

DE HEER O.CROES: Punto di orde, Señor Presidente. E argumento aki no a convence nos, alcontrario. Mas cu nos tende di banda di e Bestuurscollege aki, mas ainda esey ta pone nos mas firme den nos opinion aki pa evita cu por bin problema. Nos ta pidi anto pa e asunto aki bay bek of worde wanta. Pasobra nos ta contra e cuater puntonan aki.

DE VOORZITTER: Er wordt hoofdelijke stemming gewenst over dit agendapunt. Dus in hoofdelijke stemming wordt thans gebracht agendapunt 13.

Het agendapunt wordt goedgekeurd met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo, A.M.Arends en D.G.Croes.

Tegen stemden de leden: G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C. Mathew, O.Croes, D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert en L.A.I.Chance.

14. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 maart 1968 inzake het verlenen van machtiging tot het voeren van rechtgedingen betreffende terugvordering van studiekosten, overtochtskosten, huisvestingstoelagen, busgelden en invordering van ouderlijke bijdragen. (Ag.no. 2416; bijlage 1968 no 17).

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, manera mi a bisa caba, agendapunt 14 ta trata di processen contra diferente personanan cu pa un motibo of otro mester paga bek, reiskosten, studiekosten, beurs completo, etc. Aki nan nos ta mira un generalisacion di casonan solamente pa hibe esakinan dilanti Huez. Cada caso ariba su mes ta un caso apart. Nos no por generalisa aki, poniendo tur hunto y asina benta esakinan dilanti Huez. Ami ta haya cu tin diferencia den e casonan aki y un di nan ta di un cierto persona kende a studia como maestro di school na Holanda y kende Señor Max Croes seguramente ta na haltura di djele, di kende na un momento dado su beurs a worde ingetrokken y cual persona awe ya caba tin 5 aña di servicio como maestro di school aki na Aruba. E persona aki, mientras cu e tabata na Holanda dos aña pasa, pa e bay investiga e caso cerca e director anterior di su kweekschool, pero e director ningun caminda den su file no por haya un carta manda pa Bestuurscollege unda Bestuurscollege a bisêle cu ariba advies di tal y tal e beurs aki a worde ingetrokken. Ta trata di mas o menos seis mil y pico florin. Señor Presidente, e ta un tata di familia y no ta un persona cu a bay Holanda pa cambia su richting. Ningun momento dado e a cambia su richting. E motibonan te ainda ta masha vaag tanto pé como pa ami, y mi ta kere pa Bestuurscollege tambe. Mi no ta kere cu ta considerabel pa e persona aki kende ya tin 5 aña di servicio como maestro di school pa cual doel e a bay Holanda ta trahando akinan anto awor nan kier tira caso di e persona aki, tata di familia, dilanti Huez y asina pa e tin cu paga f.6.000,-- bek. Ta tristo cu e casonan aki ta worde generalisa. Si acaso tabatin un persona cu a bay Holanda cu un beurs y e a tira su estudio afor, tira placa di pueblo afor, anto awe cu e ta traha anto si ta considerabel pa haciele. Pero no un persona cu na un momento dado (ami no sabi, ni e sabi, pa ki motibo y na Holanda nan no tin carta tampoco den file, pa ki motibo) su beurs a worde ingetrokken.
Señor Presidente, f.6.000,-- pa un tata di familia den e temponan aki unda cu ya caba nos a tende links en rechts di un sclamacion, mi ta haya cu nos no por generalisa e casonan aki y tira nan den man di Huez. Sobre todo mi kier avisa, Señor Presidente, si cu nos tin un bond, e onderwijzersbond y nos ta bringando e caso si a caso e yega dilanti. Mi kier sigura tambe, mi ta kere cu nos a yega asina leuw cu e caso aki lo worde gana door di e persona aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil dit zeggen. U ziet de belangrijkheid waarom wij het voorstel hebben gedaan om deze stukken naar de huishoudelijke vergadering te sturen. Had het Bestuurscollege ons voorstel overgenomen om ons voorstel naar de huishoudelijke vergadering te sturen, dan hadden wij inlichtingen van het Bestuurscollege kunnen krijgen en misschien zouden wij in vele gevallen tot een slotsom gekomen zijn dat deze bedragen oninbaar zijn wegens de positie van de betrokken personen. Misschien betreffen sommige van deze bedragen personen die niet in staat zijn te betalen.

Misschien zijn er mensen bij die geen werk hebben. Hoe kunnen wij dan zo'n persoon voor de Rechter brengen zonder de consecuenties te weten van deze persoon. Dit kunnen wij alleen krijgen wanneer dit op een rustige wijze in een huishoudelijke vergadering wordt besproken.
Maar het Bestuurscollege acht het niet juist om de stukken naar de huishoudelijke vergadering te sturen. Weer wil ik zeggen, dat ik in geen geval machtiging wil geven om een zaak namens het Bestuurscollege voor de Rechter te brengen. Dit is een zaak van de leden van het Bestuurscollege of van het Bestuurscollege in haar geheel.
Verder bevreemdt het mij dat het Bestuurscollege deze zaken voor de Rechter wil brengen. Gaan wij zo maar een hele opsomming voor de Rechter gooien door te zeggen, zoek maar uit, mijnheer de Rechter, laat maar weten wat Uw mening is. Ik weet zeker dat dit dezelfde weg zal gaan als de andere zaken die het Bestuurscollege tot nu toe voor de Rechter heeft gebracht.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, ami no sabi di e caso cual a worde referi na dje door di Señor Alders. Tampoco mi no ta sinti mi competente na huzga si e diferente casonan aki cu lo bay dilanti corte ta husto of no ta husto pa cobra nan bek. Mi ta kere cu e ora ey mi ta pone mi mes riba stoel di Huez y mi ta kere cu Huez ta esun mas competente pa dicidi si ta husto cu tal persona lo mester paga e gastonan bek si of no. Segun mi pesey un Huez t'ey. Esey no kier meen cu nan lo tin cu paga bek. Si husticia dicidi si esaki lo socede y si Huez dicidi si Jan of Piet of Klaas tin cu paga e placa bek, mi ta kere cu ami lo ta e ultimo pa discredita e decision di Huez. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij aansluiten bij de woorden van de heren Chance en Alders. Ik vind dit wel belachelijk, Mijnheer de Voorzitter, om iemand voor de Rechter te gaan brengen voor een bedrag van f.49,--.Als men even nagaat - ik weet niet of alle raadsleden die stukken bekeken hebben - maar dan zien wij voor de f.49,-- een arme vrouw die niet heeft kunnen betalen voor een kind en dat wij die arme vrouw nu voor de Rechter gaan slepen voor f.49,--.
Ik geloof dat wij ons hiermee belachelijk maken, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ya cu e interpretacion ta pa duna Gezaghebber e machtiging toch mi kier trece padilanti cu ta Bestuurscollege ta trece e casonan na Raad pa pidi machtiging pa Gezaghebber. Fuera di esey Gezaghebber a priminti aki den Raad cu promer di procede e ta bay pidi un decision di Bestuurscollege den cada caso. En cuanto e persona cu Señor Alders a menciona, mi ta contento di tende esey como cu tur e nombernan aki Bestuurscollege aki a hereda. Pesey nos Bestuurscollege lo bay haci un estudio nobo particular aki y si Bestuurscollege haya cu ta bon lo aproba pa Gezaghebber procede contra e persona aki.

DE HEER J A C ALDERS: Señor Presidente, mi kier a referi primeramente na Señor Maduro kende ta papia di laga Huez dicidi si e mester paga si of no. Tanto biaha Señor Maduro ta papia di consenshi di hende. Aki consenshi di hende mester dicidi. Tin 5 diputado plus un Gezaghebber kende tambe tin un consenshi y mi ta kere cu nan tambe por dicidi si acaso e caso di e persona aki bay dilanti Huez. Pasobra na un momento dado ora cu bo ta bisa cu ta Huez ta dicidi anto mihor nos pone tur aki den, 21 Huez sinta aki den. Ya nos no tin mester di trece casonan dilanti. Y manera Señor Maduro a bisa caba mi ta kere cu ora Huez dicidi atrobe Bestuurscollege a trece un caso dilanti Huez y ta perdéle atrobe. Otro caso atrobe, kisas pa un abogado particular manera mi a referi awe mainta caba.

Señor Presidente, cada caso riba su mes ta un caso apart cu mester worde considera apart. Masha danki.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik eerder heb gegezegd was ik voorstander om dit naar de huishoudelijke vergadering te sturen. Neem bijvoorbeeld het bedrag van f.49,25. Is het niet zo, Mijnheer de Voorzitter, dat wij altijd voor het algemeen belang van het eilandgebied moeten opkomen? Wanneer wij onze goedkeuring gaan hechten aan een voorstel om een zaak voor de Rechter te brengen voor f.49,25, zou dit ons niet meer kosten, Mijnheer de Voorzitter? Welke advocaat zal een zaak voor de Rechter brengen voor f.49,25 zonder dat hij ten minste twee á drie honderd gulden voor zijn werkzaamheden zal willen ont ontvangen. Wanneer wij iets goedkeuren, Mijnheer de Voorzitter, wetende dat het is om f.49,25 te innen en dat het ons twee á drie honderd gulden zal kosten, dan vraag ik mij af, Mijnheer de Voorzitter, waar blijft de logica? Beseft het Bestuurscollege niet dat het beter is om zo'n bedrag kwijt te schelden aan die persoon of, als wij de redenering van de heer Maduro volgen, Mijnheer de Voorzitter, wat zal het Bestuurscollege bereiken wanneer iemand failliet wordt verklaard bijvoorbeeld door de Rechter omdat hij deze bedragen niet kan betalen. Het Bestuurscollege zou het ook niet kunnen innen want de persoon zal misschien niet in de gelegenheid zijn om dat bedrag te betalen.
In ieder geval, Mijnheer de Voorzitter, wij hebben geen vertrouwen in dit Bestuurscollege dat zij iets goeds kan doen en daar zijn wij hier allemaal mee eens.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi tin cu referi un rato na e posicion fuerte cu Señor Alders a tuma contra mi posicion en cuanto cu Huez ta dicidi si ta husto si tal y tal persona paga bek si of no. Señor Presidente, lo mi kier bisa cu no ta solamente casonan di pagamento bek di beurs. Tin hopi hende cu debe belasting cu na e tempo cu nan por pagé nan no a pagé y nan a gasta e placa pa otro cos y pasobra awe nan ta poco bashi nan ta bisa no mester cobré.
Señor Presidente, aki nos ta como representante di pueblo y nos mester cuida e interesnan tanto economico como financiero di Aruba.
Ami no por huzga si ta husto of no, mi no sabi ken e persona ta, si e tin cu paga bek si of no. Por ta cu Señor Alders si por huzga.
Si Señor Alders mes por huzga, anto mi ta kere cu huez por huzga mihor cu né. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER D.C.MATHEW: Mijnheer de Voorzitter, ik zou alsnog willen voorstellen om deze stukken naar de huishoudelijke afdelingen te verwijzen, opdat de Raad in de gelegenheid gesteld wordt om geval voor geval te bekijken. Mijnheer de Voorzitter, eenieder, die de houding van de heer Maduro vandaag in deze Raad heeft gadegeslagen, zal ongetwijfeld verbaasd zijn. Twee weken geleden kwam de heer Maduro in de Raad als een brullende leeuw, vandaag is de heer Maduro zo stil als een lammetje. Wij vragen ons af, Mijnheer de Voorzitter. Het is bekend dat men in Noord-Vietnam en Noord-Korea over beroepshersenspoelers kunnen spreken, maar, Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat wij hier op Aruba ook over hersenspoelers kunnen praten, want ik kan niet aan de indruk ontkomen, dat de heer Maduro gedurende de laatste twee weken een BEHOORLIJKE hersenspoeling heeft gehad.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, un biaha mas mi kier aclarea cu aunke e poder a worde poni den man di Gezaghebber, Bestuurscollege mester dicidi pa mande Raad. Na e momento ey si Bestuurscollege ta haya cu un persona no mester worde huzga asina, anto Bestuurscollege no ta mande Raad. Awor den e caso aki, si Raad aproba e casonan aki, anto huridicamente Señor Gezaghebber por actua sin decision di Bestuurscollege pero Señor Gezaghebber, Señor Presidente, a duna su palabra den

e Raad aki y nos conoce Señor Gezaghebber como un persona honrado, cu cada caso ta worde trata riba su mes y cu e ta pidi aprobacion di Bestuurscollege promer cu e bay procede. Tur locual nos ta pidiendo awor anto ta un algemene machtiging. Pero cada caso riba su mes, dus un pa un, lo worde discuti y delibera den Bestuurscollege promer cu autoriza Señor Gezaghebber pa bay procede.

DE VOORZITTER: Ik wil nog even aan toevoegen wat ik eerder gezegd heb en wat de heer Croes zonet gesteld heeft, dat hier inderdaad sprake is van een algemene machtiging. Ik heb al toegezegd, dat ik in eventuele processen eerst een beslissing van het Bestuurscollege zal uitlokken. Ik wil nog aanvullend toezeggen, dat ik ook ten aanzien van de bestaande gevallen waarin dus hier kennelijk op wordt gedoeld, alsnog een nieuwe beslissing van het Bestuurscollege zal vragen. Dat betekent dus, dat deze gevallen opnieuw zullen worden bekeken, door het Bestuurscollege, voordat de rechtzaak aanhangig wordt gemaakt. Het Bestuurscollege kan deze zaak dus opnieuw geval per geval bestuderen en zodra een beslissing genomen is dan zal er eventueel worden geprocedeerd.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Even een punt van orde, Mijnheer de Voorzitter. Señor Betico Croes a elogia Señor Presidente te na cielo, mi kier puntra anto si acaso tin un otro Gezaghebber?

DE VOORZITTER: Wenst iemand nog hoofdelijke stemming over dit agendapunt?

De heer L.A.I.Chance vraagt hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Het agendapunt is goedgekeurd met 11 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: D.G.Croes, C.E.Lacle, C.B.Boekhoudt, M.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, G.F.Croes, C.Yarzagaray, D.I.Leo en A.M.Arends.

Tegen stemden de leden: D.Tromp, V.Kock, H.R.Dennert, L.A.I.Chance, G.A.Oduber, J.A.C.Alders, B.R.Werleman, D.C.Mathew en O.Croes.

15. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 maart 1968 inzake het verlenen van machtiging tot het voeren van een rechtsgeding tegen de Fa. G. de Veer & Sons. (Ag.no. 3349; bijlage 1968 no. 18).

DE VOORZITTER: Mijne heren, agendapunt 15 wordt door het Bestuurscollege ingetrokken, aangezien van de Eilandsontvanger bericht is ontvangen, dat genoemde firma het volle bedrag inmiddels heeft betaald.

16. Brief van het Bestuurscollege dd. 12 maart 1968 inzake het verlenen van machtiging tot het voeren van rechtsgedingen betreffende de invordering van achterstallige bijdragen in kosten van opname in gestichten. (Ag.no. 2065; bijlage 1968 no. 19).

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, om dezelfde redenen als de andere zaken zijn wij hier tegen, in de eerste plaats, omdat wij van mening zijn, dat het Bestuurscollege degene is die deze machtiging dient te krijgen, ten tweede, alhoewel wij weten dat de Gezaghebber zijn goed verstand zal gebruiken in de verschillende zaken, zijn wij van mening, dat het Bestuurscollege dit eerder had moeten beslissen, voordat zij deze stukken naar de Raad stuurde.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, zoals wij zovele malen in deze Raad tijdens de verschillende behandelingen in de laatste weken hebben gezegd, heeft het Bestuurscollege geen teken gegeven, dat wij zouden kunnen aanschrijven als vertrouwen in het beleid van het Bestuurscollege. Daarom zijn wij tegen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het agendapunt als zodanig aangenomen, met aantekening dat de fraktie van de Partido Patriotico Arubano tegen is.

DE VOORZITTER: En hiermede zijn wij gekomen aan het einde van deze vergadering. Ik dank de raadsleden voor hun medewerking en de adviseurs voor hun steun verleend en hiermede sluit ik deze openbare vergadering.

De Voorzitter sluit de openbare vergadering om 19.35 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ....

De Voorzitter,

De Sekretaris,